
EX-LIBRIS
V. DVCHATAV
ADVOCATI

FASTI ATTICI
IN PARTES DUAS
ET
QUATUOR VOLUMINA
DISTRIBUTI.

FASTI ATTICI
IN QUIBUS
ARCHONTUM
ATHENIENSIUM SERIES
PHILOSOPHORUM, ALIORUMQUE ILLUSTRIUM
VIRORUM AETAS
ATQUE PRAECIPUA ATTICAE HISTORIAE CAPITA
PER OLYMPICOS ANNOS DISPOSITA DESCRIBUNTUR
NOVISQUE OBSERVATIONIBUS ILLUSTRANTUR

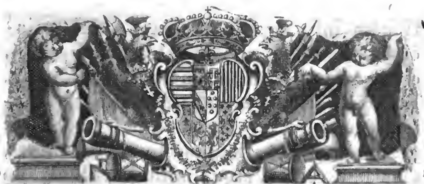
AUCTORE
EDUARDO CORSINO
CLER. REG. SCHOLARUM PIARUM
IN PISANA ACADEMIA PHILOSOPHIAE PROFESSORE.

FLORENTIAE MDCCXLIV.
Ex Typographio Jo. Pauli Giovannelli ad Insigne Palmae in Platea S. Elisabeth.

PRAESIDUM PERMISSU.

IHS

FRANCISCO III.

LOTHARINGIAE, ET BARRII
D U C I
MAGNO DUCI ETRURIAE,
REGI HIEROSOLYMORUM,
&c. &c. &c.

EDUARDUS CORSINUS
CL. REG. SCHOLARUM PIARUM.

NTER egregias Facultates illas, quae erudiendis hominum mentibus, ipſorumque moribus ad honeſtatem, optimamque civilis vitae ra-

tio-

tionem informandis institutae sunt, principem fere locum Historiae deberi veteri, constantique Sapientum voce erudimur. Etenim ubi pulcherrima Antiquitatis monumenta, res a primis usque temporibus praeclare gestae, Regnorum vicissitudines, Gentium mores, atque instituta, illustrium denique Virorum vita suis fere coloribus expressa nostris oculis obversantur, incredibile est certe quam vivida, iucundaque luce humanus animus perfundatur; simulque praeclaris exemplis illis ad gloriam, ac virtutum laudem subiectis veluti facibus incendatur. Atque eximios quidem hos fructus, qui ex Historia veluti fonte manare solent, facile intelligimus, MAGNE ETRURIAE DUX FRANCISCE, ex illarum praesertim Gentium historia profluere, quae maiori sapientiae gloria, pluribusque tum belli, tum pacis etiam ornamentis claruerunt: ut non immerito proinde plurimi existiment eo meliores, uberioresque fructus ex Scriptoribus oriri posse, quo nobilioris illi Gentis historiam ador-

adornandam susceperint. Itaque mirari certe non possumus, si duobus superioribus seculis post renatas fere literas, atque praesertim in tanta bonarum Artium luce, quibus aetas haec nostra mirifice commendatur, innumeri propemodum, doctissimique Viri ad illustrandam Atheniensis, Romanique Populi historiam omnes ingenii vires, atque operam contulerunt; quod nempe Urbes illae rerum gestarum gloria, atque incredibili quadam veterum monimentorum copia ceteras omnes excellere viderentur. Neque is certe ego sum, qui Atheniensem Urbem cum augusta illa amplissimi Imperii sede, Romanaque Civitate Gentium domina conferre velim; aut accuratius inquirere, num Romana potius, vel Atheniensis historia utilior, atque iucundior habenda sit, quaeve proinde alteri palmam praeripere, impensius coli, ingenuis denique Antiquitatis cultoribus magis in amoribus esse debeat. Id unum tamen hic ingenue, vereque dixisse iuverit, Romanos ipsos maxima quidem

imperii amplitudine, bellicae virtutis laude, rerumque gestarum splendore ceteras Gentes omnes longissime superasse; Athenienses vero eximia Reipublicae forma, legum sanctitate, sapientum hominum gloria, optimarumque disciplinarum studio excelluisse; ut quidquid fere humanitatis, politiorisque doctrinae apud exteras nationes omnes, ac Romanos ipsos extitisse conspicitur, ex Atheniensi Populo veluti sacro, perennique fonte profluxerit. Etenim severior illa priscorum Quiritum virtus, mitiores istas, humanioresque Literas diu neglexit; neque prius extorres, ac palantes illas suis ipsa laribus excepit, quam Graecia capta ferum victorem vicit, agrestique Latio Artes intulit: ut primas proinde Poeticae, Historicaeque Facultatis favillas ea demum aetate apud Romanos Ennius excitaverit, qua liberales Artes omnes, atque honestissimae disciplinae apud Athenienses non modo adoleverant, sed etiam incredibili quadam, summaque gloria florere videbantur. Atque ista

iſta certe Athenienſis Populi praeſtantia in cauſſa fuit, cur de Athenienſis ego potius, quam Romanae Gentis hiſtoria nunc illuſtranda, meliorique quo poterat ordine contexenda cogitaverim: quod illa nempe Philoſophorum, Mathematicorum, aliorumque illuſtrium Virorum memoriam ita complectatur, ut illorum ſeries a Graeca, atque Athenienſi in primis hiſtoria divelli non poſſe videretur; adeoque conſilium hoc meum cum veteri ſtudiorum meorum ratione arctiſſimo veluti foedere coniungeretur. Cum enim ſuperioribus annis eam Philoſophiae partem adornandam ſuſcepiſſem, quae ſapientum hominum aetatem, reſque ab iis praeclare geſtas nitida quadam, perennique ſerie proſequeretur; ipſa rerum affinitas, atque connexio me ſenſim abripuit, ut nobiliora quoque Atticae Hiſtoriae capita novis ſubinde obſervationibus illuſtrata, hoc ipſo demum *Faſtorum Atticorum* Opere complecterer. Quod vero TE, MAGNE ETRURIAE DUX, idemque REX HIEROSOLYMORUM FRANCISCE, hu-

huiusmodi studiorum meorum Auspicem, atque Patronum optaverim, quod maximo, atque immortali Tuo munere sim consecutus, ut Opus istud Tuo inscriptum Nomini prodire nunc posset, id certe amori, clementiaeque Tuae, qua Literarum studia, atque honestissimas Facultates omnes prosequeris, referri debet. Quis enim ignoret ceteras inter egregias animi dotes, quas a MAIORIBUS TUIS immortalis gloriae Viris in TE derivatas, atque in TE uno admirabili quodam foedere coniunctas suspicimus, eximium quoque studium excellere, quo liberales Artes, ac disciplinas omnes in clientelam recipere, iisque deditos homines non amore solum, sed regia quoque munificentia fovere soles? Illustria sunt certe amoris, & clementiae huius Tuae argumenta perennis illa sollicitudo, ac vigilantia, qua post Etruscae Gentis imperium TIBI divinitus attributum in assiduis etiam, gravissimisque rerum publicarum curis de Literarum tamen studiis hic augendis,

pro-

promovendisque ita semper cogitasti, ut novus illis per TE, immensusque splendor accesserit. Ac ne ceteras Etruriae Urbes, & Academias omnes, ad quas uberrima felicitas illa manavit, hic memorem, immortalia sunt plane amoris, munificentiaeque huius Tuae monumenta, quibus Pisanam hanc Urbem, & Academiam TIBI cumulatissime devinxisti; ubi non ceteras solum Facultates omnes, quae ibi florebant, patrocinio, praesidioque Tuo decorasti; sed ingenuis etiam Adolescentibus impensius erudiendis Astronomiae, Juris Publici, atque Analyticae Matheseos studia doctissimorum hominum opera patere voluisti: ut nihil proinde in hac celeberrima, Etruscarumque omnium facile principe Academia ad optimam, absolutamque studiorum omnium rationem optari iam posse gloriemur. Haec ista vero praestantissima Literarum praesidia, quae amplissimo beneficio Tuo, MAGNE ETRURIAE DUX FRANCISCE, consecuti nunc sumus, eo nobis cariora esse de-

debent, ſummisque laudibus efferenda, quod ſemper illa cum ingenti Etruriae fauſtitate, beataeque pacis otio coniuncta fuerint: cumque universa fere Europa diſſidiis fervere, bellique turbinibus agitari videatur, Etruria tamen haec Tua, paterno certe conſilio, prudentiaque Tua, aurea pace perfundi, eaque tranquillitate frui nunc poſſit, quae politioribus Literis excolendis optanda maxime videbatur. Itaque, ſi liberales Artes, ac Facultates omnes, ipſarumque ſtudia ita auſpicio, praeſidioque Tuo non exornata ſolum, ſed etiam amplificata, ac mirifice confirmata conſpicimus, vereri certe non poteram, ne hanc quoque ſtudiorum meorum partem, quae tum Philoſophicae Hiſtoriae, tum diſciplinis etiam aliis illuſtrandis inſtituta fuerat, ſereno vultu, quo cetera complecti ſoles, exciperes; cum praeſertim illam Tibi maximo, optimoque iure, veluti perenne grati animi monumentum conſecrandam eſſe intelligerem. Ut enim plurima a Te in univerſum Scholarum Piarum Or-

Ordinem collata beneficia praeteream, quorum immortalis eſt in nobis futura, ac iucundiſſima recordatio, Tuum etiam eſt, FRANCISCE MAGNE DUX, quod Philoſophiam in Piſana Academia iam pluribus ab hinc annis ego profitear; tantumque amoris, ac beneficentiae in me Tuae in hoc obeundo munere ſim expertus, ut quidquid in ullo ſtudiorum genere eniti poſſim, id omne TIBI, clementiaeque Tuae debeatur. Atque utinam quidem ea mihi foret ingenii vis, ac orationis ubertas, qua Tuas hic laudes pro rei dignitate complecti, ſimulque Opus aliquod auguſto Nomine, ac Maieſtate Tua non indignum offerre poſſem! Quandoquidem tamen ſplendidius aliud obſervantiae in TE meae monimentum extare modo non poterat, quaeſo, obteſtorque TE, ut hoc ipſum benigne, clementerque excipere nunc velis, quod REGIAE TUAE CELSITUDINI devotus offero, conſecroque; atque in illo non effuſam modo voluntatem erga TE meam, ſed ipſam quoque

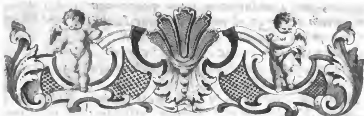
ar-

argumenti dignitatem, atque amplitudinem intuearis, quae non immerito fortasse id sibi gloriae tribuere, vel optare posse videbatur, ut maximi, praestantissimique Principis nomine, & auspicio frueretur. Quod ubi pro Tuo in Literas, ac optimarum disciplinarum studia constanti, regioque amore praestiteris, efficies profecto, ut non uberem solum mihi laborum meorum fructum ex auspicio, praesidioque Tuo gratulari nunc possim; sed acriori quoque studio ad illa, quae remanent, ita incendar, ut nobilius aliquando obsequii in TE mei monumentum offerri a me posse confidam.

FASTORUM
ATTICORUM
PARS PRIMA
SIVE
APPARATUS AD FASTOS ATTICOS
IN QUO
PLURIMA AD ATHENIENSIS REIPUBLICAE
FORMAM
ET ARCHONTUM FASTOS SPECTANTIA
XIV. DISSERTATIONIBUS EXPONUNTUR
PERPETUISQUE OBSERVATIONIBUS ILLUSTRANTUR
TOMUS PRIMUS
Octo priores Dissertationes complectens.

FLORENTIAE ANNO MDCCLXIV.
IMPRIMEBAT JO: PAULUS GIOVANNELLI.

IN FASTOS ATTICOS

PRAEFATIO.

SErius aliquanto quam cogitaveram, atque Typographus, edito iampridem Operis argumento, spem fecerat, primum Fastorum Atticorum *Volumen nunc prodit. Etenim consilio, votisque meis incommoda valetudo diutius obstitit; quae cum primae vix paginae praelo subiectae forent, ita studiorum meorum cursum abrupit, ut subito, maximoque virium languore perculsus, animum fere despondeium; iamque mihi non de Fastis Atticis, atque Atheniensium Archontibus, sed de ipsa potius incolumitate, ac vita cogitandum esse intellexerim. Itaque, licet susceptum opus nunquam fere intermiserim; remissius tamen aliquando progrediendum fuit: donec animi, corporisque vires sensim instaurari, meliorque demum spes affulgere incepisset; adeoque opus ipsum alacrius urgere possem, ut prima ipsius pars, primumque laborum meorum specimen, quod felix faustumque sit, ederetur. Haec ipsa vero memorasse mihi nunc libuit, non modo*

ut moram, aut cunctationem hanc quaecumque illa fuerit, excusem; verum etiam ut ab aequis bonisque Iudicibus veniam exorem si in hoc primo Operis Volumine nitor ille, splendidiorque cultus optari possit, qui ex secundis facile curis accedere potuisset; sed integras tamen corporis vires, vividioremque, ac pacatiorem animi aciem postulasset.

Nihil est autem cur in ipso veluti limine, Operisque fronte, quam splendidam esse oportere Pindarus (1) *existimavit, veteri, solemnique Scriptorum ritu praefari nunc velim, sive ut argumenti dignitas ac amplitudo ostendatur, sive ut eximia ipsius utilitas, atque praestantia exponatur. Etenim, quod ad ipsam quidem argumenti dignitatem attinet, neminem certe futurum arbitror, qui non Atheniensis historiae praestantiam, atque incredibilem ipsius splendorem intelligat: fierique vix posse putaverim ut quis aut bellicae virtutis gloria, aut Sapientiae amore, aut optimarum Artium studio, aut illustrium denique rerum cognoscendarum cupiditate ducatur, quin Athenas ipsas, quas elegantissime Pindarus* columen, ac firmamentum Graeciae, Graeciam Graeciae *Tucydides*, Larem, ac Prytaneum Graecorum *Pythus Apollo appellavit* (2), omnium doctrinarum inventrices (3) *esse cum Cicerone non videat; atque Athenienses ipsos eximio quodam amoris, atque observantiae genere non complectatur*, unde doctrina, humanitas, religio, fruges, iura, leges ortae, atque in omnes terras distributae putantur (4). *Sapientissimi certe Viri merito existimarunt Philosophiae, omniumque laudatarum Artium historiam cum Graeca, atque Atheniensi in primis historia arctissimo veluti foedere coniunctam esse; ut illustrium proinde Virorum series nitide, accurateque contexi non possit, nisi diligenter illa ad Atheniensis Historiae fidem, caracteres, ac tempora referatur: & quemadmodum Cicero de Athenis ipsis eleganter olim, vereque dixerat* in hac Vrbe, quacumque ingredimur, in aliquam historiam vestigium ponimus (5), *ita quoque de Atheniensium Fastis, dixisse liceat quaecumque demum tempora oculis, animoque nostro obversentur, semper illustrium Virorum memoria repente nobis occurrit, qui temporibus illis floruerunt.*

Exin-

(1) Olimp. VI. (2) Vid. Eusth. in Iliad. II. Num. 45. (3) Cic. de Orat. I. (4) Cic. Orat. pro L. Flacco. (5) De Fin. Lib. V. c. 2.

Exinde vero iam facile intelligi, deprehendique poterit quanta Fastorum utilitas, atque praestantia esse debeat; quantum splendoris, ac praesidii in describenda sapientum hominum aetate ex Fastis ipsis oriatur; quam facile innumera Scriptorum loca, quae alioquin implexa, vel depravata forent, emendari, restitui, uberiorique luce perfundi possint; quam purior atque accuratior rerum praeteritarum memoria exsculpi possit, si res, & historiae singulae ad annos illos diligentissime referri possint; quorum indicia, vel characteres a Graecis Scriptoribus usurpatos praeseferunt. Itaque cum Scriptores illi illustrium Virorum aetatem, resque ab iis praeclare gestas partim Atheniensium Archontum nominibus, partim etiam Olympicorum, aliorumve Ludorum victoribus, veluti perspicuis, certisque notis, designaverint, nihil profecto utilius effingi poterat quam si nitida, ac perrennis Archontum & Victorum illorum series per Olympicos annos disposita contexeretur, simulque illustriora vel Philosophicae, vel Atticae Historiae capita ad annos illos Olympicos referrentur.

Eximiam hanc certe Fastorum utilitatem apprime viderat immortalis ille Sigonius dum anno 1564. *aureolum libellum* de Atheniensium Temporibus *ederet: quemadmodum prius* de Atheniensium Republica *exquisite disserverat. Sed haec ipsa tamen Sigonii series tantum Meursii Fastis mox consequutis concedere visa fuit quantum tenuissimae facis splendor nitidissimo solis iubari concedit. Siquidem eruditissimus hic Auctor, quem optimo certe iure Graecanicae eruditionis thesaurum appellaveris in IV. Libris illis, quos anno* 1622. de Archontibus Atheniensium *conscripsit, admirabili qua fuerat Graecarum rerum peritia, ingenii acumine, atque immensa quadam beataque eruditionis copia spartam hanc eleganter adeo exornavit, ut doctissimi deinde Viri ubique fere Meursii vestigiis pressius institerint, atque in contexenda Archontum serie Meursium ipsum exscripserint; illorumque solum Archontum nomina adiecerint, quae ex Graecis Marmoribus post Meursii fata in lucem erutis affulsere; ut in Lydiatti, Petavii, Prideauxii, Dodvellique praesertim serie factum conspicimus, quae anno* 1702. *edita, ceteris omnibus uberior, atque accuratior merito existimatur.*

Nec aliam certe mihi vel methodum, vel Archontum seriem adhibendam esse putaveram ubi superioribus annis de Fastis Atticis *cogitavi; Cum enim illud unum mihi propositum foret, ut*

nitidam quandam Fastorum seriem per Olympicos annos dispositam accurate contexerem, in qua Archontum Atheniensium, simulque Romanorum Consulum nomina recenserentur; victores illi, qui tum in Olympicis, tum in reliquis etiam Graeciae Ludis palmam adepti fuerant, memorarentur, quidquid ad Philosophorum, aliorumque illustrium Virorum aetatem, aut nobiliora Graecanicae Historiae capita spectaret, atque ad Olympicos annos illos referri posset, contineretur, in digerendis Archontum temporibus non aliam prorsus ipsorum seriem adhiberi a me posse conieceram, quam quae a Meursio adornata, a Petavio exscripta, a ceteris aucta vel illustrata iam fuerat. Vix tamen operi manum admoveram, Tlesiaeque Archonti aetatem definiendam susceperam, quod in Doctissimis hisce Viris, ac Meursio praesertim, ut Dissert. I. Num. 6. & 7. ostendetur, plurima subinde corrigi, vel illustrari, vel etiam optari posse deprehendi. Etenim primo Archontes quosdam Eponymos omissos esse conspexi, qui ex perspicuis tamen Veterum testimoniis facile exsculpi possunt; ne Archontes etiam illos hic memorem, qui ex Marmoreis solum Inscriptionibus aliis nuperrime prodiere. Ipsorum plurimos subdola nominum similitudine deceptus Meursius aliena prorsus in loca vel tempora revocavit. Plurimos Eponymorum Fastis inscriptis, qui vere tamen Eponymi censeri nequeunt, adeoque merito ex Fastis ipsis expungi debent. Plures incertae aetatis fuisse dicit, simulque temere ipsorum singulos postremo tandem loco memoravit, qui facile tamen ad Olympicos quosdam annos, quibus Archontis munere perfuncti illi fuerant, referri possunt. Denique, ne liberius hic cetera persequar, aliquando Meursius Archontem unum in duos discerpsit; aliquando vicissim Archontes etiam plures in unum confudit. Quo plane fieri oportuit, ut non modo Meursii series pluribus in locis mutila, & inconstans esset, ac mirifice fluctuaret, verum etiam plurima Atticae Historiae capita, quae Archontum illorum nominibus insignita fuerant, obscura, perplexa, plurimumque perturbata forent, ut variis ipse in locis, praesertim vero Dissert VIII. manifestissime demonstravi.

Tantum vero abest ut errores eiusmodi, qui doctissimo, atque immortali Viro ad graviora properanti exciderunt, hic opportune ego memorans quidpiam ex Meursii laudibus demptum velim, aut ipsi detrahere ausim.

Haerentem capiti multa cum laude coronam (1);

ut

(1) Horat. Satir. 10. Lib. I. ver. 48.

at exinde potius admirbilem Meursii solertiam, ac felicitatem inferri posse putaverim, quod in tanta rerum obscuritate, Scriptorumque numero ac varietate maior alicubi solum diligentia, ac severitas optari fortasse possit. Atque utinam quidem optatissima Meursianorum Operum editio, quam pluribus ab hinc annis eruditissimus Lamius adornandum susceperat, prodiisset! Nullus enim dubito quin ex accuratis doctissimi Viri observationibus plurimus mihi splendor in iis, quae differenda a me fuerant, affulgere potuisset; ac pleraque, quae in Meursii Libris restitui, castigari, suppplerique posse iam videram, uberius ab illo, longeque illustrius exposita ac emendata iam fuerint. Quandoquidem vero praestantissima haec Operum collectio publicam nondum lucem adspexit, quaecumque in Meursio opportune adnotaveram edenda fore putavi: cumque vix fieri profecto possit quin unus idemque veritatis inquirendae amor, ac Meursii illustrandi studium saepius utrumque nostrum in easdem opiniones impulerit, plurimum certe mihi laetandum erit si coniecturis hisce meis clarissimi quoque Viri suffragium accedat. Quemadmodum vero mihi Meursius ipse maximo semper in pretio, atque in amoribus esse debuit, ita quoque ingenuo prorsus obsequii, amorisque sensu complecti me decet Scaligerum, Petavium, Petitum, Dodvellum, Sponium, aliosque plurimos id genus sapientes homines, quamvis ab illis differendo diffideam, ipsorumque hypoteses aperte refellam. Itaque si liberius fortasse alicubi, acerbius certe nunquam, verbum aliquod imprudenti mihi de Viris illis exciderit, indictum velim: quippequi praeclara illa doctrinae lumina semper ingenue sim veneratus, unoque veritatis amore incensus ipsorum hypotheses, quas perspicuis, ut opinior, argumentis falsas esse deprehenderam, opportune confutaverim. Hic ipse quoque honestatis, gratique animi sensus in caussa fuit, ut quaequmque a Scriptoribus aliis observata fuisse iam videram, quamvis illa a me pridem adnotari, atque in Adversaria congeri contigisset, laudatis ubique ipsorum nominibus semper expresserim; nihilque proinde mihi arrogantius adscripserim, quod non ipse omnium primus invenissem, aut a Scriptoribus aliis, quos consuluerram, dissimulatum esse conspexissem.

Sed, ut ad Fastos ipsos, ipsorumque methodum revertar, cum veteres editosque Fastos alicubi supplendos, corrigendos alibi, alibi denique uberius illustrandos esse intelligerem, longe id

mihi commodius, atque concinnius visum fuit, si novam prorsus, accuratioremque Fastorum seriem contexendam susciperem, in qua Pseudeponymi *Archontes omnes expuncti forent; Archontes Eponymi, qui mihi primum affulserant, adiungerentur; & cetera, quae Fastis Atticis illustrandis mirifice conferre poterant, exponerentur. Quandoquidem vero haec in ipsa Fastorum serie commode fieri non poterant, nisi perpetua, sibique constans temporum series abrumperetur, haec in ipso potius Fastorum limine differenda putavi. Cumque de Pseudeponymis Archontibus illis, sive ut Dodvellus appellat,* Prytaniarum Epistatis *disseri certe non posset, nisi de* Prytanibus *etiam,* Prytaniarum Epistatis, *ipsorumque muneribus disputaretur; neque Prytanes ipsi, ac Prytaniarum dignitas accurate exponi, nisi de Atheniensium* Tribuum *ordine,* Prytaniarum *serie, simulque de* Populis *ageretur, quibus Athenienses Tribus, ac Prytaniae componebantur, haec omnia quoque suis in locis, antequam Fastorum series inciperet, opportune explicavi. Denique his omnibus rite percipiendis, Fastisque diligenter contexendis plurimum conferre posse putavi si de Archontum origine, numero, dignitate; civilis Attici anni quantitate, forma, principio, ac de monimentis illis dissererem, ex quibus Archontum series, ac nomina exsculpi possent. Itaque rerum differendarum segetem sensim mihi uberiorem succrescere conspexi; ut res una ad aliam arctissimo veluti vinculo sibi coniunctam facem praeferre, ac nativa quadam serie manu ducere videretur; ut proinde prima longeque difficilior Operis Pars non XII., ut antea decreveram, sed XIV. Dissertationibus contexenda fuerit, quae veluti* Apparatus ad Fastos Atticos *haberetur; atque illa fusius, & accuratius exponeret, quae commode in Fastis ipsis exponi, vel disputari non poterant.*

Qua vero serie XIV. Dissertationes istae contextae a me fuerint, quidve in illarum singulis disputatum sit, brevissime hic una complecti, vel indicasse iuverit, ut maxima rerum affinitas intelligatur; simulque universa Operis methodus, atque divisio oculis fere subiecta videatur.

I. Quandoquidem ergo Archontis Eponymi nomen, veluti perspicua quaedam temporis nota, ab Atticis, aliisve Graecis adhibetur, de Archontum numero, varietate, muneribus agendum erit; simulque tempus ostendetur, quo Archontes illi Athenis instituti, tandemque sublati fuerint. II.

II. Proximo deinde loco mensis ille demonstrabitur quo Archontes ipsi magistratum inirent, vel Archonticus annus inciperet; ideoque prius de civilis Attici anni forma, principio, quantitate, mensium numero, serie, varietate, atque exemptilium dierum sede disputabitur.

III. Cumque civilis, & Archonticus annus non in menses solum, sed in Prytanias etiam diremptus esset, ac Tribuum Atheniensium singulae aequali temporis, annique parte Prytaniae munere fungerentur, adeoque Prytaniae numerus veluti temporis character ab Atticis Scriptoribus adhibeatur, de Tribuum ipsarum, ac Prytaniarum numero, & ordine disseretur; ipsarum series a Dodvello proposita refelletur; simulque illustria quaedam Scriptorum loca, atque Atticae Historiae capita hactenus perplexa corrigentur.

IV. Ubi vero non Dodvelli solum, sed aliorum quoque Scriptorum omnium hypotheses de Tribuum Atheniensium ordine reiectae fuerint, vera, & constans Tribuum series Eruditis omnibus hactenus incomperta partim ex Scriptoribus, partim ex Marmoribus ostendetur; simulque perspicuis argumentis demonstrabitur Prytaniarum seriem incertam fuisse, hoc est Tribus ipsas in obeundo Prytaniae munere fortuitum solum ordinem singulis annis obtinuisse.

V. Quoniam autem quaelibet Atheniensium Tribus ex variis Atticae Populis constabat, ac series illae Populorum, quae a Sigonio, Meursio, Sponioque contextae fuerant, pluribus in locis corrigi, suppleriqne poterant, nova, & accuratior alia Populorum series ita contexetur, ut in illa veri solum Atticae Populi, ipsorumque Tribus, si exploratae illae fuerint, memorentur; quorumdam Tribus hactenus ignoratae indicentur; loca plurima, quae in Meursii, Sponiique seriem irrepserant, expungantur; novique Populi Scriptoribus aliis incomperti coniectura adiungantur.

VI. Tribuum, Populorumque cognitioni Atheniensis etiam Senatus, & Ecclesiae cognitio subiicienda fuerat, cum Senatus ipse, & Ecclesia ex civibus in Populos, Tribus, ac Prytanias distributis componeretur. Itaque de Senatus, & Ecclesiae forma, dignitate, partibus; adeoque de Proedrorum, ac Epistatarum numero, varietate, muneribus agendum erit, simulque Sigonii, & Dodwelli opinio confutabitur.

VII.

VII. Illud hic etiam accurate inquiri vel definiri debuit an Pseudeponymi Archontes illi, qui in Meursii Fastos irrepsere, Prytaniarum Epistates *cum Dodwello censeri possint; atque ubi Pseudeponymos Archontes istos admittendos esse contra Meursium ostensum fuerit, illos a Prytaniarum Epistatis distinguendos esse contra Dodvellum demonstrabitur; adeoque duplex alia de Pseudeponymorum Archontum origine, ac dignitate hypothesis exponetur.*

VIII. Tum corrigendis Eponymorum Fastis integra, & exquisita Pseudeponymorum Archontum omnium series ita contexetur, ut XXXIII. Archontes eiusmodi ex Fastis hactenus editis expungantur, singulorum aetas, aut annus ostendatur plurima veterum Scriptorum loca vel emendentur, vel opportune illustrentur.

IX. Postquam vero maxima haec labes ex Fastis hactenus editis sublata fuerit, Scriptores illi, vel monumenta ostendentur ex quibus veluti fontibus vera Archontum series hauriri possit: cumque maior Arhontum ipsorum numerus a Diodoro, & Arundelliani Marmoris Auctore memoretur atque Auctores illi plurimum subinde diffidant, dissensus iste exponetur; atque ubi lacunae quaedam in Diodoro, Dionysioque indicatae, riteque suppletae fuerint, uterque ex Scriptoribus illis ita cum Marmore componetur, ut una eademque Archontum series ex tribus monimentis istis oriatur.

X. Supplendis deinde augendisque Fastis Archontes Eponymi XII proferentur; qui, quamvis a Scriptoribus memorentur in Fastis tamen omnibus hactenus editis desiderantur.

XI. Ita quoque XXII. Archontes alii mox subiicientur, qui Meursio, ceterisque omnibus incogniti fuere, atque in Marmoreis Inscriptionibus mihi nunc omnium primo sunt observati.

XII. De Atheniensium quoque Nummis, atque nominibus, quae numeris ipsis inscripta conspiciuntur, agendum erit, quod plurimi Archontum Eponymorum nomina Atheniensium Nummis inscribi consuevisse putaverint. Itaque haec opinio cum ceteris conferetur, diligenter examinabitur; atque ubi ceteris illa praeferri, probarique debeat, XL. Archontes alii Eponymorum Fastis adiungentur.

XIII. Coronidis etiam loco de praecipuis Atheniensium, aliorumque Graecorum Fastis ideo differetur, quod illa saepissime

a Grae-

a Graecis Scriptoribus, tanquam temporis, annorumque characteres, citari consueverint. Itaque contra Petavium, & Dodvellum tempus, aut annus Olympicus ostendetur, quo Pythia celebrabantur; verum aliorum Festorum tempus definietur, quod in plurimis obscurum hactenus, & incertum esse conspicitur; simulque plura Scriptorum loca, vel Historiae capita explicabuntur.

XIV. Supremo tandem loco methodus ostendetur, qua secunda Operis Pars, sive Fasti Attici *dispositi a me fuerint; quis illorum usus in Graeca, Romanaque Historia esse debeat; variarum Gentium menses exponentur, atque inter se, sive cum Atticis, Romanisque mensibus conferentur; ut facile characteres illi, qui ab aliquo Scriptore usurpati fuerint, ad Attici, Romanique temporis characteres, hoc est ad Atticos, Romanosque menses referri possint.*

Dissertationibus istis copiosus rerum memorabilium Index, simulque Scriptorum omnium catalogus in II. Voluminis calce subiicietur, quorum testimonia in Dissertationibus ipsis laudata, tentata, restituta, vel illustrata fuerint: ac Geographica quoque Atticae Tabula proponetur, quae Populos illos exhibeat, quorum certa sedes hactenus explorari, perspicuisque Veterum testimoniis, quae proferentur, definiri potuerit.

Primam hanc Operis Partem posterior alia, longeque facilior duobus & ipsa Voluminibus comprehensa hoc ordine consequetur, ut Primum Fastos Atticos ab anno 3 Olympiadis VI. quo Urbs Roma condita fuit, simulque Charops decennalium Archontum primus Athenis imperare incepit, praemissa tamen brevi Atheniensium Regum, perpetuorumque Archontum serie, ad Olympiadem centesimam *complectatur; alterum vero ab Olympiade* centesima *ad Olympiadem CCLXX., hoc est annum a Christo nato 305., quo Archontes Eponymi sublati iam fuerant, extendatur: ac ipsa quoque locupletissimo rerum, & Scriptorum Indice adornetur.*

Habes hic, optime, & amice Lector, universi demum Operis argumentum: splendidum illud quidem, atque incredibili quadam rerum varietate respersum, sed plurimis tamen, maximisque difficultatibus impeditum. Etenim pleraque ipse omnium primus, absit audacia verbis, investigavi, nulloque facem praeferente ex tenebris in lucem extuli. Plurima ab aliis leviter

solum,

ſolum, obſcurius minuſque feliciter expoſita, ſeverius exploravi, longeque, ut opinor, accuratiori feliciorique methodo pertractavi. Vbique fere veterum tum Scriptorum loca, tum Interpretum menda, tum doctiſſimorum hominum opiniones diſcutiendas, caſtigandas, ac refellendas ſuſcepi. An vero feliciter mihi, ſemperque ex voto res ceſſerit, alii viderint: id certe mihi tribuere, paulloque licentius gratulari non audeo. Neque enim is ego ſum, qui non humanae dixerim, ſed meae potius imbecillitatis immemor in obſcurioribus ſubinde, noviſque rebus inveſtigandis; aut in corrigendis etiam aliorum erroribus me nunquam deceptum, ac liberiori fortaſſe coniecturae genere abreptum fuiſſe non verear; ſimulque a me plura, quae praclare, & opportune variis in locis adiungi poterant, omitti potuiſſe non videam. Eſt enim argumentum iſtud campus, in quo alius alio plura invenire poteſt, nemo omnia.[1], *nihilque fere potentius ingenuum hunc modeſtiae, pudoriſque ſenſum animis noſtris ingerere fortaſſe poterit, quam ſi leviores etiam errores illi noſtris oculis obverſentur, quos Doctiſſimis etiam Viris excidiſſe conſpicimus.*

Illorum tamen exemplo audendum fuit, ut alacriores alii, longeque feliciores ſuſceptum Opus perficere, ac urgere poſſint; Faſtoſque Atticos uberius aliquando, ac illuſtrius adornare. Vt enim praeclare, elegantiſſimeque dixit Hippocrates, τὸ μὲν τί τῶν μὴ εὑρημένων ἐξευρίσκειν, ὅ, τι κὴ εὑρεθὲν κρέσσον ἢ ἀνεξεύρετον, ξυνέσιος δοκέει ἐπιθύμημά τε, κὴ ἔργον εἶναι. κὴ τὸ τὰ ἡμίεργα ἐς τέλος ἐξεργάζεσθαι ὡσαύτως[2] eorum, quae nondum inventa fuerint, aliquid invenire, quod inveniſſe potius quam non inveniſſe praeſtat; ſimiliterque rudia, & inchoata perficere, id certe perſpicacis ſolertiae ſtudium, & opus videtur eſſe. *Nec alio certe conſilio (quod hic ingenue teſtari, ſemelque monuiſſe iuverit) liberius aliquando coniecturas aliquas in corrigendis praeſertim Veterum teſtimoniis protuli, perinde quaſi praefidentius coniecturis illis indulſerim, adeoque immerito Scriptorum loca ſollicitaverim; niſi ut coniecturis ipſis, quas modeſte ſemper expoſui, feliciores alii fortaſſe uterentur, atque obſcurioribus illis Scriptorum locis mederi, melioremque lucem affundere ſubinde poſſent. Quaecumque vero vel corrigi vel opportunius inſeri, vel accuratius exponi poſſe deprehenderim,*

(1) Auſon. (2) De Arte init.

rim, quemadmodum graviora quoque typographica menda, quae irrepſerint, in II. Voluminis calce proferentur. Interim vero liberaliter mecum agi, uberemque mihi laborum meorum fructum gratulari poſſe putaverim, ſi in pulcherrimo, graviſſimoque argumenti genere aliquid inveniſſe videar, quod eruditis hominibus probari, ſimulque ingenuis Adoleſcentibus erudiendis conferre poſſit.

Dabam Piſis 10. Kal. Mart. Anno 1745.

DIS-

FASTORVM ATTICORVM

PARS PRIMA

DISSERTATIO PRIMA.

SYNOPSIS.

I. *Athenienses ad innovandas imperii formas omnium maxime propensi.* II. *Initio Reges, inde perpetui, mox decennales solum Archontes Athenis imperarunt; tandemque, sublatis illis, Archontes annui sunt instituti.* III. *Temporis intervallum a Cecrope Regum primo ad Creontem Archontum annuorum primum demonstratur.* IV. *Scriptorum dissensus in definienda Archontum annuorum origine.* V. *Pausaniae a Scriptoribus aliis, atque Meursii a Sigonio dissidium.* VI. *Insignis Pausaniae locus a Meursii emendatione vindicatur. Decennalium Archontum series, atque aetas iuxta Pausaniam exponitur.* VII. *Alter Pausaniae locus contra Dodvellum defenditur.* VIII. *Pausaniae tamen opinio refellitur; & annuorum Archontum institutio anno 2. Olymp.* XXIV. *verisimilius adscribitur, simulque variae Scriptorum sententiae tum inter se, tum etiam cum Oxoniensi Marmore conciliantur.* IX. *Archontum annuorum numerus, varietas, & nomina.* X. *Obscurus quidam Aeliani locus explicatur.* XI. *Meursii, Perizonii, aliorumque coniecturae in castigandis, explicandisque Aeliani verbis refelluntur.* XII. *Archontes annui, sive Novemviri ex nobilioribus, ditioribusque Civibus electi.* XIII. *Exteri, quamvis Atheniensi civitate donati, Archontes esse non poterant; nequidem Plataeenses ipsi, licet illi ceteris omnibus Atheniensium honoribus fruerentur.* XIV. *Lysiae textus immerito a Meursio castigatus ostenditur, atque illustratur.* XV. *Novemviri fabis olim, simulque sortito eligebantur.* *Plutarchi locus explicatur.* XVI. *Solemnis* ἀρχαιρεσίας, *sive electionis ritus exponitur, ac illustratur. Harpocrationis, & Suidae locus contra Meursium defenditur, & explicatur.* XVII. *Atheniensium comitia semper olim in Pnyce celebrata.* XVIII. *Aristophanis locus explicatur. Meursii, Sponii, aliorumque error indicatur.* XIX. *Novemviri nuper electi legum* cu-

custodiam in foro ad lapidem, atque in Acropoli iureiurando pollicebantur. XX. *Solonis Leges prius in Acropoli, deinde in foro servatae. Pollucis locus, repudiata Iungermanni emendatione, tentatus.* XXI. *Archontes omnes hedera, vel potius myrto coronati. Alciphronis locus explicatus, & cum Scriptoribus aliis conciliatus.* XXII. *Novemviri in corpus unum, sive Senatum a Solone primum congregati. Tribunal, in quo ipsorum quilibet antea ius dicebat.* XXIII. *Quo loco deinde simul convenerint. Meursius semel, iterumque confutatur.* XXIV. *Novemviri singulis Populi concionibus praesidebant. Eponymus Archon aquam litigantibus distribuebat.* XXV. *Peculiaria Thesmothetarum, Polemarchi, Regis, atque eponymi Archontis munera describuntur. Plutarchi, Petiti, Meursii, aliorumque error indicatur.* XXVI. *Paredri, vel Assessores ab Archonte eponymo, Rege, & Polemarcho electi. Harpocration, & Suidas notati.* XXVII. *Novemviri singuli annuo Magistratu rite defuncti Areopagitis adiungebantur.* XXVIII. *Id quando factum. Meursii error demonstratur, locusque Demosthenis explicatur.* XXIX. *Rationes a Novemviris quando, & quibus redditae.* XXX. *Videtur Novemviros Areopagitis iam inscriptos eodem Archontis munere iterum perfungi non potuisse.* XXXI. *Exemplis tamen, & argumentis oppositum suadetur.* XXXII. *Demosthenis, Plutarchi, aliorumque loca illustrantur.* XXXIII. *Sublatis Novemviris, Servatorum Sacerdotes quando electi.* XXXIV. *Novemviri mox restituti. Meursii, Dodvelli, aliorumque errores in Diphili, Dioclisque Archontis anno definiendo demonstrantur.* XXXV. *Extincta veteri Archontum dignitate, Strategi instituti. Plutarchi, & Philostrati locus contra Meursii sententiam explicatur.* XXXVI. *Vetus Inscriptio contra Meursium exponitur, ac emendatur.* XXXVII. *Meursii inconstantia, atque error semel, iterumque indicatur.* XXXVIII. *Strategi nomen pro Archonte in Romanis Legibus usurpatum. Vetus Inscriptio emendatur, atque explicatur.* XXXIX. *Sublatis Atheniensium Archontibus, adhuc Archontis nomen, sed alio tamen sensu, usurpatum. Meursii, aliorumque errores, & Fasti corriguntur. Strategi nomen quando Nummis inscribi coeptum. Vaillantii error ostenditur.* XL. *Eponymi Archontis nomen Atheniensium Fastis inscriptum, ipsoque distincta tempora, vel anni numerati.*

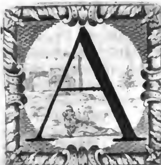
DIS-

DISSERTATIO I.

DE VARIIS IMPERII FORMIS QUAE ATHENIS FLORUERUNT
DE ANNUORUM ARCHONTUM
ORIGINE NUMERO NOMINIBUS ORNATU MUNERIBUSQUE
PRAESERTIM VERO DE ARCHONTE EPONYMO
QUI FASTIS INSCRIBEBATUR.

I. Thenienfis Populi hiftoriam qui a primis ufque temporibus evolvendam fufceperit, illamque cum plurimis exterarum Gentium monimentis comparaverit, facile, ut opinor, intelliget Athenienfes ipfos imperii amplitudine, libertatis tuendae amore, eximiis belli pacifque ornamentis, incredibili denique rerum geftarum gloria ceteros inter Graeciae Populos mirifice floruiffe; fed nullam tamen ex Graecis Vrbibus memorari, quae ad perturbandos imperii fui ftatus Athenienfi proclivior acriori novitatis amore femper exarferit; ideo-

 que

que plures imperii formas, ac vicissitudines experta fuerit [1]. Ac mythica quidem, vel obscura illa tempora, quibus Athenienses ipsi se cicadarum instar *αὐτόχθονας*, *indigenas*, sponteque genitos, adeoque liberi, maximeque aequabilis imperii forma usos gloriabantur [2], hic nihil moror; nihilque de temporibus etiam illis hic loquar, quibus Atheniensium Civitas vel exterarum Gentium furore, vel Civium suorum tyrannide subinde oppressa illud imperii genus excepit, quod invitis, subactisque civibus tyrannorum temeritas, victorumque arbitrium imposuit. Plurimae nunc solum mutationes illae spectari debent, quae incolumi patriae libertate, solo novitatis studio, Populique aestuantis ardore a civibus ipsis sunt institutae: quo certe levitatis, & inconstantiae genere Atheniensium Civitas ceteras Vrbes omnes longissime superavit.

II. Etenim principio Reges Athenis imperarunt; primusque Cecrops in Attica, quae ab ipso *Cecropiae* nomen obtinuit, regnasse fertur. Post Cecropem sexdecim Reges alii in Atheniensium imperio perenni serie, atque haereditario iure successerunt; cumque Codrus Regum illorum ultimus patriae servandae amore se morti obiecisset [3], ipsius posteris non avitum Regis nomen, sed mitius aliud concessum fuit, ut illi *Archontes* potius, vel patriae Principes vocarentur. Itaque Medon Codri filius, eiusque posteri, ac successores semper Atheniensium *Archontes*, atque *Medontidae* sunt appellati, quod dignitatem illam veluti haereditariam obtinerent; quamvis *ὑπεύθυνοι*, administrati nimirum imperii rationibus Populo reddendis obnoxii forent. Sed cum principatus etiam ille asperior subinde, graviorque Populo videretur, sensimque Athenienses ipsos liberioris, ac popularis etiam regiminis cupiditas incessisset, Medontidarum imperium ita temperatum fuit, ut post Alcmaeonem, qui inter Medontidas, sive perpetuos Archontas decimum-tertium locum obtinuit, Archontum quilibet decennio solum imperaret; ideoque septem Archontes alii, Charops nimirum, Aesimedes, Clidicus, Hippomenes, Leocrates, Apsander, & Erixias 70. annorum spatio Atheniensibus imperarunt, cum illorum singuli decennium integrum in Archontis munere exegissent. Denique, subla-

ta

(1) Aelian Var. Hist. Lib. V. c. 13. (2) Vid. Thucyd. Lib. I. & Eusth. ad Iliad. III. Plato in Menex. (3) Poliaen Strat. I. c. 18. Pausan. in Attic. Cic. Tusc. I. c. 48. & Iustin. II. c. 6.

ta iam, extinctaque tum regii, tum haereditarii perpetuique, tum decennalis etiam imperii forma, Archontes annui sunt instituti, qui singulis nimirum annis ex spectatissimis primum, ditioribusque, deinde vero ex civibus omnibus eligerentur, donec effusa atque mirifice impudens assentatio, qua Athenienses ipsi Antigonum, atque Demetrium Macedoniae Reges veluti Deos, Vrbisque servatores sunt prosequuti, illos etiam impulit ut abrogata veteri Archontis dignitate Magistratus alios instituerent, quos Ἱερεῖς Σωτήρων *Servatorum Sacerdotes* vocarunt; quamvis exacto novemdecim annorum spatio, sublatis eiusmodi Sacerdotibus, eponymos Archontes iterum elegerunt, ipsorumque munera, & nomen ad illa usque tempora conservarunt, quibus expugnatis a Sylla Athenis Atheniensium civitas Romanorum Reipublicae, moxque Caesaribus subesse debuit.

III. Varias eiusmodi, atque mirifice diffidentes imperii formas, quae Athenis olim floruerunt, Sigonius, Postellus, aliique plurimi sunt prosequuti; quos inter excellere merito existimatur Meursius, qui in Libris illis, quos de Regno Attico, & de Archontibus Atheniensium conscripsit, Regum illorum, & Archontum aetatem, simulque praecipua Atheniensis historiae capita expressit. Itaque illorum vestigiis insistens plurima ego quoque in ipso *Fastorum Atticorum* limine complectar; ut perennis illa Regum, Archontumque series ad annum usque 3. Olympiadis VI. deducta, in quo Charops decennalium Archontum primus imperare coepit, oculis subiecta videatur. Vnum hic obiter observasse iuverit quod ab initio Cecropis ad Creontis Archontis annum, qui omnium primus annuum Magistratum illum obtinuit, in Oxoniensi, vel Arundelliano Marmore (1) 898 anni numerantur: in quo certe Marmoris auctor ab Eusebii, aliorumque Scriptorum calculo non plurimum fortasse diffidet. Siquidem Africanus apud Eusebium ipsum testatur (2) ab initio Cecropis ad Creontem 856. annos fluxisse; quamvis ex ipsius Eusebii calculo 833. (3) solum, vel, ut accuratius alibi in expanso Chronico Canone exprimitur, 872. annorum summa colligatur (4); quemadmodum etiam barbarus Auctor ille, qui ex primo Eusebii Libro *utilissima*, ut ait Scaliger, excerpta collegit, (5) a Cecropis initio ad Creontem usque 907. annos fluxisse dicit: quae certe an-

(1) Linea 3. Epocha 1. & lin. 48. Epoch. 33. (2) Euseb. Lib. I. pag. 39. (3) Lib. I. (4) Lib. II. (5) Pag. 62.

annorum ſumma ad Arundelliani, vel Oxonienſis Marmoris numerum proxime, ut apparet, accedit; ut proinde tum Marmoris auctor, tum Scriptores etiam alii temporum illorum ſeriem ex iisdem fontibus hauſiſſe videantur. Sed haec, ut antea iam dixi, obiter hic ſolum innuenda fuerant, ut illa temporis ſeries, annorumque numerus oſtenderetur, quibus Athenienſes primum ſub Regibus, deinde ſub perpetuis Archontibus, poſtremo ſub decennalibus fuerunt, donec annuos, eponymoſque Archontes eligere, ipſorumque nomine civiles annos diſtinguere coeperunt; quod maximo in explorandis hiſtoriae Graecae monumentis, digerendiſque Athenienſium temporibus adiumento fuiſſe oportunius alibi oſtendam (1).

IV. Quo vero tempore, decennalibus ſublatis, annui, atque eponymi Archontes illi ſint inſtituti definiri vix poſſe videtur, cum veteres hac in parte, recentioreſque Hiſtorici mire diſſideant. Siquidem Charops decennalium Archontum primus a Dionyſio Halicarnaſſeo incepiſſe dicitur anno primo Olymp. ſeptimae *ἔτους ἐνεστῶτος πρώτου τῆς ἑβδόμης ὀλυμπιάδος, ἣν ἐνίκα στάδιον Δαικλῆς Μεσσήνιος, ἄρχοντος Ἀθήνησι Χάροπος ἔτος τῆς δεκαετίας πρῶτον* (2): *anno primo ſeptimae Olympiadis, qua ſtadium vicit Daicles Meſſenius, archonte Athenis Charope, decennis eius principatus anno primo:* quemadmodum iterum conceptis verbis aſſeruit *πᾶσα ἀνάγκη τὸν πρῶτον ἄρξαντα τῆς πόλεως Ῥωμύλον ἔτει πρώτῳ τῆς ἑβδόμης ὀλυμπιάδος παρειληφέναι τὴν βασιλείαν, ἄρχοντος Ἀθήνησι τῆς δεκαετίας Χάροπος ἔτος πρῶτον* (3) *omnino neceſſe eſt ut primus Vrbis Rex Romulus auſpicatus ſit anno primo ſeptimae Olympiadis, Charope Athenis primum in decennali imperio annum agente*. Itaque, ſi primus Charopis annus ex Dionyſii calculo incepit anno 1. Olymp. VII. ultimus Erixiae decennalis Archontis annus incidere debet in annum 2. Olymp. XXIV.; ideoque Creon annuorum primus anno ſequenti, nimirum 3. Olymp. XXIV. imperaſſe debuit. A Dionyſii calculo minimum diſſidet Euſebius ipſe, qui ad annum 2. Olymp. XXIV. ait *μετὰ τοὺς Βασιλεῖς Ἄρχοντες ἐνιαυσιαῖοι ᾑρέθησαν ἐξ εὐπατριδῶν, ἐννέα τε Ἀρχόντων Ἀθήνησιν ἀρχὴ κατεστάθη* (4) *poſt Reges Archontes annui ex nobilioribus electi ſunt; novemque Archontum magiſtratus Athenis conſtitutus eſt:* quamvis alibi Euſebius ipſe ex Africano dixerit *ἡ δὲ τῶν ἐνιαυσίων ἀρχὴ ἤρχθη, Κρέοντος πρώτου ἄρ-*

(1) Diſſer. IX. (2) Antiq. Rom. Lib. I. c. 71. (3) Ibi c. 75. (4) Lib. II. pag. 141.

ἄρχοντος ἡγησαμένου, ἐπὶ τῆς ιθ' ὀλυμπιάδος, οἱ δὲ ἐπὶ κέ[1] *annuorum* Archontum *magistratus incepit Creonte* illorum *Archontum primo praeeunte*, *olympiade* 19. *vel*, *ut alii volunt*, 25. Sed varias tamen opiniones illas respuere videtur Eusebius, & Africanus; siquidem repente subdit ἀφ' οὗ (Κρέοντος) ἐπὶ τὴν διακοσιοστὴν πεντηκοστὴν ὀλυμπιάδα Ἄρχοντες ἐννακόσιοι καὶ τρεῖς μέχρι Φιλίνου· καθ' ὃν ὑπάτευον Ῥωμαίων Γρᾶτος Σαβινιανὸς, καὶ Σέλευκος: *a quo* (Creonte) *ad olympiadem ducentesimam ac quinquagesimam Archontes annui nongenti tres* fuerunt *usque ad Philinum*, *quo Archonte Gratus Sabinianus*, *& Seleucus Romanorum Consules fuerunt*. Ergo cum Coss. illi in annum 1. Olymp. CCL. Vrbisque Romae Conditae 974. inciderint, si 903. anni exinde numerentur, ad annum 2. Olymp. XXIV. pervenietur, quo Creontem annuorum Archontum primum institutum esse iam dixerat. Arundelliani quoque, vel Oxoniensis Marmoris testimonio eadem Creontis epocha mirifice confirmatur. Etenim in linea 48. sive Epocha 33. perspicue legitur ἀφ' οὗ καθ' ἐνιαυτὸν ἦρξεν Κρέων ἔτη ΗΗΗΗΔΔ: *ex quo Creon annuus imperavit anni* 420. ideoque, cum Marmoris anni, vel epochae ab anno 1. Olympiadis CXXIX. serie retrograda numerentur, ut alibi ostendetur, [2] Creontis annus, qui 420. annis Olympiadis CXXIX. annum primum praecessit, ad annum primum Olymp. XXIV. referri debet [3].

V. Pausanias tamen annuos Archontes illos Olympiade XXIII. iam institutos esse putavit, quippequi dixerit anno 4. eiusdem Olympiadis Tlesiam Athenis, annuis Archontibus iam institutis, imperasse. Siquidem ille de II. Messenico bello, sive secunda Messeniorum a Lacedaemoniis defectione disserens ait ἀπέστησαν ἔτει τριακοστῷ μὲν καὶ ἐνάτῳ μετὰ Ἰθώμης ἅλωσιν, τετάρτῳ δὲ τῆς τρίτης ὀλυμπιάδος καὶ εἰκοστῆς, ἣν Ἴκαρος Ὑπερησιεὺς ἐνίκα στάδιον. Ἀθήνησι δὲ οἱ κατ' ἐνιαυτὸν ἦσαν ἤδη τότε Ἄρχοντες, καὶ Ἀθηναίοις Τλησίας ἦρχεν [4] *defecerunt Messenii undequadragesimo post Ithomes excidium anno*, *qui quartus fuit tertiae & vicesimae Olympiadis*, *qua vicit in stadio Hyperesiensis Icarus*. *Atheniensium vero Respublica annuis iam erat magistratibus commissa*, *ac tunc quidem Tlesias Athenis praetor erat*. Perspicuis eiusmodi Pausaniae verbis fretus, ut opinor, Sigonius Tlesiam hunc inter annuos Archontes eponymos enumeravit [5]; ideoque

Cre-

(1) Lib. I. pag. 39. (2) Dissert. VIII. (3) Lydiat. ad Mar. Oxon. pag. 42.
(4) Messen. cap. 15. (5) De Temporib. Athen.

Creontem annuorum primum in proxime praecedentem annum retulit; quemadmodum Scaliger [1] variis in locis Creontem ipsum in anno 1. Olymp. XXIII. collocavit, atque Pausaniae testimonio innixus Tlesiam ad annum 4. Olymp. XXIII. revocavit; quamvis alibi [2] sibi non constans Tlesiam quidem eodem ipso loco, sive anno 4. Olymp. XXIII. reliquerit, sed Creontem tamen ad annum 3. Olymp. XXIV. transtulerit: ac si Tlesias ipse Creontem, annuosque Archontes omnes praecessisset. Ita Meursius, cum ex Dionysii calculo Creontem ipsum ad annum 3. Olymp. XXIV. retulisset [3], Tlesiam hunc, qui a Pausania anno 4. Olymp. XXIII. Archon fuisse dicitur, Eryxiae decennalium Archontum ultimo suffectum putavit, ut proinde ipsius principatus in Eryxiae decennio contineatur [4] Superiora vero Pausaniae verba, quibus Archontes annuos Tlesiae tempore, sive anno 4. Olympiadis XXIII. iam instituros esse diserte ille dixerat, ita Meursius corrigenda fore contendit ut oppositum potius sensum efficiant; ideoque rescribendum existimavit Ἀθήνησι δὲ οὐ κατ' ἐνιαυτὸν ἦσαν ἤδε πότε Ἄρχοντες *Athenis vero nondum annui tunc erant Archontes*; idque adeo verum esse putavit, ut *viri insignis Caroli Sigonii errorem excusari non posse* dixerit, *qui Tlesiam hunc annuorum Archontum secundum facit*.

VI. Ego vero Pausaniae textum temere prorsus a Meursio sollicitatum esse contendo. Siquidem Pausanias ipse de I. Messenico bello, eiusque principio loquens ait ταύτην Λακεδαιμόνιοι πρώτην ἐπὶ Μεσσηνίους ἔξοδον ἐποιήσαντο ἔτει δευτέρῳ τῆς ἐνάτης ὀλυμπιάδος . . . τότε δὲ ὑπὸ τὴν κατάληψιν τῆς Ἀμφείας Αἰσιμήδης Ἀθηναῖος ἦρχεν ὁ Αἰσχύλου πέμπτον ἔτος [5] *haec prima fuerunt in eo bello suscipiendo Lacedaemoniorum exordia, altero anno nonae Olympiadis... Quo itaque tempore Amphea capta est, Aesimedes Atheniensis Aeschyli filius quintum iam annum summae Reipublicae praeerat*. Itaque iuxta Pausaniae hypothesim quintus Aesimedis Archontis annus cum anno 2. Olymp. IX. concurrit, ideoque decimus, atque postremus eiusdem annus cum anno 3. Olymp. X. coniungi debet, ac reliquorum decennalium Archontum series, & epocha, ita ex Pausaniae calculo disponi

An-

(1) Ad Euseb. Chr num. 1296. et 1433. (2) In Historiar. Synagog. (3) De Arch. Ath. Lib. I. c. 9. (4) Ibi cap. 8. (5) Messen. c. 5.

Annus 1.	Charopis	est	4. Olymp.	V.
1.	Aesimedis		2.	VIII.
5.			2.	IX.
1.	Clidici		4.	X.
1.	Hippomenis		2.	XIII.
4.			1.	XIV.
1.	Leocratis		4.	XV.
1.	Apsandri		2.	XVIII.
1.	Eryxiae		4.	XX.
10.			1.	XXIII.

Ergo Creon annuorum Archontum primus, iuxta Pausaniae hypothesim, imperasse debuit anno 1. & 2. Olympiadis XXIII. ideoque, si Tlesias Pausania ipso teste anno 4. Olymp. XXIII. Archon fuit, post annuos Archontes Athenis iam institutos dignitatem illam obtinuit. Atque in eiusmodi certe Archontum serie contexenda, digerendisque illorum temporibus Pausanias ipse ubique sibi mirifice consentit. Etenim de Messenici eiusdem belli I. fine, simulque de Ithomes direptione differens ait illam vigesimo belli anno, simulque 1. Olymp. XIV. contigisse, qui cum 4. Hippomenis anno exeunte coniungebatur περὶ δὲ τὸν ἐνιαυτὸν λήγοντα ἐξέλιπον τὴν Ἰθώμην, πολεμήσαντες ἔτη τὰ πάντα εἴκοσι . . . . . ὁ δὲ πόλεμος οὕτως ἔλαβεν τέλος ἔτει πρώτῳ τῆς τετάρτης καὶ δεκάτης ὀλυμπιάδος, ἣν Δάμων Κορίνθιος ἐνίκα στάδιον, Ἀθήνησι Μεδοντιδῶν τὴν ἀρχὴν ἔτι ἐχόντων τὴν δεκαετῆ, καὶ ἔτους Ἱππομένει τετάρτου τῆς ἀρχῆς ἠνυσμένου [1]. *belli ejus anno vigesimo iam pene exacto Ithomen deseruere .... Finem habuit bellum hoc anno primo quartae & decimae Olympiadis, qua Damon Corinthius in stadio vicit; cum apud Athenienses Medontidae decennale adhuc imperium obtinerent, & Hippomeni quartus iam exactus esset imperii annus*. Si quartus Hippomenis Archontis annus cum 1. Olymp. XIV. concurrit, manifestissime inferri debet quod 1. Hippomenis ejusdem annus cum 2.

B Olym-

(1) Messen. c. 16.

Olymp. XIII. coniungatur, ut in superiori serie conspicitur. Denique Pausanias asserit Tlesiam Archontem Athenis fuisse XXXIX. post Ithomes excidium anno, qui unus idemque fuerit ac quartus Olymp. XXIII: ac certe, si ab anno 1. Olymp. XIV. quo Ithomen direptam fuisse iam dixerat, XXXIX. anni numerentur, illorum ultimus, adeoque Tlesiae Archontis annus, cum 4. Olymp. XXIII. accuratissime coniungetur; quo iuxta Pausaniae calculum Archontes annuos iam constitutos esse demonstravi, ut nihil proinde in Pausaniae textu mutari possit.

VII. Quod si illustris ille Pausaniae locus temere a Meursio tentatus fuit, ut perspicuis argumentis illis ostendi, non multo sane feliciorem in altero Pausaniae textu corrigendo Dodvellum esse conspicio. Ille nimirum, cum in Oxoniensi Marmore Creontem ad annum primum Olymp. XXIV. referri vidisset, ac Lysiam, quem Dodvellus ipse unum, eundemque fore putavit, qui Tlesias hic a Pausania vocatur, in anno 3. eiusdem Olympiadis ab ipso Marmore collocari, optime intellexit Pausaniae calculum integro quadriennii spatio a Marmoris epocha dissidere; neque aliter Pausaniae cum Marmore convenire posse putavit, quam si primus Hippomenis Archontis annus, qui iuxta Pausaniam cum anno 1., & 2. Olymp. XIII. coniungitur, ad annum 1. Olymp. XIV. iuxta Marmoris hypothesim referatur; ut proinde annus ille 1. Olymp. XIV. qui nunc in Pausaniae textu 4. Hippomenis esse dicitur, 1. Hippomenis eiusdem annus existimetur. Itaque, ut Pausanias ipse cum Marmore concilietur, ita superiora Pausaniae verba Dodvellus corrigenda fore contendit, ut pro ἔτει πρώτῳ τῆς τετάρτης καὶ δεκάτης ὀλυμπιάδος... καὶ ἔτους Ἱππομένει τετάρτου τῆς ἀρχῆς ἠνυσμένου *anno primo decimae quartae Olympiadis* ..... *& Hippomeni quartus iam exactus esset imperii annus*, rescribatur καὶ ἔτους Ἱππομένει τετάρτῳ τῆς ἀρχῆς ἠνυσμένου *& Hippomeni* Archontum *quarto iam exactus esset imperii annus*: quod nimirum Hippomenes in Archontum decennalium serie quarto loco imperaverit. Ac certe, si doctissimi viri coniectura admitti posset, ideoque Hippomenis principatus ex Pausaniae calculo anno 1. Olymp. XIV. incepisset, ultimus Eryxiae decennalis Archontis annus in quartum Olymp XXIII. incideret, adeoque in definiendo Creontis anno Pausanias ipse cum Oxoniensi Marmore conspiraret. Tantum ta-

tamen abest ut Dodvellus Pausaniae textum sanaverit, ut illum potius corruperit. Etenim, si non πετάρτῳ, sed τετάρτῳ in Pausaniae codice legeretur, perennis illa Archontum series, & accurata temporum distributio, quae constanter adeo, nitideque a Pausania exprimitur, perturbanda foret; ac Pausanias ipse non uno solum in loco, cui Dodvellus medicam manum admoverat, sed in pluribus etiam aliis corrigendus esset, ne sibi contrarius, & inconstans videretur; ut facile profecto intelliget quicumque superiora Pausaniae testimonia, Archontumque seriem ex Pausaniae hypothesi a me contextam inspexerit. Itaque, ut omnia verbo complectar, nec eximius ille Pausaniae locus emendari, nec ipsius opinio cum Scriptoribus aliis componi unquam poterit, ut Meursius, ac Dodvellus etiam existimavit; sed integri potius quadriennii, sive olympiadis dissidium inter Pausaniam, & Historicos alios admitti debet.

VIII. At neque solum in definienda Archontum annuorum origine Pausaniam a ceteris Scriptoribus omnibus dissidere, sed plurimum quoque deceptum esse putaverim, cum Creontis Archontis annus longe mihi verisimilius in annum secundum Olympiadis XXIV. conferendus esse videatur. Id innuere profecto conspicitur admirabilis ille consensus, qui inter Dionysium, Eusebium, & Oxoniense Marmor reperitur. Quamvis enim Creontis annus in Marmore ad annum 1. Olympiadis XXIV. referri videatur, cum tamen omnes fere vetustiores epochae in Marmore designatae uno semper anno antiquiores, vel posteriores esse consueverint annis illis, aut epochis, quae a ceteris Scriptoribus exprimuntur, annus ille, qui in Marmore 420. sive 1. Olymp. XXIV. esse dicitur, apud Scriptores alios 2. eiusdem Olympiadis esse debet: cumque Archonticus annus a Gamelione mense, Olympicus autem ab Hecatombaeone inciperet, ideoque inter utriusque anni principium sex omnino mensium discrimen intercederet, fieri fortasse potuit ut Creontis annus, qui certe Archonticus, & civilis erat, partim in 2. partim in 3. Olympiadis XXIV. incideret; ideoque Eusebius, Dionysius, ac Marmor ipsum in definiendo Creontis anno, sive Archontum annuorum origine mire conspirent.

IX. Explicata vero, seu definita annuorum Archontum institutione iam facile ipsorum numerus, varietas, ac nomina exponi possunt, cum Scriptores omnes in describendis illis una

veluti voce conſpirent [1]. Inſignem hic ſolum Pollucis locum exſcribam, quo accuratiſſimus Auctor ille Archontum numerum, ſimulque nomen paucis expreſſit: Ἀρχόντων Ἀθήνησιν ὀνόματα. οἱ ἐννέα Ἄρχοντες· εἰσὶ δὲ ὁ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐπώνυμος Ἄρχων, Βασιλεὺς, Πολέμαρχος, καὶ Θεσμοθέται ἕξ. ἐκ τούτων γὰρ οἱ ἐννέα Ἄρχοντες συμπληροῦνται[2] *Archontum Athenienſium nomina. Novem Archontes. Sunt vero Archon annum denominans, Rex, Polemarchus, atque ſex Theſmothetae: hiſce enim novem Archontes illi complentur*. Haec ipſa quoque Archontum varietas, illorumque nomina a Suida[3], ceteriſque Scriptoribus omnibus accuratiſſime deſcribuntur; nihilque fere apud illos frequentius, quam novem Archontum, ſive Novemvirorum mentio, nobis occurrit. Ac eiuſmodi quidem Archontum numerum ſemper eundem, conſtantemque Athenis fuiſſe exinde quoque manifeſtiſſime inferri poteſt quod ſaepius illi ſimpliciter Ἐννέα *Novem*, ſive Novemviri vocabantur: unde Pauſanias Ἀθηναίοις τῶν καλουμένων Ἐννέα ἐπώνυμος ἐστιν εἷς Ἄρχων[4] *apud Athenienſes ex iis, qui Novem vocantur, Archon unus Eponymus eſt*. Id vero non antiquioribus ſolum, ſed ſequioribus etiam temporibus obtinuiſſe perſpicue nobis oſtendit vetus Inſcriptio circa Olympiadem CXCVII. Athenis poſita, in qua Eponymus Archon, Rex, Polemarchus, ſexque Theſmothetae recenſentur, ut in X. Diſſertatione oſtendetur.

X. Neque ab eiuſmodi Scriptorum omnium opinione diffidere putaverim Aelianum, quamvis ipſius locum ſummus Scaliger ſe non intelligere profiteatur, aliique doctiſſimi Viri fruſtra, ut opinor, tentaverint. Siquidem Scriptor ille, ut oſtenderet Athenienſes omnium maxime ad commutandos imperii ſtatus propenſos fuiſſe, aſſerit illos initio ſub Regibus, deinde ſub Medontidis, perpetuis nimirum, ac decennalibus Archontibus fuiſſe; mox tyrannidem ſub Piſiſtratidis expertos eſſe; tandemque ſubdit ἀριστοκρατίᾳ δὲ ἐχρήσαντο μέχρι τῶν Τετρακοσίων. εἶτα ὕστερον δέκα πολιτῶν καθ' ἕκαστον ἔτος ἦρχον τῆς πόλεως. τελευταῖον δὲ ἐγένετο ἀναρχία περὶ τὴν τῶν Τριάκοντα κατάστασιν[5] *Ariſtocratia uſi ſunt uſque ad Quadringentos; deinde ſingulis annis in poſterum decem ex civibus Rempublicam geſſerunt. Poſtremo, quum XXX. Tyranni conſtituerentur, coorta eſt confuſio, & ſine Magiſtratibus Reſpublica fuit*. Itaque Scaliger adnotavit *illud Aeliani*

(1) Sigon de Republ. Ath. lib. I. c. ult. et IV. c. 3. Meurſ. de Arch. Ath. I. c. 9.
(2) Lib. VIII. c. 9. ſeg. 85. (3) In Archon (4) Laconic. cap. 11. (5) Var. Hiſt. V. c. 13.

liani non intelligo; *nam* ἐννέα *erant*, *non* δέκα (1). Sed doctissimus, atque incomparabilis Auctor ille Aeliani sensum paullo fortasse obscuriorem, minusque accuratum assequutus non videtur. Aelianus enim non de Archontibus, sive de prima Archontum institutione, neque de veteri, constantique Magistratuum numero differit, qui singulis annis, pacatis imperii rebus, eligebantur; sed de illa solum imperii forma nunc loquitur, quae post Quadringentos obtinuit, antequam Athenis, ut inquit ille, XXX. Tyranni eligerentur, atque Respublica ad ἀναρχίαν delapsa Magistratibus omnibus careret. Atque in eo quidem fallitur Aelianus ipse quod X. Cives illos ante XXX. Tyrannos, & ἀναρχίαν electos esse, singulisque in posterum annis imperasse putavit; sed ex Atticis tamen Historicis omnibus aperte constat anno 1. Olymp. XCII. Quadringentos electos esse, iisdemque sublatis, Tyrannos XXX. anno 1. Olymp. XCIV. suffectos, cum 2. anno eiusdem Olympiadis Respublica ad ἀναρχίαν delapsa foret: decem denique Cives illos anno 4. Olympiadis ipsius constitutos, qui Reipublicae tranquillitati consulerent: quamvis tunc temporis, ac sub Quadringentis etiam, & Tyrannis veteres Archontes alii, sive Novemviri eligerentur. Itaque hic Aelianus non de veris Atheniensium Archontibus, ut minus accurate Scaliger, aliique plures existimarunt, sed de Civibus, ac Magistratibus aliis intelligi debet, quo Harpocration (2), Suidas, ac Scriptores alii δεκαδούχους vocarunt, ipsosque μετὰ τοὺς Τριάκοντα *post* XXX. Tyrannos imperasse diserte docent.

XI. Video quidem doctissimos Viros alias iniisse vias, ut perplexum illum Aeliani locum exponerent, ipsique lucem aliquam affunderent. Meursius enim non solum Aeliani verba mirifice luxata, atque ab imperito exscriptore transposita existimavit, verum etiam pro δέκα legendum esse putavit δὲ καὶ (3) Khunius arbitratur hic de Novemviris quidem agi, sed illos tamen non *novem*, sed rotundo potius numero, ut in historiis fieri amat, *decem* vocari; nisi fortasse pro δέκα *decem* ἐννέα *novem* rescribere quis velit, ut Simsonius, atque Valesius etiam tentaverant (4). Singulas tamen opiniones, & coniecturas illas uberrime, optimeque confutavit Perizonius, simulque nitide osten-

(1) Ad Eusebi. Chr. num. 1433. (2) In Μολπις. (3) De Arch. Ath. Lib. III. c. 15. et de Fort. Ath. c. 10. (4) Ad Aelian. loc. cit.

ostendit Aeliani locum de Novemviris intelligi non posse. At non multo sane felicior Perizonius ipse dum Quadringentos hic ab Aeliano memoratos non alios esse contendit quam Cives illos, qui a Solone quatuor in Tribus distributi fuerant; moxque, aucto Tribuum numero, Quingenti, ac denique Sexcenti evasere, ut illorum proinde Curia primo Quadringentorum, mox Quingentorum, tandemque Sexcentorum Senatus diceretur; decem vero cives illos, qui post eiusmodi Quadringentos Athenis imperarunt, non alios fuisse putat Perizonius quam Strategos, qui certe singulis annis decem numero Athenis eligebantur, supremumque, ut opinatur ille, in Atheniensi Republica imperium obtinebant, ut Populum convocare, leges atque decreta ferre subinde possent. Quae certe Perizonii sententia, quamvis ab illo erudite, fuseque exposita fuerit, ab Aeliani tamen mente, nitidoque sensu maxime abhorret. Quis enim existimet *Quadringentorum* nomine Curiam Olympiade XLVIII. constitutam ab Aeliano designari, cum ceteri Scriptores omnes eadem voce Magistratum Olympiade solum XCII. institutum expresserint? Ad haec Aelianus ipse prius tyrannidem sub Pisistratidis fuisse memorat, deinde Aristocratiam usque ad Quadringentos, sub quibus democratici imperii formam incepisse dicit; ergo Quadringentos ipsos longe Pisistrati aetate, sive Olymp. LIV. qua tyrannidem is occupavit, posteriores esse supponit, adeoque Quadringentorum nomine Curiam Olymp. XLVIII. a Solone institutam intelligere non potuit Aelianus; neque Aristocratiae tempus Olympiade XLVIII. cum Perizonio circumscribi poterit, cum Aelianus ipsam post Pisistratidarum tyrannidem memoraverit. In eo quoque Perizonium ipsum falli putaverim quod X. Strategos Quadringentis illis a Solone institutis successisse putaverit, ipsosque supremam in Atheniensi Republica potestatem obtinuisse dixerit. Etenim, ut in Dissertatione V. oportunius ostendam, suprema autoritas illa convocandi Populi, legumque ferendarum nunquam Strategis concessa fuit; nihilque ex Demosthenis, Epicteti, & Plutarchi loco, cui Perizonius innititur, inferri potest. Itaque sic statuo semper errorem aliquem, temporumve perturbationem in superiori Aeliani loco agnoscendam esse, quod Perizonius negaverat; commodioremque sensum alium ex Aeliani testimonio exsculpi non pos-

posse, quam qui hactenus est a me expositus, atque a Mausaco [1] quoque indicatus esse conspicitur.

XII. Sed, ut ad Archontes ipsos, sive Novemviros revertar, illos ἐξ εὐπατριδῶν, sive *patriciis*, primoribusque Civibus electos esse ex superiori Eusebii loco, aliisque Scriptoribus omnibus erudimur [2]. Ex spectatissimis etiam, ditioribusque Atheniensibus eligebantur; atque inter cetera, quae in Candidatis explorari consueverant, illud etiam a Polluce memoratur εἰ τὸ τίμημά ἐστιν αὐτοῖς; [3] *num censum habeant?* unde Plutarchus observat Aristidem ideo locupletem a pluribus existimatum quod ille Archontis munere perfunctus fuerit: καὶ τεκμήρια τῆς περὶ τὸν οἶκον εὐπορίας ἓν μὲν ἡγεῖται τὴν ἐπώνυμον ἀρχὴν, ἣν ἦρξε τῷ κυάμῳ λαχὼν, ἐκ τῶν γενῶν τῶν τὰ μέγιστα κεκτημένων, οὓς πεντακοσιομεδίμνους προσηγόρευον [4] *signum autem lauti patrimonii eius unum arbitratur Magistratum, a quo annus nomen trahit, quem gessit faba sortitus inter eas familias, quae in magno censu sunt, quas Pentacosiomedimnos vocabant quod quingentos modios haberent in censu.* Reprimendae tamen divitum superbiae, democraticoque regimini confirmando Aristides ipse γέγραφε ψήφισμα κοινὴν εἶναι τὴν πολιτείαν, καὶ τοὺς Ἄρχοντας ἐξ Ἀθηναίων πάντων αἱρεῖσθαι [5] *rogationem tulit ut Respublica omnibus proposita esset, & Archontes ex universo Populo crearentur.* Sed hoc Aristidis decretum non diu servatum esse putaverim, cum aequabilis illa democratiae forma raro Athenis floruisse videatur.

XIII. Illud tamen severius observatum esse conspicimus ut Archontes omnes ex indigenis, antiquisque civibus eligerentur; ideoque, Polluce teste, de ipsorum singulis inquirebatur εἰ Ἀθηναῖοι εἰσιν ἑκατέρωθεν ἐκ τριγονίας; [6] *num ex utroque parente Athenienses sint a tertia usque generatione?* atque Demosthenes etiam diserte docet exteros omnes, qui Atheniensi civitate donati fuerint, ab Archontis munere arcendos esse μὴ ἐξεῖναι αὐτοῖς τῶν ἐννέα Ἀρχόντων γενέσθαι [7] *non licere eis ex novem Archontibus esse.* Hinc illa Novemvirorum dignitas, eiusque gerendae spes ipsis quoque Plataeensibus adempta fuit, quamvis illi de Atheniensi Populo Marathoniae pugnae tempore praeclare meriti in Atheniensem civitatem, eiusque Tribus, ac Populos cooptati ceteris omnibus indigenarum civium honoribus fruerentur; ipsorum-

(1) In Harpocr. (2) Demosth. in Neaer. (3) Lib. VIII. c. 9. seg. 86. (4) In Aristide (5) Plutar. ibi (6) Loc. cit. seg. 85. (7) Orat. in Neaeram.

rumque posteri eodem ipso civitatis iure uti possent, dummodo se a Plataeensibus illis, qui iam civitate donati, lapideaeque columnae inscripti fuerant, procreatos ostenderent. Haec certe singula in Decreto de Plataeensibus honorandis edito nitide memorantur, quod Demosthenes ipse nobis conservavit: Πλαταιέας εἶναι Ἀθηναίους ἀπὸ τῆς δε τῆς ἡμέρας, ἐντίμους, καθάπερ οἱ ἄλλοι Ἀθηναῖοι. καὶ μετεῖναι αὐτοῖς, ὧνπερ Ἀθηναίοις μέτεστι, πάντων καὶ ἱερῶν, καὶ ὁσίων. πλὴν εἴ τις ἱερωσύνη, ἢ τελετή ἐστιν ἐκ γένους, μηδὲ τῶν ἐννέα Ἀρχόντων. κατανεῖμαι δὲ τοὺς Πλαταιέας εἰς τοὺς δήμους, καὶ τὰς φυλάς: .... τοὺς δοκιμασθέντας ἀναγραφῆναι ἐν στήλῃ λιθίνῃ... ἵνα σώζεται ἡ δωρεὰ τοῖς ἐπιγιγνομένοις ...τῷ μὴ πολλοὺς φάσκοντας Πλαταιέας εἶναι κατασκευάζειν αὐτοῖς πολιτείαν (1) .. *Plataeenses ab hac die Athenienses* cives *esse, honoratos ut Athenienses alii, & ius habere eos, quorum Athenienses ius habent, omnium, & sacrorum, & religionum: praeterquam si quod sacrificium, aut festum est gentilitium, exceptis item Novemviris... eos, qui probati fuerint* Plataeenses, *lapideae pilae inscribi... ut beneficium id etiam posteris permaneat ... ut ne multi se Plataeenses esse dictitantes fraude in civitatem irreperent.*

XIV. Eiusmodi vero decretum integrum fere nunc mihi exscripsisse libuit non solum ut illustrius adhuc ostenderem quanto olim in pretio suprema haec Athenis Novemvirorum dignitas haberetur; verum etiam ut subobscurum quendam Lysiae locum exponerem, quem Meursius certe cum minime assequeretur, Lysiae textum pluribus in locis depravatum, adeoque corrigendum esse putavit. Elegantissimus Rhetor ille in Oratione, quae inscribitur κατὰ Παγκλέωνος ὅτι οὐκ ἦν Πλαταιεύς *adversus Pancleonem quod Plataeensis non sit*, asserit Pancleonem istum veluti μέτοικον, aut *inquilinum* ad Polemarchi tribunal citatum esse; ipsumque se non inquilinum, sed Atheniensem potius civem esse respondisse quod Plataeensis nimirum foret, atque Deceliae Atticae Populo inscriptus: εἶπε δὲ ὅτι Πλαταιεὺς εἴη ... ἀπεκρίνατο ὅτι Δεκελειόθεν. Hic insigne, perspicuumque mendum irrepsisse putat Meursius: *Attende*, inquit, *sodes. Negans Pancleon inquilinum se se esse, Plataeensem dictitabat. Quid absurdius, quaeso, potest? ut se Atticum esse probet, non inquilinum, Plataeensem Boeotum dicit. Quis non videt mendum? Certe Plotheensem sese dicere voluit; sic postea Decelensem dicit* (2). Itaque Meur-

(1) Loc. cit. vid. Schol. Aristoph. ad Ranas. (2) Lect. Attic. Lib. III. c. 29. & 30.

Meursius hic, alibique saepius ubi nomen illud in Oratione occurrit, *sine dubio rescribendum* asserit *Plotheam*, ac *Plotheensem*. Ego vero, doctissimi Viri pace, nihil in Lysiae textu peccatum, nihilque mutandum esse contendo. Optimo nimirum, maximoque iure Pancleon ille se non inquilinum, sed Atheniensem civem asserere, ac demostrare etiam potuit, dum se Plataeensem esse respondit, quippecum Plataeenses omnes, ut antea dixi, Atheniensium indigenarum instar, Atheniensis civitatis iure fruerentur, eodemque etiam iure Pancleon in Decelensem Atticae Populum cooptatus esset. Quod vero ad Meursii coniecturam, & emendationem attinet, illa ab universae Orationis contextu, Lysiaeque sensu maxime abhorret. Quid enim Lysias integram Orationem illam conscripsisset, ut argumentis, pluribusque testimoniis ostenderet ὅτι ὐκ ἦν Πλωθιεύς ὁ Πάγλκεων, ut hic rescribendum esse dicit Meursius, *quod Pancleon Plotheensis non sit*, si Pancleon ipse se non Plotheensem, sed Decelensem esse iam dixerat? Quid Orator ad Hippothoontidem Tribum provocasset, ut Pancleonem nunquam in illa adscriptum demonstraret, cum Plotheenses non ad Hippothoontidem certe, ut Decelenses, sed ad Aegeidem Tribum spectaverint? Denique, ut in re perspicua argumenta cetera omittam, asserit Orator, trigesima mensis die, qua Plataeenses omnes ad χλωρὸν τυρὸν, locum nempe, ubi tener, recensque caseus venibat, convenerant, illorum singulos interrogatos esse εἰ τινα γιγνώσκοιεν Παγκλέωνα πολίτην σφέτερον; *num Pancleonem quendam ipsorum civem agnoscerent*? Quis hic aperte non videat, non de Attici Pagi *popularibus*, sed de Urbis alicuius *civibus* hic agi? ut proinde Meursius, qui hic quoque *Plotheenses* rescribendum esse putavit, ex tenui Atticae Pago Urbem fecerit, eiusque Pagi *populares* nova, atque incognita phrasi Plotheenses *cives* vocaverit. Itaque nullus hic dubito quin Lysiae textus omnino sincerus haberi debeat; simulque eximio Oratoris huius testimonio ostendi possit Atheniensis civitatis iura Plataeensibus omnibus concessa fuisse; quamvis illi inter Novemviros cooptari certe non possent, aliorumque exterorum instar ab eiusmodi dignitate arcerentur. Sed haec ipsa quoque severitas, atque religio, qua exteri, adscitique cives a supremo Archontis munere prohibebantur, posterioribus certe seculis sublata fuit; cum Archontum plurimi Athenis imperaverint, qui, quamvis semper in

Atticae Populos, vel Athenienſem Urbem adſciti fuerint, Athenienſes tamen cives ἐκατέρωθεν ἐκ τριγονίας fuiſſe non videntur, ut in Diſſertatione X. oportunius oſtendetur.

XV. Ceterum Cives illi, qui δοκιμασθέντες ſive *probati* fuerant, obeundoque Archontis muneri pares inventi, fabarum deinde ſuffragio, ſive uno ſortis arbitrio Novemviri, vel Archontes eligebantur. Hinc Lucianus aſſerit Ἀθηναίοισι νόμος κυάμοισι τὰς ἀρχὰς αἱρέεσθαι [1], *Athenienſibus lex* erat *fabis Magiſtratus eligi*; atque in Heliaſtarum Iudicum iureiurando legitur καὶ ὅσοι μετὰ τῶν ἐννέα Ἀρχόντων κυαμεύονται [2] *& quicumque cum novem Archontibus faba eliguntur*: quod pluribus etiam teſtimoniis, & exemplis aliis facile oſtendi poſſet, quorum aliquot oportunius in Diſſertatione V. proferentur. Ariſtidem tamen non ſorte, ſed, eximiae virtutis ergo, Populi voce, ſive ſuffragiis electum eſſe ex Idomeneo refert Plutarchus: καὶ μὴν ἄρξαι γε τὸν Ἀριστείδην ὁ Ἰδομενεὺς οὐ κυαμευτὸν, ἀλλ' ἑλομένων Ἀθηναίων φησίν [3] *Ariſtidem Idomeneus non ſorte, ſed ſuffragiis creatum ab Athenienſibus Archontem dicit*. Sed, ut opinor, Idomeneus iſte deceptus eſt, plurimoſque alios in errorem abripuit. Siquidem Ariſtides ſemel ſolum Archontis Eponymi dignitatem obtinuit, ut, contra Meurſium, alioſque Faſtorum Scriptores alibi oſtendam [4]; tumque τὴν ἐπώνυμον ἀρχὴν τῷ κυάμῳ λαχὼν *Eponymi dignitatem faba ſortitus*, aliorumque omnium inſtar, ſuſcepit, ut Plutarchus ipſe iam dixerat; ideoque, ſi vere Populi ſuffragiis electus aliquando imperavit, id ad Novemviri, vel Archontis Eponymi dignitatem referri non poteſt. Sequioribus tamen temporibus illis, quibus Athenienſis Reſpublica Romanorum imperio ſubeſſe coepit, Archontes omnes non ſorte, neque liberis Populi ſuffragiis; ſed Caeſarum potius, aut Proconſulum arbitrio electi videntur. Certe Plutarchus ipſe cum Periclem nunquam Archontem, vel Regem, vel Polemarchum, vel Theſmothetam ſorte electum fuiſſe dixiſſet, repente ſubdit αὗται γὰρ αἱ ἀρχαὶ κληρωταὶ ἦσαν ἐκ παλαιοῦ [5] *hi enim magiſtratus ſortito antiquitus creabantur*; ideoque nitide oſtendit Plutarchi ipſius aetate dignitates, ac magiſtratus illos non amplius κληρωτοὺς fuiſſe. Quandoquidem vero ſortis arbitrio Novemvirorum electio commiſſa fuerat, mirari certe non poſſumus ſi non ex ſingulis Athe-

(1) In Vit. Auct. (2) Demoſth. in Timocr. (3) In Ariſtid. (4) Differt. VII. (5 In Pericle.

thenienſium Tribubus, plurium aliorum Magiſtratuum inſtar, electi illi fuerint; ſed aliquando plures ex una eademque Tribu imperaverint, cuius illuſtre exemplum ex veteri Inſcriptione Diſſertatione X. ego proferam.

XVI. Qua vero ratione, quibuſque ritibus ſolemnis illa Novemvirorum electio fieret, definiri vix poteſt, cum Veteres hac in parte nihil propemodum diſerte nobis expreſſerint; ut coniecturis proinde ſolum locus ſuperſit, quas omnium primus de Prytanum, Tribuumque ſortitione diſſerens Sigonius expoſuit[1]. Ac aereas quidem lamellas quasdam, quae *πινάκια*, vel *χαλκεῖα* vocabantur, in Theſmothetarum, adeoque Novemvirorum omnium ſortitione adhiberi conſueviſſe ex Demoſthenis loco facile deduci poteſt, quem hic exſcripſiſſe iuverit, ut Interpretum quorumdam error oſtendatur, ſimulque Harpocrationis locus defendatur. Mantitheus quidam Mantiae filius civem alium accuſat, quod ipſe quoque Mantitheus Mantiae filius vocari vellet; atque, ut oſtenderet ex eiuſmodi nominis ſimilitudine plurimas ſubinde fraudes, & incommoda oriri poſſe, ſic ait *ἐὰν δ' ἀρχὴν ἥντινῦν ἡ πόλις κληροῖ, οἷον βȣλῆς, Θεσμοθέτε, τῶν ἄλλων, τῷ δῆλος ὁ λαχὼν ἡμῶν ἔςαι; πλὴν εἰ μὴ σημεῖον ὥσπερ ἄλλῳ τινὶ τῷ χαλκείῳ προσέςαι*; quae clariſſimus Volfius latine ſic reddidit: *Si publice de quocumque Magiſtratu fiat ſortitio, ut de Senatu, Sexviratu, reliquis, qui diſcernetur, uter noſtrum ſit creatus, niſi forte nota ut altero cuipiam aereo vaſi adiiciatur?* At nullus aereo vaſi locus hic eſſe poteſt, vertendumque omnino fuerat, *niſi forte nota* quaedam *tanquam alteri cuidam diſtinctaeque aereae laminae adiiciatur*; ne ſcilicet alioquin unus, idemque Civis duabus teſſeris uti videretur, ut deinde ſubdit Orator *τὸ δυοῖν πινακίοιν τὸν ἕνα κληρȣ̃σθαι τί ἄλλο ἐςίν; ἐφ' ᾧ θάνατον ζημίαν ὁ νόμος λέγει* *unum duabus ſortiri tabellis quid eſt aliud? quod legibus extremo ſupplicio mulctatur*. Eiuſmodi vero Demoſthenis ſenſum, vel Athenienſium morem nitide, ut opinor, expreſſit Harpocration, & qui Harpocrationis verba prorſus exſcripſit, Suidas *πινάκια τὰ καθιέμενα ἀντὶ κλήρων ὑπὸ τῶν κληρονόμων. ἔοικε δὲ ταῦτα εἶναι χαλκᾶ, ὡς ὑποσημαίνει Δημοσθένης ἐν τῷ περὶ ὀνόματος*, *tabellae, quae haereditatum loco ab haeredibus demittuntur; hae vero videntur eſſe aereae, ut ſubindicat Demoſthenes in Oratione de Nomine*. Meurſius tamen hic Harpocrationem de-

 ceptum

(1) De Rep. Ath. II. c. 3.

ceptum esse putavit (1), superioremque Demosthenis locum ex Hesychio potius explicandum esse contendit, qui tesseras illas ab haeredibus adhibitas buxeas esse testatur *χαλκοῦν. πινάκιον. Ἀθηναῖοι εἶχον ἕκαστος πινάκιον πύξινον ἐπιγεγραμμένον τὸ ὄνομα τοῦ αὐτοῦ, καὶ τοῦ δήμου πατρόθεν. Aeneum. Tabula. Athenienses singuli habebant tabulam buxeam inscriptam nomine ipsius, & Populi, quod a patre habebant*. Sed fieri fortasse potuit, ut buxeae, vel aereae promiscue illae forent, ut optime proinde Hesychius *χαλκοῦν, πινάκιον, πινάκιον πύξινον*, veluti synonyma, expresserit. Id vero Meursium, Portumque Suidae interpretem fefellit, quod in superiori Demosthenis, & Harpocrationis etiam loco de haeredibus, illorumque tesseris agi putarunt; perspicue siquidem ibi de sortibus, atque tesseris illis agi conspicitur, quae in publicis Magistratuum sortitionibus adhibebantur, ideoque Harpocrationis, Suidaeque locus ita latine reddendus fuerat: *tabellae, quae pro sortibus ab iis, qui sortito eligendi fuerant, deponebantur*; sicque Harpocration optime cum Demosthene, atque Hesychio conspirabit, secus ac Meursius existimaverat; cum praesertim eaedem illae tesserae, quae ab haeredibus acceptae fuerant, in publicis etiam sortitionibus adhiberi potuerint. Praeter eiusmodi tesseras fabas etiam, aut calculos in publicis illis Magistratuum omnium sortitionibus adhiberi consuevisse iam diximus, eosque primum partim solidos, partim perforatos, deinde vero partim albos, partimque nigros fuisse constat. Hinc Ulpianus *κύαμον ἐκάλουν τὸν κλῆρον αὐτὸν, καὶ τὴν ψῆφον τοῦ λαμβάνειν αὐτοὺς ἐπὶ τὸ ἄρχειν. ἦσαν δὲ αὗται ποτὲ μὲν τετρυπημέναι, καὶ ἄτρυποι, ποτὲ δὲ μέλαιναι, καὶ λευκαί* (2) *Fabam vocabant sortem ipsam, & calculum, quo ipsi ad Magistratus eligebantur; erant autem aliquando quidem perforati, & integri; aliquando vero nigri, & albi.* Itaque cum tesserae Civium nominibus insignitae, simulque discolores calculi, vel fabae adhiberi consueverint, ita sortitio peragi fortasse debuit, ut in urna quadam Civium omnium nomina, qui obeundo Archontis muneri pares, atque etiam fortasse prius *δοκιμασθέντες*, sive *probati* fuerant, immitterentur; in alia vero totidem numero fabae, quarum 9. solum albae forent, ceteraeque omnes nigrae; cumque ex urna prima nomen aliquod, simulque ex altera faba quaedam educeretur, civis ille,

(1) Lect. Attic. IV. c. 32. (2) In Orat. adv. Timocr.

ille, cuius nomen ſimul cum alba faba prodiiſſet, Archon Eponymus eſſe deberet, alter deinde Rex, ſicque deinceps, donec Novemviri omnes electi forent: idemque ſortitionis ordo, ac ritus in ceteris etiam ſortitionibus obtinuiſſe videtur, de quibus Diſſertatione V. oportunius agendum erit.

XVII. Quod autem ad Urbis locum attinet, in quo Novemviri eligebantur, dubitari certe non poterit, quin Comitia illa in Pnyce haberi conſueverint, ut nitide teſtatur Pollux. *ἐνεκκλησίαζον δὲ πάλαι μὲν ἐν τῇ Πνυκί. Πνὺξ δὲ ἦν χωρίον πρὸς τὴν Α'κρόπολιν . . . . αὖθις δὲ τὰ μὲν ἄλλα ἐν τῷ Διονυσιακῷ θεάτρῳ, μόνας δὲ τὰς α'ρχαιρεσίας ἐν τῇ Πνυκὶ, ἀφ' ἧς τὸν τοῦ δήμου θόρυβον πνυκίτην φασὶν οἱ Κωμικοί* (1) *Conciones autem olim in Pnyce celebrabant* Athenienſes. *Pnyx vero locus erat iuxta Acropolim . . . . deinde autem alias quidem in Bacchi theatro; ſola vero Comitia in Pnyce: unde Populi tumultum Comici Pnycitem vocant*. Eiuſmodi vero Urbis locus, qui Comitiis habendis a primis uſque temporibus delectus fuerat, conſtanter adeo ſervatus fuit, ut cum ſublatis annuis Archontibus Strategi ſupremum Athenis imperium occuparunt, ipſi quoque in Pnyce deſignari conſueverint, ut ab Heſychio erudimur: *Πνὺξ τόπος Α'θήνησιν, ἐν ᾧ αἱ ἐκκλησίαι ἤγοντο πάλαι μὲν πᾶσαι, νυνὶ δὲ ἅπαξ ὅταν Στρατηγὸν χειροτονῶσιν* (2) *Pnyx locus Athenis, in quo Conciones fiebant antiquitus quidem omnes; nunc vero ſemel, quando* nimirum *Strategum eligunt*. Hinc locus ille Pnycis nomen obtinuit non *παρὰ τὸ πυκνὸν τῶν πάλαι συνῳκισμένων οἰκιῶν a denſis domibus, quae illic olim aedificatae fuerunt*, ut Stephanus & Harpocration exiſtimarunt (3), ſed a maxima potius confluentium hominum denſitate; quod univerſa nempe Civium turba Comitiis habendis in ipſam torrentis inſtar conflueret, ibique humeris denſa conſiſteret, ut Ariſtophanis Scholiaſtes (4), & Suidas etiam expoſuit: *παρὰ τὴν τῶν λίθων πυκνότητα, ἢ ἀπὸ τοῦ πυκνοῦσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ* (5) *a lapidum, vel ſedium denſitate, vel a verbo πυκνοῦσθαι, ideſt denſari quod homines in illa Concionis habendae cauſa denſarentur*. Hinc Venus illa, cuius ſtatua in *foro veteri τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ* Athenis erecta fuerat, *Πάνδημος* vocabatur *διὰ τὸ ἐνταῦθα πάντα τὸν δῆμον συνάγεσθαι τὸ παλαιὸν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, ἃς ἐκάλουν ἀγοράς.* (6) *propterea quod ibi Populus omnis*

(1) Lib. VIII. c. 10. ſeg. 133. (2) In Pnyx. (3) In Pnyx. (4) Ad Equit. (5) Suid ibi. (5) Harpocr. in Pandemos.

omnis cogeretur antiquitus in concionibus, quas ἀγορὰς *appellabant*.

XVIII. Quandoquidem vero Pnycis, ſimulque Ariſtophanis mentio nunc incidit, qui Pnycem ipſam, Populique in illa conventum accuratiſſime variis in locis expreſſit, quid prohibet quin coniecturam quandam, quae illuſtrando Ariſtophanis loco mihi iampridem affulſerat, hic proferam, ſimulque inſignem Meurſii errorem oſtendam? Vehemens, & acer Comicus ille Athenienſem Populum exagitare, ſimulque docere cupiens, qui Cleoni iniquiſſimo peculatori, omniumque civium oppreſſori ſummam poteſtatem conceſſerat, Niciam, atque Demoſthenem praeclaros Athenienſium Duces veluti cuiusdam Δήμου Πνυκίτου ſervos inducit, qui de Cleonis huius conſervi vafritie, fraudibus, & avaritia conquerantur; tandemque Cleone, ſive, ut appellat ipſe, *Paphlagone* ſublato Δῆμον in libertatem aſſerant. Itaque Drammatis initio Demoſthenes ipſe ſervi perſonam aſſumens ſic Niciam alloquitur.

Λέγοιμ' ἂν ἤδη. νῶν γὰρ ἐςι δεσπότης
Ἄγροικος ὀργὴν, κυαμότροξ, ἀχράχολος,
Δῆμος Πυυκίτης, δίσκολον γερόντιον (1).
Dicam igitur iam, nobis enim eſt herus
Agreſtis ira, fabarum eſor, bilioſus,
Demus Pnycites, difficile ſenium

Doctiſſimus ergo Meurſius (2) hic Friſclinum Ariſtophanis Interpretem vituperat, qui Δῆμος Πνυκίτης latine reddiderat *Vir Tribu Pnycenſis*; cumque Δῆμος Athenienſis cuiusdam civis nomen hic eſſe velit, vertendum eſſe contendit *Demos Pnycites*, Pnycemque ipſam veluti peculiarem quendam Atticae Pagum ceteris Atticae Populis adiungit, ac mirifice deceptus ipſe Sponium, Potterum, alioſque plures pone ſequentes in eundem errorem abripuit. At certe nihil illuſtrius eſſe unquam poterit, ſi modo Comici intentio, atque univerſa Drammatis ſeries obſervetur, quam ſuperiora Comici verba non de civium aliquo, ſed allegorice potius, ut ab ipſo quoque Ariſtophanis Scholiaſte obſervatum eſſe conſpicio, de univerſo Populo intelligenda fore, quem graphice hic Ariſtophanes eadem fere ratione deſcripſit, qua *Parrhaſius* Δῆμον *Athenienſem pinxiſſe dicitur argumento ingenioſo: volebat namque varium, iracundum, iniuſtum, inconſtan-*

(1) Equit. ver. 41. (2) Pop. Attic. in Pnyx.

ſtantem, eundem exorabilem, clementem, miſericordem, glorioſum, humilem, ferocem, fugacem, & omnia pariter oſtendere [1]: quemadmodum a Lyſone quoque, & Leocrate Athenienſem Δῆμον expreſſum eſſe didicimus [2]: quae certe non de civium aliquo, ſed de univerſo demum Populo intelligenda fore conſpicimus. Itaque Pnyx illa ex Atticae Populis expungi debet; cum praeſertim Stephanus, Harpocration, Suidas, aliique plures, qui Pnycem ſaepiſſime memorarunt, nullibi Pnycem ipſam Atticae Populum fuiſſe dixerint; nullibi civis ullus Pnycites apud Scriptores occurrat; Pnyx denique in Acropoli, vel intra Urbem reperiretur, omnes vero Atticae Populi extra Urbis maenia per Atticae regionem diſperſi forent. Ea vero de cauſa Athenienſis Populus hic *Pnycites* vocatur quod ille in Pnyce frequentior adeſſe, ibi Comitia, & Conciones habere, fabarumque ſuffragio Magiſtratus eligere, atque de publicis rebus decernere ſoleret; unde etiam fortaſſe *fabarum eſor* ab Ariſtophane lepide, ſalſeque appellari videtur.

XIX. Ubi vero Novemviri, vel Archontes omnes in Pnyce electi iam fuerant, ſolemne iuſiurandum praeſtare conſueverant, ut Pollux teſtatur ὤμνυον δὲ ὗτοι πρὸς τῇ βασιλείῳ ϛοᾷ, ἢ ἐπὶ τῷ λίθῳ, ἐφ᾽ ᾧ τε συμφυλάξειν τὰς νόμους, καὶ μὴ δωροδοκήσειν, ἢ χρυσῦν ἀνδριάντα ἀποτίσαι [3] *hi vero iurabant apud Porticum regiam, vel apud lapidem * * * ſe leges obſervaturos, & munera non ſumpturos, aut auream perſoluturos ſtatuam*: qui certe mos totidem fere verbis exprimitur ab Heraclide [4], & clarius etiam in Platonico Phaedro conſpicitur: καὶ σοι ἐγὼ, ὥσπερ οἱ ἐννέα Ἄρχοντες, ὑπισχνοῦμαι χρυσῆν εἴκονα ἰσομέτρητον εἰς Δέλφυς ἀναθήσειν *ac tibi ego, ſicut novem Archontes, polliceor auream imaginem aequalis menſurae ad Delphos poſiturum*. Id vero a Solone inſtitutum eſſe perſpicue docet Plutarchus, cuius teſtimonio ſuperiora Pollucis verba illuſtrantur: ὤμνυεν ἕκαϛος τῶν Θεσμοθέτων ἐν ἀγορᾷ πρὸς τῷ λίθῳ καταφατίζων εἴτι παραβαίη τῶν θεσμῶν, ἀνδριάντα χρυσοῦν ἰσομέτρητον ἀναθήσειν ἐν Δελφοῖς [5] *ſinguli Theſmothetae in foro iuxta lapidem iurabant, ſi quam violaſſent legem, auream ſtatuam paris ſibi ponderis Delphis ipſos dedicaturos*. Neque in regia ſolum porticu, vel in foro iuſiurandum illud a Novemviris praeſtabatur; ſed mox Acropolim ſubeuntes

(1) Plin. Nat. Hiſt. XXXV. c. 10. (2) Pauſan. in Attic. c. 1. & 3. (3) Loc. cit. ſeg. 86. (4) De Politiis (5) In Solone.

tes illud idem iterum concipiebant Polluce teste : *εἶτα ἐντεῦθεν εἰς Ἀκρόπολιν ἀνελθόντες ὤμνυον ταῦτα mox inde in Acropolim ascendentes eadem ipsa iurabant*.

XX. Ea vero de causa, ut opinor, iusiurandum illud tum in regia porticu, tum in Acropoli praestari solebat quod leges ipsae prius in Acropoli deinde in regia Porticu, foro, vel Prytaneio servarentur : *ἀπέκειντο δὲ οἵτε κύρβεις, καὶ οἱ ἄξονες ἐν Ἀκροπόλει πάλαι ; αὖθις δὲ ἵνα πᾶσιν ἐξῇ ἐντυγχάνειν εἰς τὸ πρυτανεῖον, καὶ τὴν ἀγορὰν μετεκομίσθησαν*[1] *Axones autem, & cyrbes olim in Acropoli reservabantur ; postea vero, ut omnibus horum copia fieret, in Prytaneum delatae sunt* : idque ab Ephialte Periclis socio[2] factum esse testatur Harpocration[3], qui non Archontes solum, sed cives etiam omnes prope lapidem, vel aram quandam iurare consuevisse ex Aristotele, Demosthene, Philochoro diserte docet *ἐοίκασι Ἀθηναῖοι πρός τινι λίθῳ τὰς ὅρκους ποιεῖσθαι*[4] *consueverunt Athenienses ad lapidem quendam iurare*. Quo certe loco non video qui doctissimo Iungermanno Schotti observatio, vel emendatio probari potuerit, qui luxatum illum Pollucis textum ita legendum esse putavit *ἐπὶ τοῦ λίθου, ὑφ' ᾧ τὰ ταμεῖα, φυλάξειν τοὺς νόμους .. ad lapidem, sub quo pecuniae servabantur, custodire leges*, Quis enim existimet subter hunc lapidem, vel, si mavis, aram *ταμεῖα* servata fuisse ; cum praesertim lapis ille *ἐν τῇ ἀγορᾷ in foro* reperiretur, publicae vero pecuniae, sive *ταμεῖα, ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἀθηνᾶς ἐν Ἀκροπόλει in Templo Palladis in arce* servata fuerint, ut Suidas, aliique plurimi perspicue docent, atque in Dissertatione V. ostendetur. Itaque perplexus ille, mutilusque Pollucis locus, quem Meursius ipse hiulcum reliquit, ita fortasse restitui, sanarique poterit si non *ἐπὶ τοῦ λίθου, ἐφ' ᾧ τε συμφυλάξειν τοὺς νόμους* legatur, sed *ἐπὶ τοῦ λίθου, ἐφ' ᾧ εἰσὶ, φυλάξειν τοὺς νόμους, super lapidem in quo sunt, custodire leges* ; ut nimirum Pollucis sensus sit Novemviros legum custodiam ad lapidem illum iureiurando polliceri, in quo leges ipsae vel inscriptae, vel repositae, vel solemnis eiusmodi ritus tempore collocatae fuerant.

XXI. Suscepto Archontis munere Novemviri myrto, vel hedera coronari consueverant, ut observavit Meursius[5]. Hesy-

(1) Pollux lib. VIII. c. 10. seg. 128. (2) In Axones, & Cyrbes. (3) Vid. Plut. in Pericl. & in Praec. ger. Reip. & Diod. XI. c. .. (4) In Lithos vid. Meurs. Lect. Attic. I. c. 6. et Hesych. in Lithomotai. (5) Lect. Attic. VI. c. 6.

ſychius [1] tamen, Suidas [2], & Pollux [3] ſolum myrtum commemorant: Μυῤῥίνῃ δὲ, inquit Pollux, ἐστεφανοῦντο *myrto vero coronabantur*; quemadmodum Ariſtophanis Scholiaſtes ex Apollodoro teſtatur τοὺς Θεσμοθέτας διὰ τῆς μυρσίνης στεφοῦσθαι ὅτι οἰκείως ἔχει πρὸς τὸν στέφανον ἡ Θεός *Theſmothetas myrto coronari, quod corona illa Deae familiaris, & amica ſit*: quae de Venere intelligenda putavit Valeſius [4], mihique de Pallade potius, aut Cerere explicanda videntur. Alciphron tamen a Meurſio laudatus Theſmothetas ipſos hedera coronari conſueviſſe teſtatur. Nam in Epiſtola Menandri ad Glyceram ait ποῦ δὲ ὄψομαι Θεσμοθέτας ἐν ταῖς ἱεραῖς κώμαις κεκισσωμένους; *ubi videbo Theſmothetas in Sacris hedera coronatos?* Sed facile Alciphronem cum Scriptoribus aliis conciliari poſſe putaverim. Suſpicor enim Theſmothetas, ac Novemvirorum alios nunc myrto, nunc hedera, pro Sacrorum varietate, coronatos fuiſſe. Sic in Dionyſiis, atque Eleuſiniis feſtis Baccho, Cererique ſacris hedera fortaſſe utebantur, cum Harpocration diſerte dixerit *hederas Baccho, Cererique, ac Proſerpinae ſacras fuiſſe* τὰς λεγομένας κίσσας ἱερὰς εἶναι ἔλεγον τοῦ Διονύσου, καὶ ταῖν Θεαῖν [5]; quamvis myrteam quoque coronam a Baccho adhibitam fuiſſe in Ariſtophane obſervaverim [6]: ut proinde facile Theſmothetae tum myrteam, tum hederaceam coronam ſubinde ferre potuerint. Neque Theſmothetae ſolum, ut innuere videtur Alciphron, & Scholiaſtes ille, ſed Archontes etiam omnes coronam geſtare conſueverant, ut nitide Pollux [7], alibique Scholiaſtes ipſe teſtatur [8]; atque Demoſthenes etiam oſtendit ἐὰν Θεσμοθέτην ὑβρίσῃ τίς, ἢ κακῶς εἴπῃ, ἄτιμος ἔσαι καθάπαξ· διατί; ὅτι ὁ τοῦτο ποιῶν προσυβρίζει τὸν ὑμέτερον κοινὸν στέφανον . . . καὶ πάλιν γε τὸν Ἄρχοντα, ταυτὸ τοῦτο. ἐὰν μὲν ἐστεφανωμένον πατάξῃ τὶς, ἢ κακῶς εἴπῃ, ἄτιμος [9] *Si Theſmothetam quis vel mulctaverit, vel conviciis inceſſerit, ignominia notabitur; cur nam? quia quiſquis id egerit, contumelia afficit veſtram communem coronam . . . & eadem prorſus ratio de Archonte: Siquis coronatum illum verberaverit, aut conviciis inceſſerit, infamis eſt*. Quod ſi Archontem ipſum non coronatum quis percuſſiſſet, decem mille drachmis mulctabatur: ὁ Ἄρχοντα τύψας, ἀποτιννύτω μυρίας δράχμας [10].

(1) In Archon. (2) In Myrrhin. (3) Lib. VIII. c. 9. ſeg. 86. et lib. X. c. 19. ſeg. 69.
(4) Notae ad Harpocr. (5) In Kittophoros. (6) Ran. Act. I. Scen. 7. (7) Loc. cit.
(8) Ad Ranas. (9) In Mid. (10) Sopater in diviſio. Quaeſti.

Quibus ex locis aperte colligitur Archontem Eponymum interdum quidem corona redimiri, interdum vero ipsam deponere consuevisse; quemadmodum certe Rex, Novemvirorum secundus, illam Areopagum ingrediens deponebat: ϗ τὰς τοῦ φόνου δίκας εἰς Ἄρειον πάγον εἰσάγει, ϗ τὸν στέφανον ἀποθέμενος σὺν αὐτοῖς δικάζει [1]: *& caedis actiones in Areopagum inducit, coronaque deposita simul cum ipsis* Areopagitis *iudicat*: quod nempe Senatus ille hoc ipso coronae munere minime frueretur, ut Aeschines aperte docet [2], qui coronam ipsam Novemviris omnibus concessam esse iam dixerat [3] μὴ ἐξέστω αὐτῷ τῶν ἐννέα Ἀρχόντων γενέσθαι ὅτι, οἶμαι, στεφανηφόρος ἡ ἀρχὴ *non licet illi* (qui corpus prostituisset) *ex novem Archontibus esse, quod, ut opinor, Magistratus* ille *coronam gerat*.

XXII. Porro quae fuerint in Atheniensi Republica Archontum munera accurate Pollux exposuit, simulque plurima ab illis una collectis peragi; alia vero ab illorum singulis seorsim praestari consuevisse demonstravit. Atque initio quidem Archontum quilibet seorsim ab aliis sua munera obibat antequam Solon Archontes omnes in locum unum congregaret ut de publicis rebus una decernerent; ut testatur Laertius πρῶτος τὴν συναγωγὴν τῶν ἐννέα Ἀρχόντων ἐποίησεν εἰς τὸ συνειπεῖν [4] *primus* Solon *novem Archontum coetum constituit, ut simul decernerent*; atque illustrius etiam in eximio Suidae loco conspicitur: πρὸ μὲν τῶν Σόλωνος νόμων οὐκ ἐξῆν αὐτοῖς ἅμα δικάζειν, ἀλλ' ὁ μὲν Βασιλεὺς καθῆστο παρὰ τῷ καλουμένῳ Βουκολείῳ, τὸ δὲ ἦν πλησίον τοῦ Πρυτανείου. ὁ δὲ Πολέμαρχος ἐν Λυκείῳ [5] ϗ ὁ Ἄρχων παρὰ τοὺς Ἐπωνύμους. οἱ Θεσμοθέται παρὰ τὸ θεσμοθέσιον. κύριοί τε ἦσαν ὥστε τὰς δίκας αὐτοτελεῖς ποιεῖσθαι. ὕστερον δὲ Σόλωνος αὐτοῖς νομοθετήσαντος, οὐδὲν ἕτερον αὐτοῖς ἐτελεῖτο, ἢ μόνον ὑποκρίνειν τοὺς ἀντιδίκους [6]. *ac ante Solonis leges ipsis una iudicare non licebat; sed Rex quidem sedebat ad Bucoleum, quod ita vocabatur: hoc autem erat prope Prytaneum. Polemarchus vero in Lyceo; sed Archon prope Eponymos; Thesmothetae vero ad Thesmothesium. Ius autem, liberamque potestatem habebant finem litibus imponendi; postea vero ob leges ipsis a Solone latas nihil aliud ab ipsis gerebatur, nisi quod adversariis respondebant*, vel actionem dabant. Nec alio certe sensu a Plutarcho dictum putaverim quod Solon ipse συστα-

(1) Pollux VIII. c. 9. seg. 90. (2) Orat. in Ctesiph. (3) Orat. in Timarch. (4) Lib. I. seg. 57. (5) Vid. Hesych. in Epilycaeum. (6) In Archon.

σάμενος τὴν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλὴν . . . δευτέραν προσκατένειμε βουλὴν [1] *Concilium Areopagitarum cum constituisset . . . alteram insuper Curiam conscripsit*, nisi quod ille Novemviris unum in locum, ac veluti corpus coactis, ex illis omnibus Senatum alium constituit.

XXIII. Eiusmodi vero locum, in quo iuxta Solonis legem, Archontes omnes conveniebant, Στρατήγιον, & Βῆμα vocari consuevisse putat Meursius [2] quod Plutarchus de Nicia loquens dixerit Ἄρχων μὲν ἐν τῷ Στρατηγίῳ διετέλει μέχρι νυκτός [3] cum *Archon* esset *haerebat ad noctem usque in Praetorio*; atque in Pericle ποθούσης δὲ (πόλεως) ἐκεῖνον, καὶ καλούσης ἐπὶ τὸ Βῆμα, καὶ τὸ Στρατήγιον . . . ἐπείσθη προσελθεῖν *cumque* Civitas *illum* (Periclem) *desideraret, atque ad tribunal, Praetoriumque advocaret ... accedere non recusavit*. Sed id, ut opinor, Meursium fefellit, quod Niciam Archontem Eponymum fuisse putavit, adeoque Fastis etiam adscripsit [4]; cum tamen ille στρατηγὸς solum fuerit, ut Plutarchus ipse de Pericle diserte subdit quod ille tunc στρατηγὸς αἱρεθεὶς *Strategus electus* bellum administravit, quod anno 4. Olymp. LXXXVII. gestum fuit. Ergo, nisi ego fallor, στρατήγιον illud, in quo Nicias morari solebat, & ad quod Pericles vocatus fuit, non Archontum omnium sedes, sed Strategi potius, aut Polemarchi tribunal censeri facile poterit, in quo Strategus ipse, vel Polemarchus ius dixerit: ut ex superiori Suidae loco, & Pausania quoque perspicuum est Regem etiam post Solonis aetatem in regia Porticu ius dicere consuevisse. Demosthenes certe Novemvirorum tribunal non βῆμα, non στρατήγιον, sed τὸ τῶν Ἀρχόντων οἴκημα *Archontum sedem* vocavit [5] ἤδη δὲ ἑσπέρας οὔσης, καὶ σκότους, ἔρχεται ὁ Μειδίας ούτοσὶ πρὸς τὸ τῶν Ἀρχόντων οἴκημα, καὶ καταλαμβάνει τοὺς Ἄρχοντας ἐξιόντας *crepusculo autem, & tenebris ingruentibus venit iste Midias ad Archontum praetorium, & Archontes exeuntes deprehendit*: Aristoteles vero, vel quicumque fuerit Auctor ille, qui librum *de Mundo* conscripsit, Archontum tribunal ἀρχεῖον vocavit: ἐξίασιν Ἄρχοντες ἐπὶ τὰ ἀρχεῖα: *Archontes ad Sedes exeunt*, quemadmodum Plutarchus [6], & Suidas [7] & Pollux [8] ἀρχεῖα saepissime memorarunt; ac Lysias [9] etiam Ctesiclem Archontem asseruit ἐν ἀρ-

(1) In Solon. (2) De Arch. Ath. I. c. 9. (3) In Nicia. (4) De Arch. Ath. lib. IV. c. 20. (5) In Midiam. (6) In Solone. (7) In Archeion. (8) Lib. VI. c. 7. seg. 35. et lib. IX. c. 5. seg. 41. (9) Orat. pro Milite sive VIII.

χείῳ consedisse. Sed ex eiusmodi Scriptorum testimoniis nullus omnino splendor affulget; cum τῶ ἀρχείω nomine non peculiaris illa Novemvirorum, sed universe potius Magistratus omnis, quicumque ille fuerit, sedes exprimi consueverit: unde Etymologus de Tholo disserens ait Θόλος τόπος τὶς ἐν τοῖς ἀρχείοις κληθεὶς *Tholus, locus quidam inter Magistratuum sedes* ita *vocatus*. Itaque suspicor certam illam Novemvirorum sedem nullum omnino peculiare nomen habuisse; alioquin eiusmodi nomen apud Atticos Scriptores, aliorum omnium instar, occurreret; neque Demosthenes illud τὸ τῶν Ἀρχόντων οἴκημα solum dixisset, ubi ab Ulpiano adnotatum esse conspicimus ὅπου συλλέγονται οἱ Ἄρχοντες, ἵνα εἴ τις δέοιτο αὐτῶν, εὑρίσκωνται *ubi Archontes congregantur, ut si quis ipsorum indigeat, inveniantur*. Non plurimum tamen a vero fortasse dissidet Archontes omnes eo loci simul convenisse ubi iampridem solum Eponymus Archon residere consueverat, nimirum παρὰ τοὺς Ἐπωνύμους *apud* Tribuum *Eponymos*: quem locum Prytanum sedi, vel Prytaneo proximum fuisse Pausanias ostendit; ut proinde facile Archontes ipsi Concionibus, quae a Prytanibus indicebantur, adesse; actiones, vel controversias proponere; singulis denique Concionibus illis praesidere potuerint.

XXIV. Quod enim Novemviri dum annuo Archontis munere fungebantur conventibus, atque conciliis omnibus tum Populi, tum Senatus praeesse, primamque ubique sedem occupare consueverint, a nullo quidem Veterum diserte nobis exprimitur; sed ex variis tamen ipsorum testimoniis facile inferri potest. Ita Pollux testatur Novemviros καθ' ἑκάστην πρυτανείαν ἐπερωτᾶν εἰ δοκεῖ καλῶς ἄρχειν ἕκαστος[1] *singulis Prytaniis inquirere num quilibet bene imperare videatur?* idque in prima Concione factum videtur, in qua Magistratus omnes aut confirmari, aut amoveri consueverant, οἱ πρυτάνεις τὴν βουλὴν συνάγουσιν ὁσημέραι .... τὸν δὲ δῆμον τετράκις ἑκάστης Πρυτανείας .... τῶν δὲ ἐκκλησιῶν ἡ μὲν κυρία ἐν ᾗ τὰς ἀρχὰς ἐπιχειροτονοῦσιν, εἴπερ καλῶς ἄρχουσιν, ἢ ἀποχειροτονοῦσιν[2] *Prytanes Senatum quotidie congregant ... populum vero quater in Prytania qualibet.. Concionum vero principalis dicitur, in qua Magistratus confirmant, siquidem recte imperant, aut abrogant*. Ita Novemviri post Solonis aetatem iudicia, & actiones

(1) Lib. VIII. c. 9. seg. 87. (2) Ibi seg. 95.

nes quasdam introducebant [1]; atque Eponymus Archon aquam litigantibus, causasque orantibus infundebat: ἐξ ἀνάγκης γὰρ ἦν τῷ Ἄρχοντι ἀμφορέα ἑκάστῳ ἐγχέαι τῶν ἀμφισβητούντων, καὶ τρεῖς χοὰς τῷ ὑστέρῳ λόγῳ [2] *necesse enim erat Archonti amphoram unicuique accusatorum infundere, & tres choas posteriori orationi*. Ita denique Thesmothetae publicas accusationes, atque electiones, sive suffragia in Populum promulgare; quando ius dicendum foret, praescribere; plurimas actiones introducere consueverunt: ut nullus proinde dubitandi locus supersit quin Archontes omnes ad singulos Populi, Senatusque congressus convenerint, atque pro summa dignitate, qua in Atheniensi Republica fruebantur, primam ubique sedem occupaverint, ut accuratius adhuc in Dissertatione V. inquiram.

XXV. Longe tamen plura ab Archontibus ipsis privatim, praesertim vero a Thesmothetis, peragebantur, quae Pollux, aliique plurimi descripsere. Hinc suprema solum hic capita complectar, paucisque omnino illa persequar, quorum in Dissertationibus pone sequentibus est mentio reditura, ut illis exinde lux aliqua oriri subinde possit. Itaque Thesmothetae, ut ab illis exordiar, τὰς εἰσαγγελίας εἰσαγγέλλουσιν εἰς τὸν δῆμον, καὶ τὰς χειροτονίας, καὶ τὰς προβολάς. εἰσάγουσι καὶ τὰς τῶν παρανόμων γραφὰς, καὶ εἴ τις μὴ ἐπιτήδειον νόμον γράψειε, καὶ Στρατηγοῖς εὐθύνας . . . εἰσάγουσι δὲ καὶ δοκιμασίαν ταῖς ἀρχαῖς [3]. *publicas actiones, atque suffragia*, vel electiones *Populo promulgant*; *accusationes etiam introducunt, & violatarum legum actiones, & si quis non convenientem legem scripserit; a Strategis rationes exigunt, atque censuram* vel examen *de Magistratibus habitum exponunt*. Singulis etiam annis leges recensere, vel emendare consueverunt; ipsisque legum omnium cura commissa fuit, unde etiam Thesmothetae sunt appellati: καλοῦνται δὲ οὕτως ὅτι τῶν νόμων τὴν ἐπιμέλειαν εἶχον [4] *sic autem vocabantur quod legum curam gererent*; ἐκαλεῖτο γὰρ πάλαι ἕκαστος τῶν νόμων θεσμός *quaelibet enim lex olim* θεσμὸς *vocabatur* Polemarchus vero Marti, Dianaeque Ἀγροτέρᾳ seu Venatrici ex Miltiadis, ut opinor, voto, institutoque sacrificabat; funebre certamen iis, qui in bello ceciderant, in Academia celebrabat [5], rebusque pluribus, atque actionibus praesidebat, quae a Polluce nume-

(1) Vid. Sigon. de Rep. Ath. lib. II. c. 4 (2) Demosth in Micartat. (3) Pollux VIII. c. 9. seg. 88. (4) Suidas et Harpocr. in Thesmotheta (5) Philostr. lib. II. num. 30. in Philisco.

merantur [1]. Regis autem erat Mysteria, Lenaea, lampadisque festa curare, nimirum, ut Harpocration ostendit [2], Panathenaea, Hephaestia, ac Prometheia; in quorum singulis faces, aut lampades illae adhibebantur. Patria quoque sacrificia peragere, de impietate, aliisque id genus actionibus decernere consueverat; coronaque deposita caedis actiones in Areopagum inferre, simulque cum Areopagitis de ipsis iudicare [3]. Denique Archon ille, qui ceteris omnibus praeerat, ideoque κατ' ἐξοχὴν Archon, & Eponymus vocabatur, Orgia, & Thargelia festa disponere; orphanorum, pupillorum, viduarum, mulierumque, quae a viris secesserant, curam gerere; variasque litium, & actionum species dirimere solebat, quas accurate Pollux exponit [4]. Hinc ille, aliorum Archontum instar, peculiare tribunal, sedemque habuisse videtur, cuius Aristophanes, quamvis obscurius, mentionem iniecit ubi Vespas tanquam Atheniensium iudices ita loquentes inducit

Οἱ μὲν ἡμῶν οὗπερ Ἄρχων, οἱ δὲ παρὰ τοὺς Ἕνδεκα.
Οἱ δ' ἐν Ὠδείῳ δικάζεις' [5]
Pars quidem ubi Archon, pars vero ad Undecim viros,
Pars autem in Odeo ius dicimus.

Diris denique devovisse dicitur Archon Eponymus illos omnes, qui fructus ullos, oleo excepto, ex Atticae finibus exportassent; idque a Solone institutum scribit Plutarchus: τῶν δὲ γινομένων διάθεσιν πρὸς ξένους ἐλαίου μόνον ἔδωκεν, ἄλλα δὲ ἐξάγειν ἐκώλυσεν. καὶ κατὰ τῶν ἐξαγόντων ἀρὰς τὸν Ἄρχοντα ποιεῖσθαι προσέταξεν, ἢ ἐκτίνειν αὐτὸν ἑκατὸν δραχμὰς εἰς τὸ δημόσιον. καὶ πρῶτος ἄξων ἐστὶν ὁ τοῦτον περιέχων τὸν νόμον [6] *ex fructibus autem oleum solum ad peregrinos exportari licebat, aliorum nullum ius erat exportandi; & in eum, qui exportaret, sanxit etiam Archontem execrationes facere, aut ipsum aerario centum drachmas dissolvere. Ac prima quidem tabula ea est, in qua lex eiusmodi continetur*. Sed eximium hunc Plutarchi locum, quem Meursius [7], Petitus [8], Potterus [9], aliique plurimi exscripsere, vitiatum, aut certe Plutarchum ipsum deceptum esse putaverim. Compertum est enim iis, qui Panathenaeis ludis Athenis vicissent, olei amphoram veluti insigne quoddam praemium tribui consuevisse; ipsisque solum eiusdem amphorae ex Atticae finibus exportandae po-

(1) Loc. cit. seg. 91. et Schol. Aristoph. ad Vespas. (2) In Lampas. (3) Vid. Synes. de Regno et Sigoni. de Rep. Ath. IV. c. ult. (4) Loc. cit. seg. 89. (5) Vesp. vers... (6) In Solon. (7) De Arch. Ath. I. c. 9. (8) Leg. Attic. (9) Archaeol. Graec. I. c. 26.

poteſtatem conceſſam eſſe. Id innuere primum videtur Pindarus ipſe dum in laudem Thiaei Argivi, qui Panathenaea iampridem ſemel iterumque vicerat, ita cecinit

——————— *ἀδεῖ-*
αἶγε μὲν ἀμβολάδαν
ἐν τελεταῖς δὶς Ἀθηναίων μιν ὀμφαὶ
κώμασαν. γαίᾳ δὲ καυ-
θείσᾳ πυρὶ καρπὸς ἐλαίας
ἔμολεν Ἥρας τὸν εὐά-
νορα λαὸν, ἐν ἀγγέων
ἕρκεσιν παμποικίλοις (1)
——————— *Sua=*
veſque Athenienſium voces
in ritibus ſacris hymnos choreales
ei decantarunt bis interiecto certo
temporis ſpatio. venit igitur fructus oleae incluſus
Terrae igni coſtae ad Argivos *Iunonis viris illuſtrem populum, in vaſorum*
clauſtris multum variegatis.

Quemadmodum etiam Callimachus idipſum memorat, niſi quod *κεράμια* illa *κάλπιδας* ipſe appellavit, ut Diſſertatione XI. oſtendetur, ubi de Athenienſium Nummis agendum erit. Sed clarius id etiam, conceptiſque verbis teſtatur antiquus ille Pindari Scholiaſtes, qui ſuperiorem Pindari locum exponens ait *οὐκ ἔστι δὲ ἐξαγωγὴ ἐλαίου ἐξ Ἀθηνῶν εἰ μὴ τοῖς νικῶσι. φησὶν οὖν ὑδρίαν πλήρη ἐλαίου κεκομικέναι ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Ἄργος τὸν Θειαῖον νικήσαντα. τοῖς γὰρ ἀθληταῖς τοῖς τὰ Παναθήναια νενικηκόσι δίδοται ὑδρία ἐλαίου πλήρης, oleum vero Athenis efferre, niſi victoribus, non licet. Itaque dicit hydriam oleo plenam Athenis Argos detuliſſe Thiaeum, qui vicerat. Athletis enim, qui Panathenaea viciſſent, hydria oleo plena dabatur.* Hinc etiam primi Comoediarum inventores Solonis ipſius aetate arculam caricarum, veluti praemium acceperunt, quod ficus in Attica rarae forent, atque exinde efferri prohiberentur, ut Plutarchus ipſe (2), Suidas (3), atque Etymologus (4) referunt. Itaque ſi oleum Athenis tunc alio efferre non licuit, ſoliſque Panathenaeorum victoribus id, veluti inſigne praemium, concedebatur, manifeſtiſſime inferri debet Solonis aetate, qua Panathenaea an. 3. Olym. LIII. ſunt inſtituta, olei efferendi poteſtatem Solonis

(1) Neme. Ode X. (2) In Solone. (3) In Sycophanta. (4) In Sycophan.

lonis ipsius lege minime concessum esse, quod Plutarchus, eiusdemque Plutarchi auctoritate Meursius, aliique plures existimarunt. Ac mirari certe quis possit, quod Meursius ipse, qui olei efferendi potestatem Solonis lege omnibus concessam esse iam dixerat [1], alibi diserte testatur [2] id solis Panathenaeorum victoribus concessum fuisse. Petitus [3] vero, atque Potterus [4] Solonis legem, ut a Plutarcho exhibetur, exscripserint, simulque tamen Atheniensium morem in victoribus honorandis indicaverint: ac si leges illae simul componi possent, neque mirifice potius dissiderent. Ac initio quidem suspicabar Plutarchi locum facile luxatum esse, ut transpositis verbis ita restitui posset *ἐλαίαν μόνον ἐκώλυσεν, ἄλλα δὲ ἔδωκεν*; sed, cum eiusmodi emendatio integro Plutarchi contextui repugnet, longe verisimilius existimo Plutarchum in exponenda Solonis lege deceptum, ideoque ex Pindari, eiusque Scholiastis testimonio corrigendum esse.

XXVI. Cum vero & Eponymus Archon, & Rex, & Polemarchus iudicia ferre, pluresque controversias dirimere deberent, ut accuratius illi, feliciusque suo munere persungi possent, ipsorum cuilibet duo Πάρεδροι sive *Assessores* concedebantur: *Πάρεδροι ὀνομάζονται οὓς αἱροῦνται Ἄρχων, καὶ Βασιλεὺς, καὶ Πολέμαρχος δύο ἕκαστος, οὓς βούλεται· δοκιμασθῆναι δὲ αὐτοὺς ἐχρῆν ἐν τοῖς Πεντακοσίοις, εἶτ' ἐν δικαστηρίῳ, προσαιροῦνται δὲ καὶ Γραμματέα, ὃς ἐν νόμῳ δικαστηρίῳ κρίνεται* [5] *Assessores nominantur quos Archon, Rex, & Polemarchus, binos scilicet singuli quoscumque voluerint, eligunt: eos vero apud Quingentos censeri*, sive probari *oportebat, deinde in dicasterio. Scribam etiam eligunt, qui in legitimo iudicio iudicatur*. Aristoteles tamen, & qui Aristotelem exscripsere, Harpocration, ac Suidas Paredros illos ab Archonte solum Eponymo, & Polemarcho, nulla facta Regis mentione, electos esse testantur [6], ac si Rex ipse Paredros, vel Assessores eligere non soleret. At unicum saltem Paredrum a Rege quoque constitui consuevisse non superiori solum Pollucis testimonio; sed etiam perspicuo Demosthenis loco probari posse conspicio, qui mox opportunius proferetur. Denique Paredros illos non modo ab Archontibus libere electos esse, sed interdum etiam Novemviris, a quibus eligebantur, sanguinis cognatione coniunctos fuisse Demosthenes ipse demonstrat dum *Chariclidi* qui Eponymus Archon

(1) De Arch. Ath. I. c. 9. (2) Lect. Attic. V. c. 7. (3) Ad Leg. Attic. (4) Arch. Graec. c. 25. (5) Pollux. VIII. c. 9. seg. 92. (6) In Paredrus.

chon fuit anno 2. Olymp. CIV. patrem ipsum veluti Paredrum assedisse testatur *παρεδρεύοντος Ἄρχοντι τῷ υἱεῖ* (1); quemadmodum Theogenes etiam ille, qui Regis munere fungebatur, Stephanum socerum suum sibi Paredrum elegerat, ut inferius ostendetur.

XXVII. Exacto demum Archontici, simulque civilis etiam, ac popularis anni tempore, si rite legitimeque Novemviri magistratu perfuncti forent, eiusque rationes reddidissent, in Areopagitarum Senatum cooptabantur. *Οἱ δὲ ἐννέα Ἄρχοντες*, inquit Pollux, *οἱ καθ᾽ ἕκαστον ἐνιαυτὸν, μετὰ τὸ δοῦναι τὰς εὐθύνας, ἀεὶ τοῖς Ἀρεοπαγίταις προσετίθεντο* (2). *Novem Archontes, qui singulis annis* imperaverant, *postquam rationes reddidissent, semper Areopagitis adiungebantur* (3): idque a Solone institutum esse, Plutarcho teste, iam diximus: *συστησάμενος δὲ τὴν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλὴν ἐκ τῶν κατ᾽ ἐνιαυτὸν Ἀρχόντων, ἧς, διὰ τὸ ἄρξαι, καὶ αὐτὸς μετεῖχεν* (4): *Concilium Areopagitarum cum ex annuis Archontibus constituisset, in quo erat ipse quoque quod Archon fuisset*. Itaque falluntur Rhetores illi, qui apud Scholiasten (5) Demosthenis Thesmothetas solum Areopagitis adiectos esse putarunt. Siquidem Novemviros omnes peracto Archontis munere in Senatum illum adscitos esse perspicue testatur etiam Plutarchus asserens Periclem Populi favore, vel autoritate niti consuevisse *κατὰ τῆς ἐξ Ἀρείου πάγου βουλῆς, ἧς αὐτὸς οὐ μετεῖχε διὰ τὸ μήτ᾽ Ἄρχων, μήτε Θεσμοθέτης, μήτε Βασιλεὺς, μήτε Πολέμαρχος λαχεῖν· αὗται γὰρ αἱ ἀρχαὶ κληρωταί τε ἦσαν ἐκ παλαιοῦ, καὶ δι᾽ αὐτῶν οἱ δοκιμασθέντες ἀνέβαινον εἰς Ἄρειον πάγον* *adversus Areopagi Curiam, in qua ipse non erat quod nec Archon, nec Thesmotheta, nec Rex sacrorum, nec Polemarchus sorte cooptatus fuisset: hi enim magistratus sortito antiquitus creabantur; quique in iis specimen dedissent sui, in Areopagi Curiam ascendebant* (6).

XXVIII. Id vero celebratis Baccho sacris in antiquissimo ipsius templo, quod in Limnis erat, fieri consuevisse opinatur Meursius (7), eximiumque Demosthenis locum exscribit, quo id nitide ostendi posse arbitratur. Etenim Orator ille ubi de sacris ipsis, eorumque ritibus uberrime disseruisset, repente subdit *ὡς δὲ ἐγένετο τὰ ἱερὰ ταῦτα, ἀνέβησαν εἰς Ἄρειον πάγον (οἱ ἐννέα Ἄρ-*

(1) Orat. in Mid. (2) Lib. VIII. c. 9 seg. 118. (3) Vid. Lysi. Orat. pro Evandro. (4) Plut. in Solo. (5) Argum. Orat. in Androt. (6) In Pericle. (7) De Arch. Ath. l. c. 9. et in Areopago c. 6.

χοντες) ἐν ταῖς καθηκούσαις ἡμέραις [1] : *cum haec ſacra fierent*, *Novemviri in Vicum Martium*, ſive Areopagum, *in legitimis diebus aſcenderunt*. Sed ambiguus ille Demoſthenis locus doctiſſimo Meurſio, aliiſque etiam pluribus [2] mirifice impoſuit; ut ex ipſo Orationis contextu facile oſtendam. Aſſerit ibi Demoſthenes Theogenem quendam, qui inter Novemviros Regis munus obtinuerat, ſimulque cum Archontibus aliis in Areopagum aſcenderat, ab illo Senatu reiectum fuiſſe quod ille non civem, ac virginem, ut ſacra lege cavebatur, ſed peregrinam potius, atque adulteram uxorem, Stephani, ſeu verius Neaerae filiam duxiſſet, eique Baccho ſacra peragere permiſiſſet. Hinc Senatus, inquit, *mulierem iſtam reprobat*, *& ſacrorum curam ſuſcipit*, *& Theogenem mulctat* τὴν γυναῖκα ταύτην ἐξήλεγχε, καὶ περὶ τῶν ἱερῶν πρόνοιαν ἐποιεῖτο, καὶ ἐζημίου τὸν Θεογένην. [3] At Theogenes ſe a Stephano deceptum dixit, ideoque *propter imperitiam rerum*, *ſuamque ſimplicitatem iſtum Aſſeſſorem ſibi adſciviſſe*, *ut is Magiſtratu fungeretur*, *tanquam benevolum*; *propterea que contraxiſſe cum illo affinitatem* καὶ διὰ τὴν ἀπειρίαν τῶν πραγμάτων, καὶ τὴν ἀκακίαν τὴν ἑαυτοῦ τοῦτον Πάρεδρον ποιήσαιτο, ἵνα διοικήσῃ τὴν ἀρχὴν ὡς εὔνουν ὄντα, καὶ διὰ τοῦτο κηδεύσειεν αὐτῷ : atque ut innocentiam ſuam oſtenderet pollicetur, ſe, ut ab Areopago deſcenderit, ſtatim & *mulierem eiicere*, *& Stephanum ab aſſeſſu repellere*, *nec pati ut ſibi diutius aſſideret* τήνγε ἄνθρωπον ἐκβαλεῖν, καὶ Στέφανον ἀπελάσαι ἀπὸ τῆς Παρεδρίας, καὶ οὐκ ἐᾶν ἔτι παρεδρεύειν αὐτῷ ; quo facto veniam ab Areopagitico Senatu impetravit. Perſpicui characteres iſti nitide oſtendunt quod Theogenes ille, dum in Areopagum aſcendit, ipſique de uxore controverſia excitata fuit, adhuc ille *Regis*, eiuſque coniux *Reginae* munere fungebatur: neque enim ipſa in ſacris illis eodem anno operari, atque repente ab Areopagitico Senatu ſummoveri potuiſſet, ſi Theogenes quidem Regis, atque ipſa Reginae munere exceſſiſſet. Accedit etiam quod Πάρεδροι, vel Aſſeſſores Archonti Eponymo, Regi, & Polemarcho concedebantur, ut paullo ſuperius oſtendi, donec illi annuo magiſtratu fruerentur; ideoque, ſi Theogenes ille ἀπὸ τῆς Παρεδρίας ſummovit Stephanum, qui Θεογένει λαχόντι Βασιλεῖ πάρεδρος γενόμενος vocatur, manifeſtiſſime inferri debet quod Stephanus adhuc Paredri, adeoque Theogenes adhuc Regis munere fungebatur. Denique, ne argumentis aliis hic immorer, Novem-

vi-

(1) Orat. in Neaer. (2) Potter. Arch. Lib. I. c. 19. (3) Orat. in Neaer.

virorum *δοκιμασία*, sive *censura* antequam illi in Areopagitarum Senatum cooptarentur, publice, & a Populo, vel Magistratibus aliis fieri consueverat, ut mox ostendetur: Theogenes autem iste *δὶ ἀπορρήτω, ἐν ἀπορρήτῳ δὲ καὶ διὰ κοσμιότητος secreto tamen, & cum modestia* reprehensus, dimissusque fuit. Itaque solemnis ille ritus, quo Novemviri post Dionysii sacra in Limnis peracta in Areopagum ascendebant, alio propemodum spectasse debuit quam ut Archontes ipsi, deposito iam magistratu, in Senatum illum inscriberentur.

XXIX. Et certe, si Baccho in Limnis *τῇ δωδεκάτῃ τοῦ Ἀνθεστηριῶνος μηνὸς duodecima Anthesterionis mensis* die sacra illa fieri consueverant, ut Demosthenes laudato loco, Thucydides etiam [1], Hesychius, Harpocration [2], aliique testantur, quis fieri potuisse existimet ut Novemviri, qui iampridem magistratu excesserant, tum solum in Areopagum ascenderent, ibique in Senatum admitterentur? Id de primis illis fortasse temporibus suspicari quis poterit, quibus ineunte Gamelione mense veteres Novemviri magistratum deponere, novique illum suscipere consueverant: at ubi post Olympiadem LXXXVII. civilis & Archonticus etiam annus ab Hecatombaeone incipiebat, a vero plurimum dissidet Novemviros ipsos integris a deposito magistratu mensibus septem exactis probari, adeoque Areopagitis etiam adscribi debuisse; cum praesertim magistratus omnes peracti muneris rationem intra 30. dierum spatium reddere cogerentur, ut ex Harpocratione discimus. *Λογισταί. ἀρχή τις παρ' Ἀθηναίοις οὕτω καλουμένη. εἰσὶ δὲ τὸν ἀριθμὸν δέκα. οἳ τὰς εὐθύνας τῶν διῳκημένων ἐκλογίζονται ἐν ἡμέραις τριάκοντα, ὅταν τὰς ἀρχὰς ἀποθῶνται οἱ ἄρχοντες* [3] *Logistae. Magistratus quidam apud Athenienses ita appellatus. Decem vero numero sunt, qui rationes de administratis rebus excipiunt diebus triginta quando Archontes*, vel Magistratus *munus deponunt*. A Logistis illis Εὐθύναι distinguebantur, ut Harpocration ipse testatur, qui rationes & ipsi quoque exigere solebant: *Εὐθύνη. ὄνομα ἀρχῆς παρ' Ἀθηναίοις. δέκα τὸν ἀριθμὸν ἦσαν, παρ' οἷς ἐδίδοσαν οἱ πρεσβεύσαντες, ἢ ἄρξαντες, ἢ διοικήσαντές τι τῶν δημοσίων τὰς εὐθύνας* [4] *Euthyne. Magistratus nomen apud Athenienses. Decem numero viri erant, apud quos rationes reddebant quicumque legationem obiverant, aut imperio* vel

(1) Lib. II. (2) In Choes & Kytroi. (3) In Logistae. (4) In Euthyn.

Magiſtratu *functi fuerant, aut munus aliquod publicum adminiſtraverant*. Itaque Novemviros Hecatombaeone menſe apud Logiſtas, ſive Euthynas rationes reddidiſſe, ſimulque Areopagitis adſcriptos fuiſſe putaverim, ut citius eximio hoc honore, ſanꝿteque peracti muneris praemio fruerentur.

XXX. Sed gravior hic alia, longeque obſcurior quaeſtio ſuboritur, an ſcilicet Archontes illi, qui ſemel annuo magiſtratu defuncti, moxque Areopagitis adſcripti fuerant, iterum Archontes eligi potuerint; ut unus idemque Civis, qui ſemel Archon fuerat, eodem iterum Archontis munere perſungi poſſet? quod certe illuſtrandis Archontum Faſtis conferre plurimum poterit, ut oportunius alibi oſtendam. Quicumque maximam ſeveritatem illam inſpexerit, qua Areopagitae in moribus, ſilentio, iudiciis, aliiſque id genus omnibus utebantur, facile, ut opinor, exiſtimabit ab illa plurimum abhorrere ut qui in Senatum illum *totius Graeciae honoratiſſimum, ſanctiſſimumque*, ut Ariſtidis verbis utar, adlecti fuerant, Magiſtratibus etiam aliis, aliiſque honoribus frui poſſent; idemque proinde Civis, qui arcanis Areopagi conventibus intererat, publicis etiam Populi concionibns adeſſe poſſet: cum praeſertim actiones, vel controverſiae quaedam a Novemviris ipſis, vel Populo, ſive Senatu diremptae ad Areopagitarum Senatum veluti ſupremum tribunal deferri ſolerent. Accedit etiam quod Solon duos Senatus illos Athenis conſtituit ut unus alteri opponeretur: unde unus *ἡ ἄνω βυλή ſuperior Senatus*, alius vero *ἡ κάτω βυλή inferior Senatus* (1) dicebatur: eiuſmodi vero diſcrimen non adeo religioſe, accurateque ſervari potuiſſe videtur ſi, quemadmodum Novemviri in Areopagum admittebantur, ita viciſſim Areopagitae Archontes iterum eligi, in Senatum alium transferri, vel utrique Senatui inſcribi potuiſſent. Denique ſatis veriſimile videtur ut qui ſupremam illam Novemviri dignitatem ſemel Athenis obtinuerat, ab illa iterum occupanda prohiberetur, ut Civibus aliis liberior ad ipſam aditus pateret, ſimulque maior inter Cives ipſos aequalitas ſervaretur; quemadmodum certe bis Syndicum (2), aut Aſtynomum (3) eſſe non licebat.

XXXI. Altera tamen ex parte plurima ſubinde occurrunt, quae facile argumento eſſe poſſint Areopagitas omnes, aut ſaltem No-

(1) Vid. Plut. in Solon. (2) Demoſth. in Leptin. (3) Demoſth. Praem. 64.

Novemviros illos, qui Areopagitis adiecti fuerant, iterum Archontis munere perfunctos esse. Meursius certe, quamvis id nullibi diserte dixerit, variis tamen in locis innuere videtur unum eundemque Civem bis eodem Archontis Eponymi munere perfunctum esse. Ita in Archontum serie [1] ad an. 2. Olymp. LXXXVIII. *Diotimum*, inquit, *Euclides sequitur, occurritque iterum infra Olympiade XCIV. anno 2. Sub hoc, utro anno incertum, legem Aristophon tulit* &c. paucisque interiectis ait *Post Euclidem Euthydemus iterum magistratum illum cepit*: quod nempe Euthydemi nomen anno 2. Olymp. LXXXVII in Fastis habeatur, atque Archontum illorum uterque duobus diversis annis imperasse videatur. Ac, ne alia id genus exempla desideres, adiungi poterit Calliam anno 1. Olymp. XCII. iterumque anno 3. Olymp. XCIII. Archontum Fastis adscribi. Cephisodorus etiam anno 3. Olymp. CIII. simulque 3. Olymp. CV. Archon fuit; atque, ut cetera ommittam, Archippi nomen anno 4. Olymp. CXIV. & anno 3. Olymp. CXV. in Dionysii serie conspicitur: ut a vero proinde minime abhorreat quod unus idemque civis, Consulum Romanorum instar, Archontis Eponymi dignitatem semel iterumque obtinuerit: quod de Novemviris etiam aliis facilius intelligatur. Quod si fortasse eiusmodi argumenti genus ex sola nominum similitudine, quae fortuita profecto esse potest, infirmum, dirimendaeque controversiae impar videatur, ex fontibus tamen aliis non infeliciter id ostendi posse putaverim. Ac primo quidem eximia quaedam Inscriptio [2] mihi occurrit Athenis posita, atque oportunius alibi proferenda [3], qua filii P. Herennium Dexippum honorarunt τὸν ἄρξαντα τὴν τοῦ Βασιλέως ἐν Θεσμοθέταις ἀρχὴν, καὶ ἄρξαντα τὴν ἐπώνυμον ἀρχὴν, *qui inter Thesmothetas Regis munere perfunctus est, atque Eponymus Archon fuit*. Quis hic aperte non videat P. Herennium istum Archontis Eponymi, Regis, ac Thesmothetae munera obiisse? cumque singulae dignitates illae uno, eodemque anno obtineri non possent, de variis haec annis intelligenda fore; ut aliquo nimirum anno Rex, alio Thesmotheta, alio denique Eponymus Archon ille fuerit?

XXXII. Illustre quoque exemplum aliud in Demosthene deprehendisse videor, quod accuratius in Dissertatione II. ac VII. & fu-

(1) De Arch. Ath. III. c. 4. (2) Spon. Itiner. ad Pop. Attic. art. 49. (3) Dissert. X.

fusius exposui. Perspicuis nimirum, certisque characteribus demonstravi quod Chaerondas ille, qui certe Eponymus Archon fuit anno 3. Olymp. CX. Archontis etiam nomen, ac munus obtinuit anno 1. & 2. eiusdem Olympiadis; adeoque, nisi fortasse quis temere suspicetur non unum prorsus eundemque Chaerondam in singulis annis illis memorari, manifestissime inferri debet Chaerondam istum duobus prioribus annis inter Novemviros electum fuisse, atque postremo Archontis etiam Eponymi dignitatem obtinuisse. Ita Aristides anno 4. Olymp. LXXII. Eponymus Archon fuit, iterumque post Plataicam pugnam, paulloque ante mortem Archontis munus obtinuit, ut Demetrius Phalereus apud Plutarchum testatur. Itaque cum Aristidis nomen post Plataicae pugnae tempora, sive an. 2. Olymp. LXXV. in Fastis minime occurrat, ut optime Plutarchus ipse observavit; atque altera tamen ex parte Phalerei testimonium gravissimum censeri debeat, non alio profecto sensu Demetrii dictum intelligendum esse putaverim, quam quod Aristides ille, qui iampridem Eponymus Archon fabarum suffragiis, atque sortito electus fuerat, iterum virtutis caussa, non sortito, sed Populi plausu inter Novemviros vel Regis, vel Polemarchi, vel Thesmothetae nomine adscriptus fuerit. Atque ista quidem non obscure, ut opinor, innuere videntur Novemviris omnibus in Areopagitarum Senatum iampridem cooptatis ad Archontis dignitatem iterum obtinendam aditum patuisse. Cum tamen ex Veteribus nullus hac in parte mihi splendor affulgeat, atque argumenta singula in incerto posita videantur, nihil hic temere definire velim: cum praesertim P. Herennii exemplum, quod ceteris omnibus illustrius censeri merito poterit, de sequioribus solum temporibus intelligendum esse videatur, quibus insignis illa Areopagi severitas, atque Atheniensis Reipublicae facies mirifice labefactata iam fuerat: ac dignitates omnes non ex veteri Solonis instituto, legumque formulis; sed Proconsulum potius, Caesarumque arbitrio, atque autoritate conferebantur (1).

XXXIII. Neque post subactas solum a Romanis Athenas vetus illa Novemvirorum dignitas, ipsorumque libere eligendorum ratio paullatim sublata fuit; sed longe etiam prius ab Atheniensibus ipsis maximo cum dedecore perturbata iam fuerat. Cum enim Antigonus, atque Demetrius Macedoniae Reges di:

(1) Vid. Eunap. in Iuliano.

die 16. Thargelionis anno 2. Olymp. CXVIII. Athenas repente, atque insperato advenissent, praesidiumque a Cassandro Munichiae impositum expulissent, tanto honore, tantisque plausibus ab Atheniensi Populo sunt excepti, ut Munichion mensis *Demetrion*, atque Dionysia Festa *Demetria* vocata fuerint; extrema mensis dies, quae Solone auctore ἔνη ϗ νέα dicebatur, *Demetrias* appellari coeperit; duae novae Tribus *Antigonis*, atque *Demetrias* decem veteribus adiectae fuerint; Archonte Eponymo, ac Novemviris etiam aliis, ut videtur, sublatis, Magistratus alius electus sit, qui Ἱερεὺς τῶν Σωτήρων *Sacerdos Servatorum* vocaretur, quod nempe Reges illi Atheniensium Servatores, ac Dii viderentur. Haec, aliaque id genus plurima assentantium Atheniensium deliria Plutarchus enumerans ait μόνοι δὲ Ἀθηναῖοι Σωτῆρας ἀνέγραψαν θεὺς, ϗ τὸν ἐπώνυμον, ϗ πάτριον Ἄρχοντα καταπαύσαντες, Ἱερέα Σωτήρων ἐχειροτόνυν καθ᾽ ἕκαςον ἐνιαυτὸν· ϗ τῦτον ἐπὶ τῶν ψηφισμάτων, ϗ τῶν συμβολαίων προέγραφον (1) *Soli Athenienses Servatores deos in acta retulerunt, abrogatoque veteri magistratu Archonte, a quo denominabatur in Fastis annus, Servatorum Sacerdotem quotannis creaverunt, quem Plebiscitis, contractibusque praescripserunt.*

XXXIV. Sed brevi tamen effrenis illa, atque mirifice impudens Atheniensium in Reges illos assentatio deferbuit; cumque Demetrii fortuna variis casibus labefactata, atque postremo excisa propemodum videretur, Athenienses ab illo defecerunt, Diphiloque in ordinem redacto, qui tunc Servatorum Sacerdos erat, veteres Novemviros, & Archontem Eponymum iterum elegerunt: Ἀθηναῖοι δὲ ἀπέςησαν αὐτῦ. ϗ τόν τε Δίφιλον, ὃς ἦν Ἱερεὺς τῶν Σωτήρων ἀναγεγραμμένος, ἐκ τῶν Ἐπωνύμων ἀνεῖλον, Ἄρχοντας αἱρεῖσθαι πάλιν, ὥσπερ ἦν πάτριον, ψηφισάμενοι (2) *Athenienses ab illo defecerunt, ac Diphilum, qui in acta relatus Servatorum Sacerdos erat, ex Fastis expunxerunt, sciveruntque ut Archontes denuo, quod de more iis erat, crearentur.* Ac Meursius quidem id optime ad annum 1. Olymp. CXXIII. referendum alicubi (3) existimavit; quamvis alibi (4) opinionis huius immemor, sibique non constans Diphilum hunc unum eundemque fore putaverit cum Philippo, qui in Dionysii serie anno 4. Olymp. CXXI. Fastis adscribitur: eundemque prorsus

(1) In Demetr. (2) Plut. ibi (3) De Arch. Ath. Lib. I. c. 9. (4) Lib. IV. c. 18.

ſus errorem a Lydiatto [1], Dodvello [2], ceteriſque omnibus admiſſum eſſe conſpicio. Sed doctiſſimis Viris tenuis illa, ut opinor, nominum ſimilitudo profecto impoſuit ut Diphilum iſtum cum Philippo confunderent, ac Servatorum Sacerdotes anno 4. Olymp. CXXI. ſublatos eſſe putarent; cum certe Diphilus ille nonniſi anno 1. Olymp. CXXIII. imperaverit, ideoque a Philippo diſtingui debeat, ut oportunius alibi oſtendam [3]. Id unum hic obiter indicaſſe iuverit quod Athenienſes non prius a Demetrio defecerunt quam ille a Pyrrho, aliiſque foederatis Regibus Macedoniae regno ſpoliatus eſſet, poſtquam ſeptem annis regnum illud occupaverat: *Μακεδονίας ἑπταετίαν ὑπὸ Δημητρίου βεβαίως ἀρχθείσης* [4]. Itaque cum Caſſandri Regis interitus in annum 3. Olymp. CXX. inciderit, atque poſt illum Philippus filiorum natu maximus annum unum imperaverit, moxque Demetrius ipſe Philippo, & Alexandro ſublatis regnum invaſerit, Demetrii imperium nonniſi anno 1. Olymp. CXXI. incepiſſe potuit; ideoque ſeptimus Demetrii Regis annus, ac Diphili principatus cum an. 4. Olymp. CXXII. ſeu 1. Olymp. CXXIII. coniungi debet. Primum vero Archontem Eponymum, qui Sacerdotibus illis in ordinem redactis imperaverit, Dioclem illum fuiſſe opinor, qui temere prorſus a Meurſio [5], ceteriſque cum Philocle confundi ſolet, quem an. 3. Olymp. CXIV. Faſtis adſcriptum conſpicimus; ut accuratius alibi oſtendam [6].

XXXV. Eiuſmodi vero Novemvirorum, atque Eponymorum Archontum dignitas Olympiade CXXIII. iam reſtituta per aliquot etiam ſecula perſeveravit, ut ex Marmoribus illis, atque Scriptoribus inferri poteſt, qui in Diſſertatione IX. & X. oportunius proferentur; donec *Στρατηγοὶ Strategi* ſupremum Athenis honorem occuparunt [7], ac vetus illa Novemvirorum dignitas circa IV. Eccleſiae Seculi initium aut omnino ſublata fuit, aut obſcurior ſaltem evaſit. Quo certe loco plurimum fallitur, ſibique non conſtat Meurſius dum Archontes Eponymos Plutarchi aetate iam ſublatos eſſe contendit. Eximium ille Plutarchi locum exſcribit [8], qui in Praeceptis Politicis ait *καὶ τῶν γε τῶν βαρυτέρων (ἀρχῶν) οἷος Στρατηγίας Ἀθήνησι, καὶ Πρυτανείας ἐν Ῥόδῳ, καὶ Βοιωταρχίας παρ᾽ ἡμῖν atque maiorum dignitatum, qualis eſt Athe-*

(1) Ad Marm. Oxon. (2) Diſsert. III. ſect. 39. (3) Diſsert IX. (4) Plutar. in Demetr. (5) Archon. Athen. Lib IV c. 14. (6) Diſsert. IX. (7) Petav. & Spanhem. ad Orat. I. Iuliani. (8) In Addit. ad Arch. Athen. Lib I. c. 9. ap. Gronov. Tom. IV. in Praef.

Athenis Praetura, Rhodi Prytania, & apud nos Boeotarchia. Sed ambiguus iste Plutarchi locus id unum ostendit quod Plutarchi, sive Traiani Caesaris aetate, qua floruit Plutarchus, Strategi dignitas Athenis ceteris gravior, illustrior, atque honoratior etiam, si velis, haberi consueverat; non vero quod Archontes Eponymi sublati forent: quemadmodum Romae vel Imperatorum, vel Tribunorum dignitas βαρύτερα vocari merito poterit, neque exinde tamen inferri quod Consules etiam minime eligerentur, suoque munere in Romana Republica fruerentur. Philostrati quoque testimonium a Meursio deinde proferri video [1], qui de Lolliano loquens ait Προύστη δὲ καὶ τοῦ Ἀθηναίων δήμου στρατηγήσας αὐτοῖς τὴν ἐπὶ τῶν ὅπλων. Ἡ δὲ ἀρχὴ αὕτη πάλαι μὲν κατέλεγέ τε, καὶ ἐξῆγεν εἰς τὰ πολέμια, νυνὶ δὲ τροφῶν ἐπιμελεῖται, καὶ σίτου ἀγορᾶς [2] *praefuit & Atheniensium Populo Praetoris apud eos munere fungens. Huius vero Magistratus olim quidem erat delectum facere militum, & ad bellum eos educere; hodie vero annonam, &, qui in foro venum exponuntur, cibos curat*. At ex eiusmodi quoque Philostrati loco id unum, ut opinor, inferri poterit quod Lollianus ille, qui unus idemque videtur esse, qui L. Egnatius Victor Lollianus Atheniensium Rhetor in veteri Inscriptione [3] ab Areopagitico Senatu Athenis posita nominatur, Strategi munere perfunctus fuerit, ideoque hac in parte, aliqua ratione, Atheniensi Populo praefuerit; non vero quod Lolliani, sive Hadriani Caesaris temporibus Archontes Eponymi sublati, vel a Strategis superati forent; cum antiquioribus etiam temporibus Strategi, simulque tamen Novemviri Athenis eligerentur. Quod vero Philostratus addidit ipsius aetate, anno nimirum Christi 239. vel 241. quo Sophistarum Vitas ille edidit [4], annonam solum a Strategis curatam esse, viderint alii quam vere, accurateque dictum censeri debeat. Ego certe eiusmodi munus Strategis aut nunquam, aut non constanter saltem iis temporibus concessum esse putaverim. Philostratus enim ille, qui Sophistarum Vitas edidit, sub Severo Caesare usque ad Philippum vixit, ut Suidas testatur [5], iisque proinde temporibus, quibus, Meursio ipso teste, & Archontes Eponymi, & Στρατηγοὶ ἐπὶ τοὺς ὁπλίτας eligebantur, ut mox ostendetur. Quinetiam Constantinus Imperator, qui 80. sal-

(1) De Arch. Ath. lib. I. c. 9. (2) Vit. Sophist. lib. I. num. 23. (3) Sponi. Itin. Tom. III. pag. 17. (4) Vid. Fabric. in Philostr. (5) In Philostr.

tem annis Philostrato posterior fuit, Βασιλεὺς ὢν, καὶ κύριος πάντων, Στρατηγὸς ἐκείνων ἠξίου καλεῖσθαι [1] *cum Princeps omnium esset, ac Dominus, ducem se nihilominus illorum appellari voluit*; primusque Atheniensibus concessit ut Magistratus ille μέγας Στρατηγὸς vocaretur [2]; quemadmodum a Constantio Constantini ipsius filio Proaeresio concessum fuit ut Στρατοπεδάρχου *copiarum Praefecti* nomine appellaretur [3]. Quis vero fieri potuisse existimet ut a Constantino suscepta, aliisque etiam collata dignitas annonae solum administrandae munus complecteretur? Itaque omnino fallax, & dubia Meursii coniectura censeri debet, qui Strategos illos, *cum annona studiose procuranda obnoxium sibi Populum fecissent, paullatim summam autoritatem in se callide derivasse, & Archontes evertisse* putavit [4]. Ut enim hic argumenta cetera nihil morer, Strategi supremam, summamque autoritatem illam Athenis obtinuisse videntur cum dignitates omnes, ac munera non Populi suffragio, sed solo Caesarum, aut Romanorum Praesidum arbitrio conferrentur.

XXXVI. Denique eximius Auctor ille, ut ostenderet Strategos imperii summam, primumque honoris gradum Athenis occupasse, Archontesque Eponymos, *verum honorario solum titulo insignes, aliquandiu mansisse*, Inscriptionem hanc exhibet, *quae legebatur in Arce in vestibulo templi Minervae* τῆς πολιάδος, ibique a Cyriaco Anconitano anno 1437. exscripta fuit, atque inter Inscriptiones alias ab eodem Cyriaco collectas numer. 72. edita Romae anno 1654. quamvis iampridem a Grutero Pag. 105. num. 9. aeterni Operis, diversa tamen versuum dispositione, vulgata foret, atque exinde Meursius illam desumpsisset. Ea vero de caussa Cyriaci potius textum hic exprimam quod accuratior ille videatur, eiusque liber, cuius mihi copiam doctissimus Gorius perhumaniter fecit, eximiae raritatis sit.

Ο ΔΗΜΟΣ ΘΕΑΙ ΡΩΜΗΙ ΚΑΙ ΣΕΒΑΣΤΩΙ
ΚΑΙΣΑΡΙ ΣΓΡΑΤΗΓΟΥΝΤΟΣ ΕΠΙ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΑΣ
ΠΑΜΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΖΗΝΩΝΟΣ
ΜΑΡΑΘΩΝΙΟΥ ΙΕΡΕΩΣ ΘΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΣΕΒΑΣΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΕΝ ΑΚΡΟΠΟ
ΛΕΙ ΕΠΙ ΙΕΡΕΙΑΣ ΑΘΗΝΑΣ ΠΟΛΙΑΔΟΣ

ΜΕΓ-

(1) Iulian. Orat. I. pag. 8. (2) Iulian. ibi. et Gregoras lib. VII. (3) Eunap. in Proaeres. (4) Arch. Athen. lib. I. c. 9.

ΜΕΓΙΣΤΗΣ ΑΣΚΛΕΙΠΙΑΔΟΥ ΑΛΑΙΕΩΣ
ΘΥΓΑΤΡΟΣ ΕΠΙ ΑΡΧΟΝΤΟΣ ΑΡΕΟΥ ΤΟΥ
ΜΟΡΙΩΝΟΣ ΠΑΙΑΝΙΕΩΣ

Populus Deae Romae, & *Augusto*
Caesari. *Praefecto Armigerorum*
Pammene Zenonis filio
Marathonio, simulque *Sacerdote Deae Romae*
& *Augusti Servatoris in Acropo-*
li. *Sacerdote Minervae Poliadis*.
Megiste Asclepiadis Halaei
filia. *Archonte Areo* filio
Morionis Paeaniensis

Plurima hic tamen eruditissimo Meursio fraudi fuisse suspicor; atque illud in primis quod hic στρατεγὸς priori loco ante Archontem Eponymum memoretur, & Pammenes etiam ille στρατηγὸς ἐπὶ τὰς πολίτας dicatur, ac si Civibus ille singulis, atque universo Atheniensi Populo, iuxta Philostrati hypothesim, imperaverit. Sed quolibet hic ego pignore contenderim non πολίτας, verum ὁπλείτας legendum esse; idque ex veteribus Inscriptionibus aliis facile ostendi posse putaverim, in quarum plurimis στρατηγοῦντος ἐπὶ τὰς ὁπλείτας (1), sive στρατηγήσαντα ἐπὶ τὰς ὁπλείτας (2), occurrit; nullibi vero πολίτας legitur: sicuti nullo veterum testimonio probari unquam poterit dignitatem illam στρατηγήσαντος ἐπὶ τὰς πολιτας tunc Athenis fuisse. Itaque solo scriptoris, vel quadratarii vitio hic πολίτας non ὁπλείτας expressum fuit; quemadmodum certe apud Gruterum, & Meursium error hic etiam alius irrepsit ut θυγαστρος legeretur, cum dubio procul θυγατρος, sive θυγάτερος scribendum foret: sicuti in alia quoque Inscriptione legitur ἐπὶ Ἱερείας Κλαυδίας Τειμοθέας τῆς Τειμοθέου Γαργηττίου θυ (3). atque de eiusmodi feminis, quae Minervae Poliadis Sacerdotio fungebantur, apud Strabonem (4), Athenaeum (5), aliosque plures mentio subinde occurrit. Quod vero Strategi nomen ante Archontis Eponymi nomen collocetur, argumento esse non poterit Archontem ipsum *honorario solum titulo insignem* fuisse; cum in pluribus Inscriptionibus aliis,

F 2 quae

(1) Spon. Pop. Attic. artic. 163. et 124. (2 Ibi Attic. 43. (3) Spon Pop. Attic. artic. 32. (4) Lib. IX. (5) Lib. IX. c.... vid. Meurs. Lect. Attic. II. c. 14.

quae Novemviris supremam adhuc dignitatem occupantibus excitatae sunt, Strategi nomen ante nomen Archontis Eponymi collocetur; ut Dissertatione X. ostendetur, ubi de Nicia, atque Themistocle Eponymis Atheniensium Archontibus agendum erit, quorum uterque ante Hadriani, & Gallieni tempora, ideoque ante sublatos Eponymos imperavit.

XXXVII. Sed haec leviora fortasse videri poterunt, quaeque in eruditissimo Viro ad alia properante merito dissimulentur. Illud certe gravius quod opinioni huic confirmandae Inscriptionem illam attulit, quae Augusti Caesaris aetate posita fuit: iis nimirum temporibus, quibus Archontes Eponymi supremum adhuc honorem Athenis obtinebant, ut Meursius ipse fatetur; simulque Plutarchi, & Philostrati testimonia produxit, quorum tamen uterque, Meursio ipso teste, florentibus adhuc Novemviris vixisse debuit. Perspicuum est enim, pluribusque in locis (1) a Meursio demonstratum quod Hadrianus Caesar Archontis Eponymi dignitatem, veluti Athenis omnium supremam obtinuit; atque, Eponymorum aliorum instar, Dionysia Sacra celebravit. Ἁδριανὸς τά τε Διονύσια τὴν μεγίστην παρ' αὐτοῖς ἀρχὴν ἄρξας λαμπρῶς ἐπετέλεσε (2) *Hadrianus Dionysia quoque supremum apud ipsos* Athenienses *magistratum gerens splendide celebravit*: quemadmodum Phlegon Hadriani ipsius libertus scriptum reliquit ἄρχοντος Ἀθήνησιν Ἁδριανοῦ τοῦ Αὐτοκράτορος γενομένου ὑπατευόντων ἐν Ῥώμῃ Αὐτοκράτορος Τραιανοῦ τὸ ἕκτον, καὶ Τίτου Σεξτίου Ἀφρικανοῦ (3) *Archonte Athenis Hadriano, qui* postea *fuit Imperator, Consulatum Romae gerentibus Imperatore Traiano sextum, & Tito Sextio Africano*, hoc est anno 4. Olymp. CCXXII. sive V. C. 865. Christi vero 112. Macrinus etiam Olympiadis CCXXIII. anno 4. Iason Olymp. CCXXXIII. anno 4. & Philinus anno 1. Olymp. CCL. Archon fuit. Denique Gallienus etiam, Hadriani Caesaris instar, tanquam Eponymus, a Meursio Fastis adscribitur: *Ultimus*, inquit, *omnium, quem invenio, Gallienus; is enim cum Imperator a militibus crearetur, magistratu hoc fungebatur. Narrat Trebellius in Gallienis*: Cum tamen sibi milites dignum Principem quaererent, Gallienus apud Athenas Archon, idest summus Magistratus, erat. *Idque factum, ut ex Fastis Capitolinis, Siculisque observare est, Olymp. CCLX. an.* 1.

VI-

(1) Lib. IV. c. 19 & I. c. 9. et de Fortuna Ath. c. 10. (2) Dion. lib. 69. Xiphil. in Hadrian. et Spartian. (3) Mirabil. c. 25.

Vltra nemo, aut perpauci; & Στρατηγοὶ invasere, ut supra dixi Libro I. cap. 9. Ergo, si Hadrianus Caesar Olympiade CCXXII. & Gallienus Olymp. CCLX. Athenis Eponymus Archon fuit, paulloque post Olympiadem istam, sive annum Christi 253., sublatis Archontibus, Strategi invasere, manifestissime inferri debet, quod Archontis Arei, Plutarchi, Lolliani, ac Philostrati aetate, qui Gallieni Caesaris imperium longe praecesserant, nondum supremam Athenis dignitatem Strategi occupaverant, secus ac Meursius laudato loco demonstrandum susceperat. Sicuti vero Strategi dignitatem Constantini Caesaris aetate maximam, omniumque primam fuisse Meursius, Spanhemius, aliique plurimi demostrarunt, quod eam Caesar ipse susceperit; ita quoque fatendum erit Hadriani, & Gallieni temporibus Archontis Eponymi dignitatem ceteris omnibus nobiliorem adhuc fuisse, quod Caesares illi non *Strategi*, sed *Archontis* potius munere perfuncti fuerint; eamque dignitatem, veluti τὴν μεγίστην παρ' Ἀθηναίοις ἀρχὴν *apud Athenienses maximam*, ut Xiphilinus diserte dixerat, *summumque Magistratum*, ut Trebellius loquitur, occupaverint. At neque Eponymus solum Archon, sed Polemarchus etiam iis temporibus eligebatur, eademque munera obibat, quae prius ab illo peragi consueverant (1). Id ex Philostrato deprehendo, qui memorat Philiscum Sophistam circa Olymp. CCXLVIII. sepultum fuisse ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ οὗ τίθησι τὸν ἀγῶνα ἐπὶ τοῖς ἐκ τῶν πολέμων θαπτομένοις ὁ Πολέμαρχος (2) *in Academia ubi certamen super iis, qui in bello occubuerunt, Polemarchus disponit*.

XXXVIII. Quae cum ita sint Archontum Eponymorum dignitas, ac Novemvirorum Senatus ineunte IV. Ecclesiae Seculo, atque praesertim Constantini Caesaris aetate sensim excidisse videtur. Translata nimirum in Orientem Romani Imperii sede, abolitis Ethnicorum Sacerdotiis, novaque regiminis forma in Orientis Urbibus instituta, facile Athenis etiam novus Magistratus nuper invectus invaluit, qui Caesaris auctoritate *Praetoris*, vel *Strategi* nomine praesideret; quamvis ille, Novemvirorum instar, Atheniensis Populi suffragiis eligeretur. Utrumque mihi perspicuus ille Hesychii locus ostendit, quem paullo superius exscripsi. Ubi nimirum dixisset Hesychius Ecclesias omnes, atque Comitia antiquitus in Pnyce celebrata fuisse,

(1) Vid. Pollu. VIII. c. 9. seg. 4. (2) Vit. Sophist. II. num. 30.

isse, repente subdit *νυνὶ δὲ ἅπαξ ὅταν Στρατηγὸν χειροτονῶσιν*; *nunc vero semel quando Strategum eligunt*. Itaque cum Hesychius ineunte IV. Ecclesiae Seculo obierit (1), perspicuum fiet ipsius aetate Novemviros non amplius Athenis electos fuisse, aut veterem certe eligendi ritum in desuetudinem abiisse; solumque Strategum in veteri, solemnique Comitiorum loco tunc eligi consuevisse, qui veluti supremus in Urbe Magistratus tenuem quandam veteris imperii, ac dignitatis speciem exhiberet. Quinetiam postremis illis temporibus, quibus Athenis Novemviros adhuc floruisse diximus, ipsorum potestas mirifice labefactata iam fuerat; ut plurima proinde, quae ad Novemviros ipsos, vel alia Atheniensium tribunalia spectaverant, ad Graeciae Proconsulem veluti iudicem deferrentur (2). Philostratus certe in Hadriani Sophistae Vita memorat ipsum, cum homicidii crimen Athenis perpetrasset, ad Graeciae Archontem delatum esse; quippequi, licet Phoenicius genere, Atheniensi tamen Civitate donatus, Atticae Tribui, Populoque inscriptus fuerat: *οἱ δὲ προσήκοντες τῷ τεθνεῶτι γράφονται τὸν Σοφιστὴν φόνου παρὰ τῷ τῆς Ἑλλάδος Ἄρχοντι, ὡς ἕνα Ἀθηναίων ἐπειδὴ φυλή τε ἦν αὐτῷ, καὶ δῆμος Ἀθήνησιν* (3). quae Cl. Fabricius latine sic reddidit: *Cognati autem defuncti apud Achaiae Praesidem caedis accusarunt Sophistam, ut Atheniensium unum, quandoquidem & Tribus ipsi erat Athenis, & Pagus*. Quod si circa Olympiadem CCXLII. sive annum Christi 193., quo Hadrianus ille e vivis excessit, Novemvirorum dignitas a proprio splendore adeo exciderat, mirari certe non possumus, si Strategorum potestas, qui sublatis Novemviris, tandem electi sunt, angustis veluti finibus circumscripta fuerit, quamvis illi supremam Athenis dignitatem occuparent. Ac certe quod Strategi nomine non alius quam supremus Urbis Moderator, vel Praeses intelligatur perspicue, ut opinor, ostendit Modestinus, quem ad Gordiani Caesaris tempora, sive annum Christi 240. vixisse constat. Siquidem ille libro XXVII. in Digest. Tit. 1. de Excusation. leg. 15. ait *ἐὰν ὁ τῆς πόλεως Ἄρχων, τουτέστιν Στρατηγὸς si Civitatis Archon*, Magistratus, *hoc est Strategus*. Quod autem eiusmodi Strategi dignitas post Gordiani tempora Athenis etiam suprema fuerit, Strategique nomine, Archontis Eponymi instar, an-

ni

(1) Vid Fabrici. Bibl Graec. lib. V. c. 5. (2) Vid. Eunap. in Iuliano, et Proaeresio, et Plin. Epist. 24. lib. VIII. (3) Lib. I. num. 10. c. 3.

ni, vel tempora distinguerentur ex sequenti Inscriptione colligi fortasse potest, quae inter alias a Cyriaco Anconitano collectas num 97. edita fuerat; iterumque ex Cyriaci Schedis a Clariss. Muratorio Pag. 471. numer. 8., omisso tamen titulo, exhibetur.

Athenis ad Urnam in Palladis aede marmoream.

ΑΥΡ. ΠΑΡΑΣΙΟΣ ΕΥΤΥΛΙΔΟΥ ΦΛΙΑΣΙΟΣ ΑΝΕΘΗΚΕ
ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ Π. ΑΙΛ. ΑΛΚΙΔΑΜΟΥ ΧΟΛΕΙΔΟΥ ΚΗΡΥΚΟΣ
ΒΟΥΛΗΣ ΑΙΛΙΟΥ ΧΡΥΣΟΥ ΣΦΗΤΤΙΟΥ

Aurelius Parbasius Eutylidis filius *Phliasius dicavit*
Stratego P. Aelio Alcidamo Chollide. Praecone
Senatus Aelio Chrysi filio *Sphettio.*

Utrobique tamen rescribi velim Χολλείδου, ut Χολλεῖδαι Atticae Populus exprimatur, quem Meursius quidem Aegeidi, sed Harpocration Leontidi Tribui adscribit. Phliasius vero dicitur Aurelius ille quod ad Φλύαν Atticae Populum spectaverit: minus enim feliciter latinus Inscriptionis interpres apud Muratorium adnotavit: *Phliasius, idest ex Phliunte oppido Sicyoniae, aut Peloponnesi.*

XXXIX. Quamvis tamen illa Strategorum dignitas omnium suprema evasisset, nihilo tamen minus vetus etiam Archontis nomen subinde occurrit: non ut Archontem Eponymum, aut aliquem ex Novemviris significet; sed potius ut Magistratum alium, quicumque ille fuerit, exprimat. Ita Theagenes quidam Ἄρχων Ἀθηναῖος a Suida memoratur; illudque nomen Meursium abripuit ut Theagenem istum, veluti Eponymum, Archontum Fastis adiungeret (1): cum tamen Theagenes ille circa annum Christi 550. floruerit, ut Dissertatione VII. fusius ostendam, adeoque ex Eponymorum Fastis expungi debeat. Sic etiam Flavius Prulades ille, qui in altera Inscriptione apud Cyriacum (2), Gruterum (3), Sponium (4), & Muratorium (5) διασημότατος Ἄρχων, καὶ ἀπὸ Κομίτων vocatur, ad IV. Ecclesiae Seculum spectasse debuit, quo Comitum dignitatem institutam esse erudimur, ut eadem Dissertatione accuratius exponam. Itaque Prulades Eponymus Archon esse non potuit, ipsumque me-

(1) In Addit. ad Arch. Ath. ap. Gron. Praef. Tomo IV. (2) Num. 73. (3) Pag. 468. (4) Pag. 18. (5) Pag. 560, num. 1.

merito Meursius in Archontum serie minime enumeravit: quod a Dodvello tamen, aliisque factum conspicimus. Neque sublatis solum Novemviris, Strategisque institutis, *Archontis* nomen Magistratibus omnibus exprimendis adhiberi consueverat; sed florentibus etiam Novemviris, ipsorumque dignitate adhuc incolumi saepissime adhibebatur: ut facile exemplis innumeris ostendi posset, quorum plurima subinde in Dissertationibus istis occurrent. Eximium tamen hic locum exscripsisse iuverit, quem doctissimo, humanissimoque Viro Leopoldo Guadagnio in Academia nostra Pandectarum Interpreti, Graecarumque rerum cognitione mirifice exculto debeo. Paulus in L. Pars literarum 48. Dig. de Iudiciis = *Pars literarum D. Hadriani* = τοὺς Ἄρχοντας ἐν ᾧ ἄρχουσιν ἐνιαυτῷ μήτε εἰσιέναι δίκην ἰδίαν, μή τε διωκόντων, μήτε φευγόντων, μήτε περὶ ὧν ἐπίτροποι, ἢ κουράτορες εἶεν, κρινέτωσαν. ἐπειδὰν δὲ ἐξήκῃ ἡ ἀρχὴ, καὶ αὐτοῖς πρὸς τοὺς φεύγοντας, καὶ τοῖς φεύγουσι πρὸς αὐτοὺς εἰσαγωγίμους εἶναι τὰς δίκας. *Archontes*, seu Magistratus, *quo anno cum imperio sunt, neque eorum, neque quorum tutelam, vel curam gerunt, causam in iudicio vel agendo, vel defendendo, sustinento. Simul ac vero magistratus dies exierint, non ipsis tantum adversus reos suos; sed etiam aliis adversus ipsos litem intentare ius fasque esto*. Ad legem istam Alciatus Dispunctionum Lib. IV. c. 6. & Cuiacius in Librum III. Respons. Iulii Pauli & ad tit. Dig. de Iudiciis haec adnotavit = *Ait* τοὺς Ἄρχοντας: *non est specialiter accipiendum de Atheniensium Magistratibus; accipe generaliter Magistratus, vel Praesides*. Frequentius tamen post Hadriani Caesaris tempora *Strategi*, quam *Archontis* nomen, supremis Urbium Magistratibus exprimendis, adhibebatur; ideoque Strategi nomen in Nummis frequentissime deinde occurrit, ut est ab Harduino observatum: *Illud dignum notatu ante Antonini Pii*, qui Hadriano Caesari in Imperio successit, *tempora* Στρατηγοῦ *nomen in Nummis vix semel occurrere; quod ab illius principatu passim offendas* (1); quamvis eiusmodi Strategi nomen a Domitiani quoque aetate incepisse Vaillantius (2), atque Spanhemius (3) existiment. Nullibi tamen, quod noverim, in Atheniensium Nummis Strategi nomen occurrit. Vaillantius quidem Nummum exhibet (4) Commodi Caesaris aetate percussum, in quo di-

(1) Nummi Colon. in Aezanit. (2) Num. Imper. pag. 318. (3) Ad Orat. I. Iuliani. (4) Pag. 66.

diſerte legitur Στρα. Ηρακλειδου. Ομο. Αθηναιων. Σμυρναιων. *Stratego Heraclide. Concordia Athenienſium*, & *Smyrnaeorum*; ipſumque ceteros inter Athenienſium Nummos enumerat (1). Sed Smyrnaeorum potius Nummis hunc accenſendum eſſe plurima oſtendunt, quae Diſſertatione XI. oportunius proferentur. Id unum hic obiter indicaſſe iuverit eadem Commodi Caeſaris aetate, eodemque, ut videtur, anno Nummum alium cuſum fuiſſe, qui apud Vaillantium ipſum deſcribitur (2), & in quo legitur Στρα. Ηρακλειδου. Ομο. Σμυρ. Λακεδαι. *Stratego Heraclide. Concordia Smyrnaeorum*, & *Lacedaemoniorum*. Ergo Heraclides ille, qui utrobique *Strategus* fuiſſe dicitur, non ad Athenienſes, aut Lacedaemonios; ſed ad Smyrnaeos potius, qui cum utriſque ſocietatem inierant, ſpectaſſe debuit; ideoque Nummus ille non Athenienſium, ſed Smyrnaeorum potius cenſendus erit: ut optime Nummum alium eadem epigraphe inſignitum a Smyrnaeis percuſſum fuiſſe Vaillantius exiſtimavit. (3)

XL. Quandiu vero Strategi Athenis imperaverint, quibuſque deinde imperii formis, ac viciſſitudinibus obnoxiae illae fuerint, Meurſius, Sigonius, aliique innumeri demonſtrarunt. Nihil eſt tamen cur in exponendis illis hic immorer; cum praeſertim Strategorum ſeries omnino incerta ſit, atque civiles Athenienſium anni non Strategorum, Ducumque nominibus, ſed characteribus potius aliis diſtingui, vel numerari ſolerent; ideoque Strategorum nomina ad Faſtos Atticos ſpectare minime videantur. At Regum, Archontumque ſeries, Novemvirorum inſtitutio, atque Eponymi praeſertim Archontis dignitas accuratius explicanda nunc fuerat, quod a primis uſque temporibus civiles Athenienſium anni ipſius nomine diſtingui, vel numerari ſolerent; ideoque ex eiuſmodi Archontum ſerie, nominibuſque maximus Atticae Hiſtoriae ſplendor accedat. Nec alia certe de cauſſa Archon ille Ἐπώνυμος appellabatur, niſi quod anno nomen imponeret; ſuoque nomine certo veluti charactere annum ipſum a ceteris omnibus diſtingueret; ut diſerte docet Libanius in Argumento Orationis contra Androtionem: εἷς (Ἄρχων) Ἐπώνυμος, ἐξ οὗ καὶ ἐνιαυτὸς ἐπώνυμος ὠνομάζετο Archon *unus Eponymus* erat, *a quo annus* ipſe *denominabatur*; quemadmodum Etymologus etiam ait ἔστιν οὖν ὁ τὸν ἐπώνυμον ἄρχων ἀρχὴν, ἀφ' οὗ καὶ ἐνιαυ-

G τὸς

(1) Pag. 192. (2) Pag. 74. (3) Pag. 222.

τὸς ἐμετρεῖτο (1) *est igitur Eponymus Archon, a quo annus numeratur*. Hinc ille a Polluce (2) ὁ τῶ ἐνιαυτῶ ἐπώνυμος Ἄρχων vocatur, *Archon annum denominans*; *ab illo* nimirum *tempus numeratur*, καὶ ἀφ' αὐτοῦ ὁ χρόνος ἀριθμεῖσθαι (3): ut a Philone quoque dictum conſpicimus Ἄρχων Ἀθήνησιν ὁ Ἐπώνυμος, καὶ τῶν ἐννέα Ἀρχόντων ἄριστος, ἀφ' οὗ οἱ χρόνοι καθαριθμοῦνται (4): eſt *Archon Athenis Eponymus, atque Archontum novem praecipuus, a quo tempora numerantur*. Itaque nihil in Atticis, ceteriſque Graecis Scriptoribus frequentius occurrit quam Eponymi Archontis nomen, ut certus aliquis annus deſignetur: quod in ſequentibus Diſſertationibus, Atticiſque Faſtis exemplis innumeris oſtendetur.

DIS-

(1) In Archon. (2) Lib. VIII. c. 9. ſeg. 85. (3) Seg. 89. (4) Lib. de Abrah.

DISSERTATIO II.

SYNOPSIS.

I. IN *Athenienſium temporibus rite digerendis verum civilis, & Archontici anni principium conſtitui debet*. II. *Maxima Scaligeri, Petavii, ac Dodvelli diligentia in exploranda, deſcribendaque civilis Attici anni forma commendatur*. III. *Scaligeri, ac Petiti ſententia de civilis Attici anni forma, & quantitate, duplicique menſium Athenienſium genere exponitur*. IV. *Petavii, ſimulque Dodvelli hypotheſes, ipſorumque argumenta contra Scaligerum indicantur*. V. *Petavii tamen, ac Dodvelli ratio ex pleniluniorum ſede deducta in dubium revocatur*. VI. *Inſignis Plutarchi locus corrigitur, ac illuſtratur; ipſoque confirmatur civiles Athenienſium menſes ſemper lunares fuiſſe, aut plenilunia in mediam civilis menſis diem, etiam ante Metonis Enneadecaeteridem, incidiſſe*. VII. *Alter Plutarchi locus emendatur*. VIII. *Athenienſium menſium ordo deſcribitur, obiterque cum Romanis menſibus illi comparantur*. IX. *Petavii, aliorumque opinio de menſium cavorum ordine, ac loco proponitur*. X. *Opinionis ipſius ambiguitas declaratur. Antiphontis tamen teſtimonio demonſtratur Hecatombaeonem aliquando plenum fuiſſe, ideoque pares menſes ſemper cavos eſſe non potuiſſe*. XI. *Variae Auctorum ſententiae circa exemptilium dierum ſedem proferuntur*. XII. *Petiti ſententia de exemptilium dierum ſede Antiphontis, atque Aeſchinis teſtimonio confutatur*. XIII. *Eiuſdem Petiti Periodus, atque ſententia de duplici menſium Athenienſium genere, & exemptilium dierum ſede Antiphontis etiam teſtimonio refellitur; & obſcura quaedam Demoſthenis loca contra Petitum ipſum, Meurſium, alioſque Faſtorum Scriptores explicantur*. XIV. *Dodvelli argumenta contra Petavium proferuntur, eorumque ambiguitas demonſtratur*. XV. *Petavii opinio circa exemptilium dierum ſedem altero Demoſthenis teſtimonio confutatur. Scholiaſtes Ariſtophanis contra Petavium, & Dodvellum exponitur. Scaligeri, Petiti, aliorumque opinio de diebus* ἀνάρχοις *impugnatur*. XVI. *Dodvelli hypotheſis de exemptilis*

 diei

diei sede exponitur. XVII. *Eadem Dodvelli sententia Gemini testimonio confutatur.* XVIII. *Plinii quoque, & Dionysii Halicarnassei testimonia contra Dodvellum proferuntur.* XIX. *Etiam Pollucis auctoritas a Dodvello usurpata contra Dodvellum ipsum exponitur.* XX. *Alter Pollucis locus contra Dodvellum affertur.* XXI. *Gemini doctrina contra Petavii, atque Dodvelli hypothesim explicatur.* XXII. *Civilis, & Archonticus annus ante Olymp. LXXXVII. Gamelione mense incipiebat. Scaligeri error demonstratur. Civilis, & Archonticus annus post Olymp. LXXXVII. Hecatombaeone mense una cum olympico incepit. Embolimaeus tamen mensis post Posideonem inserebatur. Dodvelli opinio notatur.* XXIII. *Obscurus Thucydidis, eiusque Scholiastae locus indicatur.* XXIV. *Verum civilis, simulque Archontici anni principium ex Demosthene confirmatur.* XXV. *Antiphontis etiam testimonio probatur.* XXVI. *Idem civilis anni principium ex Prytaniarum ordine asseritur.* XXVII. *Quid Prytaniae nomine intelligatur. Scaligeri error ostenditur.* XXVIII. *Petavii, & Petiti sententia refellitur; simulque Ulpiani testimonium contra Petiti, & Prideauxii hypothesim explicatur.* XXIX. *Prytaniarum series iuxta Dodvelli hypothesim contexitur; iterumque civilis, & Archontici anni forma iuxta Dodvellum describitur.* XXX. *Maxima perturbatio indicatur, quae in civilibus Atheniensium annis, mensium ordine, dierumque numero tandem invecta fuit.*

DIS-

DISSERTATIO II.

De civilis Attici anni forma quantitate ac initio.
De mensium nominibus ordine ac varietate atque exemptilium dierum sede.

I. Civiles illos, ac populares annos, qui ab Atheniensibus adhibebantur, Archontis Eponymi nomine designari, ipsoque veluti charactere distingui consuevisse, singulosque Novemviros integro civilis anni spatio supremam dignitatem illam Athenis obtinuisse superiori Dissertatione demonstravi. Itaque nativus rerum differendarum ordo iam postulat ut de civilis eiusmodi, vel popularis anni forma, quantitate, principioque nunc loquar; ut Archontici simul anni principium, vel mensis ille ostendatur, quo Athenis Novemviri magistratum illum susceperint. Incredibile est enim quantum exinde splendoris, atque praesidii in Atheniensis Historiae temporibus rite digerendis oriatur, ut res quaedam Archontis alicuius nomine ab Historico designata ad annum illum olympicum, quo ipsa vere contigerit, referatur: cum praesertim civilis Atticus annus non ab uno, eodemque mense semper inceperit, ut inferius ostendetur; sed aliquando quidem a Gamelione, aliquando vero ab Hecatombaeone mense processerit: ut sex proinde mensium intervallum inter utrumque civilis anni principium intercesserit. Sic, ut exemplo res clarior fiat, cum Peloponnesiacum bellum Pythodoro Athenis Archonte, ac Munichione mense exarserit, ut testatur Thucydides (1), ipsius initium ad annum 1. Olymp. LXXXVII. manifestissime referri debet, quod, instituta iam Metonis Enneadecaeteride, civilis, & Archonticus etiam Pythodori annus una cum olympico a superiori Hecatombaeone procederet. Quod si Pythodorus ipse, praecedentium Archontum

(1) Lib. I.

tum instar, Gamelione mense magistratum iniisset, Peloponnesiaci belli principium ad praecedentem annum 4. Olymp. LXXXVI. referri deberet.

II. Atque in illustranda quidem civilis Attici anni forma plurima dicenda mihi suppeterent ex optimis quibusque Scriptoribus derivata, quibus & anni quantitas, & mensium ordo, & exemptilium dierum sedes, & alia id genus plura subtilius exponerentur, quae a doctissimis Viris maximo opinionum dissidio, ingeniique gloria disputata fore conspicimus. Sed illa Fastorum Atticorum series, quam contexendam suscepi, subtiliorem istam, accuratioremque civilis anni cognitionem minime requirit, quae singula ad vivum resecet, atque incredibilem varietatem illam, quae in Graecis Historicis, atque Astronomis etiam subinde occurrit, legentium oculis longa Tabularum serie subiiciat. Accedit etiam quod argumentum illud a summis, doctissimisque viris Scaligero, Petavio, ac Dodvello subtiliter adeo, erudite, copioseque pertractatum fuit, ut tres illi maiorum gentium Chronologi materiam omnem exhausisse, eamque immortalibus, aureisque Operibus illustrasse merito existimentur: ut nihil proinde afferri nunc posse videatur, in quo Scriptores illi vel ingenii acumine, vel ipsa temporis oportunitate ceteris pone sequentibus palmam non praeripuerint. Itaque, ne ab instituto deflectam, simulque tamen eam civilis Attici anni cognitionem in ipso Fastorum Atticorum limine exponam, quae Atheniensium temporibus rite digerendis, Fastisque ipsis accurate illustrandis par esse possit, suprema solum hic rerum capita complectar; atque ubi singulas opiniones illas expressero, quae de civilis Attici anni forma a clarissimis Viris illis inventae fuerant, meliori quo poterit ordine plura subinde proferam, quibus ipsorum hypotheses aliquando corrigi, si falsae illae fuerint; aliquando confirmari, si ambiguae sint; aliquando denique novis observationibus, Veterumque testimoniis illustrari commode possint. Cetera siquidem diligens earum rerum perscrutator ex uberrimis fontibus illis, atque Dodvello praesertim, haurire poterit; simulque etiam plura neque iniucunda, neque inutilia seligere, quae variis in locis, prout rerum oportunitas tulerit, in Fastis istis, praecipue vero in Dissertatione III. & X. proferentur.

III. Vt

III. Vt vero a Scaligero exordiar, qui primus in maxima obſcuritate facem extulit, primuſque veram Chronologiae instaurandae rationem poſteris demonſtravit, accuratiſſimus Auctor ille civiles, ac populares Athenienſium annos ſemper ſolares fuiſſe exiſtimavit [1]: cumque perſpicuis Veterum teſtimoniis lunarem etiam annum ab Athenienſibus uſurpatum eſſe intelligeret, hanc anni lunaris formam a Magiſtratibus ſolum adhiberi conſueviſſe putavit, cum Populus conſtantiſſime ſolaribus menſibus uteretur. Hinc duplex etiam menſium genus, ut Scaligero videbatur, Athenis obtinuit; quorum alii quidem lunares, atque alterne pleni, cavique forent, ideoque lunarem annum 354. diebus conſtantem componerent; alii vero ſolares, iidemque civiles eſſent, quorum ſinguli τριακονθήμεροι, ſive *triginta dierum* forent, adeoque civiles annos 360. dierum efficerent. Duodecim tamen civilibus menſibus illis, ſive Poſideoni ſolarium menſium olim poſtremo ſingulis annis duo ἄναρχοι dies adiungebantur [2], quibus nimirum, veteribus Magiſtratibus in ordinem redactis, univerſa demum poteſtas uni Populo conceſſa foret; atque Comitia novis creandis Magiſtratibus haberentur [3]: ideoque civilis, ac popularis annus 362. dies complecti debuit. Quandoquidem vero Athenienſes Apollinis oraculo, atque Solonis inſtituto ad Solis, ſimulque Lunae rationes tempora diſponere, feſtoſque dies peragere iubebantur, duplex illa lunarium, ſolariumque menſium ſeries hoc tandem veluti foedere coniungebatur, ut ſolaris anni principium, ſive prima menſis Hecatombaeonis ſolaris dies, peracta populari Tetraeteride, ſive 4. civilium annorum ſpatio, iterum in primam Hecatombaeonis lunaris diem, ſive neomeniam incideret; ideoque lunaris anni principium cum civilis, ac popularis anni principio iterum coniungeretur. Siquidem Tetraeteris illa civilis, aut 4. civiles anni, 48. populares menſes octoque ἀνάρχους dies, ſive dierum 1448. ſummam conficiunt; lunaris vero Tetraeteridis, ſive Olympiadis ſpatium 49. lunares menſes, ſive 1447. dies complectebatur, cum olympici ludi peracto 49. menſium ſpatio redirent [4]; quorum 48. communes eſſent; ultimus vero, Poſideonis II. nomine deſignatus, inſititius, ac embolimaeus foret, adeoque poſtremum Tetraeteridis lunaris annum 13. menſium efficeret.

(1) De Emend. Temp. Lib. I. pag. 13. 42. et Canon. Iſag. Lib. III. c. 7. (2) Can. Iſag. Lib. c. 7. (3) Ex Arg. in Demoſth. contra Androt. (4) Schol. Pindar. ad Olymp. III.

ceret. Itaque unicus solum dies ex populari Tetraeteride eximendus erat: ut quinti popularis anni principium cum quinti lunaris anni principio conspiraret. Exemptilem vero diem istam non aliam fuisse putavit Scaliger quam secundam Boedromionis, quae certe, Plutarcho teste, ab Atheniensibus eximebatur, ut inferius ostendam [1]. Atque ista quidem fuit *ingeniosissima*, ut ait Scaliger, popularis Tetraeteris illa, quae semper olim Athenis a Populo usurpata fuit: siquidem, ut opinatur ille, *lunaris anni forma tantum ad Magistratus pertinebat, neque ea unquam Populus usus est, a quo menses τριακονθήμεροι, & Tetraeterides extorqueri nunquam potuerunt, ne tunc quidem cum annus lunaris ab Hipparcho emendatior editus esset* [2]. Haec ipsa quoque lunarium, & popularium mensium varietas, atque discrimen Petito probata fuit [3] quippequi civilem Atticum annum 360. diebus ita compositum fuisse dixerit, ut popularium mensium dies a Prytaniae, vel Magistratuum diebus subinde plurimum dissiderent: quamvis ipsius hypothesis, atque Periodus, qua popularis anni principium cum lunaris anni principio iterum coniungeretur, a Scaligeri sententia, sive Periodo distinguatur. Illustrandae vero, vel confirmandae sententiae suae plurima Scaliger, subtiliter ille quidem, ac ingeniose congessit: atque illud in primis quod si popularis Atheniensium annus lunaris, adeoque populares etiam menses lunares fuissent, semper eclipses lunae, vel plenilunia in mediam mensis civilis, ac popularis diem incidere debuissent; cum tamen a Diodoro, Plutarcho, aliisque Historicis plenilunia, & eclipses quaedam memorentur, quae a media civilium, aut popularium mensium die aberraverint.

IV. Scaligeri hypothesim, atque ingeniosissimam Tetraeteridem illam acerrime exagitavit Petavius [4]; perspicuis nimirum, certisque argumentis ostendit quod non solum ab Olym. LXXXVII. instituta Metonis Enneadecaeteride; sive 19. annorum Periodo, qua peracta, solaris anni principium cum lunaris anni principio conspiraret; sed ab ipsa quoque Solonis aetate, sive Olymp. XLVI. lunares omnino menses in civilibus etiam, ac popularibus annis ab Atheniensibus adhibebantur; ut civilis proinde, ac popularis annus ex 12. lunaribus mensibus

(1) Num. XV. (2) De Emend. Temp. Lib. II. pag. 63. (3) Eclog. Chronol. de Anno Atti. (4) De Doctr. Temp. Lib. I. c. 8. et Appen. ad Vranol. Lib. IV. c. 1. 2. 13.

bus alterne plenis, cavisque compositus 354. dies complecteretur, mensiumque embolimorum ope, iuxta varias Cleostrati, Metonis, Calippi, aliorumque Periodos tandem cum vero solari anno coniungeretur. Vt autem ostenderet ex testimoniis etiam illis, quae a Scaligero proferebantur, ipsius hypothesim, atque lunarium mensium a popularibus discrimen impugnari, illud etiam Petavius, veluti perspicuum certumque sententiae suae argumentum, arripuit quod *circa diem 15. popularium mensium plenilunia, & eclipses acciderunt* [1], quae a Diodoro, Plutarcho, aliisque Graeciae Scriptoribus memorantur. Haec ipsa quoque civilis, & popularis Attici anni forma subtilius deinde a Dodvello demonstrata fuit [2]; & quamvis ille post institutam Metonis Enneadecaeteridem in civilibus annis non 354. solum, ut volebat Petavius, sed potius 360. dies numeratos esse putaverit; lunarem tamen hunc annum fuisse dicit, quod ablatis nimirum 5. aut 6. exemptilibus diebus illis, qui iuxta Metonis hypothesim inferius exponendam singulis annis expungebantur, 354. sive 355. dies in anno communi superessent, qui in 12. menses distributi illos civiles simul, atque lunares efficerent. Ita vero lunares illi, simulque civiles Atheniensium anni in Metonis Enneadecaeteride cum veris solaribus annis coniungebantur ut, peracta 19. annorum periodo, lunaris Hecatombaeonis initium ad idem solaris anni punctum, sive solaris Hecatombaeonis initium rediret. Siquidem 19. solares anni, quorum quilibet 365. dies, & quartam insuper diei partem contineat, 6940. dierum summam conficiunt, quae in 235. lunares menses ita accurate distingui poterat, ut 230. ex illis alterne pleni, cavique forent, & 5. reliqui, qui suis in locis tanquam embolimaei in 19. annorum serie insererentur, 31. dierum forent. At Metoni integram illam 6940. dierum summam ita in 235. lunares menses partiri libuit, ut ex illis 125. pleni, & 110. cavi fierent. Etenim, si lunares menses illi 235. omnes τριακονθήμεροι, sive pleni forent, 7050. dierum summam conficerent; adeoque summam aliam ex 19. solaribus annis conflatam 110. diebus excederent. Ergo, ut solares tandem anni cum lunaribus annis conspirarent, in integra Enneadecaeteride, sive 235. lunarium mensium serie, 110. dies eximendi, sive 110. menses excavandi fuerant; ut proinde reliqui 125. pleni forent.

(1) Doctr. Temp. Lib. I. c. 8. (2) De Cyclis Differt. I. sect. 14. et. 32.

rent. Eiusmodi vero plenorum, cavorumque mensium sedem alternam esse non voluit Meto; sed cum numerus 110., dies nempe, qui in integra Enneadecaeteride eximendi fuerant, sit fere sexagesima tertia pars numeri 6940., hoc est dierum, qui in tota Enneadecaeteride continentur, ita exemptilium dierum rationem instituit, ut dies illa, quae a Cycli, vel Enneadecaeteridis initio 63. foret, exemptilis esset; iterumque post 62. dies alios altera dies eximeretur: sicque deinceps donec proinde in integra Enneadecaeteride, sive 6940. dierum serie, 110. dies exempti, adeoque 110. menses excavati forent. Embolimaei vero menses ita in Metonis Enneadecaeteride disponebantur, ut 3. 5. 8. 11. 13. 16. 19. Enneadecaeteridis anni semper embolimaei forent, tresdecim nimirum lunares menses continerent, quorum addititius ille Posideonis II. nomine distingueretur. Ac certe civiles eiusmodi, ac populares Atheniensium annos lunares fuisse exinde quoque perspicuum fieri putat Dodvellus quod plenilunia, lunaeque eclipses a civilium mensium dimidio minime diffiderent (1).

V. Doctissimis Viris illis, atque Dodvello praesertim, facile assentior; nihilque, ut opinor, illustrius, ac certius haberi unquam poterit, quam lunares menses Athenis tum a Populo, tum a Magistratibus etiam usurpatos esse; ut proinde ingeniosissima Tetraeteris illa, quae a Scaligero excogitata fuerat, simulque civilium mensium a lunaribus discrimen, quod Scaligeri vestigiis insistens Petitus etiam admiserat, manifestissime refelli debeat. Itaque tantum abest ut in definienda civilis Attici anni quantitate quidpiam subtilius, aut accuratius afferri a me posse nunc censeam, ut non aliam potius anni formam in Fastis istis contexendis adhibendam esse putaverim, quam quae a Dodvello proponitur; eamque novis Scriptorum testimoniis confirmandam, variisque ambiguitatibus, quae in illa supererant, eximendam susceperim. Ac certe, quod ad eclipsium, vel pleniluniorum sedem attinet, quamvis Dodvellus ipse cum Petavio nitide ostenderit lunares eclipses omnes, ac plenilunia, quae a Graecis Historicis memorantur, in mediam fere civilium, ac popularium mensium diem incidisse; facile tamen suspicari quis poterit ex paucis exemplis illis, quae tum a Petavio, tum a Dodvello proferuntur, inferri non pos-

se

(1) Dissert. I. Sect. 7.

se quod menses ipsi ab Atheniensibus usurpati lunares esse debuerint. Etenim, quamvis illi cum Scaligero solares fuisse dicerentur, fieri tamen subinde poterat ut plenilunium aliquod, sive media lunaris mensis dies in solaris etiam mensis dimidium incideret; quemadmodum certe in solaribus mensibus illis contingit, quibus in Iuliani anni forma nunc utimur. Accedit etiam quod plenilunia, & eclipses illae, quae tum a Petavio, tum a Dodvello contra Scaligerum proferuntur, si fortasse plenilunium illud exceperis, quod tempore Salaminiae pugnae, sive anno 3. Olymp. LXXXII. contigit (1), recentioribus omnia temporibus, atque instituta iam Metonis Enneadecaeteride, contigerunt; ideoque ambiguum semper supererit an ante Metonis aetatem lunaribus, an vero potius solaribus mensibus in popularibus ipsorum annis Athenienses uti consueverint. Itaque perspicuis testimoniis aliis ostendendum fuerat non aliquando solum, & post Metonis Enneadecaeteridem; sed ubique potius, atque constanter antiquioribus etiam ante Metonem temporibus, plenilunia, aut eclipses in civilium mensium dimidium incidisse: quod ex perspicuo quidem Gemini testimonio Petavius, ex ipsa vero Metonicae Enneadecaeteridis natura deduxit Dodvellus. Sed, cum Metonis Enneadecaeteridem in popularibus annis usurpatam esse Petavius negaverit (2); atque vicissim Dodvellus Gemini auctoritatem in suspicionem vocaverit, quippequi in describenda Graeci anni forma non Atheniensis, sed alterius fortasse Vrbis mores exprimere, atque non antiquiora, sed sua potius tempora respicere videatur (3), haec ipsa quoque pleniluniorum sedes, adeoque civilis anni forma ambigua, vel obscurior efficitur, nisi clarioribus monumentis aliis ostendatur. Itaque e re futurum putaverim si communem hanc Petavii, & Dodvelli sententiam illustri Plutarchi loco confirmem: quem ea quoque de caussa libenter hic proferam quod ipsius vis a nullo prorsus Interpretum explorata, sed mirifice potius perturbata sit; simulque depravatum alium Plutarchi locum restituam.

VI. Primus ille Plutarchi locus occurrit in Libro *de Herodoti malignitate*. Herodotus Lib. VI. commemorans Lacedaemonios ab Atheniensibus accitos esse, ut coniunctis omnium viri-

(1) Thucyd. Lib. I. & Diod. Lib. XII. c. 4. (2) Doctr. Temp. Lib. II. c. 10. (3) Dissert. I. sect. 32.

bus in Marathone Persis occurrerent ait Lacedaemonios Atheniensium legato respondisse tunc nonam mensis diem esse, sibique proinde non licere tunc arma sumere, quippequi lege prohiberentur in praelium ante plenilunium exire: *ἀδύνατα δέ σφι τὸ παραυτίκα ποιέειν ταῦτα οὐ βουλομένοισιν λύειν τὸν νόμον· ἦν γὰρ ἱσαμένου τοῦ μηνός· ἐνάτη δὲ οὐκ ἐξελεύσεσθαι ἔφασαν, οὐ πλήρεος ἐόντος τοῦ κύκλου· οὗτοι μὲν δὴ τὴν πανσέληνον ἔμενον*: *non poterant vero isto haec tempore facere quia violare legem nolebant: erat enim nona mensis dies, qua die exire sibi licere negabant, orbe lunae non pleno: itaque plenilunium opperiebantur*. Deinde vero narrat Herodotus quod Lacedaemones ipsi post plenilunium Athenas celerrime tridui solius itinere convolarunt, ut Persarum proinde cadavera adhuc insepulta conspexerint. Plutarchus vero, cum superiora Herodoti verba exscripsisset, ut Herodotum ipsum aperti mendacii, ac malignitatis argueret, asserit Lacedaemonios & alias saepius, & tunc etiam, non expectato plenilunio, in praelium exiisse; cumque Marathonia pugna sexta Boedromionis mensis die contigerit, parum abfuisse quin Lacedaemones Athenas progressi praelium ipsum spectarent: tum ad Herodotum ipsum conversus repente subdit *Σὺ δὲ μεταφέρεις τὴν πανσέληνον εἰς ἀρχὴν μηνὸς, διχομηνίας οὔσης, καὶ τὸν οὐρανὸν ὁμοῦ, καὶ τὰς ἡμέρας, καὶ τὰ πράγματα συνταράττεις*. Eximium hunc Plutarchi locum ita vertit Xylander = *Tu quidem, Herodote, plenilunium transfers in principium mensis quando luna dimidio orbe fulget; unoque conatu coelum, tempora, & res omnes conturbas*. Cruserius vero = *Tu plenilunium in initium transfers dimidiae lunae*; quemadmodum voces illas *ἦν γὰρ ἱσαμένου τοῦ μηνὸς ἐνάτη* &c. ita reddiderat = *Erat enim mensis dies primus; nova vero luna* &c. Quae sane interpretationes tantum abest ut verum Plutarchi sensum exprimant, ut ne commodus quidem exinde sensus ullus exculpi possit. Itaque primo in graeco Plutarchi textu legendum existimo *ἦν γὰρ ἱσαμένου μηνὸς ἐνάτη, ἐνάτη δὲ* &c. *erat enim nona mensis dies. Nona vero*: sive *ἐν αὐτῇ δὲ in ipsa vero*. Deinde vero Plutarchi verba sic intelligenda contendo ut sensum istum efficiant = *Tu quidem, Herodote, transfers plenilunium in principium mensis, cum plenilunium ipsum in dimidio mensis esse debeat*. Ac certe *διχομηνίας* nomine non aliud intelligere aut potuit, aut consueverat Plutarchus, quam mediam mensis diem; illam nimirum, quae mensem bifariam divideret,

ret, & quae ab Hesiodo, Polluce teste [1], *μέση media*; ab aliis vero πεντεκαιδεκαταία, sive decimaquinta dicebatur. Ita Plutarchus ipse in *Dione* lunae eclipsim commemorans, quae contigit anno 1. Olymp. CV. ait *ἦν μὲν οὖν θέρους ἀκμή . . . ἡ δὲ σελήνη διχομηνίαν ἦγεν . . . ἐξέλιπεν ἡ σελήνη itaque adulta aestas erat, ac luna in plenilunio reperiebatur. . luna defecit*. Sic etiam διχομηνία definitur a Suida *τοῦ μηνὸς τὸ ἥμισυ. καὶ διχομηνιαία πεντεκαιδεκαταία τοῦ μηνὸς, ἡ τῆς σελήνης* [2] *mensis medietas & dies* διχομηνιαία est *decimaquinta mensis, vel lunae* dies. Denique Achilles Tatius in Aratum ait *πεντεκαιδεκαταία γάρ ἐστι πληρωθεῖσα, ὅ ἐστι ἥμισυ μηνὸς* [3] *decimaquinta enim luna plena est, quod est mensis dimidium*: quemadmodum etiam Geminus [4] a Petavio, simulque Dodvello laudatus asserit quod plenilunia tribuuntur *νυκτὶ τῇ φερούσῃ εἰς διχομηνίαν illi nocti, quae tendit ad medietatem mensis*, atque *πανσέληνος ἐστι περὶ τὴν διχομηνίαν plenilunium circa dimidium mensis contingit*. Sed quid diutius hic immoror? Scaliger etiam ipse, ac Petitus, qui Plutarchi testimoniis uti subinde solent, facile concederent ex ipsius hypothesi plenilunia in mediam solum mensis diem incidere potuisse, ideoque illa temere ad initium mensis transferri. Sed hacc ipsa tamen non de civilibus illi, vel popularibus, sed de lunaribus solum mensibus intelligenda fore reponerent. Verum, si Plutarchi sensus, & ratio, eiusque argumenti vis perpendatur, facile, ut opinor, constabit eiusmodi mensium discrimen Plutarcho, ceterisque proinde Atticis Scriptoribus omnino incognitum, adeoque commentitium habendum esse. Etenim, si Plutarchus ipse Atheniensis historiae, atque Chronologiae cognitione mirifice excultus deprehendisset populares aliquando menses a Graecis Scriptoribus, atque Atheniensi Populo usurpatos a' lunaribus diversos fuisse, illud etiam facile, ac necessario observasset, quod media aliquando lunaris mensis dies, aut plenilunium, in sextam popularis mensis diem incidere poterat; adeoque fieri potuisse intellexisset ut Marathonia pugna sexta Boedromionis popularis die, simulque tamen circa plenilunii tempus, vel lunaris mensis medium contingeret. Ergo, si Plutarchus Herodoto veluti manifesti mendacii crimen opponit quod ille Marathoniam pugnam, quae sexta Boedromionis die commissa fuit, circa pleni-

(1) Lib. I. c. 7. (2) In Dichomen. (3) Cap. 21. (4) Cap. 6. vid. Schol. Pind. ad Od. III. Olym.

nilunium contigisse dixerit, ipsumque proinde caelum, tempora, atque omnia simul conturbasse contendit, manifestissime inferri debet quod Plutarchus illud mensium discrimen omnino ignoravit, adeoque populares Atheniensium menses non Herodoti solum, sed etiam Marathoniae pugnae tempore semper lunares fuisse putavit; cumque Marathonia clades anno 2. Olymp. LXXII., ideoque 60. annis ante institutam Metonis Enneadecaeteridem contigerit, ex eiusmodi Plutarchi testimonio perspicuum fiet populares omnes Atheniensium menses semper lunares fuisse, veramque pleniluniorum sedem non in lunaribus solum, ut volebat Scaliger, sed in popularibus etiam mensibus circa mediam ipsorum diem incidisse. Nec erit sane cur eiusmodi argumenti vim ideo infirmari posse quis censeat quod immerito fortasse Plutarchus Herodotum reprehendisse videatur, atque Plutarchus ipse in definiendo Marathoniae pugnae tempore erraverit, ut oportunius alibi inquiram (1). Etenim, sive Plutarcho, sive Herodoto potius hac in parte quis assentiatur, ex Plutarchi tamen hypothesi, & argumento semper inferri debet ipsius aetate maximum illud lunarium, ac popularium mensium discrimen, quod primus omnium Scaliger ex variis Plutarchi ipsius testimoniis invexit, Plutarcho incognitum fuisse, adeoque ex Attica historia, sive Chronologia reiiciendum.

VII. Alter Plutarchi locus mihi nunc obiter corrigendus reperitur in Libro *de facie in ore Lunae*. Ibi nimirum Plutarchus ipse cum praemisisset ad Solis, Lunaeque eclipses efficiendas tria corpora, Solis nimirum, Lunae, ac Telluris requiri, subdit ἐκλείπει γὰρ οὗτος (ἥλιος) μὲν σελήνης, σελήνη δὲ γῆς ἐν μέσῳ τῶν τριῶν ἱσαμένης· ὧν γίνεται τὸ μὲν ἐν συνόδῳ, τὸ δὲ ἐν διχοτομίᾳ *nam iste quidem* (Sol) *deficit ubi Luna, Luna vero ubi Tellus in medio trium reperitur: quorum illud quidem in coniunctione*, vel novilunio *contingit; istud vero in dichotomia*. Quo quidem loco Palmerius adnotavit: *Plutarchus dum scribebat, aut aliud agebat, & hoc excidit illi incuriose scribenti; vel διχοτομίαν accipit alio modo quam accipiant omnes alii Scriptores, & Astrologi; nam διχότομον σελήνην accipiunt, ut verbum sonat, pro dimidiata* (2); ubi nempe facies illa, vel orbis lunae, qui a nobis conspicitur, dimidia sui parte illustra-

(1) Disser. IV. (2) Exercit. pag. 230.

ſtratur: quod non in plenilunio, lunariſque eclipſis tempore, ſed in quadraturis ſolum contingit. Ego vero, Palmerii pace, non video cur in doctiſſimo Viro, earumque rerum quamqui maxime perito aut oſcitantiam, aut inconſtantiam illam hic temere ſuſpicemur. Itaque potius a Plutarcho olim ſcriptum, ideoque in ipſius textu nunc depravato reſcribendum exiſtimo *ἐν διχομηνίᾳ in plenilunio*, vel *dimidio menſis*. Atque ita certe legendum eſſe duo ſuperiora Plutarchi teſtimonia nitide oſtendunt: ſicuti viciſſim ex hoc ipſo quoque Plutarchi loco confirmatur plenilunia, & eclipſes lunae ſemper in mediam civilium Athenienſium menſium diem incidiſſe: cum Plutarchus ipſe civiles eiuſmodi menſes a lunaribus diſtinctos nullibi agnoverit; ſed aperte potius, ut dixi, refutaverit.

VIII. Quemadmodum vero clariſſimi Scriptores illi Petavius, atque Dodvellus in definienda civilis Attici anni forma, vel quantitate a Scaligeri ſententia plurimum diſſident; ita quoque illorum hypotheſes in contexenda Atticorum menſium ſerie, vel ipſorum ordine deſcribendo a Scaligeri opinione diſſidentes eſſe conſpicimus. Siquidem Scaliger Gazam ſequutus, qui omnium primus aureolum *de Menſibus Atticis* Libellum conſcripſit, Pyanepſionem menſem quarto, Maemacterionem vero quinto loco collocaverat; Petavius autem Maemacterionem viciſſim ante Pyanepſionem conſtituit; atque Antheſterionem, quem Gaza Maemacterioni ſubiecerat, Petavius ipſe Scaligeri veſtigiis inſiſtens poſt Gamelionem collocavit. Itaque duodecim Atticorum menſium ſeries hoc ordine iuxta Petavium contexi debet

1. Ἑκατομβαιὼν	Hecatombaeon	*Iulius*
2. Μεταγειτνιὼν	Metagitnion	*Auguſtus*
3. Βοηδρομιὼν	Boedromion	*September*
4. Μαιμακτηριὼν	Maemacterion	*October*
5. Πυανεψιὼν	Pyanepſion	*November*
6. Ποσειδεὼν	Poſideon	*December*
7. Γαμηλιὼν	Gamelion	*Ianuarius*

8. Ἀν-

8. Ἀνθεστηριών	Anthesterion	*Februarius*
9. Ἐλαφηβολιών	Elaphebolion	*Martius*
10. Μουνιχιών	Munichion	*Aprilis*
11. Θαργηλιών	Thargelion	*Maius*
12. Σκιρροφοριών	Scirrophorion	*Iunius*

Haec ipsa quoque mensium Atticorum series a Dodvello recepta, novisque argumentis confirmata fuit (1): nisi quod ille Maemacterionis, Pyanepsionisque sedem posterioribus demum temporibus ita permutatam fuisse dicit, ut Pyanepsion ipse in Maemacterionis, sive quartum locum migraverit (2). Neque perspicuo solum Harpocrationis loco movetur Dodvellus, qui Maemacterionem quintum Atheniensium mensem appellat, simulque variis, ambiguis tamen, Plutarchi, & Diodori testimoniis, quae Scaliger ipse laudaverat; sed plurimis etiam Codicibus, in quibus Atheniensium mensium series ita contexitur, ut Pyanepsion quartum, Maemacterion vero quintum locum obtineat (3). Illud etiam observat Dodvellus quod in duabus Inscriptionibus, quas Athenis Sponius exscripserat, Pyanepsion ipse semper ante Maemacterionem collocatur: *si nempe recte illas descripsit Auctor alioqui diligentissimus* (4). Quo certe loco non video cur Sponii diligentiam Dodvellus in dubium revocaverit; cum praesertim eadem prorsus mensium series, quae in Inscriptionibus illis apud Sponium conspicitur, in pluribus etiam monimentis aliis a Dodvello citatis occurrat; & Sponius ipse varietatem hanc, qua Marmora a communi, receptaque Petavii sententia diffident, veluti observatione dignissimam accurate notaverit. Verum de novo hoc mensium Atticorum ordine, atque etiam aetate, qua Athenis ille invaluit, accuratius, atque oportunius agendum erit Dissertatione X. ubi duo Marmora a Sponio descripta proferentur; quemadmodum etiam Differ. XII. perspicuis, certisque testimoniis ostendam qua ratione civiles Romanorum, aliarumque Gentium menses cum civilibus Atheniensium mensibus committi debant: in quo certe omnes fere veteres Grae- co-

(1) Differt. II. Sect. 4. & 5. (2) Ibi Sect. 16. (3) Vide Prideaux. ad Marm. Oxon. (4) Diff. II. Sect. 5.

corum Scriptorum Interpretes deceptos esse conspicimus. Id unum hic obiter observasse sufficiat quod civilis Atheniensium annus, ut num. XXII. mox ostendetur, ante Olymp. LXXXVII. a Gamelione mense, deinde vero ab Hecatombaeone semper incepit; ut Gamelionis proinde initium ab hyberno solstitio duceretur; Hecatombaeonis vero principium περὶ τὰς τροπὰς θερινὰς *circa solstitium aestium* contingeret. Itaque Hecatombaeon maiore sui parte cum Iulio mense coniungebatur; quamvis ex variis Plutarchi, aliorumque testimoniis, quae num. XXX. proferentur, Hecatombaeonis initium in Augusti Kalendas aliquando incidisse videatur. Sed haec Atheniensium mensium aberratio aut inconstans, aut sequioribns certe temporibus invecta fuit. Quandiu nimirum civilis Atticus annus lunaris, civilesque menses lunares fuerunt, cuiusmodi certe illos fuisse contra Scaligerum, atque Petitum ostendimus, Hecatombaeonis mensis, adeoque civilis anni principium circa aestivi solstitii tempora contigisse debuit, ut Petavius ipse, Dodvellus, aliique plurimi demonstrarunt.

IX. Quod si civilis Atticus annus lunaris esse, adeoque lunaribus etiam mensibus ita constare debuit ut 354. dies ille complecteretur, manifestissime inferri debet quod 12. menses omnes τριακονθήμεροι *triginta dierum*, sive pleni esse non poterant; sed in illorum aliquibus dies aliquis eximendus erat, qui ἐξαιρέσιμος, vel *exemptilis* appellabatur; mensemque ipsum, a quo eximebatur, ἐξαιρεσιμαῖον sive *cavum* efficiebat. In definienda vero cavorum eiusmodi mensium sede ita doctissimos Viros conspirare conspicimus, ut 12. anni menses alterne plenos, cavosque fuisse illi velint; ut sex nimirum anni menses diebus 30., alii vero sex 29. solum diebus constarent. Atque alternam hanc quidem mensium plenorum, cavorumque seriem Petavius in popularibus annis, etiam instituta Metonis Enneadecaeteride, semper usurpatam esse putavit (1). Scaliger (2) vero ac Petitus (3) illam non in popularibus quidem, sed in Prytaniae solum, vel Magistratuum annis semper obtinuisse existimarunt. Dodvellus denique alternum hunc inaequalium mensium ordinem ante Metonis Enneadecaeteridem, sive annum 1. Olymp. LXXXVII. floruisse (4), iterumque Olymp. CXII.

I anno

(1) Doctr. Temp. Lib I. c 10, & 5. (2) Emend Temp. Lib. I. pag. 42. (3) In *Kalend.* Attic. & Ecl. Chr. c. 2. 9. (4) Dissert. I. Sect. 38.

anno 3., inventa Calippi Periodo, restitutum fuisse [1] dixit, ipsumque Gemini aetate, ac posterioribus etiam temporibus in civilibus semper, ac popularibus annis usurpatum esse. Ac sane alternus ille mensium ordo in popularibus annis perspicue a Gemino demonstrari videtur. Ita nimirum ille de popularibus mensibus disserit Ἔστι δὲ ὁ μὲν ἀκριβὴς μηνιαῖος χρόνος ἡμερῶν κθ $\frac{\alpha}{\beta}$ $\frac{\alpha}{\lambda\gamma}$ οἱ δὲ πρὸς τὴν πολιτικὴν ἀγωγὴν ὁλοσχερέστερον λαμβανόμενοι μηνιαῖοι χρόνοι εἰσὶν ἡμερῶν κθ $\frac{\alpha}{\beta}$, ὥστε τὸν δίμηνον χρόνον γενέσθαι ἡμερῶν νθ'· ὅθεν διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν οἱ κατὰ πόλιν μῆνες ἐναλλὰξ ἄγονται πλήρεις, καὶ κοῖλοι . . . ἐκ δὲ τούτων συνάγεται ὁ κατὰ σελήνην ἐνιαυτὸς ἡμερῶν τνδ' *est autem exactum menstruum tempus dierum 29.$\frac{1}{2}$ $\frac{1}{33}$; quae vero menstrua tempora ad civilem usum minus accurate sumuntur, ea sunt dierum 29. $\frac{1}{2}$ ita ut bimestre tempus fiat dierum 59. unde propter hanc causam civiles menses alternatim aguntur pleni, & cavi: Ex bis autem colligitur lunaris annus dierum 354.* paulloque inferius ὅθεν κοῖλον, καὶ πλήρη μῆνα παρὰ μέρος ἄγουσιν . . . ὧν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἓξ πλήρεις, καὶ ἓξ κοῖλοι [2] *unde cavum, & plenum mensem per vices agunt . . . fiunt in anno sex menses pleni, & sex cavi.*

X. Perspicuis eiusmodi Gemini verbis tum Petavius, tum Dodvellus etiam veram civilis Attici anni formam contra Scaligerum demonstrarunt. Sed maxime tamen, ut opinor, intererat perspicuis etiam characteribus demonstrare quis ordo in cavis, plenisque mensibus haberetur; utri nimirum alios praecederent. Ac Petavius quidem, simulque Dodvellus [3] id ex superiori Gemini testimonio satis ostendi posse putarunt quod pleni ita cavos ubique praecesserint, ut primus, tertius, aliique impares, pleni fuerint; secundus, vero, quartus, aliique pares, cavi forent; ideoque variis in locis hunc mensium cavorum ordinem, veluti certum, supponunt. Perspicue tamen, nisi mea me fallit opinio, id ex allatis Gemini verbis inferri non poterat. Quamvis enim ille semel, iterumque dicat quod menses agebantur πλήρεις, καὶ κοῖλοι. *pleni & cavi* . . . ἓξ πλήρεις καὶ ἓξ κοῖλοι *sex pleni, & sex cavi*, ac si in mensium ordine pleni ca-

(1) In Tab. Attic. Pag. 721. (2) Elemen. Astron. c. 6. (3) Differt. III. Sect. 23.

cavos praecederent; aliquando tamen cavos ante plenos commemorat, ut cum asserit quod Graeci κοῖλον, ϗ πλήρη μῆνα παρὰ μέρος ἄγουσι *partim cavum*, & partim *plenum mensem agunt*; atque de Metonis Enneadecaeteride loquens ait in illa non agi ϗ ἕνα κοῖλον, ϗ πλήρη μῆνα *mensem alterne cavum*, & *plenum*, sicuti in civilibus, & popularibus annis olim agebatur. Ergo semper ambiguum supererit an primus ex. gr. anni mensis cavus, vel plenus haberi debeat; simulque Tribuum, ac Prytaniarum series incerta foret. Quicumque tamen Petavii hypothesim amplecti velit, atque instituta Metonis Enneadecaeteride civiles Atheniensium menses ita alterne plenos, cavosque fuisse existimet, ut ubique cavos pleni praecesserint, facile ambiguitatem illam dirimere profecto poterit illustri Antiphontis testimonio, ex quo plurima variis Atticae Historiae capitibus illustrandis oportune deducam. Eximius Orator ille Choragum quendam defendendum susceperat, qui tanquam veneficii reus ad Regem, sive Novemvirorum secundum, delatus fuerat; sed elapso tamen legitimo dierum numero, qui intentandis eiusmodi actionibus Atheniensium lege praescribebatur. Itaque Choragus ille sic ait τῆς δ' ἀρχῆς αὐτῷ Βασιλεῖ λοιποὶ δύο μῆνες ἦσαν Θαργηλιὼν, ϗ Σκιῤῥοφοριὼν . . . ἐπειδὴ γὰρ οὑτοσὶ ὁ Βασιλεὺς εἰσῆλθεν, ἐξὸν αὐτοῖς ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ἀρξαμένοις τοῦ Ἑκατομβαιῶνος μηνὸς τριακονθ' ἡμέρας συνεχῶς τούτων ἥτινι ἐβούλοντο ἀπογράφεσθαι, ἀπεγράφοντο οὐδὲ μιᾷ· ϗ αὖθις τοῦ Μεταγειτνιῶνος μηνὸς ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ἀρξαμένοις ἐξὸν αὐτοῖς ἀπογράφεσθαι ἥτινι ἐβούλοντο, οὐδ' ἐνταῦθα αὐτὸ ἀπεγράψαντο, ἀλλὰ παρῆσαν ϗ τούτου τοῦ μηνὸς εἴκοσιν ἡμέρας. ὥστε αἱ σύμπασαι ἡμέραι ἐγένοντο αὐτοῖς πλέον ἢ πεντήκοντα ἐπὶ τούτου τοῦ Βασιλέως, ἐν αἷς ἐξὸν αὐτοῖς ἀπογράψασθαι, οὐκ ἀπεγράψαντο ὁρῶντες δέ με βουλεύοντα, . . . ϗ πρὸς τούτοις πρυτανεύσαντα τὴν πρώτην Πρυτανείαν ἅπασαν, πλὴν δυοῖν ἡμέραιν (1) *Magistratus vero ipsi Regi duo* adhuc *menses supererant, Thargelion, & Scirrophorion. Postquam autem hic Rex ingressus est, cum eis a prima die Hecatombaeonis incipiendo deferre liceret triginta diebus continuis, quacumque ipsarum voluissent, in nulla detulerunt. Et rursum a prima die Metagitnionis mensis incipiendo illis, quacumque voluissent, accusare licebat; neque tunc hoc detulerunt: sed & huius mensis viginti dies elabi permiserunt; ita ut integrae* 50. & *amplius dies*

(1) Orat. XVI.

dies tempore Regis fuerint, in quibus illis accusare licebat, & non detulerunt. Cum me Senatorem esse viderent: ac insuper Prytanis munere fungentem toto primae Prytaniae tempore, duobus diebus exceptis. Ex perspicuis eiusmodi antiqui Rhetoris verbis, qui circa Olympiadem XC. floruit, non modo quatuor Atheniensium mensium ordo, ut id obiter moneam, simulque Archontici anni principium inferri potest, sed aperte quoque colligitur tunc Hecatombaeonem *τριακονθήμερον*, plenum, sive 30. *dierum* fuisse, cum Orator in illo *triginta continuos dies* diserte numeraverit; iterumque a prima Hecatombaeonis die ad vigesimam sequentis Metagitnionis quinquaginta dies fluxisse dixerit. Ergo Hecatombaeon cavus esse non poterat; ideoque, si Antiphontis aetate civiles Atheniensium menses alterne pleni, cavique fuere, ut ex Gemino Petavius existimavit, perspicuum fiet menses omnes pari numero designatos semper plenos, ac impari numero expressos semper cavos esse oportere: quod ex ambiguis Gemini verbis nitide inferri non posse iam dixi.

XI. Sed ut haec ipsa mensium plenorum, cavorumque series accuratius exploretur, ac diffidentes illae doctissimorum hominum sententiae excutiantur, variae illorum hypotheses in definienda exemptilium dierum sede prius exponi, simulque perspicuis, ut opinor, argumentis ipsarum singulae refelli debent. Atque initio quidem Scriptores illi hac in parte mirifice conspirant, ut cum in cavis mensibus dies aliqua dissimulari, praeteriri, sive non numerari debuerit, exemptilis ista dies nunquam trigesima, sive postrema mensis fuerit, quae Solonis instituto *ἔνη καὶ νέα vetus & nova* dicebatur; cum *τριάκας* ipsa, sive *trigesima dies*, in mensibus omnibus, etiam cavis, numerari consueverit, ut nitide testatur Geminus *οὐδὲ ἐξαιρέσιμος ἡ τριακὰς διὰ παντός* (1) *neque exemptilis omnino trigesima* (2). Itaque exemptilis illa mensium cavorum dies non illorum trigesima, sed praecedentium aliqua esse debuit; ut non modo Petavius, atque Dodvellus existimant, qui *ἐξαίρεσιν exemptionem* illam in lunaribus, iisdemque simul popularibus Atheniensium annis, factam putarunt; sed Scaliger etiam, atque Petitus, qui ipsam in Prytaniae solum, vel Magistratuum annis usurpatam esse contendunt. In definienda vero exemptilis hu-

ius

(1) Cap. 6. (2) Dodv. Differ. III. Sect. 23.

ius diei ſede Scriptores illi plurimum diffident. Siquidem Scaliger [1], atque Petitus [2] *δευτέραν ἱσαμένου μηνὸς ſecundam incipientis menſis diem* ſemper in cavis lunaribuſque menſibus exemptam eſſe dixerunt. Petavius vero [3] *δεκάτην φθίνοντος μηνὸς decimam deſinentis menſis diem*, ſive *vigeſimam primam* exemptilem fuiſſe arbitratur. Denique Dodvellus iis temporibus, quibus Metonica Enneadecaeteris minime adhibebatur, adeoque menſes alterni pleni, cavique in popularibus annis uſurpabantur, exemptilem horum diem *δευτέραν φθίνοντος μηνὸς ſecundam deſinentis menſis diem*, ſive *vigeſimam nonam* fuiſſe dicit [4]. Quandoquidem vero triplex illa doctiſſimorum hominum ſententia non certa ratione, ſed ambiguis ſolum, niſi mea me fallit opinio, coniecturis innititur, e re futurum putaverim ſi in illarum ſingulas accuratius inquiram; cumque Scaligeri, Petiti, ac Petavii hypotheſes falſas demonſtravero, Metonis Enneadecaeteridem, ſive exemptilium dierum ſedem in illa conſtitutam, etiam poſt Olympiadem CXII. floruiſſe contra Dodvellum oſtendam.

XII. Atque, ut a Scaligeri, ſimulque Petiti ſententia exordiar, qui in lunaribus ſaltem menſibus *ſecundam* cavorum diem exemptilem fuiſſe dicunt, celebri Plutarchi teſtimonio confirmari fortaſſe illa poterit, quo ſecundam Boedromionis diem non ad Lunae rationes, ſed alia potius de cauſſa exemptam eſſe teſtatur: *τὴν δευτέραν τοῦ Βοηδρομιῶνος ἡμέραν ἐξῄρημεν, οὐ πρὸς τὴν σελήνην, ἀλλ' ὅτι ταύτῃ δοκοῦσιν ἐρίσαι περὶ τῆς χώρας οἱ Θεοί.* [5] *ſecundam Boedromionis diem eximimus, non propter Lunam, ſed quod ea die de Attica regione contentio Diis credatur fuiſſe*; quemadmodum alibi de Athenienſibus ipſis, ait *τὴν δευτέραν Βοηδρομιῶνος ἐξαιροῦσιν ἀεί, ὡς ἐν ἐκείνῃ τῷ Ποσειδῶνι πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν γενομένης τῆς διαφορᾶς* [6] *ſecundam Boedromionis ſemper eximunt, quod ea die Neptuno cum Minerva contentio fuerit*. Itaque, ſi Plutarchus ſecundam Boedromionis, qui plenus eſſe debebat, non ex cycli lunaris legibus, lunariſque menſis natura, ſed alia de cauſſa ab Athenienſibus exemptam eſſe teſtatur, ſatis innuere videtur ſecundam illam menſium diem ex Lunae rationibus in menſibus aliis exemptam eſſe, qui cavi eſſe debebant. Sed ex ambiguis eiuſmodi Plutarchi verbis

con-

(1) Emend Temp Lib I. pag 11. (2) In Ecl. Chr. c. 2. 9. (3) Doctr. Temp. Lib. I. c. 5. & Lib. II. c. 10. (4) Diſs. I. Sect 38. (5) Symp Lib. IX. Quaeſt. 6. (6) De Frater. Amore.

constans illa exemptilium dierum sedes inferri certe non poterit, quam Scaliger, atque Petitus excogitarunt: cum praesertim Plutarchus ipse secundam illam mensium lunarium diem in cavis etiam mensibus numeratam esse putaverit. Siquidem ille secundam mensium omnium diem Heroibus, atque Daemonibus sacram apud Graecos fuisse dicit: Ἕλληνες ἐν τῇ νεμενίᾳ τοὺς Θεοὺς σεβόμενοι τὴν δευτέραν Ἥρωσι, καὶ Δαίμοσιν ἀποδεδώκασι (1). *Graeci Deos neomenia*, sive prima mensis lunaris die *venerati*, *secundam Heroibus*, *atque Daemonibus tribuerunt*. Hic dubitari certe non poterit quin secunda illa mensium dies Heroibus sacra lunarium mensium secunda fuerit, cum Plutarchus illam post neomeniam, sive primam lunaris utique mensis diem numeraverit. Verisimile est etiam Plutarchum ibi celebrem Atheniensium quoque morem innuere, qui Solonis lege Deos, Heroasque colere iubebantur. Quis vero fieri potuisse existimet ut dies illa Heroibus honorandis singulis mensibus dicata foret, quae alternis omnino mensibus eximebatur? Certe, si in cavis anni mensibus secunda illa dies semper exemptilis esse, ideoque in ipsius exemptae locum tertia descendere debuisset, non erat sane cur *secundam* potius, quam *tertiam* mensis diem Heroibus sacram esse Plutarchus diceret; cum praesertim Plutarchus ipse (2) exemptilium dierum rationem habuisse Petito videatur; nec alia de caussa Plataicam pugnam, quae vere *tertia* Boedromionis die contigerat, in *quartam* Boedromionis ipsius diem aliquando contulerit, nisi quod una eademque dies, quae tertia fuerat, exemptili quoque sive secunda, quae semper, ut diximus, eximebatur, numerata, quarta appellari potuerit. At ne coniecturis hic immorer, illustrem illum Antiphontis locum observari maxime velim, quem paullo superius exposui. Siquidem accuratissimus Orator ille a prima Hecatombaeonis die ad vigesimam sequentis Metagitnionis diem 50. continuos, solidosque dies diserte numeravit, quibus ineuntis anni Rex in imperio, vel Magistratu fuerat, atque Choragus integro primae Prytaniae tempore Prytanis munere perfunctus erat. Ergo, si menses illi, qui in Prytaniis, ac Magistratibus adhibebantur, certe lunares erant, ut Scaliger ipse, ac Petitus optime existimarunt, adeoque Metagitnion ille ab Antiphonte numeratus luna-

(1) Quaest. Graec. (2) Eclog. Chron. c. 4.

lunaris esse debebat, quis aperte non videat ante vigesimam Metagitnionis diem nullam omnino diem exemptam esse; ideoque, cum ex illorum hypothesi Metagitnion cavus esse deberet, in cavis eiusmodi mensibus secundam illorum diem semper exemptilem esse non potuisse? Clarius id etiam, atque accuratius adhuc deprehendisse videor in Decreto quodam, quod ab Aeschine memoratur, ubi Demosthenem muris instaurandis praefectum, eoque Magistratu adhuc perfunctum esse demonstrat cum illi corona a Ctesiphonte decreta foret: Ἐπὶ Χαιρωνίδου Ἄρχοντος, Θαργηλιῶνος μηνὸς δευτέρᾳ φθίνοντος, ἔγραψε (Δημοσθένης) ψήφισμα ἀγορὰν ποιῆσαι τῶν φυλῶν Σκιῤῥοφοριῶνος δευτέρᾳ ἱσαμένου, καὶ τρίτῃ ἐπέταξεν ἐν τῷ ψηφίσματι... *Chaeronda Archonte secunda Thargelionis desinentis die*, sive vigesima nona *rogationem tulit* Demosthenes *ut Tribuum conventus fieret secunda Scirrophorionis die; atque tertia die in Decreto sancivit*... Exinde vero deducit Aeschines, quod cum aurea corona Demostheni 22. Pyanepsionis die decreta fuerit, ut mox ostendetur, honor ille Demostheni collatus erat *μεσοῦντα τὴν ἀρχὴν dum in medio Magistratus tempore reperiretur*. Itaque & Pyanepsion ille, & Scirrophorion, quibus Aeschines & Tribuum conventum, & Magistratus tempora accuratissime supputavit, lunaris omnino censendus erit; cumque Scirrophorion duodecimus anni mensis, ideoque cavus esse deberet, *secunda* tamen, ac *tertia* dies in illo numerata conspicitur: quod argumento certe esse poterit in reliquis etiam cavis anni lunaris mensibus secundam ipsorum diem minime exemptam esse: ut illa proinde immerito a Scaligero, atque Petito semper exemptilis existimetur

XIII. Optime quidem novi perspicuo alioquin Aeschinis testimonio facile ex Scaligeri, simulque Petiti sententia reponi posse secundam illam Scirrophorionis diem, qua Tribus omnes convocari debebant, non lunaris, sed popularis potius mensis habendam esse, quae ex illorum hypothesi minime eximebatur. At illa mensium varietas explicando Plutarchi, vel Antiphontis testimonio adhiberi certe non poterit; cum illorum uterque vel perspicue lunaris mensis diem, vel Prytaniae saltem, aut Magistratus, quod perinde esse debet, expresserit. Deinde vero hypothesis illa, mensiumque discrimen, cuius inventi gloria Scaliger ipse mirifice delectabatur, manifestis adeo, certisque rationibus a Petavio refutatum esse conspicitur,

tur, ut argumentis aliis, novisque Veterum testimoniis iterum refelli minime debeat; adeoque argumenta singula, quibus ostenditur in popularibus anni mensibus secundam illorum diem minime exemptam esse, simul etiam ostendant lunarium mensium secundam exemptilem esse non potuisse: cum lunares menses isti a popularibus nullo discrimine distinguerentur. Unicum hic tamen argumentum aliud addidisse liceat, quod a Petavio, ceterisque fere dissimulatum esse conspicio, ut illo quoque Scaligeri, atque Petiti sententia impugnetur; simulque nitide ostendi possit quas illi ambages in Graecam Historiam invexerint, ut lunarium, civiliumque mensium discrimen exemplis etiam ex Attica Historia petitis confirmarent. Itaque observari maxime velim quod sicuti, Plutarcho teste, secunda illa mensium dies, quae apud Graecos Heroibus sacra fuerat, lunaris profecto esse debuit; ita quoque dierum illorum singuli, qui apud Athenienses veluti Diis consecrati haberi consueverant, & quibus proinde Athenienses feriari, sacra peragere, festosque dies celebrare iubebantur, ad Lunae rationes dirigi, sive lunarium mensium esse debebant. Id facile testimoniis innumeris ostendi posset, sed unum hic tamen ex Aristophane proferam, quod minus accurate, ut opinor, Scaliger ipse interpretatur. Lepidissimus Comicus ille ita in Nubibus Lunam de Atheniensibus loquentem inducit

Ἄλλα τ' εὖ δρᾶν φησὶν ὑμᾶς. οὐκ ἄγειν τὰς ἡμέρας
Οὐδὲν ὀρθῶς, ἀλλ' ἄνω τε, καὶ κάτω κυδοιδοπᾷν
Ὥς τ' ἀπειλεῖν φησὶν αὐτῇ τοὺς Θεοὺς ἑκάστοτε
Ἡνίκ' ἂν ψευσθῶσι δείπνου κἀπίωσιν οἴκαδε
Τῆς ἑορτῆς μὴ τυχόντες κατὰ λόγον τῶν ἡμερῶν.
Κᾆθ' ὅταν θύειν δέῃ, στρεβλοῦτε, καὶ δικάζετε[1]
Alia vos bene facere dicit; at nullos recte dies
Transigere; sed sursum, atque deorsum confundere omnia:
Ac proinde sibi minari Deos ait subinde, cum
Frustrantur convivio, & domum redeunt festi sui
Compotes non redditi, iuxta dierum rationem.
Sed & cum sacrificare oportet, vos reos quaestioni
accipitis, & iudicia exercetis fori.

Hunc Aristophanis locum exscripsit Scaliger [2] ut ostenderet ipsius aetate Harpali Octaeteridem fidem decoxisse, ipsamque pro-

(1) Act. IV. in fine (2) Can. Isag. Lib. III. c. 8. pag. 232.

proinde hic a Luna, sive ab Aristophane reprehensam esse putavit. Ego vero non Harpali Octaeteridem; sed ipsam potius Metonis Enneadecaeteridem a Comico traductam esse putaverim. Siquidem Nubes anno 1. Olymp. LXXXIX. editae sunt; adeoque nono anno postquam, Harpali Octaeteride iam repudiata, Athenienses omnes Metonis Enneadecaeteride feliciter utebantur. Ergo non Octaederidis errores, Harpalique Periodum, quae iam obsoleverat, taxavit hic Aristophanes; sed illa potius vitia, & errores, quos Enneadecaeteridi inesse suspicabatur; quemadmodum certe Metonis industriam, caelestiumque rerum studium alio in loco festive invidioseque traducit, eamque rudi populo deridendam proponit. Ceterum, sive Harpali, sive Metonis potius Periodum reprehenderit hic Aristophanes, perinde est: semper enim perspicue constabit aut Harpali Octaeteride adhuc florente, aut instituta iam Metonis Enneadecaeteride dies omnes, qui Diis sacri fuerant, in lunaribus omnino mensibus distinctos, ac numeratos esse oportere [1]. Ergo sexta Boedromionis dies, qua Dianae Venatrici ex Miltiadis voto sacrificabatur, ob victoriam ea die Marathone partam, lunaris erit. Lunaris etiam sextadecima eiusdem mensis, qua libari consueverat ob navalem Chabriae victoriam ad Naxum [2]. Lunaris quoque sextadecima Munichionis Dianae sacra quod ipso die Graecis ad Salaminam pugnantibus pleno orbe fulsisset. Lunares denique, sive in lunaribus anni mensibus designati, dies illi, qui tum a Plutarcho [3], tum ab aliis Scriptoribus memorantur; ideoque Diis consecrati fuisse dicuntur quod in ipsis illustre quiddam, faustumque Atheniensibus contigisset. Itaque mirari plane quis poterit cur Scaliger ipse, ac Petitus [4] sextam illam Boedromionis, aut sextam decimam Munichionis, aliosque mensium dies ab Historicis memoratos non ad lunares, sed ad civiles potius menses referendos esse putaverint, qui a lunaribus dissiderent; easque Periodos excogitaverint, in quibus celebres illi dies, veluti populares, cum aliis mensium lunarium diebus accuratissime committerentur. Exempla singula, quae tum a Petito, tum a Scaligero proferuntur, accuratius excutere nec iuvat, nec decet. Insignem hic solum Demosthenis locum exponam, quo

(1) Plutarch. de Gloria Athen. (2) Plut. ibi & in Phocione. (3) De Gloria Athen. (4) C. 8.

quo Petitus Periodum suam confirmari posse putavit; non modo ut Petiti ipsius error ostendatur, verum etiam ut locus ille, perplexus sane, quique proinde Meursio, Dodvello, ceterisque facile imposuit, oportune illustretur. Demosthenes in Oratione *de Corona* hoc Decretum exhibet Ἐπὶ Χαιρωνίδου Ἡγήμονος Ἄρχοντος, Γαμηλιῶνος ἕκτῃ ἀπιόντος, φυλῆς πρυτανευούσης Λεοντίδος, Ἀριστόνικος Φρεάῤῥιος εἶπεν . . . ἐπαινέσαι Δημοσθένην, καὶ στεφανῶσαι χρυσῷ στεφάνῳ *Chaeronda Hegemonis* filio *Archonte, die Gamelionis desinentis sexta*, sive vigesima quinta, *Leontide Tribu Prytaniae munere fungente, Aristonicus Phrearrhius dixit... laudari Demosthenem, & aurea corona coronari* (1). Petitus hic asserit Decretum istud anno 3. Olymp. CX. factum esse, quo certe Chaerondas Eponymus Archon in Fastis occurrit. Observat etiam Ecclesias κυρίας, *statas*, legitimasque *decima, vigesima*, ac *trigesima* mensis lunaris die, quae a Magistratibus adhibebatur, celebratas esse; ideoque concludit anno 3. Olymp. CX. vigesimam quintam Gamelionis popularis diem in vigesimam Prytaniae, sive lunaris mensis diem incidisse; idque in sua XL. annorum Periodo optime conspirare gloriatur: quemadmodum etiam alibi Decretum aliud exscribens, quod a Laertio in Zenonis (2) Vita memoratur, illud *vigesima* quidem Maemacterionis popularis die, simulque tamen *trigesima tertia* Prytaniae, vel mensis lunaris factum asserit, quod nimirum tunc temporis Tribuum Atheniensium singulae 35: diebus in anno lunari Ecclesiis praesiderent, sive Prytaniae munere fungerentur. Utrumque tamen exemplum illud immerito prorsus, ac temere a Petito profertur: tantumque abest ut testimoniis illis Petiti Periodus confirmari unquam possit, ut potius exinde quoque perspicue refellatur. Ac de statis quidem, legitimisque Ecclesiarum, sive Concionum diebus Dissert. VI. accuratius agendum erit, ubi celebre Decretum illud, quod ex Laertio Petitus attulit, oportunius exponam. Id unum obiter hic observari velim quod δεκάτῃ ὑστέρᾳ non *vigesimam*, ut interpretatur Petitus, sed *undecimam* potius mensis diem significat; deinde vero quod eiusmodi Decreti, sive Zenonis Cittiaei, tempore Athenienses Tribus duodecim numero iam factae fuerant, ut Petitus ipse fatetur; ideoque ipsarum quaelibet non 35. diebus, ut opinatur Petitus, sed integro so-

(1) Ecl. Chron. c. 4. (2) Ibi c. 5.

ſolum menſis ſpatio praeſidebat: adeoque in Laertii textu *τριακοςῆ τρίτη trigeſima tertia* Prytaniae dies reſcribi certe non poterit. Quod vero ad Decretum aliud a Demoſthene memoratum attinet, in eo Petitus, aliique plurimi errarunt quod ipſum anno 3. Olymp. CX. factum putaverint, cum certe ad 1. eiusdem Olympiadis manifeſtiſſime referri debeat; ut ex ipſa temporum, rerumque ſerie a Demoſthene expoſita deprehendi. Pluribus enim in locis Demoſthenes ipſe conſtanter aſſerit honores ſibi, aureamque coronam prius ab Hyperide, tum ab Ariſtonico, tandemque a Cteſiphonte decretam eſſe; idque Plutarchus etiam diſerte teſtatur. Eiuſmodi vero Cteſiphontis Decretum, veluti legibus contrarium, ideo ab Aeſchine accuſatum fuit, quod ille honores Demoſtheni decreviſſet dum adhuc Demoſthenes ipſe moenibus inſtaurandis praefectus erat; neque eius muneris adhuc rationes reddiderat; ſed potius in *medio magiſtratus tempore* reperiebatur. Age vero horum omnium tempora ex iisdem ipſis Scriptoribus inquiramus. Demoſthenes murorum reficiendorum curator electus fuit ἐπὶ Χαιρωνίδυ Α'ρχοντος Σκιῤῥοφοριῶνος τρίτη ἱςαμένυ *Chaeronda Archonte tertia Scirrophorionis ineuntis die*, ut nitide in Decreto ſuperius expoſito memoratur. Honores illi, & corona a Cteſiphonte decreta fuit vigeſima ſecunda Pyanepſionis die, ut in hoc Decreto conſpicitur Ε'πὶ Α'ρχοντος Ευθυκλέους, Πυανεψιῶνος ἐννάτη ἀπίοντος Φυλῆς πρυτανευύσης Ο'ινηίδος Κτησιφῶν Λεωσθένυς Α'ναφλύςιος εἶπεν: Ε'πειδὴ Δημοσθένης γενόμενος ἐπιμελήτης τῆς τῶν τειχῶν ἐπισκευῆς . . . δεδόχθαι τῇ βυλῇ, καὶ τῷ δήμῳ ἐπαινέσαι Δημοσθενην, καὶ ςεφανῶσαι χρυσῷ ςεφάνῳ *Archonte Euthycle, nona Pyanepſionis deſinentis die*, ſive vigeſima ſecunda, *Oeneide Tribu Prytaniae munere fungente*, *Cteſiphon Leoſthenis Anaphlyſtius dixit. Quoniam Demoſthenes muris reficiendis curator factus. . . placere Senatui, Populoque laudare Demoſthenem, & ornare corona aurea*. Denique Decretum iſtud a Cteſiphonte factum tandem ab Aeſchine ſexta Elaphebolionis die delatum fuit: Ε'πὶ Χαιρωνίδυ Α'ρχοντος, Ε'λαφηβολιῶνος ἕκτη ἱςαμένυ Αἰσχίνης Α'τρομήτυ Κοθωκίδης ἀπήνεγκε πρὸς τὸν Α'ρχοντα παρανόμων γραφὴν κατα Κτησιφῶντος . . ὅτι ἔγραψε παράνομον ψήφισμα ὡς ἄρα δεῖ ςεφανῶσαι Δημοσθένην *Chaeronda Archonte, Elaphebolionis ineuntis ſexta die, Aeſchines Atrometi filius Cothocides detulit ad Archontem violatarum legum actionem contra Cteſiphontem... quod ille decretum legibus*

 con-

contrarium scripserit coronandum esse Demosthenem. Ex tribus vero Decretis illis, quae Archontis Chaerondae nomen praeseferunt, nullum, ne postremum quidem, anno 3. Olympiadis CX. Chaeronda Athenis Eponymo factum fuit. Siquidem Plutarchus [1] asserit Ctesiphontis Decretum paullo ante bellum Chaeronense ab Aeschine delatum esse, quamvis iudicium illud post Philippi Macedonis mortem peractum fuerit: *εἰσήχθη δὲ τότε ἡ περὶ τοῦ στεφάνου γραφὴ κατὰ Κτησιφῶντος, γραφεῖσα μὲν ἐπὶ Χαιρώνδου Ἄρχοντος, μικρὸν ἐπάνω τῶν Χαιρωνικῶν· κριθεῖσα δ' ὕστερον ἔτεσι δέκα ἐπ' Ἀριστοφῶντος. tunc etiam agitata fuit actio de Corona contra Ctesiphontem, intentata quidem Chaeronda Archonte paullo ante Chaeronica, iudicata vero post annos decem sub Aristophonte* Archonte. Haec ipsa quoque temporis nota, quo Ctesiphontis Decretum ab Aeschine delatum fuit, perspicuis etiam Aeschinis ipsius, Ciceronis, aliorumque testimoniis ostendi posset, quae Differt. VIII. oportunius proferentur. Itaque, cum Chaeronensis clades [2], & Isocratis etiam mors, quae Plutarcho teste Chaeronda Athenis Archonte, simulque paucis post Chaeronense bellum diebus accidit [2], ad ineuntem annum 3 Olymp. CX. manifestissime referri debeat, dubitari certe non poterit quin Ctesiphontis Decretum sexta Elaphebolionis die superioris anni 2. ab Aeschine delatum fuerit. Ergo Decretum ipsum superiori Pyanepsione latum fuerat, cum praecedentis anni 1. Scirrophorione Demosthenes murorum curator electus esset; ideoque Aristonici Decretum, quod ante Ctesiphontis Decretum editum fuit, atque sextaGamelionis die factum asseritur, ad annum 1. Olymp. CX. necessario spectasse debuit, quo Theophrastus Eponymus Archon in Fastis reperitur. Itaque Petiti hypothesis, atque Periodus, quae fluxis eiusmodi, falsisque principiis innititur, omnino corruat oportet. Quandoquidem, si sexta Elaphebolionis popularis dies cum vigesima Prytaniae, sive lunaris mensis die anno 3. Olymp. CX. iuxta Periodi leges accuratissime coniungebatur, quis aperte non videat, id anno 1. eiusdem Olympiadis, quo vere Decretum illud editum fuerat, fieri certe non potuisse; adeoque Petiti hypothesim ex ipso quoque Demosthenis testimonio, cui Petitus innititur, impugnari? Insignis autem ille Petiti, aliorumque Scriptorum error, qui superiora Demosthenis verba ad Chaeron-

(1) Plutar. in Camillo. (2) Vita X. Rhet. in Isocr.

rondam illum spectare existimant, qui anno 3. Olymp. CX. Eponymorum Fastis adscribitur, exinde veluti fonte manavit, quod illi Archontes omnes a Demosthene memoratos Eponymos esse putaverint; cum tamen Chaerondas ille, qui vigesima Gamelionis die, iterumque tertia Scirrophorionis Archon fuisse dicitur, Pseudeponymus Archon fuerit, simulque cum Theophrasto anno 1. Olymp. CX. imperaverit. Chaerondas etiam ille, cuius nomen Decreto sexta Elaphebolionis die edito inscribitur, Pseudeponymus esse debuit, atque anno 2. eiusdem Olympiadis imperavit: quamvis etiam Euthycles vigesima secunda Pyanepsionis die Archontis nomine decoretur. Atque ista quidem ut Petiti Periodus, eiusque levitas ostendatur, simulque perplexus ille Demosthenis locus, qui omnibus Fastorum Scriptoribus fraudi fuerat, illustretur.

XIV. Quod vero ad Petavii sententiam attinet, qui vigesimam primam cavi mensis diem exemptilem fuisse dicit(1), illa depravato Pollucis loco innititur, quem Petavius ipse sic emendare, vel restituere conatur, ut Pollux opinioni suae suffragetur. Siquidem Pollux Lib. I. c. 7. seg. 63. exponens ordinem, quo singuli mensis dies a Graecis exprimi, vel enumerari consueverant, ait *ἡμῖν δε ῥητεον ά ἐπὶ ί, β΄ ἐπί ί, κ̧ μέχρι τῆς ἐικοσάδος. τὸ δὲ ἀπὸ τύτυ ά ἐπι ἐικάδι. ἡ δ' ἀυτὴ κ̧ θ΄ φθίνοντος· θ΄ γὰρ λοιπὰ ἀπὸ τῆς κά. κ̧ ὁμοίως ἄχρι τῦς τριακάδος, ἣν Ἀττικοὶ καλῦσιν ἕνην κ̧ νέαν nobis vero ita dicendum est: dies undecimus, duodecimus & sic in reliquis usque ad vicesimum diem. Ab hoc dein dicendum vigesimus primus dies, qui idem nonus desinentis mensis dies dicitur; nam novem adhuc a vigesimo primo sunt reliqui; & ita simili ratione usque ad trigesimum diem, quem Attici veterem, & novum vocant*. Eximium hunc Pollucis locum non de mensibus omnibus, sed de cavis solum intelligendum esse putavit Petavius (1), & qui Petavio hac in parte facem praetulerat, Gaza (2); ideoque Pollucis locum ita corrigendum esse Petavius existimavit ... *ἡ δ' ἀυτὴ κ̧ θ΄ φθίνοντος, ὅτε θ γίνεται λοιπὰ ἀπὸ τῆς κά haec ipsa vero* dies *etiam nona desinentis* mensis vocatur, *quando a vigesima novem dies supersunt*: ut in cavis nimirum mensibus *ἐνάτη φθίνοντος nona desinentis* sit vigesima prima mensis dies; sed in plenis *ἐνάτη φθίνοντος nona desinentis* non vigesima prima, sed vigesima secunda esse debeat.

Dod-

(1) Doct. Temp. Libr. II. c. 10. (2) De Mens. Attic. c. 4.

Dodvellus vero [1] cum in Mss. Pollucis Codice, quo Isaacus Vossius utebatur, ita periocham illam legisset, τὰ δὲ ἀπὸ τύτυ ά ἐπὶ εἰκάδι (ἡ δὲ αὐτὴ ϗ δεκάτη φθίνοντος, ϗ δευτέρα ἐπὶ εἰκάδι) ἡ δε αὐτὴ ϗ ἐνάτη φθίνοντος *Ab hoc dein dicendum vigesimus primus (idemque etiam decimus desinentis; & vigesimus secundus) qui idem etiam nonus desinentis*: verba uncis inclusa in vulgatis Pollucis Codicibus excidisse putavit, ideoque Pollucem non de cavis solum, sed de plenis etiam mensibus loquutum existimavit; simulque vigesimam primam mensis diem exemptilem esse negavit. Pollucis locum feliciter hic a Dodvello suppletum esse profiteor; cum praesertim eadem prorsus lectio in alio quoque Pollucis Codice habeatur, ut testatur Allatius [2], & in aliis etiam Codicibus hanc reperiri nuperus Pollucis editor moneat. Non inde tamen efficitur, aut contra Petavium feliciter inferri potest quod δεκάτη φθίνοντος *decima desinentis*, sive *vigesima prima* mensis dies nunquam eximi consueverit. Facile nimirum suspicari, vel respondere quis poterit ibi Pollucem de plenis solum, non de cavis mensibus esse loquutum; ideoque exemptilis diei sedes, etiam restituto Pollucis textu, semper ambigua, vel incerta supererit.

XV. Itaque, ut ambiguitas illa auferatur, atque Petavii sententia certioribus argumentis aliis impugnetur, Demosthenis testimonium hic ego proferam, quod certe miror tum a Petavio, tum a Dodvello quoque dissimulatum fuisse; cum alia tamen Demosthenis loca in definienda veteris anni forma uterque laudaverit. Demosthenes ergo in Oratione *de falsa Legatione* ubi iam pacem ab Atheniensibus cum Philippo Macedone constitutam dixisset, Legatos insuper exigendi iurisiurandi caussa ad Regem missos; illorum moram in Macedonia, reditumque Athenas commemorasset, haec ait ἡ μὲν τοίνυν εἰρήνη Ἐλαφηβολιῶνος ἕκτη ἐπὶ δέκα ἐγένετο· ἀπεδημήσαμεν δ' ἡμεῖς ἐπὶ τὺς ὅρκυς τρεῖς ὅλυς μῆνας, ϗ τῦτον ἅπαντα τὸν χρόνον ἦσαν οἱ Φωκεῖς σῶοι. ἥκομεν δὲ δεῦρο ἀπο τῆς πρεσβείας τῆς επι τὺς ὅρκυς τρίτῃ ἐπὶ δεκάτῃ τῦ Σκιῤῥοφοριῶνος μηνός. *Pax igitur sextadecima Elaphebolionis die facta est. Peregre autem abfuimus nos ad exigendum iusiurandum tres menses totos; & hoc tototempore Phocenses fuerunt incolumes. A legatione propter exigendum iusiurandum suscepta huc reversi sumus decimatertia Scirrophorionis mensis*. Deinde subdit ab Aeschi-

(1) Differt. I. Sect. 38. & Disser. III. Sect. 23. (2) De mensura Temp. c. 12.

Aeschine Legatorum uno Athenienses deceptos esse in concione, quae Athenis ἕκτῃ ἐπὶ δέκα τῦ Σκιῤῥοφοριῶνος ἐγίγνετο *sextadecima Scirrophorionis die facta fuit*: idque Phocenses Atheniensium foederatos quinta post die, sive 20. eiusdem mensis rescire potuisse: tum ita prosequitur ὑκῦν εἰκὸς, ἣ τίθεμεν πυθέσθαι τὺς Φωκέας τὰ παῤ ὑμῶν· ἀπὸ γὰρ τῆς ἕκτης εἰς ταυτὴν πέμπτη γίνεται. ὑςέρα τοίνυν δεκάτη, ἐνάτη, ὀγδόη, ταύτῃ ἐγίγνοντο αἱ σπονδαὶ . . . . τῇ τετράδι φθίνοντος ἐκκλησιάζετε μὲν ὑμεῖς τότ᾽ ἐν Πειραιεῖ περὶ τῶν ἐν τοῖς νεωρίοις. ἧκε Δερκύλλος ἐκ Χαλκίδος, κὶ ἀπήγγειλεν ὑμῖν ὅτι πάντα τὰ πράγματα ἐγκεχέρικε Θηβαίοις ὁ Φίλιππος. κὶ πέμπτην ἡμέραν εἶναι ταύτην ἐλογίζετο, ἀφ᾽ ῦ γεγόνασιν αἱ σπονδαί· ὀγδόη τοίνυν, ἑβδόμη, ἕκτη, πέμπτη, τέτρας; αὐτὸ συμβαίνει εἰς ταύτην εἶναι πέμπτην. *Itaque vigesima* Scirrophorionis *dies, qua ponimus Phocenses ea, quae apud vos agebantur, cognovisse; a sextadecima enim mensis die ad vigesimam istam quintus hic dies. Proxima igitur decima, nona, octava* mensis desinentis dies: *hac factum est foedus . . . . quarta desinentis* mensis die *concionem vos habebatis in Piraeeo de navalibus; venit Dercyllus Chalcide, & vobis nunciat Philippum summam rerum commisisse Thebanis, & quintum eum esse diem ponebat, ex quo foedus esset factum. Octava igitur, septima, sexta, quinta, quarta: Accurate contingit quintam* ab inito foedere *diem hanc esse*. Ex hoc illustri Demosthenis loco, ex quo subinde plura cum illustrandae Phocensis belli historiae, tum variis Scriptoribus corrigendis, explicandisque oportunius alibi deducam [1], id interim perspicue erudimur quod in Scirrophorione mense δεκάτῃ φθίνοντος *decima desinentis*, veluti ὑςέρα μετὰ εἰκάδα *proxima post vigesimam*, numerata fuit; ideoque, cum Scirrophorion duodecimus anni mensis, adeoque cavus esset, manifestissime contra Petavium inferri debet; quod in Scirrophorione, ideoque in ceteris etiam cavis mensibus, vigesima prima exemptilis esse non potuit. Colligitur etiam quod a decima quinta Scirrophorionis die usque ad vigesimam octavam nulla prorsus dies exemptilis haberi potuit, cum dierum illorum singuli usque ad τετράδα φθίνοντος *vigesimam septimam* a Demosthene aut expresse memorentur, aut certe in accurata dierum supputatione ab illo instituta contineantur; cumque eadem prorsus dierum series apud Vlpianum Demosthenis enarratorem habeatur,

(1) Dissert. III. Num. XIX.

tur, perspicuum fiet, nullum omnino errorem in Demosthenis textum irrepsisse. Refellendae quoque Petavii hypothesi mirifice conferre posset Decretum aliud, quod ab ipso Demosthene memoratur, nisi insignis ille Demosthenis locus depravatus esset, ut sequenti Dissertatione contra Dodvellum ostendam. Asserit Orator ille quod audita Phocensium clade sequens Decretum Athenis factum fuit Ἐπὶ Μνεσιφίλυ Ἄρχοντος συγκλήτυ ἐκκλησίας ὑπὸ Στρατηγῶν, καὶ Πρυτάνεων, καὶ βυλῆς γνώμῃ, Μαιμακτηριῶνος δεκάτῃ ἀπιόντος Καλλισθένης εἶπε μηδένα Ἀθηναίων μηδεμιᾷ παρευρέσει ἐν τῇ χώρᾳ κοιταῖον γίγνεσθαι *Mnesiphilo Archonte, concione a Strategis convocata, & de Prytanum, ac senatus sententia, Maemacterionis desinentis decima die, Callisthenes dixit ne quis Atheniensium ulla de causa in agro pernoctet*. Si perspicuus iste Demosthenis locus integer etiam, atque sincerus habendus esset, nihil certe illustrius afferri unquam posset ut nitide ostenderetur in cavis mensibus *decimam desinentis*, sive vigesimam primam illorum diem minime exemptam esse; cum Maemacterion ex Petavii hypothesi quartus; adeoque cavus esse debuerit, ac decima tamen ipsius desinentis dies hic nitide memoretur. Verum cum Phocensium clades vigesima septima Scirrophorionis die Athenas nunciata fuerit, ut superius ostendi, Decretum non Μαιμακτηριῶνος δεκάτῃ ἀπιόντος *Maemacterionis vigesima prima*, sed Σκιῤῥοφοριῶνος τετράδι φθίνοντος *Scirrophorionis vigesima septima* fieri profecto debuit; ideoque Petavii hypothesis non hoc depravato Demosthenis testimonio, sed superiori potius loco refelli debet. Haec ipsa quoque dierum series, quae in superiori Demosthenis loco usurpata conspicitur, Vlpiani, atque Aristophanis Scholiastae testimonio confirmatur. Vlpianus enim ad superiora Demosthenis verba adnotavit: ἀριθμῦσιν οἱ Ἀθηναῖοι ἐκ τῆς πρώτης καὶ εἰκάδος ἐξ ὑποστροφῆς λέγοντες εἰκάδα ὑστέραν δεκάτην, καὶ τὴν δευτέραν εἰκάδα ἐννάτην, καὶ τὴν τρίτην εἰκάδα ὀγδόην καὶ ὁμοίως ὕτως ἕως τῆς τριακάδος *Athenienses a vigesima prima* mensis die *retrograda serie numerant pro vigesima prima dicentes decimam, pro vigesima secunda nonam, pro vigesima tertia octavam, sicque similiter usque ad trigesimam*. Aristophanes vero Strepsiadem aere alieno gravatum inducit, qui cum fenebrem pecuniam ἕνῃ καὶ νέᾳ, sive trigesima mensis die iuxta Atheniensium morem solvendam esse intelligeret, ita extremas mensis dies enumerat

Πέμ-

Πέμπτη, τετρὰς, τρίτη· μετὰ ταύτην δευτέρα,
Εἶθ' ἣν ἐγὼ μάλιςα πασῶν ἡμερῶν
Δέδοικα, . . . εὐθὺς ἕνη τε καὶ νέα (1).
Quinta, quarta, tertia, post istam secunda,
Deinde illa, quam omnium dierum maxime
Timeo, repente vetus & nova, sive trigesima

Ad ista vero Aristophanis verba Scholiastes adnotavit τὴν εἰκάδα πρώτην καλοῦσιν ὑςέραν δεκάδα, καὶ μετὰ ταύτην ἐννάτην φθίνοντος ἕως δευτέρας φθίνοντος, ἥτις ἐςὶν κθ'· τὴν δὲ τριακάδα ἕνην καὶ νέαν *vigesimam primam appellant* ὑςέραν εἰκάδα (sic enim legendum existimo) *atque post istam nonam desinentis mensis usque ad secundam desinentis, quae est vigesima nona; trigesimam vero veterem ac novam* vocant: quemadmodum superius eadem ipsa serie singulos decem desinentis mensis dies expresserat. Scholiastes tamen alius ubi in contexenda dierum serie ad vigesimam pervenisset, ait ἡ αὐτὴ δὲ καὶ εἰκὰς; μεθ' ἣν ἑνδεκάτην φθίνοντος, ἢ δεκάτην, ἢ ἐννάτην, ἢ ὀγδόην, ὡς ἔτυχεν ἔχων ὁ μὴν, καὶ ἑξῆς ἀναλύοντι ἄχρι δευτέρας. *eadem vero etiam vigesima* nominatur, *post quam undecimam desinentis numerant, vel decimam, vel nonam, vel octavam, prout mensem se habere contigerit; sicque deinceps usque ad secundam.* Eiusmodi vero Scholiastae verba Dodvellus arripuit ut ostenderet in Boedromione mense, qui plenus esse debebat; quamvis in illo secunda semper exempta foret; post vigesimam diem aliam insertam esse, quae ἑνδεκάτη φθίνοντος *undecima desinentis* appellaretur (2); idque longe verisimilius esse putavit, quam si in secundae ipsius exemptae locum dies alia suffecta, vel numerata dicatur, quae alioquin ex Cycli lege eximenda fuerat (3). Mihi vero suspicio suboritur quod Scholiastes ille non veterem Atheniensium morem, mensiumque formam respexerit, quae antiquioribus olim temporibus adhibebatur; sed illam potius, quae Athenis invaluit, postquam Athenienses ipsi solaribus, Romanisque mensibus uti coeperunt, quorum alii 31. alii 30. alius 29., vel 28. diebus constarent; ut optime proinde post vigesimam aut undecima, aut decima, aut nona, aut octava, pro mensium varietate, numerari debuerit. Ac certe, quamvis undecimam desinentis diem in Boedromione mense numerari potuisse Dodvello concedatur, in veteribus tamen Atheniensium mensibus octava repente post vigesimam suppu-

 tari

(1) Aristoph. Nub. Act. IV. Scen. I. (2) Dissert. I. Sect. 39. (3) Ibi Sect. 29.

tari non potuit. Illud hic etiam coronidis loco addidisse iuverit Scaligeri [1], Petiti [2], aliorumque hypothesim, qui in lunaris anni fine quatuor ἀνάρχυς dies numeratos esse putarunt [3], superiori Demosthenis testimonio clarissime confutari. Siquidem Demosthenes ipse testatur τετράδι φθίνοντος Σκιρροφοριῶνος *vigesima septima Scirrophorionis* die, qua Phocensium clades Athenis audita fuit, Athenienses ipsos concionem in Piraeeo de navalibus habuisse; ac insuper etiam Decretum exibet, quod eadem die *Mnesiphilo Archonte* factum fuit. Ergo, si Scirrophorion ille lunaris, idemque civilis fuit, ut plerique sentiunt, ac contra Scaligerum, Petitumque demonstrant, inferri profecto debet, quod quatuor illi ἄναρχοι dies in Scirrophorionis vel anni lunaris fine admitti non possunt: quandoquidem τετρὰς φθίνοντος *vigesima septima* mensis dies, prima ex quatuor ἀνάρχοις illis esset futura, nullusque proinde Archon in illa imperare, ac nulla de navalibus in Piraeeo concio haberi potuisset, sed Populus omnis in Pnycem ad Comitia, sive novos Magistratus creandos convenisset.

XVI. Examinanda postremo nunc superest Dodvelli opinio, quae quamvis ceteris omnibus accuratior haberi debeat, subinde tamen in vera exemptilium dierum sede definienda inconstans esse conspicitur. Subtiliter ille primum, ac ingeniose inquirit quaenam dies in Cyclis Metone antiquioribus exempta fuerit; atque accurate demonstrat, quod *in Cyclis, qui alternis mensibus plenis, cavisque constabant, trigesimus semper in cavis eximebatur* [4] sed ita tamen, ut non τριακὰς ipsa, sive *trigesima* dies, sed potius vigesima nona expungeretur, atque τριακὰς in vigesimae nonae iam exemptae locum descenderet: quod obscurius quidem Geminus innuit, qui in Cyclis Metone antiquioribus τριακάδα διὰ παντὸς *trigesimam semper* exemptilem fuisse significat; clarius vero Proclus expressit, & Tzezes, qui δευτέραν φθίνοντος *secundam desinentis* mensis diem exemptilem fuisse dicunt [5]. Instituta vero Metonis Enneadecaeteride ita exemptilium quoque dierum series variata fuit, ut ab initio Cycli sexagesimus tertius quisque dies eximeretur. Ita, cum Cyclus Olymp. LXXXVII. anno 1. ab initio Hecatombaeonis incepisset, primus exemptilis dies in ter-

(1) Canon. Isag. Lib. III. c. 7. (2) Ecl. Chron. c. 4. (3) Vid. Dodw. Diss. I. Sect. 10. (4) Diss. I. Sect. 38. (5) Vid. Dodwl Diss. III. Sect. 24.

tertium Boedromionis incidere debuit; atque numeratis exinde 63. diebus aliis, secundus exemptilis esse debuit sextus Pyanepsionis; rursumque; numeratis iterum aliis 63. diebus, tertius exemptilis fuit nonus Gamelionis; atque ita semper: ut in cavis proinde mensibus dies, quae exemptilis esse poterat, una ex sequentibus esse debuerit 3. 6. 9. 12. 15. 18. 21. 24. 27. 30. Atque eiusmodi quidem exemptilium dierum ordinem ex Gemino observavit Dodvellus, qui Metonis Cyclum cum antiquioribus aliis conferens ait *δι᾽ ἡμερῶν ἄρα ξγ´ ἐξαιρέσιμον τὴν ἡμέραν ἄγειν δεῖ ἐν αὐτῇ τῇ περιόδῳ. οὐδὲ γίνεται ἐξαιρέσιμος ἡ τριακὰς διὰ παντὸς, ἀλλ᾽ ἡ διὰ τῶν ξγ´ ἡμερῶν πίπτουσα ἐξαιρέσιμος λέγεται; Per dies igitur 63. oportet unum exemptilem facere diem in eadem Periodo, neque semper fit exemptilis dies trigesimus; sed is qui post 63. dies cadit, exemptilis dicitur*; idque Dodvellus coniecturis etiam, & argumentis aliis contra Petavium demonstravit [1], qui Metonis Cyclum, atque exemptilium dierum ordinem ab illo institutum in popularibus annis usurpatum esse negaverat [2]. Brevi tamen hanc ipsam exemptilium dierum methodum viguisse putat Dodvellus; atque praesertim ab anno 3. Olymp. CXII. quo Calippica Periodus instituta fuit, antiquam illam exemptilium dierum seriem, quae ante Metonem usurpata fuerat, iterum obtinuisse dicit; ut exemptilis ille, sive sexagesimus tertius dies ab initio Cycli successive numeratus, videatur solum designasse mensem, in quo aliquis dies eximendus esset: ac *in mense, qui diem exemptilem habebat, dies mensis Attici revera vigesimus nonus τριακὰς appellatus fuerit. Sic mensem potius excavandum designabat exemptilis, quam locum mensis, in quo dies erat eximendus. Similiter procedendum in Cycli etiam Calippici diebus exemptilibus. Ita quidem temporibus recentioribus. Antiquioribus enim ipsum exemptilem detractum fuisse, docere videntur exempla in Historia* [3].

XVII. Quid doctissimum Virum impulerit, ut opinionem illam complecteretur, divinari vix potest. Suspicor tamen id ex sola Gemini auctoritate prodiisse; qui, cum in Graecis popularibus annis sex menses alterne plenos, totidemque cavos distinxisset [4], atque bimestre spatium 59. dierum fuisse dixisset, facile Dodvellum impulit, ut posterioribus

 fal-

(1) Diss. I Sect. 24. (2) Doctr. Temp. Lib. II. c. 10. (3) Ad Tabulas Cycli Meton. Enneadecaet. VI. & Diss. I. Sect. 38. (4) Elemen. Astr. c. 6.

saltem temporibus, atque ipsa proinde Gemini aetate novam hanc aliam exemptilium dierum formam, a Metonica prorsus diversam, invaluisse crederet. Mihi vero rem diligentius consideranti longe verisimilius videri solet florentibus adhuc Athenis, eademque anni forma prorsus incolumi, eandem illam Metonis seriem accurate servatam esse; nisi fortasse contrarium perspicuis Veterum testimoniis ostendatur, quae nulla tamen hac in parte a Dodvello, si ambiguam illam Gemini autoritatem exceperis, afferuntur. Compertum est quidem Olympiade CXII. Calippicam Periodum inventam esse, qua labes, & error aliquis ex Metonis Enneadecaeteride expungeretur; at illa Metonici Cycli labes non in exemptilium dierum ordine reperiebatur, sed in ipsa potius anni quantitate, quam 76. annorum spatio unico die iusto maiorem putaverat olim Meto, quem proinde diem Calippus in sua 76. annorum Periodo expungendum decrevit. Nullibi tamen aut in Gemino, aut in Scriptoribus etiam aliis offenditur quod exemptilium dierum sedes a Metone iam constituta, deinde a Calippo mutata fuerit; cum tamen Geminus ipse de Metonis Enneadecaeteride loquens illud etiam accurate monuerit quod in illa nova exemptilium dierum series instituta fuit: idem profecto de Calippica quoque Periodo dicturus, si in illa nova quaedam exemptilium dierum forma, mensiumque alterne plenorum, cavorumque varietas inducta foret, quam Dodvellus existimavit.

XVIII. At neque perspicua solum Veterum testimonia deesse video, quibus Dodvelli sententia defendi possit; sed plurima potius occurrunt, quibus illa fortasse refelli posse videatur. Certe si constans illa mensium alterne cavorum, plenorumque varietas, Graecique anni forma, quae a Gemino fuse describitur, saltem Olympiade CXII. usurpata fuisset, facile exemptiles anni dies non amplius in anno numerati fuissent; ideoque annus ipse non 360., sed 354. dierum fuisset, ut semel iterumque Geminus asseruit, atque Dodvellus ipse de recentioribus eiusmodi temporibus intelligendum esse putavit. Sed perspicuis Veterum testimoniis erudimur quod circa Olympiadem CXVIII. adhuc in anno 360. dies numerabantur, cum Demetrio Phalereo 360. statuae Athenis erectae fuerint (1) toti-

(1) Laert. Lib. V. seg. 75.

totidem nimirum, ut Plinius [1], & Varro apud Nonnium explicarunt,

Quot luces habet annus absolutus.

Ad haec, si Calippi aetate menses alterne pleni, cavique usurpari caepissent, atque ita quidem ut ex Dodvelli sententia pleni cavos praecederent, Scirrophorion, duodecimus anni mensis, necessario cavus, sive 29. dierum fuisset. At mensis ille Dionysii Halicarnassaei aetate plenus fuisse conspicitur. Siquidem accuratissimus Auctor ille de Troiano excidio loquens ait illud vigesima tertia Thargelionis die contigisse; atque exinde ad anni finem, iuxta Atheniensis anni formam, 37. dies numerandos esse; Ἴλιον μὲν ἥλω τελευτῶντος ἤδη τοῦ ἔαρος ἑπτακαίδεκα πρότερον ἡμέραις τῆς θερινῆς τροπῆς, ὀγδόῃ φθίνοντος μηνὸς Θαργηλιῶνος, ὡς Ἀθηναῖοι τοὺς χρόνους ἄγουσι. περιτταὶ δὲ ἦσαν αἱ τὸν ἐνιαυτὸν ἐκεῖνον ἐκπληρῶσαι μετὰ τὴν τροπὴν εἴκοσι ἡμέραι . . . . ἐν δὴ ταῖς ἑπτὰ καὶ τριάκοντα ταῖς ἀπὸ τῆς ἁλώσεως διαγενομέναις οἱ Ἀχαιοὶ [2] *Ilium captum est vergente iam vere, septemdecim diebus ante solstitium, octava desinentis Thargelionis die, ut Athenienses tempora numerant. Supererant post solstitium ad annum illum explendum dies viginti. Itaque triginta septem diebus, qui captam Urbem secuti sunt, Achaei &c.* Nullus hic dubito quin Dionysius ipse in supputanda temporum serie, Troianique excidii die definienda eam anni, mensiumque Atticorum formam expresserit, quae ipsius aetate ab Atheniensibus adhibebatur. Itaque, si post vigesimam tertiam Thargelionis diem semel iterumque dicit 37. dies ad annum illum explendum superfuisse, quis aperte non videat Scirrophorionem non cavum, aut dierum 29.; sed plenum potius esse oportere, ut 30. nimirum dies accuratissime contineret, ac nulla proinde in illo exemptilis esse posset? Certe, si Dionysii aetate Scirrophorion ita cavus fuisset, ut δευτέρᾳ φθίνοντος *vigesima nona* semper in illo exemptilis esse deberet, accuratissimus Auctor ille veram Troiani excidii diem subtiliter definire volens, exemptilis eiusmodi diei rationem habuisset, secus ac Dodvellus existimavit [3]; ideoque ab excidii die ad anni finem non 37. sed 36. solum dies numerandos esse dixisset. Video quidem illustrem hunc Dionysii locum tum a Petito [4], tum a Petavio [5] quoque

(1) Lib. XXXIV. c. 6. (2) Lib. I c. 63. (3) Disser. I. Sect. 10. (4) Eclog. Chron. c. 1. (5) Doctr. Temp. Lib. IX. c. 30.

que emendari, atque ita corrigi ut cum Periodo, quae tum a Petito, tum a Petavio proponitur, ille conspiret. Sed ambiguas coniecturas illas hic nihil moror. Quamvis enim Dionysium in definienda solstitii sede, sive Troiani excidii tempore deceptum esse quis dixerit, nullus tamen in ipsius textu perspicuus error offendi potest; adeoque ex ipsius hypothesi, calculoque Scirrophorion ipsius aetate cavus esse non poterat. Video quoque Ilii excidium, quod a Dionysio vigesimae tertiae Thargelionis diei tribuitur, a Plutarcho [1], simulque Arundelliani Marmoris Auctore ἑβδόμῃ φθίνοντος Θαργηλιῶνος, sive vigesimae quartae adscribi [2]. Sed facile dissidium illud componi poterit sive quod nox illa, qua Urbs incensa, ac direpta fuit, tum ad vigesimam tertiam, quae praecesserat, tum ad vigesimam quartam proxime insequentem diem referri possit; sive quod in Thargelione mense dies aliqua iuxta Metonis leges exempta concipiatur; adeoque una eademque dies, quae vere *vigesima tertia* fuerat, atque ὀγδόῃ φθίνοντος a Dionysio, & Clemente quoque Alexandrino [3] vocata fuit, *vigesima quarta* ab aliis appellari potuerit, si exemptilis ipsa in dierum numero computetur: quemadmodum certe eadem fortasse de caussa vetus etiam Euripidis Scholiastes a Scaligero [4] citatus asserit Ilium ὀγδόῃ φθίνοντος *vigesima tertia* Thargelionis die excisum esse. Quod si vere Plutarchus ipse, Marmorisque Auctor ideo vigesima quarta Thargelionis die Ilii excidium consignarunt, quod exaeresin non in Scirrophorione, sed potius in Thargelione mense factam putaverint, exinde quoque inferre quis poterit exemptilium dierum sedem ipsorum aetate iuxta Metonis hypothesim adhuc adhiberi consuevisse, secus ac doctissimo Dodvello videbatur. Idipsum quoque ex Diodoro Siculo facile coniici poterit. Siquidem ille de Metonis Enneadecaeteride loquens ait διὸ μέχρι τῶν καθ᾽ ἡμᾶς χρόνων οἱ πλεῖστοι τῶν Ἑλλήνων χρώμενοι τῇ Ἐννεαδεκαετηρίδι, οὐ διαψεύδονται τῆς ἀληθείας [5] *ideo Graecorum plerique Enneadecaeteridis rationem amplexi ad haec usque tempora a veritate non aberrant*. Athenienses praesertim hic a Diodoro *Graecorum* nomine designari facile concedet Dodvellus, quippequi testimonium illud exscripserit [6], ut contra Petavium ostenderet Metonis Periodum in popularibus

etiam

(1) In Camillo (2) Lin. 30. Epoch. 25. (3) Strom. I. (4) De Emend. Lib. IV. pag. 263. (5) Lib. XII. c. 36. (6) Diss. I. Sect. 6.

etiam annis usurpatam esse. Itaque, si Diodori aetate Athenienses Metonis Enneadecaeteride feliciter utebantur, nihil est certe cur in exemptilium dierum sede definienda Periodum, methodumque aliam ab ipsis usurpatam esse putemus; cum praesertim ipsa quoque Periodus, quae a Calippo inventa fuit, *Metonicae Periodi* nomine appellaretur: quippequae 4. Metonis Periodos contineret, atque uno solum in capite ab ipsa Metonis Periodo dissideret.

XIX. Quid vero quod & celebris etiam ille Pollucis locus, quem contra Petavium Dodvellus adhibuit, hic contra Dodvellum ipsum retorqueri facile potest? Dixerat Pollux quod post vigesimam mensis diem numeratur vigesima prima, tum vigesima secunda, quae etiam *ἐνάτη φθίνοντος nona desinentis* mensis appellatur: cumque Pollucem Dodvellus de cavis etiam mensibus loquutum putaret, contra Petavium deduxit quod vigesima prima in mensibus etiam cavis numerari consueverat, ideoque exemptilis esse non poterat. At Pollux ipse eodem ipso loco perspicue dicit quod vigesima secunda mensis dies ideo *ἐνάτη φθίνοντος nona desinentis* dicebatur quia 9. adhuc post vigesimam primam in mense dies supererant *θ' γὰρ λοιπὰ ἀπὸ τῆς κά novem enim* dies *post vigesimam primam supersunt*: ergo iuxta Pollucem post vigesimam primam mensis diem 9. praeterea dies numerari consueverunt; ideoque mensis ipse 30. diebus ita constabat, ut ne quidem *δευτέρα φθίνοντος*, sive *vigesima nona* exemptilis esse potuerit. Itaque, si Dodvellus ibi Pollucem de plenis solum mensibus loquutum velit, non erit certe cur ille contra Petavium Pollucis testimonio utatur, *ac vigesimam primam* exemptilem fuisse neget; sin vero de cavis etiam ibi Pollucem intelligendum esse arbitretur, iam manifeste fateri debet quod neque *δευτέρα φθίνοντος*, sive vigesima nona eximebatur.

XX. Clarius id etiam ex altero Pollucis loco deprehendisse videor, in quo *δευτέρα φθίνοντος secunda desinentis*, sive vigesima nona ita mensibus omnibus a Polluce tribuitur, ut illa exemptilis esse non posse videatur. Etenim Pollux ubi de Areopagi Iudicibus loquitur ait quod illi *καθ' ἕκαστον μῆνα τρ ῶν ἡμερῶν ἐδίκαζον ἐφεξῆς, τετάρτῃ φθίνοντος, τρίτῃ, δευτέρᾳ* (1) *mensibus singulis, tribus continuis diebus, ius dicebant, quarta* scilicet *mensis desinentis, tertia, & secunda*. Quis itaque existimet δευ-

(1) Lib. VIII. c. 10. seg. 117.

δευτέραν φθίνοντος secundam desinentis, sive vigesimam nonam mensis diem, veluti solemnem, statamque iudicii diem, quolibet mense designatam esse, si alternis illa mensibus eximenda foret? Fieri quidem facile poterat ut certa quaedam mensis alicuius dies alicui Festo celebrando constituta fuerit; quamvis illa iuxta Metonis Cyclum exemptilis aliquando futura foret, ideoque Festum illud in sequentem diem migrare deberet; at fieri certe vix potuit ut publica, solemnisque illa dies iudiciis habendis quolibet anni mense designaretur, quae deinde singulis alternis mensibus eximenda fuerat. Quod si Polluce teste *δευτέρα φθίνοντος vigesima nona* in cavis etiam mensibus numerabatur, non erit certe cur Pollucem ipsum de iis solum temporibus intelligendum esse opinemur, quibus ab Olympiade LXXXVII. ad CXII. exemptilium dierum ordinem a Metone constitutum floruisse putat Dodvellus; sed de ipsa potius Pollucis aetate intelligendus erit; ideoque Pollucis, sive Commodi Caesaris, aetate *δευτέρα φθίνοντος*, sive vigesima nona mensis dies exemptilis esse non potuit.

XXI. Sed, inquiet cum Petavio, simulque Gaza Dodvellus, a Gemino perspicue docemur populares menses aliquando alterne plenos, & cavos fuisse, ut bimestre temporis spatium 59. dierum spatio definiretur; ergo, cum illa mensium alterne plenorum, cavorumque varietas ab Olympiade LXXXVII. ad CXII. obtinere non potuerit, dum exemptilium dierum ordo iuxta Metonis Cyclum procederet, in quo teste Gemino duo interdum continui menses simul pleni esse poterant, necessario fatendum est quod Olympiade CXII. sive recentioribus iis temporibus novus alius exemptilium dierum ordo, novaque Graeci anni forma constituta fuit, in qua menses ipsi alterne cavi, plenique forent. Quin etiam Proclus ipse, qui IV. Ecclesiae Seculo floruit, celebrem Hesiodi versum exponens ait *ἄρχεται οὖν ὁ Ἡσίοδος ἐκ τῆς τριακάδος· καθ' ἣν ἡ ἀληθὴς ἐστι σύνοδος, ὅτε μὲν οὖσαν τριακάδα ἄνευ ἐξαιρέσεως, ὅτε δὲ κθ ὅτε καὶ ὑπεξαιρεῖται ἡ πρὸ αὐτῆς caepit igitur Hesiodus a trigesima, in qua vera Lunae cum Sole coniunctio fit, quae interdum est trigesima, citra exemptionem: alias vigesima nona, quando antecedens dies eximitur*; ideoque Procli, ut videtur, aetate in cavis mensibus *vigesima nona* dies, quae nimirum proxime *τριακάδα*, sive *trigesimam* praecedebat, exemptilis esse debuit. Id per-

spicue

fpicue quidem a Gemino doceri ego video ; at illa Gemini auctoritas mihi fubinde fufpecta effe folet ; nec tanti profecto effe poterit, ut contra veterum Scriptorum fidem me quoque in Dodvelli fententiam abripiat. Fieri quippe fortaffe potuit, ut Geminus ipfe menfium alterne plenorum, cavorumque rationem exponens non fua, fed antiquiora illa tempora potius refpexerit, quibus ante Metonis Enneadecaeteridem menfes alterne pleni, cavique adhibebantur, & annus ipfe 354. dierum haberi confueverat: quo certe fenfu Procli teftimonium intelligendum effe Petavius, ac Dodvellus ipfe fatetur. Et quamvis etiam pofteriora tempora, fuamque aetatem refpexerit, fufpicari fortaffe cum Petavio [1] quis poterit ipfum non de Athenienfi, fed alia potius Urbe loquutum effe. Addi etiam poterit quod in ipfa quoque Metonis Enneadecaeteride menfes alterne pleni, cavique dici poffunt; cum certe poft duos menfes illos, qui ab initio Cycli pleni effe debent, ceteri pone fequentes alterne pleni, cavique fint. Fieri quoque potuit ut in publicis quibusdam, privatifque negotiis, ut locationibus &c. antiquior illa, clarior, & aequabilior anni forma, quae prius adhiberi confueverat, etiam poft inftitutam Metonis Enneadecaeteridem ufurpata fuerit; quamvis in digerenda anni ferie, in magiftratibus obeundis, in exemptilibus diebus expungendis fubtilior illa, atque accuratior Metonis methodus adhiberetur. At ne levioribus coniecturis iftis hic immorer, verum Gemini fenfum ex ipfius verbis, quae praecefferant, eliciendum effe putaverim. Dixerat Geminus accuratum menfis fpatium, quod ex una ad coniunctionem aliam extenditur, effe dierum 29. $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{33}$; atque repente fubdit = *quae vero menftrua tempora ad civilem ufum minus accurate fumuntur, ea funt dierum 29. $\frac{1}{2}$; ita ut bimeftre tempus fiat dierum* 59. *unde propter hanc caufam civiles menfes alternatim aguntur pleni, & cavi propterea quod Luna bimeftris fit dierum* 59. Ergo non aliud hic innuere, vel obfervare vult Geminus, nifi quod in popularibus annis, ac Urbis ufu non rigorofa illa, paulloque fubtilior menfium quantitas, fed laxior alia adhibebatur; ut nempe cuilibet menfi dies 29. $\frac{1}{2}$ tribuerentur, adeoque bimeftre fpatium dierum 59. cenferetur, ac fi menfis unus dierum 30. plenufque foret; alter vero dierum 29. vel cavus effe deberet; five quod idem

M eft

(1) Auctor. lib. IV. c. 6.

est in definienda lunarium mensium, lunarisque anni quantitate menses ipsi veluti alterne pleni, cavique conciperentur. Exinde vero, nisi plurimum ego fallor, inferri certe non poterat quod ita Gemini aetate populares menses Athenis agerentur, ut illi vere alterne pleni, cavique forent, ut constanter nimirum uni mensi 30. dierum mensis alter dierum 29. succederet. Ita fere si dixerim accuratam solaris anni quantitatem esse dierum 365. hor. 5. min. 49. sed tamen, iuxta popularem usum, annuum tempus dierum 365. horisque 6. circumscribi, sive civiles annos ita populariter agi, ut illorum cuilibet 365. dies, & 6. horae tribuantur, inferri certe non poterit, quod ita solaris anni tempus iuxta popularem usum disponatur, ut in anno quolibet 365. dies, horaeque sex numerentur antequam proximus annus incipiat; sed ita potius intelligetur, ut solaris anni quantitas ea certe lege administratur, ut annus quilibet diebus 365., horisque sex compositus existimetur, atque ex eiusmodi populari solaris anni quantitate plurium deinde annorum Periodus efformetur. Non aliter ergo Geminus, ut opinor, asseruit bimestre spatium iuxta Urbis usum esse dierum 59. sive menses alterne plenos, cavosque populariter agi quam, ut ostenderet in populari Periodo subtiliorem alium dierum numerum negligi, atque ita mensium quantitatem digeri, ac si alterne pleni, cavique illi forent: non vero quod ipsius aetate, repudiata Metonis lege, ita exemptilium dierum sedes constituta fuerit, ut semper illi in alternis mensibus eximerentur. Ac certe quidem Gemini testimonium ita verisimilius explicandum esse, mensiumque quantitatem hic ab illo definitam in ipsa quoque Metonis Enneadecaeteride usurpatam esse facile ex Gemino deprehendi potest. Etenim ille ubi Enneadecaeteridis rationem inferius exponit, asserit annum lunarem a Metone adhibitum esse dierum 354., adeoque perspicue supponit Geminus bimestre spatium esse dierum 59. Ergo dum antea dixerat bimestre spatium esse dierum 59., mensesque alterne plenos, & cavos in popularibus annis agi, non aliam mensium formam ab Enneadecaeteridis rationibus diversam exponit; nihilque proinde esse debet cur exemptilium dierum methodum a Metonica diversam hic cum Dodvello suspicemur. Itaque longe verisimilius censeri facile poterit ab Olymp. LXXXVII. ad illa usque tempora, quibus Atheniensium menses ex lunaribus

ribus solares facti sunt, Metonicam, atque Calippicam Periodum ita semper usurpatam fuisse, ut in diebus etiam eximendis eadem illa Periodus, & ratio servata sit, quae a Metone inventa, atque a Calippo recepta fuerat.

XXII. Explorata vero, vel accuratius demonstrata civilis Attici anni forma, mensium ordine, ac varietate, praesertim vero exemptilium dierum sede, explorandus etiam occurrit mensis ille, quo idem civilis annus inceperit; & Archontes ipsi, qui supremam Athenis dignitatem obtinebant, magistratum illum susceperint: qua quidem in re Dodvellum, atque Petavium non a Scaligero solum, sed inter se quoque diffidentes esse conspicimus. Atque initio quidem illud est optime a Dodvello observatum [1] quod Archontes omnes in ipso civilis, ac popularis anni principio magistratum iniere; ut proinde unus, idemque censeri debeat mensis ille, a quo civilis, simulque Archonticus etiam annus inceperit; cum praesertim civiles, ac populares anni Archontis Eponymi nomine distinguerentur, ut superiori Dissertatione iam diximus. Itaque, ut Archontici anni principium ostendatur, mensis ille constitui debet, a quo civiles Atheniensium anni exordirentur. Porro civiles eiusmodi Atheniensium annos antiquioribus illis, primisque temporibus, quibus menses omnes τριακονθήμεροι 30. *dierum* censebantur, antequam accuratior lunaris annus in civilem usum a Solone anno 4. Olymp. XLVI. inventus esset, ab solstitio hyberno, vel Gamelione mense incepisse plurima ostendunt, quae Dodvellus accurate complectitur [2]; atque illud in primis quod embolimus mensis ille, qui in civilis anni fine adiungebatur, *Posideon II.* appellari consueverit, quod ille nimirum Posideoni mensium postremo succederet. Clariori tamen, longeque certiori, ut opinor, argumento esse poterit quod Metonis quidem Periodus ab aestivo solstitio, vel Hecatombaeonis initio incipiebat, Cleostrati vero, simulque Harpali Cyclus, quo Athenienses in anno civili ante Metonem utebantur, a solstitio hyberno vel Gamelionis initio ducebatur, ut ex Avieno erudimur

Nam quae solum hyberna novem putat aethere volvi
Ut Lunae spatium redeat, vetus Harpalus, ipsa
Ocius in sedes, momentaque prisca reducit.

 Sed

(1) Diss. III. Sect. 35. (2) Diss. I. Sect. 6.

Sed primaeva Meton exordia sumpsit ab anno
Torreret rutilo cum Phoebus sidere Cancrum [1].

Itaque fallax, omninoque dubia censeri facile poterit Scaligeri sententia [2], qui vetus illud civilis anni principium a Gamelione ad Hecatombaeonem mensem translatum esse putavit anno 3. Olymp. LIII. quo maiora Panathenaea Festa sunt instituta, quae, ludorum olympicorum instar, peracto quatuor annorum spatio peragebantur. Etenim, si ut Scaliger ipse testatur [3], Cleostrati Periodus Olympiade LX. est instituta, atque in illa principium anni a Gamelione mense deducebatur, dubitari certe non poterit quin civilis etiam anni principium Gamelioni potius, quam Hecatombaeoni mensi tunc temporis adhuc tribueretur, nisi perspicuis Veterum testimoniis id falsum esse ostendatur, quae nulla tamen hic a Scaligero proferuntur. Nec multo sane felicior hac in parte Petavius ipse, qui quamvis ingenue fateatur se ignorare quandonam Gamelion primus anni mensis esse desierit [4], longe tamen antiquius hoc institutum esse putavit, quam ut Scaligero videbatur [5]. Licet enim perspicua Veterum testimonia deesse ego videam, quibus civilis, & Archonticus annus usque ad Olymp. LXXXVII. semper a Gamelione mense incepisse ostendatur, facile id tamen ex ipso Periodorum initio, quibus Athenienses in civilibus etiam annis, populique temporibus digerendis ante Metonis Enneadecaeteridem utebantur, inferri posse putaverim. Itaque, si Cleostrati, Harpalique Periodus a Gamelione mense incepere, ut Petavius ipse fatetur [6], non video certe cur civilis anni principium ad Hecatombaeonem mensem translatum esse temere suspicemur. Quod si civilis, & Archonticus etiam annus ante Olymp. LXXXVII. a Gamelione mense ita semper incepit ut mensibus sex cum dimidio Olympici anni principium praecederet, quod ab Hecatombaeonis ipsius dimidio, vel plenilunio ducebatur, manifestissime inferri debet quod Apseudes ille, qui Olymp. LXXXVII. anno 4. in Archontum Fastis occurrit, sex solum mensibus, aut potius octodecim imperavit. Ac Dodvellus [7] quidem longe verisimilius existimat illum a prima Gamelionis ad decimam tertiam Scirrophorionis sequentis

(1) In Aratacis. (2) Emend. Temp. Lib. I. pag... & Can. Isag. Lib. III. c... (3) Emend. Temp. Lib. I. pag... ( ) Doctr. Temp. Lib. I. c. 24. (5) Lib. II. c. 1. (6, Lib. II. c. 3. (7) Diss. III. Sect. 35.

tis diem imperasse, qua Diodoro teste, Metonicus Hecatombaeon incepit, ipsumque proinde mensium quinque cum dimidio Archontem fuisse dicit. Mihi vero longe verisimilius videtur Apseudem ipsum 18. potius quam 6. solum mensibus imperasse. Etenim perspicua primum, perennisque Archontum series cum olympicis annis collata id satis aperte demonstrat, ut mox ostendetur. Deinde vero longe facilius id ab Atheniensi populo extorqueri potuisse videtur ut superioris anni Magistratus, peracto iam anni tempore, per 5. menses alios in imperio perseverarent, quam ut repente Magistratus illi nuper electi in ordinem redigerentur. Ergo civilis Archontum annus ante Olymp. LXXXVII. ita cum olympicis annis committi debet, ut Archontes ipsi ad annum illum Olympicum referantur, qui ipsis Magistratu iam fungentibus incepturus erat: ut ex. gr. Lysimachus, qui exeunte anno 4. Oly. LXXXV. Gamelione mense incepit, anni 1. Olymp. LXXXVI. Archon dicatur, Antilochides secundi, Chares tertii, Apseudes denique quarti, donec Pythodori Archontis annus Hecatombaeone mense anno 1. Olymp. LXXXVII. una cum civili, simulque olympico inciperet. Sin vero Apseudes ille sex solum mensibus imperasset, ut volebat Dodvellus, Archontes ipsi ad annum illum olympicum referendi forent, quo labente magistratum susceperant. Sed methodus tamen ista, quae in Archontum serie a Dodvello usurpata conspicitur, a perspicuis Veterum testimoniis abhorret. Siquidem, ut exemplum unum hic proferam, Lysimachus a Diodoro (1), Dionysio Halicarnasseo (2), Plutarcho (3), aliisque pluribus ad annum 1. Olymp. LXXXVI. refertur, & Apseudes ad 4. cum tamen ex Dodvelli methodo Lysimachus ad 2. annum, atque Apseudes ipse non ad 4. Olympiadis ipsius; quo sex mensium spatio imperaverat, sed ad annum 1. Olymp. LXXXVII. referendus esset, adeoque nullum in Diodori, aliorumque Veterum Fastis locum haberet, vel nulli olympico anno adscribi ille posset, quippe quum nullus olympicus annus, dum ipse Archontis munere fungebatur, inceperit. Addi postremo etiam poterit quod in Diodori serie (4) Romani Consules exprimuntur, qui eodem Apseudis Archontis tempore imperarunt, ut integra proinde, sibique constans tum Archon-

(1) Lib. XVI. c.... (2) In Vita Isocr. (3) Vita X. Rhet. in Isocr. (4) Lib. XVI. c.......

chontum, tum Consulum etiam series in illo habeatur: quod fieri certe vix poterat si Apseudes ipse quinque solum mensibus imperasset. Ceterum in re subobscura nihil hic temere definire velim; cum praesertim haec ipsa accuratius alibi Differ. XIV. sint explicanda. Illud interim veluti verisimilius cum Dodvello censeri facile poterit quod Archonticus annus usque ad Olympiadem LXXVII. a Gamelione mense semper incepit. Quod vero civilis, & Archonticus etiam annus ab Olympiade LXXXVII. una cum olympico ab Hecatombaeone mense processerit, comunis est quidem Scriptorum omnium opinio, sed illa tamen ambiguis Thucydidis, Platonis, aliorumque testimoniis innititur, ut inferius ostendam. Clarioribus tamen, certisque monimentis aliis haec facile confirmari poterit, ut nullus proinde ambigendi locus supersit quin Archontes omnes post Olympiadem LXXXVII. ab Hecatombaeone mense magistratum illum susceperint; adeoque primus civilis anni mensis Hecatombaeon, Scirrophorion vero postremus haberi consueverit. Quamvis autem civilis eiusmodi, atque Archontici simul anni principium a Gamelione mense ad Hecatombaeonem translatum fuerit, embolimus tamen mensis ille, qui iuxta Metonis leges in annis aliquibus inserebatur, non Scirrophorioni mensium civilium postremo, sed Posideoni potius, ut antea, adiungebatur, ideoque embolimus mensis ille non *Scirrophorionis*, sed *Posideonis II.* nomine distinguebatur. Atque perspicue id quidem nobis ostendit Ptolemaeus, qui lunarem eclipsem contigisse memorat anno 3. Olymp. XIC. Ἄρχοντες Ἀθήνησιν Εὐάνδρου μηνὸς Ποσειδεῶνος προτέρου [1] *Archonte Athenis Evandro mense Posideone primo*: quemadmodum pulcherrima Inscriptio [2] Athenis posita, atque alibi nobis oportunius proferenda [3] ita civilis Attici anni menses enumerat, ut inter Maemacterionem, & Gamelionem mensem Posideon I., & Posideon II interferatur. Itaque prorsus immerito suspicari videtur Dodvellus [4] quod quando civilis annus incepit ab Hecatombaeone, embolimus, vel intercalaris mensis non fuerit amplius Posideon, sed Scirrophorion; idque aliis investigendum relinquit. Perspicue siquidem ex Ptolemaei testimonio, quod alibi [5] Dodvellus ipse laudavit ut ostenderet annum 3. Olym-

(1) Lib. IV. c. 11. (2) Sponi. Pop. Attic. artic. .,. (3) Dissert. XI. (4) Annal. Thucyd. pag. 123. (5) Dissert. I. Sect. 34.

lymp. IC. embolimaeum fuisse, colligitur Olymp. IC. quando civilis Atticus annus ab Hecatombaeone certe incipiebat, embolimum tamen mensem Posideonem adhuc fuisse; idque sequioribus etiam temporibus obtinuisse ex Sponiana Inscriptione manifestissime demonstratur.

XXIII. Ceterum quod civilis, & Archonticus etiam Atheniensium annus Hecatombaeone mense post Oly. LXXXVII. inceperit, Dodvellus ipse [1] ex illustri praesertim Thucydidis loco inferri posse putavit. Thucydides enim Peloponnesiacum bellum, quod ineunte vere anni 1. Olymp. LXXXVII. certissime exarsit, incepisse dicit Πυθοδώρυ ἔτι δύο μῆνας Ἄρχοντος [2] *Pythodoro adhuc per duos menses Archonte*. Ergo, si Pythodorus initio belli, hoc est exeunte Munichione mense, iam decem in magistratu menses exegerat, ipsique duo solum imperii menses supererant, manifestissime deduci debet quod Pythodorus ipse, adeoque Archontes etiam alii, qui Pythodoro post Olymp. LXXXVII. successere, non amplius a Gamelione, sed ab Hecatombaeone mense incipiebant: alioquin, si Pythodorus Gamelionis initio magistratum suscepisset, initio belli duos solum menses in imperio exegisset; ipsique decem adhuc magistratus menses superfuissent, quod a perspicuo Thucydidis sensu maxime abhorret. Quamvis tamen eiusmodi Thucydidis testimonio non Dodvellus modo, sed alii quoque plurimi uti consueverint, ut constans illud Archontici anni, vel Peloponnesiaci belli principium ostendant, accuratissimi tamen Scriptoris verba paullo fortasse obscuriora videri poterunt, quam ut iis celebris haec quaestio feliciter dirimatur. Ac certe suspicari quis poterit ibi Thucydidem non menses illos exprimere voluisse, qui Pythodoro post belli initium exigendi supererant, sed illos potius, quos in imperio exegerat ante quam bellum inciperet; cum praesertim vetus ille Thucydidis ipsius Scholiastes ita certe Scriptoris sui verba intellexerit; atque ubi Thucydides habet ἔτι δύο μῆνας, *adhuc per duos menses*, Scholiastes notaverit τυτέςι δέκα *hoc est decem*. Sed, ut leviorem suspicionem istam praeteream, gravissima difficultas alia ex ipso Thucydide suboritur. Siquidem ille describens foedera, quae ineunte undecimo belli anno, hoc est anno 4. Olymp. LXXXIX. Ἐλαφηβολιῶνος μηνὸς ἕκτῃ φθίνοντος *Elaphebolionis mensis desi-*

(1) Dissert. I. Sect. 4. 6. & in Annal. Thucyd. (2) Lib. II. c. 2.

desinentis sexta, sive vigesima quinta die Archonte Athenis Alcaeo sancita sunt, ait *ἄυται ἀυ σπονδαὶ ἐγένοντο τελευτῶντος τῦ χειμῶνος, ἅμα ἦρι, ἐκ Διονυσίων εὐθὺς τῶν ἀςικῶν, αὐτοδεκαετῶν διελθόντων, κ̀ ἡμερῶν ὀλίγων παρενεγκυσῶν, ἢ ὡς τοπρῶτον ἡ ἐσβολὴ. ἐς τὴν Αττικὴν, κ̀ ἡ ἀρχὴ τῦ πολέμυ τῦδε ἐγένετο* (1) *haec foedera icta sunt sub extremum hyemis simul, & initium veris statim ab urbicis Dionysiis decem solidis annis, & pauculis diebus a prima in Atticam incursione, & ab huius belli principio*. Ergo, si vigesima quinta Elaphebolionis die anno 4. Olymp. LXXXIX. iam decem integri anni ab initio belli completi fuerant, & plusculi etiam dies post absolutum hoc decennii spatium transierant, manifestissime inferri debet quod bellum anno 1. Olymp. LXXXVII. circa Elaphebolionis mensis dimidium inceperit. Itaque, si Pythodorus Gamelione mense incepisset, initio belli duos in magistratu menses exegisset: decemque post inceptum bellum superfuissent, quod nitide Scholiastes asseruit. Sin vero Pythodorus Hecatombaeone potius incepisset, ut cum Petavio arbitratur Dodvellus, exactis ante belli principium 8. mensibus, 4. aliis in Archontis munere futurus erat.

XXIV. Video quidem intricatum hunc nodum, locumque Thucydidis, quem *explicatu difficillimum* fatetur Dodvellus (2), ab illo subtiliter, ac ingeniose explicatum esse, quod annus ille embolimaeus esset, ideoque Elaphebolion non vernis, ut in anno communi, sed aestivis potius mensibus accenseretur, adeoque ad sequentem annum a Thucydide referatur. Ingenuus tamen quilibet suspicari facile poterit, nisi certior alia, clariorque veterum Scriptorum auctoritas proferatur, incertum adhuc, & obscurum esse an Archonticus annus Hecatombaeone potius, quam Gamelione inceperit; ideoque an Archontes ipsi Hecatombaeone potius, quam, ut antea, Gamelione imperium auspicati fuerint: quod certe Archontici anni caput nisi perspicue simul, & accurate definiatur, universa demum temporum, Atticaeque Historiae series fluctuare conspicitur; cum incertum proinde esse debeat an res, & historia quaedam, Archontis alicuius nomine, veluti charactere insignita, ad hunc potius quam ad annum alium olympicum referenda sit. Itaque iuverit clarioribus testimoniis aliis osten-

(1) Lib. V. c. 19. e 20. (2) Appar. ad Annal. Thucyd. Sect. 14.

ostendere post Olymp. LXXXVII. non modo civiles, ac populares annos, sed Archonticos etiam non amplius a Gamelione, sed ab Hecatombaeone mense una cum olympicis incepisse; idque sequioribus etiam temporibus ab Atheniensibus usurpatum esse. Ac civilis quidem anni principium Petavius, aliique plurimi ex Demosthene demonstrarunt, qui in Olymp. III. ita scribit μετὰ δὲ ταῦτα διελθόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ τούτου, Ἑκατομβαιὼν, Μεταγειτνιὼν, Βοηδρομιὼν: *deinde vero hoc anno exacto labitur Hecatombaeon, Metagitnion, Boedromion*. Quod vero & Archontes ipsi Hecatombaeone mense magistratum susceperint, id ego facile ex altero Demosthenis testimonio deprehendi. Siquidem ille in Oratione *contra Timotheum* fuse commemorat, quod Timotheus Atheniensium imperator ἐπὶ Σωκρατίδου Ἄρχοντος, Μουνιχιῶνος μηνὸς *Socratide Archonte, Munichione mense*, anno nimirum 3. Olymp. CI. quo vere Socratides Eponymus Archon fuit, secundam bellicam expeditionem suscepit; cumque illi res in bello iniquius cessissent, adeoque ab Iphicrate, & Callistrato accusatus Athenas in iudicium venisset, Alcetas etiam, & Iason Timotheo opem laturi Athenas concessere; idque Asteio Athenis Archonte, anno nimirum 4. Oly. CI. Maemacterione mense contigisse testatur: ἀφικομένου Ἀλκέτου, καὶ Ἰάσονος ὡς τοῦτον ἐν τῷ Μαιμακτηριῶνι μηνὶ τῷ ἐπ' Ἀστείου Ἄρχοντος ἐπὶ τὸν ἀγῶνα τοῦτον βοηθησόντων αὐτῷ *nam cum Alcetas, & Iason ad istum Maemacterione mense, Asteio Archonte, venissent ad iudicium illud ei patrocinaturi*. Postquam vero Alcetas, & Iason Athenis discesserant, Timotheus ipse iudicio absolutus Persarum Regem adivit, ac Philondas quidam navarchus Timothei familiaris in Macedoniam concessit: idque eodem ipso Asteio Archonte, sed Thargelione mense contigit: καὶ οὗτοι οἱ χρόνοι ἦσαν περὶ Θαργηλιῶνα μῆνα ἐπ' Ἀστείου Ἄρχοντος. Τῷ δ' ὑστέρῳ ἔτει ἀφικομένου Φιλώνδου ἐπὶ τῆς Μακεδονίας... ἀποδημοῦντος τούτου (Τιμοθέου) παρὰ βασιλέα... καὶ οὗτος ὁ χρόνος ἦν Ἀλκισθένους Ἄρχοντος, ὁ ὕστερος ἐνιαυτὸς, ἢ οὗτος ἀνήγετο ὡς βασιλέα (1) *haec tempora fuerunt circa Thargelionem mensem, Asteio Archonte. Anno sequente, reverso Philonda e Macedonia..... dum iste Timotheus ad Regem Persarum peregre abesset... & hoc factum est Alcisthene Archonte altero anno quam iste ad Regem aberat*. Perspicua rerum series, &

N accu-

(1) Pag. 701.

accurata temporum ſupputatio, quae ab Oratore hic exprimitur, manifeſte nobis oſtendit quod inter Socratidem, & Alciſthenem Aſteius Archon fuit, ut in Faſtis etiam conſpicitur; & quod Aſteio Archonte, ſive anno, quo Aſteius imperavit, prius Maemacterion, deinde vero Thargelion menſis fuit: quod fieri certe non poterat niſi Aſteius ipſe, adeoque Archontes etiam alii Hecatombaeone menſe incepiſſent; ſive Archonticus annus una cum civili, & olympico coniungeretur. Neque diſſimile argumentum aliud ex Ptolemaeo deduci poſſe conſpicio. Siquidem ille Phanoſtrato Athenis Archonte, ſive anno 2. Olymp. XIC. duas Lunae eclipſes contigiſſe memorat, primam quidem Poſideone, alteram vero Scirrophorione menſe: *γεγονέναι δὲ τὴν πρώτην ἔκλειψιν Ἄρχοντος Ἀθήνησι Φανοςράτυ, μηνὸς Ποσαδεῶνος . . . . πάλιν τὴν ἑξῆς ἔκλειψιν γεγονέναι Ἄρχοντος Ἀθήνησι Φανοςράτυ Σκιῤῥοφοριῶνος μηνὸς* (1). quemadmodum tertiam quoque eclipſim iterum ſequenti Poſideone menſe fuiſſe dicit, ſed Evandro tamen Archonte, hoc eſt anno 3. Olymp. XIC. *τὴν δὲ τρίτην ἔκλειψιν γεγονέναι Ἄρχοντος Ἀθήνησιν Εὐάνδρυ, μηνὸς Ποσειδεῶνος προτέρυ*. Ergo tunc in Archonticis annis prius Poſideon quam Scirrophorion agebatur; quod haberi certe non poterat, ſi Archonticus annus adhuc a Gamelione incepiſſet. Longe tamen illuſtrius civilis, & Archontici ſimul anni principium ex Platone deduci poſſe videtur, qui in VI. de Legibus ait *ἐπειδὰν μέλλοι νέος ἐνιαυτὸς μετὰ τὰς θερινὰς τροπὰς τῷ ἐπίοντι μηνὶ γίνεσθαι, ταύτης τῆς ἡμέρας τῇ πρόστεν πάντας χρὴ τὺς Ἄρχοντας συνέλτειν ἐς ἓν ἱερόν, κ̀ τὸν θεὸν ὀμόσαντας οἷον ἀπάρξασται πάσης ἀρχῆς ἕνα δικαςήν*; *ubi novus annus poſt aeſtivum ſolſtitium ineunte menſe incepturus ſit, pridie eius diei oportet Archontas omnes in unum, idemque Templum ingredi, Deumque iureiurando invocantes* &c. Ac certe Petavius (2), Dodvellus (3), Petitus (4), aliique plurimi celebrem hunc Platonis locum exſcripſere, atque ſubtilius inveſtigarunt an popularis annus ſemper poſt ſolſtitium inciperet, ut Scaligero videbatur (5): an vero potius aliquando Hecatombaeonis, annique principium ante ſolſtitium ipſum incideret, ut Petavius (6) exiſtimavit. Quinetiam Petitus (7), ut argumentum ex eiuſmodi Platonis teſtimonio deſumptum dirimeret, ibi Platonem de anno illo loquutum eſſe puta-

(1) Lib. IV. c. 11. (2) Doctr. Temp. Lib. I. c. 12. (3) Diff. III. Sect. . . . . (4) Ecl. Chr. c. 1. (5) Can. Iſag. Lib. III. pag. 227. (6) Doctr. Temp. Lib. I. c. 12. (7) Eclog. Chr. c. 1.

putavit, quo librum ipsum conscripsit; qui nona Iulii die, adeoque repente post solstitium, desinebat: quamvis alii ante octavam Iulii diem, sive constantem solstitii sedem desinere subinde possent. At non erat certe, si quidpiam coniecturis hic assequor, cur doctissimi Viri se in explicando Platonis loco torquerent, aut in definiendo popularis anni principio testimoniis eiusmodi inniterentur. Siquidem Plato in Libris illis, ut Petavius ipse coniecit, non eam Reipublicae formam describendam suscepit, quae ipsius aetate Athenis florebat, sed eam potius, quam in nova, nondumque instituta Republica, meditabatur; ideoque, si civilis anni principium ex eiusmodi Platonis verbis inferri posset, universa quoque Reipublicae Atheniensis facies iisdem fere coloribus exprimenda foret, quibus idealem illam Rempublicam Plato descripsit. Itaque verum civilis, & Archontici anni principium non ex Platone, sed ex Scriptoribus aliis, quos antea exhibui, deduci debet. Neque ab illorum hypothesi ipsum quoque Thucydidis Scholiastem dissidere putaverim, si modo ipsius textus, quem mutilum esse coniicio, rite suppleatur. Dixerat Thucydides bellum incepisse Πυτοδώρυ ἔτι δύο μῆνας Ἄρχοντος *Pythodoro adhuc per duos menses Archonte*; Scholiastes ibi adnotavit τυτέςι δέκα μῆνας, κατ' ἐνιαυτὸν γὰρ ἠλάσσοντο *hoc est decem; singulis enim annis mutabantur*. Quis hic aperte non videat post μῆνας verbum aliquod excidisse, quo exprimeretur Pythodorum iam decem menses in imperio, vel magistratu exegisse, qui cum duobus aliis adhuc exigendis integrum annum compleret? Itaque vel ἦρξε *imperavit*, vel quidpiam simile post μῆνας rescribi debet; sicque Scholiastes ipse cum Thucydide, ceterisque Scriptoribus optime conspirabit.

XXV. Ac ne quis temere suspicetur id solum Demosthenis, atque Platonis aetate obtinuisse ut Archonticus annus ab Hecatombaeone mense inciperet; antiquioribus vero, vel recentioribus etiam temporibus aliud anni principium usurpatum esse, iterum illustrem illum Antiphontis locum observasse iuvenit, quem paullo superius exposui. Ibi nimirum diserte legitur quod Choragus ille ab Antiphonte defensus tanquam homicidii reus ad Regem delatus fuerat cum τῆς ἀρχῆς αὐτῷ [Βασιλεῖ] λοιποὶ δύο μῆνες ἦσαν, Θαργηλιὼν, καὶ Σκιῤῥοφοριὼν *Magistratus duo adhuc menses ipsi Regi supererant, Thargelion, & Scirro-*

 pho-

phorion; ſubditque *ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τοῦ Ἑκατομβαιῶνος μηνὸς* *a prima Hecatombaeonis menſis die* Regem alium iniiſſe. Rex autem ille alius eſſe non poterat, quam ſecundus ex novem illis Archontibus, qui ſingulis annis Athenis eligebantur, qui certe Βασιλεὺς *Rex* vocabatur, atque Polluce teſte *caedis actiones in Areopagum inducebat* (1). Itaque, ſi Rex, unus nimirum ex 9. annuis Archontibus, qui una cum ceteris eligebatur, ſimulque cum illis munere excedebat, prima Hecatombaeonis menſis die imperium ſuſcipere, exeunte vero Scirrophorione deponere conſuevit, idque Antiphontis aetate, qui circa Olymp. XC. proxime nempe poſt inſtitutam Metonis Enneadecaeteridem, florere, atque Orationem illam habere debuit, ſatis, ut arbitror, perſpicuum certumque fiet, quod Archontes omnes poſt Olympiadem LXXXVII. ineunte Hecatombaeone ſemper incipiebant; ideoque Archonticus annus cum civili, ſimulque olympico, accuratiſſime coniungebatur. Denique ſequioribus etiam poſt Chriſtum natum temporibus, etiam perturbato Athenienſium menſium ordine, popularis tamen, & Archontici ſimul anni principium ab Hecatombaeone menſe, aeſtivoque ſolſtitio ductum eſſe oſtendere videtur Simplicius, qui apud alias quidem Gentes populares annos vel autumno, vel hyeme, hybernove ſolſtitio incepiſſe; ſed apud Athenienſes tamen ab aeſtivo ſolſtitio numeratos eſſe teſtatur. Haec ipſa quoque Archontici anni forma illuſtrius adhuc ex Diodori, Dionyſii, Plutarchi, aliorumque teſtimoniis inferri poteſt, quae Num. XVIII. contra Dodvellum attuli; cumque in Calippi Periodo eadem prorſus anni forma, embolimorum menſium ſedes, quae a Metone inſtituta iam fuerat, Gemino teſte; ſervata fuerit (2), eademque Calippi Periodus ab aeſtivo ſolſtitio inceperit, ut a Petavio demonſtratur (3), dubitari certe non poterit quin Gemini aetate, & quandiu civiles Athenienſium anni iuxta Calippicae Periodi leges agebantur, primus anni menſis Hecatombaeon fuerit, adeoque Archontes omnes ab Oly. LXXXVII. uſque ad Conſtantini Caeſaris aetatem, qua ſublatos illos eſſe iam diximus, eodem Hecatombaeone menſe magiſtratum ſuſceperint.

XXVI. Neque Archonticus ſolum, civilis, & olympicus annus ab Hecatombaeone menſe incipiebat, ſed ipſa quoque Tri-

(1) Lib. VIII. c. 9. ſeg. (2) Cap. 6. (3) Lib. II. c. 19.

Tribuum Athenienſium ſeries, illarumque Prytaniae, ſive functiones ab Hecatombaeonis initio numerabantur. Sic in eadem illa Antiphontis Oratione *πρώτη Πρυτανέια prima Prytania* cum Hecatombaeone menſe coniungitur, atque a Demoſthene *contra Timocratem* ſemel, iterumque in variis Hecatombaeonis diebus *πρώτης Πανδιονίδος Pandionidis* Tribus *primae* mentio fieri conſpicitur: quod illo nimirum anno Pandionis Tribus Hecatombaeone menſe, ideoque ſimul primo loco praeeſſet, ſive Prytaniae munere fungeretur. Porro quis fuerit ille Tribuum ordo, ac Prytaniarum ſeries paullo accuratius Diſſert. III. IV., & VI., ac diligentius exponam, quippe qui viderim haec a plerisque vel ignorata, vel temere explicata fuiſſe; ut Dodvellus ipſe, qui haec omnium primus inveſtigavit, ſaepius in re ſubobſcura, variiſque difficultatum ambagibus impedita a vero ſubinde aberraverit. Quandoquidem tamen ex Prytaniis ipſis in definienda veteris Attici anni forma plurimum ſplendoris accedit; atque ut Dodvellus ipſe fatetur, *forma anni civilis Athenienſis non aliunde melius cognoſcitur quam a Prytaniis* (1), aliqua hic obiter de Prytaniis ipſis coronidis loco addidiſſe iuverit, ut exinde quoque Attici anni forma ſuperius conſtituta clarius appareat.

XXVII. Quid Prytaniae nomine intelligatur, nitide, & accurate ſimul paucis omnino verbis complexus eſt Pollux: Πρυτανεία δὲ ἐςι χρόνος, ὃν ἑκάςη φυλὴ πρυτανεύει, ϰ ὅτε μὲν δέκα ἦσαν, πλείυς ἑκάςη φυλῆ αἱ ἡμεραι. ἐπὶ δὲ δώδεκα ἐγένοντο, ἑκάςη φυλὴ μηνὸς πρυτανείαν ἔχει (2). *Prytania vero tempus eſt, quo unaquaeque Tribus praeſidet. Et cum decem eſſent, ſingulae Tribus pluribus diebus praeſidebant; poſtquam autem duodecim factae ſunt, ſingulis menſibus ſingulae praeſident.* Cum enim civilis Atticus annus 354. diebus conſtaret, atque Athenis olim decem ſolum Tribus Olympiade LXVII. inſtitutae forent, ut ſequenti Diſſertatione oſtendetur, illarum quaelibet 35 diebus imperare, Populo praeſidere, vel Prytaniae munere perfungi debuit: deinde vero cum Olymp. CXVIII. anno 3. duae novae Tribus adiectae forent, ut totidem proinde Tribus, quot in anno communi menſes, haberi cepiſſent, tunc illarum Tribuum quaelibet unico ſolum menſe imperabat, adeoque Prytaniae ſingulae menſis ſpatio definiebantur. Atque

(1) Diſſert. I. Sect. 9. (2) Lib. VIII. c. 9. ſeg. 115.

Atque ita fortasse, sive de posterioribus iis temporibus intelligendus esse videtur Etymologus dum ait Πρυτανεία ἀριθμὸς ἡμερῶν τριάκοντα *Prytania numerus dierum triginta*; nisi fortasse potius in Etymologi textu numerus alius exciderit, adeoque rescribendum sit τριάκοντα πέντε. Certe mox Etymologus ipse, qui cuncta ex Harpocratione exscripserat, ait Πρύτανεις τὸ δέκατον μέρος τῆς βυλῆς τῶν Πενταкοσίων, καὶ πεντήκοντα ἀνδρῶν ἀπὸ μιᾶς φυλῆς. ἐπρυτάνευον δὲ ἐκ διαδοχῆς ἀλλήλων αἱ δέκα φυλαὶ κληρολαχῦσαι κατὰ ἐνιαυτὸν *Prytanes decima pars Senatus Quingentorum, & quinquaginta Viri ex una Tribu. Prytaniae vero munere fungebantur decem Tribus in anno sortito ductae una alteri succedens*. Ergo, si Etymologus hic Prytaniam veluti decimam Senatus, adeoque civilis anni partem agnovit, Prytaniae tempus solo 30. dierum spatio definire certe non poterat; & sicuti de Prytanibus loquens Harpocrationis verba accurate exscripsit, ita quoque superius de Prytaniae spatio differens ista Harpocrationis verba prae oculis habuisse videtur: Πρυτανεία ἐςὶ ἀριθμὸς ἡμερῶν ἤτοι τριάκοντα ἕξ, ἢ τριάκοντα πέντε, καὶ ἑκάςη φυλὴ ἐπρυτανεύε *Prytania est numerus dierum vel triginta sex, vel triginta quinque, & quaelibet Tribus Prytaniae munere fungebatur*. Itaque praeclare fallitur Scaliger, qui Etymologi fortasse testimonio deceptus ita Prytaniae tempus unico mensis spatio definitum esse putavit, ut *Prytaniae* nomine mensis ipse intelligatur [1]: quem certe insignem Scaligeri errorem acerrime confutavit Petavius [2]. Neque fortasse levior altera Scaligeri, [3] aut Palmerii [4] hallucinatio, qua Scaliger Athenienses Tribus ita Prytaniae munere perfunctas existimavit, ut hodie *Cecropis*, cras *Pandionis*, sicque deinceps aliae successive imperaverint, donec exacto 350. dierum spatio, quo quaelibet ex X. Tribubus 35. diebus, seu vicibus praesederant, 4. reliqui anni lunaris dies ἄναρχοι *sine magistratibus* forent, novisque Magistratibus eligendis Comitia haberentur. Etenim, ut perspicue ostendit Petavius, atque illustrius etiam ex superiori Antiphontis loco deduci potest, Prytaniae dies, quibus unaquaeque Tribus imperavit, non interrupti, sed continui potius censeri debent, cum Orator ille πᾶσαν πρώτην Πρυτανείαν *universam primam Prytaniam*, qua Choragus singulis diebus Prytanis fuit, inter Hecatombaeo-

nis

(1) Praef. Lib. II. (2) Doctr. Temp. Lib. II. c. 1. (3) De Emend. Temp. Lib. II. p. 62. & III. pag. 229. (4) Exercit. in Demosth. pag. 635.

nis initium, atque vigesimam sequentis Metagitnionis diem circumscripserit; quod accuratius adhuc Diss. III. & IV. varii Veterum testimoniis, & exemplis etiam ostendetur.

XXVIII. Quemadmodum vero ambiguus ille, vel depravatus Etymologi locus Scaligero fraudi fuit ut Prytanias omnes, antiquioribus etiam temporibus, menstruas fuisse putaret; ita quoque Petavium ipsum in errorem abripuit Ulpianus, sive Libanius, qui Argumentum in Orationem Demosthenis *contra Androtionem* conscripsit, ut Petavius ipse quatuor ἀνάρχους dies in civilibus Atticis annis admitteret [1]. Perspicue id quidem Auctor ille tradiderat; cumque singulis Tribubus, vel Prytaniis 35. dies tribuisset, subductoque calculo intelligeret ultra 350. dies, qui Tribubus, aut Prytaniis concessi fuerant, quatuor adhuc in anno superesse, illos ἀνάρχυς, & ἀρχαιρεσίας fuisse dicit, quod in ipsis nimirum Comitia novis magistratibus eligendis haberentur. Ε῎χει γῦν ὁ ἐνιαυτὸς κατὰ τὸν σεληνιακὸν δρόμον τνδ' ἡμέρας, κ̣ τὰς μὲν δ' ἐημέρας ἐκάλυν οἱ Α᾿θηναῖοι ἀρχαιρεσίας, ἐναῖς ἄναρχος ἡ Α᾿ττικὴ ἦν. ἐν ταύταις προεβάλλοντο τὺς Α῎ρχοντας. ἦρχον ὖν οἱ πεντακόσιοι τὰς τν' ἡμέρας. *Constat igitur lunaris annus diebus 354. Porro quatuor dies ex illis Athenienses Comitia nominabant, quibus Magistratus in Attica nulli erant, qui tunc scilicet creabantur. Quare Quingenti diebus 350. imperabant.* Sed quatuor illos ἀνάρχυς dies omnino commentitios esse, non modo Dodvellus [2], sed Sigonius [3] etiam ostenderat superiori Harpocrationis, Suidaeque testimonio demonstrans quod quatuor dies illi ita primis 4. anni Tribubus, vel Prytaniis adiungebantur, ut illarum singulae non 35. diebus, aliarum sequentium instar, sed potius 36. continuos dies imperarent. Sic enim Suidas Πρυτανιᾶι δὲ, ὁ τῶν ἡμερῶν ἀριθμὸς, δέκα ἐγίνοντο κατ' ἐνιαυτὸν. ὅτι κ̣ δέκα αἱ Φυλαί. ἐνιαυτὸν δὲ οἱ Αθηναῖοι τὸν σεληνιακὸν ἦγον. ἐπέβαλε δὲ ἑκάςῃ Φυλῇ τῶν ἱ λέ ἡμέρας, κ̣ ἐπερίττευον ἐκ τῦ σεληνιακῦ ἐνιαυτῦ ἡμέραι τέσσαρες, ἃς ἐπεμέριζον ταῖς πρώταις λαχύσαις πρυτανεύειν τέσσαρσι Φυλαῖς. κ̣ τῶν μεν τεσσάρων πρώτων ἑκάςη εἶχε τὴν πρυτανείαν ἀπαρτιζομένην εἰς λϛ' ἡμέρας. αἱ δὲ λοιπαὶ ϛ ἀνὰ λέ. Πρυτανεία ὖν ἔςιν ἀριθμὸς ἡμερῶν ἤτοι λϛ', ἢ λέ. κ̣ ἑκάςη Φυλὴ ἐπρυτανεῦει. *Prytaniae vero dierum numerus erant quotannis decem, quia decem etiam erant Tribus. Athenienses autem annum lunarem agebant. Una vero quaeque de decem Tribubus* ad annum conficiendum *conferebat 35 dies.*

(1) Doctr. Temp. Lib. II. c. 1. (2) Diss. I. Sect. 9. & 10. (3) De Rep. Ath. Lib. II. c. 8.

dies. Quatuor autem dies supererant ex anno lunari, quos distributos attribuebant quatuor primis Tribubus, quibus sorte obtigisset ut Rempublicam administrarent. Et quatuor quidem primarum Tribuum *unaquaeque Prytaniam habebat absolutam 36. diebus: reliquae vero sex per 35. dies. Prytania igitur est numerus dierum vel 36., vel 35. & unaquaeque Tribus Prytaniam gerit.* Itaque, si ex Suida, manuscriptoque etiam Photii Lexico, ut testatur Dodvellus [1], quatuor primae Tribus 36. dies, reliquae vero 35. diebus Prytaniae munere fungebantur, nulli profecto ἄναρχοι dies in anni fine superesse poterant, ut Scaliger, [2] Petitus, [3] atque Petavius [4] existimarunt; Sigoniique sententia longe accuratior censeri facile poterit, quam ut *verisimilis coniecturae loco*, cum Petavio habeatur [5]. Quod si fortasse Harpocrationis, Suidaeque auctoritas, cui Sigonius innitebatur, Petavio suspecta esse poterat; insignis tamen ille Demosthenis locus, quem paullo superius exscripsi, nitide, invicteque simul ostendit in Scirrophorionis, aut anni fine quatuor ἀνάρχυς dies illos nulla ratione distingui posse. Quandoquidem vero Petitus ipse [6], & Prideauxius [7] aliam hypothesim excogitarunt, qua dissidentes illae Ulpiani, simulque Suidae sententiae veluti foedere componerentur, haec ipsa quoque postremo refelli debet. Illi nimirum existimant singulas quidem Tribus 35. diebus Prytaniae munere perfunctas esse, sed in quatuor tamen diebus illis, qui in anno supererant, ita quatuor primas anni Tribus iterum imperasse, ut illarum quaelibet unico die Comitiis habendis praeesset, adeoque 36. diebus imperasse videretur. Sed hypothesis etiam illa ab Ulpiani, sive Libanii sensu maxime dissidet, qui omne Prytaniarum tempus ita 350. dierum spatio circumscripsit, ut in quatuor reliquis nulli prorsus in Attica Magistratus, ac nulla quoque Prytaniae, vel Prytanum munera reperirentur. Plurimum quoque hypothesis illa ab Harpocrationis, Suidaeque sententia abhorret, qui diserte testantur quatuor primas Prytanias 36. dierum fuisse; eosque continuos, ac successive numeratos esse ipsum Prytaniae nomen ostendit: quemadmodum facile id ex Ammonio quoque deprehendi potest, qui Tribus omnes *semel* in anno, adeoque continuis, non iteratis, interruptisque vicibus imperasse demonstrat:

διήρητο

(1) Dissert. I. Sect. 9. (2) Can. Isag. Lib. III. c. 7. pag.... (3) Ecl. Chron. c. 4. (4) Doctr. Temp. I. c. 5. 15. (5) Lib. II. c. 1. (6) In Kalendar. Attico. (7) Ad Marm. Oxon. pag. 107.

διῄρητο γὰρ παῤ Ἀθηναίοις ὁ ἐνιαυτὸς εἰς δέκα πρυτανείας, ὅσαι ϗ φυλαὶ ἦσαν. ϗ ἐπρυτάνευεν ἑκάστη φυλὴ κατ' ἐνιαυτὸν ἅπαξ *dividebatur enim apud Athenienses annus in decem Prytanias; quot Tribus etiam erant; ac Tribus quaelibet semel in anno Prytaniae munere fungebatur.*

XXIX. Ex ipsa vero civilis Attici anni forma, principioque, simulque Tribuum Atheniensium numero, ac Prytaniae spatio, iam facile accurata Prytaniarum series ita contexi poterit, ut ipsa quoque civilium mensium dies ostendatur, qua illarum quaelibet inceperit. Quamvis autem haec ipsa Prytaniarum series iuxta Metonici Cycli leges verisimilius contexenda fore videatur, quas ab Olymp. LXXXVII. ad sequiora usque tempora constanter usurpatas esse iam diximus, Dodvelli tamen vestigiis hic pressius insistam, adeoque X. Prytaniarum seriem eo prorsus ordine exponam, qui in Dodvello conspicitur: in ea nimirum hypothesi quod civilis Atticus annus 354. diebus componi, mensibusque alterne plenis, cavisque constare debeat. Itaque in civilibus huiusmodi communibus annis ita Prytaniarum successio disponi debet.

	in anno communi dier. 354.	*in anno embolimaeo* dier. 383.
I. incipit	1. Hecatombaeonis	1. Hecatomb.
II.	7. Metagitnionis	10. Metagit.
III.	14. Boedromionis	20. Boedrom.
IV.	20. Maemacterionis	29. Maemact.
V.	27. Pyanepsionis	9. Posideonis I.
VI.	3. Gamelionis	18. Posideonis II.
VII.	8. Anthesterionis	26. Gamelionis
VIII.	14. Elaphebolionis	5. Elapheb.
IX.	19. Munichionis	13. Munichion.
X.	25. Thargelionis	22. Thargel.

Quod si civilis annus embolimaeus esse, ideoque 383. dies comple-

complecti debeat, altera Prytaniarum series e regione disposita adhibenda foret, in qua primis quatuor Prytaniis 39. dies, reliquis vero sex 38. tribuuntur. Sin vero communis annus 355. dies, atque embolimaeus 384. dies complectatur, tunc quintae Prytaniae dies unus adiiciendus esset; ut illa, quatuor praecedentium instar, in anno communi 36.; atque in embolimaeo 39. diebus constare posset [1]. Ubi vero non amplius X., sed XII. deinde Tribus Athenis institutae fuerant, perspicue apparet quod illarum quaelibet unius mensis spatio imperasse debuit; atque in embolimaeis annis primae sex Tribus 33., sex vero reliquae 32. dies in imperio fuere. Ubi vero nova Tribus alia Hadriani Caesaris aetate veteribus adiecta fuit, ita fortasse Prytaniarum series contexta fuit, ut integrum civilis anni spatium tresdecim in partes dirimeretur; primisque quatuor Prytaniis 28. dies, ceteris vero novem 27. solum tribuerentur. Quandoquidem vero in contexenda Prytaniarum serie maximam quoque embolimaeorum annorum rationem habendam esse iam diximus, illud hic obiter indicasse iuverit, quinam anni in Metonis Enneadecaeteride, adeoque in Calippi etiam Periodo, embolimaei esse debuerint; ut facile deprehendi possit an propositus annus ille, cuius Prytaniarum series inquiritur, embolimaeus, sive communis haberi debeat. Qua quidem in re, quamvis Dodvellus ipse [2] longe Petavio [3] accuratior videatur, utriusque tamen hypothesim ita subiecto schemate expressi, ut embolimaei omnes, qui in integra Enneadecaeteride continentur, maioribus numeris designentur.

Dod. 1. 2. III. 4. V. 6. 7. VIII. 9. 10. XI. 12. XIII. 14. 15. XVI. 17. 18. XIX.

Pet. 1. 2. III. 4. 5. VI. 7. VIII. 9. 10. XI. 12. 13. XIV. 15. 16. XVII. 18. XIX.

Sic, ut exemplo res clarior fiat, cum Enneadecaeteris anno 1. Olymp. LXXXVII. inceperit, annus 4. Olymp. LXXXIX., qui in Metonis Periodo undecimum locum obtinet, embolimaeus esse debuit; atque annus 3. Olymp. XIC., qui in secunda Enneadecaeteride tertius decimus esse conspicitur, embolimaeus fuit; unde optime in illo Posideonem I. a Ptolemaeo designatum esse iam diximus. Quantum vero splendoris, ac praesidii in obscuris quibusdam, perplexisque veterum Scripto-
rum

(1) Dodv. Diss. III. Sect. 38. (2) Diss. I. Sect. 35. (3) Doctr. Temp. Lib. II. c. 13.

rum locis feliciter explicandis exinde oriatur, tum ex ſuperiori Thucydidis teſtimonio, tum ex pluribus id genus exemplis aliis inferri poterit, quae ſequenti numero, alibique ſaepius proferentur.

XXX. Atque iſta quidem de iis ſolum temporibus intelligi profecto debent, quibus lunares olim menſes, atque Metonica, ſive Calippica quoque Periodus in civilibus Athenienſium annis adhibebantur. Maximam nimirum varietatem tum in menſium ordine, tum in civilis anni forma; principioque ſequioribus aetatibus invectam eſſe argumenta plurima oſtendunt, quae Petavius, & Dodvellus accuratiſſime proſequuntur. Ac primo, quod ad civilium menſium ordinem attinet, ſuperius eſt obſervatum Maemacterionem ita in Pyanepſionis locum migraſſe, ut Maemacterion ex quarto in quintum locum conceſſerit. Id vero ante Hadriani Caeſaris tempora contigiſſe nitide oſtendit Sponiana Inſcriptio (1), in qua cum ceteris Athenienſium Tribubus *Hadrianis* etiam memoratur, atque Pyanepſion ante Maemacterionem collocatur; cumque Harpocration, qui Antonini aetate floruit, diſerte dixerit Maemacterionem *quintum* Athenienſium menſem eſſe, perſpicuum fiet ipſius aetate iam mutationem illam obtinuiſſe. Neque enim facile Petavio (2) conceſſerim Harpocrationem hoc loco deceptum eſſe, ideoque Maemacterionem quintum Athenienſium menſem vocaſſe quod ille Alexandrinus foret, atque Maemacterionem Tybi, quinto nimirum Alexandrinorum menſi, reſpondere deprehendiſſet. Siquidem, ut argumenta cetera ommittam, quibus illa menſium mutatio demonſtratur, Harpocration Lyſimachidis teſtimonio innititur, qui de *Menſibus Atticis* ſcripſit; longeque in Attica Hiſtoria peritior videtur, quam ut gravem errorem illum admiſerit. Ceterum ex perturbata eiuſmodi menſium ſede perplexus quidam Arriani locus intelligi fortaſſe poterit, quem Petavius ipſe (3), aliique plurimi depravatum eſſe putarunt. Scribit Arrianus *καὶ ἀφίκετο ἐς Θάψακον Ἀλέξανδρος, μηνὸς Ἑκατομβαιῶνος, ἐπὶ Ἄρχοντος Ἀθήνησι Ἀριστοφάνους . . . κ̣ τῆς σελήνης τὸ πολὺ ἐκλιπὲς ἐγένετο . . . κ̣ ἐδόχει Ἀριστάνδρῳ ἐκείνου τοῦ μηνὸς ἔσεσθαι ἡ μαχη, κ̣ ἐκ τῶν ἱερῶν νίκην σημαίνεσθαι Ἀλεξάνδρῳ . . . τοῦτο τελος τῇ μάχῃ ταύτῃ ἐγένετο, ἐπὶ Ἄρχοντος Ἀθήνησιν Ἀριστοφανους μηνὸς Πυανεψιῶνος. κ̣ Ἀριστάνδρῳ ξυνεβη ἡ μαντέα ἐν τῷ αὐτῷ μηνὶ, εν ὅτω ἡ σελήνη ἐκλιπὴς ἐφάνη, τήντε μάχην*

O 2 Αλε-

(1) Pop. Attic. art. 104. (2) Doctr. Temp. Lib. IV. c. 8. (3) Rati. Temp. P. II. Lib. III. c. 12.

Ἀλεξάνδρῳ, καὶ τὴν νίκην γενέσθαι [1] *Alexander ad Thapsacum* flumen *pervenit, Hecatombaeone mense, Archonte Athenis Aristophane... magnaque Lunae pars eclipsim passa est . . . visumque Aristandro pugnam eodem mense Alexandro futuram, ipsique victoriam ab extis portendi . . . Hic finis ei bello fuit, Archonte Athenis Aristophane, Pyanepsione mense: atque Aristandri vaticinium impletum fuit, eodem* ipso nimirum *mense, quo Luna defecerat, Alexandro pugnam, victoriamque futuram*. Itaque, cum eclipsis illa Boedromione mense, & quidem περὶ τὴν τῶν Μυστηρίων τῶν Ἀθήνησιν ἀρχὴν *circa Mysteriorum, quae Athenis celebrabantur, initium*, ut scribit Plutarchus [2], contigerit, eademque victoria 11. solum diebus eclipsi posterior fuerit, ut Plutarchus ipse testatur, manifeste apparet quod Pyanepsion mensis ab Arriano post Boedromionem proxime collocatur; cumque id veteri mensium ordini repugnet, fieri fortasse potuit ut Arrianus ipse qui Antonini Caesaris aetate floruit, qua mensium Atticorum ordinem mutatum fuisse iam diximus, non antiquiora illa tempora, sed sua respexerit; cumque ex veteribus monimentis didicisset eclipsim Boedromione mense, proximoque victoriam contigisse, hanc Pyanepsioni tribuerit, qui tunc in civilibus Atheniensium annis Boedromioni proxime subiiciebatur. Quid vero si eundem illum mensium ordinem ab ipso quoque Plutarcho usurpatum esse quis dixerit? Certe accuratissimus Auctor ille Metagitnionis medium cum Septembris Idibus coniungit [3]; alibi Pyanepsionem esse Novembrem asserit [4]; Posideonem cum Ianuario committit [5]; denique neomeniam Anthesterionis in Martii Kalendas incidisse memorat [6] anno V. C. 666. sive 4. Olymp. CLXXII., quo Sylla Athenas expugnavit. Ergo mensium Atticorum series ita ex Plutarchi hypothesi contexenda videtur, ut inter Metagitnionem, ac Pyanepsionem uni solum Boedromioni locus supersit, adeoque Maemacterioni non quarta, sed quinta potius sedes in mensium ordine concedatur. Quod si fortasse Plutarchus ipse non veterem, sed novum potius mensium Atticorum ordinem hic usurpavit, mirari certe non possumus si Demosthenis mortem, quae sextadecima Pyanepsionis die contigit; brevi post impositum Munichiae praesidium, vigesimam nempe Boedromionis diem,

(1) De Exped. Alex. Lib. III. pag. 168. 170. 194. (2) In Alexan. (3) In Public. (4) De Iside, & Osir. (5) In Caesare, & Pompe. (6) In Sylla.

diem, accidisse ille memoret [1]: quem Plutarchi locum Scaliger exscripserat, ut veterem mensium ordinem a se constitutum defenderet, atque Petavius etiam satis feliciter in veteri quoque mensium ordine explicaverat. Quamvis tamen novus ille mensium ordo Athenis invectus esset, adhuc tamen illorum singuli lunares erant, ideoque eadem prorsus civilis anni forma floruisse videtur. Id perspicua certe Diodori, atque Dionysii testimonia Numero XVIII. exposita ostendunt, quorum uterque circa annum 746. V. C., sive 4. Olymp. CXCII. vixisse debuit. Idipsum quoque ex variis Plutarchi, Pollucis, Gemini, aliorumque locis aperte colligitur, quae paullo superius exhibui, ubi de civilis Attici anni forma, dierumque exemptilium sede agebatur; quibus postremo addi poterit hunc ipsum dierum exemptilium morem adhuc Herodis Sophistae aetate, qui circa Olympiadem CCXXIV. floruit, Athenis obtinuisse. Philostratus enim memorat quod luctum ab Herode in filiae morte conceptum Athenienses lenierunt *ψηφισάμενοι τὴν ἡμέραν, ἐφ' ἧς ἀπέθανεν, ἐξαιρεῖν τοῦ ἔτους* [2] *diem, qua obierat, anno eximendam decernentes:* quod ita intelligi fortasse debet, ut eius diei loco, quae ex Metonicae Periodi legibus eximenda fuerat, emortualis illa dies eximeretur. Itaque plane non video cur Dodvellus civiles Atheniensium menses ex lunaribus initio Aerae Christianae solares factos esse putaverit [3], hoc est V. Calippi Periodo, quae certe anno 3. Olympiadis CLXXXVIII., sive 20. annis ante Christum natum incepit. Perspicue id quidem Plinius innuere videtur, qui cum 360. statuas Demetrio Phalereo Athenis positas fuisse dixisset [4], repente subdit *nondum anno hunc numerum dierum excedente*: perinde quasi Plinii ipsius aetate civilis Atticus annus 360. dierum numerum excederet. Sed alii viderint an Plinii auctoritas hac in parte Pollucis, Plutarchi, Gemini, aliorumque testimonio praeferri debeat, qui post Plinium ipsum vixere, atque Atheniensis anni formam subtilius descripsere. Certe si Plinii aetate menses illi solares fuissent, nullus in anno civili embolimorum mensium locus esse iam poterat; cum tamen in Sponiana Inscriptione sub Caesaribus, & post Plinii aetatem posita embolimus eiusmodi mensis occurrat. Sequioribus

tamen

(1) In Demosth. & Phocione. (2) Lib. II. num. 1. §. 10. (3) Dissert. II. Sect. 21.
(4) Lib. XXXIV. c. 6.

tamen temporibus solares, vel Iulianos annos, eandemque mensium formam, quae a Romanis adhibebatur, ab Atheniensibus usurpatam esse perspicuus ille Aristophanici Scholiastae locus ostendit, quem contra Dodvelli hypothesim Numero XV. exposui, ubi nimirum civili mensi aliquando 31. aliquando 30. aliquando 29. aliquando denique 28. dies tribuuntur; quae certe mensium varietas non in veteri Attico anno, sed in Iuliano solum haberi potest. Quinetiam ipsum quoque civilis anni principium, quod Diodori, & Dionysii aetate adhuc ab aestivo solstitio ducebatur, ad autumnale deinde aequinoctium translatum esse conspicitur. Ita Epiphanius (1) Maemacterionis initium cum Ianuarii Kalendis committit; Metagitnionem secunda Novembris die, adeoque Hecatombaeonem tertia Octobris die incepisse memorat: ut proinde ipsius aetate Athenienses, Macedonum, Asianorum, aliarumque finitimarum Gentium instar, civilis anni principium ab aequinoctio autumnali duxisse videantur; atque Hecatombaeonem ab aestivi solstitii sede, ad sequens aequinoctium transtulisse (2). Antequam tamen Hecatombaeon a solstitii cardine ad aequinoctium migraret, suspicor civiles annos ab aequinoctio autumnali incepisse, primumque illorum mensem Boedromionem aliquando fuisse. Certe in utraque Sponii Inscriptione (3) post Archontis Eponymi nomen, qui eo anno imperaverit, recensentur illi, qui singulis eiusdem anni mensibus Gymnasiarchae munere perfuncti fuerant, *καθ' ὡς ἐγυμνασιάρχησαν secundum seriem, qua Gymnasiarchae munus obierunt*. Ita vero mensium ordo in utroque Marmore contexitur, ut semper a Boedromione mense incipiatur, ac Metagitnion veluti mensium ultimus postremo loco memoretur; quod argumento fortasse, vel coniecturae esse poterit civiles annos tunc ab autumno incepisse. Video quidem doctissimum Sponium existimasse non civiles annos, quos ille perperam ab aequinoctio verno cum Hecatombaeone mense incepisse putat, sed gymnasticas solum exercitationes Boedromione mense instaurari consuevisse; quemadmodum fere, inquit ille, in Academiis nostris non primo anni mense, sed alio prorsus studia instaurantur. Sed optime haec ille quidem conieciffet, si gymnasticae exercitationes Athenis, ut studia in Academiis nostris, aliquando interruptae, ite-

(1) Haeresi 51. (2) Petav. Doctr. Temp. Lib. IV. c. 8. (3) Pop. Attic. art. 4. & 104.

iterumque commodiori anni tempore instauratae fuissent; at illae singulis anni mensibus constanti, perpetuaque serie peragebantur, ut in eadem ipsa Inscriptione conspicitur: adeoque non alia fortasse ratione Boedromion hic veluti mensium primus occurrit, nisi quod ab illo civilis anni principium tunc ducebatur. Verum in re perobscura ubi nulla Veterum testimonia suppetunt, sed opposita quoque Simplicii, aliorumque loca occurrunt, nihil hic facile definiri posse conspicio; nihilque proinde de hac nuperrima civilis Attici anni forma nunc statuo; cum praesertim illa ad Fastos Atticos non plurimum conferre possit, quandoquidem sequioribus eiusmodi temporibus rara Archontum nomina, Atticaeque Historiae monumenta nobis occurrant, quae ad Fastos Atticos referri posse videantur.

DISSERTATIO III.

S Y N O P S I S.

I. UNiversa *Atheniensium Civium multitudo varias in Classes, aut Tribus ita distributa fuit, ut illarum quaelibet aequali temporis spatio concionibus praesideret, aut Prytaniae munere fungeretur.* II. *Hunc Tribuum ordinem, ac Prytaniarum seriem Dodvellus omnium primus investigavit.* III. *Maxima in Tribuum Atheniensium numero varietas variis subinde temporibus instituta ex Polluce demonstratur.* IV. *Clisthenes omnium primus Olymp. LXVII. Tribuum numerum auxit, ut pro quatuor, decem deinde forent. Pollucis, atque Plutarchi dissidium a ceteris Scriptoribus indicatur; simulque Meursii, Khunii ac Dodvelli error ostenditur.* V. *Pollucis locus tentatus, aut Khunii coniectura restitutus.* VI. *Athenienses Tribus certo quodam, constantique ordine interse conferebantur. Veterum, recentiorumque dissidium in describendo hoc Tribuum ordine demonstratur.* VII. *Unde dissidium illud prodierit, indicatur. Demosthenis, atque Andocidis locus illustratur. Petiti, & Lazii error ostenditur.* VIII. *Dodvelli methodus in explorando Tribuum ordine, aut contexenda Prytaniarum serie exponitur.* IX. *Tribuum, aut Prytaniarum series a Dodvello inventa proponitur, eiusque argumenta proferuntur.* X. *Duabus novis Tribubus Olymp. CXVIII. institutis constantem veterum ordinem perturbatum esse putat Dodvellus.* XI. *Dodvelli diligentia commendatur: sed ipsius tamen sententia in dubium revocatur.* XII. *Prima Dodvelli ratio confutatur.* XIII. *Demosthenis testimonium explicatur, atque argumentum exinde a Dodvello petitum refellitur.* XIV. *Accurata Phocensis belli historia ex Eschine contexitur.* XV. *Eadem temporum series Demosthenis etiam testimonio confirmatur.* XVI. *Insignis error in duobus Demosthenis locis, quidem*

bus Dodvellus innititur, demonstratur. XVII. *Uterque locus ille emendatur, ac restituitur, atque exinde Dodvelli sententia impugnatur.* XVIII. *Scaligeri, Petavii, Palmerii, aliorumque error in definiendo Phocensis excidii sive Pythiorum ludorum tempore demonstratur.* XIX. *Verum Phocensis excidii tempus ex Dionysio ostenditur. Corruptus Dionysii locus emendatur. Phocensis cladis annus etiam ex Eschine confirmatur.* XX. *Insignis Scaligeri, Petavii, Usserii, Norisii, Dodvelli, aliorumque error in describenda Macedonicorum mensium sede, ac mutatione indicatur; verumque Elataeensis, & Chaeronensis pugnae tempus demonstratur.* XXI. *Celebris quidam Demosthenis locus depravatus ostenditur.* XXII. *Error idem in Themistoclis etiam Epistolis demonstratur; novoque argumento illas apocryphas esse concluditur.* XXIII. *Alter Demosthenis locus tentatur, ac illustratur.* XXIV. *Amphictyonici Concilii tempus definitur: ac vera Asclepiorum, & Heracliorum festorum dies indicatur.* XXV. *Dodvelli argumentatio circa Prytaniarum, Tribuumque seriem refellitur, eiusque sententia eximio Ulpiani testimonio confutatur.* XXVI. *Aliud Dodvelli argumentum dirimitur, & contra Dodvellum ipsum retorquetur.*

DISSERTATIO III.

DODVELLI, ALIORUMQUE SCRIPTORUM OMNIUM SENTENTIA DE TRIBUUM ATHENIENSIUM, AC PRYTANIARUM ORDINE EXPONITUR, ET CONFUTATUR.

I. Quum plurima ſapienter olim Athenis inſtituta fuerint, ut Reipublicae libertas, ac popularis illa imperii forma, quae ſublatis iampridem Regibus, perpetuiſque Archontibus invaluerat, ſemper incolumis ſervaretur, illud etiam in primis haberi merito ſolet, quod univerſa Civium multitudo varias in Tribus, ac veluti Claſſes diſtributa, ita regiminis, imperiique particeps foret, ut Tribuum illarum quaelibet perpetua quadam, conſtantique ſerie Populi caetibus, Eccleſiis, ſive Concionibus praeſideret; ideoque tum in ferendis abrogandiſque legibus, tum in publicis rebus omnibus adminiſtrandis omnia Tribuum ſuffragio committerentur. Eiuſmodi verò ſupremum fere Athenis imperium ſummamque rerum poteſtatem ita variis Athenienſium Tribubus conceſſam eſſe iam diximus, ut pro vario Tribuum numero civilis Atticus annus varias in partes divideretur, illarumque ſingulae ſua anni parte Populo praeſiderent. Hinc illa civilis anni pars, aut temporis ſpatium, quo Tribus aliqua eſſe, vel imperare conſueverat, Πρυτανεία, *Prytania* dicebatur; Tribus illa, quae Prytaniae munere fungebatur, πρυτανεύοντα; denique Cives illi, qui ex Tribu imperante electi fuerant, Πρυτάνεις *Prytanes* vocabantur. Haec omnia fere perſpicuis adeo Suidae, Pollucis, aliorumque Veterum teſtimoniis demonſtrantur, ut Sigonio (1) facem ceteris praeferente, Petavius (2), Dodvellus (3), aliique plurimi ubique fere conſpirent, ut ſuperiori Diſſertatione iam dixi-

(1) De Repub. Athen. Lib. I. c. 2. (2) Doctr. Temp. Lib. II. c. 1. (3) Diſſertat. III. ſect. 40. & ſeq.

diximus, atque uberius etiam, & accuratius Dissertatione VI. dicturi sumus, ubi universam hanc Prytaniarum, Prytanumque seriem, munera, & functiones omnes exponemus.

II. Ac veteres quidem Scriptores illi sola plerumque Tribuum nomina, Prytaniarum tempus, ac numerum prodidere; nihilque fere de illarum ordine, ac serie, qua singulis annis illae imperare consueverint, perspicue tradiderunt; ut facile proinde fuerit in tanta rerum obscuritate, veterumque Scriptorum silentio summis alioquin, doctissimis Viris Scaligero, Petavio, Sponio, Petito, Prideauxio, aliisque pluribus subinde falli, ut variis in locis oportunè ostendetur. Hinc exploranda, vel definienda supererat Prytaniarum series, & ordo, quo Tribus ipsae vel inter se conferri, vel Prytaniae munere successive fungi consueverant; cumque saepissime in Graecis Scriptoribus Tribus imperantis nomen, aut etiam suppresso Tribus nomine, *prima*, *nona*, *decima*, *Prytania*, veluti perspicua quaedam temporis nota, memoretur, quaerendum fuerat quaenam ex pluribus Atheniensium Tribubus *prima*, quae *secunda* fuerit, quaeve omnium prima, vel decima imperaverit. Itaque praeclare de literis, Atticaeque Historiae cultoribus meritus esse conspicitur Dodvellus, qui maxima ingenii laude, penitiorique Atticorum Scriptorum cognitione omnium primus de inquirenda Tribuum serie, vel Prytaniarum ordine cogitavit; cumque plurima subtiliter ille quidem, ac ingeniose ex Veterum monimentis accuratissime congessisset, veram se demum Atheniensium Tribuum, Prytaniarumque seriem deprehendisse existimavit [1]. Cum tamen plurima doctissimo quoque Viro exciderint, quae perspicuis Veterum testimoniis adversantur; ac series illa, quae ab ipso constituta fuerat, levibus subinde coniecturis, aut depravatis Scriptorum testimoniis innixa, liberiori denique differendi genere probata videatur, vera Prytaniarum, Tribuumque series adhuc obscura, vel incerta fore conspicitur; ut operae proinde pretium me facturum putaverim, si haec omnia subtilius, atque accuratius exponerem; cumque Dodvelli aliorumque Scriptorum omnium sententiam falsam esse ostendissem, veram deinde Prytaniarum, Tribuumque seriem Dodvello, ceterisque omnibus incompertam, perspicuis ipse, certisque Veterum testimoniis demonstrarem. P 2 III. Ut

(1) Dissert. Sect. 40.

III. Ut autem omnia meliori, quo poterit, ordine demonstrentur, illud in ipso veluti limine inquiri, clarisque Veterum testimoniis ostendi debet, quis Tribuum numerus, quaeve proinde Prytaniarum series, atque divisio variis olim temporibus Athenis floruerit; quibus nominibus Tribuum illarum singulae appellari consueverint, quibus denique temporibus institutae illae fuerint, ut cetera exinde facilius veluti nitido, uberrimoque fonte dimanent. Id vero facile praestari, vel definiri profecto poterit, cum varius ille Tribuum numerus, ipsarumque nomina ab innumeris fere Scriptoribus memorentur: quorum plurimos in superiori quoque Differtatione, prout ipsa rerum, locique opportunitas postulavit, exposui. Ceteris tamen omnibus aut clarior aut accuratior haberi facile poterit Pollux, quippe qui varium Tribuum numerum, nomina, simulque tempora, quibus illae institutae fuerint, diligenter adeo nobis expressit; ut ipsius testimonium aliorum omnium instar haberi merito possit. Itaque Pollux ubi de Tribuum Atheniensium numero, origine, & divisione differit haec habet. Αἱ φυλαὶ, τέως μέν ἐπὶ Κέκροπος, ἦσαν τέσσαρες, Κεκροπὶς, Αὐτόχθων, Ἀκταία, Παραλία. Ἐπὶ δὲ Κραναῦ μετωνομάσθησαν Κραναῒς, Ἀτθὶς, Μεσόγαια, Διακρὶς. Ἐπὶ δὲ Ἐριχθονίου Διὰς, Ἀθηναῒς, Ποσειδωνιὰς, Ἡφαιστιὰς, ἀπὸ δε τῶν Ἴωνος παίδων, ἐπὶ Ἐρεχθέως, Γελέοντες, Ὅπλητες, Αἰγικόρεις, Ἀργάδεις. Ἐπὶ δὲ Ἀλκμαίωνος δέκα ἐγένοντο ἐκ πολλῶν ὀνομάτων, ἐρομένου τοῦ Πυθίου, Ἐρεχθηὶς, Κεκροπὶς, Αἰγηὶς, Πανδιονὶς, Ακαμαντὶς, Ἀντιοχὶς, Λεοντὶς, Οἰνηῒς, Ἱπποθωοντὶς, Αἰαντὶς. Προσετέθησαν δὲ αὐταῖς δύο, Ἀντιγονὶς, καὶ Δεμετριὰς, ἃς ὕστερον μετωνόμασαν Ἀτταλίδα, καὶ Πτολεμαΐδα [1]. *Tribus quidem usque ad Cecropem quatuor fuerunt, Cecropis, Autochthon, Actaea, Paralia. Post Cranaum vero adnominatae sunt Cranais, Atthis, Mesogaea, Diacris. Sed post Erichthonium Dias, Palladia, Neptunia, Vulcania. Verum ab Ionis liberis, Erichthone, & Leonte, Hoplitae, Aegicores, & Cades. Ab Alcmaeone vero, Apolline interrogato, multa nomina in decem relata sunt; Erechtheis, Cecropis, Aegeis, Pandionis, Acamantis, Antiochis, Leontis, Oeneis, Hippothoontis, Aeantis. His vero addiderunt duas Antigonidem, & Demetriadem, quas postea Attalidem, & Ptolemaidem nominaverunt.*

IV. Exi-

(1) Lib. VIII. c. 9. Sect. 109. 110.

IV. Eximius iste Pollucis locus, qui facile ex Herodoto [1], Pausania [2], aliisque pluribus [3] vel confirmari, vel illustrari etiam posset, perspicue nobis ostendit, quod initio quidem Athenis quatuor solum Tribus, seu Civium classes distingui consueverunt; quamvis illae variis subinde nominibus appellarentur; donec ab Alcmaeone decem numero sunt institutae. Ac eiusmodi quidem Pollucis verba Meursius de Alcmaeone perpetuorum Archontum ultimo, qui anno 3. Olympiadis VI. Imperium obtinuit, intelligenda fore putavit: cumque ab Herodoto scriptum videret, quod Tribuum numerus a Clisthene viro Alcmaeonida auctus fuit, intricatum hunc nodum dirimere nesciens *vides*, ait, *dissensum, quem non facile est componere* [4]. Dissensum ipsum notavit eruditissimus Khunius; nec illum alia ratione componi posse putavit, quam si in Polluce pro *ἐπὶ δὲ Ἀλκμαίωνος sub Alcmaeone* legatur *ἐπι δὲ τῶν Ἀλκμαιώνος sub filiis Alcmaeonis*. Certe a Clisthene Tribuum numerum mutatum esse innuit Aristoteles [5], idque post exactos Athenis Pisistratidas contigisse non Herodotus [6] solum, & qui Herodoto assentiri se dicit, Pausanias [7], sed Plutarchus [8] etiam ostendit, qui Clisthenem ipsum eiectis Pisistratidis Athenis imperasse, novamque Reipublicae formam instituisse commemorat. Quinetiam Plutarchus [9] ipse civilem illam discordiam, quae Solonis aetate Athenis exarserat, describens, confusam quidem minusque, ut opinor, accuratam [10], sed veterem tamen Tribuum seriem expressit, dum Pisistratum *Diacriorum*, Lycurgum *Pediaeorum*, Megaclem denique Alcmaeonis filium, Clisthenisque patrem *Paraliorum* principem fuisse dicit. Itaque dubitari certe non poterit, quin novus ille X. Tribuum numerus a Clisthene Olympiadis LXVII. anno 3., quo Clisthenes ipse Athenis excelluit, atque Archontis etiam dignitatem obtinuit, ut Plutarchi verba, simulque superstites Arundelliani Marmoris [11] laciniae praeseferunt, sit institutus: ut mirari proinde subeat, cur ambigua Pollucis verba de Alcmaeone perpetuorum Archontum ultimo intelligi posse Meursius existimaverit, cum longe sane verisimilius de Alcmaeo-

ne

(1) Lib. V. c. 69. (2) In Atticis (3) Ulpian. in Demosth. Timocrateam, Strabo Lib. IX. & Schol. Aristoph. ad Vespas., Heraclid de Politiis, & Steph. in AEgicoris. (4) Regnum Atticum Lib. II. c. 10. (5) Polit. Lib. III. c. 2., & Etymologus in Eponym. (6) Lib. V. c. 69. (7) In Attic. (8) In Aristide (9) In Solone (10) Vid. Palmer. Exercit. pag. 4. & 5. ad Herodot. (11) Lin. 60. Epoch. 46.

ne Megaclis patre, Clisthenisque avo intelligi potuissent, quamvis ad Olymp. LXVII. tempora vitam protraxisse a doctissimo Khunio prorsus immerito existimetur. Quid vero, quod Dodvellus ipse, qui alicubi certe Tribuum numerum a Clisthene Olympiade LXVII. institutum esse diserte iam dixerat [1], alibi tamen asseruit Solonis etiam aetate, qui Olym. LV. anno 1. e vivis excessit, decem Athenis Tribus fuisse? [2]

V. Quandoquidem vero perspicuis adeo Veterum testimoniis erudimur X. Atheniensium Tribus a Clisthene institutas esse, Pollucis locus feliciter a Khunio restitutus censeri facile poterit; nisi fortasse Clisthenes ipse avi nomine, tum a Polluce, tum ab aliis etiam Scriptoribus *Alcmaeon* aliquando sit appellatus. Scrupulum hunc mihi, vel suspicionem olim iniecerat Plutarchus ipse, qui cum in *Vita Aristidis* observasset Aristidem ipsum Clisthenis necessarium fuisse, ideoque Themistocli Neoclis filio adversatum esse, in *Praeceptis gerendae Reipublicae* principes viros illos enumerans, qui cives alios aetate minores praesidio, & auctoritate sua ad summam rerum gloriam evexere, ait Ἀριστείδην μὲν ηὔξησε Κλεισθένης: *Aristidem quidem auxit Clisthenes*; aliosque commemorans, qui invidiae stimulis spectatissimis etiam Viris sunt adversati, ait ὡς Ἀλκμαίων Θεμιστοκλεῖ: *ut Alcmaeon Themistocli*: quo fieri posse conieceram, ut Clisthenes ille, qui Aristidi suffragatus, ideoque Themistocli Aristidis aemulo adversatus fuisse dicitur, unus idemque fuerit ac Alcmaeon, quem veluti Themistoclis adversarium Plutarchus exhibuit; cum praesertim Clisthenis huius, Themistoclis, vel Aristidis aetate in Alcmaeonidarum familia nullus omnino alius fuerit, qui Alcmaeonis nomine vocaretur, ut in accurato Gentis illius Stemmate apud Palmerium conspicitur [3]; nec plurimum fortasse abhorreat, ut idem ille, qui materni avi nomine *Clisthenes* vocabatur, paterni quoque avi nomine *Alcmaeon* diceretur. Cum tamen Plutarchus ipse commemorat [4] Themistoclem iam exulem a Leobote quodam Alcmaeonis Agraulensis filio accusatum esse, facile superiora Plutarchi verba non de Clisthene, sed de Agraulensi potius Alcmaeone intelligi debent; ideoque, aut Pollux erravit, aut ipsius contextus antea depravatus ex optima Khunii coniectura restitui debet. VI.

(1) Differt. III. Sect. 37. (2) Differt. I. Sect. 9. (3) Exercit. Pag. 633. (4) In Themistocle.

VI. Ceterum ſive Pollux in exprimendo X. Tribuum auctore prorſus erraverit, ſive cum Herodoto, aliiſque Scriptoribus aliqua ratione conciliari ille poſſit, perinde eſt. Gravius id certe, ac illuſtrius cenſeri; ideoque ſubtilius hic a nobis, & accuratius inquiri debet, an ſaltem in contexenda Tribuum ipſarum ſerie ordinem illum ſervaverit, quem Tribus ipſae Athenis habuerunt. Quod enim aliquo aut dignitatis, aut vetuſtatis ordine inter ſe conferri debuerint, ideoque Tribus una certa quadam, conſtantique praerogativa aliam praecedere conſueverit, dubitari vix poſſe putaverim. Illud ſane in Plutarcho iam pridem obſervaveram, quod in diſponendis Tribuum Athenienſium Choris Aiacis, vel Aeantis Tribus nuſquam poſtremo omnium loco collocabatur: εἰς τὴν ἐχάτην χώραν μηδέποτε τὴν φυλὴν ἀυτȣ̃ Α'ιαντος καταβάλλȣσι [1]. Aeantidem, vel *Aiacis Tribum poſtremo loco nunquam collocant*. Herodotus etiam in deſcribenda Marathonia pugna, quae anno 3. Olymp. LXXII. contigerat, diſerte nobis expreſſit, quod Callimachum ducem, ſeu Polemarchum, Athenienſium Tribus eodem prorſus ordine ſequebantut, quem inter ſe habere, ſive ſervare conſueverant: τȣ̃ μὲν δεξιȣ̃ κερέως ἡγέετο ὁ Πολέμαρχος Καλλίμαχος . . . ἡγεομένȣ δὲ τȣ́τȣ ἐξεδέκοντο, ὡς ἀριθμέοντο αἱ φυλαὶ ἐχόμεναι ἀλλήλων [2] *dextro cornu preaerat Callimachus Polemarchus . . . . . hoc duce ſequebantur deinceps caeterae Tribus eo, quo inter ſe ordine recenſentur*. Exinde vero non immerito prorſus, ut opinor, conieceram, quod Tribus ipſae tum belli, tum pacis etiam tempore certo quodam, conſtantique ordine numerari, ſive diſponi ſolerent; neque ordinem tamen illum ab ullo tum Veterum, tum Recentiorum nitide, certoque nobis expreſſum, vel demonſtratum eſſe videbam; cum praeſertim Veteres ipſi, ac Recentiores in contexenda Tribuum Athenienſium ſerie mirifice diſſideant Siquidem, ut Meurſium, alioſque plures ommittam, qui nihil de vero Tribuum ordine tradidere, Pauſanias ipſe, qui in rebus Atticis exponendis ceteros Scriptores omnes longiſſime ſuperavit, eam Tribuum Athenienſium ſeriem contexuit, quae a Pollucis ſerie plurimum diſſidet. Ulpianus [3] etiam Demoſthenis enarrator in exponenda Tribuum ſerie non a Pauſania ſolum, ſed a Polluce quoque maxime aberrat. Ex recentioribus vero Sigonius [4] Athenienſes Tribus alio prorſus ordi-

(1) Sympoſ. lib. I. queſt. 10. (2) Lib. 6. (3) In Orat. adv. Timocr. (4) De Rep. Athen. lib. I. c. 2.

ordine, quam qui in Veteribus illis conspicitur, enumeravit. Ita propemodum Sponius (1) in explicanda veteri Inscriptione plurimum fallitur, Tribuumque ordinem fortuitum, atque incertum fuisse arbitratur. Prideauxius (2) Heroas Tribuum Eponymos, a quibus nempe Tribus illae nomen acceperant, adeoque Tribus ipsas alio prorsus ordine recenset. Denique, ne ceteros etiam hic persequar, Dodvellus ipse, ut mox ostendetur, qui veram Tribuum seriem se deprehendisse, certisque Veterum testimoniis ostendisse gloriatur, eam Tribuum seriem exhibuit, quae tum a Polluce, tum a Pausania, tum a ceteris quoque Scriptoribus dissideat, perspicuoque Plutarchi testimonio repugnet; quippe quae postremum semper locum Aeantidi Tribui, Pollucis ac Sigonii instar, concesserit. Varias eiusmodi, maximeque dissidentes tum Veterum tum Recentiorum sententias hic una subiecisse iuverit, ut ex ipsa quoque illarum varietate maxima hac in parte rerum obscuritas, ac perplexitas ostendatur.

	Pollux	Pausanias	Ulpianus	Sigonius	Prideauxius	Dodvellus
1	*Erechtheis*	*Hippoth.*	*Pandio.*	*Cecrop.*	*Cecrop.*	*Pandion.*
2	*Cecropis*	*Antioch.*	*Erechth.*	*Erechth.*	*Pandion.*	. . . . .
3	*Aegeis*	*Aeant.*	*Cecrop.*	*Pandion.*	*Erechth.*	*Hippoth.*
4	*Pandionis*	*Leont.*	*Aegeis*	*Aegeis*	*Aegeis*	*Oeneis*
5	*Acamantis*	*Erechth.*	*Oeneis*	*Oeneis*	*Acam.*	. . . . .
6	*Antiochis*	*Aegeis*	*Leont.*	*Acaman.*	*Hippoth.*	*Leontis*
7	*Leontis*	*Oeneis*	*Aeant.*	*Leontis*	*Antio.*	*Acam.*
8	*Oeneis*	*Acaman.*	*Acam.*	*Hippoth.*	*Aeantis*	*Erech.*
9	*Hippothoont.*	*Cecrop.*	*Antioch.*	*Antio.*	*Leontis*	. . . . . .
10	*Aeantis*	*Pandion.*	*Hippoth.*	*Aeantis*	*Oeneis*	*Aeantis*

VII. Qui varias eiusmodi tum Veterum, tum Recentiorum hypotheses accuratius inspexerit, facile, ut opinor, intelliget veram ex illis Tribuum Atheniensium seriem exculpi non posse, cum facile coniici, vel divinari certe non possit, quaenam alteri palmam praeripiat, ceterisque accuratior habenda sit. Quinetiam suspicor Pollucis, Ulpianique seriem omnino

(1) Itiner. Tom. II. pag. 245. (2) Marm. Oxon. pag. 215.

no temere, & inconſulto contextam eſſe, quod nempe Scriptores illi ſolum Tribuum numerum hic exprimendum ſuſceperint, nihilque de vero ipſarum ordine cogitaverint. Prideauxius vero in contexenda Tribuum, vel potius Heroum ſerie ſolum dignitatis rationem habuiſſe videtur; ut ille proinde Cecropem prius, alioſque Athenienſium Reges expreſſerit, tum Acamentem, caeteroſque numeraverit, qui non regia quidem dignitate, ſed eximia tamen & heroica virtutis gloria hunc Athenis honorem obtinuerunt, ut illorum nomine Athenienſium Tribus inſignirentur. Quod vero ad Pauſaniam attinet, Heroas ille Tribuum Eponymos eadem fortaſſe ſerie, vel ordine numeravit, quo ipſorum ſtatuae Athenis poſitae ipſius aetate conſpiciebantur. Ubi nimirum ille quingentorum curiam, & Tholum deſcripſiſſet, repente ſubdit ἀνωτέρω δὲ ἀνδριάντες ἑστήκασιν Ἡρώων, ἀφ' ὧν Ἀθηναίοις ὕστερον τὰ ὀνόματα ἔχον αἱ φυλαί... τῶν δὲ Ἐπωνύμων (καλοῦσιν γὰρ οὕτως σφᾶς) ἔστι μὲν Ἱπποθόων [1].. *paullo vero ſuperius Heroum illorum ſtatuae poſitae ſunt, a quibus recentiora nomina Athenienſium Tribus acceperunt.... Ex Eponymis autem (ſic enim illos appellant) unus eſt Hippothoon...* moxque ceteras 9. Eponymorum ſtatuas recenſet, ipſiſque demum *Attalum*, *Ptolemaeum*, atque *Hadrianum* Caeſarem adiungit, quorum nominibus tres novae Athenienſium Tribus Pauſaniae aetate diſtinguebantur. Ergo Pauſanias in contexenda Tribuum, vel Eponymorum ſerie illum fortaſſe ordinem adhibuit, quem in ipſorum ſtatuis Athenis ille conſpexerat. Quod vero Pauſanias addidit Athenienſium Tribus ab Heroibus illis recentiora nomina deſumpſiſſe, non ita intelligi profecto debet, ut illarum ſtatuae tunc temporis erectae fuerint cum Olympiade LXVII. decem Athenis Tribus inſtitutae ſunt. Antiquioribus enim temporibus, atque ipſa quoque Solonis aetate, qua Athenienſes cives omnes quatuor ſolum in claſſes, ſeu Tribus diſtributi fuerant, erectas illas fuiſſe perſpicuo Demoſthenis teſtimonio deprehendi, qui cum veterem Solonis legem recitaſſet ait: συνίετε καθ' ὃν τρόπον ὁ Σόλον τοὺς νόμους, ὡς καλῶς, κελεύει τιθέναι; ἐπέταξεν ἐκθεῖναι πρόσθεν τῶν Ἐπωνύμων [2], *intelligitis quo pacto, & quam praeclare, leges ferre Solon iubeat? iuſſit exponere ante ſtatuas Eponymorum*.. Hic ipſe quoque Athenienſium mos in proponendis, ferendiſque legibus non ab Etymolo-

Q

(1) In Attic. (2) Orat. adv. Leptin. pag. 373.

mologo [1] ſolum, ſed ab Andocide quoque demonſtratur; qui eandem ipſam Solonis legem, ut videtur, innuens ait: ὁπόσων δ' ἂν προσδέῃ, οἱ δὲ ᾑρημένοι Νομοθέται ὑπὸ τῆς βουλῆς ἀναγραφόντων ἐν σανίσι, καὶ ἐκτιθέντων πρὸς τοὺς Ἐπωνύμους σκοπεῖν τῷ βουλομένῳ [2]: *quantum autem deſideretur Nomothetae a Senatu electi deſcribant in tabulis, atque ad Eponymos proponant, ut qui velit inſpicere poſſit* [3]. Itaque merito notatus a Prideauxio [4] Petiti error qui ſuperiorem illam Solonis legem de Eponymorum Archontum ſtatuis explicandam fore putavit, quod fortaſſe intelligeret Solonis aetate Eponymorum quidem Archontum ſtatuas haberi potuiſſe; nullas vero Heroum ſtatuas *Eponymas*, aut Heroas ipſos *Eponymos* vocari potuiſſe; cum nondum Tribus inſtitutae forent, quae nomen ab Heroibus, vel ſtatuis illis acciperent. Ac certe Heroes illi a Solone *Eponymi* vocari non poterant, ſed *Eponymorum* nomen a Demoſthene ſolum adiectum fuit quod nimirum ipſius aetate Heroes illi etiam Eponymi vocarentur. Itaque Petiti error levior eſt certe quam ut acerbius a Prideauxio notari, *ſtupidiſſimeque* admiſſus vocari ille poſſet; longeque gravior error ille cenſeri poterit, quem a Volfango Lazio [5] admiſſum eſſe conſpicio, qui cum ſaepiſſime in Graecis Scriptoribus *Leontidas*, *Acamantidas*, *Antiochidas* memorari vidiſſet, illas *Eteobutidarum*, & *Eumolpidarum* inſtar, illuſtres quaſdam nobilioreſque Athenienſium familias exiſtimavit; cumque vix ullam Archontum cognitionem habuiſſe videatur, *Leonem* tamen quendam Faſtis omnibus ignoratum, veluti Athenienſium Archontem nobis obtruſit. Sed, ut ad Athenienſes Tribus revertar, ſatis, ut arbitror, oſtenſum fuit illarum ſeriem, quae a Polluce, Pauſania, Ulpiano, & Prideauxio, contexta fuit, omnino fortuitam, atque incertam eſſe oportere, quippe quae non verum, conſtantemque illarum ordinem exprimat, neque perſpicuis Scriptorum teſtimoniis innitatur, ſed aliis potius ex fontibus profluxiſſe merito videatur. Atque utinam quidem Dodvellus ipſe, qui optime, ſapienterque viderat veram hanc Tribuum ſeriem ex ſolis Veterum teſtimoniis eliciendam eſſe in teſtimoniis illis explorandis accuratior fuiſſet! Facile nimirum acerrimus Auctor ille errores, ac vitia, quae in ſeriem a ſe contextam irre-

(1) In Eponym. (2) Orat. de Myſter. (3) Vid Meur. Lect. Attic. lib. V. c. 5. (4) Marm. Oxon. pag. 215. (5) Graecia Antiq. lib. II. c. 2.

irrepſerant, deprehendiſſet, quaeque ego nunc primum perſpicuis, ut opinor, argumentis oſtendam, ubi prius elegantem illam Dodvelli ſententiam ingenue, ſuiſque veluti coloribus expoſuero.

VIII. Itaque Dodvellus obſervat quod a Demoſthene in Oratione *contra Timocratem* (1) exibetur Ψήφισμα, ſive decretum, quod factum fuiſſe dicitur ἑνδεκάτῃ τοῦ Ἑκατομβαιῶνος μηνὸς *undecima Hecatombaeonis menſis die* & in quo legitur ἐπὶ τῆς Πανδιονίδος πρώτης, ἑνδεκάτῃ τῆς πρυτανείας (2) *ſub Pandionide* Tribuum *prima*, *undecima* die *Prytaniae*: pauciſque mox interiectis iterum dicitur ἐπὶ τῆς Πανδιονίδος πρώτης πρυτανείας, δωδεκάτῃ τῶν Προέδρων, ἐψήφισεν Ἀριστοκλῆς Μυῤῥινούσιος (3) *ſub Pandionide Prytania prima*, *duodecima Proedrorum* die, *decrevit Ariſtocles Myrrhinuſius*. Denique Demoſthenes ipſe in Oratione *de Corona* aliud decretum exibet editum ἐπὶ Ἄρχοντος Μνησιφίλου Ἑκατομβαιῶνος ἔνῃ καὶ νέᾳ, πρυτανευούσης Πανδιονίδος (4) *Archonte Mneſiphilo*, *trigeſima Hecatombaeonis* die, *Pandionide* Tribu *Prytaniae munere fungente*. Itaque, concludit Dodvellus, cum in variis decretis illis, quae Hecatombaeone menſe omnium primo edita, prima Prytania, primuſque locus Pandionidi Tribui ſemper tribuatur, eademque Tribus, ac Prytania ſemel, iterumque *prima* dicatur, manifeſtiſſime inferri debet quod ſedes illa, primuſque locus in Tribuum, aut Prytaniarum ordine ita Pandionidis proprius fuit, ut illa quolibet anno omnium prima imperaverit: cumque eadem prorſus ratio de ceteris etiam Tribubus habenda ſit, ut nimirum ipſarum quaelibet, Pandionidis inſtar, in civilibus annis certo quodam, conſtantique loco praeſederit, Prytaniarum ſedes, ac Tribuum ordo omnino conſtans admitti debet. Nec alia certe de cauſſa Dodvellus ipſe fieri potuiſſe putavit (5) ut ἐννάτῃ, δεκάτῃ, πέμπτῃ, *nona*, *decima*, *quinta* Prytania, ſuppreſſo plerumque Tribus, aut menſis nomine, ſaepius a Demoſthene, aliiſque Scriptoribus memoretur, niſi quod Athenienſium Tribuum ordo ſemper ubique conſtans, invariabilis, adeoque civium ſingulis ita perſpectus erat, ut cum ex. gr. *prima Prytania* dicebatur, repente intelligi, vel definiri etiam poſſet qua Tribu Prytaniae munus obeunte, quo anni menſe lex quaedam edita, ſive decretum aliquod eiuſmodi Prytaniae numerum praeſeferens ſancitum fuerit.

(1) Pag. 465. (2) Pag. 467. (3) Pag. 471. (4) Pag. 316. 317. (5) Diſſert. III. ſect. 45.

rit. Quod ſi Prytaniarum ſeries, aut Tribuum ordo fortuitus, aliquando varius, & inconſtans fuiſſet, ambiguum prorſus, ignotumque Athenienſibus civibus fuiſſet, & quo tempore lex edita fuerit: cum tamen eximia lege, quam eadem ipſo loco ex Demoſthene excripſit Dodvellus, cautum fuerit, ne leges ullae vim ſortirentur, niſi ab illa die, qua editae fuerant; ideoque ſcribis imperatum, ut cuilibet Pſephiſmati, ſive legi certos diei, temporiſque characteres adſcriberent. Nullus denique, ut opinatur Dodvellus in Prytaniarum ordine deſignando ſortium uſus effingi poteſt. Siquidem ſortes ipſae adhiberi facile poterant *cum eſſet officiorum aliqua diſparitas, quae cauſſa eſſe poſſet alterum alteri eſſe anteferendum ...... par* autem *erat ubique ius Prytaniarum; nec pauciores Tribubus Prytaniae* (1). Quod ſi Scriptores aliqui Tribus ipſas *κληρώτας ſortito electas* eſſe dixerunt, ut in illis proinde ſortes adhibitae videantur, id de ſolis Prytaniarum Proedris, atque Epiſtátis, ſive Praefectis intelligendum eſſe putat Dodvellus, qui certe ſortibus eligebantur: at Tribus ipſae, illarumque ſeries non fortuita, vel inconſtans, vel denique ſortis arbitrio commiſſa; ſed ubique potius eadem, conſtans, & invariabilis haberi debet (2).

IX. Ubi vero Prytaniarum ordinem, Tribuumque ſeriem Dodvellus ſuperioribus argumentis, & exemplis etiam ubique fixam, & conſtantem eſſe oſtendiſſet, ſuam cuique ſedem tribuere vel definire nititur; eamque certis veterum teſtimoniis ſe deprehendiſſe arbitratur. Quemadmodum ergo ſuperioribus decretis illis, quae ex Demoſthene protulerat, Pandionidem Tribum Hecatombaeone menſe imperaſſe, ipſamque omnium primam fuiſſe dixerat, ita quoque decretis aliis innixus Hippothoontidem Tribum in Boedromione menſe, vel tertio loco collocavit. Etenim Demoſthenes ipſe in eadem Oratione *de Corona* decretum exibet *ἐπὶ Ἄρχοντος πολυκλέυς μηνὸς Βοηδρομιῶνος ἕκτῃ ἐπὶ δέκα φυλῆς πρυτανευόσης Ἱπποθοωντίδος* (3) *Archonte Philocle, Boedromionis menſis ſextadecima* die, *Hippothoontide Tribu Prytaniae munere fungente*, iterumque decretum aliud *ἐπὶ Νικοκλέυς Βοηδρομιῶνος ἔνῃ καὶ νέᾳ, πρυτανείᾳ φυλῆς Ἱπποθοωντίδος* (4) Archonte *Nicocle, trigeſima Boedromionis die, Prytania Tribus Hippothoontidis* deinde vero, cum in eadem ipſa Oratione decretum aliud habeatur *ἐπὶ Ἄρχοντος Εὐθυκλέυς Πυανεψιῶνος ἐννάτῃ*

ἀπίον-

(1) Diſsert. III. ſect. 42. & 37. (2) Diſsert. III. ſect. 37. (3) Pag. 327. (4) Pag. 323.

ἀπίοντος, φυλῆς πρυτανευούσης. Οἰνηΐδης [1] *Archonte Euthycle*, *vigesima secunda Pyanepsionis die Oeneide Tribu Prytaniae munus obeunte* Oeneidem Tribuum quarto loco constituit. Cum ibidem decretum aliud occurrat ἐπὶ Χαιρωνίδυ Ἡγέμονος Γαμηλιῶνος ἕκτη ἀπίοντος, φυλῆς πρυτανευούσης Λεοντίδος [2], *Archonte Chaeronda Hegemonis* filio, *vigesima quinta Gamelionis* die, *Leontide Tribu Prytaniae munere fungente* Leontidi Tribui sextum locum concessit. Erechtheidem vero Tribum octavo loco reposuit quod ibidem Orator decretum aliud exhibeat factum ἐπὶ Ἄρχοντος Ἡροπύθυ μηνὸς Ἐλαφηβολιῶνος ἕκτη φθίνοντος, φυλῆς πρυτανευούσης Ἐρεχθηΐδος [3] *Archonte Heropithe vigesima quinta Elaphebolionis mensis*, *Erechtheide Tribu Prytaniam gerente* Aeantidi vero Tribui decimum, sive postremum locum attribuit, quod in laudata saepius Demosthenis Oratione decretum aliud memoretur ἐπὶ Ἄρχοντος Ναυσικλέυς, φυλῆς πρυτανευούσης Αἰαντίδος, Σκιῤῥοφοριῶνος ἕκτη ἐπὶ δέκα [4] *Archonte Nausicle*, *Prytaniam obeunte Aiantide Tribu*, *sexta decima Scirrhophorionis* die. Postremo, cum in Thucydide [5] ubi de induciis agitur, quae anno 3. Olympiadis LXXXVIIII. inter Athenienses, ac Lacedaemionios sancitae sunt, habeatur Ἀκαμαντὶς ἐπρυτάνευε . . . . ἔδοξε ἄρχειν τήνδε ἐκεχειρίαν τὴν ἡμέραν τετράδα ἐπὶ δέκα τῦ Ἐλαφηβολιῶνος μηνός . . . μηνὸς ἐν Λακεδαίμονι Γεραςίυ δωδεκάτῃ, *Acamantis* Tribus *Prytaniae munere fungebatur* . . . *placuit inducias istas incipere decimaquarta Elapbebolionis mensis* Atheniensis die . . . . *duodecima vero Gerastii Lacedaemoniorum* mensis, atque Dodvellus [6] eiusmodi Thucydidis locum depravatum esse suspicaretur, neque commodius sanari posse quam si numeri ab imperito exscriptore transpositi ita restituerentur τὴν ἡμέραν δωδεκατην τῦ Ἐλαφηβολιῶνος μηνὸς . . . . μηνὸς ἐν Λακεδαίμονι Γεραςίυ τετράδα ἐπὶ δέκα *duodecima Elaphebolionis mensis* Atheniensis *die*, *quartadecima vero Gerastii Lacedaemonii mensis*, Acamantidem Tribum septimo loco collocavit; ut solae proinde *Antiochis*, *Cecropis*, & *Aegeis* superessent, quarum sedes adhuc ignota foret, quamvis ad secundam, quintam, vel nonam sedem, quae vacuae supererant, illae referri debeant. Itaque constans illa Tribuum, ac Prytaniarum series ita ex Dodvelli sententia, qui menses etiam alterne plenos, & cavos supponit, disponi debet.

I. Pandio-

(1) Pag. 330. (2) Pag. 324. (3) Pag. 316. (4) Pag. 339. (5) Lib. IV. c. 118. 119.
(6) Dissert. VIII. sect. 9.

I.	Pandionis definit	die	6.	Metagitnionis
II.	ignota	. . . .	13.	Boedromionis
III.	Hippothoontis	. . . .	19.	Maemacterionis
IV.	Oeneis	. . . .	26	Pyanepsionis
V.	ignota	. . . .	2.	Gamelionis
VI.	Leontis	. . . .	7.	Anthesterionis
VII.	Acamantis	. . . .	13.	Elaphebolionis
VIII.	Erechthais	. . . .	18.	Munichionis
IX.	ignota	. . . .	24,	Thargelionis
X.	Aeantis	. . . .	29.	Scirrophorionis

X. Sed constans tamen illa Pritaniarum series, & Tribuum ordo, ut putat Dodvellus, anno 3. Olympiadis CXVIII. variatus fuit, cum duae Tribus aliae *Antigonis* nimirum, atque *Demetrias* sunt institutae: non solum quod Tribuum quaelibet tunc unico solum mense imperabat, ideoque singulae Prytaniae 30. vel 29. dies complectebantur, verum etiam quod *novas Tribus Antigonidem, & Demetriadem primas in hoc novo ordine fuisse suspicetur* (1) Dodvellus. Siquidem Josephus in Libro XIV. Antiqu. Iudaic. c. 16. exibet decretum ab Atheniensibus factum *ἐπὶ Ἀγαθοκλέυς Ἄρχοντος Agathocle* (2) *Archonte* hoc est anno 2. Olymp. CLXXXIII., in quo dicitur Ἐυκλῆς Μενάνδρυ Ἁλιμύσιος ἐγραμμάτευε, Μυνιχιῶνος ἑνδεκάτῃ τῦς Πρυτανείας *Eucles Menandri* filius *Halimusius, Scribae munere fungebantur, Munichione mense, undecima Prytaniae die*: ideoque cum Eucles ille fuerit Halimusius, atque ad Leontidem proinde Tribum spectaverit, *vix autem sit*, ut inquit Dodvellus, *quod dubitemus quin Scriba Prytaniae fuerit Tribus πρυτανευύσης* (3) quae nimirum Prytaniae munere, tunc fungebatur, Leontis ipsa, quae sexta iampridem fuerat, in octavum deinde locum migrasse debuit, vel potius decimum, ut cum Munichione mense concurrat. Sic Acamantis etiam Tribus, quae septima olim fuerat in Psephismate quodam apud Laertium (4) *πέμπτη quinta*

(1) Dissert. III. sect. 39. (2) Dodvel. Dissert. II. sect. 15. (3) Ibi sect. 39. (4) Lib. VII. sect. 10.

ta vocatur: ideoque manifeste colligitur quod aucto Tribuum numero constans ille ipsarum ordo, & Prytaniarum series, quae prius invaluerat, ita mutata fuit, ut novus alius Tribuum ordo adhiberi caeperit. Sed hic ipse tamen novus Tribuum ordo semper idem, & constans haberi deinde debuit: cum praesertim duae novae Tribus, *Attalis*, & *Ptolemaeis* veterem aliarum ordinem minime perturbaverint; sed Attalis ipsa in Antigonidis Ptolemais vero in Demetriadis locum successerit, ut post Pollucem [1] Dodvellus [2] existimavit; quamvis Hermogenis Scholiastes Ptolemaidem Antigonidi, atque Attalidem Demetriadi successive putaverit.

XI. Quicumque eximiam hanc Prytaniarum seriem subtiliter adeo a Dodvello constitutam accuratius inspexerit, nullus dubito, quin incredibilem ipsius solertiam, acre ingenium, summamque veterum Scriptorum, temporumque peritiam admiretur. Neque is certe ego sum, qui a doctissimi Viri sententia perspicuis adeo veterum testimoniis illustrata, subtilique temporum ratione confirmata diffidere velim, nisi plurima veterum ipsorum testimonia, quae subinde cogitanti mihi, remque acrius exploranti occurrerunt, alias in partes abripuissent. Haec ipsa vero tum veterum testimonia, tum argumenta plurima, quibus ego omnium primus verum Tribuum ordinem ac Prytaniarum seriem manifestissime demonstravi, in sequenti potius Differt. complectar; interim singulas Dodvelli rationes, & testimonia singula, quae ab illo collecta fuerint, accurate excutiam, ut exinde quoque ipsius sententiae falsitas ostendatur; cumque doctissimus Auctor ille primum, simulque praecipuum argumentum ex decretis illis eruerit, quae tum a Demosthene, tum a caeteris etiam Scriptoribus memorantur, is illarum singula diligentius inquiram, ut facile intelligi vel definiri possit an illorum praesidio vera Tribuum series, qualis a Dodvello contexitur, haberi possit.

XII. In decretis illis, inquit Dodvellus, quae a Demosthene proferuntur, *Pandionis* Tribus ubique *πρωτη prima* vocatur, primoque mensi coniungitur, ergo Pandionis ipsa in Prytaniarum ordine primum semper locum obtinuit. Doctissimi tamen Viri pace non video cur ex paucis decretis, & exemplis illis costans illa Pandionidis Tribus sedes inferri possit. Perspi-

(1) Lib. VIII. c. 9. sect. 109. 110. (2) Dissert. III. sect. 40.

Perspicue quidem inferri poterat eo anno, quo decreta illa, sive ψηφίσματα facta sunt Pandionidem Tribuum primam fuisse, primamque in Prytaniarum ordine sedem ita occupasse ut Hecatombaeone proinde mense praesederit; sed quamvis etiam Tribuum series fortuita, sortisque suffragio commissa censeatur, id optime tamen aliquando fieri, sive contingere profecto poterat, ut Pandionis ipsa primum locum sortiretur; ideoque nulla ratione deduci potest quod illa singulis annis eadem prima sede, primoque loco imperaverit. At, inquit Dodvellus, non in uno solum, sed in tribus potius decretis Pandionis Tribus Hecatombaeoni mensi, primoque loco tribuitur, ergo si semel iterumque ipsius sedes constanter adeo eidem mensi conceditur, manifestissime inferri debet, quod illa non semel, non fortuito, non aliquando solum, sed singulis etiam annis primum hunc locum occupaverit. Qui coniecturis hic solum, unoque dissentiendi amore duceretur reponere hic Dodvello fortasse posset Pandionidi Tribui semel iterumque in diversis annis fortuito eundem primum locum obtigisse; ideoque ex hac ipsa fortuita temporum consensione nihil propemodum inferri posse. At cum ingenuo doctissimoque Viro modestius, ac liberalius, agendum est, neque levibus coniecturis illis ingeniosa ipsius opinio refellenda.

XIII. Mirari tamen subinde liceat cur ex decretis, quae ex Demosthene in Oratione *contra Timocratem* proferuntur, tanquam ex duobus testimoniis Dodvellus constantem illam Pandionidis Tribus fixamque sedem deduxerit. Cum enim illorum utrumque eodem anno, eodemque etiam mense latum fuerit, primum nempe undecima alterum vero sequenti Hecatombaeonis die, quis aperte non videat quod in illorum utroque eadem omnino Tribus Pandionis veluti πρυτανευούσα memorari debet? Ergo ex duobus decretis illis id unum inferri poterat quod aliquando, atque, ut ego quidem opinor, circa Olymp. CV. Hecatombaeone mense Pandionis Tribus praesederit; non vero quod variis, distinctisque annis primam illam in Prytaniarum ordine sedem occupaverit. Certe Scholiastes ille, qui Argumentum in Orationem *contra Timocratem* scripsit, asserit decretum illud a Timocrate factum esse anno proximo post annum illum, quo Athenienses, cum Persarum Rege, & Mausolo Ceriae Satrapa dimicarunt; ideoque cum bellum

istud

iſtud ex Diodoro [1] contigerit anno 3. Olymp. CV., decretum a Timocrate factum fuit anno 4. Olymp. CV. eodemque anno Pandionis Tribus Hecatombaeone menſe, primoque imperavit. Quod ſi tertium quoque decretum illud, quod ex altera Demoſthenis Oratione *de Corona* profertur, eodem ipſo, quo ſuperiora, menſe, vel anno latum fuiſſet, dubitari certe non poſſet quin univerſa demum Dodvelli ſententia, ſive argumentionis vis omnino corruere debeat. Sed huius tamen decreti tempora aut ignoraſſe, aut potius non exploraſſe videtur Dodvellus: facile nimirum id ille deprehendiſſet, quod mihi certe nunc omnium primo exploratum eſſe conſpicio. Dum enim accuratam rerum illarum ſeriem, quae ibi a Demoſthene memorantur, excutio, perſpicuis oppido, certiſque characteribus deprehendi eximium hunc Demoſthenis locum, alterius etiam inſtar, mirifice depravatum eſſe, ut in illo proinde non Ἑκατομβαιῶνος, *Hecatombaeonis*, ſed Ἐλαφηβολιῶνος *Elaphebolionis* legendum ſit; ideoque Demoſthenis loco ad hiſtoriae fidem a me reſtituto Pandionis Tribus non Hecatombaeone menſe, ſed Elaphebolione potius imperaſſe conſpicitur: quo tantum abeſt ut Dodvelli ſententia confirmari unquam poſſit, ut exinde quoque certiſſime refellatur.

XIV. Ac ne temere Demoſthenis locum illum ſollicitaſſe videar, ex quo deinde plurima Hiſtoriae vel illuſtrandae vel corrigendae profluere demonſtrabo, ſuprema ſolum veluti capita illarum rerum paucis complectar, quae tum ab Aeſchine, tum a Demoſthene, quos inter gravis illa controverſia exarſerat, memorantur. Aeſchines ergo [1] in Oratione *de falſa Legatione* memorat quod cum Phryno quidam Rhamnuſius in Olympicis ipſis induciis a Macedonicis latronibus captus eſſet, atque exinde pretio redemptus Athenas rediiſſet, iterum Macedoniam una cum Cteſiphonte, quem ſocium illi Athenienſes adiunxerant, conceſſit, ibique prima ineundae cum Athenienſibus pacis conſilia Philippo Regi propoſuit. Quod cum Athenis innotuiſſet, publico decreto ſancitum fuit ut Philippo Macedonum Regi Legatos Athenas mittere liceret, qui de pacis conditionibus decernere, & foedus etiam inire poſſent. Olynthus interim a Philippo capta fuit; moxque ab Athenienſibus electi Legati X. [2], qui in Macedoniam abeuntes foederis, pa-

(1) Lib. XVI. c. 7. (2) Pag. 248.

pacisque consilia cum Rege promoverent, quos inter Aeschines ipse, ac Demosthenes electi sunt. Deinde narratur ab Aeschine (1) quod Demosthenes una cum Legatis aliis Athenas reversus ὀγδόῃ ἱςαμένȣ Ἐλαφηβολιῶνος *octava Elaphebolionis* mensis die, cum Asclepia festa peragerentur, concionem indixit, in qua de recipiendis Philippi Legatis decerneretur; qui cum advenissent post urbana Bacchanalia, *ὀγδόῃ ἐπὶ δέκα decima octava* Elaphebolionis cum Legatis ipsis pax, atque sequenti die *ἐννάτῃ ἐπὶ δέκα decima nona* societas etiam constituta fuit (2). Hinc ἑβδόμῃ φθίνοντος, *vigesima quarta* Elaphebolionis die Atheniensium socii, qui tunc Athenis aderant, societatem illam cum Philippi Legatis initam iureiurando confirmarunt, cum Chersobleptes Thraciae Rex ab eiusmodi societate exclusus ἕκτῃ φθίνοντος, sive *vigesima quinta*, a Philippo superatus esset (3). Quemadmodum vero iusiurandum Athenis Philippi Legatis tum ab Atheniensibus, tum a variis ipsorum sociis praestitum fuerat; ita quoque a Philippo iusiurandum ipsum exigendum fuit; ideoque mox narrat Aeschines ab Atheniensibus V. Legatos electos esse, qui in Macedonia iusiurandum a Philippo exigerent, atque iterum Aeschines ipse, ac Demosthenes electi sunt. Tum subdit. Ἤδη δὲ ἡμῶν κεχειροτονημένων ἐπὶ τȣ̀ς ὅρκȣς, ὔπω δὲ ἀπηρκότων ἐπὶ τὴν ὑςέραν πρεσβείαν, ἐκκλησία γίνεται, ἐν ᾗ Δημοσθένης λαγχάνει προεδρεύειν .... Κερσοβλέπτης ἀπολώλεκε τὴν ἀρχὴν Ἐλαφηβολιῶνος μηνὸς ἕκτῃ φθίνοντος, Δημοσθένης δ' ἐν τῷ δήμῳ προήδρευε τȣ́τȣ τȣ̃ μηνὸς, εἷς ὢν τῶν πρέσβεων, ἑβδόμῃ φθίνοντος. Οὐ μόνον διετρίψαμεν τὰς λοιπὰς ἡμέρας τȣ̃ μηνὸς, ἀλλὰ Μȣνιχιῶνος ἐξωρμήσαμεν, ϗ τȣ́τȣ τὴν βȣλὴν μάρτυρα ὑμῖν παρέξομαι. ἔςι γαρ αὐτῆς ψήφισμα, ὁ κελεύει ἀπιέναι πρέσβεις ἐπὶ τȣ̀ς ὅρκȣς, καί μοι λέγε τὸ τῆς βȣλῆς ψήφισμα. Ἀκȣ́ετε ὅτι Μȣνιχιῶνος ἐψηφίστη τρίτῃ ἱςαμένȣ, ὁ δὲ Κερσοβλέπτης ἀπώλεσε τὴν ἀρχὴν πρὶν ἐμὲ ἀπιέναι τȣ̃ προτέρȣ μηνὸς, εἴπερ Ἐλαφηβολιὼν ἔςι Μȣνιχιῶνος πρότερος (4). *Iam vero nobis ad exigendum iusiurandum delectis, nondum vero ad posteriorem hanc legationem profectis, concio fit, in qua Demostheni obvenit ut Proedrus esset ... Chersobleptes imperium amisit vigesima quinta Elaphebolionis die, Demosthenes autem, cum ex Legatis esset, in Populo Proedrus fuit vigesima quarta eiusdem mensis die .... Neque vero reliquos dumtaxat mensis dies morati sumus, sed Munichione demum profecti sumus: cuius rei testem vobis Senatum exhibebo, ipsius est enim*

(1) Par. 283. (2) Aeschin. pag. 254. & 284. (3) Aeschin. pag. 258. (4) De falsa Leg. 207.

enim decretum, quod Legatos ad exigendum iusiurandum abire iubet . . . . Auditis hoc fuisse decretum tertia Munichionis die: Chersobleptes autem imperium amiserat antequam ergo discederem praecedente mense, si modo Elaphebolion Munichione mense prior est.

XV. Haec ipsa quoque rerum, temporumque series a Demosthene tum in Oratione *De Corona*, tum in alia quoque *De falsa Legatione* aut nitide memoratur, aut tacite saltem veluti certissima supponitur, cum Demosthenes ipse acerbior Aeschinis insectator nullam hic illi fraudis, mendaciique notam obiiciat. Quinetiam Demosthenes posteriorem hanc quoque legationem commemorans ait ἡ μὲν τοίνυν εἰρήνη Ἐλαφηβολιῶνος ἐνάτῃ ἐπὶ δέκα ἐγένετο. ἀπεδημήσαμεν δ' ἡμεῖς ἐπὶ τὺς ὅρκυς τρεῖς ὅλυς μῆνας, ϗ τῦτον ἅπαντα τὸν χρόνον ἦσαν οἱ Φωκεῖς σῶοι. ἥκομεν δεῦρο ἀπὸ τῆς πρεσβείας τῆς ἐπὶ τὺς ὅρκυς τρίτῃ ἐπὶ δεκάτῃ τῦ Σκιῤῥοφοριῶνος μηνὸς[1]; *Pax igitur decimanona Elaphebolionis die facta fuit. Peregre autem abfuimus nos ad exigendum iusiurandum tres menses totos, & hoc toto tempore Phocenses fuere incolumes. A legatione propter exigendum iusiurandum suscepta huc reversi sumus decima tertia Scirophorionis mensis* die. Deinde narrat ab Aeschine in Concione, quæ ἕκτῃ ἐπὶ δέκα τῦ Σκιῤῥοφοριῶνος ἐγίγνετο *sextadecima Scirrophorionis facta fuit*, Athenienses deceptos esse; & ab illis iterum foedus cum Philippo ὀγδόῃ φθίνοντος Σκιῤῥοφοριῶνος *vigesima tertia Scirophorionis die* firmatum esse, cum Phocenses interim Atheniensium socii, eodemque cum Philippo foedere comprehensi vigesima prima eiusdem mensis die a Philippo oppressi fuissent. Sic enim ait: ὀγδόῃ ἐγίγνοντο αἱ σπονδαὶ, ϗ πάντα τἀκεῖ πράγματα ἀπολώλει, ϗ τέλος εἶχε. πῶ τῦτο δῆλον; τῇ τετράδι φθίνοντος ἐκκλησιάζετε μὲν ὑμεῖς τοτ' ἐν Πειραιεῖ περὶ τῶν ἐν τοῖς νεωρίοις, ἧκε δὲ Δερκύλλος ἐκ Χαλκίδος, ϗ ἀπήγγειλεν ὑμῖν ὅτι πάντα τὰ πράγματα ἐγκεχείρικε Θηβαίοις ὁ Φίλιππος, ϗ πέμπτην ἡμέραν εἶναι ταύτην ἐλογίζετο, ἀφ' ὗ γεγόνασιν αἱ σπονδαὶ[2]; . . . ἐπειδὴ δὲ ἀπολώλεσαν οἱ Φωκεῖς ὕστερον ἡμέραις πέντε, ἢ ἕξ, ὁ Δερκύλλος ἐκ τῆς Χαλκίδος ἧκεν ἀναστρέψας; ϗ ἀπήγγειλεν ὑμῖν ἐκκλησιάζυσιν ἐν Πειραιεῖ, ὅτι Φωκεῖς ἀπολώλασι; ϗ ὑμεῖς ταῦτα ἀκύσαντες εἰκότως ϗ ἐκείνοις συνήχθεσθε, ϗ αὐτοὶ ἐξεπέπληχθε, ϗ παῖδας, ϗ γυναῖκας ἐκ τῶν ἀγρῶν κατακομίζειν ἐψηφίζεσθε. . . . ϗ τὰ Ἡράκλεια ἐν ἄστει θύειν . . . . ὥστε μήτε τὺς ἐκ τῆς βυλῆς θεωρύς, μήτε τὺς θεσμοθέτας εἰς τὰ Πυθία πέμψαι, ἀλλ'

(1) De Falsa Leg. Pag. 207. (2) Pag. 208.

ἀποςῆναι τῆς πατρίυ θεωρίας (1). *vigesimatertia Scirrophorionis die facta sunt foedera, illic perdita, & consummata erant omnia. Unde id perspicitur? Vigesima septima concionem vos habebatis in Piraeeo de navalibus, venit Dercyllus Chalcide, & vobis nuntiat Philippum summam rerum commisisse Thebanis, & quintum eum esse diem ponebat, ex quo foedus esset factum .... Postquam vero Phocenses perierant, quinque diebus, aut sex post, Dercyllus Chalcide reversus vobis concionem in Piraeeo habentibus nunciat Phocenses periisse, & vos Athenienses eo audito & illorum vicem dolebatis, ut par erat, & ipsi perterriti & liberos, & uxores ex agris in Urbem transferendos decernebatis .... & Herculana sacra in Urbe facienda .... ut neque Theoros a Senatu electos, neque Thesmothetas ad Pythia mitteretis, sed patrium spectaculum desereretis.* Si diligens ista simulque nitida rerum series, quae miro consensu tum a Demosthene, tum etiam ab Aeschine exponitur, paulloque mihi accuratius subiicienda fuerat, observetur, perspicuum fiet quod primum Decretum illud, quo V. Legati ab Athieniensibus electi sunt, Elaphebolione mense ante diem vigesimam quintam, sive ἕκτην φθίνοντος editum fuit; alterum vero, quo Legati ipsi moram Athenis trahentes tandem discedere compulsi sunt, *die tertia Munichionis* Μυνιχιῶνος τρίτη ἱςαμένυ. Perspicuum quoque fit pacem cum Philippo die decimaoctava Elaphebolionis ὀγδόῃ ἐπὶ δέκα; foedus vero vel societatem ἐννάτῃ ἐπὶ δέκα decimanona factam fuisse, exactisque post pacem tribus mensibus V. Legatos illos ex Macedonia Athenas rediisse, paulloque post Scirophorione mense Phocenses opressos esse; ideoque Decretum, quod audita Phocensium clade Athenienses fecere, τετράδι φθίνοντος, sive vigesima septima Scirrophorionis die editum fuisse; cum nulla praesertim aut in mensium nomine, aut dierum numero mendi suspicio esse possit, quod Ulpianus Demosthenis Enarrator haec omnia eodem prorsus modo, iisdemque vocibus expresserit, ac in Demosthene conspiciuntur.

XVI. Age vero iam inquiramus an Demosthenes ipse in Decreto, quod exscripsit Dodvellus, & in altero, quod a Petavio, Palmerio, aliisque pluribus citari solet, vel sibi, vel supreriori historiae consentiat. Demosthenes in Oratione *de Corona* sic ait: Ἐπὶ Ἄρχοντος Μνησιφίλυ Ἑκατομβαιῶνος ἕνῃ καὶ νέᾳ, φυ-

(1) Pag. 216.

φυλῆς πρυτανευούσης Πανδιονίδος . . . ἐπειδὴ Φίλιππος ἀποςείλας πρέσβεις περὶ τῆς εἰρήνης πρὸς Ἀθηναίους . . : δεδόχθαι τῇ βουλῇ, καὶ τῷ δήμῳ τῶν Ἀθηναίων ὅπως ἂν ἡ εἰρήνη ἐπιτελεσθῇ, ἡ ἐπιχειροτονηθεῖσα ἐν τῇ πρώτῃ ἐκκλησίᾳ, πρέσβεις ἑλέσθαι ἐκ πάντων Ἀθηναίων ἤδη πέντε. τοὺς δὲ χειροτονηθέντας ἀποδημεῖν, μηδεμίαν ἀναβολὴν ποιουμένους, ὅπου ἂν ὄντα πυντάνωνται τὸν Φίλιππον. καὶ τοὺς ὅρκους λαβεῖν τε παρ' αὐτοῦ, καὶ δοῦναι τὴν ταχίςην, ἐπὶ ταῖς ὁμολογημέναις συνθήκαις αὐτῷ πρὸς τῶν Ἀθηναίων δῆμον (1). *Archonte Mnesiphilo trigesima Hecatombaeonis die, Pandionide Tribu Prytaniae munere fungente. Postquam Philippus missis Legatis de pace, foedus ex confesso fecit cum Atheniensibus, placere Senatui, Populoque Atheniensium ut pax in prima concione iussa perficiatur, Legatos ex omnibus Atheniensibus iam deligi quinque: delectos autem proficisci oportere, nulla mora interposita, eo ubi esse Philippum audierint; & iusiurandum tum ab eo exigendum, tum dandum primo quoque tempore de facto per eum cum Populo Atheniensi foedere.* Deinde vero Demosthenes, ubi Phocensium cladem Athenis auditam esse dixisset, subiicit Decretum illud, quod in tanta rerum perturbatione, maximoque Civium terrore factum fuit: Ἐπὶ Μνησιφίλου Ἄρχοντος, συγκλήτου ἐκκλησίας ὑπὸ Στρατηγῶν γενομένης, καὶ Πρυτάνεων, καὶ βουλῆς γνώμῃ, Μαιμακτηριῶνος δεκάτῃ ἀπιόντος, Καλλισθένης Ἐτεονίκου Φαλερεὺς εἶπε: μηδένα Ἀθηναίων μηδεμιᾷ παρευρέσει ἐν τῇ χώρᾳ κοιταῖον γίγνεσθαι, ἀλλ' ἐν Ἄςει, καὶ Πειραιεῖ . . . . κατακομίζειν δὲ τὰ ἐκ τῶν ἀγρῶν πάντα τὴν ταχίςην *Archonte Mnesiphilo, concione a Strategis convocata, & de sententia Prytanum, ac Senatus, vigesima prima Maemacterionis die, Callisthenes Eteonici Phalereus dixit. Ne quis Atheniensium ulla de caussa in agro pernoctet, sed in Urbe maneat, & Piraeeo . . . . deferantur etiam, quae sunt in agris, omnia celerrime.* Qui haec duo Decreta cum superiori Phocensis cladis historia contulerit, is facile intelliget in Decretis istis temporum seriem mirifice perturbatam esse, atque a superioribus omnino dissidere; ut uterque proinde Demosthenis locus ubi duo haec decreta, sive ψηφίσματα exhibentur, manifeste corruptus haberi debeat; nec aliter ille sanari, vel ad historiae fidem restitui possit, quam si in utroque & mensis nomen, & diei numerus varietur. Atque initio quidem suspicabar falsos illos temporum characteres, textusque vitium ex Demosthenis ipsius fraude prodiisse,

(1) Pag. 316. 317.

diisse, qui, ut Aeschines olim observavit, τῦ βυλευτηρίυ, κ̀ τῶν δημοσίων γραμμάτων, κ̀ τῦ χρόνυ, κ̀ τῶν ἐκκλησίων καταψεύδεται [1] . . . κ̀ τὰ γεγενημένα, ὐ μόνον, ὡς ἐςι, λέγει, ἀλλὰ κ̀ τὴν ἡμέραν, εν ᾗ φήσι γενέσθαι, κ̀ προστίθησί τινος ὄνομα πλασάμενος ὡς ἔτυχε παρὼν μιμύμενος τ' ἀληθῆ λέγοντας [2]. *Contra curiam, contra publica monumenta, contra Populi conventus mentitur . . . neque vero quae facta sunt dumtaxat dicit, sed & diem, quo facta esse ait, adiicit, & fictitium alicuius nomen adiungit, qui interfuerit, ut eos, qui vera loquuntur, imitetur.* Verum, cum nulla Demostheni caussa fuisse videatur ut accuratam illam temporum seriem, quam alibi expresserat, hoc loci perturbaret, cum nulla praesertim utilitas illi, ac praesidium oriri inde posset, id librarii solum, vel imperiti exscriptoris vitio tribuendum putaverim.

XVII. Quocumque tamen ex fonte error iste prodierit, facile ex superioribus ille corrigi, adeoque integer Demosthenis contextus sanari poterit. Itaque, si primum Decretum illud, quod Mnesiphilo Archonte Hecatombaeonis ἕνῃ καὶ νέᾳ sive *trigesima die* factum dicitur, fuerit illud, quo Legati V. iampridem electi, atque Athenis adhuc immorantes abire iussi sunt, in ipso Μυνιχιῶνος τρίτῃ *tertia Munichionis* rescribi debet; cum revera hac ipsa Munichionis die, ut ex Aeschine demonstravimus, atque ex ipsa temporum serie colligitur, decretum illud editum fuerit. Sin vero potius fuerit decretum aliud, quo Legati V. electi fuerunt, qui proinde in ipsa decreti serie mox recensentur, tunc Ἐλαφηβολιῶνος φθίνοντος ἐννάτῃ *vigesima secunda Elaphebolionis die* legendum erit; cum Ἐλαφηβολιῶνος φθίνοντος ἑβδόμῃ *vigesima quarta Elaphebolionis*, ut antea vidimus, Demosthenes egatorum iam Lelectorum unus illi concioni praefuerit [3]. In altero vero Psephismate, quod Mnesiphilo Archonte Μαιμακτηριῶνος δεκάτῃ ἀπιόντος, sive *vigesima prima Maemacterionis die*, audita repente Phocensium clade factum asseritur, omnino rescribi debet Σκιῤῥοφοριῶνος τετράδι φθίνοντος *vigesima septima Scirrophorionis*, cum Phocensium excidium ea die Athenis innotuisse iam demostraverim, atque Athenienses ipsos terrore perculsos omnia in Urbem ex agris deferenda decrevisse. Quod si locus ille Demosthenis a Dodvello citatus, in quo Pandionis Tribus cum Hecatombaeone men-

se

(1) De falsa Leg. pag. 259. (2) Ibi pag. 267. (3) Aesch. falsa Leg. pag. 258. & contra Ctesiph.

se coniungit, manifestissime depravatus esse conspicitur, atque pro *Hecatombaeone Elaphebolion* rescribi debet, quis aperte non videat quod ex eiusmodi testimonio Dodvelli sententia perspicue refellitur; cum Pandionis illa, quae in decretis aliis *prima* dicebatur, atque Hecatombaeoni mensi coniungabatur, hic Elapheboliōni connexa fuerit, ideoque in Prytaniarum ordine *octavum* locum occupaverit? quo certe tantum abest ut Prytaniarum series omnino constans, & invariabilis ostendi possit, ut nitide potius inferatur illam fortuitam, ac incertam, singulisque annis diversam esse oportere.

XVIII Quemadmodum vero corruptus ille Demosthenis locus, in quo pro *Hecatombaeone Elaphebolion* restitui debet, doctissimo Dodvello in contexenda Prytaniarum serie fraudi fuit; ita quoque decretum aliud, in quo Scirrophorionem pro Maemacterione rescribendum esse iam docui, Petavium, Palmerium, aliosque plurimos in definiendo vel Phocensis excidii, vel Pythiorum Ludorum tempore in errorem abripuit. Itaque rem eruditis omnibus iucundam me facturum putaverim si, restituto iam correctoque Demosthenis loco, verum Phocensis excidii tempus ostendam, simulque variis Veterum testimoniis accuratam illam temporum seriem illustrius confirmem, quam ex Aeschine, simulque Demosthene, gravissimis nimirum, coevisque Scriptoribus paullo superius expresseram. Phocense igitur, sacrumque bellum anno 1. Olympiadis CVIII. Phocensibus ipsis a Philippo oppressis, desiisse testatur Pausanias: *δεκάτῳ δὲ ὕϛερον ἔτει μετὰ τῦ ἱερῦ κατάληψιν ἐπέθηκεν ὁ Φίλιππος πέρας τῷ πολέμῳ Φωκικῷ τε, κ̣ ἱερῷ κληθέντι ἀυτῷ, Θεοφίλυ μὲν Αθήνησιν Αʹρχοντος, ὀγδόης δὲ ὀλυμπιάδος κ̣ ἑκατοϛῆς ἔτει πρώτῳ, ἣν Πολυκλῆς ἐνίκα ϛάδιον Κυρηναῖος*: *decimo anno postquam*, Delphicum *Templum* a Phocensibus *expoliatum fuerat, bello huic, quod idem Phocicum, & Sacrum apellarunt, finem Philippus imposuit, Archonte quidem Athenis Theophilo, Olympiadis vero centesimae octavae anno primo, quam Polycles Cyrenaeus stadio vicerat*. Petavius depravato illo, ut videtur, Demosthenis loco deceptus Phocensium cladem ineunte anno 2. Olymp. CVIII. contigisse putavit, quippe qui Pythia Elaphebolione mense eodem anno 2. celebrata fuisse dixerit, paullo post quam Phocenses a Philippo oppressi iam fuerant. Ea vero de causa Phocensis belli finem in annum 3. eiusdem Olympiadis Archia Athenis

Ar-

Archonte a Diodoro [1] conferri arbitratur, quod ille res gestas unico plerumque anno serius commemoret. Palmerius [2] vero superiorem Pausaniae locum ita omnino corrigendum existimat, ut legatur ἔτει τρίτῳ *anno tertio*. Siquidem, inquit ille, Demosthenes asserit oppressis Phocensibus Pythia celebrata fuisse; *celebrabantur autem anno tertio*: *quod quadrat cum Archia Archonte secundum Diodori calculum*; *& id notavit Petavius*, *& est nodus vindice dignus*. [3] Sed nodus ipse, quicumque ille fuerit, a Palmerio intricatior eficitur dum Pausaniae, Diodorique hypotheses simul componere, atque ex Diodoro Pausaniae textum corrigere nititur; cum Pausanias ipse sibi mirifice consentiat, atque a Diodori calculo maxime diffideat. Cum enim Phocense bellum decimo tandem anno, postquam initum fuerat, diremptum sit, atque Pausania teste bellum exarserit *Agathocle* Archonte anno 4. Olympiadis CV. [4], ipsius exitus a Pausania ad annum 3. Olympiadis CVIII. referri non poterat. A Diodoro quidem belli finis in anno 3. Olymp. CVIII. collocatur; sed Diodorus ipse belli principium ad annum 2. Olymp. CVI. retulerat. Denique Palmerius [5] existimavit Pythia Maemacterione mense, vel circiter celebrata fuisse; *nam Demosthenes in Oratione de Corona recitat Decretum mense Maemacterione factum dum Philippus Phocenses evertebat*; *Oratione vero de falsa Legatione ait ob eas turbas non potuisse Athenienses mittere Theoros ad Pythia*. Quo certe loco Palmerius non depravato solum, ut antea vidimus, Demosthenis textu in errorem abripitur, ut Maemacterione mense Phocensium cladem contigisse, Pythicosque Ludos celebratos esse arbitretur; sed in colligenda quoque temporum serie aberravit, ut Phocenses ipsos anno 3. Olymp. CVIII. oppressos existimet: cum tamen Phocensium excidium a Scirophorione mense anni 2. Olympiadis CVIII. dimoveri non possit, Pythicique ludi ineunte vere sequentis anni celebrari debuerint, ut oportunius Differt XIII. ostendetur.

XIX. Ac sane, quod ad verum Phocensis excidii tempus attinet, dubitari certe non poterit quin Phocenses Vrbes tribus omnino mensibus excisae, direptaeque fuerint postquam societatis, pacisque foedera cum Philippo ab Atheniensibus icta

(1) Lib. XVI. c. 60. (2) Doctr. Temp. Lib. I. c. 33. (3) Exercit. in Pausan. pag. 135. (4) Phocic. c. 2. (5) Exerc. in Aesch. pag. 656.

icta fuerant, ut eximio Demosthenis testimonio demostravi. Eiusmodi vero pacem Themistocle Athenis Archonte, hoc est anno 2. Olymp. CVIII. sancitam esse clarissimis, certisque characteribus tum ex Dionysio, tum ex Aeschine ostendi potest. Dionysius enim ubi Olynthiorum Urbem Theophilo Athenis Archonte, sive anno 1. Olymp. CVIII. a Philippo occupatam esse dixisset, ait: μετα τὴν Ὀλυνθίων ἅλωσιν, Ἄρχοντος Θεμιστοκλέυς, συνθῆκαι Φιλίππῳ πρὸς Ἀθηναίυς εγένοντο περὶ φιλίας, καὶ συμμαχίας. ἅυται διέμεναν ἑπταετῆ χρόνον ἄχρι Νικομάχυ. ἐπὶ δὲ Θεοφράσυ τῦ μετὰ Νικομαχον ἄρξαντος, ἐλυθησαν . . . μετὰ δὲ Θεμιστοκλέα Ἀρχίας, ἐφ᾽ ὗ παραινεῖ Δημοσθένης τοῖς Ἀθηναίοις μὴ κωλύειν Φίλιππον τῆς Ἀμφικτυονίας μετέχειν, μηδε ἀφορμὴν διδόναι πολέμυ, νεωςὶ πεποιημένυς τὴν προς ἀυτον εἰρήνην [1] *Post Olynthiorum cladem, Themistocle Archonte, pacta Philippo cum Atheniensibus de amicitia, ac societate sancita sunt. Ipsa vero septennii tempore ad Nicomachum usque durarunt; atque sub Theophrasto, qui post Nicomachum Archon fuit, dirempta sunt . . . . Post Themistoclem Archias Archon fuit, eoque imperante Demosthenes Athenienses hortatur ne Philippum Amphictyonici consessus participem esse probibeant, neve belli occasionem praebeant, cum nuper cum illo pacem inierint*. Ergo societatis, pacisque foedera, quae tum a Demosthene, tum ab Aeschine memorantur, anno 2. Olymp. CVIII. Elaphebolione mense peracta sunt; cumque Phocensium oppressorum loco Amphictyonici concilii ius Philippo Regi concessum foret, ut fuse narrat Diodorus [2] optime subdit Dionysius Archia Archonte, sive anno 3. eiusdem Olympiadis, Athenienses a Demosthene excitatos esse ne Amphictyonica Philippo inviderent, simulque pacem *nuper* cum illo factam infringerent. Idipsum quoque ex altero Dionysii loco deprehendisse videor, quem ea quoque de caussa nunc ego proferam, ut is ab errore, qui irrepserat, emaculetur. Dionysius ipse [3], ut ostenderet Orationem contra Boeotum *de Nomine*, quae inter Demosthenicas circumfertur, atque a nonnullis Dinarchi nomine inscripta fuerat, verum Dinarchi foetum esse non posse, observat in illa pugnam ad Pylas memorari, quae Theophilo Archonte contigerat, dum Dinarchus ipse, Nicophemo Archonte natus, tertium decimum aetatis annum agebat: μέμνηται γὰρ ὡς νεωςὶ τῆς ἐις Πύλας ἐξόδυ γεγενεμένης.

S ἡ δ᾽

(1) Epist. ad Ammae. (2) Lib. XVI. c. 60. (3) In Dinarcho num. 13.

ἡ δ' εἰς . . . Ἀθηναίων ἔξοδος ἐπὶ Θυμήδου Ἄρχοντος ἐγένετο, τρισκαιδεκάτον ἔτος Δεινάρχου ἔχοντος *meminit enim expeditionis in Pylas, ut nuper factae. Athenienſium vero expeditio in . . . Thumede Archonte facta fuit, cum tertium decimum aetatis annum Dinarchus ageret*. Hic a Dionyſio in Archontis nomine peccatum eſſe Meurſius [1], aliique docti viri obſervarunt; cumque Dinarchus, ex Dionyſii hypotheſi, Nicophemo Archonte, hoc eſt anno 4. Olymp. CIV. natus fuerit, adeoque tertiusdecimus eiusdem annus in 1. Olymp. CVIII. inciderit, maniſeſtiſſime pro *Thumedo Theophilus* in Dionyſii textu reſcribi debet. Sed gravior hic tamen error alter irrepſit, ut pugna quaedam ad Pylas, nulli certe Veterum memorata, nobis obtruderetur; cum ad Tamynas illa contigerit; atque in depravato Dionyſii textu pro *Pylis Tamynae* legendum ſit. Id ut opinor, aperte ſatis ex ipſo Orationis contextu deduci poteſt, in quo diſerte conſpicitur ϗ γὰρ νῦν ὅτε εἰς Ταμύνας παρῆλθον οἱ ἄλλοι, ἐνταῦθε τὰς Χόας ἄγων ἀπελείφθη. ϗ τοῖς Διονυσίοις καταμείνας ἐχόρευεν, ὡς ἅπαντες ἑωρᾶτε οἱ ἐπιδημοῦντες. ἀπελθόντων δ' ἐξ Εὐβοίας τῶν στρατιωτῶν, λειποταξίου προσεκλήτη [2] *Etenim nunc, ubi alii Tamynas profecti ſunt, iſte Choas agens hinc relictus eſt: Bacchanalibus item remanſit, & ſaltavit, ut videbatis omnes, qui aderatis: cumque milites ex Euboea rediiſſent, deſertae militiae accuſatus fuit*. Ergo depravatus ille Dionyſii locus ita reſtitui debet, ut in ipſo pro *Pylis Tamynae* memorentur; cumque Bacchanalia feſta Elaphebolione menſe, Choae vero decimatertia Antheſterionis die Athenis peragi conſueverint [3], ex utroque Demoſthenis, Dionyſiique teſtimonio nitide infertur Athenienſium expeditionem ad Tamynas Theophilo Athenis Archonte, ſive anno 1. Olymp. CVIII. propemodum exeunte contigiſſe; ſive Athenienſium milites Elaphebolione menſe nondum Athenas rediiſſe. Aeſchines vero [4], qui praelium illud ad Tamynas ſemel iterumque memorat, ſeque non praeclare ſolum in illo militaſſe dicit [5], ſed partae quoque victoriae nuncium Athenas rediiſſe gloriatur, illud ſancita Euboeenſium cum Athenienſibus pace iis temporibus Phocione duce confectum aſſerit, quibus Athenienſes ipſi nondum eum Philippo ineundae pacis conſilia ſuſceperant. Aſſerit

enim

(1) De Arch. Ath. Lib. IV. c. 9. (2) Pag. 637. (3) Harpocrat. in Choas. (4) De falſa Legat. pag. 270. (5) Vid. Plutar. Vit. X. Rhet. in Aeſchi.

enim [1] Euboeensium legatos, qui ineundae pacis causa Athenas concesserant, Atheniensibus Philippi regis nomine indicasse Philippum quoque pacem cum Atheniensibus inire velle; idque Phrynonem etiam *non multo post tempore* ex Macedonia reducem confirmasse. Itaque prima ineundae cum Philippo pacis consilia ad annum 2. Olymp. CVIII. manifestissime referri debent; cumque haec demum Elaphebolione mense sancita, proximoque Scirrophorione Phocensium urbes direptae fuerint, excidium illud ab anno 2. Olymp CVIII. dimoveri certe non poterit. Interim vero Philippus anno 1. ejusdem Olympiadis Olynthum caeperat, partaque victoria ludos Olympicos, ut testatur Demosthenes [2], in Macedonia celebravit: atque in olympicis induciis istis, ut opinor, Phryno Atheniensis a Philippi latronibus captus fuit, ut facile proinde Athenas paullo post Euboeensium legatos advenerit. Sed quid coniecturis istis hic immoror? cum Aeschines ipse, qui accuratissimam temporum illorum historiam contexuit, pacem, ac foedera *Themistocle Archonte* facta fuisse diserte dixerit. Ubi nimirum prima ineundae pacis consilia a Philippo proposita primum ex Euboeensium legatis, mox ex Phrynone, tum ex Ctesiphonte, & Aristodemo, qui e Macedonia nuper advenerant, Athenis innotuisse dixerat, repente subdit: *ἔγραψε Φιλοκράτης ἐξεῖναι Φιλίππῳ δεῦρο κήρυκας, καὶ πρέσβεις πέμπειν περὶ εἰρήνης, καὶ συμμαχίας . . . μετὰ ταῦτα ἐπῄει ὁ χρόνος, Θεμιστοκλῆς Ἄρχων, ἐνταῦθα εἰσέρχεται βουλευτὴς εἰς τὸ βουλευτήριον Δημοσθένης οὔτε λαχὼν, οὔτε ἐπιλαχὼν . . . . νικᾷ ἕτερον ψήφισμα Φιλοκράτης ἐν ᾧ κελεύει ἐλέσθαι δέκα πρέσβεις, οἵτινες ἀφικόμενοι πρὸς Φίλιππον ἀξιώσουσιν αὐτὸν δεῦρο πρέσβεις αὐτοκράτορας πέμπειν ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, τούτων εἷς ἦν Δημοσθένης* [3] *scripsit Philocrates licere Philippo caduceatores, & legatos huc mittere pacis, & societatis ineundae caussa. Post haec subibat tempus, quo Themistocles Archon fuit: tunc Senatum ingreditur Demosthenes senator neque sortitione, neque subsortitione factus . . . . Decretum aliud obtinet Philocrates, quo jubet decem legatos eligi, qui ad Philippum profecti postulent ab eo ut legatos summa potestate praeditos huc mittat pro pace: horum unus erat Demosthenes*. Quis hic aperte non videat Olynthiorum cladem, olympicos Philippi ludos, Euboensium legationem, Phrynonis, ac Ctesiphontis reditum, primumque Philocratis decretum Theophilo Athenis Archonte, sive anno 1. Olympiadis CVIII. contigisse

(1) Pag. 248. (2) Orat. de Falsa Legat. init. (3) Orat. adv. Ctesiph. pag. 283.

ſe; alterum vero Philocratis decretum, utramque Athenienſium legationem, pacis, ſocietatiſque foedera, quae inter utriuſque legationis tempora ſancita ſunt, Phocenſium denique cladem ad ſequentem annum 2. eiusdem Olympiadis, quo Themiſtocles Archon fuit, referendam eſſe? Itaque, ſi Phocenſe bellum decem annis duravit, ut non modo Pauſanias, ſed Aeſchines etiam ſemel, iterumque dicit; illudque Phocenſium excidio vigeſima prima Scirrophorionis die anno 2. Olymp. CVIII. diremptum fuit, perſpicuum certumque fiet illud anno 4. Olymp. CV. Agathocle Archonte exarſiſſe, ut teſtatur Pauſanias; niſi fortaſſe potius ad ſequentis anni principium ipſius exordia referre libeat, quo Elpines Athenis Archontis munere fungebatur.

XX. Phocenſis autem excidii die perſpicuis eiusmodi characteribus a me definito quid prohibet quin verum quoque Amphiſſenſis etiam, & Chaeronenſis belli tempus oſtendam, ſimulque inſignem Scaligeri (1), Petavii (2), Uſſerii (3), Noriſii (4), Dodvellique (5) errorem hic corrigam? Doctiſſimi Scriptores iſti, ut oſtenderent civilium menſium illorum ſedem, qui a Macedonibus adhibebantur, inter Olymp. CVIII. annum 2. atque 2. Olymp. CXI. mutatam eſſe, ipſosque menſes ex lunaribus ſolares evaſiſſe, Philippi Epiſtolam ex Demoſthene protulerunt, quam Rex ille Amphictyonum Dux deſignatus foederatis omnibus ſcripſit, ut ſibi cum exercitu contra Locrenſes Ozolas in Phocide coniungerentur: Ἐπειδὴ Λοκροὶ οἱ καλύμενοι Ὀζόλαι κατοικῦντες ἐν Ἀμφίσσῃ πλημμελλῦσιν εἰς τὸ ἱερὸν τῦ Ἀπόλλωνος τῦ ἐν Δελφοῖς . . . . βύλομαι τῷ Θεῷ μεθ' ὑμῶν βοηθεῖν, ὥςε συναντᾶτε μετὰ τῶν ὅπλων εἰς τὴν Φωκίδα, ἔχοντες ἐπισιτισμὸν ἡμερῶν τεσσαράκοντα, τῦ ἐνεςῶτος μηνὸς Λώυ, ὡς ἡμεῖς ἄγομεν, ὡς δὲ Ἀθηναῖοι, Βοηδρομιῶνος, ὡς δὲ Κορίνθιοι, Πανέμυ (6) *Quoniam Locrenſes, qui Ozolae nominantur, atque Amphiſſam incolunt, in Delubrum Apollinis Delphici delinquunt . . . . volo Deo, vobis adiutoribus, opem ferre. Quare armati nobis occurrite in Phocidem, allato commeatu quadraginta dierum, hoc menſe Loo, ut nos agimus; ut autem Athenienſes, Boedromione; ut Corinthii, Panemo*. Itaque Philippi aetate, inquiunt illi, atque anno 1. vel 2. Olymp. CVIII. quo a Philippo Amphictyonum Duce iam deſignato ſuperior Epiſtola ſcripta fuit, ſimulque Phocenſi bello finis impoſitus, Ma-

(1) Emend. Temp. Lib. I. (2) Doctr. Temp. Lib. I. cap. 29. (3) De Anno Sol. Maced. cap. 1. (4) Epoch. Syro-Maced. (5) Diſſer. IX. (6) Orat. de Corona p. 335.

Macedonum mensis Lous Boedromioni Attico respondebat, adeoque Lous ipse, Boedromionis instar, lunaris erat; quemadmodum lunaris etiam esse debuit Macedonum Daesius, qui in ea mensium serie, sive in hypothesi quod Lous Boedromioni responderet, cum Hecatombaeone Attico committebatur. At Plutarchus asserit Alexandrum Regem natum esse *ἱςαμένυ μηνὸς Ἑκατομβαιῶνος, ὃν Μακεδόνες Λῶον καλῦσιν, ἕκτῃ* [1] *Hecatombaeonis mensis, quem Macedones Loum appellant, sexta* die; atque Alexandri pugna ad Granicum, quae Plutarcho ipso teste, Daesio Macedonum mense commissa fuit, Thargelioni Attico ab Aeliano tribuitur [2]; quemadmodum ipsam quoque Alexandri mortem, quae certe Daesio mense exeunte a Plutarcho tribuitur, Thargelione contigisse dicit Aelianus [3]. Ergo anno 2. Olymp. CXI. quo pugna ad Granicum commissa fuit, Macedonici menses ex veteri iam sede exturbati fuerant, ut Lous non amplius Boedromioni, sed Hecatombaeoni; sicuti Daesius non Hecatombaeoni, sed Thargelioni potius responderet. Insignem hanc in Macedonum mensibus, sive Macedonica Periodo mutationem omnium primus Scaliger observavit [4], eiusque vestigiis Petavius [5], Usserius [6], Dodvellus [7], aliique institere; & quamvis Petavius ipse ambigere videatur an in Demosthenis textu Macedonici, vel Attici mensis nomen depravatum sit, Philippi tamen Epistolam anno 2. Olymp. CVIII. scriptam fuisse cum ceteris omnibus existimavit. Ego vero doctissimos Viros illos utrobique deceptos esse perspicue demonstrabo; cumque Philippi literas non anno 1. vel 2. Olymp. CVIII. sed potius 3. Olymp. CX. scriptas, easque non de Phocensi, sacroque bello, sed de Amphissensi potius intelligendas ostendero, in ipsis non *Boedromionis*, sed *Hecatombaeonis* mensis nomen rescribendum esse evincam; ut illa proinde Macedonicae Periodi perturbatio, quae a Scaligero, ceterisque pone sequentibus invecta fuit, manifestissime refelli debeat. Atque, ut a primo exordiar, Demosthenes, qui nitidam nobis, accuratamque rerum illarum historiam conservavit, Decretum exhibet [8] Mnesithide Archonte factum sextadecima Anthesterionis die, quo Aeschines Pylagoras, sive Atheniensium legatus ad Amphictyonicum Concilium eligebatur; simulque duplex Amphictyonici Concilii De-

cre-

(1) In Alexan. (2) Var. Hist. Lib. II. cap. 25. (3) Loc. cit. (4) Emend. Temp. Lib. I. (5) Doctr. Temp. Lib. I. c. 29. (6) De Anno Solari Maced. c. 1. (7) Differt. IX. sect. (8) Orat. de Corona pag. 335.

cretum, *verno conventu* factum, quo Philippus Macedonum rex Amphictyonum Dux, atque imperator est designatus, idque Demosthenes Aeschinis fraudibus contigisse contendit. Deinde vero repente subdit τὸν γὰρ ἐν Ἀμφίσσῃ πόλεμον, δι' ὃν εἰς Ἐλάτειαν ἦλθε Φίλιππος, καὶ δι' ὃν ᾑρέθη τῶν Ἀμφικτυόνων ἡγεμὼν, οὗτος ἐστὶν ὁ συγκατασκευάσας: *bellum Amphissense, propter quod ad Elateam venit Philippus, & propter quod Amphictyonum Dux designatus fuit, is est qui excitavit*; paucisque interiectis addit: ᾑρέθη γὰρ ἐκ τούτων ἡγεμών. καὶ μετὰ ταῦτ' εὐθὺς δύναμιν συλλέξας, καὶ παρελθὼν, ὡς ἐπὶ τὴν Κιρῤῥαίαν, ἐῤῥῶσθαι φράσας πολλὰ, καὶ Κιῤῥαίοις, καὶ Λοκροῖς, τὴν Ἐλάτειαν καταλαμβάνει: *sic creatus est imperator, & post haec collecto statim exercitu progressus tanquam ad Cirrhaeum agrum, multum valere jussis & Cirrhaeis, & Locrensibus, Elateam occupat*. Porro Elateam ineunte Scirrophorione mense occupatam esse perspicue nobis ostendit Orator ipse. Siquidem primo Decretum exhibet (1) Heropytho Archonte factum vigesima quinta Elaphebolionis die, quo a Philippo iam Atticae imminente inducias ad Thargelionem usque petendas esse sancitur: moxque Decretum aliud trigesima Munichionis die constitutum, quo nova legatio ad Philippum decernitur; asseritque Philippum *his decretis*, pavorem nempe praeseferentibus, *elatum adventasse cum exercitu, atque Elateam occupasse* (2); cumque Elateae clades Athenis audita foret, Decretum aliud Nausicle Archonte sexta decima Scirrophorionis die editum fuit, quo Thebanos ad foedera, ac societatem cum Atheniensibus contra Philippum sollicitandos esse decernitur (3). Fuse deinde narrat Demosthenes quod eiusmodi foedere, ac societate iam constituta Thebani cum Atheniensibus contra Philippum semel, iterumque feliciter dimicarunt, & quamvis utrique ingenti clade tandem a Macedonibus oppressi fuerint, id tamen commodi Atheniensibus ex Thebanorum foedere prodiisse dicit ut *tridui itinere praelium ab Attica commissum fuerit, ac bellum non in Attica esset, sed ad* 700. *stadia ab Urbe in finibus Boeotiae committeretur* (4): quod nempe clades illa prope Chaeronam Boeotiae urbem contigerit. Perspicui characteres isti nitide ostendunt Philippum ab Amphictyonibus Ducem electum esse paullo antequam Elatea capta foret, ac Chaeronensis deinde pugna committeretur. Itaque, cum Elatea Lysimachide Archonte, hoc est an-

(1) Ibi pag. 336. (2) Pag. 337. (3) Pag. 339. (4) Pag. 341. & 345.

anno 2. Olymp. CX. occupata fuerit, ut Diodorus ipse [1], ac Dionysius [2] diserte docent, Chaeronensis vero clades septima Metagitnionis mensis die, ut scribit Plutarchus [3], atque Chaeronda Athenis Archonte, hoc est anno 3. Olymp. CX. contigerit, ut Plutarchus ipse [4], Diodorus [5], Dionysius [6], ceterique Scriptores testantur, manifestissime inferri debet quod ibi Demosthenes non de Phocensi, sacroque bello, quod ut paullo superius ostendi, ante octo annos, vigesima prima Scirrophorionis die Phocensium excidio completum fuerat, sed de Amphissensi potius differat, quod Elatea capta, Thebanis ipsorumque sociis Chaeronae superatis, diremptum fuit.

XXI. Quod vero ad celebrem illam Philippi Regis Epistolam attinet, nullus omnino dubitandi locus supererit quin illa a Philippo iam Amphictyonici Imperatoris munere fungente data fuerit, adeoque ad annum 2. Olymp. CX. referri debeat, quo Philippum post sextam decimam Anthesterionis, atque ante vigesimam quintam Elaphebolionis diem Amphictyonum Ducem designatum esse iam diximus. Perspicuum est etiam Epistolam illam ante Chaeronense bellum exaratam esse; quandiu nimirum Philippi fraudes, insidiaeque occultae fuerant. Neque enim Corinthios ille, aliosque populos veluti foederatos, sociosque contra Locrenses invitasset, postquam Locrensibus valere iussis non Elateam solum Phocidis urbem subegerat, sed Corinthios ipsos [7], Thebanos, atque Athenienses ingenti praelio Chaeronae oppresserat; adeoque Graecis omnibus servitii iugum imposuerat. Ergo, si Chaeronensis clades septima Metagitnionis mensis die contigit, ut Plutarchi testimonio, ipsaque temporum serie demonstravi, quis aperte non videat Epistolam illam non Boedromione mense, sed Hecatombaeone potius exaratam esse; ut in illa proinde *Hecatombaeon* rescribi, atque Macedonum Lous cum Hecatombaeone Attico committi debeat? Video quidem Epistolam ipsam a Demosthene post Amphictyonum decreta proxime memorari, perinde quasi a Philippo nuper Amphictyonum Duce designato ante Elateam occupatam exarata illa fuerit, adeoque ad Elaphebolionem referri debeat. Suspicari quoque quis poterit vocibus illis ἐνεστῶτος μηνὸς non mensem exprimi, quo scripta illa fuerit, sed mensem potius, quo callidus Im-

(1) Lib. XVI. c. 83. (2) In Epist. ad Ammaeam. (3) In Camillo. (4) Vita X. Rhet. in Isocr. (5) Lib. XVI. c. 85. (6) In Epist. ad Amm. (7) Lucian. in Encom. Demosth.

Imperator foederatis indixerat ut sibi in Phocide occurrerent, quamvis ipse illorum motus praevertere, alioque prorsus arma dirigere meditaretur; ut optime proinde in illa Boedromion memorari potuerit, quamvis deinde Boedromione mense nulla foederatorum auxilia, nulla in Locrenses expeditio futura foret. Sed eiusmodi coniecturae genus a perspicuo verborum sensu maxime abhorret, quibus mensis ille designari conspicitur, quo literae sunt exaratae, simulque foederati Philippo occurrere iubebantur. A vero quoque plurimum diffidet Philippum verno conventu, quod summis ille votis optaverat, Ducem designatum remotum adeo terminum sociis indixisse; qui facile proinde fraudes in Rege callido suspicati fuissent, si Regem in Phocida ineunte vere properantem, seseque in autumni solum tempora convocatos conspexissent. Denique Demosthenes asserit Epistolam illam a Philippo scriptam esse *ubi Thebani non parebant*. Thebani vero, qui prius ancipites videbantur, quosque Philippus ipse veluti benevolos, sociosque suos in Epistolis, quas Elatea capta ad Thebanos ipsos, ac Athenienses dedit, laudare consueverat, aperte a Philippo desciverunt, eiusque legatis Thebas missis restiterunt, postquam Demosthenes sextadecima Scirrophorionis die Atheniensium legatus ad Thebanos electus Philippi legatis repugnavit, ac Thebanos ipsos contra Philippum incitavit. Ergo Thebani nonnisi exeunte Scirrophorione mense, vel ineunte potius Hecatombaeone aperte Philippo repugnarunt; ideoque Philippi Regis Epistola contra Thebanos Locrorum patronos, sibique *non parentes* Hecatombaeone mense exarata fuit: ut nullus proinde ambigendi locus supersit quin in Demosthenis textu *Hecatombaeonis* mensis nomen restitui debeat. Itaque Macedonicorum mensium perturbatio non circa Olymp. CXI. contigisse potuit, neque ex Demosthenis testimonio, sed aliis potius ex fontibus inquiri debet, quos opportunius Differt. XIV. atque accuratius indicabo.

XXII. Interim vero, ne hic quidpiam dissimulem, quod in hac celebri, gravique controversia alterutra ex parte proferri posse videatur, illud ingenue testari iuverit, quod Scaligeri, Usserii, aliorumque sententia perspicuo quoque Themistoclis testimonio confirmari posse conspicitur, simulque ostendi quod insignis ille Demosthenis locus, quem depravatum esse iam dixeram, sincerus haberi debeat. Etenim Themistocles ille celeberri-

rimus Atheniensium Imperator initio Epistolae XIII. sic ait: ἧκην μοι τὰς ἐπιστολὰς παρὰ σοῦ κομίζων εἰς Ἔφεσον, ὡς Ἀθηναῖοι λογίζονται, Βοηδρομιῶνος ἕνῃ καὶ νέᾳ. ὡς δὲ ὑμεῖς, Πανήμου δεκάτῃ, ἡ δὲ ἡμέρα ἡ αὐτή, Μένυλλος ὁ Χαλκιδεύς . . . . *Menyllus Chalcidensis Ephesum venit tuas mihi epistolas ferens trigesima Boedromionis mensis die, ut Athenienses supputant; decima vero Panemi, ut vos* Corinthii *numeratis, dies enim idem est*. Ergo Themistoclis aetate, qui anno 3. Olymp. LXXVII. Athenis excessit, Corinthiorum mensis Panemus cum Boedromione Attico committebatur, ut in ipsa quoque Philippi Regis Epistola apud Demosthenem accurate conspicitur; adeoque in Demosthenis textu Hecatombaeon rescribi certe non poterit, sed cum Macedonum Loo, atque Panemo Corinthiorum solus Atheniensium Boedromion coniungi debet; ut optime proinde Scaliger, aliique doctissimi Viri Macedonicorum mensium sedem deinde mutatam esse putaverint. Si Epistolae, quae Themistoclis nomine circumferuntur, genuinae, sinceraeque forent, maxima certe vis eiusmodi argumento inesse posset, ut nitide ostenderetur Corinthiorum mensem Panemum Themistoclis ipsius aetate Boedromioni Attico respondisse, idque fortasse de Macedonum etiam Loo intelligendum esse. At, quamvis illae a Lydiatto, aliisque pluribus veluti sincerae laudari subinde soleant, perspicuum est tamen, doctissimisque Viris demonstratum (1) illas apocryphas, supposititias, sequioribusque temporibus a Sophista confictas esse, qui in Plutarchi, Diodori, Thucydidis, Demosthenis, aliorumque Veterum scriptis versatus erat. Itaque sicuti subdolus, ac ingeniosus impostor ille ideo veros Themistoclis mores, variosque casus feliciter, accurateque descripsit quod illorum singulos ex Thucydide, Plutarcho, aliisque Scriptoribus expressisset; ita quoque Panemum Corinthiorum mensem ideo cum Attico Boedromione, ut opinor, coniunxit, quod duos illos earum Urbium menses ita apud Demosthenem coniunctos esse deprehendisset. Quod argumento certe esse poterit insignem errorem illum in Demosthenis textum pluribus ab hinc seculis irrepsisse; & Epistolas illas, quamvis etiam cetera suppositionis indicia deessent, ex hoc ipso loco veluti apocryphas habendas esse: quippequae in describenda Atticorum, Corinthiorumque mensium sede eam hypothesim, seriem-

T que

(1) Vid. Fabric. Bibl. Graec. Lib. II. c. 10. num. 34.

que nobis exhibeant, quam perſpicuis Veterum teſtimoniis contrariam eſſe demonſtravi. Ceterum an trigeſima Boedromionis dies cum Panemi decima Themiſtoclis exulis aetate committi potuerit, atque Corinthiorum menſium ſedes variata fortaſſe deinde fuerit, alii curioſius inquirant: id unum mihi contra Scaligeri, aliorumque doctiſſimorum hominum ſententiam oſtendendum fuerat quod in Demoſthenis textu *Hecatombaeon* pro *Boedromione* reſcribi, adeoque Macedonicorum menſium perturbatio, quae Scaligero, ceteriſque arriſerat, refelli debet.

XXIII. Antequam vero a Demoſthene, ſuperiorique ipſius teſtimonio digrediar iuverit aliqua hic obiter obſervaſſe, quae a doctiſſimis alioquin Viris diſſimulata conſpicio. Narrat ibi Demoſthenes quod Athenienſes, inita iam cum Thebanis contra Philippum ſocietate, antequam utrique prope Chaeroneam ſuperarentur, praeclaram fortitudinis laudem in duabus pugnis reportarunt; quarum aliam *ἐπὶ τῶ ποταμῶ ad flumen*; aliam vero *χειμερινὴν hybernam* appellat: *δίς τε συμπαραταξάμενοι τὰς πρώτας μάχας, τὴν ἐπὶ τῶ ποταμῶ, κ̣ τὴν χειμερινὴν . . . . . . ὑμᾶς ἀυτὺς θαυμαστὺς ἐδείξατε*: quae clariſſimus Volfius ita latine reddidit: *bis instructo exercitu cum eis, in primis conflictibus, altero ad flumen, altero hyberno admirabiles vos ipſos praeſtitiſtis*; quemadmodum Lambinus reddiderat *in hyberno, quod nominatur*. Ac de priori quidem pugna, quae *ad flumen* contigiſſe dicitur, nihil hic diſſero, quippequae facile prope Cephiſſum, qui Elateam, Orchomenum, & Chaeroneam ipſam, interiectosque Phocidis, Boeotiaeque campos alluebat, committi potuerit. Quid vero de poſteriori pugna ſuſpicari, vel divinare quis poterit, quae *hyberna* vocatur, cum tamen illa, inito iam Athenienſium cum Thebanis foedere, atque ante Chaeronenſem cladem, adeoque Hecatombaeone menſe, vel ipſa aeſtate iam adulta commiſſa fuerit? Mihi certe ſuſpicio ſuboritur Demoſthenis textum depravatum eſſe; neque tamen facile dixerim qua ratione ille corrigi, ſanarique debeat. Id unum obſervo, quod in Phocidis, Boeotiaeque finibus inter Elateam Phocenſium urbem, quae iampridem a Philippo occupata fuerat, & Chaeroneam Boeotiae civitatem, quam poſtremo Philippus ingenti Graecorum clade celebrem reddidit, Orchomenus urbs reperitur, atque exinde, 20. ſtadiorum intervallo, Aſpledon, ſive Spledon, Homero [1]. Pau-

(1) Iliad. II. verſ. 18.

Pausaniae [1], ceterisque Geographis memorata. De Splendone vero sic Strabo ἔιτ' Ε'υδείελος μετωνομάθη ϗ αὐτὴ, ϗ ἡ χώρα, ἰδίωμά τι τάχα προσφερομένη ἐκ τῦ δειλινῦ κλίματος, οἰκεῖον τοῖς κατοικῦσι, ϗ μάλιϛα τὸ ἐυχείμερον: *deinde mutato nomine tum ipsa, tum regio vocata est Eudielos, eo quod fortasse ex inclinatione ad occasum naturam loci haberet habitatoribus suis percommodam, atque opportunam, & hyemes maxime bonas, ac faciles* [2]. Quid ergo si Splendonem illam non Ε'υδείελον solum; sed etiam Ε'υχειμερινὴν vocatam esse quis dixerit, aut Ε'υχειμερινῆς nomine urbem illam, finitimamque regionem a Demosthene hic indicatam esse coniiciat, ut ostenderet Athenienses Philippo ex Elateae finibus in Boeotiam, vel Chaeroneam properanti primo prope Cephissum amnem, aut Melanem, qui Splendonem alluebat, deinde vero prope Splendonem ipsam, aut Orchomenum acriter restitisse, quamvis postremo apud Chaeroneam profligati illi fuerint? Si ejusmodi coniecturae locus supersit, fortasse Demosthenes scripserat ϗ τὴν περὶ τὴν Ε'υχειμερινὴν, *& altero circa Euchemerinen* conflictu, atque ipsa articuli iteratio imperitum librarium impulit ut ϗ τὴν χειμερινὴν, nullo, ut opinor, sensu, nobis obtruderet. Sed haec divinando solum hic protuli.

XXIV. Longe tamen illustrius, certiusque esse video, quod ex superioribus Demosthenis verbis inferri potest. De Amphictyonum consessu plurima Sigonius [3], Stephanus [4] Emmius [5], aliique disputarunt. Nullus tamen aut mensem, aut diem perspicue nobis ostendit, quo Concilium illud a Pylagoris haberetur: id unum variis Veterum testimoniis indicantes quod bis in anno, vere, autumnoque cogeretur; quemadmodum Pausanias [6] ceteris accuratior testatur illud veris, autumnique initio celebrari consuevisse. At superiora Demosthenis testimonia perspicue ostendunt, Concilium illud exeunte Anthesterione, vel ineunte potius Elaphebolione coactum esse. Asserit enim ille quod Aeschines sextadecima Anthesterionis die Pylagoras, sive Atheniensium legatus ad vernum Amphictyonum Concilium electus fuit; atque Philippus in eodem illo conventu Dux designatus collecto repente exercitu ante vigesimam quintam Elaphebolionis diem in Phocidem properavit. Ergo, ut Aeschines Athenis Pylas proficisci, simulque Philippus Amphictyonum decreta

(1) Lib. X. Phocic. (2) Lib. IX. vid. Eustath. ad Iliad. B. num. 19. (3) De Republ. Ath. Lib II. c. (4) De Jurisdict. Graecor. c. 6. Gronov. Tom. VI. (5) Ap. Gronov. Tom. IV. (6) In Phocic.

rescire, militaresque copias ex Macedonia educere potuerit, omnino requiritur ut circa Anthesterionis finem, sive Elaphebolionis initium vernus Amphictyonum consessus habitus fuerit; ideoque, peractis sex mensibus aliis, autumnalis conventus exeunte Metagitnione, vel Boedromione ineunte celebrari consueverit. Denique ex ipso Demosthenis, Aeschinisque testimonio verum quoque tempus definiri posse conspicio, quo Asclepia, & Herculana festa Athenis celebrari consueverant; quod Meursio tamen, Castellano, Fasoldo, Pottero, Jonsthono, ceterisque Scriptoribus aut incompertum, aut dissimulatum esse video: quemadmodum ambiguus etiam Harpocrationis locus exinde corrigi, vel illustrari facile poterit. Verum haec ipsa Atticae Historiae capita fusius, atque oportunius dissertatione XIII. explicanda sunt; cum praesertim ingenuus iste Graecae Historiae oportune illustrandae amor a proposita certe controversia me longius hactenus abripuerit.

XXV. Itaque, ut ad Dodvellum tandem, simulque Prytaniarum ordinem ab illo constitutum revertar, unicum supererit exemplum, sive Demosthenis testimonium, quo Dodvellus ostendat Pandionidem Tribum aliquando πρώτην fuisse, sive primum in Prytaniarum ordine locum occupasse: unicum quoque exemplum, quo Hippothoontis tertio; Oeneis quarto; Leontis sexto loco praesederit; idque non uno, eodemque anno (quod maxime, ut opinor, intererat explorasse) sed variis potius, dissitisque annis; ut oportunius alibi ostendam (1); ideoque ex variis decretis illis, quae diligenter adeo Dodvellus, accurateque collegerat, nulla ratione deduci poterit quod Prytaniarum series, ac Tribuum ordo semper idem, constans, ac invariabilis haberi consueverit. Quod vero saepius a Graecis Scriptoribus *nona*, *decima*, *prima* Prytania, non addito Tribus nomine, memoretur; idque in legibus etiam illis, quae nullam vim habiturae fuerant, nisi perspicuam temporis notam praeseferrent, qua latae forent, argumento certe esse poterit Prytaniarum numerum, ordinem, atque durationem in civilibus annis constantem, omnibusque perspectam esse: ut illa nimirum, quae a prima Hecatombaeonis ad sextam Metagitnionis diem extendebatur, *prima* diceretur; *secunda* vero censeretur illa, quae a septima Metagitnionis die ad duodecimam Boedromionis imperabat.

Non

(1) Differ. VIII.

Non inde tamen inferri poterit quod ipſe quoque Tribuum imperantium ordo ſemper idem, & conſtans haberi conſueverit; cum Prytaniarum numerus, atque duratio a ſolo Tribuum numero, non autem ab illarum nomine, & ordine duceretur. Itaque, niſi plurimum ego fallor, *Prytaniae* nomine hic abuti videtur Dodvellus: cumque *Prytaniae* nomine intelligatur, ut ex Suida iam vidimus, illud temporis ſpatium, quo Tribus aliqua, quaecumque illa fuerit, praeſidebat, hic *Prytaniae* voce Tribum ipſam *πρυτανευούσαν*, ſive *Prytaniae munere fungentem* intelligendam eſſe putat Dodvellus; ideoque cum Prytaniarum ſeries in civilibus annis, menſium civilium inſtar, conſtans eſſe debuerit, ipſarum quoque Tribuum *πρυτανευουσῶν Prytaniae munus obeuntium* ordinem conſtantem eſſe contendit. Ac certe, ſi Tribuum ſeries ſemper eadem, atque, ut opinatur Dodvellus, ubique conſtans fuiſſet, ut Pandionis ſemper *prima*, Acamantis ſemper *quinta* diceretur, cur in decretis illis, quae a Dodvello proferuntur; Pandionis *πρώτη prima*, Acamantis *πέμπτη quinta* vocatur? Non alia certe de cauſſa, ut opinor, accuratior illa temporis nota in decretis illis affingitur, niſi ut oſtendatur quod, cum Tribuum ſeries quolibet anno fortuita, ſortiſque arbitrio comiſſa foret, Pandionis Tribus, quae aliis annis alio prorſus loco imperaverat, eo tamen anno primo loco imperavit. Atque pulcherrimo id quidem, eximioque Ulpiani teſtimonio confirmari poſſe conſpicio, quo utrumque decretum illud ex Demoſthene a Dodvello prolatum mirifice illuſtrari, atque in Dodvellum ipſum retorqueri facile poterit. Itaque accuratus ille Demoſthenis Enarrator obſervat in eadem ipſa Oratione *contra Timocratem* poni decretum, aut legem, qua iubetur ſingulis annis *ἐνδεκάτῃ πρώτης Πρυτανείας undecima* die *primae Prytaniae* Athenienſium legum recenſionem fieri; pauciſque interiectis afferri decretum, vel monumentum aliud, quo aſſeritur eodem anno, quo nova lex a Timocrate lata fuit, hoc eſt anno 4. Olymp. CV. ut num. XIII. ſuperius oſtendi, eiuſmodi legum recenſionem factam eſſe *ἐπὶ τῆς Πανδιονίδος πρώτης, ἐνδεκάτῃ τῆς πρυτανείας Pandionide* Tribu omnium *prima* Prytaniae munus obeunte, *undecima* die *Prytaniae*; cumque in primo decreto ſola *primae Prytaniae* mentio, ſuppreſſo Tribus nomine, occurrat; in alio vero *primae Prytaniae* mentio, ſimulque *Pandionidis* Tribus *Prytania prima* imperantis nomen habeatur, aſſerit Ulpianus in primo decreto ideo

Tri-

Tribus nomen omissum esse quod incognitum plane, incertumque foret quaenam ex variis Atheniensium Tribubus in Prytaniarum ordine omnium prima futura foret, adeoque legum recensendarum tempore praesideret; ideo vero Pandionidis nomen in altero decreto memorari quod illa fortuito primum eo anno locum sortita fuerit; adeoque ad postrema Demosthenis verba adnotavit ἐνταῦθα καλῶς προσέθηκε τὴν φυλὴν τὴν Πανδιονίδα, ἐπειδὴ ἔτυχε τότε αὐτὴν κληρωθῆναι πρώτην πρυτανεῦσαι *hic accommode Pandionidem Tribum addidit: quandoquidem tunc contigit ipsam sortito electam esse ut omnium prima Prytaniae munere fungeretur.* Itaque tantum abest ut ex decretis illis, in quibus Pandionis *prima* vocatur, inferri possit ipsam in Prytaniarum ordine primum semper locum occupasse, quod Dodvellus existimaverat, ut oppositum potius manifestissime deducatur.

XXVI. Nec multo sane felicius aliud Dodvelli argumentum ubi nullam fuisse dicit sortium necessitatem in Tribuum imperantium, vel Prytaniarum ordine designando, *cum par esset ubique ius Prytaniarum, nec pauciores Tribubus Prytaniae* (1). Certe, si Tribuum series a Dodvello inventa esset illa, qua Tribus ipsae Athenis vel gloria, vel dignitate, vel alio quodam honoris, aut praerogativae genere inter se censebantur, tunc nullus fortasse sortium usus in definienda singulis annis illarum serie necessarius fuisset. Sed cum verus ille Tribuum ordo, quo vel a primis usque temporibus ad Hadriani Caesaris aetatem Tribus ipsae fruebantur, Dodvello certe, simulque Eruditis omnibus hactenus incompertus, ab eo dissideat, quem ex variis decretis illis Dodvellus contexuit, ut in sequenti Dissertatione ostendetur, aliquis certe sortium usus in definienda illarum serie, vel Prytaniae tempore admitti debet. Quis enim existimet *Erechtheidem* Tribum, quae omnium princeps fuerat, primumque semper in Tribuum ordine locum obtinuit, in ipsa tamen Prytaniarum serie octavum solum aliquando locum occupasse, nisi id fortuito contigisset? Aut qui fieri potuisse arbitremur, ut *Aeantis* Tribus, quae in vero Tribuum ordine nona censebatur, & Plutarcho teste nunquam postremo loco esse patiebatur (2), in Dodvelli tamen serie postrema, vel decima videatur; nisi id solo sortis arbitrio interdum illi obtigisset? Quid vero quod in ipsa quoque Dodvelli hypothesi, quamvis verus & constans ille Tribuum

(1) Differt. III. sect. 42. (2) Sympos. Lib. I. qu. 10.

buum ordo, quem ego omnium primus deprehendi, incognitus supponatur, aliqua tamen in Prytaniis ipsis varietas singulis annis haberi debuit, quae proinde in caussa esse potuit ut illarum ordo sortis arbitrio committeretur? Certe Prytaniarum aliquae pluribus, aliae paucioribus diebus imperare debebant: quibusdam solum mensibus sacra quaedam, ludi, festique dies agebantur: quibusdam bella decerni, Comitia haberi consueverant; ideoque, si semper idem Tribuum ordo fuisset, adeoque Tribus eadem semper uno eodemque anni tempore imperasset, ceteras aut honore, aut alio quopiam excellentiae genere superasset: quod a liberi certe, aequabilis, & popularis regiminis forma maxime abhorret. Itaque, ut constans omnino, & perfecta aequalitas, quae Urbem omnino liberam decebat, accuratius servaretur, longe verisimilius profecto censeri debet quod Tribuum ordo, ideoque mensis, quo illarum quaelibet in civilibus annis imperare, vel Prytaniae munere perfungi debuit, singulis annis uni sortis arbitrio commissus fuerit; ut perspicua certe Etymologi, Suidae, Scholiastis Aristophanaei, Harpocrationis, Ammonii, Photii testimonia demonstrant, quae superiori Dissertatione num. XXV. iam protuli: quaeque Dodvellus ipse iam viderat, sed immerito tamen ad solos Prytaniarum Epistatas, ac Proedros spectasse voluit. Sed longe tamen illustrius, certiusque constans, atque eadem Prytaniarum series, quae ab ipso contexta fuit, ex variis exemplis illis refelli poterit, quibus invicte simul, ac nitide demonstratur unam eandemque Tribum variis subinde mensibus imperasse, adeoque variam in Prytaniarum ordine sedem occupasse; ut sequenti Dissertatione oportunius, atque accuratius ostendam, ubi vera Tribuum Atheniensium series exposita, certisque Veterum testimoniis probata fuerit.

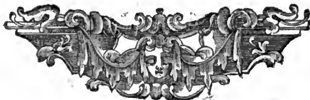
DIS-

DISSERTATIO IV.

SYNOPSIS.

I. TRibuum *Athenienſium* ordo *a Prytaniarum ſerie diſtingui debet. Ille ſemper unus, idemque fuerat; haec vero fortuita, ſingulisque annis diverſa fuit.* II. *Conſtans ille, veruſque Tribuum* ordo *ex Demoſthene demonſtratur.* III. *Etymologi quoque teſtimonio confirmatur.* IV. *Antiquiſſima Graeca Inſcriptio profertur.* V. *Eiuſmodi Inſcriptionis aetas ex Diodoro, ac Thucydide contra Mapphaeium definitur. Mapphaei, ac Muratorii interpretatio notatur.* VI. *Verus ille Tribuum Athenienſium ordo etiam ex antiquiſſimo hoc Marmore demonſtratur.* VII. *Altera Graeca Inſcriptio ex Sponio producitur; eademque Tribuum ſeries ex illa confirmatur.* VIII. *Alterius Inſcriptionis pars ex Sponio exhibetur; ſimulque ex illa quarundam Tribuum ſeries exponitur.* IX. *Inſigne Marmor aliud affertur, in quo plures Athenienſes Tribus, vitiato tamen ordine, recenſentur.* X. *Verus ipſarum ordo olim in Marmore expreſſus Monfauconii teſtimonio demonſtratur.* XI. *Perplexa, maximeque obſcura Marmoris bujus epocha contra Monfauconium, ac Muratorium conjectura exponitur, ac illuſtratur.* XII. *Singulae Marmoris huius partes illuſtrantur, priſtinoque ordini reſtituuntur; ſimulque ex illis conſtans Athenienſium Tribuum ſeries confirmatur.* XIII. *Verus ille, ſemperque conſtans Tribuum ordo ex Demoſthene, Etymologo, & quatuor Marmoribus illis deſumptus exhibetur.* XIV. *Novarum Tribuum ſedes contra Dodvellum oſtenditur. Sponii, aliorumque error indicatur.* XV. *Ordinis illius ratio in Erechtheide, atque Aegeide Tribu conjecturis affertur.* XVI. *Quamvis Tribuum ordo conſtans foret; illarum tamen Prytaniae, ſive Prytaniarum ſeries incerta fuit. Id in Pandionide Tribu Demoſthenis teſtimonio, atque ex duabus Inſcriptionibus demonſtratur.* XVII. *In Erechtheide etiam Tribu Antiphontis teſtimonio id evinci-*

citur. XVIII. *Andocidis autoritate idem quoque Tribuum ordo probatur.* XIX. *Plutarchi testimonio fortuita Tribuum series confirmatur. Plutarchi ab Herodoto dissidium in definiendo Marathoniae pugnae tempore indicatur. Plutarchi autoritas, atque sententia in dubium revocatur.* XX. *Plutarchi ipsius error, eiusque origo demonstratur.*

V DIS.

DISSERTATIO IV.

VERUS TRIBUUM ATHENIENSIUM ORDO, AC VERA PRYTANIARUM SERIES DEMONSTRATUR.

I. De vero Tribuum Atheniensium ordine, simulque vera Prytaniarum serie, quae Dodvelli, aliorumque doctissimorum hominum diligentiam effugerat, loquuturus, illud in ipso veluti limine observari maxime velim, quod Tribuum ordo cum Prytaniarum serie confundi posse minime videbatur; & quamvis etiam alterutra series illa nobis incognita, vel incerta foret, optimo tamen, maximoque iure una ab altera accuratissime distingui debuit. Quemadmodum enim superiori Dissertatione iam dixi, fieri profecto poterat, longeque verisimillimum videbatur, ut Tribuum ipsarum ordo semper idem, constans, ac invariabilis esset; Prytaniarum vero series singulis annis diversa foret: hoc est Tribus ipsae constanti quodam ordine, sive praerogativa inter se conferrentur; quamvis in obeundo Prytaniae munere varium subinde locum sortis arbitrio obtinerent: & quamvis etiam in hoc ipso obeundo munere constantem ordinem observarent, ut Dodvellus existimaverat, ostendendum tamen supererat, an hic ipse Prytaniarum ordo cum alio Tribuum ordine conspiraret, vel potius ab illo distingueretur. Ac Dodvellus quidem nullum eiusmodi Tribuum ordinem a Prytaniarum ordine distinctum esse putavit; ideoque solam Prytaniarum seriem inquirendam suscepit, ut exinde facile constans etiam Tribuum ordo deduceretur; cumque circa Olympiadem CXXVI., sive Zenonis Cittiaei aetate, Acamantidis Tribus Prytaniam, quae *sexta* iampridem fuerat, in *quintum* locum migrasse intelligeret, constantem illum Tribuum ordinem, qui prius invaluerat, ita variatum esse putavit, ut duae novae Tribus, *Antigonis*, & *Demetrias* Olym-

Olympiade CXVIII. institutae ante ceteras collocatae primum in illarum serie locum occupaverint. Ego vero Tribuum ordinem a Prytaniarum serie distinguendum esse ita pluribus Veterum testimoniis ostendam, ut cum Tribuum ordinem constantem olim Athenis fuisse demonstravero, simulque perspicuis illum characteribus confirmavero, Prytaniarum deinde seriem singulis annis diversam fuisse variis etiam exemplis evincam; ut nullus proinde ambigendi locus supersit quinam constans, verusque Tribuum Atheniensium ordo, quaenam vera Prytaniarum series haberi debeat.

II. Atque, ut a definiendo Tribuum ordine repente exordiar, ex variis ille Scriptoribus, Graecisque Marmoribus inferri facile poterit, quae servata plerumque temporum serie subiiciam. Ac primo quidem occurrit Demosthenes, aut vetus Orator ille, qui funebrem Orationem illam conscripsit, qua Athenienses in Chaeronensi praelio anno 3. Olympiadis CX. caesi celebrantur, atque inter Demosthenis Orationes occurrit (1). Siquidem Orator ipse, ut ostenderet Atheniensium illorum singulos domestica quoque Gentilium, vel Tribulium suorum virtutis exempla habuisse, quibus ad gloriam, animique robur in praelio exerendum incitarentur, illa se exponere profitetur, *ἅ κατὰ φυλὰς παρεκάλεσεν ἑκάστους εὐρώστους εἶναι*, *quae ratione Tribuum* illorum *singulos excitarunt*, *ut strenui forent*; ideoque Atheniensium Tribuum singulas, commemoratis etiam ipsarum laudibus, hoc ordine recenset: *Erechtheidem*, *Aegeidem*, *Pandionidem*, *Leontidem*, *Acamantidem*, *Oeneidem*, *Cecropidem*, *Hippothoontidem*, *Aeantidem*, *Antiochidem*. Dubitari hic certe non poterit quin, si certus aliquis, & omnino constans Tribuum ordo Athenis fuerit, ut ex Herodoto, Plutarcho, longeque verisimillima coniectura superiori Dissertatione Num. VI. contra Dodvellum ostendi, Demosthenes ipse, vel quicumque tandem is fuit, qui funebrem laudationem illam conscripsit, in contexenda Tribuum serie sic illum expresserit, ut ipsas eodem prorsus ordine recenseret, quem illae Athenis obtinere consueverant: cum praesertim series illa, vel ordo Atheniensibus omnibus perspectus esse deberet. Accedit etiam quod, etsi funebris Oratio illa, quae nunc Demosthenis inscripta nomine circumfertur, Demosthene indigna,

(1) Pag. 155.

ideoque ipsi suppoſita concedatur [1], compertum eſt tamen quod Demoſthenes ipſe funebrem Orationem habuit, qua milites Chaeronae ſublatos laudavit. Id nitide teſtatur Plutarchus in ipſius Vita: *ὥςε καὶ τῶν ὀςέων ἐκ Χαιρωνέιας κομισθέντων, καὶ θαπτομένων τὸν ἐπὶ τοῖς ἀνδράσιν Ε῎παινον ἐιπεῖν ἀπέδωκεν*, ut Populus, *oſſibus e Chaeronaea allatis, & ſepeliendis, laudationem hominum ei dicendam mandaverit*: quemadmodum in Vita X. Rhetorum de Demoſthene ipſo loquens ait *εἶπε μέντοι τὸν Ε᾽πιτάφιον ἐπὶ τοῖς πεσοῦσιν funebrem de ſublatis Orationem recitavit*; atque Demoſthenes ipſe Orationem illam a ſe habitam eſſe gloriatur [2]. Itaque, licet vera Demoſthenis Oratio prorſus exciderit, veriſimile eſt tamen quod Orator ille, qui Demoſthenem imitatus laudationem illam conſcripſit, atque Demoſthenis etiam nomine fortaſſe vulgavit, rationes omnes, & argumenta ſit proſequutus, quae facile ab ipſo Demoſthene expreſſa fuerant; ideoque in contexenda quoque Tribuum Athenienſium ſerie ordinem illum accurate ſervaverit, qui a Demoſthene adhiberi debuerat: ut illa proinde Tribuum ſeries, quae in hac Oratione conſpicitur, eadem omnino cenſeri facile debeat, quae Demoſthenis ipſius aetate omnino conſtans, ac invariabilis haberi conſueverat.

III. Demoſthenis, vel alterius Oratoris huius teſtimonio Auctor etiam ille merito adiungi poterit, qui Etymologicum Magnum conſcripſit. Siquidem ille ubi de Heroibus Tribuum Athenienſium Eponymis diſſerit, illorum numerum, ordinem, atque originem accurate nobis expreſſit: *Ε᾽πώνυμοι δέκα εἰσιν, ἐφ᾽ ὧν αἱ φυλαὶ προσηγορεύθησαν, οἷον Ε᾽ρεχθεὺς, Α᾽ιγεὺς, Πανδίων, Λεὼς, Α᾽λμᾶς* (leg. *Α᾽καμᾶς*) *Οἰνεὺς, Κέκροψ, Ι῾πποθόων, Α᾽ίας, Α᾽ντίοχος. Ταυτα δὲ ὀνόματα ἄπορα ὁ Πύθιος εἵλετο. Κλισθένης οὕτω διαταξάμενος τὸ πᾶν πλῆθος εἰς δέκα φυλάς. Eponymi decem ſunt, a quibus denominatae ſunt Tribus; nimirum Erechtheus, Aegaeus, Pandion, Leon, Acamas, Oeneus, Cecrops, Hippothoon, Aiax, Antiochus. Haec autem nomina prius confuſa* Apollo *Pythius elegit*; *Cliſthene hoc pacto univerſam* Athenienſium Civium *multitudinem decem in Tribus diſtribuente*. Quis hic aperte non videat quod Heroes omnes Tribuum Eponymi, adeoque Tribus etiam ipſae, eodem prorſus ordine ab Etymologo recenſentur, qui in ſuperiori Demoſthenis loco conſpi-

(1) Vid. Meurſ. Lect. Attic. Lib. VI. c. 10. & Libanium in Proem. ad Orat. Demoſth.
(2) De Corona pag. 32.

conspicitur? Quemadmodum certe Scriptor ille ubi Tribus ipsas a Clisthene, Pythiique Apollinis oraculo institutas, vel in decem distributas esse testatur, cum Pollucis, Herodoti, aliorumque, quos superioris Dissertationis initio iam protuli, testimonio mirifice conspirat. Quamvis autem Etymologus ille sequioribus solum temporibus floruerit, maximo tamen in pretio ipsius autoritas esse debet, cum ille pleraque ex veteribus Scholiastis, vel monimentis aliis collegerit; ut in contexenda proinde Atheniensium Tribuum serie veteris Scriptoris alicuius vestigiis institisse videatur; nec alium certe ipsarum ordinem edidisse, quam qui constanter olim Athenis ante Olympiadem CXVIII. habebatur; cum nullam recentiorum Tribuum, aut Regum, ex quibus istae nomen acceperant, mentionem iniecerit.

IV. Quod vero non infeliciter, nisi mea me fallit opinio, ex superiori Demosthenis, atque Etymologi loco jampridem conieceram, illustrius deinde ex pulcherrima Inscriptione confirmari posse conspexi, quam clarissimum Italiae nostrae decus Scipio Maffeius in suis *Galliae Antiquitatibus* Epist. XIX. nobis exhibuit. Ac eiusmodi quidem Inscriptio, quae ceteras Graecas omnes, si tamen Sigaeam, aliasque paucas, quae βυςροφηδὸν exaratae sunt, exceperis, antiquitate longissime excellit, quippe quae 2200. ab hinc annis erecta fuerit. Haec Athenis olim posita, tribus marmoreis Tabulis, sive Marmoris unius fragmentis constabat cum Sponius illam Athenis exscripsit; in Regia tamen Inscriptionum Academia duo nunc solum conspiciuntur, quae Nointelius Athenis Lutetiam deferenda curavit. Postremam solum ipsius partem variis etiam erroribus inquinatam edidit Sponius in *Miscellaneis Eruditae Antiquitatis* Classe X. num. 1. cum Montfauconius solam ipsius mentionem iniecisset in *Palaeographia* Lib. II. pag. 135. Maffeius vero integram illam nobis exhibuit variisque adnotationibus illustravit; quemadmodum quoque prima solum ipsius pars apud Muratorium occurrit in *Novo Inscriptionum Thesauro* pag. 878. num. 1. Itaque doctissimorum hominum vestigiis insistens integram hic ego quoque Inscriptionem illam subiiciendam esse putavi; nisi quod plurima Atheniensium nomina iis in locis, quae asterisco notata conspiciuntur, omisi, simulque omissorum nominum numerum indicavi.

Plu-

Plurima vero, quae ex pulcherrimo hoc Marmore de veteri quarundam Graecarum literarum forma, interpungendi more, aliisque id genus inferri facile poterant, hic nihil moror; quod & alterius illa sint loci, atque oportune a Bimardo, & Maffeio observata iam fuerint. Veterem solum Atheniensium morem in Marmoribus, aut Inscriptionibus eiusmodi excitandis observare mihi nunc libuit, ut exinde Marmoris huius aetas, simulque locus ostendatur, in quo iampridem Athenis fuisse debuit. Itaque, quod ad locum quidem attinet, nullus hic dubito quin Marmor illud in exteriori Ceramico, qui nempe in Urbis pomerio reperiebatur, positum fuerit. Siquidem Atheniensibus solemne fuerat milites omnes, qui Patriae amore in bello sublati fuerant, certis quibusdam ritibus, publicoque sumptu in Ceramico sepelire; ipsorumque, & Ducum nomina marmoreis monimentis inscribere. Ac celebres quidem, statosque ritus illos, qui in tumulandis militum cadaveribus observari consueverant, ex Thucydide (1), aliisque Scriptoribus (2) Meursius (3) accuratissime demonstravit. Id vero in Academia, vel Ceramico peragi consuevisse perspicuo Pausaniae testimonio erudimur, quod ex hoc ipso Marmore confirmari facile poterit; sicuti vicissim Marmori plurimus ex Pausania splendor accedit. Itaque Pausanias de Ceramico loquens ait ἔςι δὲ ϗ πᾶσι μνῆμα Ἀθηναίοις, ὁπόσοις ἀποθανεῖν συνέπεσεν ἔν τε ναυμαχίαις, ϗ ἐν μάχαις πεζαῖς . . . . κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἐς Ἀκαδημίαν. ϗ σφῶν ἑςᾶσιν ἐπὶ τοῖς τάφοις ςῆλαι τὰ ὀνόματα, ϗ τὸν Δῆμον ἑκάςου λέγουσαι (4): *extat quoque suum Atheniensibus omnibus monumentum, qui navalibus praeliis, aut terrestribus cecidissent . . . . in via, quae ad Academiam ducit; tumulisque pilae impositae, quibus inscriptum quod cuique nomen erat, ac quis Populus*. Neque solum Populus, ad quem milites illi spectaverant; sed Tribus ipsae aliquando, & frequentius etiam, exprimebantur; subdit enim ταφος δὲ ἐν τῷ πεδίῳ Ἀθηναίων ἐςὶν. ἐπὶ δὲ αὐτῷ ςῆλαι τα ὀνόματα τῶν ἀποθανοντων κατα Φυλὰς ἑκάςων ἔχουσαι: *in campo Atheniensium est sepulcrum, & cippi in eo nomina interfectorum iuxta Tribus referentes*. Eximius iste Pausaniae locus nitide, ut opinor, ostendit eiusmodi Marmor, cui militum interfectorum nomina inscripta conspiciuntur, olim in Ceramico, publico nimirum Urbis

(1) Lib. II. (2) Schol. Aristoph. Equitib. (3) Ceramic. c. 2. & 7. (4) In Attic. c. 29.

bis sepulcreto extitisse. Ostendit etiam militum illorum singulos ita in propria Tribu veluti classe memoratos esse, ut in contexenda harum Tribuum, sive Tribulium serie constans quidam, certusque semper ordo servaretur; ille nimirum, quo Tribus ipsas tum belli tum pacis etiam tempore inter se conferri iam diximus; unde non immerito fortasse suspicari quis poterit ideo plurimos ex Erechtheide, pauciores ex aliis Tribubus memorari, quod cum illa primum in conflictu locum occupaverit, plurimos etiam acrioribus hostium telis obiecerit. Sed haec, aliaque id genus facile ex ipso Marmore deprehendi poterunt: . . . .

. . . .

ΕΡΕΧΘΕΙΔΟΣ

. . . .

ΗΟΙΔΕ ⁝ ΕΝ ΤΟΙ ⁝ ΠΟΛΕΜΟΙ ⁝ ΑΠΕΘΑΝΟΝ ⁝ ΕΝ ΚΥΠΡΟΙ ⁝ ΕΝ ΑΙΓ

ΥΠΤΟΙ ⁝ ΕΝ ΦΟΙΝΙΚΕΙ ⁝ ΕΝ ΑΔΙΕΥΣΙΝ ⁝ ΕΝ ΑΙΓΙΝΕΙ ⁝ ΜΕΓΑΡΟΣ

ΕΝ ΤΟ ΑΥΤΟ ΕΝΙΑΥΤΟ

.... ΤΕΓΟΝ	ΦΑΝΥΛΛΟΣ	ΑΚΡΥΠΤΟΣ
Φ........ΧΟΣ	ΧΙ .... ΝΙΟΣ	ΤΙΜΟΚΡΑΤΕΣ
Π.... ΑΛΕΟΝ	Ε.... ΕΙΤΟΝ	ΑΡΧΕΛΑΣ
....ΣΤΡΑΤΟΣ	Γ....ΚΙΠΠΟΣ	ΕΥΘΥΚΡΑΤΕΣ
ΑΚΟΝΤΙΔΕΣ	ΛΥΣΙΚΛΕΣ	ΠΑΤΡΟΚΛΕΙΔΕΣ
* 50	* 50	* 50
ΑΜΦΙ... ΕΔΕΣ	ΝΙΚΟΝ	ΑΚΑ....Θ....
ΧΣΕΝΥΛΛΟΣ		

ΣΤΡΑΤΕΓΟΣ ⁝

ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΟΙ

ΗΙΠΠΟΔΑΜΑΣ	ΤΕΛΕΝΙΚΟΣ
ΕΝΘΙΜΑΧΟΣ	ΜΑΝΤΙΣ
ΕΥΜΕΛΟΣ	
ΑΝΔΡΟΣΘΕΝΕΣ	

ΤΟΧ-

ΤΟΧΣΟΤΑΙ ΦΡΙΝΟΣ

ΤΑΤΡΟΣ

ΘΕΟΔΟΡΟΣ

ΑΛΕΧΣΙΜΑΧΟΣ

Hic desinit I. Tabula : mox sequitur II. quae Athenis erat III.

. . . . . .	. . . . . .	. . . .
ΛΤΚΙΝΟΣ	. . . . . .	. . . .
ΑΡΧΙΑΣ	ΚΑ	. . . .
ΦΟΚΙΟΝ ΤΡΙΕ	ΠΤΘ	. . . .
ΘΟΚΤΔΙΔΕΣ	ΝΙΚΟ	. . . .
* 17.	* 17.	* 17.
ΜΙΜΝΟΝ	ΠΑΤΣΑΝΙΑΣ	. . . . ΣΤΙΑ . . .
ΘΕΟΓΕΝΕΣ	. . . . . .	. ΜΕΝ . . . . ΟΣ
ΑΘΕΝΟΔΟΡΟΣ	. . . . . .	ΛΕΟΝΤΙΔΟΣ
ΑΜΦΙΑΝΑΧΣ	. . . . . .	ΑΡΙΣΤΙΔΕΣ
ΣΟΣΤΡΑΤΟΣ	. . . . . .	ΠΑΡ . . . . ΒΑΤΕΣ
ΕΤΦΑΝΕΣ	ΚΑΛΛΙΘΑΛΕΣ	ΦΤΣΙ . . . . ΟΣΔΙΟΚΛ .
ΑΡΧΙΚΛΕΣ	ΝΕ . . . ΕΙΔΕΣ	ΑΡΧΕΔΑΜΑΣ
ΦΑΝΟΚΛΕΙΔΕΣ	ΠΑΝΘΑΡΟΣ	ΛΤΣΙΣΤΡΑΤΟΣ
ΕΤΕΡΓΙΔΕΣ	ΕΣΙ . . . ΧΟΣ	. . . ΠΟΛΤΚΡΑΤΕΣ
ΑΡΙΣΤΟΝΤΜΟΣ	ΦΙΛΙΠΠΟΣ	ΝΙΚΟΚΛΕΣ
ΚΕΦΙΣΟΔΟΡΟΣ	ΤΙΜΟΚΡΑΤΕΣ	ΑΚΑΜΑΝΤΙΔΟΣ
ΘΕΟΦΑΝΕΣ	ΘΕΟΚΡΙΤΟΣ	ΟΛΤΝΠΙΑΡΑΤΟΣ
ΟΦΣΙΑΔΕΣ	ΜΝΕΣΙΚΡΑΤΕΣ	ΑΤΤΟΜΑΘΕΣ
ΝΙΚΙΑΔΕΣ	ΠΕΡΙΚΛΕΣ	ΛΕΟΝΙΔΕΣ

ΚΑΛ-

ΚΑΛΛΙΤΕΛΕΣ	ΑΝΤΙΔΟΤΟΣ	ΔΕΜΕΤΡΙΟΣ
ΣΑΤΥΡΟΣ	ΘΕΟΦΑΝΕΣ	ΡΙΝΟΝ
ΑΡΙΣΤΥΛΛΟΣ	ΘΕΟΓΝΕΤΟΣ	ΑΛΕΧΣΙΠΠΟΣ
ΕΡΓΟΤΙΜΟΣ	ΛΥΣΙΜΑΧΟΣ	ΑΡΧΙΑΣ
ΕΥΦΙΛΕΤΟΣ	ΑΡΙΣΤΟΚΛΕΣ	ΧΑΙΡΕΦΟΝ
ΕΠΙΔΡΟΜΟΣ	ΑΔΕΙΜΑΝΤΟΣ	ΟΙΝΕΙΔΟΣ
ΛΥΚΕΑΣ ΤΡΙΕ	ΦΙΛΟΔΕΜΟΣ	ΔΙΟΚΛΕΙΔΕΣ
ΤΛΕΣΟΝΙΔΕΣ	ΧΣΕΝΟΧΑΡΕΣ	ΑΜΕΙΝΟΚΡΑΤΕΣ
ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΣ	ΠΑΥΣΑΝΙΑΣ	ΤΙΜΟΘΕΟΣ
ΕΥΦΡΑΝΟΡ	ΧΑΡΙΝΟΣ	ΚΕΚΡΟΠΙΔΟΣ
ΑΥΤΟΚΡΑΤΕΣ	ΚΑΛΛΙΦΟΝ	ΤΕΛΕΣΕΓΟΡΟΣ
ΑΡΙΣΤΟΜΕΔΕΣ	ΝΙΚΙΑΣ	ΣΑΤΥΡΟΣ
ΛΥΣΙΦΑΝΕΣ	ΚΑΛΛΙΑΣ	ΔΙΕΙΤΡΕΦΕΣ
ΚΑΛΛΙΦΟΝ	ΦΙΛΕΑΣ	ΛΕΟΧΑΡΕΣ
ΑΝΤΙΚΛΕΣ	ΑΝΤΙΧΑΡΕΣ	ΔΟΡΟΘΕΟΣ
ΚΑΛΛΙΑΣ	ΕΥΘΟΙΝΟΣ	ΑΡΧΙΑΣ
ΕΥΠΟΛΙΣ	ΧΑΙΡΕΣΤΡΑΤΟΣ	ΠΡΟΜΑΧΟΣ
ΑΝΤΙΦΑΝΤΟΣ	ΔΙΦΙΛΟΣ	ΗΙΠΠΟΘΟΝΤΙΔΟΣ
ΓΟΡΔΟΣ	ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΣ	ΠΥΘΟΔΟΡΟΣ ΦΥΛΑΡΧ
ΣΟΤΙΜΟΣ	ΗΑΓΝΟΝ	ΦΑΝΟΚΛΕΣ
ΑΡΙΣΤΟΚΛΕΣ	ΣΜΥΚΥΘΟΣ	ΦΙΛΟΝ
ΑΠΟΛΛΟΔΟΡΟΣ	ΚΤΕΣΙΦΟΝ	ΔΕΙΝΙΑΣ
ΕΥΘΥΚΛΕΙΔΕΣ	ΕΠΙΛΥΣΑΜΕΝΟΣ	ΣΠΕΥΣΟΝ
ΑΡΧΕΣΤΡΑΤΟΣ	ΧΑΛ . . . ΟΝ	ΑΝΤΙΑΣ
ΑΜΕΝΙΤΟΣ	ΧΑΙΡΕΣΤΡΑΤΟΣ	ΣΙΛΑΝΟΣ
ΗΙΠΠΟΝ	ΜΝΕΣΙΚΛΕΣ	ΑΙΣΙΜΙΔΕΣ

ΠΥΘΟΔΟΡΟΣ	. . . . .	ΣΟΣΙΜΑΧΟΣ
ΗΑΓΝΟΣΤΡΑΤΟΣ	. . . . .	ΠΡΟΜΑΧΟΣ
. . . . . ΜΑΣΟΣ	. . . . .	. . . . . .
. . . .	. . . . .	. . . . . .

V. Quod ad pulcherrimae, praestantissimaeque Inscriptionis huius aetatem attinet, illam Cl. Maffeius ad Peloponnesiaci Belli tempora spectare credidit, quod iis nimirum temporibus Athenienses in Aegypto, simulque in Cypro, ad Halieas, in Aegina, & Phoenicia dimicaverint, ut Thucydides [1], simulque Plutarchus [2] etiam testatur. Atque optime ille quidem, feliciterque coniecit de iisdem omnino bellis in Marmore hoc agi, quae tum a Thucydide, tum a Plutarcho memorantur: sed illa tamen ante Peloponnesiaci Belli tempora, Cimone adhuc superstite, contigerunt: cum Cimon ipse Pediaeo Athenis Archonte, hoc est anno 4. Olymp. LXXXII. e vivis excesserit [3]; Peloponnesiacum vero Bellum anno 1. Olymp. LXXXVII. exarserit. Itaque verum Aegyptiaci, Aeginensis, Haliensis, simulque Megarensis belli tempus, adeoque Marmoris huius aetas ex solo Diodoro deduci poterit, qui Libro XI. c. 78. Atheniensium victoriam ad Halieas contra Corinthios, simulque victoriam aliam contra Aeginetas contigisse memorat *Philocle* Athenis Archonte anno 2. Olympiadis LXXX.: quemadmodum Megarense bellum anno sequenti describit, cum de Aegyptio, Phoenicio, Cyprioque bello anno 1. eiusdem Olympiadis LXXX. differuisset. Lysias quoque in Oratione XXXI. bella commemorat, quae uno, eodemque tempore in Aegina, Aegypto, & Megara gesta sunt; Myronidemque in Megarensi bello Atheniensium ducem fuisse dicit. Accuratior tamen Thucydides, quippequi aetatem illam proxime attigerat, diserte docet quod in Aegypto quidem, Cypro, & Aegina saepius, variisque etiam annis pugnatum fuit; sed aliquando tamen uno eodemque anno Athenienses in *Cypro* primum, tum in *Aegypto*, deinde ad *Halieas*, mox in *Aegina*, tandemque in *Megarae* finibus dimicarunt; ideoque in recensendis Atheniensium bellis Thucydides cum Mar-

(1) Lib. I. (2) In Cimone. (3) Diodor. Lib. XII. c. 4.

Marmore mirifice conspirat. Itaque iam nullus dubitandi locus supererit quin, si Megarense bellum, quod omnium postremum exarsit, ut ex Diodoro, Thucydide, simulque Marmore apparet, ad annum 3. Olympiadis LXXX. referri debeat, Marmor ipsum hoc anno, ut putavit Bimardus [1], vel sequenti potius, si mavis, excitatum fuerit. Eximia quoque Marmoris huius antiquitas exinde facile deduci poterit, quod in illo duae vocales longae Η, & Ω minime occurrant: quippequae solum anno 4. Olymp. XCIV. *Euclide* Athenis Archonte adhiberi consueverint, ut diserte Plutarchus [2], Suidas [3], Syrianus [4], aliique plurimi [5] demonstrarunt; atque vicissim ex antiquissimo hoc Marmore clarius, & illustrius adhuc ostendi potest. Illud etiam hic obiter observasse iuverit, quod Cl. Maffeius postremas Tituli voces .... ΜΕΓΑΡΟΣ

ΕΝ ΤΟ ΑΥΤΟ ΕΝΙΑΥΤΟ

.... ΤΕΓΟΝ

ita coniungendas esse putavit, ut legendum foret Μέγαρος ἐν τῷ ἀυτῷ ἐνιαυτῷ Στρατηγῶν: ut nempe exprimatur Megarum hoc ipso anno, quo praelium in Cypro, in Aegypto, in Phoenicia, in Halieis, & in Aegina contigerat, Strategum fuisse. Ego vero, doctissimi Viri pace, coniecturam illam minus accuratam esse putaverim. Siquidem primo non modo Thucydides, sed Diodorus etiam aperte docet quod Cimon in Cypro, in Aegina Leocrates, in Megara Myronides Strategus fuit; atque in ipso Marmore diserte legitur quod in Aegypto Strategus fuit Hippodamas; ideoque Megarus ille nulla ratione στρατηγῶν, sive στρατηγος *Strategus* haberi poterit. Deinde vero perspicua Tituli series ostendit quod voces illae ἐν τῷ ἀυτῷ ἐνιαυτῷ *eodem anno* non ad Strategum, quicumque ille fuerit; sed ad ἀπέθανον, *interierunt*, sive ad occisos milites referri debent; ut nempe exprimatur quod illorum singuli variis quidem in locis, sed uno tamen eodemque anno pro Patria perierunt. Denique, cum in Cypro, Aegypto, Phoenicia, Halieis, Aegina, simulque tandem Megara pugnatum fuerit, verisimile est certe in Inscriptionis titulo Megaram

X 2 quo-

(1) Differt. I. apud Murat. (2) In Aristide init. (3) In Samiorum Populus. (4) Comment in Hermogen. (5) Vid. Meurs. de Fortun. Athen. & de Arch. Ath. Lib. III. c. 17. & Apostol. Cent. XVII. Prov. 25.

quoque, aliarum omnium regionum instar, expressam fuisse; ideoque soli quadratarii vitio tribuendum putaverim quod hic in Marmore non ἐν Μεγαροις, vel Μεγαροις, vel Μεγαροι, sed vitiose Μεγαρος insculptum fuerit. Certe Bimardus in Marmore non Μεγαρος, sed Μεγαρο . . , ultimis nimirum literis extritis, aut evanescentibus scriptum asserit, ideoque legendum esse putavit Μεγαροιστε; optimeque Inscriptionis titulum latine reddidit

Ex Tribu Erechtheide
Hi in bello ceciderunt in Cypro, in Aegypto, in Phoenice, in Haliensibus, in Aegina, & Megaris
eodem anno

minus vero feliciter, accurateque doctissimus Muratorius titulum ipsum expressit *in maritimis navigationibus*, *in Aegina Megarae*; atque in subiectis adnotationibus observavit fortasse *in Eleusi* vertendum esse: cum *Halieis* certe neque maritimas expeditiones, neque Eleusim, sed Halieas solum Laconicae Urbem exprimant.

VI. Sed Marmoris aetate iam definita, simulque demonstrata ipsius cum Thucydide, aliisque Scriptoribus consensione, nunc Tribuum Atheniensium series, quae in illo contexitur, ostendi debet. *Erechtheidem* hic Tribuum omnium primam esse conspicimus, cui tandem, interiectis tamen lacunis aliquot, in altera Inscriptionis parte, sive Marmorea Tabula succedit *Leontis*. Leontidem proxime sequitur *Acamantis*: deinde *Oeneis*, mox *Cecropis*; denique *Hippothoontis*; cumque Sponius in altera Marmoris parte, quam ipse Athenis exscripserat, quaeque Lutetiae desideratur, *Pandionidem*, moxque Leontidem Tribum recensitas esse fateatur, *Pandionis* ipsa ante Leontidem proxime collocari debet; ideoque ex praestantissimo hoc Marmore ita Tribuum illarum series contexi debet, ut *Erechtheis* quidem omnium prima sit; tum continua, neque interrupta serie *Pandionis*, *Leontis*, *Acamantis*, *Oeneis*, *Cecropis*, *Hippothoontis* recenseantur: quae sane Tribuum series cum altera mirifice conspirat, quam ex superiori Demosthenis, atque Etymologi testimonio a me constitutam esse iam dixeram. Quod si in diffracto, exesoque Marmore *Aegeis*, *Aeantis*, ac *Antiochis* exciderunt, perspicuum est tamen quod Tri-

Tribus illae post Erechtheidem ante Pandionidem; sive post Hippothoontidem constitui debent; ideoque Tribuum aliarum seriem tum ex Demosthene, atque Etymologo, tum etiam ex Marmore constitutam perturbare non possunt; cumque in septem Tribuum ordine designando Marmor ipsum cum Demosthene, atque Etymologo accuratissime consentiat, dubitari certe non poterit quin in evanidis etiam Marmoris laciniis, fragmentisque tres aliae Tribus eodem prorsus ordine insculptae olim fuerint, quem in Etymologo, & Demosthene observatum esse conspicimus. Ergo Olympiade LXXX. Tribuum Atheniensium series omnino constans esse debuit; idemque prorsus illarum ordo ad Demosthenis etiam aetatem pervenit; ut proinde Olymp. CX. Orator ille Tribus omnes eadem serie recensere potuerit, qua in eximio, pulcherrimoque hoc Marmore recensitae iam fuerant.

VII. At neque Demosthenis solum aetate vetus illa Tribuum Atheniensium series, qualis in antiquissimo hoc Marmore exprimitur, atque olim a Clisthene instituta fuerat, constans, atque eadem servata fuit; sed additis etiam novis Tribubus semper eadem, secus ac Dodvellus existimavit, accuratissime perseveravit; ut ex altera Inscriptione conspicitur, quam Sponius ipse Athenis exscripsit, ac in Itiner. Tom. III. Pag. 45. edidit. Siquidem in ipsa veteres illae Tribus X. eodem prorsus ordine recensentur, qui in Demosthene, Etymologo, superiorique Inscriptione observatur; nisi quod *Ptolemais* inter Leontidem, & Acamantidem collocatur; *Hadrianis* vero inter Acamantidem ipsam, atque Oeneidem inseritur; *Attalis* denique post Antiochidem omnium postrema conspicitur . . . .

.... ΟΤ ΠΑΛΛΕΝΕΩΣ ΑΝΕΓΡΑ

ΨΕΝ .... Π ΑΤΤΩ ΕΦΗΒΕΤ

ΣΑΝΤΑΣ ... ΣΟΣ ΠΑΛΛΗΝΕΤΣ

ΕΡΕΧΘΕΙΔΟΣ ...

... ΝΟΣΟ ΚΑΙ ΕΛΕΤΣΕΙΝΙΟΣ

ΚΗΦ

.. ΝΙΟΣ

.. ΝΙΟΣ Ο ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΣ	ΛΟΥΣΙ
. . . . . ΟΣ	ΚΗΦ
. . . . ΡΟΣ ΕΥΠΟΡΟΥ	ΚΗΦ
... ΤΗΤΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	ΛΑΜ
. . . . ΑΩΝΙΟΣ ΣΟΦΟΥ	ΚΗΦ
. . . . ΙΛΙΟΣ ΕΝΓΟΝΟΥ	ΚΗΦ
. . . . ΙΓΕΝΗΣ ΘΑΛΛΟΥ	ΦΗΓ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΟΝΗΣΙΜ.	ΚΗΦ
. . . . ΗΣ ΞΟΠΥΡΟΥ	ΕΚΚΗ
ΑΙΓΕΙΔΟΣ.	
.. ΘΟΚΛΗΣ ΑΤΤΙΚΟΥ	ΓΑΡ
.. ΝΕΡΗ ΚΟΥΡΙΑΝΟΣ	ΓΑΡ
ΠΑΝΔΙΟΝΙΔΟΣ.	
ΑΦΡΟΔΕΙΤΟΣ ΑΦΡΟΔΕΙ	ΣΤΕΙ
ΑΛΟΥΚΙΟΣ	ΑΓΓΕ
.. ΤΑΒΙΟΣ ΕΛΠΙΝΕΙΚΟΥ	ΜΥΡΙ
ΕΛΠΙΝΕΙΚΟΣ	ΜΥΡΙ
ΜΟΥΣΩΝΙΟΣ ΠΡΟΞΕΝ	ΣΤΕΙ
. . . ΓΕΝΗΣ ΣΠΟΡΟΥ	ΚΥΔΑ
. . . . . ΕΣΟΣ	ΚΥΘ
ΛΕΩΝΤΙΔΟΣ	
. . . .	ΕΞΟΙ
. . . .	ΕΞΟΙ
. . . .	ΕΞΟΙ
. . . .	ΠΑΙΟ
. . . . ΙΜΟΡΚΑ	ΛΕΥΚ

... ΙΛΗ-

. . . . ΙΛΗΤΟΥ	ΕΥΠΥ
. . . .	ΕΞΟΙ

ΠΤΟΛΕΜΑΙΔΟΣ

. . ΩΝ	ΦΛΥ
. . . . ΟΣ ΗΡΑΚΛΕΩ	ΦΛΥ
. . . . ΔΩΡΟΣ ΑΡΤΕΜΩ	ΦΛΥ
. . . . ΝΔΟΣ ΡΗΤΟΡΙΧΟΥ	ΒΕΡ

ΑΚΑΜΑΝΤΙΔΟΣ

. . . . ΜΑΣ ΠΡΟΣΔΕΚΤΟΥ	ΚΕΦ
. . . . ΑΤΤΙΚΟΣ	ΠΟΡΙ
. . . . ΑΜΟΝΟΣ ΜΟΣΧΟΥ	
. . . . ΥΣΟΔΩΡΟΣ ΜΟΣΧ	

ΑΔΡΙΑΝΙΔΟΣ

ΕΥΠΟΡΟΣ ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΥ	ΒΗΣ
ΖΩΣΙΜΟΣ ΑΡΙΣΤΩΝΟΣ	ΒΗΣ
ΗΔΙΑΝΟΣ	ΦΗΓΑ
ΜΗΝΑΝΔΡΟΣ ΗΔΙΑΝΟΥ	ΦΗΓ
ΡΑΔΙΝΟΣ	ΩΛΘ
ΑΓΑΘΟΠΟΥΣ ΕΙΣΙΔΩΡ.	ΑΦΙ
ΝΕΙΚΗΦΟΡΟΣ ΓΛΥΚΩΝΟΣ	ΒΗΣ

ΟΙΝΕΙΔΟΣ

ΧΑΡΙΤΩΝ ΦΙΛΗΤΟΥ	ΑΧΑΡ
ΓΑΡΓΗΤΤΙΟΣ ΦΙΛΗΤΟΥ	ΑΧΑΡ
ΑΙΛ. ΦΙΛΩΝΙΔΗΣ	ΑΧΑΡ
ΣΤΡΑΤΩΝ ΟΡΘΑΓΟΡΟΥ	ΦΙΛΑ
ΑΘΗΝΑΙΟΣ ΦΙΛΟΣΤΡΑΤ	ΑΧΑΡ

ΚΕΚΡΟ-

ΚΕΚΡΟΠΙΔΟΣ

ΦΙΛΗΜΩΝ	ΤΡΙΝΕ
ΙΣΙΔΟΤΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΟΣ	ΤΡΙΝΕ
ΕΥΟΔΙΑΝΟΣ	ΑΙΞΩ
ΑΘΗΝΑΙΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ	ΕΠΙΕΙΚ
ΖΩΣΙΜΟΣ ΠΟΛΥΚΤΗΤΟΥ	ΜΕΛΙ
ΙΠΠΟΘΟΟΝΤΙΔΟΣ	
ΠΙΣΤΟΚΡΑΤΗΣ ΠΙΣΤΙΚΟΥ	ΠΕΙΡ
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΓΕΝΕΘΛΙΟΥ	ΠΕΙΡ
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΙΣΙΔΟΤΟΥ	ΕΚΚΟΙ
ΕΡΜΕΙΑΣ ΖΩΣΙΜΟΥ	ΠΕΙΡ
ΦΙΛΟΚΡΑΤΗΣ ΓΕΝΕΘΛΙΟΥ	ΠΕΙΡ
ΑΙΑΝΤΙΔΟΣ	
ΚΛ. ΕΛΕΝΟΣ	ΜΑΡΑ
ΙΟΥΛ. ΑΓΡΙΠΠΑ	ΜΑΡΑ
ΑΥΡ. ΛΥΚΟΥΡΓΟΣ	ΜΑΡΑ
ΚΡΑΤΩΝ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ	ΦΑΛΗ
ΑΡΙΣΤΩΝ	ΨΑΦΙ
ΑΝΤΙΟΧΙΔΟΣ	
ΚΛ. ΡΟΥΦΕΙΝΟΣ	ΠΑΛ
ΠΟΜΠΗΙΑΝΟΣ ΕΥΝΟΜΟΥ	ΠΑΛ
ΕΡΜΕΙΑΣ ΚΛΕΟΝΥΜΟΥ	ΦΥΡΝ
ΦΙΛΩΝ	ΙΤΕΑ
ΑΤΤΑΛΙΔΟΣ	
ΓΟΡΓΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΙΔΟΥ	ΣΟΥΝ
ΜΟΣΧΟΣ ΚΟΡΝΗΛΙΑΝΟ	ΑΓΝ
ΒΑΚΧΥΛΟΣ ΕΥΚΑΡΠΟΥ	ΑΠΟΛ

VIII. Exi-

VIII. Eximiam quoque Inscriptionem aliam ex hibet Sponius in Itinerario Tomo III. ad Pop. Attic. pag. 1 6 0. quae tamen, cum pluribus in locis mutila, atque exesa fu erit, trium tantummodo Tribuum Atheniensium nomina conser vavit, quarum Tribuum singulae plures Athenienses Cives, ac Ephebos, superioris Inscriptionis instar, complectebantur: ut proinde illorum plerosque omittendos hic esse putaverim.

. . . .

ΠΤΟΛΕΜΑΙΔΟΣ

ΔΙΟΔΩΡΟΣ ΣΥΜΜΑΧΟΥ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΥΜΜΑΧΟΥ

*

ΑΚΑΜΑΝΤΙΔΟΣ

ΣΩΤΑΣ

ΕΥΤΥΧΙΑΝΟΣ ΣΩΤΟΥ

*

ΑΔΡΙΑΝΙΔΟΣ

ΕΡΜΕΙΑΣ ΕΙΣΙΔΩΡΟΥ

ΑΙΓΥΡΟΣ ΑΝΘΟΥ

. . . . . ΑΝΘΟΥ

. . . .

In hac ipsa quoque Inscriptione omnium brevissima, quae vel Hadriani Caesaris aetate, vel certe brevi post Hadrianum ipsum Athenis posita fuit, idem omninò *Ptolemaidis*, atque *Hadrianidis* Tribus situs conspicitur, qui in superiori Inscriptione observatur; ut nimirum illarum altera Acamantidem proxime praecedat, altera vero post Acamantidem ipsam proxime sequatur: quo Dodvelli coniecturam perspicue refelli posse iam diximus.

IX. Denique illustrandis Atheniensium Tribubus, illarumque ordini superius a me constituto clarius adhuc, & uberius confirmando eximiam Inscriptionem aliam subiecisse iuverit, quae Florentiae in Riccardianis Aedibus observatur; ut illa variis

in locis mutila, ac depravata plurimam vicissim lucem ex superioribus Inscriptionibus aliis accipiat; atque ipsa in primis Atheniensium Tribuum series, quae in illa mirifice perturbata fuerat, accurate restituatur. Post Montfauconium, qui exiguam ipsius partem primus exscripserat, ut mox ostendetur, integram illam exhibuit Cl. Gorius Tomo I. pag. 108. num. 86. atque ex Gorio Muratorius Titulum, simulque sinistram, snioremque ipsius partem edidit in Novo Inscriptionum Thesauro Pag. 600. Iterum tamen illam ex ipso Marmore mihi describendam esse putavi; eamque proinde cum laciniis illis, ac lacunis exhibeo, quae nunc in Marmore conspiciuntur; nisi quod tertium Tituli versum, in quo imperii anni memorantur, Montfauconii, Goriique fide integrum prorsus hic profero, quamvis in priori ipsius parte characteres aliqui exciderint, aut vitiati fortasse fuerint. Ita nimirum versus ille nunc legitur . . . . ΕΣΕ . . ΑΣ ΤΟ . . ΕΙΚΟΣΤΟΤ ΕΒ . . . quemadmodum in duobus versibus illis, qui proxime subiiciuntur, perspicui characteres, ac voces illae nobis occurrunt, ex quibus nullus omnino sensus exsculpi poterit: ut non immerito fortasse suspicari quis possit ab imperito quadratario, veteres, evanidosque literarum ductus ita renovatos fuisse, ut novam in ipsis, alienamque subinde formam induxerit. Nihil est autem cur in exesis, vitiatisque fortasse laciniis illustrandis, aut supplendis hic immorer: nonnullas solum voces in subiectis adnotationibus coniectura restituam, simulque dissidium illud ostendam, quo Cl. Gorii exemplar aliquando a Marmore, atque a subiectae Inscriptionis facie differre conspicio.

Hic inserenda Tabula Riccardianam Inscriptionem exhibens.

X. Inscriptionem illam primus, ut opinor, exscripsit Montfauconius [1] dum adhuc illa reperiebatur *in Villa Riccardi ad pomaeria Urbis*; ejusque formam his verbis expressit = *Est ibidem ceu Turriculae marmoreae fragmentum, quae cum integra consisteret, quatuor circiter pedes a diametro babuit. Ab interiori parte insculpta erat nominibus Atheniensium ita erasis, ut paucissima expiscari potuerim: sic autem incipit Inscriptio*

ΘΕ.

(1) Diar. Italic. Pag. 361.

. . .

) ΣΤΒΡΙΔΗΣ

ΚΗΦΕΙΣΗΙευς

ΠΕΡΓΑΣΗΘεν . . .

Σ ΔΙΟΝΤΣΙΟΤ Χ . . .

ΛΤΚΟΤ

ΓΑΡΓΗΤτιος . . .

ΡΑΓΔΟΤ Α . . .

ΟΣ) ΕΣΤΙΑου

ΟΣ ΕΡΜΕΡΩ (10) . . . .

ΟΣ

ΗΣ) Π (11) . . . .

Σ ΦΕΙΔΙου(12) . . . .

ΞΟΙου (13) . . . .

. . ΘΟΝΙΟΣ (14) . . .

. . . .

. . . .

. . . .

Gor. . . ΘΩΝΟΣ ΑΜ . . . . .

n etiam superius in ΤΤΧΗ ultimus

ΤΣ. (9) Versus iste apud Gorium

Integer hic versus a Gorio pridem

Erechtheidis

Epictetus Sybrides

Themison Cephisieus

Euporus Pergasethus

Paranomus Dionysii Ch.

Hyginus Glauci

Aegeidis

Artemon Gargettius

Heros Smaragdi A

Athenodorus Estiaei

Athenodorus Hermeri

Pandionidis

Asclepiades Paeaniensis.

Leontidis

Callimachus Phidiae

Bacchius ex Oeo

. . . *metrius* . . . *thonius*

ΘΕΟΙΣ ΤΥΧΗ

ΕΡΕΧΘΕΙΔΟΣ ΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΚΑΙΣΑΡΟΣ

ΕΠΙΚΤΗΤΟΣ ΣΤΥΡΙΔΗΣ ΙΛΙΟΥ ΑΔΡΙΑΝΟΥ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΥ

ΘΕΜΙΣΩΝ ΚΗΦΕΙΣΗΙ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΙΚΟΣΤΟΥ ΕΒΔΟΜΟΥ

ΕΥΠΟΡΟΣ ΠΕΡΓΑΣΗΘ

ΠΑΡΑΝΟΜΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ

Alia quaedam superſunt hinc inde, ex quibus nihil notitiae eruitur. Τῦ εἰκοςῦ ἑβδόμυ vigeſimi ſeptimi *caveſis putes haec de Imperii annis dici; non enim tandiu imperavit Antoninus Pius: ſed ea ex ſequentibus iam amotis lucem accipiebant*. Mutilam, & informem hanc Inſcriptionis laciniam, qualis in Montfauconio conſpicitur, exhibere volui, ut facile intelligatur varias illas Turriculae, vel Inſcriptionis partes tunc alio prorſus ordine collocatas fuiſſe dum illas Montfauconius exſcriberet, quam qui nunc in Marmore ad Mediceas olim, nunc Riccardianas, Aedes translato conſpicitur; ut vera proinde Tribuum ſeries, quae in Marmore deſcripta olim fuerat, in transferendo, diſponendoque Marmore mirifice perturbata fuerit. Ac certe, quamvis doctiſſimus Vir ille putaverit quod ex ſuperſtitibus hinc inde nominibus nihil notitiae eruatur, verum tamen Tribuum ordinem exinde inferri, vel confirmari poſſe contendo; ſi modo Marmoris partes rite diſponantur; plurima, quae obſcura vel perplexa forent, feliciter explicentur; ac nomina plerumque evanida ſuppleantur.

XI. Atque, ut ab ipſa Marmoris aetate exordiar, optandum maxime fuerat ut quemadmodum Montfauconius hic optime exiſtimavit *τῦ εἰκοςῦ ἑβδόμυ vigeſimi ſeptimi* de imperii annis, quibus Antoninus ipſe imperavit, intelligi non poſſe, cum ille exactis in imperio annis 22, menſibuſque 8. e vivis exceſſerit; ita quoque doctiſſimus Auctor ille rationem etiam aliquam ediidiſſet, qua commodus ſenſus aliquis ex Marmoris epocha exſculpi poſſet; ne fortaſſe quis temere ſuſpicaretur in deſignandis imperii annis mirifice in illo peccatum eſſe. Mihi certe nulla hic erroris ſupicio ſuboritur, cum & annorum numerus non ſimplici charactere, vel literis, ut plerumque fieri conſpicimus; ſed integris potius vocibus diſerte

exprimatur; & Antonini Caesaris epocha Atheniensibus omnibus quamquae maxime perspecta fuerit, quippequi, Hadriani Caesaris instar, plurima Athenis munificentiae, & amoris monumenta excitaverit: ut in hac quoque veteri Inscriptione conspicitur [1]; quae, quamvis a Grutero Mediolani extare dicatur, ideoque a plerisque ad Ligusticas Athenas Stephano memoratas referri consueverit, a Sponio tamen in Arcu quodam ad Anchesmi montis radices reperta fuit, adeoque ad Athenas Atticas spectasse debet.

IMP. CAESAR T. AELIUS HADRIANUS ANTONINUS AUG. PIUS COS. III. TRIB. POT. II. P. P.
AQUAEDUCTUM IN NOVIS ATHENIS COEPTUM A D. ADRIANO PATRE SUO CONSUMMAVIT DEDICAVITQUE.

Itaque, si conjecturis hic locus aliquis esse potest, neque mea me fallit opinio, annos illos imperii, qui hoc in Marmore designantur, non ab Antonini Pii, sed potius ab Hadriani Caesaris initio supputandos esse putaverim. Audacior fortasse conjectura ejusmodi, paulloque liberior videri poterit; sed illam tamen eruditis viris probari posse confido. A pluribus certe, peritissimisque Scriptoribus observatum esse conspicio quod in plerisque Nummis, qui in Caesaris alicujus honorem in Oriente cusi sunt, ita constanter imperii anni numerantur, ut illorum initium ab anno, vel tempore deducatur, non quo Caesar ipse regnare caepit, sed quo imperium in ejus gentem, sive familiam translatum fuit; ut illo proinde annorum numero, qui in Nummis exprimitur, non Caesaris ipsius, sed familiae potius imperantis epocha designetur. Sic, ut exemplo res clarior fiat, in Neronis Nummo *decimus octavus* imperii annus notatur, atque in altero *vigesimus primus*; cum tamen ille 14. solum annis imperaverit: At initio ducto a Claudio Caesare, qui imperium in *Claudiam* gentem invexit, perspicue apparet primum ex Nummis illis *quinto* Neronis anno, alterum vero *octavo* cusum fuisse. Ita quoque Commodi Caesaris Nummus servatur, in quo *trigesimus secundus* imperii annus exprimitur, quamvis ille 20. solum annis imperaverit: quod nimirum annorum numerus a

M. Au-

(1) Gruter. Pag. 177. & Scalig. ad Euseb. Chr. num. 2147.

M. Aurelii Caesaris initio deducatur, qui primus ex *Aurelia* gente imperium obtinuit. Itaque, si annorum supputandorum ratio, quae in Nummis illis usurpata conspicitur, in Marmoribus etiam aliquando obtinuit, ut hoc illustri, simulque tamen, quod noverim, unico exemplo suaderi posse videtur, perspicuum fiet imperii annos hic in Marmore designatos ab Hadriani Caesaris initio numerandos esse, qui primus imperii dignitatem anno 4. Olymp. CCXXIII. vel V. C. 870. in *Aeliam* gentem invexit; ideoque cum Hadrianus ipse 22. annis regnaverit, moriensque imperium Antonino Pio reliquerit, annus ille *vigesimus septimus* cum *sexto* Antonini Caesaris anno concurret; sive anno 2. Olymp. 230. V. C. 896. & a Christo nato 143. quo Marmor ipsum Athenis excitatum esse videtur. Frustra nimirum Cl. Muratorius temporis characteres ita distinguendos esse putavit ut εικοςῦ *vigesimo*, annus imperii, atque ἑβδόμυ *septimo*, mensis numerus exprimeretur; ac Montfauconius certiorem aliam Marmoris epocham ex evanidis illis, omninoque exesis ipsius laciniis exsculpi potuisse existimavit. Etenim, nisi plurimum fallor, ex ipso Marmore, quamvis integrum adhuc foret, nulla temporis nota exsculpi posset, cum sola Atheniensium nomina Marmori inscripta fuisse videantur, qui certo quodam anno Archontis Eponymi nomine, quod prorsus interiit, designato in Epheborum album relata fuerunt: ut facile ex laciniis illis inferri potest, si cum Inscriptionibus aliis conferantur, quarum exempla plura Dissertatione XI. proferentur. Sic in Inscriptione posita Num 14. legitur ἀνέγραψεν τὸς ὑπ' ἀυτῷ ἐφηβευσάντας; nec ullus dubito quin hic quoque restitui, legique debeat ανεΓΡΑΨΕΝ τοΤΣ ΤΠΑυτω εΦΗβους, ut longa nominum adhuc superstitum series, & ipsa Tribuum distinctio demonstrat, quarum series, & nativus ordo mihi nunc ostendendus occurrit.

XII. Itaque in hac pulcherrima, simulque mirifice corrupta Inscriptione lacunas illas, in quibus integra Virorum nomina exciderunt, nihil moror; quippequae facile aut conjectura, aut aliarum Inscriptionum praesidio, aut superstitum adhuc literarum indicio suppleri possint, ut optime nonnulla a Cl. Gorio suppleta iam fuerant. Ea solum loca vel restituere, vel emendare enitar, ex quibus integra, vel accurata Tribuum Atheniensium series ostendi possit; cum plurima

rima certe in ipſa Inſcriptionis facie pleriſque fraudi eſſe poſſint. Ita, cum *Cecropis* Tribus in dextera Marmoris parte, ſive initio, primoque loco poſita conſpiciatur, illa omnium quoque prima cenſeri facile poſſet, ut longe poſt ipſam *Erechtheis*, *Aegeis*, aliaeque, quae in ſiniſtra, ſaniorique Marmoris parte recenſentur, ſucceſſerint. Sed hac in parte plurimum deceptus eſt ille, minuſque accuratis impoſuit, qui tria Marmoris unius, vel Inſcriptionis fragmenta ſic in pariete diſpoſuit ut illam Inſcriptionis partem, quae omnium prima, ſive ſuprema fuerat, in medio collocaverit: duaſque reliquas ita ſeiunxerit, ut quae ſupremae proxima, ſive ſecunda eſſe debuit, ſiniſtram parietis partem occuparet; omniumque poſtremam Marmoris, vel Inſcriptionis partem in dextera, primaque parietis parte collocaret. Ac certe quod illa Inſcriptionis pars, quae in Marmore media conſpicitur, ſupremum olim, primumque locum obtinuerit, perſpicue ſatis oſtendit & titulus, & Antonini Caeſaris nomen, & annus, & Archontis denique nomen, quod aliarum eiuſmodi Inſcriptionum inſtar, quarum exempla Diſſertatione XI. proferentur, hic eſſe debuit, temporiſque iniuria prorſus evanuit. Quod vero proxime non dextera, ſed ſiniſtra potius Inſcriptionis pars ſupremae ſucceſſerit, non modo ex veteri ipſius ordine, quem Montfauconius exſcripſerat, ſed exinde quoque colligitur, quod in Marmoribus aliis Hadriani Caeſaris aetate, vel certe brevi poſt ipſam, *Erechtheis* omnium prima memoretur: nec *Cecropis* ipſa hic omnium prima eſſe potuerit cum ante Cecropidis nomen alia nomina inſculpta iam fuerint, ut ſuperſtitum adhuc literarum veſtigia demonſtrant. Itaque in hac Tribuum ſerie *Erechtheis* omnium prima eſſe debuit; cui ſuccedit *Aegeis*, tum *Pandionis*, inde *Leontis:* omnino ut in Demoſthene, Etymologo, & ſuperioribus etiam Inſcriptionibus aliis conſpicitur. Hinc. . . . αγχιος ille, qui ἐξ Οι . . . fuiſſe dicitur, ad Οἶον Κεραμικὸν *Oeum Ceramicum* Leontidis Tribus Populum ſpectaſſe debuit, ut in altera quoque ſuperiori Inſcriptione obſervatur. Cavendum eſt autem ne in proxime ſubiecta linea, ubi lacerae voces illae ſupererant μητρ.. θονιος, legatur Μαραθωνιος. Siquidem Marathon non ad Leontidem Tribum, ſed ad Aeantidem potius ſpectavit, ut contra Stephanum, ac Meurſium ſequenti Diſſertatione oportu-

nius

nius ostendam. Interim vero observasse iuverit quod in hoc ipso Marmore Marathon in dextera parte sub alia Tribu collocatur. Leontidi succedere debuisset Antonini Caesaris aetate, qua Marmor sculptum fuit, *Ptolemais*, inde *Acamantis*, tum *Hadrianis*, mox *Oeneis*; sed quatuor illae Tribus in Marmore omnino exciderunt; ut neque illarum, neque Pagorum, quae ad ipsas spectaverint, nomina nobis occurrant. Oenidi vero Tribui succedere debuisset *Cecropis*, quae quidem in dextera Marmoris parte nobis occurit; simulque *Melite*, & *Pytthus* Atticae Populi recensentur. Ac Pytthus quidem perspicue ad Cecropidem Tribum spectavit; Melite vero, quamvis a Stephano Aegeidi Tribui adscribatur, in Harpocratione tamen, Suida, & altera Sponii Inscriptione superius exposita Cecropidi potius tribuitur. Sequitur in Marmore lacinia ... ωντιδος; nec ullus hic dubito quin integrum nomen hic fuerit Ιπποθοωντιδος; ideoque Cecropidi proxime successit *Hippothoontis*, prorsus ut in Demosthene, Etymologo, aliisque Marmoribus observatur. Dionysius autem ille, vel quicumque demum is fuerit, Artemonis filius, cuius Pagus unica initiali litera Π indicatur, Πειραιεὺς fortasse fuit, cum Piraeeus ad Hippothoontidem certe Tribum spectaverit. Si in proxime subiecta linea, ubi Κοπριος legitur, Pagus expressus fuerat, non alius ille fortasse fuit quam Κρώπη; ut proinde Κρωπίδης legendum sit. Quamvis enim Κρώπη ad Leontidem Tribum spectaverit; aucta deinde, variataque Tribuum divisione, ad Hippothoontidem Tribum migrasse potuit. Suspicor tamen id non Pagi, sed viri potius nomen esse; ideoque vel Κόρπιος, vel Κορπίυ; vel, si magis id libeat, liceatque, Γοργίυ legendum esse; quemadmodum certe in alia quoque Inscriptione, quam ex Sponio (1) ego proferam, ubi Α᾽γαθοπυς Γορπίυ reperitur, Sponius ipse legendum putat Γοργίυ. Proxima, omniumque minima lacinia, quae superest, ... ος, perspicue nobis ostendit id alterius Tribus nomen esse oportere; cum alterius profecto Tribus sit Pagus ille, qui mox occurit; nec ad Hippothoontidem ipsam, quae mox praecesserat, referri ille possit. Tribus vero autem ista non alia esse potest quam *Aeantis*; ut proinde lacinia suppleri, vel integrum Tribus nomen ita legi debeat Α᾽ιαντίδος. Quamvis

enim

(1) Itiner. ad Pop. Attic. Pag. 162.

enim Marathon, qui ſub eiuſmodi Tribu repente nobis occurrit, Leontidi a Stephano tribuatur, perſpicue tamen oſtendam ipſum ad Aeantidem Tribum non ſequioribus ſolum, ſed antiquis etiam temporibus ſpectaſſe. Iam vero nitide conſtituta Tribuum illarum ſerie, quarum nomina vel integra ſuperſunt in Marmore, vel perſpicuis certe coniecturis a me reſtituta ſunt, *Antiochis*, atque *Attalis*, aliarum plurium inſtar, exciderunt, ideoque ex Riccardiano Marmore deprehendi non poteſt quem ordinem inter ſe, ſive cum ſuperioribus aliis *Ptolemais*, *Acamantis*, *Hadrianis*, *Oeneis*, *Antiochis*, *Attalis* habuerint. Perſpicuum eſt tamen quod Tribus iſtae aliarum ordinem ſuperius conſtitutum minime perturbant; atque ipſa Marmoris fracti diviſio manifeſte nobis oſtendit illarum ſingulas eo loco iampridem in Marmore deſcriptas fuiſſe, temporiſque iniuria excidiſſe, quem vera Tribuum ſeries in Demoſthene, Etymolgo, aliiſque Inſcriptionibus expreſſa poſtulabat.

XIII. Si quatuor Inſcriptiones iſtae vel inter ſe, vel cum Demoſthene, atque Etymolgo conferantur, nullus omnino dubitandi locus ſupererit, quin illae mirifice ſimul conſpirent; ut una proinde, eademque Tribuum ſeries ex illis omnibus eruatur, qualis hic expreſſa conſpicitur

1 Demoſthenes, & Etymologus	2 Inſcr. Maſſeiana	3 Sponiana I.	4 Sponiana II.	5 Riccardiana.
1. *Erechtheis*	*Erechtheis.*	*Erech.*	. . . . . .	*Erechtheis.*
2. *Aegeis*	. . . .	*Aegeis*	. . . . . .	*Aegeis*
3. *Pandionis*	*Pan.*	*Pan.*	. . . . . .	*Pandionis.*
4. *Leontis*	*Leon.*	*Leon.*	. . . . . .	*Leontis.*
		Ptole.	*Ptolemais*	
5. *Acamantis*	*Acam.*	*Acam.*	*Acamantis*	. . . . . .
		Hadr.	*Hadrianis*	
6. *Oeneis*	*Oen.*	*Oen.*	. . . . . .	. . . . . .
7. *Cecropis*	*Cecr.*	*Cecr.*	. . . . . .	*Cecropis.*
8. *Hippothoontis*	*Hippo.*	*Hippo.*	. . . . . .	*Hippothoontis.*
9. *Aeantis*	. . . .	*Aeant.*	. . . . . .	*Aeantis.*
10. *Antiochis*	. . . .	*Ant.*	. . . . . .	. . . . . .
		Att.	. . . . . .	. . . . . .

Admi-

Admirabilis autem ille Inscriptionum eiusmodi tum inter se, tum etiam cum eximio illo Demosthenis, atque Etymologi testimonio consensus manifestissime, ut opinor, ostendit quod vera Tribuum Atheniensium series non alia esse potuit, quam quae ex perspicuis eiusmodi, certisque monumentis a me constituta, vel definita iam fuit.

XIV. Exinde vero refelli facile poterit opinio Dodvelli, qui aucto Tribuum numero *novas Tribus Antigonidem, & Demetriadem, sive Attalidem, & Ptolemaidem*, quae in illarum locum suffectae fuerant, *primas in hoc novo ordine fuisse suspicatur* (1); cum in prima Sponii Inscriptione superius exposita *Ptolemais* quinto, *Attalis* vero decimotertio loco nobis occurrat. Refellitur etiam Pollucis (2) sententia, qui prius Attalidem quam Ptolemaidem memoravit; secus ac Hermogenis Scholiastae videbatur, qui prius Ptolemaidem ipsam quam Attalidem nominavit. Hadrianidis etiam Tribus, quam Dodvellus omnino praeteriit, sedes conspicitur; quae non primo, ut fortasse Caesaris dignitas exigere videbatur, sed sexto solum loco constituitur. Postremo intelligitur quod temere prorsus, ac immerito Sponius (3) existimavit nullum omnino certum, constantemque Tribuum ordinem Athenis olim haberi consuevisse; cumque in Marmore, quod Sponius ipse explicandum susceperat, primum Erechtheidi locum concedi vidisset, quem tamen Hippothoontidi Pausanias concesserat, inde collegit Tribuum Atheniensium nomina non in Pausania solum, sed in Marmoribus etiam temere prorsus, fortuito, neque ullo servato illarum ordine, recenseri. Perspicua siquidem monumenta, quae protuli, manifeste demonstrant quod semper olim Athenis certus aliquis, ac omnino constans Tribuum ordo haberi consuevit, quem non Pausanias ipse, sed Marmora potius nobis exhibent, quibus immerito Pausaniae testimonium anteferendum esse Sponius existimavit.

XV. Utinam vero quemadmodum veram Tribuum Atheniensium seriem hactenus ignoratam perspicuis, atque eximiis monimentis illis ostendi, ita proclive nunc foret caussas etiam illas exponere, quae Clisthenem, aut Pythium Apollinem impulerunt, ut Tribus ipsas, aut Heroas illarum Epony-

Z mos

(1) Diss. III. Sect. 39. (2) Lib. VIII. c. 9. num. 31. (3) Itiner. Tom. II. ad Pop. Attic. pag. 49.

mos hoc potius quam alio ordine recenseret! Verum in tanta rerum obscuritate, veterumque Scriptorum silentio nullus omnino mihi hac in parte splendor affulget; ideoque nihil hic temere vel coniectando, vel divinando definiam. Id unum tamen hic obiter observasse iuverit, ne series illa temere solum, atque fortuito instituta existimetur, minime mirandum esse si Erechtheis Tribus omnium prima in illarum ordine nobis occurrat; cum Erechtheus inter Heroas, vel Atheniensium Reges ita supremum veluti gloriae, honorisque locum occupaverit, ut Athenienses ab illo non modo illustre decus, sed nomen etiam ipsum acceperint. Homerus certe Athenienses Ἐρεχθῆος δῆμον *Erechthei Populum* vocavit (1): quod, ut Eustathius observat, *idem sit Athenas, vel Erechthei Populum dicere* ταυτὸν γὰρ Ἀθήνας εἰπεῖν, καὶ δῆμον Ἐρεχθέως (2): siquidem Erechtheus *nomine fuit adeo inclyto, ac celebri, ut Athenienses Erechtheidas sese appellari libenter admodum acciperent* οὕτω γὰρ ἦν περίκλυτος, ὥστε πάνυ ἔχαιρον Ἀθηναῖοι Ἐρεχθεῖδαι λεγόμενοι (3). Sic etiam a Pindaro (4) Athenienses Ἐρεχθέος ἀστοὶ *Erechthei Cives* dicuntur; atque a Platone quoque Populus ipse Atheniensis δῆμος Ἐρεχθέος *Erechthei Populus* (5) appellatur; atque ex Latinis etiam Ovidius ait

Nullus Erechthidis fertur celebratior illo
Illuxisse dies (6).

Itaque mirari certe non possumus si ceteras inter Atheniensium Tribus a Clisthene distributas primus Erechtheidi locus obtigerit. Proxime vero post Erechtheidem ideo Aegeis Tribus honorem, sedemque, ut opinor, obtinuit quod Aegeus Atheniensium Rex a Theseo filio in Deos relatus divinos etiam honores acceperit (7); atque ex Phytalidis ipsi Sacerdotes instituti fuerint, ut fuse Plutarchus commemorat (8): quo facile etiam fieri potuisse putaverim ut Aegeis ipsa ἱερὰ φυλὴ *Sacra Tribus* vocaretur, ut accuratius alibi contra Casaubonum ostendam (9). At nihil est certe cur in Tribuum aliarum ordine divinando diutius immorer. Quaecumque enim ordinis illius caussa, & origo censeri debeat, perspicuum est

(1) Iliad. B. vers. 53. 547. (2) Num. 46. (3) Num. 44. vid. Plut. de Glor. Athen. (4) Pythior. Ode T. (5) In Alcibiad. 1. (6) Metamor. VII. vers. . . . (7) Vid. Harpocr. in Aegeus. (8) In Theseo vid. Meurs. Regn. Attic. III. c. 4. & in Theseo c. 7. (9) Disser. X. in Lycostrato.

est tamen constantem olim Athenis, certumque Tribuum ordinem fuisse; nec alium sane, quam qui nunc a me primum partim ex Scriptoribus, partim etiam ex veteribus monimentis aliis ostensus fuit.

XVI. Quamvis autem ille Tribuum Atheniensium ordo, qui in variis eiusmodi monumentis conspicitur, semper idem, ac omnino constans haberi consueverit, ut Tribus ipsae non alia prorsus dignitatis, aut praerogativae serie inter se conferri debuerint; in obeundo tamen Prytaniarum munere alia Tribuum series a superiori diversa semper usurpata conspicitur; ut ista proinde fortuita, singulisque annis sortis arbitrio commissa censeri debeat. Id plurima sane Veterum testimonia perspicue nobis ostendunt, quae contra Dodvellum superiori Dissertatione iam protuli. At, ne Dodvellus ipse, vel cui fortasse Dodvelli hypothesis arrideat, reponere, vel suspicari unquam possit id de Proedris solum, qui certe sortibus eligebantur, non vero de *Prytaniis* ipsis, ac Tribubus intelligendum esse, perspicuis argumentis aliis, & exemplis ostendam Tribuum *πρυτανευόυσων Prytaniae munere fungentium* seriem ita fortuitam, variabilem, ac incertam fuisse, ut *primum* aliquando locum *Pandionis* ex. gr. Tribus; aliquando vero Tribus alia occupaverit: & *Pandionis* ipsa vicissim aliquando *primo;* aliquando vero *septimo* loco imperaverit: quod alia ratione fieri, vel explicari non poterit, quam si Tribuum series singulis annis in obeundo Prytaniarum munere sortibus eligeretur: ut inquit Etymologus [1] *ἐπρυτάνευον ἐκ διαδοχῆς ἀλλήλων αἱ δέκα φυλαὶ κληρολαχοῦσαι κατ' ἐνιαυτὸν. Prytaniae vero munus obibant decem Tribus in anno, una post aliam, sortito electae.* Pandionidem sane Tribum in Prytaniarum ordine *primum* aliquando locum obtinuisse perspicuo Demosthenis testimonio demonstravit Dodvellus, cum in Oratione *contra Timocratem* semel iterumque dicatur Pandionidem *primam* fuisse, atque Hecatombaeone mense imperasse. Quod autem illa *septimo* aliquando loco imperaverit, vel exeunte Elaphebolione mense praesederit, ipse omnium primus contra Dodvellum ex altero Demosthenis testimonio ex Oratione *de Corona* demonstravi; simulque locum ipsum mirifice depravatum restitui. Quid vero quod Pandionis ipsa, nisi mea

 me

(1) In Πρυτάνις.

me fallit opinio, aliquando etiam *nono*, ac *decimotertio* loco imperavit? Perspicue id sane ex duabus Inscriptionibus inferri posse putaverim, quarum altera apud Cyriacum [1], altera vero apud Sponium [2] occurrit. Siquidem in prima ita legitur Ἐπὶ Ἄρχοντος Μ. Βαλερίου Μαμερτίνου Μαραθωνίου, Πρυτανείας ΙΓ. οἱ Πρυτάνεις τῆς Πανδιονίδος φυλῆς *Archonte M. Valerio Mamertino Marathonio, Prytania decimatertia, Prytanes Pandionidis Tribus*. In altera vero dicitur Ἐπὶ τοῦ μετὰ Τε . . . . ιον Πόντικον Ἄρχοντα ἐνιαυτοῦ, Η Πρυτανίας, οἱ Πρυτάνεις τῆς Πανδιονίδος φυλῆς *Anno post Te . . . ium Ponticum Archontem, nona Prytania, Prytanes Pandionidis Tribus*. Nullus hic dubito quin Prytania, cuius numerus exprimitur, fuerit illa, qua Prytanes Pandionidis Tribus imperarunt; cum praesertim in utroque Marmore dicatur Prytanes illos publicum sibi victum decrevisse, sive seipsos Ἀισίτους inscripsisse: quod eo solum tempore iis licebat, quo Prytaniae munere fungebantur. Perspicuum est etiam vocibus illis πρυτανείας ιγ, aut πρυτανείας η solum Prytaniae numerum, sedem, aut ordinem, non vero Prytaniae diem indicari. Ubi nimirum Prytaniae dies exprimenda fuerit, diserte in Demosthene, alibique dicitur ἐνδεκάτῃ, δωδεκάτῃ τῆς Πρυτανείας. At ubi Prytaniae ipsius sedes, aut numerus exponatur, ἐννάτης, πρώτης Πρυτανείας dicitur. Addi etiam poterit eiusmodi decreta non *nona*, aut *decimatertia* Prytaniae die, sed *prima* potius fieri consuevisse; ut nempe Prytanes ipsi eodem ipso die, quo Prytaniae munus suscipiebant, hoc pereuni monumento decretos sibi honores, propriumque munus exprimere viderentur. Ergo Pandionis Tribus, si quatuor illa monumenta inter se conferantur, *primo*, *septimo*, *nono*, *decimotertio* loco imperasse conspicitur; adeoque ipsius sedes in Prytaniarum ordine omnino fortuita, atque inconstans admitti debet.

XVII. Ita primum aliquando locum non *Pandionidi*, sed *Erechtheidi* potius contigisse ex clarissimo Antiphontis loco deprehendi, quem, licet prolixiorem, integrum tamen Dissert. II. Num. 25. exscripsi; quod plurimam certe lucem iis affundere videretur, quae de civilis Attici anni principio, & exemptilium dierum sede in II. Dissertatione iam docui. Itaque antiquus Orator ille in Oratione XVI. Choragum quen-

(1) Inscript. 96. Pag. 13. (2) Pop. Attic. Pag. 199.

quendam, qui veneficii crimine delatus fuerat, defendit. Choragus autem ille testatur se non modo Tribus suae *Erechtheidis*, sed *Cecropidis* etiam Choragum electum fuisse: χορηγὸς κατεςάθην εἰς θαργήλια ... καὶ ἔλαχον Κεκροπίδα φυλὴν πρὸς τῇ ἐμαυτῦ, τυτέςι τῇ Ἐρεχθηΐδι, ἐχορήγυν ὡς ἄριςα ἐδυνάμην. Ac certe quod unus, idemque Choragus pro duabus Tribubus in Thargeliis eligeretur tum ex Demosthene *adversus Leptinem*, tum ex eius interprete Ulpiano deprehendo. Cum enim Demosthenes dixisset εἰ μιᾶς, ἢ δυοῖν φυλαῖν ἕνα χορηγὸν καθίςησιν *si unius, vel duarum Tribuum Choragum unum constituerit*, Ulpianus hic adnotavit ἐν τοῖς Θαργηλίοις δυοῖν φυλαῖν εἷς μόνος καθίςατο χορηγός. τοῖς δὲ μεγάλοις Διονυσιόις Ἀνθεςηριῶνος μηνος εἷς χορηγὸς ἑκάςης φυλῆς καθίςατο: *in Thargeliis* festis *duarum Tribuum unus solum Choragus constituebatur; in magnis vero Liberalibus; quae Anthesterione mense celebrabantur, Choragus unus pro Tribu qualibet constituebatur*. Interim vero dum instruendis choris incumberet, adolescens quidam cantor, sumpto pharmaco interiit, & Choragus ipse veluti veneficii reus ad Archontem Regem defertur, cum adhuc ipsi Regi duo in Magistratu menses, Thargelion scilicet, ac Scirrophorion, exigendi superessent. Tum Choragus subdit accusatores, electo iam novo Rege, sive novo anno iam ineunte, actionem deseruisse; cumque illis a prima Hecatombaeonis mensis die institutam iam actionem prosequi liceret, nihil tamen eos ad vigesimam usque Metagitnionis diem intentasse: quod ab ipsis tamen ex legum praescripto fieri oportebat; cum homicidii reus a sacris omnibus, publicisque muneribus arcendus esset: Choragus autem ipse hoc eodem 50. dierum spatio Senatoris, ac Prytanis munere fungeretur: καὶ πρὸς τύτοις Πρυτανεύσας τὴν πρώτην Πρυτάνειαν ἅπασαν, πλὴν δυοῖν ἡμέραιν, καὶ ἱεροποιῶν καὶ θύων ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας, καὶ ἐπιψηφίζων, καὶ λέγων γνώμας... καὶ Πρυτανεύων *atque insuper toto primae Prytaniae tempore, duobus solum diebus exceptis, Prytanis officio fungens, sacra peragens, ac litans pro Republica, decreta rata faciens, sententias dicens, Prytanis munera gerens*. Perspicui characteres isti, temporisque notae, quae in hac ipsa rerum serie accuratissime exponuntur, manifeste demonstrant quod prima Prytania illa, qua Choragus ille quotidie, duobus solum diebus exceptis, quibus fortasse abfuerat, Prytanum munera

in

in publicis, sacrisque rebus administrandis obivit, *ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας Ἑκατομβαιῶνος μηνός a prima Hecatombaeonis mensis die* incaepit; ideoque, cum Choragus ipse diserte iam dixerit se Tribus *Erechtheidis* fuisse, manifestissime inferri debet quod anno illo, circa Olympiadem XC., prima Prytania fuit *Erechtheidis* Tribus: adeoque Hecatombaeone, vel primo mense non *Pandionis*, sed *Erechtheis* ipsa imperavit.

XVIII. Primum quoque locum aliquando *Aeantidi* Tribui in Prytaniarum ordine contigisse satis, ut opinor, ostendit Decretum istud, quod ab Andocide exhibetur: (1) *Ἔδοξε τῇ βουλῇ, καὶ τῷ δήμῳ, Ἐαντὶς ἐπρυτάνευε, Κλεογένης ἐγραμμάτευε, Βοηθὸς ἐπεστάτει, τάδε Δημόφαντος συνέγραψεν. Ἄρχει χρόνος τοῦδε ψηφίσματος. Ἡ βουλὴ, οἱ πεντακόσιοι λάχοντες τῷ κυάμῳ, ὅτε Κλεογένης πρῶτος ἐγραμμάτευε placuit Senatui, Populoque. Aeantis Tribus Prytaniae munere fungebatur, Cleogenes Scriba erat, Boethus Epistatae munus obibat: Demophantus haec scripsit. Incipit huius Decreti tempus. Senatus, & Quingenti fabarum suffragiis electi quando Cleogenes primus Scriba fuit.* Cleogenes ille, qui Prytaniae Scriba fuisse dicitur, ad Aeantidem sane Tribum spectasse debuit; in hypothesi saltem Dodvelli, qui Prytaniae Scribam eiusdem Tribus fuisse dicit, quae tunc Prytaniae munere fungebatur. Non alia vero de caussa, ut opinor, *πρῶτος Γραμματεὺς primus Scriba* censeri ille poterit, quam quia primae Prytaniae Scriba ille fuerit. Siquidem Prytania quaelibet unicum solum Scribam habebat, ut testatur Pollux (2); &, sicut in Prytaniarum serie una Tribus alteri succedebat, ita quoque unus etiam Scriba alterum sequebatur; ut innuere videtur Demosthenes ubi meminit *τοῦ Γραμματέως τοῦ κατὰ Πρυτανείαν* (3). Ergo Aeantis Tribus, quo tempore superius Decretum editum fuit, primam sedem obtinuit; cumque Decretum illud, restituta Athenis democratia post sublatos XXX. Tyrannos, anno 4. Olympiadis XCIV. factum videatur, perspicuum fiet tunc etiam temporis Prytaniarum seriem omnino fortuitam, sortisque suffragio definitam fuisse.

XIX. Quid vero quod Aeantidem ipsam aliquando *secundo*, vel *tertio* loco imperasse ex Plutarcho satis aperte, nisi mea me fallit opinio, deduci potest? Ille nimirum cum

va-

(1) Orat. I. de Myster. (2) Lib. VIII. c. 9. num. 98. (3) In Timocr.

varias Aeantidis Tribus laudes enumeraſſet, hanc etiam adiecit quod ϗ τὸ ψήφισμα, καθ' ὃ τὺς Ἀθηναίυς ἐξήγαγε Μιλτιάδης, τῆς Αἰαντίδος φυλῆς πρυτανευύσης γραφειη [1] *Decretum etiam, cuius vi Athenienſes in praelium eduxit Miltiades, factum fuit Aeantide Tribu Prytaniae munus obeunte*; Decretum autem iſtud aliud eſſe non potuit, quam celebre, & audax conſilium illud, quo Miltiades (qui certe Laciades fuit [2], ideoque ad Oeneidem Tribum ſpectabat) Ducum aliorum pleriſque repugnantibus, ubi Callimachum Polemarchum in ſententiam ſuam pertraxiſſet, ut fuſe narrat Herodotus [3], cum Perſis dimicandum eſſe decrevit: *quo factum eſt*, ut aſſerit Nepos, *ut plus quam Collegae Miltiades valuerit*: *eius enim autoritate impulſi Athenienſes copias ex Urbe eduxerunt, locoque idoneo caſtra fecerunt*; *deinde poſtero die . . praelium commiſerunt* [4]. Itaque, ſi Marathonia pugna die ſexta Boedromionis contigit, ut Plutarchus ipſe *in Camillo*, ac in Libro *de Gloria Athenienſium*, & *de Herodoti malignitate* teſtatur, Decretum illud paullo ante praelii diem fieri debuit; ideoque anno 3. Olympiadis LXXII., quo celebris illa Perſarum clades accidit, Aeantis Tribus *ſecundo* loco praeſederit. Sin vero Marathonia pugna non ſexta Boedromionis die, ſed poſt decimamquartam menſis ipſius diem contigerit, tunc Aeantis ipſa *tertium* in Prytaniarum ſerie locum occupavit. In definiendo quidem celeberrimae pugnae tempore video Plutarchum variis in locis ſibi mirifice conſtare; ideoque accuratiores omnes Chronologi Plutarchum ipſum hac in parte una veluti voce ſequuntur. Plutarchi tamen autoritas, vel antiquioris potius Scriptoris, quem Plutarchus exſcripſerat, mihi ſubinde ſuſpecta eſſe ſolet. Herodotus [5] enim perſpicue docet nona menſis die Lacedaemonios ab Athenienſibus invitatos eſſe ut ipſi quoque Perſis occurrerent; ſubditque Lacedaemonios, qui ante plenilunium in praelium exire non poterant, poſt plenilunium ipſum Athenas repente, ſolo trium dierum itinere, convolaſſe, cum vix Marathone praelium diremptum eſſet. Ac Plutarchus quidem ut Differt. II. Num. IV. iam diximus, id Herodoti ipſius mendacio, vel malignitati tribuit; aſſeritque Lacedaemonios & antea ſaepius, & tum

(1) Plut. in Symp. Lib. I. quaeſt. 10. (2) Plutarch. in Cimone. (3) Lib. VI. c. . . . (4) In Miltiade. (5) Lib. VI.

& tunc etiam ante plenilunium exiisse; parumque abfuisse, quin Marathoniae pugnae sexta mensis die commissae interfuerint. Iustinus [1] tamen, Poliaenus [2], Strabo [3], Aristides [4], Plato [5], aliique plurimi diserte docent Lacedaemonios ante plenilunium, iuxta Lycurgi legem, in praelium exire non consuevisse; neque ad Marathoniam pugnam properasse, nisi postquam Luna pleno orbe fulsisset; ideoque Plataeenses solum cum Atheniensibus Marathone dimicasse [6]. Herodoti vero autoritas, quam Iustinus fortasse, Poliaenus, aliique prae oculis habuere, ceteris omnibus Scriptorum aliorum testimoniis praeferri merito poterit; cum Herodotus ipse Marathoniae pugnae aetatem proxime attigerit, simulque plurima se ab iis accepisse testetur, qui Marathonio bello interfuerant; in re denique perspectissima facile mentiri, vel errare non potuisse videatur. Itaque, si Lacedaemones ad bellum nona mensis die invitati post plenilunium Sparta profecti tridui itinere Athenas, finito vix bello, pervenerunt, bellum ipsum circa *decimamsextam* Boedromionis diem committi debuit; ideoque, si ineundi belli consilium susceptum, copiaeque Athenis eductae sunt circa *decimamquartam* mensis diem, Aeantide Tribu prytaneatum gerente, Aeantis ipsa *tertium* in Prytaniarum serie locum obtinuit.

XX. Quandoquidem vero Plutarchi locum, nec temere ut opinor, in suspicionem adduxi, addidisse iuverit quid Plutarcho fraudi fortasse esse potuit ut Marathoniam pugnam sexta Boedromionis die consignaret. Is Herodoto veluti perspicuum temporis characterem opponit [7] solemnem pompam, quae quotannis ab Atheniensibus ad Agram mittebatur, ut gratias Hecati pro victoria agerent; ideoque, cum pompa illa sexta, ut videtur, Boedromionis die ageretur, eadem ipsa victoriam contigisse Plutarchus existimavit. At fieri fortasse potuit ut victoria quidem circa decimam sextam mensis diem contigerit; sed pompa tamen praecedentium dierum aliquo duceretur: cum praesertim a quartadecima Boedromionis die usque ad vigesimam tertiam Athenis Mysteria celebrarentur. Certe, ut exemplis aliis abstineam, Plateaensis pugna die quarta Boedromionis contigit,

(1) Lib. II. (2) Stratag. Lib... c... (3) Lib. IX. (4) Declam. (5) De Legib. III
(6) Demosth. adv. Neaeram. (7) Libr. de Herod. malign.

git, ut Plutarchus *in Aristide* testatur; & tamen *Eleutheria* Festa, quae quotannis in eius victoriae memoriam peragi solebant, sextadecima Maemacterionis die celebrabantur, ut Plutarchus ipse commemorat; ideoque ex Festorum eiusmodi temporibus belli, victoriaeque tempus inferri, vel definiri non poterit. Sed nihil est certe cur in coniecturis istis accuratius persequendis hic immorer. Perspicua siquidem Veterum testimonia, & exempla quoque, quae protuli, satis, ut opinor, ostendunt Prytaniarum seriem omnino fortuitam, atque inconstantem fuisse: cumque Tribus ipsae certo quodam, constantique ordine inter se censerentur, in obeundo tamen Prytaniae munere ipsarum seriem uni sortis arbitrio singulis annis ita commissam esse, ut quae superiori anno primo fortasse loco praesederat, diversum subinde locum ceteris annis pone sequentibus occupaverit.

DISSERTATIO V.

SYNOPSIS.

I. *Atticae regionis incolae prius in quatuor a Cecrope I. mox in duodecim Urbes a Cecrope II. distributi, tandemque a Theseo in unam Atheniensem Urbem congregati.* II. *Id quomodo intelligendum. Metoecia, vel Synoecia festa, ac Panathenaea a Theseo tunc instituta. Certior eiusce rei epocha ex Arundelliano Marmore definita.* III. *Antiquior Populorum numerus Cecropis, Theseique aetate incompertus. Mox CLXX., vel CLXXIV. Populi in Attica numerati: quorum tamen aliqui recentioribus solum temporibus instituti.* IV. *Quid Populi nomine intelligendum. Interpretum quorundam error indicatus. Verior, & accurata Populi notio explicata, simulque varia Scriptorum loca opportune illustrata.* V. *Populorum numerus ex sola Geographia desumi non potest. Meursii, Sponii, aliorumque errores in contexenda Populorum serie indicantur; simulque characteres, ac indicia proferuntur, quibus verus Atticae Populus agnosci possit.* VI. *Solemnis ritus, ac disquisitio describitur, qua Athenienses Cives in Phratriam, ac Populum, eiusque Tribum cooptabantur. Atheniensium Civium quilibet proprio, paterno, Populique nomine appellari, sive distingui consueverat.* VII. *Haec Populorum cognitio Graecis Scriptoribus, ac monimentis intelligendis maxime necessaria. Graviter, frequenterque hac in parte a doctis etiam viris peccatum.* VIII. *An duo cognomines Populi in Attica forent.* IX. *Id testimoniis, & exemplis etiam asseritur. Agrylem ab Agraule distinguendam esse contra Stephani, ac Meursii opinionem demonstratur.* X. *Equestris tamen Colonus inter veros Atticae Populos, Forensis instar, cum Meursio, Sponioque minime recensendus. Eius ab Urbe distantia. Insignis Thucydidis locus a Meursii emendatione vindicatus, ac* Cice-

Ciceronis testimonium explicatum. XI. *Interior quoque Ceramicus immerito a Sponio, Meursioque inter Atticae Populos enumeratus. Quaedam veterum Scriptorum loca explicata; simulque alius Meursii error indicatus*. XII. *Universos Atticae Populos Nicander, ac Diodorus: illorum plerosque Stephanus, Harpocration, Hesychius, Suidas, aliique Veteres memorarunt; ex quibus integram fere illorum seriem Sigonius, Meursius, ac Sponius accuratius adornarunt*. XIII. *Gravis Meursii inconstantia, atque error in recensendis Atticae Populis demonstratur, ac ipsa quoque Sponii series impugnatur*. XIV. *Nova, & accuratior alia eiusdem seriei contexendae methodus exhibetur*. XV. *Geographica Atticae regionis, Populorumque Tabula describenda proponitur: simulque Tabulae hactenus editae notantur*. XVI. *Eretriensium Populus Meursio, ceterisque ignoratus profertur*. XVII. *Strabonis locus hactenus depravatus restituitur. Eustathius defenditur, ac illustratur. Atticae huius Eretriae situs exploratur*. XVIII. *Boeotus etiam Populus ceteris Atticis coniectura adiungitur*. XIX. *Loca quaedam, aut Oppida recensentur, quae facile inter Atticae Populos habenda fore videntur: obiterque varia Scriptorum loca, vel explicantur, vel restituuntur*. XX. *Integra CLXVI. Atticae Populorum series accuratiori methodo iam constituta contexitur; simulque plura Scriptorum loca emendantur, ac illustrantur. Vera Aphidnarum, Marathonis, Chitonisque Tribus hactenus incomperta definitur*. XXI. *Plures ex Populis a Meursio numeratis ex vera Populorum serie expunguntur; obiterque plura veterum Scriptorum loca explicantur*. XXII. *Plures etiam Populi a Sponio recensiti expunguntur, eiusque errores indicantur*.

DISSERTATIO V.

De Populis Atticae, illorumque numero, ac Tribubus.

I. Ipsa argumenti affinitas, rerumque differendarum ordo nunc postulat ut cum veram Atheniensium Tribuum seriem perspicuis hactenus, certisque monimentis demonstraverim, de variis etiam Populis loquar, qui ad Tribus illas ita referri consueverant, ut ipsarum quaelibet ex pluribus Atticae Populis veluti partibus componeretur. Quamvis enim maxima hominum multitudo, quae vel a primis usque temporibus varias Atticae partes incoluit, nullo societatis, legumque foedere deviucta foret, sed agrestem potius, ferinamque vitam initio degeret; a Cecrope tamen primo Atheniensium Rege in unum deinde corpus ita coacta, certisque legibus coniuncta fuit, ut exinde constans quaedam imperii forma, vel Atheniense Regnum exsurgeret. Hinc ille omnium primus in Attica regnasse dicitur; proprioque nomine regionem illam, quae prius *Acte*, *Atthis*, *Actica*, vel *Attica*, vocabatur [1], *Cecropiam* nuncupasse: cumque instituto incolarum omnium censu viginti ipsorum millia reperisset, universam hanc hominum multitudinem quatuor in Classes, seu Tribus ita distinxisse fertur, ut alia *Cecropis*, alia *Autochthon*, alia *Actaea*, alia denique *Paralia* diceretur. Deinde vero sub Cecrope II. qui Regum septimus Athenis imperavit Atticae regionis incolae, servato veteri Tribuum numero, duodecim in partes, aut Urbes dirempti fuere, *Cecropiam* nempe, *Tetrapolim*, *Epacriam*, *Deceleam*, *Eleusinem*, *Aphidnam*, *Thoricum*, *Brauronem*, *Cytherum*, *Sphettum*, *Cephisiam*, *Phalerum* [2]: quarum tamen Urbium singulae ita proprio plerumque iure mox utebantur, ut uni Atheniensium Regi subesse minime vide-

(1) Strabo Lib. IX. Apollod. Bibl. Lib. III. Philoch. apud Schol. Pind. Olymp. Od. IX.
(2) Strab. Lib. IX. Vid. Meurs. De Regib. Athen. Lib. II. c. 14.

viderentur. Certe Lycus, Aegeus, Pallas, & Nisus Pandionis II. filii, eius nempe, qui Cecropi II. in Atheniensi Regno successerat, peculiaribus quibusdam Populis, aut Urbibus imperarunt [1]: quod nondum scilicet ex Populis illis unicum Atheniense Regnum rite conflatum esset; aut potius societas illa a Cecrope iam constituta paullatim dirempta foret, ut Scholiastes Euripidis observavit: Αἰγεὺς δὲ, καὶ Πάλλας Δήμων τινῶν ἦρχον, τῆς Ἀττικῆς ἔπω συνῳκισμένης εἰς ἓν [2]: *Aegeus, & Pallas Populis quibusdam imperarunt, Attica nondum in unum coacta*. Denique Theseus Aegei filius, Pandionisque II. nepos duodecim Populos, aut Urbes illas congregasse, atque in unam Atheniensem Urbem fere transtulisse dicitur [3], ut ex illis una coalescentibus Civitas una formaretur; adeoque Civitatum illarum singulae aequali prorsus Atheniensis Civitatis iure fruerentur, simulque Athenienses omnes alicui ex XII. Populis, aut Urbibus illis inscripti forent [4].

II. Atque eiusmodi quidem Thesei consilium, ac illustre facinus ita Plutarchus expressit, ut populares omnes, Atticaeque regionis incolae ideo in unam Atheniensem Urbem a Theseo coacti, collectique fuisse videantur quod publicis illi consiliis adesse, communique Regni faustitati consulere locorum distantia prohiberentur: συνῴκισε τοὺς τὴν Ἀττικὴν συνοικοῦντας εἰς ἓν Ἄστυ, καὶ μιᾶς πόλεως ἕνα δῆμον ἀπέφηνε, τέως σποράδας ὄντας, δυσανακλήτους πρὸς τὸ κοινὸν πάντων συμφέρον [5]: *coegit incolas Atticae in unam Urbem, & unius Urbis unum Populum effecit; cum antea sparsim degerent, & difficile convocari possent ut communi omnium utilitati prospicerent*. Eadem fere de Theseo loquens Diodorus asserit: τοὺς Δήμους, ὄντας μικροὺς μὲν τοῖς μεγέθεσι, πολλοὺς δὲ τὸν ἀριθμὸν, μεταγαγεῖν εἰς τὰς Ἀθήνας [6]: *Populos magnitudine quidem sua parvos, numero autem multos Athenas traduxit*: quemadmodum etiam Cicero dicit quod *Atticos Theseus migrare ex agris, & in Astu, quod appellatur, omnes se conferre iussit* [7]. Verum Thucydides novam hanc Atticarum Urbium, Populorumque societatem a Theseo constitutam longe clarius, ut opinor, atque accuratius expressit. Cum enim dixisset regnante Cecrope, aliisque post ipsum

(1) Strab. loc. cit. (2) In Hippolit. (3) Pausan. in Arcad. c. 2. Demosth. in Neaer. Cic. de Legib. Lib. II. c. 2. (4) Vid. Meurs in Theseo c. 17. & Fort. Ath. c. 3. (5) In Theseo. (6) Lib. IV. c. .. (7) De Leg. Lib. II. c. 2. Vid. Isocr. de Helen. Encom. Valer. Maxi. Lib. V. c. 3.

ipſum Regibus, varios illos Atticae Populos, aut Urbes ita diſtinctas fuiſſe, ut in ipſarum ſingulis Curiae, Senatus, ac Magiſtratus eligerentur; ut illorum proinde quilibet bella gerere, propriiſque legibus uti poſſet, ſubdit a Theſeo peculiares Curias illas, ac Magiſtratus ſublatos fuiſſe, omniumque loco Curiam, ac Senatum unum Athenis conſtitutum eſſe: ut ipſa proinde Athenienſis Civitas veluti commune quoddam Atticorum omnium domicilium habenda foret, in quo ſinguli Atticae incolae, cuicumque demum Populo inſcripti forent, aut quamcumque demum Urbem incolerent, ſuffragia ferre, de privatis, publiciſque rebus diſceptare deberent: Θησεὺς δὲ καταλύσας τῶν ἄλλων πόλεων τά τε βουλευτήρια, καὶ τὰς ἀρχὰς, ἐν τὴν νῦν πόλιν οὖσαν ἓν βουλευτήριον ἀποδείξας, καὶ πρυτανεῖον, ξυνῴκισε πάντας. καὶ νεμομένους τὰ αὑτῶν ἑκάστους, ἅπερ καὶ πρὸ τοῦ, ἠνάγκασε μιᾷ πόλει ταύτῃ χρῆσθαι [1] *Theſeus vero ceterorum Oppidorum Curias, & Magiſtratus ſuſtulit, & una Curia, unoque Conſilio conſtituto, in eam Civitatem, quae nunc eſt, omnes coegit; & ſingulos res ſuas, ut ante, poſſidentes uti compulit hac una Civitate*. Ac abolitas quidem aliarum Civitatum Curias Plutarchus ipſe Thucydidem, ut opinor, ſequutus commemorat; ſimulque Feſtorum meminit, quae tunc a Theſeo ſunt inſtituta; niſi quod Thucydides illa Ξυνοίκια *contubernalia*, Plutarchus vero Μετοίκια *migratoria* appellat; eademque decimaſexta Hecatombaeonis die quotannis peragi teſtatur; quamvis Thucydidis Scholiaſtes Metagitnioni menſi ea tribuere videatur. Itaque hoc uno ſenſu plurimos Atticae Populos in unam Athenienſem Urbem, Theſei conſilio, *migraſſe* dicimus, ibique veluti *contubernales* vixiſſe quod univerſa demum Atticae regio, eiuſque incolae in XII. Urbes a Cecrope iampridem diſtributi ita in unum fere corpus coaluerint, ut exinde nova vel regii, vel democratici potius imperii forma oriretur. Hinc optime in Arundelliano Marmore praeclarum illud Theſei conſilium exprimitur; ſimulque verior temporis nota exhibetur, quo ſocietas illa conflata fuit: ἀφ' οὗ Θησεὺς Ἀθηνῶν τὰς δώδεκα πόλεις εἰς τὸ αὐτὸ συνῴκισεν, καὶ πολιτείαν, καὶ τὴν δημοκρατείαν κατέστησεν, ἑαυτοῦ βασιλεύοντος Ἀθηνῶν, ἔτη |H| HHHH |Δ| ΔΔΔΔΠ [2]; *ex quo Theſeus duodecim Athenienſium Urbes in unum congregavit; & imperium, ac de-*

(1) Lib. II. c. 15. (2) Lin. 34. Epoch. 21.

ac democratiam constituit, *se ipso Athenis regnante anni* 995. Itaque si numerus ab anno 1. Olymp. CXXIX. quo Marmor sculptum esse iam diximus, ineatur, perspicuum fiet 483. annis ante institutas Olympiades Atticae Populos a Theseo coniunctos esse, cum prius a Cecropis II. aetate varios in Populos ita dirempti forent, ut ipsorum quilibet in certa quadam Atticae Tribu, veluti Classe contineretur.

III. Ac de vario hoc quidem Tribuum nnmero, qui Thesei ipsius aetate Athenis obtinuit, fusius, atque opportunius Differt. III. Num. 3. iam diximus. Quod vero ad veterem Populorum numerum attinet, qui priscis illis temporibus habebatur, omnino is obscurus, ac incertus esse conspicitur. Certe Strabo universam illam indigenarum multitudinem ita a Cecrope in XII. Urbes, aut Populos diremptam esse commemorat, aut Cecropis ipsius aetate duodecim solum Populi fuisse videantur, quos in unam deinde Atheniensem Urbem Theseus collegerit. At non Thesei solum, sed Cecropis etiam aetate longe maiorem Populorum numerum fuisse putaverim. Diodorus certe testatur Atticae Populos a Theseo congregatos *numero multos*, simulque *magnitudine parvos* fuisse: quod de solis certe XII. Urbibus a Cecrope II. distinctis explicari non poterit. Sophocles Oedipum Thesei Regis aetate in Colonum Atticae Populum venisse memorat, simulque Thorici, Acherdus, Eleusinis, Oeae, aliorumque Populorum meminit. Plutarchus denique, ne ceteris id genus argumentis immorer, in Thesei vita Pytthus, Gargetti, Sphetti, Thymoetadarum, Pallenes, Agnus, Hecales, Aphidnarum mentionem facit; adeoque diserte significat illorum singulos Thesei ipsius aetate in Populorum numero censitos esse; quod de Tricorytho quoque, Marathone, Oenoe, Probalintho intelligi profecto debet, quibus Tetrapolis a Cecrope constituta, Stephano teste, componebatur. Itaque Cecrops Atticae incolas in XII. Urbes illas ita distinxisse debuit, ut longe tamen maior Populorum numerus haberetur; sed ea tamen lege, ac veluti foedere sociati illi forent, ut ipsorum quilibet ad aliquam ex XII. Urbibus illis spectare, sive referri deberet. Ceterum, quicumque demum fuerit antiquior ille Populorum numerus, verisimile est tamen quod aucto subinde incolarum numero, Oppidorumque magnitudine,

ne, vel dignitate uberior alius Populorum numerus institutus fuerit, qui ad sequiora usque tempora conservatus in Attica, Graecaque Historia celebris adeo, perspectusque evaserit, ut illorum nomina, ac series a Graecis Scriptoribus frequentissime memorentur. Sic Strabo, qui XII. solum Urbes, aut Populos sub Cecrope fuisse dixerat, universos deinde Populos in Attica distributos CLXX. sive ex aliorum hypothesi CLXXIV. fuisse subdit. Siquidem ille de Polemone loquens, qui singulas Atheniensis Urbis partes descripserat, ideoque Periegetae nomen obtinuit, ait Πολέμων ὁ Περιηγητὴς τέτταρα βιβλία συνέγραψε περὶ τῶν ἀναθημάτων τῶν ἐν τῇ Ἀκροπόλει. τὸ δ' ἀνάλογον συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων μερῶν τῆς πόλεως, καὶ τῆς χώρας. Ἐλευσῖνα τε εἰπῶν ἕνα τῶν ἕκατον, καὶ ἑβδομήκοντα Δήμων, πρὸς δὲ τεττάρων, ὥς φασιν, οὐδένα τῶν ἄλλων ὠνόμακεν [1]: *Polemon Periegetes de donariis in Arce positis quatuor libros scripsit; eademque ratio de ceteris Urbis, Regionisque partibus: cumque de Eleusina dixisset, una ex CLXX. Populis (nonnulli quatuor insuper addunt) aliorum nullum nominavit.* Eximius iste Strabonis locus non modo veterem, constantemque Populorum numerum exhibet, qui ipsius etiam aetate floruisse conspicitur, ut inferius ostendam, sed perspicue quoque demonstrat Polemonem illum non omnino accuratum fuisse, quippequi varias Urbis, Regionisque partes exponere aggressus ne ipsa quidem Populorum nomina memoraverit; cum tamen illae Regionis partes aliud esse non possent quam Curiae, vel loca, quae *Populi* nomine distinguebantur. Isocrates certe Atheniensem Urbem in *Vicos*; regionem vero in *Populos* distributam esse testatur: τὴν μὲν πόλιν κατὰ κώμας, τὴν χώραν δὲ κατὰ Δήμους [2]; ut facile proinde coniici, vel divinari non possit quî singulas Atticae partes, atque donaria Polemon accurate describere, vel recensere potuerit, si ipsa quoque Populorum nomina dissimulavit. Strabonis ipsius vestigiis pressius insistens Eustathius eundem prorsus Populorum numerum nobis expressit; simulque demonstravit Homeri, Troianique belli temporibus plerosque, si non omnes, Atticae Populos ita celebres extitisse, ut facile ab Homero memorari potuerint, nisi carminis leges, vel ingens potius illorum nume-

(1) Lib. IX. (2) In Areopagit.

numerus obstitisset: σημείωσαι δὲ ὅτι Ἀθηναίων πόλεις, ἢ δήμυς, ἢ ὅλως εἰπεῖν, τόπυς ὐκ ἠρίθμησεν ὁ ποιητὴς, διάτε πλῆθος κατὰ τὺς παλαιὺς, κ̀ ὅτι ὐκ εἶχε πάντα, φασὶν, εἰς μετροποΐαν κατατάξειν. ἤτοι ἑκατὸν ἑβδομήκοντα τεσσάρων, φασὶ, δήμων ὄντων τῆς Ἀττικῆς, ὧν πολλοὶ λαμπρὰ ἔχον διηγήματα (1): *& observa ut Atheniensium Urbes, seu Populos, sive, ut universe loquar, loca Poeta minime enumeret; tum propter multitudinem secundum veteres Auctores; tum quia non potest omnia, ut aiunt, metricis legibus adstringere: tametsi quatuor & septuaginta supra centum Populos Atticae recenseant: quorum Populorum plerique res habebant relatu insignes, & luculentas*. Ac sane plurima memoratu dignissima de eiusmodi Populis circumferri, subiecto *Marathonis*, *Phyles*, *Aphidnae*, *Eleusinae* exemplo demonstrat Eustathius: ut minus proinde feliciter, accurateque postrema ipsius verba reddiderit Gronovius: *quorum multi habuerunt qui de iis illustres Commentarios exaraverint*; cum ibi perspicue non de Scriptoribus ipsis, sed de Populorum laudibus, rebusque historia dignis loquatur Eustathius: quemadmodum etiam Strabo, quem exscripsisse videtur Eustathius, asserit quod ex Populis illis, *si non singuli, at certe multi fabulas complures, & historias habent* ἔχυσι κἂν εἰ μὴ πάντες, οἵγε πολλοὶ μυθοποιΐας συχνὰς, κ̀ ἱςορίας (2); idque eodem Aphidnae, Marathonis, aliorumque exemplo demonstrat. Ceterum, quamvis Eustathius, ac Strabo Populorum numerum constantem, atque ab heroicis etiam, primisque temporibus institutum innuere videantur, suspicor tamen illos initio neque CLXX. neque CLXXIV. extitisse; sed ipsorum aliquos sequioribus solum temporibus invectos esse. Certe *Berenicidas*, ac *Apollonienses* post Olympiad. CXXIII., cum Attalis, ac Ptolemais Tribus ceteris X. adiectae iam forent, institutos esse conspicio. Siquidem testatur Stephanus quod ἀπὸ Βερενίκης τῆς Μάγα θυγατρὸς (leg. μητρὸς) γυναικος δὲ Πτολεμαίυ ὠνομάσθησαν Βερενικίδαι οἱ δημόται *a Berenice Magae matre, & Ptolemaei uxore dicti sunt Berenicidae Populares* (3). Sic Stephanus ipse de Apolloniensibus loquens ait Ἀπολλωνιεῖς δῆμος προστεθεὶς τῇ Ἀτταλίδι φυλῇ *Apollonienses Populus additus Attalidi Tribui*. Quamvis autem id ita intelligi fortasse possit, ut Apollonienses ipsi ex aliqua veterum Tribuum avulsi, atque in Attalidem mox

 in-

(1) Iliad. (2) Loc. cit. (3) Vid. Pausan. Attic. c. 7.

institutam translati videantur; verisimilius est tamen Populum ipsum repente institutum esse, atque ab *Apollonia*, quam Attali Regis matrem fuisse ex Suida deprehendo, nomen obtinuisse. Haec, aliaque id genus argumento esse poterunt Populorum aliquos subinde veteribus adiectos esse: atque ita fortasse dissidentes de illorum numero Scriptorum sententiae componi poterunt, quorum aliqui CLXX., alii CLXXIV. Populos fuisse dixerant: ut nimirum antiquioribus quidem temporibus CLXX.; deinde vero, perturbata Populorum distinctione, auctoque Tribuum numero, CLXXIV. evaserint.

IV. Insignis autem ille Eustathii locus ubi Marathonis, Phyles, Aphidnae, aliorumque Populorum nomine memorato, illos *Urbes*, *vel Populos*, *vel*, *ut universe loquatur*, *loca* vocavit, hic oportune nos admonet ut nitide prius ostendamus quid *Populi* nomine intelligatur; cum praesertim hac in parte doctissimos etiam viros aut dissidentes, aut subinde quoque deceptos esse videamus. Siquidem plurimi graecam vocem δῆμον, quae exprimendis Atticae Populis adhibetur, latine *Tribum* reddidere, ut Xylander; alii *Municipium*, ut Loescherus; alii *Curiam*, ut Amasaeus; alii *Vicum*, ut alicubi Sigonius; alii *Pagum*, ut Festus; alii denique aut *Oppidum*, aut *Urbem*, aut *Locum*: perinde ac si δήμου nomine haec omnia promiscue intelligi subinde possent. Atque illi quidem, qui graecam vocem δῆμον latine *Tribum* reddidere, Atheniensis Reipublicae formam aut ignorarunt, aut temere perturbarunt. Etenim Tribus a Populis accuratissime distinguebantur, non modo quod Tribus ipsae pauciores Populis forent; verum etiam quod Tribuum quaelibet pluribus Populis veluti partibus componeretur. Qui vero δήμου nomine vel Municipia, vel Curias intellexere, longe illi sane accuratius Atticae vocis vim, sensumque expressere, quam qui vel Oppidi vel Pagi, vel denique Vici nomen usurparunt. Quamvis enim plures Atticae Populi Oppida etiam forent, hoc est ab Oppido, Pagoque nomen sortiti fuerint; alii tamen plures Oppidi appellatione donari minime poterant; omnesque communi potius, ampliorique Populi, vel Curiae, vel Loci nomine designari debuisse videbantur. Id optime profecto noverat, nitideque, ut opinor, ostendit Cicero, qui de Piraeo Atticae δήμῳ, seu Populo loquens ipsum non *Oppidum*, sed *Locum*

cum potius vocavit ; adeoque addita praepositione *in Piraeeum* dixit : cumque illi ab Attico obiiceretur Piraeeum *Oppidum* esse, ideoque sine praepositione exprimendum, aptissime reponit Cicero se de Piraeeo , non tanquam de *Oppido* , sed potius de *Loco* loquutum esse : cumque Terentii testimonium citasset qui *captam e Sunio* , dixerat , repente subdit (1) : *Quod si* Δήμυς *Oppida volumus esse , tam est Oppidum Sunium , quam Piraeeus* . Itaque , ut in tanto Interpretum dissidio ambiguitas illa dirimatur , simulque vera *Populi* notio definiatur , observari maxime velim quod Δήμυ , aut *Populi* nomine non Urbs , aut Oppidum , aut Pagus , aut Vicus aliquis intelligi profecto debet ; sed certus quidam incolarum , Civiumque Atheniensium coetus ; qui , cum peculiari quodam aut sanguinis , aut domicilii , aut alio quocumque societatis genere coniuncti forent , ab aliquo Atticae loco nomen sortiebantur , quocumque demum nomine hic ipse locus vocandus esset . Sic , ut exemplo res clarior fiat , Eleusinii , Melitenses , Ceramenses aequali prorsus iure , ac praerogativa inter Atticae Populos habebantur ; Eleusina tamen Atticae *Civitas* ; Melita *Oppidum* ; Ceramicus vero neque *Oppidum* , neque *Civitas* , sed *Locus* erat . Sic plures in Attica regione Civitates fuisse ostendemus , quae peculiarem tamen Atticae Populum minime componebant ; sed ad Populum potius spectabant , qui ex humiliori , tenuique Loco nomen obtinuit : quod nempe ad coetum illum spectarent , qui ex humiliori loco veterem appellationem acceperat : sicuti vicissim plures Atticae Populi reperiebantur , qui vix Oppiduli nomine decorari posse videbantur . Hinc optime Eustathius eiusmodi Populos aut *Urbes* , aut universe loquendo *Loca* appellavit : quod nempe intelligeret plures ex Populis illis Urbis nomine vocari posse ; sed plures tamen alios simpliciori potius , communiorique loci nomine donandos esse . Ita Agellius graecam vocem δῆμον *Locum* latine reddidit , Siquidem de Herode Marathonio loquens Lib. XVII. c. 10. asserit illum incoluisse *Villam , quae est in agro Attico , loco , qui appellatur Cephisia* ; Philostratum , ut opinor , exscribens , qui dixerat Herodem plerumque degere consuevisse παρὰ τὺς φιλτάτυς ἑαυτῷ Δήμυς , Μαραθῶνα , καὶ Κηφισίαν *charissimos sibi Populos Marathonem , & Cephisiam* (2) .

B b 2 Sic

(1) Epist. ad Attic. Lib. VII. Epist. 3. (2) Vit. Sophist. Lib. II. num. I. §. 12.

Sic etiam Thucydides Populi, Urbisque nomina distincta fore demonstrat ubi Acharnensem Urbem vocavit *χωρίον μέγιστον τῆς Ἀττικῆς τῶν Δήμων καλυμένων* (1) *maximum totius Atticae Oppidum ex iis, qui Populi nominantur*: quemadmodum etiam Strabo de Eleusina loquens ait *ἐν δὲ τοῖς Δήμοις καταριθμεῖται ἡ πόλις Urbs inter Populos recensetur*. Denique, ne pluribus testimoniis aliis hic immorer, Plinius varios Atticae Populos enumerans non unum, idemque nomen, sed varia potius, ac dissidentia exprimendis illis adhibuit. Etenim ait *Rhamnus pagus, locus Marathon, campus Thriasius, oppidum Melita, & Oropus* (2): cum tamen Populares, ac Cives illi, qui vel a Rhamnunte, vel a Marathone, vel a Thria nomen sortiti fuerant, aequali prorsus, eodemque iure ceteris Atticae Populis accenserentur; quamvis Rhamnusii a *pago*; Marathonii ab Urbe, seu *loco*; Triasii a *campo*; Melitenses denique, ac Oropii ab *oppido* nomen accepissent.

V. At quorsum subtilior ista, paulloque fortasse prolixior de *Populi*, vel *Δήμυ* nomine disputatio? Non alio certe spectasse illa debuit quam ut nitide intelligatur quid *Δήμυ* nomine a Graecis Scriptoribus exprimatur in tanto praesertim veterum, recentiorumque Latinorum dissidio: simulque perspicue deprehendatur quam splendide fallantur ii, qui in contexenda Populorum serie solam Geographiae, ut ita dixerim, rationem habendam esse putarunt; quo certe erroris, aut fraudis genere doctissimos etiam viros Meursium, ac Sponium subinde deceptos esse conspicio. Ita Meursius cum *Amphialem*, *Agram*, *Astypalaeam*, *Atalantem*, *Belbinam*, *Hydrusam*, *Pharmacusam*, *Phauran*, *Phoron*, *Psyttaliam* veluti regionis Atticae Pagos, aut Insulas a Geographis memorari vidisset, illarum singulas in Populorum serie repente posuit; sicuti *Anchesmum* quoque, *Brilessum*, & *Lycabettum*, quos in Atticae montibus numeratos esse conspexerat. Hinc optimo, maximoque iure clarissimus Sponius tresdecim Populos illos a Meursio numeratos ex vera Populorum serie expungendos esse putavit, quod praesertim illorum plurimi inculti forent, aut incolis caruisse videantur; ipsisque tresdecim Populos alios sibi omnium primo observatos substituit, ut integer ille CLXXIV. Populorum numerus haberetur. At error ille, qui Meursio iam-

(1) Lib. II. c. 19. (2) Lib. IV. c. 7.

iampridem imposuerat, ipsùm quoque Sponium subinde abripuit, ut Oppida, vel loca quaedam ceteris Atticae Populis accenseret, quae quamvis in Attica reperiantur, atque a Graecis Historicis memorentur, Populorum tamen nomine minime decorari posse ostendemus. Eiusmodi certe sunt *Arma*, *Drymos*, *Thebe*, *Larissa*, *Panactus*, de quorum singulis Num. 20. opportunius agendum erit. Interim vero addidisse iuverit quod si in contexenda Populorum serie solos Geographos, ceterosque Graeciae Scriptores consulere licuisset, adeoque Urbes omnes, aut Oppida recensenda fuissent, uberior certe, longeque prolixior Populorum numerus haberetur; cum plurimae sint Urbes, aut Oppida, quae eodem ipso iure, quo superiores illae, Atticae Populis inscribi poterant. Ita Stephanus *Perseum* Atticae Urbem fuisse memorat, cuius incolae Περσεῖς vocabantur. Plinius etiam asserit quod *Oppida Atticae* fuere *Sidus*, *Cromyon*, *Scyronia Saxa*, *Geranea*, *Eleusis*, *Oenoa*, *Probalintos* (1); neque tamen illa, si tria postrema exceperis, inter Atticae Populos a Meursio, vel Sponio recensentur. Itaque duo solum charácteres, indicia, & argumenta supererunt, quibus nitide, certoque deprehendi possit an locus aliquis a Graecis Scriptoribus in Attica memoratus inter Atticae Populos haberi debeat: si nempe Scriptores illi ipsum Atticae Populum fuisse diserte dixerint; aut certe si eiusmodi Pagi, vel loci nomen civis alicuius Atheniensis nomini adiectum fuerit, ut veteri nempe, constantique more exprimatur Civem illum eidem loco, veluti Populo, certis quibusdam, legitimisque ritibus inscriptum esse.

VI. Quod enim quilibet Atheniensium civis statis quibusdam temporibus, solemnique ritu paterno Populo inscriberetur innumeris fere Veterum testimoniis erudimur; quemadmodum rituum illorum plurimos Demosthenes (2), Lysias (3), Isaeus (4), Pollux (5), Hesychius (6), Suidas (7) aliique prodidere. Cum enim maxima inquilinorum copia, perturbato ob Peloponnesiacum bellum Reipublicae statu, in Atheniensem civitatem irrepsisset, anno 2. Olymp. XC. eiusmodi Civium διαψήφισις, aut *disquisitio* instituta fuit, ut veri Cives ab exteris secernentur. Itaque qui peregrinitatis accusabatur,

avo-

(1) Lib. IV. c. 7. (2) Orat. contra Eubul. Micart. Neaer. & Boeotum de Nomi.
(3) Adv. Pancleon. (4) De Apollod. Haeredit. (5) Lib. VIII. c. segm. (6) In Diapse.
(7) In Apatur.

avorum suorum familiam, cognatosque suos, seu φράτορας ostendere cogebatur; nisi fortasse, Plataeensium instar, publico solum decreto Civitatis iure donatus, simulque certo Atticae Populo inscriptus esset; ideoque eiusmodi Populi, senatusque Decretum exhiberet. Deinde vero, compositis imperii rebus, verisque Civibus constitutis, pater ipse tum liberos, quos iusto matrimonio susceperat, tum illos etiam, quos Atheniensium iure adoptaverat, primum ad φράτορας, sive *cognatos*; deinde vero ad δημότας, seu *populares* adducere consueverat, ac iureiurando asserere cogebatur liberos illos a se procreatos, vel adoptatos fuisse. Quod si vel cognatorum testimonio, vel patris iuriiurando nihil adversaretur, Atheniensis ille secretis cognatorum suffragiis in Phratriam, itidemque Popularium in Populum admittebatur; ideoque in Phratorum, & Popularium albo inscribebatur. Quemadmodum vero duae disquisitiones illae ritibus, atque etiam tempore distinguebantur quod naturales nimirum filii primo aetatis anno, ut Etymologus [1], vel tertio ut Proclus [2] asserit, simulque tertia Apaturiorum die, quae Pyanepsione mense celebrabantur; adoptivi vero, quacumque aetate illi forent, Thargeliorum tempore, sive sexta, septimaque Thargelionis die admitterentur; ita quoque liber ille, cui Phratores inscribebantur, ab illo diversus erat, quo Popularium nomina recensebantur: unde optime Harpocration observat [3] κοινὸν γραμματεῖον esse, cui Phratores, ληξιαρχικὸν vero, cui Populares inscribebantur. Utrique tamen albo ita civis recens cooptati nomen inscribebatur, ut simul etiam patris, Populique nomen exprimeretur; quod in aereis etiam, buxeisve lamellis illis observatum esse iam diximus [4], quae in publicis sortitionibus adhibebantur. Hinc illa celebris, solemnisque formula, qua civium Atheniensium quilibet designari consueverat, ut ex: gr. *Ctesiphon Leosthenis Anaphlistius*; quod nempe proprio, simulque patris, ac Populi nomine a ceteris ille civibus veluti charactere distingueretur; & quamvis etiam Athenien. sem Urbem ipsam incoleret, alicuius tamen Populi nomine, veluti nota, distinguebatur: quod nimirum Atheniensium quilibet ad Populum aliquem referri, sive Populo cuidam inscribi deberet, quamvis in illo degere minime cogeretur. Hinc opti-

(1) In Apaturia. (2) In Timaeum. (3) In Lexiarch. (4) Diss. I. num. 16.

optime Diodorus de Thrasybulo disserens ait Θρασύβυλος Στειριεὺς ὀνομαζόμενος, ὢν Ἀθηναῖος [1] *Thrasybulus Stiriensis vocatu* , *cum Atheniensis esset*; quod nempe Thrasybulus Atheniensis quidem foret, simulque tamen Stiriensis, cum Stiriae Atticae Populo inscriptus esset. Hinc frequens illa, ac perennis fere consuetudo a Graecis Scriptoribus, praesertim vero ab Oratoribus usurpata ut cum Cives aliquos veluti testes proferre velint, ipsorum nomini Populi quoque nomen adiiciant: quemadmodum in plerisque Atticis Inscriptionibus una cum Atheniensis civis nomine, patris etiam, vel certe Populi nomen occurrit: ut facile exemplis innumeris ostendi posset; atque in hoc etiam conspicitur, in quo, rariori tamen exemplo, naturalis, simulque adoptantis patris nomen habetur [2].

ΠΡΑΞΙΚΛΗΣ ΕΥΦΡΟΝΙΟΥ ΓΟΝΩ ΔΕ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΟΥ ΘΟΡΙΚΙΟΥ

Praxicles Euphronii, natura vero Callicratis Thoricii filius.

VII. Atque incredibile est certe quantum splendoris, ac praesidii in Graecis Scriptoribus, ac monimentis omnibus explicandis ex eiusmodi Populorum cognitione, constantique more, quo civium Atheniensium nomina efferri consueverant, oriatur. Siquidem primo facile intelligi, vel definiri poterit an civis ille, qui vel ab Historico, vel in veteri monimento quodam memoratur, Atheniensis fuerit, sive ad Atticam spectaverit: ubi nimirum civis eiusdem nomini certus insuper Atticae Populus, veluti character, ac nota quaedam, adiectus fuerit. Innumera deinde Scriptorum loca, quae vel temporis iniuria, vel exscriptorum vitio, vel Interpretum oscitantia miserrime corrupta fuerant, facile sanari, pristinoque splendori restitui poterunt; simulque plurimae implexaeque ambages accurate dirimi, quae in veteribus monimentis illis occurrunt. Id facile profecto intelliget quicumque in varios Meursii Libros, praesertim vero in eximium *de Populis Atticae* libellum oculos coniecerit, ibique infinita fere Scriptorum loca eiusmodi Populorum praesidio feliciter emendata,

(1) Lib. XIV. c. . . (2) Spon. Pop. Attic. Artic. 61.

data, vel restituta, vel illustrata conspexerit. Atque utinam quidem doctissimi etiam viri, qui in Graecis deinde Scriptoribus, ac marmoreis praesertim Inscriptionibus illustrandis superiori, nostraque aetate laudatissimam operam collocarunt, Meursii vestigiis institissent! neque enim frequenter adeo haerere viderentur, aut etiam in errorem abrepti subinde forent; ut Marmoris, vocumque explicationem ex exteris plerumque, remotisque Gentibus inquirerent, quae ex solis certe Atticae Populis nativa, facilique serie deducenda fuerat. Ita Seldenus cum in Oxoniensi quodam Marmore legisset Ἀλέξανδρον Πολυκλείτου Χλυέα subdit, *si Marmor inspiciat quis, forsan etiam Φλυέα legerit: sed utrumque mei fugit intellectum* (1): cum tamen in Marmore Athenienses cives Delum incolentes, atque Atheniensis Archon memorentur; ideoque manifestissime non Χλυέα, sed Φλυέα legendum sit; ac Alexander ille ad *Phlyam* Atticae Populum referri debeat, ut observavit Prideauxius, qui merito Seldenum asserit *ignorantiam suam hic etiam in re manifestissima confiteri*. Quid vero quod Prideauxius ipse, qui Seldeni errorem, aut ingenuam confessionem illam deprehenderat, hoc ipso in loco in errorem alium impegit? Etenim cum observasset Phlyam a Stephano, Harpocratione, & Suida Cecropidi Tribui adscriptam fuisse, ab Hesychio vero sub Ptolemaide collocari, addit: *sed cum Euripides Poeta Tragicus, qui priusquam Tribus Ptolemais Athenis instituta fuerat, diu occubuerat, huius* δήμου *fuisse dicatur, priorum praeferenda est autoritas*. Certe, ut eiusmodi differendi genus sibi constare, vimque aliquam habere possit, manifestissime supponi debet, quod Atticae Populi, qui sub Ptolemaide Tribu recensebantur, antiquiores illa non fuerint, sed una cum Tribu instituti fuerint: cum tamen perspicuo Harpocrationis, aliorumque testimonio compertum maxime sit aliquos ex veteribus Atticae Populis ex veteri in novam Tribum mox institutam translatos esse; adeoque Phlyam Euripidis aetate ad Cecropidem Tribum spectare potuisse, ut Stephanus, & Harpocration testatur; simulque tamen Hesychii temporibus in Ptolemaidem translatam esse: quemadmodum certe ipsam in Sponiano Marmore (2) Hadriani Caesaris aetate posito sub Ptolemaide collocatam esse conspicimus. Doctissi-

(1) Ad Marm. CXXXII. pag. 271. (2) Spon. Itin. Pag. 45.

ctissimus quoque, virtutisque aeternum suspiciendae Salvinus, cum in Riccardiano Marmore legisset ε.τι ιερεως; Διοκλευς τῦ Διοκλευς Τυρμεδυ *Sacerdote Diocle Dioclis* filio *Tyrmede*, ad postremam vocem hanc adnotavit *quid sit hoc nominis ignoro* (1): cum tamen perspicue hic Τυρμέδαι Atticae Populus exprimatur, quem Sponius hoc ipso Marmore illustravit. Denique loca plurima in Graecis Inscriptionibus illis, quas nuperrime Cl. Muratorius bono literarum natus edidit, emendari facile poterunt, quae latinus Inscriptionum Interpres minus accurate, feliciterque reddidit. Ita Βησσαιεως interpretatur *ex Bessa Locrorum civitate* (2). Ad Inscriptionem aliam ubi legitur εκ Κεραμεων, ait *Ceramum Cariae Urbem hic habes, Straboni, & aliis Veteribus memoratam* (3). Sic Μελιτευς latine redditur *Melitensis, ideſt de Melita insula* (4); ac Παιανεως *civis Paeanii in Civitate Acharnaniae* (5). Sic ad vocem Μυῤῥινυσιυ adnotavit *habemus hic hominem Myrrhinusium, ideſt civem Myrrhinae, quae Urbs maritima fuit Aeolidis* (6). Denique in alia, ubi legitur εκ Πτελεασιων, observavit quod *Oppida duo Ptelei nomine signata Veteres memorarunt, alterum Ioniae, alterum Thessaliae* (7): dicitque ad alterutrum ex Oppidis illis Inscriptionem istam spectasse: cum tamen in ista, ceterisque omnibus non exterae, dissitaeque regiones illae, sed solum Atticae Populi exprimantur; ipsorumque proinde nomina restitui, latineque reddi debuerint. Haec, aliaque id genus exempla plurima, quae possent afferri, & quibus libenter abstineo, satis, ut arbitror, argumento esse poterunt quam facile, ac proclive sit in veteribus monimentis istis explicandis falli, nisi Populorum Atticorum nomina, atque cognitio oculis nostris obversetur.

VIII. Celebris autem ille Atheniensum ritus, & consuetudo in civium nominibus exprimendis suspicionem mihi, dubiumque pridem iniecerat an cognomines quidam Populi, qui scilicet uno eodemque nomine designantur, ex vera Populorum serie expungendi fortasse forent; quamvis illorum singulos non a Meursio solum, & Sponio, sed a veteribus etiam Scriptoribus Populorum numero inscriptos esse conspicerem. Ita Meursius duplicem *Halam*, *Colonum*, *Ceramicum*, *Lampram*, *Oenoen*, *Paeaniam*, *Phaegaeam*, simulqe duplex *Oeum* in Po-

 pulis

(1) Vid. Gorii Inscript. Tom. I. . . & Murat. Claſ. I. Pag. 73. num. 3. (2) Pag. 1032. num. 3. (3) Pag. 1037. num. 8. (4) Pag. 1058. num. 6. (5) Pag. 1059. num. 5. (6) Pag. 1060. num. 7. (7) Pag. 132. num. 4. & Pag. 1074. num. 13.

pulis enumeravit; sed ita tamen ut Populus unus ab alio cognomine aliqua nota, sive discrimine distingueretur: quod illi nimirum in variis Atticae partibus reperirentur, aut interdum etiam ad varias, distinctasque Tribus spectarent. In Atticis tamen Scriptoribus Populares illi solo Populi nomine expresso, nullaque proinde nota, sive discrimine adiecto, frequentissime memorantur. Ita Demosthenes alicubi *Sabriam Lamprensem* (1) semel iterumque nominat; quemadmodum alibi *Antiphanis Lamprensis* (2) meminit; alibique *Philostratus Coloneus*, & *Buseus*, & *Agnias ex Oeo* (3) apud Demosthenem ipsum occurrit: quod facile exemplis aliis de ceteris etiam cognominibus Populis ostendi posset; in quibus nusquam character alius, aut alia discriminis nota reperitur. Quid vero quod hic ipse Populi designandi mos in Graecis etiam marmoribus omnibus observatur? Certe in Marmore, quod Dissertat. I. Num. 36. iam protuli, *Asclepiades Alaeus* memoratur: sicuti in alia Inscriptione apud Sponium Επικτητος Ζωσιμου Λαμπτρευς *Epictetus Zosimi Lamprensis* occurrit; atque in duplici Marmore apud Sponium ipsum civis ille, cui Marmor inscribitur, simpliciter Κολωνηθεν *Colonita*, vel *ex Colono* vocatur; nullumque, ut omnia verbo complectar, monimentum offendi fortasse poterit, in quo Populus unus ab alio cognomine distinguatur. Itaque, si in efferendis Atheniensium civium nominibus maxima atque incredibilis fere perspicuitas adhiberi consueverat, ut ex Oratione Demosthenis *contra Boeotum de Nomine* inferri potest, ne qua nimirum erroris occasio, fraudisque suspicio ex nominum, Populorumque similitudine oriri posset, quî fieri deinde potuit ut uno, eodemque nomine duo Populi exprimerentur, adeoque ambiguum plane incertumque foret ad quem potius ex cognominibus Populis illis civis, aut Popularis aliquis referri deberet?

IX. Quaecumque tamen vis, aut veri species eiusmodi coniecturae, vel suspicioni inesse videatur, dubitari certe non poterit quin aliqui cognomines Atticae Populi admitti debeant; qui quamvis uno eodemque nomine designarentur, interse tamen accuratissime distinguebantur: quod in variis Atticae partibus constituti illi forent, ac interdum etiam ad va-

(1) Adver. Neaer. (2) Adver. Timoth. (3) Orat. in Macart.

varias omnino Tribus spectarent. Sic Hala duplex, aut Halae binae, Hesychio teste, distingui debent; quarum aliae *Aexonides* appellatae ad Cecropidem Tribum referrentur; aliae vero *Araphenides* dictae Aegidi tribuerentur. Sic etiam Lampra duplex admitti debet; quamvis illarum utraque ad Erechtheidem Tribum spectaret, quod Hesychius ipse diserte dixerit Δῆμοι Λαμπραὶ Ἀθήνησιν, ὁ μὲν παράλιος, ὁ δὲ καθύπερθεν *Lamprae Atheniensium*, vel Atticae, *Populi*, *hic quidem litoralis*, aut inferior; *ille vero superior*: quemadmodum Aristophanes ait

Λαμπρεὺς ἔγωγε τῶν κάτω (1)
Lamprensis ego ex iis, qui infra sunt.

Ita propemodum Oenoe una prope Eleutheras posita Hippothoontidis Tribus erat; altera Marathoni finitima Aeantidis. Oeum aliud *Decelicum* dicebatur, quod Deceliae proximum foret, atque Hippothoontidi tribuebatur; aliud vero *Ceramicum*, quod Ceramico finitimum Leontidi adscribebatur. Duplicem quoque Populum Paeaniam fuisse testatur Suidas, quamvis illorum uterque in Pandionide Tribu censeretur. Duplicem Phaegaeam describit Stephanus; quarum una in Aeantide, alia in Pandionide continebatur. Denique, ut exemplis istis, aut cognominibus Populis a Meursio memoratis exemplum aliud adiiciam, suspicari certe cum Valesio (2) quis poterit duplicem quoque Ἀγρύλην, *Agrylem*, vel *Argyliam* fuisse. Harpocration certe de Ardetto loquens dixit hunc Athenis locum fuisse ὑπὲρ τὸ σταδιὸν τὸ Παναθηναικὸν, πρὸς τῷ Δήμῳ τῷ ὑπένερθεν Ἀργυλέων *supra Stadium Panathenaicum*, *prope Populum Agrylensium superiorum*: adeoque subindicat Agrylem aliam fuisse, quae καθύπερθεν, vel *inferior* diceretur. Clarius id etiam ex Hesychio deduci fortasse poterit, qui de Agryle loquens ait Ἀγρύλη δῆμος τῆς Ἐρεχθηΐδος φυλῆς, καὶ τῆς Ἀτταλίδος *Agryle Populus Erechtheidis Tribus, atque Attalidis*; ideoque Agrylem ipsam duplicem fuisse non obscure significat; ut illarum quidem altera ad Erechtheidem, alia vero ad Attalidem Tribum spectaverit. Quamvis enim Palmerius, ac Meursius rescribendum existiment ἢ τῆς Ἀτταλίδος, *vel Attalidis*, nihil ipse tamen in Hesychii textu mutandum puta-

(1) Apud Harpocr. in Lampra. (2) Not. in Harpocr.

putaverim; cum Agryle Populus, quamvis etiam unus, idemque fuisse dicatur, prius tamen in Erechtheide collocari potuerit; simulque deinde in Attalidem mox institutam transferri; vel, si duplex fortasse ille fuerit, unus ad Erechtheidem, alter ad Attalidem referri. Addi etiam poterit alterutrum ex Populis istis etiam cum *Argilia* confundi posse, quam Hesychius ipse sic describit Ἀργίλια δῆμος τῆς Ἀττικῆς *Argilia Populus Atticae*. Nihil hic ipse tamen in tanta rerum ambiguitate temere definire nunc velim; ideoque, quamvis in Populorum serie Agrylem ipsam, & Argiliam veluti duos cognomines Populos expresserim, explorandum tamen aliis relinquo an Agryle duplex admitti, atque ab Argilia distingui debeat. Id vero longe facilius, atque certius existimo quod Agryle Populus ab Agraule distingui debet, secus ac doctissimo Meursio videbatur. Quamvis enim Stephanus, quem Meursius hic exhibet, *Agrylem* Populum cum *Agraule* confuderit; si ipsius tamen autoritas cum Scriptoribus aliis conferatur, Populum unum ab altero distinguendum esse putaverim. Sic enim Stephanus: Ἀγραυλὴ δῆμος Ἀθήνησι τῆς Ἐρεχθηΐδος φυλῆς. Τινὲς δὲ Ἀγρυλὴ γράφουσιν ἄνευ τοῦ α .... τέλει δὲ τὸ α. ἀπὸ Ἀγραύλου τοῦ Κέκροπος θυγατρός.. Ἔστι δὲ καὶ πόλις Ἀθηναίων ἄποικος ἐν Σαρδοῖ ἀπὸ τοῦ δήμου κληθεῖσα Ἀγρυλὴ. ὁ δημότης Ἀγρυλεύς *Agraule Populus Atticus Erechtheidis Tribus. Quidam vero Agrylem scribunt sine a. Gaudet autem habere a. ab Agraulo Cecropis filia.. Est etiam Sardiniae civitas Atheniensium colonia, Agryle a Populo nominata. Popularis Agryleus.* Itaque, Stephano teste, Populus quidam Atticus admitti debet, qui ab *Agraule* Cecropis filia nomen acceperit; ideoque non *Agryle*, sed *Agraule* vocari debeat: simulque tamen Populus quidam agnosci, ex quo *Agryle* Sardorum civitas appellata fuerit. At Populus iste, ex quo Sardiniae civitas nomen, atque incolas accepit, non Agraulem, sed Agrylem potius vocandum esse nitide, ut opinor, ostendit Pausanias, qui de eiusmodi Atheniensium colonia differens ait οἰκίζουσιν Ὀγρύλλην οἱ Ἀθηναῖοι διασώζοντες τῶν δήμων τῶν οἴκοι τινὸς τὸ ὄνομα, ἢ καὶ αὐτὸς τοῦ στόλου μετέσχεν ὁ Γρύλλος[1] *condunt Athenienses Ogryllem urbem, servato cuiusdam ex domesticis Populis nomine, vel quod Gryllus coloniae socius, duxque fuerit.* Quemadmodum ergo Populus ille,

qui

(1) Phocic. c. 17.

qui ab Agraule nomen obtinuit, Agryle vocavit non potuit; ita quoque Populus ille, a quo Ogrylle, sive si mavis Agryle Sardorum civitas est appellata, Agraule dici non potest; sed Populus unus ab alio distingui debet: nisi gentilia id genus, adeoque constantia nomina temere confusa, ac permixta comminiscamur. Huc etiam referri poterit quod Plutarchus ipse, qui in *Antiphontis Vita* illum Ἀγρύληθεν *ex Agryle* fuisse dicit, in *Themistocle* Leobotam quendam Ἀγραυλῆθεν *ex Agraule* nominat; ideoque, nisi in Plutarchi textum mendum hic irrepserit, *Agryle*, ab *Agraule* distingui debet. Idipsum quoque in Hesychio deprehendisse videor: qui cum antea dixisset Ἀγριαύλη δῆμος Ἀττικῶς, sive ut optime Palmerius, ac Meursius emendat, Ἀγραύλη δῆμος Ἀττικῆς *Agraule Populus Atticae*, interiectis deinde vocibus aliquot subdit Ἀγρύλη δῆμος τῆς Ἐρεχθηΐδος φυλῆς, καὶ τῆς Ἀτταλίδος *Agryle Populus Erechtheidis Tribus, atque Attalidis*; ideoque satis aperte *Agraulem* Atticae Populum ab *Agryle* distinguit. Quod si Agraulensis ab Agrylensi Populo distingui debet, divinari certe non poterit utrum ex illis expresserit Harpocration, & Suidas, qui solum *Agroelem* Populum memorarunt: Ἀγροίλη δῆμος ἐστὶ φυλῆς τῆς Ἐρεχθηΐδος. ὁ δὲ δημότης πάλαι ἐλέγετο Ἀγροιλεύς. *Agroele Populus est Erechtheidis Tribus. Popularis olim Agroelensis dicebatur*. Num Agraule, vel Agryle potius est illa, quae prius *Agroele* dicebatur; ut Agrylem proinde Hesychius, Agroelem Suidas ad unam, eandemque Erechtheidem Tribum revocare potuerit? Num Agraule quoque, Agrylis, sive Agroelis instar, ad Erechtheidem Tribum spectavit? Graves eiusmodi turbas alii componant: id unum mihi ostendisse sufficiat quod immerito prorsus ex Agryle, Agraule, Agroele unicum solum Populum conflavit Meursius; ideoque plurima Scriptorum loca corrigenda putavit, ut in iis omnibus Ἀγραύλη legeretur: cum longe verisimilius haberi fortasse debeat tres, aut duos certe Populos distinguendos esse, aut saltem Agrylem cum Agraule confundi non posse.

X. Quemadmodum vero cognomines eiusmodi Populos hactenus a me numeratos in accurata Populorum serie recensendos esse concesserim, quod ita perspicuo Veterum testimonio illorum unus ab altero distinguatur, ut ipsorum uterque

Popu-

Populi nomine decoretur; ita viciſſim duplicem quoque Ceramenſium, aut Colonitarum Populum fuiſſe negaverim. Et ſane, quod ad Colonum attinet, optime quidem novi Colonum alium in Urbe prope Forum fuiſſe, unde *Forenſis* ille, ſive Ἀγοραῖος appellabatur; alium vero extra Urbem [1] ipſam ad Neptuni Fanum, qui Ἵππιος, vel *Equeſtris* dicebatur. At non video certe qui Forenſis ille Colonus ceteris Atticae Populis, alterius, vel Equeſtris inſtar, inſeratur: cum nullo Veterum teſtimonio oſtendi poſſit ipſum quoque Populi nomine donatum eſſe; quemadmodum ſane perſpicuo plurium teſtimonio conſtat Equeſtrem Colonum Populis inſcriptum eſſe, indeque Sophoclem oriundum fuiſſe, ut mox oſtendetur. Deinde vero, ut opportune Diſſert. I. Num. 18. iam monui, atque ex omnibus fere Scriptoribus illis inferri facile poterit, quos paullo ſuperius exhibui, omnes Atticae Populi extra Urbis moenia per Atticae regionis fines diſperſi fuerant: idque Atticae diviſio a Cecrope inſtituta, omniumque Populorum in unam Athenienſium Urbem translatio, quae Theſeo auctore peracta fuit, ſatis innuere, vel confirmare videtur. Itaque, niſi mea me fallit opinio, Colonus ille Forenſis ex Atticae Populis expungi debet; ſoluſque Colonus ſupererit, qui extra Urbis moenia reperiebatur, atque ab illa 10. fere ſtadiis diſtabat, ut nitide expreſſit Thucydides. Siquidem accuratiſſimus Auctor itle, ubi de *Quadringentis* Civibus loquitur, quibus Athenienſis Reipublicae regimen anno 1. Olymp. XCII. conceſſum fuit, ait ξυνέλεξαν τὴν ἐκκλησίαν ἐς τὸν Κολωνὸν (ἔστι δὲ ἱερὸν Ποσειδῶνος ἔξω τῆς πόλεως ἀπέχον σταδίους μάλιστα δέκα) καὶ ἐσήνεγκαν οἱ ξυγγραφεῖς [2] *Concionem convocaverunt in Colonum (eſt autem* hic locus editus, & *Neptuno ſacer extra Urbem, decem ferme ſtadiis* ab ea *diſtans*), *Scribaeque attulerunt &c.* Inſignem hunc Thucydidis locum *neceſſario corruptum* eſſe putat Meurſius; atque ita corrigendum, ut in Thucydidis textu reſcribatur σταδίους μάλιστα δ' *ſtadiis ferme quatuor*. Etenim Cicero diſerte dicit Academiam ab Athenienſis Urbis Porta, quae *Dipylum* vocabatur, ſex ſtadiis diſſitam fuiſſe = *ſex illa a Dipylo ſtadia in Academiam confecimus*; moxque ſubdit *me ipſum huc* in Academiam *modo venientem convertebat ad ſeſe Coloneus ille locus, cuius incola Sophocles ob oculos verſabatur* [3]. Itaque, con-

1) Harpocr. & Etymol. (2) Lib. VIII. c. 67. (3) De Finib. V. c. 1.

concludit Meurſius, ſi Q. Fratri a Dipylo in Academiam properanti Colonus occurrebat, manifeſtiſſime inferri debet quod Colonus ipſe Urbi proximior fuerit quam Academia; ideoque, ſi ſex ſolum ſtadiis haec a Dipylo, vel ab Urbe remota fuit, Coloni diſtantia 10. ſtadiorum eſſe non potuit. Quamvis tamen eiuſmodi Meurſii coniectura accurata videatur, eamque in Tucydidaeis Commentariis totidem fere verbis Hudſonus exſcripſerit, temere hic tamen a doctiſſimo viro Thucydidis textum ſollicitatum eſſe putaverim: cum ex ſuperioribus certe Ciceronis verbis inferri minime id poſſit, quod neceſſario tamen exinde, perſpicueque deduci poſſe Meurſius exiſtimavit. Dixerat Cicero quod Q. Fratri ex Dipylo in Academiam deſcendenti Colonus obverſabatur, indeque concludit Meurſius quod Colonus ipſe ante Academiam occurrere, adeoque proximior Urbi eſſe debuit. Sed quis aperte non videat Colonum ipſum Quinti deſcendentis oculis obverſari potuiſſe, quamvis ille trans Academiam poſitus etiam ab Urbe remotior eſſet? Certe *Colonus*, ut ipſa vox ſonat, ut a Suida, aliiſque Scriptoribus erudimur, ut Meurſius ipſe fatetur, *tumulus*, *editiorque locus*, vel collis erat, in quo aeris fodinae reperiebantur; ergo, quamvis Academia remotior ille foret, antea tamen conſpici, vel oculis obverſari poterat quam in Academiam, humilem nempe, paluſtremque locum, deſcenderetur; ideoque prorſus immerito ex Cicerone concluditur Colonum ipſum inter Academiam, atque Urbem fuiſſe. Quinetiam ex eodem ipſo Cicerone oppoſitum potius inferri fortaſſe poterit: ſubdit enim *cum veniſſemus in Academiam ... venit mihi Platonis in mentem, quem accepimus primum hic diſputare ſolitum; cuius etiam illi hortuli propinqui non memoriam ſolum mihi afferunt, ſed ipſum videntur in conſpectu meo hic ponere:* quod nimirum, ut Laertius quoque teſtatur, Plato *initio quidem in Academia philoſophari caepit, deinde vero in horto, qui eſt prope Colonum:* *ἐφιλοσόφει τὴν ἀρχὴν ἐν Ἀκαδημίᾳ, εἶτα ἐν τῷ κήπῳ τῷ παρὰ τὸν Κολωνόν* (1). At Cicero Platonis hortulos ita propinquos dixiſſe videtur, ut Academia tamen remotiores illos fuiſſe innueret; cum nondum illos a ſe praeteritos fuiſſe dixerit: quemadmodum certe de *Epicuri hortis* ibidem differens ait *quos modo praeteribamus*. Addi

(1) Lib. III. ſeg. 5.

Addi postremo poterit quod haec illustria Athenarum suburbia ita a Pausania describuntur, ut ille veluti ex Urbis moenibus digressus primo Academiam, mox Ἀκαδημίας ὀ πόρρω *non longe ab Academia* Platonis monumentum, in hortulis nimirum illis, quos Cicero Academiae, Laertius vero Colono propinquos fuisse dixerat; tandemque Colonum memoret: quod argumento certe esse poterit Colonum ipsum Academia remotiorem fuisse, ideoque nihil in Thucydidis textu mutandum esse.

XI. Quod vero ad Ceramicum attinet, dubitari certe non poterit quin ipse quoque, Coloni instar, duplex foret [1]; ut alter quidem *interior* diceretur, quod in Urbe, eique portae proximus esset, quae prius *Thriasia* mox *Dipylum* vocata fuit [2]: alter vero *exterior*, quod extra portam ipsam, atque Academiae finitimus foret: ut facile proinde ab Hesychio [3], aliisque Scriptoribus *Academiae* nomine vocari, sive cum Academia confundi potuerit: quod nimirum Academia ipsa veluti Ceramici pars haberetur. Utrumque Ceramicum istum, ipsiusque partes, ac historiam omnem peculiari Opere, quod *Ceramicus Geminus* inscribitur, Meursius accurate descripsit; &, sicuti de Colono loquens duos cognomines Populos fuisse dixerat, quod duo Coloni a Scriptoribus memorentur; ita quoque utrumque Ceramicum illum inter Atticae Populos habendum esse putavit, quod duo Ceramici, vel Ceramicus geminus a Scriptoribus ipsis describatur. Nisi tamen mea me hic quoque fallit opinio, interior Ceramicus ille, qui Urbis moenibus includebatur, ex vera Populorum serie manifestissime excludi debet. Siquidem Scriptores illi, qui Ceramicum duplicem, sive Ceramicos duos fuisse memorant, nullibi tamen utrumque *Populi* nomine appellant, aut duos Populos fuisse dicunt: quemadmodum certe ubi de Lampra, Oenoe, Paeania, aliisque Populis loquebantur, illorum singulos in duos cognomines Populos ita distinguendos esse dixerunt; ut ex. gr. non solum Lampras duas, sed duos etiam Populos Lamprae nomine nuncupatos agnoverint. Quinetiam ubi Veteres de Ceramico, sive de Ceramensibus loquebantur, illos *Populum*, non vero *Populos* appellarunt, ut ceteros inter Moschopulus ait

(1) Harpocr. Hesych. Suid. Schol. Aristoph. ad Equit. (2) Plutar. in Pericl. (3) In Ceramic.

ait Κεραμεῖς δῆμος ἐν Ἀθήναις *Ceramenses Populus Athenis*; quod argumento esse poterit Auctores illos ex Ceramensibus unum solum Populum agnovisse; idque de exteriori potius quam urbano Ceramico accepisse. Itaque plane non video cur Demosthenis, Laertii, aliorumque Scriptorum loca, in quibus Ceramenses nominantur, ad urbanum Ceramicum Meursius retulerit [1]; quamvis enim uterque Ceramicus in Populis habendus esset, non erat certe cur Populares illi ad urbanum potius, quam ad exteriorem spectasse viderentur. Nec quempiam certe movere debet quod Ceramicus ille, qui a Moschopulo Populus appellatur, ἐν Ἀθήναις *Athenis* fuisse dicatur. Etenim Graecis Scriptoribus commune esse solet, ut cum locum aliquem, qui certe non intra Urbis moenia, sed in Attica potius, sive Atheniensi ditione reperiebatur, memorent, illum ἐν Ἀθήναις, sive Ἀθήνησι fuisse dicant: perinde ac si Atheniensis Urbis moenibus ille contineretur. Ita Suidas Marathonem, qui 80. stadiis Athenis aberat, τόπον Ἀθήνησι *locum Athenis* appellat; Hesychius quoque Phalerum, qui 35. stadiis ab Urbe distabat, τόπον Ἀθήνησι *locum Athenis* vocat [2]. Etymologus [3] utrumque Colonum *Athenis* fuisse dicit Ἀθήνησι δύο Κολωνοί, Ἵππιος, καὶ Ἀγοραῖος *Athenis duo Coloni, Equestris, & Forensis*. Suidas ipse, ne ceteris exemplis aliis, quae plurima subinde occurrunt, hic immorer, de Ceramico duplici loquens ait Κεραμεικοὶ δύο τόποι Ἀθήνησιν *Ceramici duo loca Athenis*; quemadmodum Academiam ipsam Ἀθήναις *Athenis* fuisse iam dixerat: cum tamen Ceramicus unus, & Academia, istius Ceramici pars, pluribus certe stadiis ab Urbe dissideret. Itaque mirari plane quis poterit qui perspicuus ille, simulque constans loquendi modus a Graecis Scriptoribus usurpatus doctissimo Meursio interdum imposuerit; ut varia proinde Atticae loca in Atheniensem Urbem ille transtulerit. Ita cum in Hesychio legisset Εὐπυρίδαι δῆμος, καὶ τόπος Ἀθήνησιν *Eupyridae, Populus, & locus Athenis*; Eupyridas non modo Atticae Populum, sed peculiarem insuper *locum* quendam *Athenis ipsis* fuisse dicit. Certe, si qua Meursii argumento vis esse posset, ipse quoque Eupyridarum Populus Athenis ipsis admitti deberet; cum Etymologus diserte dixerit illos ideo Eupyridas vocatos esse quod *Athenis* in Eupyridarum Popu-

(1) Ceramic. c. 2. (2) In Colon. (3) In Oscophor.

Populo ignis inventus fuerit Εὐπυρίδαι. δῆμος Ἀθηναίων. ὅτι ἐν Ἀθήναις πρῶτον τὸ πῦρ εὑρῆσθαι φασὶ κατὰ τὸν δῆμον τοῦτον: *Eupyridae Populus Atheniensium; quod Athenis ignem in hoc Populo primum inventum memorant.*

XII. Haec, aliaque id genus plurima suis in locis opportune mox proferenda, perspicue satis ostendunt in contexenda Populorum serie neque coniecturis omnibus indulgendum esse, neque singula Veterum testimonia promiscue adhibenda; sed illorum praesertim vestigiis insistendum esse, qui cum aliquem Atticae locum memoraverint, illum diserte *Populi* nomine decoraverint; aut iis certe characteribus illum expresserint, ut nitide, certoque deprehendi possit ipsum ceteris Atticae Populis inscriptum esse. Atque utinam quidem eximii Scriptores illi ad haec usque tempora peruenissent, qui peculiaribus Libris Populorum seriem ita adornarunt, ut accuratam quoque illorum historiam complexi fuisse videantur! quos inter excellere merito existimantur Diodorus, atque Nicander Thiatyrenus, quorum testimonia ex Opere *de Populis* desumpta ab Harpocratione, Stephano, aliisque pluribus memorantur. Verum uterque Scriptor ille maximo Atticae Historiae detrimento prorsus interiit; ut solae proinde ipsorum laciniae apud Graecos Scriptores alios subinde occurrant. Insignem hanc tamen iacturam maxima ex parte Stephanus ipse sarcivit; quippequi CXX. Populorum nomina, additis etiam plerumque ipsorum Tribubus, conservaverit. Plurimos etiam ex illis Harpocration expressit; plures ab Hesychio memorantur; alii plures ab Aristophanis, Sophoclis, aliorumque Scholiastis recensentur; plurimi denique ab Etymologo, & Suida, qui antiquiores illos exscripserant, describuntur: ut facile proinde fuerit Sigonio CXXXII. Populorum seriem contexere; ipsorumque fere singulos ad propriam Tribum referre: quod tamen in tanta rerum obscuritate, Scriptorumque numero, ac varietate *magna* a se *diligentia* factum merito gloriatur (1). Doctissimi tamen Sigonii studium, ac diligentiam longissime superavit Meursius in eximio libro, quem *de Populis Atticae* inscripsit. Siquidem eruditissimus Auctor ille non modo CLXXIV. Populorum nomina, seriemque nobis exhibuit; sed etiam illorum plurimos ita illustravit, ut plura Atticae Historiae

(1) De Republ. Athen. Lib. I. p. 13. & II. pag. 47.

storiae capita, quae ad Populos ipsos referri poterant, memoraverit; ac infinita fere veterum Scriptorum loca, quae depravata iam fuerant, accurate emendaverit, uberiorique luce perfuderit. Deinde vero, cum edito iam superiori *de Populis Atticae* Libro, plurima in Graecis Scriptoribus offendisset, quae eidem Operi vel illustrando, vel amplificando, perficiendoque conferre poterant, seorsim illa disposuit, ac *Reliqua Attica* appellavit; quae mox a Gronovio, dum Liber ipse *de Populis Atticae* in Graecarum Antiquitatum Thesauro excuderetur, suis in locis opportune inserta fuere. Denique, Meursio facem praeferente, uberiorem nobis, longeque accuratiorem Populorum seriem Sponius reliquit. Cum enim Vheelero comite Athenas, aliasque Graeciae, & Orientis Urbes lustraret, plurimas ille Graecas Inscriptiones in variis Atticae partibus exscripsit, in quibus Atheniensium Tribus, aut Populi, aut Populares certe exprimebantur; illarumque praesidio novos Atticae Populos Meursio, ceterisque incognitos, in lucem extulit; plures alios a Meursio memoratos expunxit; quorundam Tribuum, quae ignota Meursio fuerat, ostendit; plurima denique prorsus obscura, & incerta Marmorum illorum ope accuratissime demonstravit: ut nihil proinde in hac Atticae Historiae parte aut illustrius, aut exactius publicam hactenus lucem adspexerit.

XIII. Optandum tamen maxime fuerat ut non modo Sponius, sed Meursius etiam ipse libellum de Populis Atticae una cum Reliquis Atticis contulisset; melioremque alicubi diligentiam in adornanda Populorum serie observasset: Accuratior hinc certe, omnibusque fere numeris absoluta ipsorum series haberetur; neque in ipsorum numero ambages illa, sive perplexitas offenderetur, quae doctissimorum hominum libris invicem collatis inesse conspicitur. At sane, quod ad Meursium attinet, plures ille Pagos, aut loca inter Populos enumeravit, quae ex vera tamen Populorum serie prorsus expungi debent, ut Sponius ipse observavit. Interdum etiam ex unico duplicem Populum ille fecit, ut de *Colono*, & *Ceramico* iam dixi. Facile haec tamen in doctissimo Viro dissimulari profecto debent, qui ambiguis subinde, obscurisque Veterum testimoniis ea coniecturis asseruit, quae sola plerumque coniectura refelli possunt. Id certe gravius, neque

tamen aut a Sponio, aut a Gronovio obſervatum, quod cum Meurſius in aureolo de Populis Atticae libello CLXXIV. Populos, totidem nimirum, quot Euſtathio, Straboneque teſte fuiſſe iam dixerat, recenſuiſſet; in variis deinde Scriptoribus undecim alios Atticae Populos deprehendit, *Gorgynam*, *Eretriam*, *Hiſtiaeam*, *Cycalam*, *Colypen*, *Cyrtiadas*, *Leccon*, *Oenas*, *Otrynen*, *Salaminam*, *Chaſtienſes*, quos in Reliquis Atticis memoravit: ac nullibi tamen expreſſit an undecim iſti prioribus aliis CLXXIV. adiungendi forent, ut contra Strabonis, Euſtathiique mentem, CLXXXV. ſeries habenda foret; an vero potius ex prima illa ſerie, quae in *Populis Atticae* contexta fuerat, Populi undecim expungendi, ipſorumque loco totidem recentiores alii, atque in *Reliquis Atticis* memorati, inſerendi forent. Ac mirari plane quis poterit doctiſſimum quoque Gronovium ita utrumque Meurſii Opus edidiſſe, ut Populos quidem omnes vel in Reliquis Atticis, vel in Atticae Populis memoratos expreſſerit; ſed ſeriem tamen illam aut indicem praefixerit, in quo undecim Populi deſiderantur: perinde quaſi ceteris iſti accenſendi minime viderentur. Quod vero ad Sponium attinet, ex duobus iſte Meurſii Operibus illud unum inſpexit, quod de *Populis Atticae* inſcribebatur; ideoque, cum tresdecim Atticae Populos in Graecis Marmoribus, atque Scriptoribus obſervaſſet, illorumque ſingulos Meurſio prorſus incognitos exiſtimaſſet, totidem ex veteri Meurſii ſerie expungendos putavit, ut conſtans ille CLXXIV. Populorum numerus haberetur: qui tamen CXCVI. potius habendus eſſet, ſi Populorum omnium ſeries ex duobus Meurſii Operibus, ſimulque Sponii obſervationibus contexeretur. *Pnycem* quoque, Meurſii veſtigiis inſiſtens, *Forenſem Colonum*, ſimulque *Ceramicum interiorem* inter Atticae Populos Sponius enumeravit; ne hic *Harmam*, *Edapteon*, aliaque id genus loca commemorem, quae ceteris ille Atticae Populis immerito prorſus inſcripſit, ut opportunius alibi oſtendam.

XIV. Itaque, ſi in doctiſſimis etiam Viris, qui maxima ingenii laude Spartam hanc adornarunt, tanta ſubinde inconſtantia, ſive perplexitas obſervatur, operae certe pretium me facturum putavi ſi Faſtis Atticis opportune illuſtrandis breviorem ipſe, ſimulque tamen, ut opinor, accuratiorem Populorum ſeriem contexerem; in qua certa ab incer-

certis, perspicua ab obscuris accurate secernerentur; utraque tum Meursii, tum Sponii series exhiberetur; simulque tamen quid in ipsarum alterutra aut corrigi, aut illustrari debeat, ostenderetur; quorundam denique Populorum nomina, qui aliorum diligentiam effugerant, adiicierentur. Quemadmodum enim opportune superius exposui, clarissimis Viris illis id maxime fraudi fuit, quod cum olim CLXXIV. Atticae Populos fuisse intelligerent, ut numerus ille conficeretur, ex Graecis Historicis, Geographisque loca quaedam arripuere, quae tamen in vera Populorum serie recenseri minime poterant; cumque alia subinde loca, vel Oppida occurrerent, quae eodem ipso iure ceteris Atticae Populis inscribi posse videbantur, longe maior ipsorum numerus oriri inde debuit; neque tamen facile definiri poterat quinam in vero Populorum censu habendi, qui vero potius expungendi forent. Mihi vero id unum cordi fuit, ut veros Atticae Populos recenserem; eos nimirum, de quibus facile dubitari non posset an inter veteres, certosque Atticae Populos inscripti forent, quicumque demum illorum numerus esset futurus, aut a quocumque demum observati, descriptique fuissent; deinde vero ceteros indicarem, quos immerito Meursius, aut Sponius in Atticae Populis habendos esse putarunt. Itaque primum veros Atticae Populos alphabetica serie disponam; atque in illorum singulis nomen exponam, quo Populus ipse, aut Popularis etiam vocari consueverat; simulque indicabo an ille in Sigonii, Sponii, Meursiique serie, quove Meursii Opere memoretur. Mox Tribus nomen subiiciam, ad quam Populus ille spectavit; simulque veterum Scriptorum nomina, aut Marmora indicabo, in quibus Populus ipse eidem Tribui adscribitur. Quorundam hic obiter Populorum Tribum, quae ambigua, ceterisque Scriptoribus ignota fuerat, demonstrabo; atque in Populis aliis, quorum Tribus hactenus obscura fore conspicitur, veteres tamen Scriptores proferam, qui locum illum verum Atticae Δῆμον, seu *Populum* fuisse dixerint. Absoluta horum Populorum serie mox illos etiam subiiciam, qui vel a Meursio, vel a Sponio, vel ab utroque recensiti fuerant; simulque nitide ostendam quid facile afferri, vel opponi possit ne ipsorum singuli veris Atticae Populis accenseantur. Interim vero nonnulla tum veterum, tum recentiorum Scriptorum testimo-

monia illustrabo; simulque varios Meursii, Sponiique errores, prout ipsa rerum affinitas postulaverit, indicabo.

XV. Quandoquidem vero plurimus, immensusque fere splendor iis, quae de Populis Atticae dicturi iam sumus, accedere posse videtur, si ipsorum quoque situs, ac dispositio ostendatur; Geographicam quandam Atticae regionis Tabulam meliori quo poterat ordine concinnandam suscepi: ut in illa verus Populorum situs, atque distantia legentium oculis exhiberetur. Incredibile est enim quantum exinde praesidii in Graecis Scriptoribus illustrandis, explicandisque oriatur; simulque ut plurima ipsorum loca opportune emendentur, quae mirifice depravata, vel vitiata fore conspicimus. Nec alio certe consilio id operis Sophianus, ac Gerbelius, ut ceteros hic ommittam, susceperant; ac Laurembergius in primis, qui in veteris Achaiae, Graeciaeque Tabula singulos fere Atticae Populos expressit, qui in variis nimirum Atticae regionis partibus reperiebantur. Eximius tamen, ac diligens Auctor ille non modo plures Atticae Populos alieno prorsus in loco contra veterum Scriptorum mentem collocavit; sed plurimos etiam alios, quorum sedes adhuc ignota illi fuerat, in illa Tabulae parte depingendos curavit, quae vacua erat futura: ut facile proinde haerere, vel dubitare quis possit, an locus ille, qui Marathoni ex. gr. conceditur, ex Veterum testimoniis, aut Laurembergii potius arbitrio, vel coniectura profluxerit. Accedit etiam, quod in variis eiusmodi Atticae Tabulis Urbes, & Oppida a Populis nullo discrimine distinguuntur; ideoque singula Atticae loca, quae ab Historicis memorata fuerint, quocumque demum nomine decorari illa debeant, describantur. Itaque, ut ambiguitas illa dirimatur, singulis Atticae locis, quorum mihi certa sedes, atque distantia ex Veterum testimoniis coronidis loco proferendis, affulsit, characterem aliquem appingendum curavi, quo facile deprehendi posset an ille inter Urbes, aut Oppida, aut Populos haberi debeat; alios vero plures, quorum mihi sedes obscura, vel incomperta fuit, satius certe duxi prorsus negligere; ne ipsorum nominibus temere hinc inde positis, certus aliorum situs, atque ordo perturbaretur. Sed exposito iam operis huius consilio, Atticae Populorum series methodo superius constituta contexi nunc debet.

XVI. An-

XVI. Antequam tamen id operis aggrediar, illorumque Populorum seriem complectar, quos a Scriptoribus aliis inventos, ac memoratos esse iam dixi, nonnullos hic obiter illustrasse iuverit, qui Sigonii certe, Sponiique diligentiam effugere, vel mihi nunc omnium primo sunt observati. Eiusmodi sunt certe *Eretrienses*, ne *Boeotos*, & quosdam alios inferius nominandos hic persequar, quos ego non ita facile, certoque dixerim, an ceteris Atticae Populis accenseri fortasse debeant. Atque, ut ab Eretriensibus exordiar, Ἐρετριέων Δῆμον *Eretriensem Populum* Athenis fuisse perspicuo Strabonis, aliorumque testimonio deprehenditur. Siquidem Strabo de Eretria Chalcidis urbe loquens ait Ἐρετριέας δ᾽ οἱ μὲν ἀπὸ Μακίστου τῆς Τριφυλίας ἀποικισθῆναι φασὶν ὑπ᾽ Ἐρετρίας, οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Ἀθήνησιν Ἐρετρίας, ἡ νῦν ἐστιν ἀγορά (1): *Eretrienses vero quidam a Macisto Triphyliae in coloniam deductos narrant ab Eretria; alii vero ab Eretria., quae Athenis, ubi nunc est Forum*. Longe tamen clarius id asserit ubi de Oreo Macedoniae, Chalcidisque urbe differens ait Ἔνιοι δ᾽ ὑπ᾽ Ἀθηναίων ἀποικισθῆναι φασὶ τὴν Ἱστιαίαν ἀπὸ τοῦ Δήμου τῶν Ἱστιαιέων, ὡς καὶ ἀπὸ τοῦ Ἐρετριέων τὴν Ἐρετρίαν; *quidam ab Atheniensibus coloniam huc deductam tradunt a Populo Histiaensium, ut Eretriam ab Eretriensium*. Utrumque vero Strabonis locum ita exscripsit, ac illustravit Eustathius, ut Eretriam ipsam, Strabone teste, vel ab Eretrieo Phaetontis filio, vel ab Eretriensi Atticae Populo nominatam esse contendat. Ὁ δὲ Γεωγράφος οὐ μόνον ἀπὸ Ἐρετριέως ἀποικήσαντος εἰς αὐτὴν κληθῆναι φησίν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ Ἐρετρίας καθ᾽ ἑτέρους, τῆς Ἀθήνησιν, ἡ νῦν ἐστιν ἀγορά ..... (2) ὁ δὲ Γεωγράφος λέγει καὶ ὅτι ὥσπερ ἀπὸ Δήμου Ἀττικοῦ Ἐρετριέων ἡ Ἐρέτρια, ἤγουν ἀπὸ Ἐρετρίας τῆς Ἀθήνησιν, ὡς πρὸ ὀλίγου ἐγράφη, οὕτως ἀπὸ Δήμου Ἱστιαιέων ἡ Ἱστιαία. Λέγει δὲ καὶ ὅτι Ἱστιαία ὕστερον Ὠρεός (3). *Geographus vero non tantum ab Eretrieo, qui eo habitatum concesserit, vocatam hanc Urbem* Eretriam *asserit; verum etiam, iuxta alios, ab Eretria illa Atheniensi, quae nunc est Forum ... Tradit insuper Geographus, quemadmodum a Populo Eretriensium Attico dicta Eretria, videlicet ab Eretria Atheniensi, ut paullo ante scriptum est; ita ab Histiaeensium Populo dictam esse Histiaeam. Scribit item Histiaeam vocatam postmodum esse Oreum*. Quis hic aperte non videat duos Atticae

(1) Lib. X, vid. Stephan. in Histiaea. (2) Iliad. II. num. 35. (3) Num. 36.

eae Populos, *Eretrienses* nimirum, ac *Hiſtiaeos* perſpicue memorari, a quibus incolas, ſimulque nomen duae illae Chalcidis urbes acceperint? Ergo, ſicuti Hiſtiaea inter veros Atticae Populos admitti debet, non ſolum quod in Coloniarum ſerie, quae ex Atticae Populis deductae ſunt, a Strabone, & Plutarcho memoretur [1], verum etiam quod ipſius popularis, & incola Σώςρατος Ἱςιαιόθεν, *Soſtratus Hiſtiaenſis* a Demoſthene nominetur [2]; ita quoque Eretria ipſa ceteris Atticae Populis adiungi debet; quemadmodum certe Meurſius, qui utrumque Populum hunc in *Atticae Populis* praeterierat, utrumque deinde in *Reliquis Atticis* enumeravit: in ipſis etiam Atticae Populis de Eretria loquuturus, niſi perſpicuus ille Strabonis locus, quem alibi in contexenda *Coloniarum Athenienſium* ſerie laudaverat, ipſi excidiſſet: quemadmodum Sigonium prius, Sponiumque fugerat, qui *Pſaphidas*, alioſque Populos Meurſio indictos ex Strabone, aliiſque Scriptoribus deprehenderant.

XVII. Quandoquidem vero perſpicuum illum Strabonis, Euſtathiique de Eretria locum hic opportune iam protuli, quid prohibet quin inſigne mendum, quod in Strabonis textum irrepſerat, emendem; ſimulque Euſtathium ipſum ab oſcitantiae, vel malae fidei nota nunc liberem? De Eretrienſis urbis nomine differens Euſtathius aſſerit a Strabone duplicem nominis huius originem expreſſam eſſe: quod illa nimirum vel ab Eretrieo Phaetontis filio, qui in illam habitatum migraverat; vel ab Eretria Athenienſi nomen obtinuit. At in vulgato Strabonis textu, quam paullo ſuperius exhibui, nullibi *Eretriei* nomen occurrit, atque a Maciſto potius colonia Eretriam deducta ſignificatur; ut optime proinde dixerit Politus Strabonem hic, alibique ſaepius ab Euſtathio interpolatum, minuſque accurate expreſſum fuiſſe. Facile tamen Strabo non cum Euſtathio ſolum, ſed cum Scriptoribus etiam aliis conciliari poterit; ubi in depravato ipſius contextu *Eretriei* nomen, quod incautis librariis exciderat, reſtituatur; ſimulque ambages illa, quae irrepſerat, dirimatur. Itaque in Strabone reſcribendum arbitror Ἐρετριέας δ᾽ οἱ μὲν ἀπὸ Μακίςου τῆς Τριφυλίας ἀποικισθῆναι φασιν ἐπ᾽ Ἐρετριέως, οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Ἀθήνησιν Ἐρετρίας: *Eretrienſes vero quidam ex Maciſto Triphyliae* Urbe

(1) In Pericle. (2) Orat. in Lacritum.

Urbe *in coloniam deductos narrant ab Eretrieo*; *alii vero ab Eretria, quae Athenis est*. Etenim nullus *Eretriae* locus hic esse potest; ideoque temere Eretriae nomen in Strabonis textum irrepsit. Siquidem Strabo semel iterumque alibi diserte dixerat Macistum Triphyliae urbem fuisse; adeoque cum Eretrienses ex Macisto translatos esse nunc asserit, Eretriam hic aliam ab Atheniensi distinctam memorare certe non potuit, ex qua coloni deducti fuerint. Quod vero *Eretrieus* in depravato Strabonis textu rescribi debeat satis, ut opinor, ostendit Stephanus, qui Chalcidensem Eretriam ab Eretrieo Phaetontis filio nuncupatam esse testatur: *ὕτω δ᾽ ἐκλήθη ἀπὸ Ἐρετριέως τῦ Φαέθοντος υἱῦ*: ne perspicuum Eustathii testimonium hic persequar, qui Eretrieum coloniae ducem, nominisque auctorem a Strabone memoratum esse iam dixerat. Ceterum an Eretriae nomen ab Eretrieo, an ab Atheniensi potius Eretria deductum fuerit alii diligentius inquirant. Mihi certe verisimilius videri subinde solet Eretrienses non a fabuloso illo Eretrieo, sed ab Eretriensibus Atticae nuncupatos esse: quippequi Atheniensium coloni fuisse plurimis Veterum testimoniis memorentur (1); atque idem Strabo, qui utramque nominis gentisque originem indicavit, alibi tamen clarius expressit Eretrienses, Histiaensium instar, a cognomine Atticae Populo, hoc est ab Eretria, quae Athenis erat, vocatos esse. Neque tamen hinc facile inferri posse putaverim quod Eretria illa, ex qua coloni in Chalcidem migrasse dicuntur, Athenis ipsis, hoc est intra Urbis moenia extiterit. Video quidem id a Strabone, ac Eustathio memorari, perinde quasi Strabonis ipsius aetate Eretria illa *Forum* evaserit, ideoque Forum, quod olim prope Dipylum, vel Ceramicum fuerat, sequioribus deinde temporibus alio translatum fuerit, hoc est ad variam Porticum, ut ex Pausania collegit Meursius (2): quo certe fieret Eretriam illam prope Porticum variam extitisse. Sed opportunius alibi ostendi (3) quod voces illae *Ἀθήνησι*, *ἐν Ἀθήναις Athenis* non Urbem ipsam, sed regionem plerumque Urbi subiectam, sive Atticam ipsam significant; adeoque Eretria illa, quae colonos, incolasque Chalcidi praebuit, non Athenis ipsis, sed in Attica potius admitti debet; quemadmodum in illa Strabonis aetate Forum esse profecto poterat,

E e quam-

(1) Vid. Meurs. Fort. Ath. c. 6. (2) Ceramic. c. 16. (3) Supra Num. 15.

quamvis extra Urbem exifteret: quod non in Urbe folum, fed in Piraeeo quoque, Phalero, aliifque id genus locis res venales proftare, ideoque Fora haberi confueverint: eadem ferme ratione qua Tripodifcium a Strabone τῶν Μεγαρέων ἀγορά [1] *Megarenfium forum* vocatur, quamvis ab ipfa Megarenfium urbe diftaret. Quamvis tamen hic verus Eretriae fitus, quemadmodum Tribus illa, ad quam Eretrienfis Populus ifte fpectaverit, mihi prorfus incognita fit, perfpicuum eft tamen quod ille ceteris Atticae Populis adiungi debet; ideoque merito in Populorum ferie, Meurfio duce, mox recenfebitur.

XVIII. Sed Eretrienfi Populo iam Populus etiam alius, *Boeotus* nimirum, fed coniectura folum, accedat, quem Scriptoribus omnibus ignoratum effe iam dixi. Primam huiufce Populi fufpicionem mihi iampridem iniecerat in *Herodis Vita* Philoftratus ubi de Hercule illo loquitur, qui contra Perfas in Marathonia pugna mire certavit, iifque profligatis ex intuentium oculis evanuit. Ait enim: γενέϑαι δὲ τον Ἡρακλέα τῦτον οἱ μὲν γεγενῆ φασὶν ἐν τῷ Βοιωτίῳ Δήμῳ. Ἡρώδης δὲ ἀκῦσαι λέγοντα φησὶν ὡς μητὴρ μὲν αὐτῷ γένοιτο γυνὴ βυκόλος, πατὴρ δὲ Μαραθὼν, ὖ τὸ ἐν Μαραθῶνι ἄγαλμα: [2] *fuiffe autem Herculem hunc terrigenam aiunt in Boeotio Populo; Herodes vero aiebat audiiffe dicentem matre genitum bubulca, patre vero Marathone, cuius etiam Marathone ftatua extat*. Deinde vero γεωργοὶ Μαραθώνιοίτε, καὶ Βοιώτιοι *agricolae Marathonii*, *Boeotiique* a Philoftrato nominantur, qui Herculem illum colere, ipfique facra peragere confueverunt; ut teftatur etiam Paufanias [3], a quo plurima de hoc ipfo Heroe narrantur, quem Ἔχετλον, five *Stivalem* appellatum afferit, quippequi in Marathonia pugna barbaros aratro fuderit. Optime quidem novi, ingenueque fateor Philoftrati verba ita intelligi fortaffe poffe, ut ille non peculiarem quendam Atticae, Boeotiaeve Populum, fed univerfe potius Boeotiae regionem, quae praefertim Marathoni proxima, adeoque Atticae finitima foret, exprefferit; cum in Marathonio bello non privata folum Atticae cauffa, fed communis quoque Graeciae res ageretur, atque in illo ex Boeotis Plataeenfes acerrime dimicaverint. Si cui tamen peculiaris quidam Atticae Populus hic a Philoftrato expreffus videatur, fufpicari facile is poterit Populum iftum ea de caufa

(1) Lib. IX. (2) Lib. II. n. 1. num. 7. (3) Attic. c. 15. & 32.

sa *Boeoti* nomine vocatum esse quod in ipsis Atticae, Boeotiaeque finibus collocatus ex Boeotorum imperio avulsus in Atticae ditionem migraverit, ceterisque proinde Atticae Populis adiectus fuerit, quod de *Hysia*, *Oropo*, & *Oropiorum Psaphide* factum accepimus. Quod autem ex superiori Philostrati testimonio non infeliciter, ut opinor, conieceram, id clariori certe, meliorique Demosthenis autoritate confirmari posse putaverim. Etenim Orator ille, qui in singulis fere Orationibus civium Atheniensium nomina, quos testes inducit, illorumque Populos exprimere consuevit, in Oratione *contra Lacritum* inter alios Athenienses cives *Cephisodorum Boeotium* semel iterumque memorat: ait enim Μάρτυρες Φορμίων Πειραιεὺς, Κηφισόδωρος Βοιώτιος, Ἡλιόδωρος Πυθεύς *Testes Phormion Piraeeus*, *Cephisodorus Boeotius*, *Heliodorus Pyttheus*: paucisque interiectis Θεόδοτος Ἰσοτελὴς, Χαρῖνος Ἐπιχάρας Λευκονεὺς, Φορμίων ὁ Κτησιφῶντος Πειραιεὺς, Κηφισόδωρος Βοιώτιος μαρτυροῦσι *Theodotus municeps*, *Charinus Epicharis Leuconiensis*, *Phormion Ctesiphontis Piraeeus*, *Cephisodorus Boeotius testificantur*. Itaque, si constans ille Demosthenis mos in Atheniensibus civibus, veluti testibus, proferendis hic observetur, Cephisodorus ille, qui cum testibus aliis, certe Atheniensibus, hic memoratur, Atheniensis habendus erit, eiusque Populus, ex quo *Boeotii* nomen acceperit, ceteris Atticae Populis adiungi debebit: quemadmodum prorsus Histiaeam in *Reliquis Atticis* a Meursio numeratam esse iam dixi, quod in eadem ipsa Oratione *contra Lacritum* diserte *Sostratus Philippi Histiaeensis* nominetur. Quod si fortasse quis dixerit Cephisodorum illum ideo Boeotium vocari non quod ex Atticae Populo, sed ex Boeotia gente ille fuerit, a perspicuo certe Demosthenis sensu, forique severitate maxime abhorrebit. Quis enim existimet testium nomina, quae perspicuis, certisque characteribus circumscribi plerumque solent, hic vagis adeo, ambiguisque vocibus indicari, ut Cephisodorus ille non a patria, sed a regione potius, in qua plures alii Cephisodori esse poterant, nominetur? Certe Demosthenes ipse exteros etiam alicubi veluti testes inducit: sed illos nunquam cum Atheniensibus promiscue memorat; ipsisque patriae, non provinciae, nomen veluti characterem adiungit, ut in hac ipsa Oratione *Aratum Halicarnasseum*, *Naucratemque Carystium* nominat. Ergo, si Cephisodorus ille non

Atticus, sed Boeotus genere fuisset, illum Demosthenes vel Plataeensis, vel Thebanae, vel alterius Boeoticae urbis civem, non *Boeotium* simpliciter appellasset: cum vero *Boeotium* diserte dixerit, illumque ceteris Atheniensibus coniunxerit, facile, ut opinor, inferri poterit illum ex Attica, Atticaeque Populo fuisse, adeoque *Boeotium* hunc Populum ceteris adiungendum esse. Quin etiam facile ex ipso Boeotii nomine, simulque Philostrati testimonio deduci poterit eiusmodi Populum Marathoni proximum fuisse, atque in ipsis Atticae, Boeotiaeque finibus ita collocatum, ut exinde fortasse nomen acceperit. De Tribu vero, ad quam Populus iste spectaverit, nihil est certe quod hic definiri, vel divinari a me possit; cum ipsum vix Populi nomen apud veteres Scriptores illos occurrat.

XIX. Age vero iam cetera vel Urbium, vel Locorum nomina complectamur, quae quamvis incertum plane, obscurumque sit an ad Atticae Populos referri fortasse debeant, subobscura tamen indicia quaedam, vel characteres praeseferunt, quibus in Atticae Populis illa numerari posse videantur. Itaque illorum singula hic ordine recensebo, simulque breviter ostendam quid argumento fortasse esse possit ut illa Populis Atticae accenseantur: ut si deinde ex Scriptoribus, vel monimentis aliis uberior fortasse lux aliquando affulserit, illa ex Populorum serie prorsus expungi, aut in illam certius inseri ab aliis possint: quemadmodum sane Sponius ipse *Antiochenses*, *Thasios*, aliosque subindicat, quos incertum esse testatur an veris Atticae Populis adiungi debeant.

Α'υρίδη *Auride* Vetus Inscriptio Eleusine posita, atque a Sponio memorata (1)

Ονασικλεια Δημητριυ Αυριδυ Θυγατηρ.

Onasiclea Demetrii Auridis Filia.

Quid hic *Auridis*, vel *Auridi* nomine designatur? Num Demetrii pater, avusque Onasicleae? Num patria Demetrii civitas Scriptoribus tamen omnibus, atque Geographis ignorata? Num potius Α'υλίδυ *Aulidis* legi debet, ut exprimatur illum ex Aulide Boeotiae urbe fuisse, cuius certe civis, Stephano teste, etiam Α'υλίδος *Aulidus* dicebatur? Num denique Aulis alia, quam in sinistra Cephisi ripa fuisse testatur Stephanus,

(1) Pop. Attic. Artic. 43.

nus, erat in Attica, ceterisque Atticae Populis accensebatur?

Ἐδεσα *Edesa* Inscriptionem hanc in Populis Atticae Sponius exhibet (1)

Ειρηνη Διοδωρυ Εδεσαια Σωσιπολιδος Αμαξαντεως γυνη

Irene Diodori Edesaea Sosipolidis Amaxantei uxor

Νικομεδια *Nicomedia*: Inscriptio Eleusine posita (2)

Αθηναις Σωτηριδος Νικομεδισσα

Athenais Soteridis Nicomediensis

Σικισσα *Sicissa*: Inscriptio prope Athenas a Sponio inventa (3)

Στρατονικη Απολλοδωρυ Σικισσα

Stratonice Apollodori Sicissa

Tres autem Inscriptiones istas hic protuli non solum ut inquirendum aliis relinquam an mulieres illae Atheniensibus civibus nuptae, vel in Attica tumulatae, Athenienses & ipsae fuerint, adeoque ad novos quosdam Atticae Populos referendae; verum etiam ut exemplis istis ostendam prorsus immerito Sponium Εδαπτέων Populum ceteris Atticis accensuisse, quod Inscriptionem hanc *prope Athenas* observasset (4)

Χαιρε

Αθηναις Θεοκριτυ Εδαπτεων

Φαυςος Λεοντος Μιλεσιος

Vale

Athenais Theocriti Edaptea

Faustus Leonis Milesius

Fieri siquidem fortasse potuit ut mulier illa Εδαπτέων, sive, si mavis, Ἐκ Δαπτέων fuerit, neque tamen ipsius patria, quaecumque illa fuerit, ad Populos Atticae referri debeat; cum Atheniensis fortasse civis uxor, sed extera tamen, atque alienigena esse potuerit

Ἐρωεα *Eroea*

Plutarchus in Libro *de Gloria Atheniensium* ubi Marathoniae victoriae nuncium Athenas advenisse memorat, ait: τὴν ἐν Μαραθῶν μαχὴν απήγγειλεν Θέρσιππος ὁ Ἐρωεὺς, δράμων σύν τοῖς ὅπλοις θερμὸς ἀπο τῆς μάχης.. τοσῦτον μόνον ἐιπων Χαίρετε καὶ χαίρομεν *Marathoniam pugnam* Athenas *nunciavit Thersippus Eroensis ex conflictu cum armis currens.. hoc unum dicens: Salvete, salvi sumus.* Nullus hic certe dubitandi locus esse poterit quin Ther-

(1) Spon. Pop. Attic. Artic. 13. (2) Spon. ibi Artic. 43. (3) Itiner. Tom. II. pag. 31. (4) Pop. Attic. Artic. 38.

Tersippus ille Atheniensis fuerit, eiusque Populus hic a Plutarcho exprimatur. Ergo, nisi in Plutarchi textum insigne mendum irrepserit, *Eroensis* Populus ceteris adiungi debet. Fieri tamen potest ut Ἐροιάδης, *Eroeades*, sive Θορεὺς *Thoreus* rescribi debeat, ac Thersippus ille ad alterutrum ex Populis illis spectaverit.

Λεσβος *Lesbus*

Aeschines in Oratione *De Falsa Legatione* ubi se *Pylagoram*, sive Atheniensium Legatum ad Amphictyonicum Concilium electum esse memorat, haec ait: Ἐπὶ Θεοφράςυ Ἄρχοντος, Ἱερομνήμονος ὄντος Διογνήτυ Ἀναφλυςίυ, Πυλαγορυς ὑμᾶς εἵλεσθε Μειδίαν τὸν Ἀναγυράσιον, ᾗ Θρασικλέα τὸν Λέσβιον, ᾗ τρίτον δὲ μετὰ τύτων ἐμέ: *Theophrasto Arconte* (hoc est anno I. Olymp. CX.) *Hieromnemone*, vel sacro Scriba *Diogneto Anaphlystio*, *vos Pylagoras elegistis Midiam Anagyrasium*, *Thrasiclem Lesbium*, *meque cum illis tertium*. Si perspicuus iste Rhetoris locus mendo careat, depravatusque minime sit, novus exinde, ceterisque omnibus ignoratus Atticae Populus exsculpi poterit. Nullus hic enim ambigendi locus superererit an Thrasicles ille Atheniensis civis fuerit, quippequi Atheniensis Urbis nomine, cum duobus aliis civibus Pylagorae munere perfunctus sit. Facile est quidem hic *Lesbum* Insulam cogitare; mihique suspicio iampridem suborta fuerat an ex Lesbo Insula, quam inter Atheniensium Colonias memoratam esse iam videram [1], Pylagoras aliquis ab Atheniensibus eligeretur, qui Amphictyonico Concilio vel Patriae, vel Atheniensis Urbis nomine interesset. At incertum prorsus, obscurumque esse video an Aeschinis aetate Lesbus Atheniensium colonia foret; nec facile concedi poterit Coloniis ipsis, quaecumque illae forent, id honoris tributum esse, ut exinde Pylagorae eligerentur. Ergo, si Thrasicles ille ab Atheniensi Populo electus fuit, civis Atheniensis esse, Atticaeque Populo inscribi debuit; adeoque, nisi in Aeschinis textum error irrepserit, *Lesbus* etiam Populus ceteris Atticis adiungendus erit. Atque ista quidem hic obiter de locis illis dicta sint, de quibus ambigere, vel suspicari quis possit an inter veros Atticae Populos referri debeant. Illorum vero singulos hic una complecti libuit, ne accuratior alia Populorum series perturbanda foret, quam methodo iam constituta, atque ordine alphabetico nunc exponam.

XX. Atti-

(1) Aeschyl. in Persis vid. Meurs. Fort. Athen. c. 6.

XX. Atticae Populi alphabetica ſerie diſpoſiti.

I.

Ἀγγελὴ Ἀγγελῆθεν Sigon. & Spon.
Angele ex *Angele* Meurſ. Pop. Att.

Pandionidis Tribus ex Stephano, Heſychio, & Marmore Sponii Pag. 45. quod opportune Diſſert. IV. Num. 7. iam protuli, & de Popul. Attic. Artic. 1. & 46.

II.

Ἀγνοῦς Ἀγνούσιος Sig. Spon.
Agnus *Agnuſius* Meurſ. P. A.

Acamantidis Harpocrationi, aliiſque apud Steph.
Demetriadis Stephano.
Attalidis ex Phrynico apud Steph. ex Heſychio, & Marm. Sponii Pag. 45.

III.

Ἀγραυλὴ Ἀγραυλεύς Ἀγραυλῆθεν Sig. Spon.
Agraule *Agrauleus* ex *Agraule* Meurſ. P. A.

Erechtheidis ex Steph. Harpocr. Heſych. Suida

IV.

Ἀγρυλὴ Ἀγρυλεύς Ἀγρυλῆθεν Sig. Spon.
Agryle *Agryleus* ex *Agryle* Meurſ. P. A.

Erechtheidis ex Heſych. vide ſupra Num. 9.

V.

Ἀγρυλὴ vel Ἀγρίλια Spon.
Agryle vel *Agrylia* Meurſ. P. A.

Attalidis ex Heſychio.

VI.

Ἀζηνιά Ἀζηνιεύς Sig. Spon.
Azenia *Azenieus* Meurſ. P. A.

Hippothoontidis ex Steph. Harpocr. Heſych.

VII.

Ἄθμονον & Ἀθμονία Ἀθμονεύς Sig. Spon.
Athmonum & *Athmonia* *Athmoneus* Meurſ. P. A.

Cecropidis ex Steph. Harpocr. Suida
Attalidi tribuere videtur Heſychius

VIII.

Αἰγιλία & Αἴγιλος Αἰγιλιεὺς Αἰγιλιᾶθεν Sig. Spon.
Aegilia & *Aegilus* *Aegilieus* ex *Aegilia* Meurſ. P. A.

Antiochidis ex Steph. Harpocr. Suida

IX.

IX.

Α'ιθαλίδαι & Α'ιθαλιά Α'ιθαλίδης Sig. Spon.
Aethalidae & *Aethalia* *Aethalides* Meurſ. P. A.
Leontidis ex Steph. Harpocr. Heſych. Suida

X.

Α'ιξωνὴ Α'ιξωνεύς Α'ιξωνῆθεν Sig. Spon.
Aexone *Aexoneus* *ex Axone* Meurſ. P. A.
Cecropidis ex Steph. Harpocr. & Mar. Spon. Artic. 42. & Pag. 45.

XI.

Α'λαὶ Α'ιξωνίδες Α'λαεύς Α'λῆθεν Sig. Spon.
Halae Aexonides *Halaeus* *ex Halis* Meurſ. P. A.
Cecropidis ex Steph. & Marm. Spon. Artic. 42.

XII.

Α'λαὶ Α'ραφηνίδες Α'λαεύς Α'λῆθεν Sig. Spon.
Halae Araphenides *Halaeus* *ex Halis* Meurſ. P. A.
Aegeidis ex Stephano

XIII.

Α'λιμῦς Α'λιμύσιος Α'λιμυντόθεν Sig. Spon.
Halimus *Halimuſius* *ex Halimunte* Meurſ. P. A
Leontidis ex Steph. Harpocr. Suida & Schol. Ariſtoph Avib. ver. 498.

XIV.

Α'λωπέκη & Α'λωπεκαὶ Α'λωπεκεύς Α'λωπεκῆθεν Sig. Spon.
Alopece & *Alopecae* *Alopeceus* *ex Alopece* Meurſ.P.A
Antiochidis ex Steph. Harpocr. Suida.

XV.

Α'μαξάντεια Α'μαξαντεύς Α'μαξαντείαθεν Sig. Spon.
Amaxantea *Amaxanteus* *ex Amaxantea* Meurſ.P.A.
Hippothoontidis ex Steph. Harpocr. Heſych.

XVI.

Α'μφιτρόπη Α'μφιτροπαιεύς Α'μφιτρόπηθεν Sig. Spon.
Amphitrope *Amphitropaeus* *ex Amphitrope* Meurſ. P. A.
Antiochidis ex Steph. & Heſych.

XVII.

Α'ναγυρῦς Α'ναγυράσιος Α'ναγυρῦντοθεν Sig Spon.
Anagyrus *Anagyraſius* *ex Anagyrante* Meurſ. P. A.
Erechtheidis ex Steph. & Harpocr.

XVIII.

XVIII.

Ἀνακαία Ἀνακαιεύς Ἀνακαίαθεν Sig. Spon.
Anacaea *Anacaeus* ex *Anacaea* Meurſ. P. A.
Hippothoontidis ex Steph. Harpocr. & Suida

XIX.

Ἀνάφλυστος Ἀναφλύστιος Ἀναφλυστόθεν Sig. Spon.
Anaphlyſtus *Anaphlyſtius* ex *Anaphlyſto* Meurſ. P. A.
Antiochidis ex Steph. Harpocr. & Suida

XX.

Ἀπολλωνιεῖς Ἀπολλωνιεύς
Apolloniei *Apollonieus*
Attalidis ex Steph. Heſych. & Mar. Spon. Pag. 45.

XXI.

Ἀραφήν Ἀραφήνιος Ἀραφηνόθεν Sig. Spon.
Araphen *Araphenius* ex *Araphene* Meurſ. P. A.
Aegeidis ex Steph. Harpocr. & Suida

XXII.

Ἀτήνη Ἀτηνεύς Spon.
Atene *Atenenſis* Meurſ. P. A.
Antiochidis ex Steph. ſed Phrynicus apud Stephanum dicit *Aeolidis*: ubi Meurſius reſcribit *Attalidis*

XXIII.

Ἄφιδνα Ἀφιδναῖος Ἀφίδνηθεν Sig. Spon.
Aphidna *Aphidnaeus* ex *Aphidna* Meurſ. P. A.
Leontidis ex Steph. *Aegeidis* ex Harpocr. in Θυργωνίδαι *Hadrianidis* ex Marm. Spon. Pag. 45. Antequam tamen Hadrianidi Tribui Aphidnae Populus adiungeretur, ad Aeantidem ille Tribum ſpectaverat; ut proinde Stephanum, atque Harpocrationem deceptos eſſe, ſimulque doctiſſimo Meurſio, Sponioque impoſuiſſe exiſtimem. Certe Plutarchus in Sympoſ. Lib. I. Quaeſt. 10. ſingulas Aeantidis Tribus laudes accurate commemorans ait καὶ γὰρ ὁ Μαραθὼν εἰς μέσον εἵλκετο δῆμος ὢν ἐκείνης τῆς φυλῆς, καὶ τοὺς περὶ Ἁρμόδιον Αἰαντίδας ἀπέφαινον, Ἀφιδναίους γε δὴ τὸν δῆμον γεγονότας: *venit enim in medium Marathon, qui eius Tribus Populus fuit; atque Harmodius Aeantidibus adſcriptus fuit, quippequi Populo Aphidnaeus erat*. Ergo, ſi Harmodius, & Ariſtogiton ad Aeantidem Tribum ſpectarunt quod Aphidnae Populo inſcripti forent, perſpicuum erit Aphidnam ipſam non ad Leontidem, ſive Aegeidem, ſed ad

 Aean-

Aeantidem potius Tribum ſpectaſſe: alioquin Plutarchus ipſe, qui ſe Athenienſis civitatis iure donatum, ac in Leontidem Tribum relatum aſſerit, id certe gloriae non Aeantidi, ſed Leontidi potius tribueret, ut ex illa praeclarus ille Athenienſis libertatis aſſertor oriundus diceretur. Itaque ſuſpicor Aphidnam, Marathonis inſtar, antiquioribus olim temporibus ad Aeantidem Tribum ſpectaſſe, antequam aucto Tribuum numero Hadrianidi accenſeretur; neque a vero fortaſſe diſſidet in Stephani textum errorem hunc irrepſiſſe, ut pro Α'ιαντίδος *Aeantidis*, Λεοντίδος *Leontidis*, proclivi ſane lapſu, nomen obtruderetur.

XXIV.

Α'χάρνα	Α'χαρνεύς	Α'χαρνῆθεν	Sig. Spon.
Acharna	*Acharnenſis*	*ex Acharna*	Meurſ. P. A.

Oeneidis ex Steph. & Mar. Spon. Pag. 45.

XXV.

Α'χερδοῦς	Α'χερδούσιος	Α'χερδουντόθεν	Sig. Spon.
Acherdus	*Acherduſius*	*ex Acherdunte*	Meurſ. P. A.

Hippothoontidis ex Steph.

XXVI.

Α'χραδοῦς	Α'χραδούσιος	Sig. Spon.
Achradus	*Achraduſius*	Meurſ. P. A.

Ignotae Tribus. Steph.

XXVII.

Βατή	Βατῆθεν	Sig. Spon.
Bata	*ex Bata*	Meurſ. P. A.

Aegeidis ex Steph. & Heſych.

XXVIII.

Βερενικίδαι	Spon.
Berenicidae	Meurſ. P. A.

Ptolemaidis ex Steph. Heſych. & Marm. Spon. Pag. 45.

XXIX.

Βῆσα	Βησαῖος	&	Βησαιεύς	Sig. Spon.
Beſa	*Beſaeus*	&	*Beſaeeus*	Meurſ. P. A.

Antiochidis ex Harpocr. & Suida: in Sponii tamen Marmore Pag. 45. *Hadrianidi* tribuitur.

XXX.

Βουτεία	Βουτάδαι	&	Ε'τεοβουτάδαι	Sig. Spon.
Buteia	*Butadae*	&	*Eteobutadae*	Meurſ. P. A.

Oenei-

Oeneidis ex Harpocr. Etymol. Suida; Stephanus tamen *Aegeidi* adscribit.

XXXI.

Βραύρων   Βραυρώνιος   Βραυρωνόθεν   Sig. Spon.
Brauron   *Brauronius*   *ex Braurone*   Meurs. P. A.

Ignotae. Populus tamen a Stephano, aliisque omnibus appellatur.

XXXII.

Γαργηττός   Γαργήττιος   Γαργήττηθεν   Sig. Spon.
Gargettus   *Gargettius*   *ex Gargetto*   Meurs. P. A.

Aegeidis ex Steph. Hesych. & Marm. Spon. Pag. 45. & Marm. Riccard. quod exhibui Dissert. IV. Num. 9.

XXXIII.

Γοργύνη   Meurs. P. A.
Gorgyna

Ignotae. Suidas Γοργύνη. δεσμωτήριον ὑπόγαιον. ἢ ἀπὸ δήμυ τῆς Ἀττικῆς κακοπράγμονος *Gorgyne carcer subterraneus; vel a Populo Atticae malefico*.

XXXIV.

Δαιδαλίδαι   Δαιδαλίδης   ἐκ Δαιδαλιδῶν   Sig. Spon.
Daedalidae   *Daedalides*   *ex Daedalidis*   Meurs. P. A.

Cecropidis ex Steph.

XXXV.

Δειράδες   Δειραδιώτης   Sig. Spon.
Dirades   *Diradiotes*   Meurs. P A.

Leontidis ex Steph. Harpocr. & Suida.

XXXVI.

Δεκέλεια   Δεκελαιεύς   Δεκελειᾶθεν   Sig. Spon.
Decelia   *Decelieus*   *ex Decelia*   Meurs. P. A.

Hippothoontidis ex Steph. Lysia *adver. Pancl.* & Mar. Spon. Artic. 35.

XXXVII.

Διόμεια   Διομειεύς   Sig. Spon.
Diomia   *Diomiensis*   Meurs. P. A.

Aegeidis ex Steph. Suida & Schol. Aristoph. ad Ran.

XXXVIII.

Ἐιρεσίδαι   Ἐιρεσίδης   ἐξ Ἐιρεσιδῶν   Sig. Spon.
Iresidae   *Iresides*   *ex Iresidarum*   Meurs. P. A.

Acamantidis ex Steph.

XXXIX.

Ε'κάλη Ε'κάλειος Ε'κάληθεν Sig. Spon.
Hecale *Hecalius* ex *Hecale* Meurs. P. A.
Leontidis ex Steph.

XL.

Ε'λαιεύς & Ε'λαιούσιος Ε'λαιουντόθεν ἐξ Ε'λαίεως Spon.
Elaeus & *Elaeusius* ex *Eleunte* ex *Elaeeo* Meurs.P.A.
Hippothoontidis ex Steph.

XLI.

Ε'λευσα Ε'λεύσιος Spon.
Eleusa *Eleusius*
Hadrianidis ex Sponii Marm. Artic. 42.

XLII.

Ε'λευσίς Ε'λευσίνιος Ε'λευσινόθεν Sig. Spon.
Eleusis *Eleusinius* ex *Eleusine* Meurs. P. A.
Hippothoontidis ex Steph.

XLIII.

Ε'πιεικίδαι Ε'πιεικίδης ἐξ Ε'πιεικιδῶν Sig. Spon.
Epiicidae *Epiicides* ex *Epiicidis* Meurs. P. A.
Cecropidis ex Steph. & Mar. Spon. Pag. 45.

XLIV.

Ε'πικηφησία Ε'πικηφήσιος Ε'πικηφησιᾶθεν Sig. Spon.
Epicephesia *Epicephesius* ex *Epicephesia* Meurs. P. A.
Oeneidis ex Steph.

XLV.

Ε'ρετρία Ε'ρετριεύς Ε'ρέτριος & Ε'ρετριακὸς
Eretria *Eretrieus* *Eretrius* & *Eretriacus* Meur.R. A.
Ignotae. Vide Differ. V. num. 16.

XLVI.

Ε'ρεχθία Ε'ρεχθιεύς Ε'ρεχθιᾶθεν Sig. Spon.
Erechthia *Erechthieus* ex *Erechthia* Meurs. P. A.
Aegeidis ex Steph. Isocratem ex Erechthiensi Populo oriundum fuisse nitide, diserteque tradidit Stephanus; ideoque merito in *Populis Atticae* Meursius corrigendum esse putavit Plutarchum, qui in *Isocratis Vita* ipsum Θεοδώρυ τῦ Α'ρχιερέως *Theodori summi Sacerdotis* filium fuisse dicit, ibique rescribendum Θεοδώρυ τῦ Ε'ρεχθιέως *Theodori Erechthiensis*. In *Reliquis* tamen *Atticis* huius emendationis immemor, sibique non constans Isocratem non *Erechthiensem*, sed *Erchiensem* fuisse

fuisse dicit; ideoque Stephanum, simulque Plutarchum ex Photio corrigendum asserit, qui Isocratem Θεοδώρου τοῦ Ἐρχιέως *Theodori Erchiensis* filium fuisse scribit. Non video tamen quî Photii autoritas Stephani testimonio praeferri debeat: cum praesertim Photii locus vitiatus esse possit, idque de Stephani textu suspicari non liceat, qui de *Erechtheia* differens Isocratem inde oriundum, adeoque *Erechthiensem* fuisse dicit.

XLVII.

Ἐρίκεια   Ἐρικεεύς   Ἐρικειᾶθεν   Sig. Spon.
Ericia   *Ericieus*   *ex Ericia*   Meurs. P. A.
Aegeidis ex Steph.

XVLIII.

Ἕρμος   Ἕρμειος   ἐν Ἑρμεῖ   Sig Spon.
Hermos   *Hermius*   *in Hermo*   Meurs. P. A.
Acamantidis ex Steph. Harpocr. & Suida

IL.

Ἐροιάδαι   Ἐροιάδης   Sig. Spon.
Eroeadae   *Eroeades*   Meurs. P. A.
Hippothoontidis ex Steph Harpocr. & Hesych.

L.

Ἔρχεια   Ἐρχιεύς   Ἐρχειᾶθεν   Sig. Spon.
Erchia   *Erchieus*   *ex Erchia*   Meurs. P. A.
Aegeidis ex Hesych. & Harpocr.

LI

Εὐκόνθη   Εὐκονθεύς   Spon.
Euconthe   *Euconthеus*
Ignotae. Videndus Sponius Artic. 52.

LII.

Εὐπυρίδαι   Εὐπυρίδης   Sig. Spon.
Eupyridae   *Eupirides*   Meurs. P. A.
Leontidis ex Steph. & Spon. Marm. Pag. 45.

LIII.

Εὐωνυμία & Εὐώνυμος   Εὐωνυμεύς   Sig. Spon.
Evonymia & Evonymos   *Evonymeus*   Meurs. P. A.
Erechtheidis ex Harpocr. & Hesych.

LIV.

Ἐχελίδαι   Ἐχελίδης   Sig. Spon.
Echelidae   *Echelides*   Meurs. P. A
Ignotae. Steph. ac Etymol.

LV.

L V.

Ζωςήρ	Ζωςήριος	Spon.
Zoster	*Zosterius*	Meurs. P. A.

Ignotae. Steph. & Strab. IX. Solus tamen Pausanias Attic. c. 31. diserte Populum vocat.

L VI.

Ἡφαιςία	Ἡφαιςιάδης	Sig. Spon.
Hephaestia	*Hephestiades*	Meurs. P. A.

Acamantidis ex Steph. & Hesych. in Ἰφιάςαι

L VII.

Θημακός & Θημακοί	Θημακεύς	Sig. Spon.
Themacus & Themaci	*Themaceus*	Meurs. P. A.

Erechtheidis ex Steph. & Harpocr. Phrynicus apud Stephanum *Ptolemaidi* adscribit, quod in hanc fortasse translatus deinde fuerit.

L VIII.

Θοραί	Θορεύς Θόραθεν	Sig. Spon.
Thorae	*Thoreus ex Thoris*	Meurs. P. A:

Antiochidis ex Steph. & Harpocr.

L IX.

Θορικός Θορίκιος & Θορικεύς ἐκ Θορικοῦ	Sig. Spon.
Thoricus Thoricius & Thoriceus ex Thorico	Meurs. P. A.

Acamantidis ex Steph. Hesych. Harpocr. Demosth. *adv. Boeot. de Nomi.* Schol. Sopho. ad. Oedip. Colon. vers. 1591.

L X.

Θρία Θριῶ & Θριαί Θριάσιος & Θριαῖος	Sig. Spon.
Thria Thrio & Thriae Thriasius & Thriaeus	Meur. P. A.

Oeneidis ex Steph. & Schol. Aristoph. ad Aves.

L XI.

Θρίων	Spon.
Thrion	Meurs. P. A.

Ignotae. Steph.

L XII.

Θυμοιτάδαι Θυμοιτάδης ἐκ Θυμοιταδῶν	Sig. Spon.
Thymoetadae Thymoetades ex Thymoetadis	Meur. P. A.

Hippothoontidis ex Steph. Harpocr. Hesych. & Schol. Arist. ad Vesp. vers. 933.

LXIII.

LXIII.

Θυργωνίδαι	Θυργωνίδης	Sig. Spon.
Thyrgonidae	*Thyrgonides*	Meurf. P. A.

Aeantidis ex Harp. mox *Ptolemaidis* ex eodem Harpocr. & Suida

LXIV.

Ἰκαρία	Ἰκαριεύς	Ἰκαριόθεν	Sig. Spon.
Icaria	*Icarieus*	*ex Icaria*	Meurf. P. A.

Aegeidis ex Steph. Harpocr. & Hefych.

LXV.

Ἱπποταμάδαι	Ἱπποταμάδης	ἐξ Ἱπποταμαδῶν
Hippotamadae	*Hippotamades*	*ex Hippotamadis*

Oeneidis ex Steph. in cuius tamen textu Meurfius refcribendum putat Ἱπποδαμειάδαι: quod nimirum ab Hippodamo Milefio nomen acceperint, qui Piraeeum Athenienfibus divifit, atque in illo Ἱπποδαμείαν ἀγορὰν *Hippodamium Forum* extruxit: *Igitur*, inquit ille, *ab* Ἱπποδαμείᾳ, *qui inhabitarent*, Ἱπποδαμειάδαι *dicti*. Sed, ut argumenta cetera hic nihil morer, quibus haec coniectura facile refelli poteft, fi Ἱπποδαμειάδαι forent illi, qui in Piraeeo, atque Hippodamio Foro habitabant, Hippotamadae inter Piraeenfes, five Populus unus in alio Populo locandus effet.

LXVI.

Ἱςίαια	Ἱςιαιεύς	Meurf. R. A.
Hiftiaea	*Hiftiaeus*	

Ignotae. Strabo Lib. X. & Paufan. VII. vid. Differ. V. num. 16.

LXVII.

Ἰτέα	Ἰταῖος	Spon.
Itea	*Itaeus*	Meurf. P. A.

Acamantidis ex Steph. Harpocr. Hefych. & Suida
Antiochidis in Sponii Marm. Pag. 45.

LXVIII.

Ἰωνίδαι	Ἰωνίδης	ἐξ Ἰωνιδῶν	Sig. Spon.
Ionidae	*Ionides*	*ex Ionidis*	Meurf. P. A.

Aegeidis ex Steph. & Hefych.

LXIX.

Καλή	Spon.
Cale	Meurf. P. A.

Ignotae. Steph. in Ἀγγέλη. Eadem fortaffe, quae Ἀκτὴ

Καλὴ

Καλὴ ab Athenaeo vocatur Lib. VI. Suspicor etiam hunc ipsum Populum esse, qui in Sigonii serie *Echelidae*, typographico fortasse mendo, nominatur; cum *Echelidas* ille inferius suo loco recenseat.

LXX.

Κειριάδαι	Κειριάδης		Sig. Spon.
Ceriadae	*Ceriades*		Meurs. P. A.

Hippothoontidis ex Steph. Harpocr. Hesych. & Suida

LXXI.

Κεραμικὸς	Κεραμεύς	ἐκ Κεραμέων	Sig. Spon.
Ceramicus	*Ceramensis*	*ex Ceramensibus*	Meurs. P. A.

Acamantidis ex Harpocr. & Suida.

LXXII.

Κεφαλὴ	Κεφαλῆθεν		Sig Spon.
Cephale	*ex Cephale*		Meurs. P. A.

Acamantidis ex Harpocr. Suid. Schol. Aristoph. ad Av. vers. 417. & Marm. Sponii Pag. 45.

LXXIII.

Κηδὴ & Κηδαί	ἐκ Κηδῶν		Sig. Spon.
Cede & Cedae	*ex Cedis*		Meurs. P. A.

Erechtheidis ex Spon. Mar. Pag. 45.

LXXIV.

Κηττοὶ	Κηττιεύς		Sig. Spon.
Cetti	*Cettius*		Meurs. P. A.

Leontidis ex Harpocr. & Suida

LXXV.

Κηφησία & Κηφισία	Κηφησιεύς		Sig. Spon.
Cephesia & Cephisia	*Cephesiensis*		Meurs. P. A.

Erechtheidis ex Harpocr. & Marm. Spon. Pag. 45. & Marm. Riccard.

LXXVI.

Κίκυννα	Κικυννεύς	Κικυννόθεν	Spon.
Cicynna	*Cicynneus*	*ex Cicynna*	Meurs. P. A.

Acamantidis ex Hesych. Schol. Aristoph. ad Nub. ver. 134. & Marm. Sponii Pag. 21.

LXXVII.

Κοθωκίδαι	Κοθωκίδης		Sig. Spon.
Cothocidae	*Cothocides*		Meurs. P. A.

Ignotae. Fortasse tamen ad Aegeidem Tribum spectavit. Aeschines, certe, qui Cothocides fuit, φρατρίας ἦν, καὶ γένους τῶν Ἐτεο-

Ἐτεοβουταδῶν, ὅθεν ἡ τῆς Ἀθηνᾶς τῆς Πολιάδος ἐϛὶν ἱρεία *phratria*, *& genere erat ex Eteobutadis*, *unde* femina *Poliadis Minervae Sacerdos eligitur*, ut Apollonius Grammaticus in Aeſchinem, atque Aeſchines ipſe in Oratione *de Falſa Legatione* teſtatur. Optime quidem novi *Phratoras*, ipſorumque *genera* ad varias etiam ex X. Tribubus ſpectaſſe, quamvis in una, eademque ex veteribus IV. Tribubus continerentur; atque in Inſcriptione, quam Differt. I. Num. 36. iam protuli, Poliadis Minervae Sacerdotem ex Cecropide, vel ex Aegeide potius Tribu fuiſſe; ſed Aeſchinis ipſius aetate Sacerdos illa ex ſolis Eteobutadis, adeoque ex ſola Aegeide Tribu eligi fortaſſe conſuevit: atque Cothocidae, Eteobutadarum inſtar, Aegeidi adſcribebantur. Sed levioris id coniecturae loco haberi nunc velim. Perſpicuum hic tamen, & grave mendum, quod in Demoſthenis textum irrepſit, opportune corrigam. Aſſerit Orator *adverſus Neaeram* Theogenem illum, qui Neaerae filiam duxerat, Rexque Sacrificus electus fuit, Κοθωκίδην *Cothocidem* fuiſſe: at paucis interiectis Theogenem ipſum ſemel iterumque Ἐρχιέα *Erchienſem* diſerte vocat: perinde quaſi *Cothocidae* cum *Erchienſi* Populo confundi poſſent; adeoque Cothocidae, Erchienſium inſtar, ad Aegeidem Tribum ſpectarent. Ergo alteruter ex locis illis emendari debet, nulluſque dubito quin prior ex duobus poſterioribus corrigendus ſit; ideoque in Demoſthene pro *Cothocida*, *Erchienſis* reſcribi debeat.

LXXVIII.

Κοίλη	*ἐκ Κοίλης*	Sig. Spon.
Coele	*ex Coele*	Meurſ. P. A.

Hippothoontidis ex Sponii Marm. Pag. 45.

LXXIX.

Κολυττός	*Κολλιττεύς*	Sig. Spon.
Colyttus	*Colytteus*	Meurſ. P. A.

Aegeidis ex Harpocr. & Suida. Utrumque tamen ex illis deceptum eſſe putat Palmerius in Exercit. ad Lucianum (1), atque Colyttum Erechtheidi tributum eſſe contendit. Siquidem Timon apud Lucianum ita de Demea Rhetore conqueritur: ἐπειδὴ πρώην ἔλαχε τῇ Ἐρεχθηΐδι φυλῇ διανέμειν τὸ θεωρικὸν, κἀγὼ προσῆλθον αὐτῶν τό γε νόμιμον, ὐκ ἔφη γνωρίζειν πολίτην ὄντα με: *cum illi ſorte obveniſſet ut Erechtheidi Tribui diſtribueret* pecu-

Gg

(1) Pag. 339.

pecuniam ad spectacula ; atque ego id, quod ad me redibat, poscerem, negabat se scire num civis essem. Ergo, si Timon, qui certe Luciano, Laertioque teste Colytteus erat, theoricam pecuniam non ab Aegeidis, sed ab Erechtheidis Tribus Quaestore postulavit, perspicue inferri poterit Timonem, eiusque Populum Colyttum non ad Aegeidem, sed ad Erechtheidem Tribum spectasse. Sed iniquior hic tamen in Harpocrationem, & qui Harpocrationem exscripserat, Suidam Palmerius. Ut enim praeteream errorem facilius in Luciani, quam in Harpocrationis textum, irrepere potuisse, quis aperte non videat Harpocrationi potius, qui Populorum Tribum consulto ex veteribus monimentis collegerat, quam Luciano fidem adhibendam esse, qui festive solum, atque obiter Atheniensem Tribum memoravit, atque Erechtheidis nomen non ad historiae normam, sed temere solum, atque fortuito usurpavit? Certe, si elegans illa Luciani narratio ad historiae fidem revocetur, Demeas ille Timonis coaevus, quem Erechtheidis Quaestorem Lucianus fuisse memorat, alius esse non potuit, quam Demeas Demadis filius Athenaeo Lib. XIII. Suidae, aliisque pluribus memoratus. At Demeas ille, Demadis instar, Populo *Laciades* fuit, adeoque non ad Erechtheidem, sed Oeneidem Tribum spectavit, atque Erechtheidis proinde Tribus Quaestor esse non potuit. Ergo, nisi fortasse mendum in Luciani textum irrepserit, Lucianus ipse fallitur dum Timonem, Demeam, & Colytti Populum Erechtheidis Tribus fuisse supponit.

LXXX.

Κολωνός	Κολωνεύς	Κολωνῆθεν	Sig. Spon.
Colonus	*Coloneus*	*ex Colono*	Meurs. P. A.

Ignotae. Vide Differt. V. Num. 10.

LXXXI.

Κεντύλη	Κοντυλεύς	Sig. Spon.
Contyle	*Contyleus*	Meurs. P. A.

Pandionidis, vel ut alii *Ptolemaidis* ex Schol. Aristoph. ad Vesp. vers. 233. fortasse quod Populus iste ex Pandionide in Ptolemaidem translatus fuerit.

LXXXII.

Κορυδαλλός	Κορυδαλλεύς	Κορυδαλλόθεν	Sig. Spon.
Corydallus	*Corydalleus*	*ex Corydallo*	Meurs. P. A.

Hippothoontidis ex Steph.

LXXXIII.

LXXXIII.

Κριῶα	*Κριωεύς*	*Κριῶθεν*	Sig. Spon.
Crioa	*Crioeus*	*ex Criois*	Meurs. P. A.

Antiochidis ex Steph. Harp. Hesych. Schol. Aristoph. ad Aves.

LXXXIV.

Κρωπία	*Κρωπίδης*	*ἐκ Κρωπιδῶν*	Sig. Spon.
Cropia	*Cropides*	*ex Cropidis*	Meurs. P. A.

Leontidis ex Steph. Schol. Aristoph. Equit. ad vers. 80. & Marm. Spon. Artic. 166. in quo *Cropidae* cum *Phreatriis*, qui ad Leontidem certe spectabant, coniunguntur.

LXXXV.

Κυδαθήναιον	*Κυδαθηναιεύς*	*ἐκ Κυδαθηναίων*	Sig. Spon.
Cydathenaeum	*Cydathenaeus*	*ex Cydathenaeis*	Meur. P. A.

Pandionidis ex Steph. Harpocr. Hesych. Suida & Mar. Spon. Pag. 45. Illud in hoc Populo accurate observari velim quod Hesychius ipsum *ἐν Ἄστει in Urbe* fuisse dicit; cum tamen ceteros in variis Atticae partibus distributos esse plurima non obscure significent, quae in hac ipsa Differt. Num. 10. iam protuli. Itaque suspicor Athenienses illos, ex quibus *Cecropia*, una ex XII Urbibus, aut Populis a Theseo congregatis conflata fuit, mox aucto Populorum numero, simulque variata imperii forma *Cydathenaeos* deinde vocatos esse, ut veterem Atheniensis Populi speciem conservarent; atque a Populis aliis, qui Cecropidis, sive Atheniensibus auctore Theseo coniuncti, sociatique fuerant, distinguerentur. Tantum vero abest, ut Cydathenaeorum exemplo, alii quoque Populi ἐν Ἄστει collocari possint, ut oppositum potius ex superiori Hesychii loco inferri posse videatur: qui cum Cydathenaeos in Urbe fuisse notat, tacite fortasse subindicat id illis peculiare fuisse; adeoque Populos alios extra Urbis moenia, vel in Attica dispersos esse.

LXXXVI.

Κυδαντίδαι	*Κυδαντίδης*	Sig. Spon.
Cydantidae	*Cydantides*	Meurs. P. A.

Aegeidis ex Steph. Harpocr. & Suida. At *Ptolemaidis* ex Phrynico apud Steph. & Hesychio, quod nimirum ex Aegeide in Ptolemaidem translati illi fuerint.

LXXXVII.

Κύθηρος & Κύθηρον Κυθήριος Κυθηρόθεν Sig. Spon.
Cytherus & Cytheron Cytherius ex Cythero Meurſ. P. A.

Pandionidis ex Steph. Harpocr. Suida & Marm. Spon. Pag. 45. Corrigendus hic obiter Demoſthenis locus in Oratione *de Corona* ubi Ε'ύβυλος Μνεσιθέυ Κύπριος *Eubulus Mneſithei Cyprius* nominatur. Reſcribi velim Κυθήριος; ſive, ſi mavis, Κρώπιος, ut ad *Cropiam* referatur.

LXXXVIII.

Κύκαλα Meurſ. R. A.
Cycala

Aeantidis ex Heſychio, cui ſoli Populus hic memoratur.

LXXXIX.

Κυνόσαργες ἐκ Κυνοσάργυς Spon.
Cynoſarges ex Cynoſarge Meurſ. P. A.

Ignotae. Suſpicor tamen fuiſſe Tribus Aegeidis, Diomeiae inſtar; a qua fortaſſe minime diſtinguebatur. Stephanus Κυνόσαργες γυμνάσιον ἐν τῇ Ἀττικῇ ϗ δῆμος, ἀπὸ Διώμυ, ἀφ' ὗ ὁ χῶρος Διώμαα καλεῖται: *Cynoſarges Gymnaſium in Attica, & Populus a Diomo, a quo regio Diomeia vocatur.*

XC.

Κυρτιάδαι Spon.
Cyrtiadae Meurſ. R. A.

Acamantidis ex Heſychio, qui ſolus Populi huius meminit.

XCI.

Κωλυπὲς Meurſ. R. A.
Colypes

Aegeidis ex Suida, apud quem unum hic Populus occurrit.

XCII.

Λακία & Λακιάδαι Λακιάδης & Λακιεύς Sig. Spon.
Lacia & Laciadae Laciades & Lacieus Meurſ. P. A.

Oeneidis ex Steph.

XCIII.

Λαμπρὰ καθυπέρθεν Λαμπρεύς Sig. Spon.
Lampra inferior Lamprenſis Meurſ. P. A.

Erechtheidis ex Harpocr. Suida & Marm. Spon. Pag. 45.

XCIV.

Λαμπρά ὑπένερθεν Λαμπρεύς Sig. Spon.

Lam-

Lampra superior *Lamprensis* Meurs. P. A.
Erechtheidis. Vide Differt. V. Num. 9.

XCV.

Λέκκον Spon.
Leccum Meurs. R. A.
Antiochidis ex Hesychio

XCVI.

Λευκόνιον Λευκονιεύς Sig. Spon.
Leuconium *Leuconieus* Meurs. P A.
Leontidis ex Harpocr. Suida & Marm. Spon. Pag. 45.

XCVII.

Λευκοπύρα Spon.
Leucopyra Meurs. P. A.
Antiochidis ex Hesych.

XCVIII.

Λήναιον Λήναιος & Ληναιεύς Sig. Spon.
Lenaeum *Lenaeus* & *Lenaeeus* Meurs. P. A.
Ignotae. Vid. Steph. & Hesych. in Ἐπὶ Ληναίῳ

IC.

Λίμναι Spon.
Limnae Meurs. P. A.
Ignotae. Populus tamen vocatur a Scholiaste Callimachi Hymno III.

C.

Λυσία Λυσιεύς & Λύσιος Sig. Spon.
Lusia *Lusieus* & *Lusius* Meurs. P. A.
Oeneidis ex Steph. Harpocr. Hesych. & Suida.

CI.

Μαραθών Μαραθώνιος Μαραθωνόθεν Sig. Spon.
Marathon *Marathonius* *ex Marathone* Meurs. P. A.
Leontidis ex Stephano. Sed in Sponii Marmore Pag. 45. quod Differt. IV. Num. 7. iam protuli, sub *Aeantide* collocatur, ut optime proinde Sponius hic Marmori potius quam Stephano credendum esse putaverit. At fieri fortasse poterat ut aucto Tribuum numero, variataque Populorum serie Marathon ex Leontide in Aeantidem Tribum migraverit, nisi perspicuo Veterum testimonio ostendatur Marathonem antiquioribus etiam temporibus ad Aeantidem Tribum spectasse; cuiusmodi tamen nullum aut a Sponio, aut a Meursio profertur,

fertur; quamvis id nitide a Plutarcho doceri deprehenderim. Siquidem ille varias Acantidis Tribus laudes commemorans ait κὴ γὰρ ὁ Μαραθῶν εἰς μέσον ἐλήλυθε δῆμος ὢν ἐκείνης τῆς φυλῆς (1) *venit enim in medium Marathon, qui eius Tribus Populus est* (2). Idipsum quoque ex Philostrato deprehendisse videor, qui de Herode Marathonio loquens asserit illum paternum genus ad Aiacem referre, adeoque subindicat Herodem ipsum, eiusque Populum Marathonem inter Aeantidas, sive in Aeantide Tribu recensitum esse. In Riccardiano etiam Marmore Marathonem sub Aeantide Tribu collocatum esse conspicio.

CII.

Μελαινεῖς & Μελαίναι		Μελαινεύς	Sig. Spon.
Melaenei & *Melaenae*		*Melaeneus*	Meurs. P. A.

Antiochidis ex Steph.

CIII.

Μελίτη	Μελιτεύς	ἐκ Μελίτης	Sig. Spon.
Melite	*Melitensis*	ex *Melita*	Meurs. P. A.

Oeneidis ex Steph. sed *Cecropidi* tamen tribuitur ab Harpocr. Suida, & Marm. Spon. Pag. 45. simulque a Marm. Riccar.

CIV.

Μίλητον	Μιλήσιος		Spon.
Miletum	*Milesius*		

Ignotae. Vid. Spon. Artic. 107.

CV.

Μυῤῥινοῦς	Μυῤῥινούσιος	Μυῤῥινοῦντόθεν	Sig. Spon.
Myrrhinus	*Myrrhinusius*	ex *Myrrhinunte*	Meurs. P. A.

Pandionidis ex Steph. & Marm. Spon. Art. 1. 46. & Pag. 45.

CVI.

Ξυπέτη	Ξυπετεών	ἐκ Ξυπετεώνων	Spon.
Xypete	*Xypete*	ex *Xypeteonibus*	Meurs. P. A.

Cecropidis ex Steph. Harpocr. Hesych. & Suida.

CVII.

Ὄα & Ὀεῖς		Ὄαθεν	Sig. Spon.
Oa & *Oei*		ex *Oa*.	Meurs. P. A.

Pandionidis ex Steph. Hesych. & Marm. Sponii Artic. 1. Mox *Hadrianidis* ex Marm. Spon. Artic. 42. & Pag. 45.

CVIII.

(1) Sympos. Lib. I. quaest. 10. (2) Vit. Sophist. Lib. II. num. 1. §. 1. 12.

CVIII.

Ὄη	Ὀῆθεν	Spon.
Oe	*ex Oe*	Meurs. P. A.

Oeatidis ex Steph. & Marm. Spon. Artic. 2. Harpocration, & Suidas *Pandionidis* esse dicit, quod nimirum illam cum superiori confundat. Ita Meursius, cum observasset *in Oa* quod ipsius Popularis Ὄαθεν ex Stephano vocabatur, apud quem diserte legitur Δάμων Δαμωνίδου Ὄαθεν *Damon Damonidae ex Oa*, mox *in Oe* Plutarchum *in Pericle* corrigendum asserit ubi corrupte nunc legitur Δημωνίδου τοῦ Ἰῆθεν, scribendumque Δημωνίδου τοῦ Ὀῆθεν *Demonidae ex Oe*. Si tamen Demonides ille, qui a Plutarcho, simulque a Stephano memoratur, unus idemque fuerit, perspicuum fiet in Plutarchi textu non Ὀῆθεν sed Ὄαθεν potius legendum esse, multoque minus Ὀιῆθεν admitti posse, quod Palmerio [1] videbatur; quippequi *Oea* ab *Oa* distinguendam esse non viderat.

CIX.

Ὄιναι	Ὀιναῖος	Meurs. R. A.
Oenae	*Oenaeus*	

Attalidis, vel *Ptolemaidis* ex Hesychio. Populum hunc sequenti Marmore illustravit Meursius, quod in Grutero exhibetur Pag. 405. Ανθεστηριος εκ Μυρρινουντης, Χενοφιλος Θιναιος, Δημητριος Μαραθωνιος. *Anthesterius ex Myrrhinunte*, *Xenophilus Thinaeus*, *Demetrius Marathonius*. Meursius hic optime rescribendum viderat Ὀιναῖος *Oenaeus*: quod Sponius quoque deinde observavit ad Pop. Attic. Artic. 106. Plurimum tamen hic fallitur Sponius quod Xenophilum hunc non ad *Oenas*, qui Populus ipsi incognitus fuerat, sed ad *Oenoem* retulerit: simulque Ανθεστηριοις *Anthesteriis* legendum putaverit; quod nimirum, ut opinatur ille, non viri, sed Festi cuiusdam Atheniensis nomen hic habeatur. At doctissimi Viri pace, quid *Anthesteria* Festa cum *Myrrhinunte* Populo? aut qui sequentium Populorum nomina semper civium, seu Popularium nominibus coniunguntur, Myrrhinuntis vero nomen non ad Popularis, virique, sed ad Festi nomen referatur? Itaque certissime Ανθεστηριος scribi debet, atque *Anthesterii* civis nomen latine reddi: quemadmodum in Riccardiano quoque Marmore inter aliorum Civium nomina . . . ιων Ανθεστηριου . . ιον *Anthe-*

(1) Exercit. Pag. 292.

thesterii occurrit, quod nemo sane vel ad Festi, vel ad mensis Atheniensis nomen revocaverit. Denique ad hunc ipsum Atticae Populum referendam esse putaverim Inscriptionem aliam, quae in eodem Grutero Pag. 86. reperitur Απολλωνιος Διοσκυριδυ Νεαπολιτης Ανυβιδι υπερ εαυτυ και της γυναικος και των παιδων επι Ιερεως Σωσιωνος τυ Ευμενυς Οιναιυ *Apollonius Discuridis Neapolites Anubidi pro se, & uxore, & filiis* votum posuit *sub Sacerdote Sosione Eumenis Oenaeo*. Quamvis enim Apollonius ille *Neapolites* dicatur, votiva tamen haec tabula Athenis posita, ideoque in illa Atheniensis Sacerdotis nomen expressum videtur, quod in pluribus tabellis aliis factum conspicitur.

CX.

Ο'ινόη	Ο'ινοαῖος	Sig. Spon.
Oenoe	*Oenoaeus*	Meurs. P. A.

Hippothoontidis ex Harpocr. vid. Strabo VIII. & Eustath. Iliad. II. num. 55.

CXI.

Ο'ινόη	Ο'ινοαῖος	Sig. Spon.
Oenoe	*Oenoaeus*	Meurs. P. A.

Aeantidis ex Harpocr. & Strab. VIII. & Eustath. in Iliad. II. num. 55.

CXII.

Οἶον	ἐξ Οἴυ	Sig. Spon.
Oeum	*ex Oeo*	Meurs. P. A.

Leontidis ex Steph. Harpocr. Suida Marm. Spon. 45. & Marm. Riccard. Oeum *Ceramicum* vocabatur quod Ceramico proximum foret.

CXIII.

Οἶον	ἐξ Οἴυ	Sig. Spon.
Oeum	*ex Oeo*	Meurs. P. A.

Hippothoontidis ex Harpocr. & Suida. *Decelicum* vero dicebatur istud quod Deceliae finitimum esset.

CXIV.

Ο'τρυνᾶς	Sigon.
Otrynenses	Meurs. P. A.

Ignotae Tribus. Demosthenes *in Leocharem* Populi huius meminit, gobiique Otrynenses ab Athenaeo laudantur Lib. VII.

CXV.

Παιανιὰ καθυπέρθεν	Παιανιεύς	Sig. Spon.

Paea-

Paeania superior	*Paeaniensis*	Meurs. P. A.

Pandionidis ex Harpocr. Suida, & Marm. Spon. Artic. 1. & 46. Addo Cyriaci Marinor, quod Dissert. XI. proferam, ubi de M. Valerio Mamertino Archonte differetur.

CXVI.

Παιανιὰ ὑπένερθεν	Παιανιεύς	Sig. Spon.
Paeania inferior	*Paeaniensis*	Meurs. P. A.

Pandionidis etiam ista ex eodem Harpocr. & Suida.

CXVII.

Παιονίδαι	Sig. Spon.
Paeonidae	Meurs. P. A.

Leontidis ex Harpocr. Suida, & Marm. Sponii Pag. 45.

CXVIII.

Παλλήνη	Παλληνεύς	Sig. Spon.
Pallene	*Palleneus*	Meurs. P. A.

Antiochidis ex Steph. Harpocr. & Marm. Spon. Pag. 45.

CXIX.

Παμβωτάδαι	Παμβωτάδης	Sig Spon.
Pambotadae	*Pambotades*	Meurs. P. A.

Erechtheidis ex Steph. Harpocr. & Suida.

CXX.

Πειραιός	Πειραιεύς	ἐκ Πειραιῶς	Sig. Spon.
Piraeus	*Piraeeus*	*ex Piraeo*	Meurs. P. A.

Hippothoontidis ex Steph. & Marm. Spon. Pag. 45. & facile etiam ex Marm. Riccard.

CXXI.

Πεντέλη	Πεντεληθεύς	Sig. Spon.
Pentele	*Penteletheus*	Meurs. P. A.

Antiochidis ex Steph.

CXXII.

Περγασή	Περγασεύς	Περγασῆθεν	Sig. Spon.
Pergase	*Pergaseus*	*ex Pergase*	Meurs. P. A.

Erechtheidis ex Steph. Harpocr. Suida, & Marm. Riccard.

CXXIII.

Περιθοῖδαι	Περιθοίδης	ἐκ Περιθοιδῶν	Sig. Spon.
Perithoedae	*Perithoedes*	*ex Perithoedis*	Murs. P. A.

Oeneidis ex Steph. Harpocr. Suida, & Apostolio.

CXXIV.

Περρίδαι	Περρίδης	Sig. Spon.

Perrhidae *Perrhides* Meurſ. P. A.
Antiochidis ex Steph. Antea tamen *Aeantidis* erat ex Harpocr. in *Thyrgonidae*. Heſychius Populares iſtos *in Aphidnis* fuiſſe dicit Πεῤῥίδαι τῆς Ἀττικῆς δῆμος ἐν Ἀφίδναις; idque etiam, ut opinor, oſtendit Aphidnas non Leontidis, aut Aegeidis, ſed Aeantidis Tribus fuiſſe, ut alibi demonſtravi.

CXXV.

Πήληκες Πήληξ ἐκ Πηλήκων Sig. Spon.
Peleces *Pelex* *ex Pelecibus* Meurſ. P. A.
Leontidis ex Steph.

CXXVI.

Πίθος Πιθεύς vel Πιτθεύς Sig Spon.
Pithos *Pitheus* vel *Pittheus* Meurſ. P. A.
Cecropidis ex Steph. Harpocr. Suida Marm. Spon. Artic. 42. & Marm. Riccard.

CXXVII.

Πλώθεια Πλωθαεύς & Πλωθεύς Πλωθειάθεν Sig. Spon.
Plothia *Plothieus & Plotheus ex Plothia* Meurſ. P. A.
Aegeidis ex Steph. Harpocr. & Suida

CXXVIII.

Πόρος Πoριεύς & Πόριος Sig. Spon.
Porus *Porieus* *& Porius* Meurſ. P. A.
Acamantidis ex Harp. Heſych. Suida, & Marm. Spon. Pag. 45.

CXXIX.

Ποταμός Ποτάμιος Sig Spon.
Potamus *Potamius* Meurſ. P. A.
Leontidis ex Harpocr.

CXXX.

Πρασίαι Πρασιεύς Πρασίαθεν Sig. Spon.
Praſiae *Praſieus* *ex Praſiis* Meurſ. P. A.
Pandionidis ex Steph. & Marm. Spon. Artic. 1. & 46.

CXXXI.

Προβάλινθος Προβαλίνθιος Προβαλινθόθεν Sig. Spon.
Probalinthus *Probalinthius* *ex Probalintho* Meurſ. P. A.
Pandionidis ex Steph.

CXXXII.

Πρόσπαλτα Προσπάλτιος Προσπαλτόθεν Sig. Spon.
Proſpalta *Proſpaltius* *ex Proſpalta* Meurſ. P. A.
Acamantidis ex Stephano, Demoſth. *in Macartatum*, Harpocr. & Suida.

CXXXIII.

CXXXIII.

Πτελέα	*Πτελεάσιος*	*Πτελεᾶθεν*	Sig. Spon.
Ptelea	*Pteleasius*	*ex Ptelea*	Meurſ. P. A.

Oeneidis ex Steph. Addo Euſtath. ad Iliad. II. num. 73.

CXXXIV.

Ῥαμνοῦς	*Ῥαμνούσιος*	*Ῥαμνουντόθεν*	Sig. Spon.
Rhamnus	*Rhamnuſius*	*ex Rhamnunte*	Meurſ. P. A.

Aeantidis ex Steph.

CXXXV.

Σαλαμίς	*Σαλαμίνιος*		Meurſ. R. A
Salamis	*Salaminius*		

Ignotae. Atticae tamen Populis inſcriptam fuiſſe docet Philoſtratus *in Aiace*: Σαλαμῖνα Ἀθηναῖοι δῆμον πεποίηνται *Athenienſes Salaminem Populum fecerunt*; unde etiam a Statio Lib. XII. ver. 637. *Thebaidos* ceteris Atticae Populis accenſetur.

CXXXVI.

Σημαχίδαι	*Σημαχίδης*	Spon. que
Semachidae	*Semachides*	Meurſ. P. A.

Antiochidis ex Steph. & Heſychio.

CXXXVII.

Σκαμβωνίδαι	*Σκαμβωνίδης*	Sig. Spon.
Scambonidae	*Scambonides*	Meurſ. P. A.

Leontidis ex Steph. Harpocr. Heſych. Schol. Ariſtoph. in Veſpis ad ver. 81. & Suida.

CXXXVIII.

Σούνιον	*Σουνιεύς*	*Σουνιόθεν*	Sig. Spon.
Sunium	*Sunieus*	*ex Sunio*	Meurſ. P. A.

Leontidis ex Steph. Mox *Attalidi* tributa fuit ex Marm. Spon. Pag. 45.

CXXXIX.

Σπόργιλος	*Σποργίλιος*	Spon.
Sporgilus	*Sporgilius*	Meurſ. P. A.

Ignotae. Populum tamen fuiſſe docet Stephanus

CXL.

Στείρια	*Στειριεύς*	*Στειριᾶθεν*	Sig. Spon.
Stiria	*Stirieus*	*ex Stiria*	Meurſ. P. A.

Pandionidis ex Steph. Harpocr. Heſych. Suida, Lucian. *in Dialog. Meretric.* & Marm. Spon. Pag. 45. & Artic. 1. & 46. quibus adiungo Marmor Cyriaci Differt. XI. proferendum.

CXLI.

Συβρίδαι	Συβρίδης		Sig. Spon.
Sybridae	*Sybrides*		Meurſ. P. A.

Erechtheidis ex Steph. Heſych. & Marm. Riccard.

CXLII.

Συπαληττός	Συπαλλήττιος	Συπαληττόθεν	Sig. Spon.
Sypalettus	*Sypalettius*	*ex Sypaletto*	Meurſ. P. A.

Cecropidis ex Steph. & Heſychio.

CXLIII.

Σφενδάλη	Σφενδαλεύς	Σφενδαλῆθεν	Sig. Spon.
Sphendale	*Sphendaleus*	*ex Sphendale*	Meurſ. P. A.

Hippothoontidis ex Stephano.

CXLIV.

Σφηττός	Σφήττιος	Σφηττόθεν	Sig. Spon.
Sphettus	*Sphettius*	*ex Sphetto*	Meurſ. P. A.

Acamantidis ex Steph. Harpocr. Heſych. & Suida

CXLV.

Τίθρας	Τιθράσιος	Τιθραντόθεν	Sig. Spon.
Tithras	*Tithraſius*	*ex Tithrante*	Meurſ. P. A.

Aegeidis ex Steph. & Schol. Ariſtoph. *in Ranis* ad ver. 386.

CXLVI.

Τιτακίδαι	Τιτακίδης		Sig. Spon.
Titacidae	*Titacides*		Meurſ. P. A.

Antiochidis ex Steph. Sed *Acantidis* Harpocr. Suidae, atque Etymologo fuiſſe dicitur.

CXLVII.

Τρικόρυθον	Τρικορύσιος		Sig. Spon.
Tricorythum	*Tricoryſius*		Meurſ. P. A.

Acantidis ex Stephano.

CXLVIII.

Τρινεμεῖς	Τρινεμεύς	Τρινεμέαθεν	Sig. Spon.
Trinemeis	*Trinemeus*	*ex Trinemea*	Meurſ. P. A.

Cecropidis ex Steph. & Marm. Spon. Pag. 45.

CIL.

Τυρμίδαι	Τυρμίδης		Sig. Spon.
Tyrmidae	*Tyrmides*		Meurſ. P. A.

Oeneidis ex Steph. & Suida

CL.

Ὕβα	Ὑβάδαι	Ὑβάδης	Sig. Spon. *Hyba*

Hyba	*Hybadae*	*Hybades*	Meurſ. P. A.

Leontidis ex Steph. Suida, & Etymol.

CLI.

Ὑσίαι	& Ὑσία	Ὑσιεύς	Spon.
Hyſiae	*& Hyſia*	*Hyſieus*	Meurſ. P. A.

Ignotae. Herodotus Lib. IV. c. 74. hunc Atticae Populum fuiſſe, atque Oenoe proximum teſtatur: οἱ Βοιωτοὶ Οἰνόην αἱρέουσι, καὶ Ὑσίας δήμους ἐσχάτους τῆς Ἀττικῆς *Boeoti Oenoem capiunt, & Hyſias Populos extremos Atticae*. Harpocrationi tamen, Suidae, & Stephano Hyſia quidem Boeotiae civitas, non vero Atticae Populus memoratur; cumque Stephanus ipſe praemiſiſſet Hyſiam Boeotiae civitatem eſſe, moxque cognomines alias in Parthia, Argolicis, Arcadia memoraſſet, poſtremo ſubdit ἔστι καὶ Ὑσία πόλις Βοιωτίας *eſt etiam Hyſia Boeotiae civitas*; quem certe locum ſibi merito ſuſpectum eſſe Pinedus optime exiſtimavit, cum a vero prorſus abhorreat Stephanum Boeotiam Hyſiam ſemel iterumque memoraſſe; ſcribendumque putat Ἀχαΐας *Achaiae*: quod nimirum Hyſiae Achaicis urbibus accenſeantur a Plinio Lib. IV. c. 5. Non video tamen cur potius hic Ἀττικῆς *Atticae* reſcribi non poſſit; cum facile Stephanus Hyſiam Boeotiam ab Attica diſtinctam cenſere potuerit: quamvis una, eademque foret, quae prius Boeotorum, mox Athenienſium imperio ſubiecta fuit.

CLII.

Φάληρον	Φαληρεύς	& Φαληραῖος	Sig. Spon.
Phalerum	*Phalereus*	*& Phaleraeus*	Meurſ. P A.

Antiochidis ex Harpocr. & Suida; *Aeantidis* tamen ex Spon. Marm. Pag. 45.

CLIII.

Φηγαία	Φηγαιεύς	ἐκ Φηγαίων	Sig. Spon.
Phegaea	*Phegaeeus*	*ex Phegaeis*	Meurſ. P. A.

Aegeidis ex Steph. & Heſychio.

CLIV.

Φηγαία	Φηγαιεύς	Sig. Spon.
Phegaea	*Phegaeeus*	Meurſ P. A.

Pandionidis ex Stephano. Alteruter ex cognominibus Populis iſtis *Aeantidi* adſcribitur ab Harpocr. Suida, & Etymologo; ſicuti *Phegaea* ſub *Hadrianide* collocatur in Marm. Spon. Pag. 45. ſed incertum quaenam ex veteri in novam hanc Tribum translata fuerit.

CLV.

Φηγοῦς	Φηγούσιος	Φηγοῦντόθεν	Sig. Spon.
Phegus	*Phegusius*	*ex Phegunte*	Meurs. P. A.

Erechtheidis ex Steph. Harpocr. Suida Etymol. & Marm. Spon. Pag. 45.

CLVI.

Φιλαΐδαι	Φιλαΐδης	Sig. Spon.
Philaidae	*Philaides*	Meurs. P. A.

Aegeidis ex Steph. & Marm. Spon. Artic. 163. Quo tamen loco fallitur Sponius dum Philaidas semper *Oeneidi* inscriptos esse arbitratur, quod in alio Marmore Pag. 45. sub *Oeneide* collocentur. Nam in Marmore, quod Artic. 163. exhibet Sponius, Evagides Ctesiae filius Philaides Euthycrito Archonte *Aegeidis* Tribus Choragus fuisse dicitur; ideoque anno 1. Olymp. CXIII. Philaidae sub *Aegeide* recensebantur, sequioribus fortasse temporibus in *Oeneidem* translati.

CLVII.

Φλύα	Φλυεύς	Φλυῆθεν	Sig. Spon.
Phlya	*Phlyeus*	*ex Phlya*	Meurs. P. A.

Cecropidis ex Steph. Harpocr. Suida. Hesychius tamen & Marm. Spon. Pag. 45. illam *Ptolemaidi* adscribit; quod nimirum in istam translata videatur.

CLVIII.

Φορμίσιοι	Spon.
Phormisii	Meurs. P. A.

Ignotae. Atticae tamen Populum illos fuisse diserte docet Dinarchus Oratione *in Demosthenem*.

CLIX.

Φρέαῤῥοι	Φρεάῤῥιος	Φρεαῤῥόθεν	Sig. Spon.
Phrearrhii	*Phrearrhius*	*ex Phrearrhiis*	Meurs. P. A.

Leontidis ex Steph. Plutar. *in Themistocle*. Harpocr. Hesychio, Suida, & Etymol.

CLX.

Φρίττιοι	Spon.
Phrittii	Meurs. P. A.

Ignotae. Hic Atticae Populus ab Alciphrone solo memoratur in Epistola Aegialei ad Struthionem.

CLXI.

Φυλή	Φυλάσιος	Sig. Spon.
		Phyle

Phyle	*Phylasius*	Meurs. P. A.

Oeneidis ex Steph. Harpocr. & Etymologo.

CLXII.

Φυρν ...	Spon.
Phyrn ...	

Antiochidis ex Marm. Spon. Pag. 45. ex cuius laciniis Populi huius ceteris omnibus indicti notitia primum affulsit.

CLXIII.

Χιτώνη	Χιτώνιος	Spon.
Chitone	*Chitonius*	Meurs. P. A.

Erechtheidis Tribus Populum istum fuisse ex Riccardiano Marmore ego primus deprehendi. Etenim ibi sub Erechtheide Tribu recensetur Παρανομος Διονυσιυ Χ. nullusque prorsus hic dubito quin initiali litera Χ. Paranomi Populus exprimatur; ideoque vel ad Chitonem, vel ad Cholargum, vel denique ad Chollidas referri ille poterit, quod eiusmodi solum Populorum nomina a litera illa initium ducant. At neque *Cholargeus*, neque *Chollides* esse ille poterat, cum Cholargei in Acamantide; Chollidae in Aegeide, sive potius in Leontide continerentur, ergo Chitone solum ex notis superesit, quae ad Erechtheidem referatur. Ceterum Chitonem *Populum* fuisse docet Callimachi Scholiastes Hymno *in Dianam* ver. 225.

CLXIV.

Χόλαργος &	Χολαργία	Χολαργεύς	Sig. Spon.
Cholargus & *Cholargia*		*Cholargeus*	Meurs. P. A.

Acamantidis ex Steph. Hesych. Harpocr. Suida, & Scholi. Aristoph. in Acharn. ver. 855.

CLXV.

Χολλίδαι	Χολλίδης	Sig. Spon.
Chollidae	*Chollides*	Meurs. P. A.

Leontidis ex Steph. Harpocr. Suida. *Aegeidis* vero ex Schol. Aristoph. ad Acharn. ver. 404.

CLXVI.

Ψαφίδαι	Sig. Spon.
Psaphidae	

Aeantidis ex Marm. Spon. Pag. 45. Ceteris Atticae Populis hic a Strabone diserte accensetur: ut mirari proinde subeat cur Meursius illum praeterierit; cum praesertim in Sigonii serie nobis occurrat.

XXI.

XXI. Hactenus illa Populorum series, quam methodo iam constituta contexendam suscepi. Quid vero in Populis illis hic ordine recensendis ego praestiterim, quidve laboris, ac diligentiae res ista postulaverit, facile, ut opinor, intelliget quicumque ambages illas inspexerit, quae in serie a Scriptoribus aliis adornata subinde occurrunt, ut in hac ipsa Dissertatione Num. 13. opportune iam monui; simulque reputaverit omnia, quae in Populorum singulis hic ordine expressi, non ex Sponio solum, Meursioque, qui pleraque sane complexi fuerant, sed ex ipsis potius Veterum fontibus hausta, ac derivata fuisse: ut exinde quoque loca plurima, quae in alias Populorum series irrepserant, facilius detegi, atque a veris Atticae Populis perspicuo charactere distingui possent. Itaque brevissima series illa, quam protuli, monimentis quidem aliis illustrari, vel confirmari subinde poterit; at nullus fortasse Populus in illa memoratus expungi: ut si proinde series aliae a Meursio, Sponioque contextae hac ipsa uberiores sint futurae; haec tamen nitore, ac diligentia sua non immerito fortasse probari, ceterisque praestare posse videatur: quippequae veros omnes Atticae Populos complectatur, nullumque recenseat, qui ex accurata Populorum serie excludi possit. Quandoquidem vero non omnes CLXXIV. sed CLXVI. solum Atticae Populos enumeravi, si cui fortasse libeat integrum illum Populorum numerum conficere, neque tamen ex Graecis Scriptoribus, aut monimentis aliis nova quaedam Populorum nomina affulgeant, quae in Marmoribus tamen, aut Scriptoribus aliquando occurrent, is ex XXX. Populis, qui in Meursii, Sponiique serie supersunt, octo illos eligat, per me licet, quos ceteris a me numeratis accenseat. Ut vero facilius peragi id possit, simulque deprehendi cur illos ex accurato Populorum censu eximendos esse putaverim, ipsorum singulos hic ordine complectar; simulque argumenta, vel indicia exponam, quibus illos expungendos esse conieci. Atque initio quidem ex undecim Populis illis, quos Meursius in *Reliquis Atticis* enumeravit, *Chastienses* eximendos arbitror. Quamvis enim Hesychius a Meursio laudatus *Chastienses* ipsos *Populi* nomine decoraverit; obscurum tamen, incertumque maxime censeri poterit, an Atticae potius, an alterius regionis incolae, sive Populus haberi illi debeant. Sic enim Hesychius

sychius Χασιᾶς, τὸν ἀπὸ δήμου, Χασιᾶς γὰρ δῆμος. Χασιεῖς ὄνομα δήμου: *Chastiensem eum, qui a Populo* nominatur; *Chastienses enim Populus. Chastienses nomen Populi*. Quis facile hic dixerit Chastienses, illos perspicue, certoque ad Atticae Populos referendos esse; cum neque Atticae regionis, neque Atheniensis Tribus nomen Hesychius expresserit? Certe Hesychius ipse *Molsum* quoque Populum alibi memoravit Μολσος ὁ δῆμος Αἰολεῖς *Molsus Populus apud Aeolidas* ubi Sopingius Αἰολίδος *Aeolidis* legendum esse coniecit: ut proinde Populus ille ad *Aeolidem* Atticae Tribum, alibi quoque Stephano memoratam, referri videatur. At Sponius tamen *Molsum* hunc Atticae Populis inserendum esse negavit, quod ex ambiguo nimirum Hesychii testimonio minime ostendi posset hunc Atticae Populum habendum esse. Itaque, nisi plurimum fallor, *Chastienses* etiam Populus eodem ipso iure refelli debet; quod Chastienses illi non Atticae, sed alterius fortasse gentis Populus esse possent. Deinde vero ex integra CLXXIV. Populorum serie, quam Meursius in Libro de *Populis Atticae* adornaverat, doctissimo Sponio tresdecim Populos illos reiiciendos esse concesserim, quos Sponius ipse ex eadem Meursii serie iampridem expunxerat; quique in subiecta serie conspiciuntur:

1. *Agra*	6. *Belbina*	10. *Pharmacusa*
2. *Anchesmus*	7. *Brilessus*	11. *Phaura*
3. *Amphiale*	8. *Lycabettus*	12. *Phoron Portus*
4. *Astypalaea*	9. *Hydrusa*	13. *Psyttalia*.
5. *Atalanta*		

Quemadmodum enim accuratissimus Auctor ille observavit, eiusmodi loca a plurimis quidem Graecis Scriptoribus memorantur; sed a nullo tamen δήμου vel *Populi* nomine insignita conspiciuntur; quinetiam ipsorum pleraque vel inhospita, vel deserta fuerant, ut immerito proinde Populis a Meursio inscripta videantur. Eiusmodi Sponii argumento gravius hic etiam argumentum aliud adiungi poterit, quod nimirum in *Reliquiis Atticis* undecim Populos alios Meursius exhibuit, quemadmodum quatuor alios deinde Sponius adiecit, & *Psaphidas* Sigonius ante Sponium admiserat; atque horum sexdecim Populorum singuli, si *Chastienses* exceperis, in verum, accuratamque seriem admitti debent. Itaque, ne constans ille CLXXIV. Populorum numerus varietur, totidem prorsus ex

antiqua Meursii serie sunt expungendi: nullique verisimilius eximi debent quam tresdecim illi, qui a Sponio notati fuerant, quippequi obscuriores, magisque incerti videantur. At non tresdecim solum Populos illos a Sponio notatos, sed undecim insuper alios reiiciendos existimo; quamvis ipsorum singuli a Sponio, Meursioque recepti, ceterisque adiecti iam fuerint, nimirum

1. *Enna*	5. *Munychia*	9. *Sciron*
2. *Ceramicus*	6. *Parnes*	10. *Hymettus*
3. *Colonus*	7. *Pnyx*	11. *Oropus*
4. *Laurion*	8. *Patrocli Vallum*	

Etenim quod ad *Pnycem* attinet, opportune iam dixi Dissertatione I. Num. 18. illam prorsus immerito Populis accenseri. De *Ceramico* vero *interiori*, simulque de *Forensi Colono* Dissert. V. Num. 10. & 11. disserui. Quod vero ad loca reliqua spectat, indicia vel argumenta modo subiiciam, quibus illa ex Atticorum Populorum censu eximenda fore coniicio.

1. Ἕννα *Enna*

Solus Callimachi Scholiastes Populum, aut locum hunc memoravit. Cum enim Callimachus Hymno III. *in Cererem* vers. 30. de Cerere ipsa loquens dixisset . . . Θεὰ δ' ἐπεμαίνετο χώρῳ

Ὅσσον Ἐλευσῖνι, Τριόπῳ θ' ὅσσον, ὁκκόσον Ἕννᾳ.

. . . *Dea vero tanto amore loci insaniebat*

Quanto Eleusinis, quanto Triopii, quanto Ennae

Scholiastes hic adnotavit Ἐλευσὶς, καὶ Ἕννα δῆμοι Ἀττικῆς *Eleusis, & Enna Populi Atticae*. Doctissima tamen Daceria observavit Scholiastem illum *mire falli, & cum eo maximum Virum Ioannem Meursium de Populis Atticae*; quod nimirum *Enna*, Cicerone teste, *civitas ac umbilicus Siciliae* foret. Atque optime haec illa quidem, cum Callimachi certe locus ambiguus sit, atque ipsum Eleusinis nomen facile Scholiastem fallere potuerit, ut is *Ennam* quoque, *Eleusinis* instar, in Attica collocaret; Atticaeque Populis accenseret. Fieri tamen fortasse potuit, ut Enna in Sicilia, simulque etiam in Attica reperiretur; atque Enna illa, quae in umbilico Siciliae sita erat, Atheniensium colonia foret, adeoque nomen, atque incolas ab Atticae Enna accepisset: quo plane fieret ex sola Daceriae coniectura, vel argumento hunc Scholiastae, Meursiique errorem satis evinci non posse. Verum quod laudatus ille Calli-

machi

machi versus non Atticae, sed Siciliae solum Ennam significet, adeoque etiam facile Scholiastes erraverit, ex ipso Callimachi contextu deprehendi. Etenim Callimachus ipse paullo superius vers. 15. Cererem alloquens ait

Τρὶς δ' ἐπὶ καλλίστης νήσου δράμες ὀμφαλὸν Ἕνναν

Ter ad pulcherrimae insulae umbilicum Ennam accurristi: ergo, quemadmodum Enna, quae hic memoratur, ad Atticam referri certe non poterit, ita quoque Enna illa, quae mox occurrit, non Atticae, sed Siciliae civitas habenda erit. Neque reponi facile poterit quod Enna quaedam etiam in Attica reperiebatur. Etenim, si in Atticae finibus ulla unquam Enna fuisset, cuius *amore insanire* Ceres potuisset, & in qua Ceteri Festa, vel Sacra peragi consuevissent, fieri profecto vix poterat, ut illa ab Atticis Scriptoribus minime memoraretur; nec ullibi prorsus ipsius nomen, nisi apud solum Callimachi Scholiastem occurreret. Quod enim Sponius Ennam hanc Atticam in sequenti Marmore indicari putavit, quod ille *prope Athenas* positum exscripsit,

Μοσχος Μοσχιωνος Αννιος.

Moschus Moschionis filius *Annius*

levissimae coniecturae loco haberi vix poterit; cum fortasse non Αννιος, aut Εννιος, sed Αινιος *Aenius* potius legendum sit; ac *Moschus* ille non ad *Ennam*, sed ad Aenam Thraciae, vel Thessaliae, vel Locridis etiam urbem spectaverit.

4. Λαύριον *Laurium*

Quamvis hic locus, in quo Atheniensium argenti fodinae reperiebantur, ab omnibus fere Graecis Scriptoribus memoretur; a nullo tamen *Populus*, sed universe solum a Suida, aliisque Atticae *locus*, aut τόπος nominatur.

5. Μουνυχία *Munychia*

Celeberrimus hic Atheniensium portus fuit; ideoque a Strabone Lib. IX. & Stephano λιμὴν *Portus*, a Suida τόπος θαλάσσιος ἐν Ἀττικῇ *litoralis Atticae locus* appellatur; nullibi vero *Populi* nomine donatur. Quinetiam Stephanus ipse, qui de veris Atticae Populis disserens, ipsorum incolas δημότας, hoc est *Populares* appellat; ubi de Munychiae incolis agit, ait ὁ οἰκήτωρ Μουνύχιος *habitator Munychius*: perinde quasi Munychia non *Populus*, sed locus simpliciter habenda foret. Denique Munychia, Strabone teste, muro circumdata fuerat, ambi-

 tuque

tuque suo Piraeeum complectabatur; adeoque, si Populus & ipsa fuisset; Populus unus in alio Populo locandus esset.

6. Πάρνης *Parnes.*

Ceteris hic Atticae montibus a Strabone, Stephano, aliisque omnibus accensetur; a nullo tamen *Populi* nomen ipsi tribuitur. Itaque facile Parnethis incolae, quemadmodum etiam *Harmatis*, quod in occidentali Parnethis latere collocatum esse iam dixi, ad Populum alium spectavit.

8. Πατρόκλυ χάραξ *Patrocli vallum*

Haec Insula, quae sequioribus solum temporibus a Patroclo quodam Aegyptio, qui Ptolemaei Lagidis triremibus Praefectus erat, nomen obtinuit, ita a Pausania describitur: νῆσος ἔρημος ὐ μεγάλη Πατρόκλυ καλυμένη *Insula deserta, non magna Patrocli nuncupata*. Quemadmodum ergo *Belbinam*, *Pharmacutam*, aliasque id genus Insulas in Meursii serie Atticae Populis inscriptas optime Sponius expunxerat, ita quoque *exiguam, desertamque* hanc Insulam minime Populis accensendam esse putaverim.

9. Σκίρα, vel Σκίρον *Scira*, vel *Scirum*

Hic ipse quoque locus nullibi *Populus* appellatur; sed a Pausania χωρίον *locus*; a Strabone, Stephano, simulque Harpocratione τις τόπος *locus quidam* vocatur.

10. Ὑμηττός *Hymettus*

Quamvis hic Atticae mons mellificio celebris incolis abundaret, semper tamen a Graecis Scriptoribus ὄρος *mons*, nunquam vero δῆμος, aut *Populus* nominatur; ipsiusque incola non δημότης *Popularis*, sed simpliciter οἰκήτης *habitator* a Stephano appellatur. Itaque *Brilessi*, & *Lycabetti* instar, quos ex Meursiana Populorum serie Sponius expunxerat, Hymettus etiam eximendus erit.

11. Ὠρωπός *Oropus*

Oropi civitas, cum in ipsis Atticae, Boetiaeque finibus sita foret, modo Boeotorum, modo Atheniensium imperio subesse debuit. Non facile tamen profecto ego dixerim an illa aliquando ceteris Atticae Populis inscripta fuerit. Id innuere quidem videtur Strabo, qui cum de *Marathone*, *Tricorytho*, *Rhamnunte*, & *Psaphide Oropiorum* dixisset, repente subdit Ὠρωπὸς δ' ἐν ἀμφισβητησίμῳ γεγένηται πολλάκις. ὕδρυται γὰρ ἐν μεθορίῳ τῆς τε Ἀττικῆς, καὶ τῆς Βοιωτίας *Oropus saepe in controversiam*

stam venit; *sita est enim urbs in confinio Atticae*, & *Boetiae*; adeoque, sicut loca, quae praecesserant, veris Atticae Populis inscribenda sunt, ita quoque Oropus ipse inter Populos habendus esse videtur. At celebris ille Strabonis locus, cui Meursius, ac Sponius innituntur, obscurior est certe quam ut ipsius praesidio ceteris Atticae Populis Oropus inseratur. Quinetiam Strabo ipse Oropum a locis aliis, quae antea recensuerat, ita distinguere videtur, ut cetera quidem Populis inscripta, simulque Atheniensium ditioni constanter subdita, *Oropum* vero saepe in controversiam positum fuisse dicat, quemadmodum inferius *Helenam* insulam, aliaque Atticae loca recenset, quae nemo sane Atticae Populis inscripserit. Itaque, quamvis Oropus ipse aliquando Atheniensibus paruerit, atque Thucydide teste (1) *Piraica*, vel ut Pinedo legit, *Graïca* Oropiorum regio ab Oropiis Atheniensium subditis incoleretur; incertum est tamen an Oropus, ac Oropii illi peculiarem quendam Atticae Populum constituerent; longeque, ut opinor, verisimilius haberi debet Oropios illos aut *Psaphidi*, aut *Phylae*, aut alii Atticae Populo Boeotiae finitimo inscribi consuevisse, ne constans ille Populorum numerus variaretur. Video quidem Marmor a Sponio proferri, in quo legitur Ἀφροδίσιος Ζωπύρε Ὠρώπιος *Aphrodisius, Zopyri filius Oropius*; at lapis ille non Athenis, sed prope Oropum reperitur: & quamvis etiam Athenis ipsis exsisteret, non inde tamen inferri posset Oropum Atticae Populum fuisse; cum *Eleusine* Marmor aliud a Sponio (2) exscriptum fuerit, in quo legitur Ἀρχίας Δαμα Ταναγραῖος. *Archias Damae Tanagraeus*; neque tamen *Tanagra* a Sponio, aut ab alio Populis Atticae inscripta fuerit.

XXII. Quamadmodum vero plurimos ex Populis illis, quos Meursius enumeraverat, Sponio duce, reiiciendos esse iam dixi; simulque plures alios, quos Sponius ipse Meursii vestigiis insistens admiserat, ex vera Populorum serie eximendos demonstravi; ita quoque nonnullos ex Populis etiam illis, quos Sponius omnium primus invenerat, expungendos esse putaverim. Tresdecim ille Populos partim ex Scriptoribus, partim ex Marmoreis Inscriptionibus a se repertos esse gloriatur, quos in totidem Populorum sedem ex Meursii serie expunctorum inserendos putavit. Ex tresdecim tamen Popu-

lis

(1) Lib. II. (2) Pop. Attic. Attic. 43.

lis istis a Sponio numeratis *Cyrtiadae*, & *Leccon* iampridem Meursio in *Reliquis Atticis* observati fuerant; quemadmodum *Psaphidas* optime Sigonius enumeraverat; ut decem proinde solum supersint, qui in Sigonii, Meursiique catalogo minime reperiuntur, ac in sola Sponii serie nobis occurrunt; nimirum

1. *Harma*	5. *Euconthe*	8. *Miletum*
2. *Drymus*	6. *Thebae*	9. *Panactum*
3. *Edapteon*	7. *Larissa*	10. *Phyrn* . . .
4. *Eleusa*.		

Atque utinam quidem illorum singuli ceteris Atticae Populis adiungi possent! sic enim integra absolutaque CLXXIV. Populorum series, ac numerus haberetur. Verum, nisi plurimum fallor, ex decem Populis illis quatuor solum admitti possunt; *Eleusa* nimirum, *Euconthe*, *Miletum*, & *Phyrn* . . . quos in superiori proinde Populorum serie recensui; sex vero reliqui prorsus expungi debent: quippequi nullos perspicuos characteres, ac indicia certa praeseferant, quibus in accurata Populorum serie numerandi videantur, ut hic breviter ostendam.

1. *Ἅρμα Harma*

Ceteris Atticae Populis hunc etiam inserendum esse confidenter adeo Sponius existimavit [1], ut mirari quoque se dixerit cur doctissimus Meursius illum praeterierit, quamvis *Harma* apud Stephanum nitide, diserteque *Atticae Populus* appellatur. Perspicuo Stephani testimonio Eustathii quoque locum adiungere potuisset hic Sponius ubi Harma *Populus* nominatur. Ἅρμα δὲ κώμη τις πλησίον Μυκαλησσοῦ. ἀλλὰ καὶ δῆμος ἔχων Φρούριον ὀχυρὸν ὅμορον, φασὶ, τῇ Ταναγρικῇ *Harma vero pagus est prope Mycalessum; nec non Populus cum castello munito, quod finitimum esse aiunt Tanagricae* [2]. At unus idemque prorsus error, qui Eustathium fefellerat, Sponio quoque fraudi fuit, cum ipsorum uterque ambiguum Stephani locum minus, ut arbitror, accurate, feliciterque expresserit. Etenim Stephanus, ubi de *Harmate* Boeotiae urbe dixisset, subdit ἔστι καὶ τῆς Ἀττικῆς Ἅρμα περὶ τὴν Φύλην καλουμένην. ὑπάρχει δὲ οὗτος δῆμος ἔχων Φρούριον ὀχυρὸν ὅμορον τῇ Ταναγρικῇ. *Est etiam Harma Atticae circa oppidum Phylem vocatum. Hic vero Populus habet castellum munitum Tanagricae regioni finitimum*. Eustathius, ac Sponius postrema Stephani verba ad *Harma* referenda fore putarunt,

(1) Pop. Attic. Artic. 21. (2) In Lib. II. Iliad. num. 8.

tarunt, ideoque *Harma* ipsum & *Populum*, & *castellum* appellarunt. Si quid ego tamen coniecturis hic assequor, verba illa non ad *Harma*, sed ad *Phylem* potius spectarunt; adeoque *Populi* nomen a Stephano non *Harmati*, sed ipsi *Phyle* tribuitur. Ac perspicue quidem id primum ex Strabone deprehendi poterit, qui sic utrumque *Harma*, Boeotium nempe, atque Atticum describit τὸ Ἅρμα τῆς Ταναγραϊκῆς κώμη ἔρημος περὶ Μυκαλεττὸν . . . ἑτέρα ὄντα τῦ Ἅρματος τῦ κατὰ τὴν Ἀττικὴν, ὅ ἐςι περὶ Φυλὴν δῆμον τῆς Ἀττικῆς ὅμορον τῇ Ταναγρᾳ (1) *Harma Tanagraicae* regionis est *vicus desertus prope Mycalessum . . . distinctum ab Harmate, quod est in Attica prope Phylem Populum Tanagraicae finitimum*. Quis hic aperte non videat *Populi* nomen non Harmati, sed ipsi Phyle a Strabone tributum esse? adeoque Stephani, Eustathiique verba, quamvis obscuriora sint, hoc ipso tamen Strabonis sensu, quem exscripsisse videntur, intelligenda fore? Certe, si locus ille *Populi* nomine donandus est, qui ὅμορος τῇ Ταναγραϊκῇ *Tanagraicae finitimus* erat, idque Strabo non de Harmate, sed de Phyle solum asseruit, non Harma, sed Phyle Populus habenda erit. Ita quoque, si Populi nomen in Stephani, ac Eustathii textu ad locum illum referri debet, qui *munitum castellum* habuit, idque de Phyle Diodorus (2), Harpocration, aliique plures diserte docent, nullus autem omnino Veterum de Harmate memoravit, non Harma, sed Phyle Populi nomine vocanda erit: quemadmodum certe Suidas de Harmate loquens, ipsum non φρόριον *castellum*, neque δῆμον *Populum*, sed *locum* potius, seu τόπον simpliciter appellavit: ac Eustathius ipse mox subdit ἔςι δὲ καὶ, φασὶ, τῆς Ἀττικῆς τόπος ἐν Πάρνηθι Ἅρμα καλέμενος, κείμενος περὶ τὴν ὅτω καλεμένην Φύλην *Est etiam, inquiunt, Atticae locus in Parnethe, nomine Harma, situs iuxta Phylem, quam sic appellant*. Denique, ne coniecturis aliis hic immorer, Atticum Harma in Parnethe monte reperiebatur, ut Eustathius, Hesychius, aliique docent; Parnes autem a Boeotiae finibus aberat, cum in zephyria, vel occidentali sui parte Phylem respiceret, ut testatur Theophrastus (3); ac regio a Parnethe Brauronem usque *Diacria*, Hesychio teste, vocaretur; ergo Atticum Harma *Tanagrae*, vel *Tanagraicae* regioni ὅμορον *finitimum* esse non

(1) Lib. XI. (2) Lib. XIV. (3) De signis Tempest.

non poterat; ideoque postrema Stephani verba, ac *Populi* nomen non ad Harma ipsum, sed ad Phylen potius referri debent: et quamvis etiam vel Stephanus ipse, vel qui Stephani textum breviorem, obscurioremque reddidit, Harma *Populum* fuisse dixisset; facile tamen ille perspicuo Strabonis, aliorumque testimonio refelli posset.

2. Δρύμος *Drymus*

Drymum in Atticae, Boeotiaeque finibus extitisse docet Harpocration; simulque, laudato Aristotelis testimonio, cognomines Urbes duas fuisse dicit, quarum altera in Boeotia, altera in Attica reperiretur. Atticae Urbis huius, aut *Drymi* meminit etiam Hesychius, illumque χωρίον τῆς Ἀττικῆς, καὶ φρύριον *regionem, & castellum Atticae* appellat. Non video tamen cur doctissimus Sponius, Hesychio, Harpocrationeque laudato, veris Atticae Populis Drymum inscripserit; cum is a nullo δήμου, vel *Populi* titulo decoretur.

3. Ἐδαπτέων *Edapteon*.

Ambiguum plane, incertumque fore an Pagus iste veris Atticae Populis inserendus sit, in hac ipsa Dissertatione Num. 19. partim rationibus, partim exemplis ostendi: cum mulier illa, quae in Marmore, quod Sponius attulit, memoratur, Atheniensis quidem civis uxor, sed extera tamen esse potuerit.

4. Θήβη *Thebe*.

Ex novem Urbibus illis, quae uno eodemque *Thebarum* nomine appellabantur, sextam in Attica reperiri Sponius ex Stephano deprehendit; ideoque non modo Thebas has Atticas in vera Populorum serie numerandas esse putavit; sed miratur etiam id a Meursio iampridem factum non fuisse. Suspicatur etiam, longeque verisimilius existimat, Atticas potius, quam exteras Thebas alias in his Marmoribus indicari, quae Athenis reperiuntur.

I.

Αντικλεα Απολλοδωρου θυγατηρ Θηβαια

Anticlea Apollodori filia Thebana

II.

Μ. Ευφιλητος . . . εχθηιδου . . . Θηβαιος

M. Euphiletus . . . echtheidi . . . Thebanus

III.

Θεων Θηβαιος εδιδασκε

Theon Thebanus docuit

Sed

Sed, ut a Marmoribus ipsis exordiar; quis certe nobis nitideque dixerit cur Atticae potius, quam exterae Thebae in ipsis memoratę sint? cum praesertim in similibus Marmoribus aliis, quae vel in Attica, vel Athenis ipsis reperiuntur, exterorum nomina saepius occurrant. Quod vero ad Stephani testimonium attinet, id unum ex illo deduci poterit, quod *Thebae* quaedam in Attica reperiebantur; at, nisi perspicuus character alius afferatur, civitas illa veris Atticae Populis inscribi certe non poterit, ut variis in locis, & exemplis aliis ostendi.

5. *Λάρισσα Larissa.*

Veris Atticae Populis hunc quoque Sponius inseruit, quod Stephanus de variis Larissis agens diserte dixerit καὶ ἐν τῇ Ἀττικῇ ἐστὶ Λάρισσα *est etiam in Attica Larissa*. Addidisse poterat Sponius totidem fere verbis Larissam hanc Atticam a Strabone descriptam esse. καὶ ἐν τῇ Ἀττικῇ δ' ἐστὶ Λάρισσα, καὶ τῶν Τράλλεων διέχουσα κώμη τριάκοντα σταδίους [1] *est etiam Larissa in Attica, regioque a Trallibus distans 30. stadia*; quem sane locum sibi merito suspectum esse Palmerius asserit [2], non modo quod Scriptoribus aliis, ipsique Straboni in describendis Atticae locis haec *Larissa* prorsus indicta fuerit; verum etiam quod haec Atticae Larissa, si quae foret, 30. solum stadiis a Trallibus abesse non posset. Itaque Palmerius rescribendum coniicit καὶ ἐν τῇ Καρικῇ δ' ἐστὶ Λάρισσα *est etiam Larissa in Caria*; sic enim 30. stadiis a Trallibus abesse posset. Sed quamvis etiam Larissa quaedam in Attica admittenda foret, veris illa tamen Atticae Populis accenseri non posset, nisi perspicui caracteres alii, vel testimonia proferentur, quibus illam non *Urbem* modo, sed etiam *Populum* fuisse ostendatur.

6. Πάνακτον *Panactum*.

In ipsis Atticae, Boetiaeque finibus Panactum Vrbem, simulque castellum extitisse docet Harpocration; ipsumque Atticae ditionis fuisse non modo Stephanus, sed Hesychius etiam ostendit. A nullo tamen *Panactum*, vel, ut Sponius appellat, *Panactus Populi* nomine decoratur; sed ab Hesychio τόπος ἐν τῇ Ἀττικῇ *locus in Attica*, atque a Stephano φρούριον Ἀττικὸν *Atticum castellum* vocatur. Itaque prorsus immerito ceteris Atticae Populis accensetur a Sponio, qui cum plura Atti-

(1) Lib. IX. (2) Exercit. in Strab. pag. 323.

Atticae loca a Meursio memorata ideo ex Populorum serie expunxisset, quod illa a Graecis Scriptoribus *Populi* nomine donata, nitideque Populis inscripta non forent, facile profecto intelligere & ipse poterat, pleraque ex locis illis, quae in Populorum seriem primus invexerat, eodem ipso iure refelli posse, cum a nullo Populi titulo insignita, vel ceteris Atticae Populis adiecta fuerint. Leviores tamen errores illi, qui in Sponii serie ceteris omnibus accuratiore subinde occurrunt, in doctissimo Viro facile negligi, vel dissimulari profecto debent, qui studio, laboribus, ac diligentia sua plurimam certe lucem Eruditae Antiquitati, Atticaeque Historiae attulit. Quemadmodum vero in illustrandis Atticae Populis ceteris ille palmam praeripuit, atque de Eruditis omnibus praeclare meritus fuit; ita quoque optandum maxime fuerat, ut aureolus ipsius Libellus ab accuratiori meliorique Interprete Latine redderetur, neque in eiusmodi interpretatione plurima offenderentur, quae tum a Latinae, tum a Graecae linguae genio prorsus abhorrent, quodque insolentius est, ab accuratissimi Auctoris mente plurimum diffident. Sic, ut insignis oscitantiae huius exemplum unum hic proferam, Sponius de *Psyttalia* loquens aperte dixerat se Insulam illam in Populorum seriem minime inserere, quod illa, Strabone teste, deserta foret; &, quamvis etiam aliquando incolas habuisset, ad Salaminam potius, quam Atticam spectaret. At bonus Interpres ille sic ibi Sponium loquentem inducit. *Non inseruissem catalogo Populorum Atticorum, nisi cum Strabone longe aliter sentiendum fuisset. Propterea crediderim quondam fuisse habitatam*. Id vero monitum hic ego volui ut Sponii seriem, atque sententiam, quam singulis ipse in locis accurate expressit, non ex Latino ipsius Interprete, qui in Gronovii Thesauro locum immerito occupavit; sed ex ipso potius Auctoris Opere, quod Gallice primum anno 1678. prodierat, & quo semper ipse sum usus, diligens atque eruditus Atticae Historiae amator inquirat.

S Y-

DISSERTATIO VI.

S Y N O P S I S.

I. *ATbenienses Cives varias in Tribus, ipsarumque Populos distributi imperii participes esse poterant, cum Senatus, & Ecclesiae ex civibus componerentur. Sigonii studium, ac diligentia in describenda Atheniensis Reipublicae forma commendatur.* II. *Atheniensis Senatus ex singulis Tribubus constitutus initio* 400. *mox* 500., *denique* 600. *Civibus constabat. Vetus inscriptio exponitur, ac illustratur: simulque Sponii, Potteri, aliorumque error indicatur, ac Theodoreti locus explicatur.* III. *Senatus, Populique autoritas coniuncta esse debuit. Discrimen inter Senatus, ac Populi decreta indicatur. Concionum varietas, numerus, ritus, ac tempus demonstratur.* IV. *Accuratior hypothesis circa Senatus formam, hoc est Prytanes, Proëdros, ac Epistatas, illorumque numerum, varietatem, ac munera describitur.* V. *Hypothesis ipsa, vel Senatus forma variis Scriptorum testimoniis confirmatur.* VI. *Sigonii, Petavii, ac Dodvelli sententiae proponuntur, illarumque discrimina demonstrantur.* VII. *Proëdros decem contribules admittendos esse contra Sigonium ostenditur. Harpocrationis locus notatur, & coniectura restituitur, aut illustratur.* VIII. *Demosthenis locus contra Sigonium exponitur, ac explicatur.* IX. *Quid* ἐπιψηφίσεως *nomine intelligi debeat ex Platone, Thucydide, & Demosthene demonstratur. Dodvelli, Prideauxii, Hudsonii, aliorumque error ostenditur.* X. *Contribulium Proëdrorum, ipsorumque Epistatae munus clarioribus Veterum testimoniis, & exemplis confirmatur.* XI. *Praeter novem Proëdros alios non contribules ipsorum quoque Epistatam admittendum esse Aeschinis, & Demosthenis testimonio contra Dodvellum ostenditur; ipsorumque munera describuntur.* XII. *Insignis Iosephi locus corrigitur, & contra Dodvelli sententiam exponitur, simulque Petavii error indicatur.* XIII. *Obscurus, depravatusque Laërtii locus restituitur, ac illustratur. Dodvelli, Petiti, Petavii, aliorumque coniectura refellitur.* XIV. *Dissidentia quaedam, & obscura Veterum testimonia conciliantur, ac illustrantur.*

DISSERTATIO VI.

De Atheniensium Senatu, et Ecclesiis, de Prytanibus, Proedris, ac Epistatis; illorumque muneribus, ac varietate.

I. ATticae regionis incolas, qui Atheniensis civitatis iure fruebantur, hoc veluti faedere devinctos esse iam diximus, ut ipsorum quilibet peculiari cuidam Atticae Populo inscriptus esset, atque ex Populis illis Athenienses Tribus, veluti maiores quidam, frequentioresque caetus, exsurgerent: ut proinde plurimi ex civibus ipsis interse δημόται, seu *Populares*, aliique plures φυλέται, sive *contribules* haberentur; quemadmodum certe plurima, quae ad Populos ipsos, seu Tribus spectabant, communi pupulorum, sive Tribulium suffragio decerni consueverant. Cum vero peculiares illi Senatus, aut Curiae, quae variis in Populis initio fuerant, a Theseo sublatae, atque in unam Athenensem Vrbem translatae sint (1), arctior alia, longeque nobilior necessitudinis, ac societatis species oriri debuit; ut unus ille Atheniensis Senatus universos Atticae cives complecti posset, adeoque in illo cives omnes arctissimo veluti vinculo coniungerentur. Itaque cum veram Tribuum, Populorumque seriem meliori quo poterat ordine superioribus Dissertationibus demonstraverim, nunc Atheniensis etiam Senatus forma, dignitas, partes, aliaque id genus plurima ostendi debent; ex quibus caeteris, quae differenda mihi supererunt, maximus splendor accedat; simulque plura, quae superioribus locis explicata iam fuerant, accuratius exponi vel confirmari subinde possint. Plurimum vero mihi laetandum intelligo, quod de vera quidem Tribuum serie, Populorumque numero loquuturus pleraque variis ambagibus, variisque doctissimorum hominum opinionibus implexa conspexerim; in explicanda vero Senatus firma longe minor opinionum varietas, rerumque

(1) Vid. Differt. V. Num. 2.

que perplexitas habeatur. Etenim, ut Petavium, Emmium, Potterum, Dodvellum, aliosque plures omittam; eximium ac immortale Italiae nostrae lumen Sigonius Atheniensis Reipublicae faciem diligenter adeo, copiose, subtiliterque descripsit, ut non modo ceteris hac in parte facem praetulerit; verum etiam, quod sperari vix posse videbatur, reliquis pone sequentibus palmam praeripuerit. Itaque doctissimi Viri vestigiis pressius insistam; Dodvelli, aliorumque hypotheses exponam; simulque, ubi falsae illae fuerint, perspicuis Veterum testiminoniis refellam; nonnulla, quae minus accurate, nitideque a Sigonio ipso exposita fuerant, clarioribus argumentis aliis ostendam; cumque Sigonius, aliique plurimi Atheniensis Senatus formam ex iis plerumque Scriptoribus expresserint, qui sequioribus solum temporibus, adeoque sublata Atheniensis Reipublicae dignitate floruerunt, hanc ipse ex antiquioribus Scriptoribus illis eruere enitar, qui florentem ipsam, atque adhuc incolumem conspexere.

II. Itaque, ut a Senatu exordiar, universa ferendarum legum, moderandaeque Reipublicae potestas Athenis penes Senatum, simulque Populum, Solone auctore, reperiebatur; cum Areopagiticus Senatus Solone antiquior, peculiari quodam imperio frueretur. Ac initio quidem Senatus ille Atheniensis ex *Quadringentis* solum Civibus componebatur (1). Etenim Solon ex Tribuum singulis, quae ipsius aetate quatuor erant, *centenos* Cives eligendos esse decrevit, qui Senatorio munere fungerentur. Ubi vero a Clisthene Tribus *decem* sunt institutae, *quinquageni* solum ex Tribu qualibet eligebantur, adeoque Senatus ex *quingentis* civibus constare cepit. Hinc frequentissime in Graecis Scriptoribus, ac monimentis aliis occurrit *ἡ βυλὴ τῶν Πενταχοσίων* (2) *Senatus Quingentorum*; sive *Πενταχόσιοι κυάμῳ λαχόντες Quingenti sortito electi* (3): quod nimirum quinquaginta Senatores illi ex omni contribulium numero sortis arbitrio seligerentur. Aucto denique Tribuum numero, Senatus etiam augeri debuit, ut *sexcenti* deinde forent, qui ex XII. Tribubus electi hoc munere fungebantur. Id optime, accurateque exponit Plutarchus (4), & Stephanus (5); niti-

(1) Plutar. in Solon. (2) Cyriac. Inscr. Num. 75. & 101. Murator. Pag. 547. Num. 4. (3) Thucyd. Lib. VIII. 66. & 86. & Andoc. de Myster. Plutar. in Pericle. (4) In Demetr. (5) In Berenicid.

nitideque confirmat vetus Inscriptio, quam Cyriacus Athenis exscripserat (1), & Muratorius etiam exhibuit (2) ἡ βυλὴ ἐξ Α'ρειπάγυ, κὴ ἡ βυλὴ τῶν Ε'ξακοσίων, κὴ ὁ δῆμος Τιβέριον Κλαύδιον Νούνιον Φιλείνυ υἱὸν . . ἀρχιέρεα Α'ντωνίας Σεβάςης *Areopagi Senatus, & Senatus sexcentorum, & Populus Tiberium Claudium Nanium Philini filium Pontificem maximum Antoniae Augustae*. Itaque, cum Antonia, quam M. Antonius ex Octavia Augusti Caesaris sorore susceperat (3), circa natalem Christi annum floruerit, manifestissime inferri debet, quod Atheniensis Senatus tunc etiam temporis ex *sexcentis* civibus componebatur. Hunc ipsum Senatorum numerum ex alio quoque Marmore confirmari posse putaverim, quod tamen Sponium, aliosque plures in errorem abripuit. Etenim Sponius (4) Inscriptionem exhibet, cuius initio diserte legitur ἡ βυλὴ ἡ ἐξ Α'ρειπάγυ, κὴ ἡ βυλὴ τῶν X̄, κὴ ὁ δῆμος Ι'υλίαν Βερενίκην βασίλισσαν μεγάλην Ιυλίυ Α'γρίππα βασιλέως θυγατέρα *Senatus Areopagi, & Senatus X̄, & Populus Iuliam Berenicem Reginam magnam, Iulii Agrippae Regis filiam* honorat. Itaque, cum Sponius observasset Berenicem illam ex c. 25. *Act. Apost.* D. Pauli temporibus floruisse, subdit Senatum quidem *Quingentorum*, ac *sexcentorum* in Graecis Scriptoribus memorari; nullibi vero *Mille* Senatum occurrere. Atque optime id ille quidem; cum primis Ecclesiae temporibus Atheniensis Senatus ex 600. solum civibus componeretur. Quod vero in Marmore *Mille* legendum esse putaverit, profecto fallitur. Etenim character ille, vel nota X̄ *sexcentos* solum, non *mille* significat: quemadmodum certe in Marmoribus aliis, quae Diss IV. Num. 16. indicavimus, character iste H, qui alioquin *centum* exprimeret, *octo* significat; notaeque IΓ *tresdecim* exprimunt. Ergo tantum abest ut *millenarius* Senatorum numerus ex Sponii Marmore exsculpi possit, ut exinde potius mirifice confirmetur, quod circa annum Christi 41. sive 1. Olymp. CCV. quo Agrippa Iudeae regnum obtinuit, Atheniensis Senatus adhuc ex *sexcentis*, ut antea, civibus constabat. An vero Hadriani Caesaris aetate, cum *decimatertia*, sive *Hadrianis* Tribus veteribus adiecta fuit, aliqua in Senatorum numero varietas invecta fuerit, ignoramus. Video quidem quod in alio Marmore, cuius exemplum Differt. VIII. Num. 33. oppor-

(1) Num. 94. Pag. 9. (2) Pag. 551. Num. I. (3) Plut. in Anton. (4) Itin. T. II. pag. 219.

portune proferam, memoratur ἡ ἐξ Ἀρειοπάγου βουλὴ καὶ ἡ βουλὴ τῶν Τριακοσίων, καὶ ὁ δῆμος *Areopagi Senatus*, *&* *Senatus Tercentorum*, *&* *Populus*; perinde quasi *tercentis* solum civibus Atheniensis Senatus tunc temporis componeretur. At Marmor illud ad IV. Ecclesiae seculum referri debet, quo universa propemodum Atheniensis Reipublicae forma mirifice perturbata iam fuerat, ut alibi demonstravi. Id unum tamen ex hoc ipso Marmore observari velim, quod *Rufii Festi* temporibus Areopagitici Senatus nomen adhuc Athenis extabat: quamvis Theodoretus a Meursio (1) laudatus in Libris *Therapeut.* quos anno Chr. 427. ex Garnesii calculo conscripsit, diserte dixerit: καὶ ἀργεῖ μὲν παρ' Ἀθηναίοις ὁ Ἄρειος πάγος . . . . καὶ ἡ τῶν Πεντακοσίων βουλή . . . . καὶ ὁ τοῦ ἐνιαυτοῦ Ἄρχων (2) *&* *silet quidem apud Athenienses Areopagus*, *&* *Quingentorum Senatus*, *&* Eponymus *anni Archon*. Itaque, ut Theodoreti testimonium cum Marmore componatur, Pryladis Archontis annus ante annum Chr. 427. transferri debet; sive potius asseri quod angusta illa quidem Areopagitici Senatus dignitas obsoleverat, sed ipsius tamen nomen honorario solum titulo conservabatur: quemadmodum fere *sexcentorum*, vel, ut minus accurate Theodoretus appellat, *Quingentorum* Senatus ad *Tercentos* solum deflexerat. Siquidem Potterus (3), aliique plurimi falluntur, qui *Tercentos* illos in Marmore memoratos ad Areopagiticum Senatum referendos esse putarunt: cum tamen *Areopagi Senatus*, ab eiusmodi *Tercentorum Senatu* nitide, diserteque in Marmore distinguatur.

III. Quamvis autem Atheniensis huius Senatus dignitas, atque potestas maxima censeretur, quibusdam tamen veluti finibus circumscripta illa fuit; adeoque plurima ab illo sanari non poterant nisi Populi quoque autoritas, sive suffragium accederet. Itaque, ut Senatus ipse cum Populo perpetuo veluti faedere devinciretur, nihil a Populo decerni, probarique poterat, nisi προβούλευτον *praeconsultum* esset (4), hoc est nisi prius a Senatu probatum, deindeque Populo propositum foret; nihilque vicissim a Senatu constitui, nisi deinde Populi quoque suffragiis admitteretur: alioquin decreta singula a solo Senatu facta unius dumtaxat anni spatio vim sortiebantur;

(1) De Arch Athen. Lib. I. c. 9. (2) Lib. IX. (3) Archaeol. Graec. Lib. I. c. 19. (4) Harpocr. in Probul. & Ulpian. in Aristocr. pag. 88.

tur (1); nisi deinde a Populo rata, simulque perpetua fierent. Itaque Senatus ipse quotidie, nisi fortasse nefastus dies ille, vel sacer esset, cogebatur (2); Ecclesiae vero, vel Populi conciones, aut caetus ita a Senatu indici, vel haberi consueverant, ut aliae quidem *κυρίαι statae*, aliae vero *σύγκλητοι convocatae*, dicerentur (3). Ac *statae* quidem ex Vlpiani (4) sententia ter in mense quolibet haberi solebant, *undecima* nimirum, circa *vigesimam*, atque *trigesimam* mensis diem; sive, ut Harpocration (5), Pollux (6), & Hermogenis Scholiastes (7) asserit, qua ter in singulis Tribuum Prytaniis celebrabantur; Populusque ad illas non invitatus accedere cogebatur; *σύγκλητοι* vero, vel *convocatae* repente, prout rerum opportunitas postularet, a Senatu praeconis voce indicebantur (8): ut in exemplis etiam illis apparet, quae Diss. III. Num. 16. iam protuli. Eiusmodi vero Concionum omnium habendarum ritus, aliaque id genus plura a Sigonio (9), Pottero (10), aliisque pluribus accuratissime, simulque maxima consensione describuntur, quos diligens harum antiquitatum amator consulere subinde poterit. Etenim de Prytanibus hic mihi solum, Proëdris, illorumque Epistatis agendum erit, quod in iis describendis perplexitas aliqua reperiatur; atque exinde plurimus splendor Archontum Fastis illustrandis, corrigendisque oriri posse videatur. Vt autem clariori quo poterit, ordine progrediamur, primo opinionem illam, quae mihi omnium verisimillima videri solet, exponam, ipsamque variis Scriptorum testimoniis, quae a Sigonio, ceterisque laudari conspicio, confirmabo. Deinde vero Sigonii, Petavii, Dodvellique hypotheses, quae a superiori aliqua in parte dissident, ita complectar, ut quidquid in iis reprehendi fortasse possit, perspicuis Veterum testimoniis, & exemplis etiam refellam; simulque plura, quae ambiguis solum testimoniis innixa fuerant, clarioribus argumentis aliis confirmem. Cetera denique accurate persequar, quae ad Proëdrorum, ac Epistatarum munera, & varietatem spectare posse videantur.

IV. Ac initio quidem ex singulis X Tribubus *quinquaginta* cives sortis arbitrio designatos esse iam dixi, qui inte-

gro-

(1) Vlpian. ibi. (2) Pollux. Lib VIII. c. 9. sect 95. (3) Vlpian. in Pag. 75. (4) In Timocrat. Pag. 92. & III. (5) In Kyria. (6) Lib. VIII. c. 9 sect. 95. (7) Pag. 400. (8) Sect. 116. (9) De Rep. Ath. Lib. II. c. 4. (10) Archaeol. Graec. Lib. I. c. 17.

gro anni spatio *Senatoris* munere fungerentur, atque eiusmodi Senatorum electioni, quae cuiuslibet anni principio peragebatur, *Φύλαρχοι Tribuum Principes*, vel Ἐπιμεληταὶ φυλῶν *Tribuum curatores*, qui a Demosthene (1), aliisque memorantur, fortasse praeerant. Sed cum X. Tribuum quaelibet aequali temporis spatio, hoc est *decima* anni parte ceteris omnibus, adeoque integro Senatui praesidere debuerit, iterum sortis arbitrio committebatur quaenam ex X. Tribubus *primo*, quae *secundo* loco praesidere, vel Prytaniae munere fungi deberet; adeoque, cum civilis Atticus annus lunaris esset, ac 354. dierum numero componeretur, Tribus praesidentis imperium, aut *Prytania* 36. vel 35. dierum spatio definiebatur. Quinquaginta Senatores isti contribules, qui Prytaniae munus obibant, *Prytanes* appellabantur, ipsisque victus in Prytaneo quotidie praebebatur (2). Eiusmodi Prytanum erat Senatores alios, hoc est universum Senatum quotidie cogere, res in Senatu gerendas curare, Populi conciones indicere, ac moderari: quae quidem munera, cum ab omnibus una coniunctis peragi vix posse viderentur, quinquaginta Prytanes ipsis in quinque decurias certo quodam ordine dirimebantur, ut decuria quaelibet decem Prytanes complecteretur, qui *Proëdri* dicebantur. Tum ex qualibet horum Proëdrorum decuria *septem* eligebantur, quorum quilibet Prytanibus aliis, & *sex* Proëdris etiam contribulibus praesideret, ideoque *Prytaniae*, simulque *Proëdrorum* contribulium *Epistata* vocabatur. Itaque ex quinquaginta Prytanibus 35. solum hoc Epistatae munere perfungi poterant; adeoque unus idemque civis ex Quingentorum numero nonnisi semel in integro anni spatio Epistatae munus obire poterat. Huius Epistatae erat Acropolis claves, publicum sigillum, pecuniasque servare; simulque res in Senatu gerendas proponere, Senatores omnes in suffragia mittere, sive Senatus sententias perrogare; quod ἐπιψηφίζειν dicebatur. Ubi vero vel Senatus, vel stata, vel repentina Concio habenda foret, Populusque vel sponte, vel invitatus confluxerat, Prytaniae Epistata ex singulis novem Tribubus aliis, quae tunc temporis Prytaniae munere non fungebantur, Proëdrum unum, atque ex 9. Proëdris istis non contribulibus Epistatam alium eligere tenebatur, qui res in Ecclesia gerendas ita curare consueverant, ut res in Senatu, vel in

 Ec-

(1) In Midi. & Theocrin. (2) Pollux Lib. VIII. c. 15. sect. 155. Harp. & Hesy. in Tholus.

Ecclesiis decernendas proponere ad Proëdros ipsos non contribules, atque *ἐπιψηφίζειν sententias* a Populo *perrogare*, aut Populum ipsum *in suffragia mittere* ad ipsorum Epistatam spectaret. Itaque in hac hypothesi, quae mihi omnium verisimillima videri solet, duplex ***Proëdrorum***, ac ***Epistatarum*** genus admitti debet; ut nimirum 10. Proëdri contribules haberentur, ex quibus Pritaniae Epistata feligeretur; alii vero 9. non contribules esse debuerint, ex quibus alius Epistata eligeretur, Priores illi ***Proëdri*** diebus continuis 7. hoc munere fungerentur, ipsorumque quilibet unica solum die ***Epistata***, vocaretur; posteriores alii ***Proëdri***, ipsorumque ***Epistata*** eo solum temporis spatio id muneris, ac honoris obtinerent, quo Populi concio perageretur.

V. Admirabilis ista Athenienſis Reipublicae forma, Proëdrorum, ac Epistatarum varietas, atque distinctio facile Veterum testimoniis ostendi potest, quorum pleraque Sigonius ipse complectitur. Ac initio quidem occurrit Libanius, aut Scriptor ille, qui Argumentum edidit in Orationem Demosthenis *contra Androtionem*. Siquidem Auctor ille, ubi civilem Atticum annum lunarem fuisse dixisset, seriem exponens, qua varias in partes Quingentorum Senatus dirimebatur, ait *Πεντακόσιοι διεῖλον ἑαυτὲς εἰς δέκα μερίδας κατὰ τὰς φυλὰς ἀνὰ πεντήκοντα. τέτυς γὰρ ἑκάςη φυλὴ προεβάλλετο. ὥςε συνέβαινε τὲς πεντήκοντα ἄρχειν τῶν ἄλλων ἀνὰ τριάκοντα πέντε ἡμέρας.. ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ πεντήκοντα πολλοὶ ἦσαν εἰς τὸ ἄρχειν ἅμα, οἱ δέκα κατὰ κλῆρον μιᾶς ἡμέρας τῶν ἑπτὰ. ὁμοίως δὲ ἕκαςος τῶν ἄλλων ἀπὸ κλήρε ἦρχε τὴν ἑαυτῦ ἡμέραν, ἄχρις ὖ πληρωθῶσι αἱ ἑπτὰ ἡμέραι. κ̀ συνέβαινε τοῖς ἄρχεσι τρεῖς μὴ ἄρχειν. Ἕκαςος δὲ ἄρχων ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἐκαλεῖτο Ἐπιςάτης. οἱ μὲν πεντακόσιοι ἐκαλῦντο Πρυτάνεις, οἱ δὲ δέκα Πρόεδροι, ὁ δὲ εἷς Ἐπιςάτης. Quingenti decem in partes, pro Tribuum numero, se diviserunt, ut decuria quaelibet quinquagenos contineret; hos enim unaquaeque Tribus designabat: Vnde fiebat ut quinquageni illi 35. diebus reliquis imperarent... Cum autem ipsi etiam quinquageni plures essent, quam ut commode simul magistratu fungerentur, illi decem sortito unum septidui diem, similiter & reliqui suum quisque diem imperabant: donec septem illi dies complerentur. Ita fiebat, ut tres e numero magistratuum non imperarent. Vnusquisque autem magistratus uno die* imperans *vocabatur Epistata.... Quinquageni vocabantur*

vocabantur Prytanes; *decem vero* dicebantur *Proëdri*; *unus* ille *Epiſtata* nominabatur. Quod vero praeter hunc Prytaniae Epiſtatam, eiuſque contribules Proëdros alterius etiam generis Proëdri, ipſorumque Epiſtata eligeretur nitide, diſerteque docet Harpocration: *Πρόεδροι ἐκληρῶντο τῶν Πρυτανέων καθ' ἑκάστην πρυτανείαν, εἷς ἐξ ἑκάστης φυλῆς, πλὴν τῆς πρυτανευούσης, οἵτινες τὰ περὶ τὴν ἐκκλησίαν διῴκουν. ὅτι δ' ὁ καλούμενος Ἐπιστάτης κληροῖ αὐτοὺς εἴρηκεν Ἀριστοτέλης* (1) .... *δύο εἰσὶν οἱ καθιστάμενοι Ἐπιστάται. ὁ μὲν ἐκ Πρυτανέων κληρούμενος, ὁ δὲ ἐκ τῶν Προέδρων, ὧν ἑκάτερος τίνα διοίκησιν διοικεῖ, δεδήλωκεν ὁ Ἀριστοτέλης* (2). *Proëdri ſeligebantur ex Prytanibus prytania qualibet, unus ex Tribuum ſingulis illa excepta, quae tunc praeſidebat; reſque iſti in concione adminiſtrabant. Quod vero vocatus Epiſtata iſtos eligeret ait Ariſtoteles. Duo erant Epiſtatae conſtituti; hic quidem ex Prytanibus ſortito electus, ille vero ex Proëdris, quorum uterque miniſterium quoddam exercebat, ut oſtendit Ariſtoteles*. Haec ipſa Harpocrationis verba de Proëdris 9. non contribulibus, duplicique Epiſtata accurate Suidas exſcripſit (3). Quemadmodum Etymologus (4) ipſe duplex Epiſtatarum genus totidem fere verbis expreſſit. Vnicum tamen Proëdrorum, ac Epiſtatae genus a Polluce deſcribitur ubi de Epiſtata diſſerens, qui ex Prytanibus eligebatur, ait: *ϗ ὅταν οἱ Πρυτάνεις τὸν δῆμον, ἢ τὴν βουλὴν συνάγωσιν, οὗτος ἐξ ἑκάστης φυλῆς Πρόεδρον ἕνα κληροῖ, μόνην τὴν πρυτανεύουσαν ἀφιείς*.(5): *& quando Prytanes aut Populum, aut Senatum convocant, Proëdrum unum ex Tribu qualibet hic eligit, ea excepta, quae Prytaniae munere fungitur*. Longe tamen illuſtrius haec Epiſtatarum, Proëdrorumque varietas a Suida exponitur. Ait enim *Ἐπιστάτης. Τῶν Πρυτανέων εἷς ὁ λαχὼν Ἐπιστάτης ἐλέγετο. δὶς δὲ τὸν αὐτὸν ἐπιστατῆσαι οὐκ ἐξῆν. φυλάσσει δὲ τοῦ ἱεροῦ τὰς κλεῖς, ἐν ᾧ τὰ δημόσια χρήματα. ἔτι μὴν ϗ τὴν δημοσίαν σφραγῖδα. Ἐπειδὰν δὲ οἱ Πρυτάνεις συναγάγωσι τὴν βουλὴν, ἢ τὸν δῆμον, ὁ Ἐπιστάτης κληροῖ Προέδρους ἐννέα ἀπὸ φυλῆς ἑκάστης ἕνα, πλὴν τῆς πρυτανευούσης. ϗ πάλιν ἐκ τῶν ἐννέα τούτων Ἐπιστάτην ἕνα κληροῖ, ϗ τὸ πρᾶγμα παραδίδωσιν. αὐτὸς δὲ εἰσάγει τὴν οἰκὴν, ϗ ἐπιμελεῖται κατὰ νόμον πάντα γενέσθαι* (6). *Epiſtata. Vnus e Prytanibus ſorte electus Epiſtata dicebatur. Eundem vero bis Epiſtatam eſſe non licebat. Cuſtodiebat autem cla-*

(1) In Proedri. (2) In Epiſtata. (3) In Proedri. (4) In Epiſtata. (5) Lib. VIII. c. 9. ſect. 96. (6) In Epiſtata.

claves Templi, in quo publicae pecuniae asservabantur, *praeterea vero & publicum sigillum. Cum vero Prytanes Senatum, aut Populum convocabant, Epistata Proëdros 9. e singulis Tribubus singulos sortiebatur, excepta illa, quae Prytaniae munus obibat. Et rursus ex his novem unum Epistatam sortiebatur, & negotia ei tradebat; ipse vero lites* in iudicium *introducebat, & curabat ut ex legibus omnia fierent.*

VI. Haec ipsa tamen Veterum testimonia invicem pugnare dicit Sigonius (1) quod nimirum Libanius (2) Proëdros 10. fuisse dixerit, qui ex Tribu praesidente seligerentur; idque ab Vlpiano (3) quoque confirmetur; at Harpocration (4), & Pollux (5) non alios Proëdros agnoverint quam 9. illos, qui ex ceteris Tribubus electi forent. Itaque se *libentius Harpocrationem sequi* testatur; adeoque duplex Epistatarum genus admittit, sed Proëdros solum illos enumerat, qui ex 9. Tribubus eligerentur. Petavius (6) utrumque Proëdrorum genus agnoscit; vetereſque Scriptores illos ita componendos esse arbitratur quod uterque unicum neque idem Proëdrorum genus descripserit, quamvis utrumque Athenis eligi consuevisset. Denique Dodvellus ipse duplex Proëdrorum genus ex Petavii sententia recepit; simulque duplex Epistatarum quoque genus admittit; quamvis in describendis illis non a Sigonii solum, Petaviique sententia, sed a praespicuis etiam Veterum testimoniis aberraverit. Ac mirari certe quis poterit quod Dodvellus ipse, qui *hoc Epistatûm ius parum apud Eruditos exploratum* esse iam dixerat, ac *proinde operae pretium esse putavit si illud explicaret, & paullo etiam diligentius qam qui omnium optime Petavius* (7), ceteris tamen omnibus obscurior, inconstans, sibique subinde repugnans videatur. Etenim duplex Epistatarum genus admittit, quorum alius *Prytanum*, alter *Proëdrorum Epistata* diceretur; sed utrumque tamen ex una, eademque Tribu præsidente electum esse contendit. Asserit enim anni principio ex Tribu qualibet 50. cives, sive *Prytanes*, ipsorumque *Epistatam* electum esse, qui ex quinquagenario Prytanum contribulium numero 10. Proëdros, atque ex 10. Proëdris ipsis septem Epistatas sortiretur, quorum *singuli quinos ad minimum dies praefuerint* (8) *ut cum decem*

(1) Lib. II. c. 3. (2) Argum. in Androt. (3) In Midian. (4) In Proedr. (5) Lib. VIII. c. 9. Segm. 96. (6) Doctr. Temp. Lib. II. c. 1. (7) De Cyclis Differt. III. Sect. 43. (8) Sect. 45.

cem essent e cuiuscumque Tribus pentacontade Proëdri, ex his septeni essent tantummodo, qui quinis diebus Epistatûm munere fungi possent in Prytaniis ordinariis (1) cumque lege cautum esse intelligeret ne quis Epistata bis esse posset, *fieri posse* dicit *ut cautum sit ne quis diversis annis teneret; atque ita secundum diem nullus tenere potuerit Epistates dum primum tenuissent sex alii Collegae contribules*, adeoque ἐπιϛασίας *dies semper erant interpolati* (2). Itaque in Dodvelli Sententia *primus ille Epistates praeerat primis Prytanum nondum Proëdrorum Synodis, & quidem anni dumtaxat initio dum constituerentur Proëdri, & ex illis Epistatae: quibus iam constitutis nullus deinde fuerit fortasse horum Prytanum usus*: quemadmodum prorsus *Proëdrorum contribulium usum deinde nullum fuisse* putat *cum ex illis sortito delecti fuissent singularum Prytaniarum pro anno universo Epistatae: nec enim alium in finem designabantur Proëdri hi priores, quam ut ex illis deligerentur secundi generis Epistatae*. Ingenue tamen fatetur quod *huiusmodi Epistatem Prytanum alium ab Epistata Proëdrorum agnoscunt Veteres, quanquam ad Prytanes, & Prytanias is quoque spectarit Proëdrorum Epistates & ad illos saepe referatur*. Vtrumque tamen Epistatam ex Prytanibus, sive contribulibus Proëdris electum esse contendit; asseritque quod *invicem sic discrepabant hi duo Epistatae, ut Proëdrorum Epistatas idem fuerit ac Prytanum Epistatas, non autem viceversa*: quod nimirum secundi generis Epistata, qui ex contribulibus Proëdris electus erat, Proëdris ipsis, simulque Prytanibus omnibus praeesset; Epistata vero primi generis solis quidem Prytanibus, non vero Proëdris, qui nondum scilicet electi fuerant, praesideret. Vbi vero Dodvellus hypotesim hanc explicasset, suspicari postremo se dicit quod *non unica fuerit in Tribuum quinquagenis Decas, quae Epistatas suppeditarit*, sed potius 50. Prytanum numerum in quinque decurias diremptum fuisse, & ex qualibet Proëdrorum Decuria septem Epistatas electos esse, ut *sic unico dumtaxat die singuli praefuerint Epistatae: idque sane Veterum testimoniis magis videtur fuisse consentaneum* (3). Denique concludit Dodvellus quod *penes secundos hosce Epistatas erant anni universi Conventus omnes tam Senatus, quam Populi*: quod *solus ille Epistates Tribus praesidentis*,

(1) Sect. 42. (2) Sect. 44. (3) Sect. 45.

tis, Collegas e reliquis Tribubus singulis singulos adsciscere tenebatur; quod denique Epistates ipse Decreta, postquam Pritanes, aut Proëdri Populum in suffragia miserant, ἐπιψηφίζειν, hoc est *rata facere*, propriaque auctoritate firmare consueverat; idque ex illustri Iosephi loco demonstrari posse contendit, quem oppurtune mox proferam.

VII. Qui tres eiusmodi doctissimorum hominum sententias inter se comparaverit, facile intelliget a Sigonio contribules, primique generis Proëdros negatos esse; a Dodvello autem secundi generis Epistatam, qualis a Sigonio, Petavioque describitur, improbari, qui nimirum ex Proëdris 9. non contribulibus eligeretur. Itaque, ut perplexitas illa, quae ex obscurioribus Veterum testimoniis profluxerat, dirimatur, clarioribus argumentis aliis contra Sigonium ostendi debet, quod Proëdri 10. contribules admitti debent; simulque contra Dodvellum demonstrari, quod Epistata quidam ex Proëdris 9. non contribulibus eligebatur. Ac eiusmodi quidem Proëdros 10. contribules a Libanio, & Vlpiano nitide memorari Sigonius ipse iam viderat; libentius se tamen Harpocrationem sequi testatur, qui 9. solum Proëdros ex Tribubus aliis electos describit. At fieri profecto potuit ut Harpocration, & Pollux unius solum generis Proëdros memoraverit, quamvis alterius etiam generis, sive contribules eligerentur: quemadmodum prorsus secundi etiam generis Epistatam Sigonius ipse recepit, quamvis ille a Polluce minime memoretur. Itaque ex solo Pollucis, & Harpocrationis silentio inferri certe non poterat quod Proëdri 10. contribules excludi debeant. Quin etiam coniicere, vel suspicari quis poterit quod in Harpocrationis textu verba quaedam exciderint, in quibus contribules etiam Proëdri descripti forent. Certe, si nullus error, aut lacuna in textum illum irrepserit, Auctor ille alioqui diligentissimus obscurius hic loquitur; vel certe fallitur. Asserit enim quod Πρόεδροι ἐκληροῦντο τῶν Πρυτανέων καθ' ἑκάστην πρυτανείαν *Proëdri ex Prytanibus eligebantur Prytania qualibet*: perinde quasi semel tantum in integro 35. dierum spatio quod *Prytaniae* nomine designari Harpocration ipse testatur (1), eligi consueverint. Itaque vel statui debet quod Harpocration hic *Prytanum*, & *Prytaniae* nomine 50. Se-

(1) In Prytania.

Senatores illos expresserit, qui Prytaniae munere non fungebantur, sed aliquando solum munus illud obituri fuerant, vel priora Harpocrationis verba non ad 9. Proëdros illos, quos deinde memorat, sed ad 10. contribules referri debent; adeoque facile scripserit Harpocration Πρόεδροι ἐκληρῦντο οἱ μὲν τῶν Πρυτανέων καθ' ἑκάστην πρυτανείαν, οἱ δὲ εἷς ἐξ ἑκάστης Φυλῆς *Proëdri eligebantur hi quidem ex Prytanibus Prytania qualibet*, sive potius *Prytaniae cuiuslibet; alii vero unus ex unaquaque Tribu*. Si cui tamen in Harpocrationis textu nihil optari posse putaverit, facile intelliget καθ' ἑκάστην πρυτανείαν non Prytaniae tempus, aut 35. dierum spatium, sed Tribum ipsam; sive Tribulium Senatorum pentacontadem designare, ideoque latine reddendum esse *cuiuslibet Prytaniae*. Etenim Portus, & qui Porti vestigiis hic insistit, Kusterus minus accurate reddidit (1). *quoties novi Prytanes prioribus succedebant*: ac si Proëdri illi 9. non contribules, de quibus Suidas, & Harpocration hic loquitur, cuiuslibet Prytaniae initio eligi consueverint, quod certe falsum esse iam diximus.

VIII. At, ne coniecturis hic immorer, Proëdros decem contribules admittendos esse perspicuo Aeschinis testimonio deprehendisse videor, si cum Demosthene conferatur. Asserit Aeschines pacem, ac faedera ab Atheniensibus cum Philippo 19. Elaphebolionis die sancita, tum Legatos ab Atheniensibus electos esse, qui iusiurandum ipsum a Philippo exigerent, subditque: ἤδη δὲ ἡμῶν κεχειροτονημένων ἐπὶ τὰς ὅρκους, ὅπω δὲ ἀπηρκοτων ἐπὶ τὴν ὑςέραν πρεσβείαν, ἐκκλησία γίνεται, ἐν ἧ Δημοσθένης λαγχάνει προεδρεύειν (2)... Δημοσθένης ἐν τῷ δήμῳ προήδρευε τύτυ τῦ μηνὸς, εἷς ὢν τῶν πρεσβέων, ἑβδόμῃ φθίνοντος (3)... ὁ δὲ ἐπιψηφίσας Δημοσθένης ὅτι δὲ ἀληθῆ λέγω, ἀνάγνωθί μοι τίς ἦν ὁ ταῦτα γράψας, καὶ τίς ὁ ταῦτα ἐπιψηφίσας Πρόεδρος. Ψήφισμα. Πρόεδρος (4). *Iam vero nobis ad exigendum iusiurandum delectis, nondum vero ad posteriorem legationem profectis, Concio fit, in qua Demostheni obvenit ut Proëdris esset... Demosthenes, cum unus ex Legatis esset in Populo Proëdrus fuit 24. eiusdem mensis... qui suffragia perrogavit, Demosthenes.. quod autem vera dicam, recita mihi quis ista scripserit, & qui Proëdrus suffragia de istis perrogaverit. Psephisma. Proëdrus*. Doctissimus Sigo-

(1) In Suida in Proedrus. (2) Orat. de falsa Leg. pag. 257. (3) Pag. 258. (4) Contra Ctesiph. Pag. 285.

Sigonius (1) hoc ipſum Rhetoris teſtimonium indicavit ut ex Tribuum ſingulis Proëdrum aliquem electum eſſe demonſtraret; adeoque Demoſthenem non ad Prytanes, ſive contribules Proëdros, ſed ad Proëdros alios referendum eſſe putavit. Sed clariſſimo Viro ambiguus ille Aeſchinis locus impoſuit. Siquidem ex perſpicuo Demoſthenis teſtimonio, quod ipſe omnium primus teſtitui (2), manifeſtiſſime demonſtratur Demoſthenem tunc temporis Prytanem fuiſſe, adeoque Concioni cum ceteris ſibi contribulibus Proëdris praefuiſſe. Aſſerit enim Demoſthenes pace iam facta ſe decreviſſe ut Legati V. eligerentur, qui iuſiurandum a Philippo reciperent; idque ſancitum aſſerit *ἐπὶ Ἄρχοντος Μνησιφίλυ Ἑκατομβαιῶνος ἕνῃ κ̇ νέᾳ, φυλῆς πρυτανευύσης Πανδιονίδος*, ſive ut legendum eſſe iam demonſtravi (3), *Ἐλαφηβολιῶνος ἐννάτῃ φθίνοντος* (4), cum praeſertim Volſius (5) in veteri Codice non *ἕνῃ κ̇ νέᾳ*, ſed *ἕνῃ* ſolum invenerit: ***Archonte Mneſiphilo, vigeſima ſecunda Elaphebolionis die, Pandionide Tribu Prytaniae munus obeunte***. Itaque, ſi Pandionis Tribus ***vigeſima ſecunda***, Elaphebolionis die Prytaniae munere fungebatur, perſpicuum eſt ſane quod etiam 24. eiusdem menſis die Pritaniae munus obire debebat, cum VIII. Prytaniae tempus a 14. Elaphebolionis ad 19. Munichionis diem extendatur (6). Ergo Demoſthenes, qui ***Paeanienſis*** erat, adeoque in Tribu ***Pandionide*** cenſebatur, non ſecundi, ſed primi generis Proëdrus eſſe debuit. Quinetiam ad Pandionidem ipſam ſpectaſſe, ideoque Demoſtheni contribules eſſe putaverim Proëdros illos, quos ibidem Aeſchinas *τὸς Δημοσθένυ συμπροέδρυς* (7) ***Demoſtheni ſiynproëdros*** appellat: quemadmodum antea dixerat quod in eadem ipſa Concione *Ἀλεξίμαχος ὁ Πηληξ δίδωσιν ἀναγνῶναι ψήφισμα τοῖς προέδροις: ἀναγνωσθέντος δὲ τῶ ψηφίσματος, ἀνάςας ἐκ τῶν Προέδρων Δημοσθένης ὐκ ἔφητὰ ψήφισμα ἐπιψηφιεῖν* (8) ***Aleximachus Pelex decretum Proëdris legendum praebet; quo lecto ſurgens ex Proëdris Demoſthenes negavit ſe decretum illud ſuffragii permiſſurum.*** Video quidem ***Proëdri*** nomine Prytanem illum hic deſignari, qui tunc Epiſtatae munere fungebatur, quod ambiguis exemplis aliis Sigonius conieceret, quippe quae facile ad ſecundi generis Proëdros referri

(1) Lib. II. c. 4. (2) Differt. II. Num. 16. (3) Differt. III. Num. 16. 17. (4) De Corona Pag. 316. (5) Pag. 453. (6) Vid. Differt. III. Num. 9. (7) Aeſch. de Falſ. Legat. Pag. 258. (8) Ibi 257.

ri possint. At quamvis etiam *Proëdri* nomine aliquando *Epistata* intelligatur, quis aperte non videat id alia de causa fieri, non potuisse, nisi quod ille ex contribulibus Proëdri electus erat; ut proinde merito veluti ipsorum princeps, excellentia quadam, *Proëdrus* vocaretur quemadmodum prorsus Epistatam ipsum aliquando *Prytanem* a Thucydide, ipsoque Demosthene vocatum esse ostendemus, quod ille ex Prytanibus electus esset, caeterisque Prytanibus, aut contribulibus praesideret.

IX. Quandoquidem vero perspicuo Aeschinis testimonio demonstravi quod Proëdrorum contribulium princeps, sive Prytaniae Epistata ἐπιψηφίζειν consueverat, accuratius adhuc ostendisse iuverit id muneris ad Prytaniae Epistatam in Senatu spectasse; simulque exponere quid eiusmodi voce intelligi hic debeat, cum plerique Interpretum, ac Dodvellus ipse vocem hanc minus accurate, ut opinor, reddiderint. Alii nimirum, ut Prideauxius (1) ἐπιψηφίζειν nihil esse putarunt nisi *sententias*, sive *suffragia colligere*; alii, ut Ficinus (2), *computare suffragia*; alii vero ut Lambinus (3), ac Dodvellus ipse *suffragia confirmare*, vel *rata facere*. Etenim, inquit ille *Decem Prytanes, qui Populum in suffragia mittebant, Proëdri appellati; & qui reliquis Proëdris praesidebat, proinde merito Symproedrus, is Epistates eodem Attico more audiebat, recte ipse ἐπιψηφίσας post Populo iam commissa suffragia* (4): quod celebri Iosephi testimonio confirmari posse arbitratur. Quo certe loci Dodvellus, ut id obiter moneam, perspicue sibi repugnat: quippe qui dixerit decem Prytanes, sive contribules Proëdros Populum in suffragia mittere; cum tamen alibi existimaverit *horum Proëdrorum contribulium usum deinde nullum fuisse; cum non alium in finem designarentur Proëdri hi priores, quam ut ex illis seligerentur Epistatae* (5). Immerito quoque Proëdrorum, ac Epistatae munus ex celebri Iosephi loco deduxit; cum exemplum illud ad contribules Proëdros, ipsorumque Epistatam referri certe non possit, ut Num. 12. inferius ostendam denique, quod hujus est loci, minus accurate Dodvellus existimavit Epistatam ἐπιψηφίζειν consuevisse *post commissa iam Populo suffragia*. Etenim ἐπιψηφίζειν ipsum

 nihil

(1) Marm. Oxon. Append. Num. 3. & 4. (2) In Platon. Gorg. (3) In Orat. Esch. & Demosth. (4) Sect. 40. (5) Sect. 42.

nihil aliud erat quam Populo *suffragia committere*, *suffragii dicendi ius concedere*, *suffragia perrogare*. Perspicue id primum ex Platone deduci potest, qui Polum, & Socratem ita loquentes inducit. Πωλ. ἔπει ἐρου τινὰ τουτωνί. Σωκ. Ὦ Πῶλε, οὐκ εἰμι τῶν πολιτικῶν. καὶ πέρυσι βουλεύειν λαχὼν ἐπειδὴ ἡ φυλὴ ἐπρυτάνευε, καὶ ἔδει με ἐπιψηφίζειν, γέλωτα παρεῖχον, καὶ οὐκ ἠπιστάμην ἐπιψηφίζειν. μὴ οὖν μὴ δὲ τῶν κέλευε ἐπιψηφίζειν τοὺς παρόντας (1). Pol. *Quaere ab istorum aliquo*. Socr. O *Pole*, *equidem non sum ex bis*, *qui in Republica versantur*, & *superiori anno*, *cum Tribus mea praerogativam haberet*, hoc est Prytaniae munere fungeretur, *ac forte oporteret me computare suffragia*, & *ad concilium referre*, *concitavi risum*, *quia facere id nescivi*. *Noli ergo iubere*, *ut ad concilium praesentium referam*. Ita Demosthenes ait quod Midias impulit Πρυτανεύοντα δοῦναι τὴν ψῆφον (2) *Prytanem suffragia perrogare*: alibique de secundi generis, ut opinor, Epistata loquens ait οἱ προεδρεύοντες τῆς βουλῆς, καὶ ὁ ταῦτ' ἐπιψηφίζων Ἐπιστάτης ἠρώτων, καὶ διαχειροτονίαν ἐδίδοσαν (3) *Proëdri Senatus*, & *qui suffragia perrogavit*, *Epistata interrogarunt*, *dicendaeque sententiae ius fecerunt*: quemadmodum Plutarchus rogationem legemque memorans, quae nondum suffragiis commissa fuerat, ait μέλλοντος τοῦ Προέδρου τὸν δῆμον ἐπερωτᾶν *cum Proëdrus Populum interrogaturus*, vel *in suffragia missurus esset* (4). Haec ipsa quoque vocis significatio a Thucydide demonstratur ubi Nicias concionem ad Senatum habitam ita concludit καὶ σὺ, ὦ Πρύτανι, ταῦτα ἐπιψήφιζε, καὶ γνώμας προτίθει αὖθις Ἀθηναίοις (5) quae minus accurate latine reddidit Portus. *Tu vero*, *o Prytani*, *haec de consilii sententia confirma*, & *Athenienses de his iterum sententias roga*: cum potius, Valla ipso auctore, reddi debuerit *de integro consulito*; siquidem Nicias non pristinum Decretum confirmari, sed rescindi potius optabat. Ceterum quod hic Thucydides *Prytanis* nomine Prytaniae Epistatam designaverit Hudsonus etiam optime existimavit. At ubi clarissimus Auctor ille putavit quod hic ipse Prytaniae, sive contribulium Prytanum Epistata Πρύτανις πρῶτος *Prytanis primus* in Oxoniensi Marmore CXVI. appelletur, profecto fallitur, sive errorem, in quem Prideauxius impegerat, imprudens sequitur. Siquidem *Paternianus* ille, qui πρύτα-

(1) In Gorgia. (2) In Midi. (3) In Androtio. (4) In Aristide. (5) Lib. VI. cart. 14. vid. Lib. I. cart. 87.

πρύτανις πρῶτος in Marmore dicitur, Smyrnaeus erat, ut alibi Prideauxius ipse fatetur [1]; quemadmodum prorsus Smyrnaei erant *C. Claudius Pompeius*, *Smaragdus*, & *Claudianus*; qui in Marmoribus XXVIII & XLVI. Πρύτανεις *Prytanes* appellantur. Itaque, licet Smyrnaeorum Respublica ad Atheniensis Reipublicae formam instituta concedatur, nulla tamen ratione *Prytanes* illi ad Atheniensis Vrbis Prytanes, ipsorumque Epistatam referri possunt.

X. Quemadmodum vero perspicuis testimoniis ipsis ostenditur quid ἐπιψεφίσεως nomine intelligi debeat, ita quoque manifestissime testimoniis, & exemplis ipsis demonstratur quod ἐπιψεφίζειν ad Prytanem aliquem spectasse debuit, qui *Prytanis* a Thucydide, ac Demosthene, *Proëdrus* ab Aeschine, & Plutarcho, nominatur; longe tamen illustrius exemplis etiam ostendi potest, quae in Demosthene, ac Plutarcho deprehendi. Demosthenes: ἐπὶ πανδιονίδος πρώτης πρυτανείας, δωδεκάτῃ τῶν προέδρων, ἐπεψήφισε Ἀριστοκλῆς Μυῤῥινούσιος, Τιμοκράτης εἶπε [2]; Hic certissime rescribendum existimo ἐπὶ Πανδιονίδος πρώτην πρυτανείας δωδεκάτῃ, τῶν Προέδρων ἐπεψήφισεν Ἀριστοκλῆς . . . non modo quod Vlpianus diserte dixerit post vocem πρώτης interpungendum esse, verum etiam quod δωδεκάτῃ; vel dierum numerus non ad *Proëdros*, insolita quadam phrasi, sed ad *Prytaniam* ipsam solemni, constantique more referri debeat. Itaque Demosthenis locus ita interpunctus latine sic redditur *Pandionide* Tribuum *prima* Prytaniae munus obeunte, *duodecima* Prytaniae *die*, *ex Proëdris suffragia perrogavit Aristocles Myrrhinusius*, *Timocrates dixit*. Arystocles ille, si Myrrhinusius erat, profecto ad Pandionidem Tribum spectasse debuit, quae tunc temporis Prytaniae munus obibat. Plutarchus hoc aliud decretum exhibet. Ἔδοξε τῇ βουλῇ, μιᾷ καὶ εἰκοστῇ πρυτανείας, Δημόνικος Ἀλωπεκῆθεν ἐγραμμάτευε, Φιλόστρατος Πελληνεὺς ἐπεστάτει, Ἄνδρων εἶπε [3]. *Placuit Senatui*, *vigesima prima Prytaniae die*, *Demonicus Alopecensis Scriba fuit*, *Philostratus Palleneus erat Epystata*, *Andro dixit*. Si Prytaniae Scriba eligebatur ex Tribu, quae Prytaniae munere fungebatur, ut optime observavit Dodvellus, Antiochis Tribus praesidere tunc debuit; adeoque cum *Pallene* Populus ad Antiochidem Tribum spectaverit, Philostratus ille, qui Epista-

(1) Pag. 149. (2) Adv. Timocr. Pag. 471. (3) Vita X. Rhet. in Antiphon.

tae munus obibat, ad Tribum ipſam praeſidentem referri debet; nec alia certe de cauſa decreto praeſcribitur, vel alio ſenſu *Epiſtata* nuncupatur, niſi quod Epiſtata ἐπιψηφίζειν conſueverat; ſiquidem teſtatur Aeſchines quod Athenienſes τὺς χρονυς, κ̀ τὰ ψηφίσματα, κ̀ τὺς ἐπιψηφίσαντας ἐν τοῖς δημοσίοις γράμμασι φιλλάττυσι (1) *tempora*, *&* *Pſephiſmata*, *&* *eos*, *qui ſuffragii ius dederint*, *in publicis monumentis conſervant*, idque exemplo quoque confirmat, quod ſuperius exhibui, in quo Demoſthenes ἐπιψηφίζας, ſimulque *Proëdrus*, hoc eſt *Prytaniae Epiſtata* nominatur. Illud hic etiam ex teſtimoniis illis inferri poteſt quod ἐπιψηφίζειν idem erat ac διαχειροτονίαν διδωναι, ψῆφον δῦναι, επηρωτᾶν, λόγον προτιθέναι *dicendae ſententiae ius concedere*; *ſuffragii ferendi poteſtatem facere*, *interrogare*, *dicendi facultatem tribuere*; quamvis aliquando ſuffragia ſolum perrogari, non vero dicendi locus ac poteſtas concedi conſueverit. Hinc a Demoſthene decretum ait Aeſchines τῇ μεν προτέρᾳ τῶν ἐκκλησίων συμβυλεύειν τὸν βυλόμενον, τῇ δ' υςεραίᾳ τὺς Προέδρυς ἐπιψηφίζειν τὰς γνώμας, λόγον δὲ μὴ προτιθέναι (2) *priori quidem Concione conſulere volenti licere*; *ſequenti vero Proëdros ſententias perrogare*, *dicendique facultatem non concedere*. Ubi perſpicue apparet utrumque munus Proëdrorum fuiſſe: unde optime adnotavit Ulpianus Πρόεδροι ἐκαλῦντο οἱ πεμπόμενοι ἐν τῇ βυλῇ παρὰ τῆς πρυτανευύσης φυλῆς. ὗτοι δὲ πάλιν ἐπέμποντο παρὰ τῆς βυλῆς εἰς τὸν δῆμον προκαθεζόμενοι ἐν τῷ θεάτρῳ, διὸ κ̀ Πρόεδροι ἐκλήθησαν. ἠρώτων τον δῆμον εἰ δοκεν αὐτοῖς ἐπισκεψασθαι. οἱ δὲ ἦρον τὰς χεῖρας (3) *Proëdri vocabantur ii*, *qui in Senatum a Tribu praeſidente mittebantur*. *Hi vero rurſus a Senatu ad Populum mittebantur primum in theatro locum occupantes*, *unde & Proëdri dicebantur*. *Populum interrogabant num placeret illi deliberare* ... *interrogati vero manus elevabant*. Quo certe loco utrumque Proëdrorum genus temere fortaſſe confudiſſe videtur Vlpianus: perinde quaſi iidem, eiusdemque generis Proëdri fuerint, qui res in *Senatu*, ſimulque in *Populo* gerendas proponerent, adeoque Senatum ipſum, ſimulque Populum in ſuffragia mitterent; cum ſuffragia *in Senatu* perrogare ad *Prytaniae Epiſtatam*, eiuſque contribules Proëdros pertineret, ut eximio Plutarchi loco manifeſtiſſime demonſtravi,

ſuffra-

(1) De Falſa Legat. Pag. 258. (2) De Falſa Legat. Pag. 255. (3) In Midian. vid. Schol. Aeſchyl. in ſupplic.

suffragia vero a Populo perrogare, resque in Concione gerendas curare ad Proëdros potius non contribules fortasse spectaverint, ut mox ostendetur.

XI. Ac certe quod posteriores hi Proëdri ex variis Tribubus aliis electi admitti debeant, perspicuis adeo Veterum testimoniis demonstratur, ut in describendis illis Sigonius, Petavius, ac Dodvellus mirifice conspirent. Certius hic tamen argumentum, & exemplum aliud addidisse inverit, ut insignis illa Proëdrorum varietas confirmetur. Demosthenes hoc Decretum exhibet: Ἐπὶ Νικοκλέυς Ἄρχοντος Βοηδρομιῶνος ἕνῃ κ̀ νέᾳ .... πρυτανείᾳ φυλῆς Ἱπποθοωντίδος, Ἀρισοφῶν Κολυττεὺς Πρόεδρος ἔιπεν (1). *Nicocle Archonte trigesima Broëdomionis die .... in prytania Tribus Hippothoontidis, Aristophon Colytteus Proëdrus dixit*. Itaque sive Colyttus ad Erechtheidem, sive potius ad Aegeidem Tribum spectaverit (2), perspicuum est tamen quod Hippothoontidis esse non potuit, adeoque Aristophon ille secundi generis Proëdrus esse debuit. Ita quoque ad Proëdros ipsos non contribules referendum esse putaverim quod in alio Psephismate legitur apud Gruterum (3) δεδόχθαι τῇ βυλῇ τὺς λαχόντας Προέδρυς εις τὴν ἐπιυσαν ἐκκλησίαν χρηματίσαι περὶ τύτων, γνώμην δὲ ξυμβαλλέσθαι τῆς βυλῆς εἰς τὸν δῆμον ὅτι δοκεῖ τῇ βυλῇ σεφανῶσαι Εὔβυλον *Placuit Senatui, ut Proëdri, qui in proxima Concione electi fuerint, de his rebus respondeant, Senatusque sententiam ad Populum referant, quod placeat Senatui coronari Eubulum*: etenim perspicua verborum series ostendit quod Proëdri illi eligendi forent, ubi proxima concio perageretur. Quod vero ex Proëdris etiam istis non contribulibus Epistata quidam eligeretur, facile contra Dodvellum, atque Emmium (4), ex variis Veterum testimoniis inferri fortasse poterit. Ac initio quidem id innuere videtur Demosthenes, ubi effraenam Aristogitonis audaciam exaggerans ait ὐ Πρύτανις, ὐ κήρυξ, ὐκ Ἐπισάτες, ὐκ η προεδρεύυσα φυλὴ τύτυ κρατεῖν δύναται (5) *non Prytanis, non praeco, non Epistata, non praesidens* in Tribunali (6) *Tribus eum coercere potest*. Certe *Prytanis* nomine non alium quam Prytaniae, vel contribulium Proëdrorum Epistatam a Demosthene, aliisque [illegible] pluri-

(1) De Corona Pag. 323. (2) Vid. Differt. V. Artic. 79. (3) Pag. 405. Numer. I. Vide Differt. VIII. Numer. 32. & Montfauc. Diar. Italic. Pag. 43. (4) De Republ. Athen. Pag. 42. (5) Contra Aristog. Ar. I. Pag. 502. (6) Vid. Aesch. in Timarch.

pluribus designari iam vidimus : quemadmodum etiam ubi Demosthenes ipse ait φέρε γὰρ πρὸς Διὸς ἐςιν ὅςις ἂν ἢ Πρόεδρός ποτ' ἐπεψήφισεν, ἢ Πρύτανις τύτων τί (1); *age vero per Deos, estne vel Proëdrus, vel Prytanis, qui tale quid unquam suffragiis permiserit? Prytanis* nomine Prytaniae Epistatam appellavit. Ergo, si Demosthenes hic *Epistatam a Prytane* distinguit, non Prytaniae, sed alterius generis Epistatam indigitavit, qui nimirum ex Proëdris non contribulibus eligeretur. Clarius, ut opinor, id etiam ex Aeschine deduci potest. Siquidem ille ut ostenderet solemnem ritum, quo leges Athenis abrogari consueverant, ait νόμος κελεύει τὺς Πρυτάνεις ποιεῖν ἐκκλησίαν ἐπιγράψαντες Νομοθέτας, τὸν δὲ Ἐπιςάτην τῶν Προέδρων διαχειροτονίαν διδόναι τῷ δήμῳ, καὶ τὺς μὲν ἀναιρεῖν τῶν νόμων, τὺς δὲ καταλείπειν (2). *Lex iubet Prytanes Concionem indicere, inscriptis Legumlatoribus, Epistatam vero Proëdrorum suffragia a Populo perrogare; legumque aliquas* ita *abrogandas, alias* vero *retinendas esse*. Eiusmodi vero *Proëdrorum Epistatam*, qui hic ab Aeschine memoratur, ex Proëdris 9 non contribulibus electum esse ex ipso legis contextu deprehendisse videor. Itaque lex ita conspicitur: Ἐὰν δέ τινες τῶν νόμων τῶν κειμένων ἀποχειροτονηθῶσι, τὺς Πρυτάνεις, ἐφ' ὧν ἡ ἐπιχειροτονία γένηται, ποιεῖν περὶ τῶν ἀποχειροτονηθέντων τὴν τελευταίαν τῶν τριῶν ἐκκλησιῶν. Τὺς δὲ Προέδρυς, οἳ ἂν τύχωσι προεδρεύοντες ἐν ταύτῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, χρηματίζειν ἐπάναγκες πρῶτον μετὰ τὰ ἱερὰ περὶ τῶν Νομοθετῶν . . . Ἐὰν δ' οἱ Πρυτάνεις μὴ ποιῶσι τὴν ἐκκλησίαν, ἢ οἱ Πρόεδροι μὴ χρηματίσωσι, ὀφείλειν τῶν μὲν Πρυτανέων ἕκαςον χιλίας δραχμὰς, τῶν δὲ Προέδρων ἕκαςον ὀφειλέτω τετταράκοντα δραχμὰς (3). *Si quae receptae leges improbatae fuerint; Prytanes, in quorum Prytania rogatio facta fuerit; de improbatis legibus postremam trium Concionum indicant; Proëdri vero, qui in ea Concione praesederint, necessario respondeant primum post sacra de Legumlatoribus . . Si vero Prytanes Concionem non habuerint, aut Proëdri non responderint, multabitur Prytanum quilibet mille drachmis, & Proëdrorum quilibet quadraginta drachmas debebit*. Si diligenter adeo, nitideque cum in muneribus obeundis, tum in paenis dandis *Proëdri* a *Prytanibus* hic distinguuntur, longe verisimilius est certe quod Proëdri ipsi Prytani-

(1) Contra Timocr. Pag. 428. (2) Contra Ctesiph. Pag. 279. (3) Demosth. Orat contra Timocr. Pag. 464.

tanibus contribules non fuerint; alioquin *Proëdri*, simulque *Prytanes*, adeoque duplici paenae obnoxii fuissent. Itaque secundi generis esse debent, quibus Prytaniae Epistata res in Ecclesiis gerendas committere cogebatur, ut Numer. 5. iam demonstravimus. Ergo, cum Aeschines Senatorem, aut civem illum, qui in lege *Proëdrus* simpliciter appellatur, *Proëdrorum Epistatam* nominaverit; idemque munus huic *Proëdrorum Epistatae* concesserit, quid in lege *Proëdro* tribuitur, quemadmodum *Proëdrus* ille ad Tribum praesidentem referri non potest, ita quoque nec ille *Proëdrorum Epistata* ad Tribum ipsam spectare poterit. Denique hic ipse Proëdrorum non contribulium Epistata, nisi mea me fallit opinio, ex alio Demosthenis loco satis aperte deduci potest. Etenim Orator ille de Psephismate loquens, quod sine senatus *praeconsulto* Populi suffragiis commissum fuerat, ait ταῦτ' ἐχήρετο ὁ Ἐφισάτης, διαχειροτόνησεν ὁ δῆμος: ἔδοξε . . . . . οἱ δροεδρεύοντες τῆς βυλῆς, κ̧ ὁ ταῦτ' ἐπιψηφίζων Ἐπισάτης ἠρότων, κ̧ διαχειροτονίαν ἐδίδοσαν (1) *baec innterrogavit Epistata, Populus suffragia tulit, visum est . .. praesidentes Senatui, & qui suffragia perrogavit Epistata, interrogarunt, dicendaeque sententiae ius fecerunt*. Quod hic non primus ille Prytanum, vel contribulium Proëdrorum Epistata, sed alius ille exprimatur, qui ex Proëdris 9. non contribulibus eligebatur, Harpocration ostendit, dum hunc ipsum Demosthenis locum citavit ut ostenderet Proëdros novem non contribules admittendos esse *qui res in Concione gerendas administrarent*: quod fieri certe vel explicari non poterit si Epistata, qui Populi suffragia in Concione perrogavit non ex 9. Proëdris illis, sed ex Prytanibus electus esset.

XII. Quid vero si hanc ipsam non contribulium Proëdrorum, ipsorumque Epistatae dignitatem, ac munera eodem illo Psephismate, vel exemplo demonstrem, quod Dodvellus arripuit, ut contribulium Proëdrorum, ipsorumque Epistatae munus ostenderet; simulque eximium, ac celebrem Iosephi locum hactenus depravatum emendem? Iosephus *Antiquit. Iudaic.* Lib. XIV. c. 16. sequens Decretum ab Atheniensibus in Iudaeorum gratiam factum exhibet: Ἐπὶ Ἀγαθοκλέυς Ἄρχοντος, Εὐκλῆς Μενάνδρυ Ἀλιμύσιος ἐγραμμάτευε, Μυνι-

(1) In Androtion. Pag. 418. 419.

ηχιῶνος ἑνδεκάτῃ τῆς πρυτανείας, ἐκκλησίας γενομένης ἐν τῷ θεάτρῳ τῶν Προέδρων· Ἐπεψήφισε Δωρόθεος Ἀρχιερεύς, καὶ οἱ συμπρόεδροι τῷ δήμῳ, quae Hudronus (1) ita reddidit: *Archonte Agathocle, Eucles Menandri Alimusius Scribam agebat Munichionis mensis undecimo die Prytaniae, habito Praesidum concilio in theatro. Dorotheus Pontifex Populum in suffragia misit, caeterique Praesides eius Collegae*: eademque prorsus interpunctio, & interpretatio in Vsserio conspicitur (2). Perspicuum est tamen quod hoc etiam loci rescribi debet ἐκκλησίας γενομένης ἐν τῷ θεάτρῳ Τῶν Προέδρων ἐπεψήφισεν. *Concione in Theatro congregata... Ex Proëdris Populum in suffragia misit Dorotheus...* Etenim, ut exempla superius exposita omittam, nulla Proëdrorum concio, sive concilium effingi potest. Doctissimus vero Dodvellus in hoc illustri, celebrique Psephismate, veluti perspicuo, certoque exemplo, non modo Prytaniae Epistatam, eiusque contribules Proëdros, verum etiam ipsorum munera, quin & Pseudeponymos etiam Archontas se deprehendisse gloriatur. Itaque, cum Decretum ipsum exscripsisset, subdit: *Certe qui* Ἀρχιερεύς Sacerdos maximus *in Psephismate Iosephi, is non alius ab eo fuisse videtur, qui olim Prytanum Epistates appellari solebat... Decem Prytanes, qui Populum in suffragia mittebant, Proëdri appellati, ut docet Prologus in Demosthenem contra Androtionem: & qui reliquis Proëdris praesidebat, proinde merito Symproedrus, is Epistates eodem Attico more audiebat; recte ipse* ἐπεψήφισας Decreta rata faciens, *post Populi iam commissa suffragia* (3). Haec ipsa quoque Dodvelli verba, & hypothesis ab Havercampio probantur, atque ad laudatum Iosephi locum proferuntur. Petavius verò Dorotheum illum Epistatam esse putavit (4); sed quamvis ille duplex Epistatarum genus agnoverit (5), cuinam ex illis adscribi debeat, ignoravit. Ego vero, Dodvelli, Petavii, aliorumque doctissimorum hominum pace, quolibet pignore contenderim in Iosephi textu non Ἀρχιερεύς, sed Ἐρεχθιεύς, vel Ἐρχιεύς legendum esse: adeoque Dorotheum illum contribulium Proëdrorum Epistatam esse non posse. Suspicionem hanc mihi primum iniecerant exempla plurima, quibus hac in voce saepissime erratum esse iam videram, ut pro Ἐρεχθιεύς, vel

(1) Loc. citat. Ioseph. (2) De Anno Solar. Maced. pag. 7. (3) Dissert. III. sect. 40.
(4) Doctr. Temp. Lib. I. c. 30. (5) Lib. I. c. 2.

vel Ἐρχιεύς alicubi Ἀρχιεύς, alibi Ἀρχιερεύς rescriptum fuerit. Sic apud Aeschinem (1) legebatur Θράσων ὁ Ἀρχιεύς *Thraso Archiensis* ubi Palmerius optime restituit Ἐρχιεύς *Erchiensis* (2). Ita prorsus in Laertio (3), & Stephano (4) Ἀρχιεὺς *Archiensis* legebatur, ac utrobique Casaubonus rescribendum esse demonstravit Ἐρχιεύς *Erchiensis*. Sic, ut pluribus exemplis aliis abstineam, apud Plutarchum legebatur Ἰσοκράτης Θεοδώρυ μὲν ἦν παῖς τῦ Ἀρχιερέως (5) *Isocrates Theodori quidem Sacerdotis maximi filius erat*: ubi Meursius (6) corrigendum esse putavit Ἐρεχθιέως *Erechtiensis*, vel Ἐρχιέως *Erchiensis*; denique in Epistolis (7), quae sub Themistoclis nomine circumferuntur, legitur Λεώτης ὁ Ἀρχιερεύς, καὶ Λύσανδρος ὁ Σκαμβωνίδης, καὶ ὁ Πρινάπης ὁ Πρασιεύς *Leotes Sacrorum Antistes*, *& Lysander Scambonides*, *& Prinapes Prasiensis*: ubi iampridem rescribendum monui Λεωτης ὁ Ἐρχιεὺς *Leotes Erchiensis*. Deinde vero coniecturam hanc meam ex solemni Psephismatum forma confirmari posse conspexi, in quibus Proëdrorum, sive Epistatarum, sive Scribarum nomen, & Populus, aliquando Pater etiam exprimitur; nullibi vero, quod noverim, ipsorum dignitas, nisi ad Concionem illa spectaverit, indicatur. Denique, ne coniecturis aliis hic immorer, sequioribus quidem temporibus, Caesarumque aetate Ἀρχιερέως *Sacerdotis maximi* nomen, ac dignitas in Atticae monumentis (8) occurrit, ut superius Num. 2. observavi; ac Olympiade CLXXXIII. qua Decretum illud a Iosepho memoratum, editum fuit, nullus omnino Ἀρχιερεύς, nulla *Sacerdotis maximi* dignitas Athenis conspicitur; & quamvis ἀρχιερεῦντος nomen, in corruptis quibusdam codicibus pro ἀρχιθεωροῦντος apud Demosthenem (9) offendatur, Ἀρχιερέως tamen vox a nullo prorsus Attico Scriptore usurpatur. Quod si eximium hunc Iosephi locum iam inde a Rufini quoque temporibus depravatum probe sic emendaverim, ut in illo non Ἀρχιερεὺς *Sacerdos maximus*, vel ut Rufinus ipse latine reddidit, *Princeps Sacerdotum*, sed Ἐρεχθιεὺς *Erechtiensis*, sive Ἐρχιεὺς *Erchiensis* in posterum rescribatur, Dorotheus ille ad Aegeidem

(1) De Falsa Leg. (2) Exercit. Pag. 655. (3) Lib. II. seg. 48. (4) In Αrenia. (5) In Isocrat. (6) Pop. Attic. in Erchia. (7) Epist. 14. (8) Vid. Spon. Itiner. Tom. II. Pag. 215. (9) Adversf. Midi Pag. 401.

Tribum, cuius Populus erat *Erechtheia*, & *Eschia*, spectasse debuit; cumque Prytaniae Scriba sit *Halimusius*, adeoque ad Leontidem Tribum referri debeat, Leontis ipsa, Prytaniae munere tunc fungi debuit. Ergo Dorotheus ille ad Tribum praesidentem referri certe non poterit, sed ad Proëdros alios non contribules, veluti ipsorum princeps, ac Epistata referendus erit, qui proinde non in *Senatu*, sed in *Populo* solum suffragia perrogaverit. Illud etiam hic obiter in Petavio (1), & qui Petavii vestigiis institerat, Havercampio (2), corrigi debet, quod illi prorsus immerito in superiori Iosephi loco fortasse rescribendum esse putarunt Μουνιχιῶνος ἕνῃ κὴ νέᾳ, δεκάτῃ τῆς πρυτανείας *Munichionis trigesima, ac decima Prytaniae die*. Etenim civilis mensis, simulque Prytaniae dies tunc exprimi plerumque consueverant cum menses quidem 12. Prytaniae vero, seu Tribus 10. solum fuerant; adeoque civilis mensis dies cum Prytaniae diebus minime coniungebantur: at ubi post Olymp. CXVIII. aucto Tribuum numero, Tribuum quaelibet unico mensis spatio Prytaniae munere fungebatur, adeoque mensis, simulque Prytaniae dies eodem ordine, vel serie progrediebantur, alteruter solum vel *Prytaniae*, vel *mensis* dies exprimebatur; nisi fortasse annus ille embolimaeus esset, aut una eademque phrasi civilis mensis, simulque Prytaniae dies exprimi non posset, ut mox ostendetur. Ceterum, quamvis annus ille, quo superius Decretum editum fuit, embolimaeus existimetur, *decima* tamen Prytaniae dies cum Munichionis mensis *trigesima* coniungi non poterit.

XIII. Illustrius hic etiam exemplum, & Decretum aliud addidisse iuverit, quod a Laërtio in *Zenonis Vita* profertur, non modo ut Proëdrorum eiusmodi non contribulium, ipsorumque Epistatae munus accuratius ostendatur; verum etiam ut insignis ille, simulque mirifice perturbatus Laërtii locus a variis mendis, quae irrepserant, si fieri id quidem poterit, emaculetur; Ἐπὶ Ἀῤῥενίδου Ἄρχοντος, ἐπὶ τῆς Ἀκαμαντίδος πέμπτης πρυτανείας, Μαιμακτηριῶνος δεκάτῃ ὑςέρᾳ, τρίτῃ κὴ εἰκοςῇ τῆς πρυτανείας, ἐκκλησία κυρία τῶν προέδρων ἐπεψήφιζεν, Ἵππων, Κρα-

(1) Lib. I. c. 30. (2) In notis ad Ioseph.

Κρατιςοτέλης, Ξυμπετέων, καὶ οἱ συμπρόεδροι, Θράσων Ἀναχαιεὺς εἶπεν (1). *Sub Arrhenide Archonte, Acamantide Tribu Prytaniae munus quinto loco obeunte, Maemacterionis mensis decima extrema die, vigesima tertia Prytaniae die, Concio legitima Proëdrorum decrevit. Hippo, Cratistoteles, Xympeteon, & Collegae Proëdri, Thraso Anacaeus dixit.* Errores hic aliquos optime Casaubonus (2), laudatoque Casaubono Meursius (3) sustulit, ubi legendum monuit Ἵππων Κρατιςοτέλους Ξυμπετέων *Hippo, Cratistotelis* filius *Xympeteon:* idque in Basileensi editione, regioque Codice *recte legi* notat Menagius (4). Ego vero locum hunc, adhuc inquinatum esse putaverim; primumque legendum esse existimo ἐκκλησίᾳ κυρίᾳ, τῶν Προέδρων ἐπεψήφιζεν Ἵππων... *in concione stata, ex Proëdris suffragia perrogavit Hippo...* ut nimirum τῶν προέδρων *Proëdrorum*, atque ἐπεψήφιζεν *suffragia perrogavit* non ad Ecclesiam ipsam, sive Concionem, ut Meursius, Casaubonus, Menagius, aliique omnes putarunt, sed ad Hipponem referatur. Certe, si verbum illud ad Ecclesiam referri debeat, sensus omnino mutilus, ac hiulcus erit; nec Hipponis nomen aut cum superioribus, aut cum sequentibus etiam verbis haerere, apteque coniungi poterit. Itaque ἐκκλησίᾳ κυρίᾳ, *Concione stata*, rescribi debet: quod ipsa verborum textura, sensus perspicuitas, & solemnis etiam aliorum Psephismatum formula omnino postulat, quorum exempla plurima iam opportunius exposui. Sic ut exemplum aliud hic proferam in veteri Marmore legitur Ἐπὶ Ἀριςαίχμου Ἄρχοντος, Γαμηλιῶνος δεκάτῃ ἱςαμένου, ἐκκλησίᾳ κυρίᾳ ἐν τῷ ἐκκλησιαςηρίῳ, Μένανδρος Μενάνδρου Μελιτεύς εἶπεν (5) *Aristaechmo Archonte, Gamelionis decima* die, *Ecclesia stata in legitimo Concionum loco* convocata, *Menander Menandri* filius *Meliteus dixit.* Quod si ἐπεψήφιζεν *suffragia perrogavit* non ad Ecclesiam, sed ad Hipponem potius, eiusque Collegas Proëdros manifestissime referri debet, quis aperte non videat, quod Hippo ille, cum *Xympeteus* esset, adeoque in *Cecropide* Tribu contineretur, ad *Acamantidem* Tribum, quae tunc temporis Prytaniae munere fungebatur,

Nn 2 spe-

(1) Lib. VII. seg. 10. (2) Ad Laert. loc. cit. (3) Popul. Attic. in Xypéte. (4) Ad Laert. loc. cit. (5) Grut. Pag. 405. num. 1. & Montfauc. Diar. Italic. Pag. 43.

ſpectare certe non poterat; ideoque ἐπιψηφίζειν in Concione, hoc eſt *ſuffragii ius in Concione concedere*, ſive Populum *in ſuffragia mittere* non ad Prytaniae Epiſtatam, eiuſque contribules Proëdros, ſed ad novem Proëdros alios ipſorumque Epiſtatam ſpectaſſe debuit? Video quidem ſuperiorem Laërtii locum adeo depravatum, & perplexum eſſe, ut non immerito ſuſpicari quis poſſit vel in menſis, vel in Tribus nomine, & numero peccatum eſſe: quemadmodum certe error aliquis in menſis, vel Prytaniae dies irrepſit, ut doctiſſimi proinde Viri in illo corrigendo ſedulam, ſed inutilem tamen, ut opinor, operam collocaverint. Etenim Scaliger (1) δεκάτην ὑςέραν latine *vigeſimam* reddidit; neque tamen eſt aſſequutus qui *vigeſima* menſis dies cum *vigeſima tertia* Prytaniae die coniungi potuerit; cum praeſertim ipſe Prytanias omnes unico menſis ſpatio circumſcribi putaverit. Petitus (2) δευτέρᾳ καὶ τριακοςῇ *trigeſima ſecunda* reſcribi voluit: quod Prytanias adhuc 35. dierum ſpatio conſtare crediderit, ſimulque δεκάτην ὑςέραν una cum Scaligero *vigeſimam* interpretatur. Petavius cum Maemacterionem menſium *quartum* eſſe intelligeret, *quintam* Prytaniam cum illo cohaerere non poſſe videret, adeoque concludit Prytanias tunc aliunde, quam a civilis anni, vel Hecatombaeonis menſis initio, proceſſiſſe (3). Dodvellus hinc veterem Tribuum, vel Prytaniarum ſeriem perturbatam eſſe deducit quod Acamantis ex *ſeptimo* in *quintum* locum migraverit, ceteraſque tamen ambages, quae dirimendae ſupererant, intactas reliquit (4). Brukerus denique *Valde timere* ſe dicit *ut non Rhetoris potius alicuius, quam Athenienſium, illud Decretum opus ſit* (5). Si quid ego tamen coniecturis hic aſſequor, in eximio Laërtii loco non Tribus non menſis nomen, non Prytaniae numerus, non menſis dies eſt depravatus; ſed in Prytaniae diebus ita numerus corrigi, mutarique debet, ut μιᾷ καὶ εἰκοςῇ, *vigeſima prima*, ſive ὀγδόῃ *octava* reſcribatur. Etenim, ut hinc exordiar, δεκάτη ὑςέρα non *vigeſimam*, ut falſo putavit Scaliger, & Petitus, ſed *vigeſimam primam* menſis diem ſignificat, quae δεκάτη φθίνοντος

(1) De Emend. Temp. Lib. IV. Pag 263. (2) Eclog. Chron. c. 5 (3) Doctr. Temp. Lib. II. c. 1. in Notis. (4) Differt. III. Sect. 32. (5) Hiſtor. Philoſ. tom. 1. Pag. 901.

τος decima desinentis mensis dicebatur : idque obscurius quidem Hesychius (1), sed perspicue tamen Vlpianus, & Aristophanis Scholiastes docent, quos opportune Dissert. II. Num. 15 iam protuli. Quod vero Prytania *quinta* cum Maemacterione mense coniungatur, id, ut opinor, argumento esse poterit quod Zenonis aetate Maemacterion ex *quarto* iam in *quintum* locum migraverat. Quamvis enim obscurum sit qua id aetate inceperit, compertum est tamen id aliquando demum obtinuisse (2); nec a vero plurimum dissidet id Olymp. CXVIII. contigisse, qua plurimas mutationes alias in mensium nominibus invectas esse Plutarchus (3) testatur. Quinetiam, ne hic quidpiam dissimulem, vehemens mihi suspicio iampridem insedit quod Maemacterion ipse *quintum* semper in mensium ordine locum occupaverit, atque Aristotelis testimonia, quibus Atticorum mensium series a Petavio contexta, Dodvello, ceterisque Scriptoribus omnibus probata innititur, tanti fortasse non sint, ut ipsorum praesidio celeberrima haec quaestio perspicue dirimatur. Sed accuratius, & opportunius haec exponentur in Dissert. XII. ubi de Atheniensium, aliorum Populorum mensibus, ipsorumque ordine differetur. Interim vero, supponi facile poterit Maemacterionem tunc saltem temporis *quintum* iam locum obtinuisse; ut facile proinde cum *quinta* Prytania coniungi potuerit. Quod autem ad mensis, ac Prytaniae dies in Psephismate memoratos attinet, si annus ille, quo Decretum illud editum fuit, communis erat, *vigesima prima* civilis mensis dies cum *vigesima prima* Prytaniae die accuratissime coniungi debuit. Sed quia mensis dies peculiari quadam phrasi *δεκάτη ὑςέρα* *decima posterior*, sive *δεκατη φθίνοντος* *decima desinentis* dicebatur, eademque phrasis *vigesimam primam* Prytaniae diem exprimere non poterat, Prytaniae dies *μιᾷ κὶ εἰκοςῇ* *vigesima prima* dici debuit, ut in Plutarchi quoque Decreto factum conspicitur (4). Sin vero annus ille embolimaeus erat, adeoque sex primis Prytaniis, quae mensium instar, alterne 30. & 29. dierum erant futurae, *tres* dies adiuncti fue-

(1) In Decate. (2) Vid. Dissert. II. Num. 8. (3) In Demetr. (4) Supra Num. 10.

fuerint, tunc *quintae* Prytaniae initium in 13. Maemacterionis diem incidisset; ideoque 21. mensis dies cum 9. Prytaniae die coniungeretur; ac in Laërtii textu *ἐννάτη nona* rescribendum esset. Nihil hic tamen in tanta rerum obscuritate, temere definire nunc velim; sed utramque solum ex coniecturis istis proponere libuit; cum praesertim coniecturas alias a Doctissimis Viris propositas longe liberiores, aut manifeste falsas esse deprehenderim.

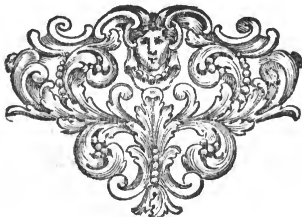
XIV. Sed, ut ad Epistatas iterum, ipsorumque munera tandem revertar, si duo Iosephi, Laërtiique Psephismata cum Plutarchi Psephismate, atque Aeschinis testimonio conferantur, iam nullus dubitandi locus supererit quin *ἐπιςατεῖν Epistatae munere fungi*, *ἐπιψηφίζειν ἐν τῇ βυλῇ suffragia in Senatu perrogare* ad Prytanum, sive contribulium Proëdrorum Principem, hoc est ad Prytaniae Epistatam spectaverit; sed *ἐπιψηφίζειν ἐν τῷ δήμῳ Populum in suffragia mittere* ad solum Epistatam illum referri debeat, qui ex Proëdris aliis non contribulibus eligebatur. Quo plane fieri potuisse, riteque exinde inferri posse videtur ut res in Senatu quidem gerendas proponere, Senatores ipsos in suffragia mittere, ad contribules Proëdros spectasse debuerit; res vero in Populo, sive Concione gerendas curare, Senatus Decretum, seu praeconsultum ad Populum referre, Populum ipsum interrogare, suffragii ius ipsi concedere, suffragia recensere posteriores alii Proëdri non contribules consueverint. Ingenue tamen fatendum est aliqua Veterum testimonia, & exempla quoque subinde occurrere, quae discrimen illud facile perturbent; ut in Vlpiani, aliorumque testimoniis apparet, quae superius exhibui. Hinc optime, modesteque Sigonius ubi dixisset quod *Epistata totius Collegii nomine, quae essent in Senatu discutienda, proponebat*: quod *Prytanum aliquis de Decreto suffragium Senatoribus permittebat*, caute adiecit fortasse *singulos Prytanes separatim de singulis rebus vel volentibus, vel invitis Collegis retulisse* (1): ambiguum nempe, obscurumque esse num semper Epistata suffragia perrogavit, vel solius Epistatae nomine suffragii ferendi, dicendaeque Sententiae ius con-

(1) Lib. II. c. 3.

concederetur. Certe, ut insigne exemplum unum hic proferam, Socrates asserit se contribulium Prytanum Decreto palam aliquando obstitisse, dum Senatoris, ac Prytanis munere fungeretur; ait enim: Ε'γὼ γὰρ ἄλλην μὲν ἀρχὴν ὐδεμίαν πώποτε ἦρξα ἐν τῇ πόλει. ἐβύλευσα δὲ, ϗ ἔτυχεν ημῶν ἡ Φυλὴ Α'ντιοχὶς πρυτανευύσα ὅτε ὑμεις τὺς δέκα Στρατηγὺς ἐβυλεύσασθε ἀθρόυς κρίνειν.... τότ' εγὼ μόνος τῶν πρυτανέων ἠναντιώμην ὑμῖν..... ϗ ἐναντία ἐψηφισάμην (1): *Ego enim nullo unquam magistratu in civitate functus sum; nisi quod Senatoris munus obivi. Contigit autem Tribum meam Antiochidem eo tempore Prytaniae munere fungi, quo vos decem Strategos omnes simul damnare decrevistis...... tunc ego solus ex Prytanibus omnibus vobis obstiti, & contraria vobis decrevi* (2). Quin etiam Xenophon, qui gravissimas turbas illas accurate describit, suffragia a Populo, aliter quam Senatui videretur, tunc perrogata, seu lata fuisse testatur. Quandoquidem ergo perplexitas aliqua in veteribus hac in parte reperitur, illud in primis huic dirimendae observandum esse putaverim quod in Atheniensis Senatus, sive Reipublicae forma definienda veterum Scriptorum testimonia Lexicographis, ac Scholiastis praeferri merito debent; adeoque, si recentiores illi a Veteribus fortasse diffideant, facile negligi vel emendari etiam debent. Illud hic etiam observasse iuverit quod varietas aliqua in Proëdrorum, ac Epistatarum muneribus variis subinde temporibus irrepsisse potuit: quemadmodum certe in Concionum numero, aliisque id genus contigisse iam diximus. Observari denique poterit quod Decreta plurima tum in Senatu, tum in Ecclesiis contra leges, veteremque morem interdum edita memorantur: ut Demosthenes a Timocrate, Androtione, aliisque pluribus legitimum morem in ferendis legibus, cogendisque Ecclesiis mirifice perturbatum esse conqueritur; quod in superiori quoque Socratis, vel Xenophontis exemplo factum manifeste conspicimus. Itaque mirari plane non possumus si munus aliquod, quod ex legum praescripto ad civem aliquem spectasse debuerat, ab alio cive temere aliquando usurpatum videatur. Si tamen varie-

(1) In Apolog. (2) Rer. Graec. Lib. I. in fin.

rietates, ac perturbationes illae, quae temere ſolum, ac aliquando irrepſere, ſeponantur, atque legitima, ſimulque conſtans Proëdrorum, ac Epiſtatarum diſtinctio, ipſorumque munera ex antiquioribus Scriptoribus inquirantur, non alia certe accuratior Athenienſis Senatus, Eccleſiaeque forma deſcribi fortaſſe poterit quam quae Petavio, Sigonioque ducibus a me ſuperius expoſita longeque, ut opinor, melioribus argumentis confirmata, ac illuſtrata quoque conſpicitur.

DIS-

DISSERTATIO VII.

S Y N O P S I S.

I. *Duplex Archontum Atheniensium genus admitti debet, quorum nomina Fastis, atque Decretis inscripta fuerint; adeoque Eponymi censeri solent.* II. *Haec Eponymorum Archontum varietas, atque distinctio Meursio, aliisque pluribus incomperta fuit. Hinc maxima in Meursii Fastis ambages, atque perplexitas indicatur.* III. *Palmerius hanc omnium primus, deinde Dodvellus etiam observavit. Duplex Palmerii hypothesis; simulque universa Dodvelli sententia declaratur.* IV. *Singula Dodvelli argumenta proferuntur, quibus Pseudeponymos Archontes illos Prytaniarum Epistatas fuisse contendit; atque discrimen exponitur, quo Archontes Eponymos a Pseudeponymis ille distinguendos esse opinatur.* V. *Argumentis illis occurritur, & contra Dodvellum ostenditur Prytaniarum Epistatas Archontis nomine decorari non potuisse.* VI. *Eponymorum, ac Pseudeponymorum Archontum discrimen a Dodvello excogitatum exemplis impugnatur. Plutarchi autoritas contra Dodvellum asseritur.* VII. *Exemplis etiam ostenditur Archontes illos, qui variis Decretis inscribuntur, Epistatas, in ea Prytaniarum serie, quam Dodvellus admiserat, haberi non posse.* VIII. *Argumentis aliis demonstratur Epistatarum nomina Decretis illis inscribi non potuisse.* IX. *Dodvelli sententia de Servatorum Sacerdotibus in Antigoni, Demetrique honorem institutis impugnatur.* X. *Alia Dodvelli hypothesis, & coniectura tum rationibus, tum exemplis etiam, ac Veterum testimoniis refellitur.* XI. *Pseudeponymos Archontes illos, qui Decretis apud Demosthenem inscribuntur, annuos fuisse coniecturis ostenditur.* XII. *Veros insuper Archontes habendos esse va-*

riis indiciis & argumentis asseritur. Prytaniarum Epistatae nunquam Archontis nomine insigniti fuere. Dodvelli, Meursiique error hic indicatur. XIII. *Pseudeponymos Archontes istos veris Eponymis suffectos esse Harpocrationis, Demosthenis, aliorumque testimonio suadetur. Atheniensium ritus in confirmandis, abrogandisque magistratibus exponitur.* XIV. *Pseudeponymi tamen Archontes omnes a Demosthene memorati veris Eponymis suffecti censeri non possunt. Archontes omnes exponuntur, qui uno, eodemque anno 2. Olymp. CX. imperarunt.* XV. *Pseudeponymos Archontes illos ex veris Archontibus, sive Novemviris fuisse coniecturis ostenditur.* XVI. *In hac hypothesi clarius omnia, ac felicius explicari posse demonstratur.* XVII. *Palmerii sententia de Pseudeponymis Archontibus istis iterum argumentis aliis confutatur.* XVIII. *Discrimina, vel characteres alii proferuntur, quibus Archontes vere Eponymi, Fastisque inscribendi a Pseudeponymis Archontibus aliis distingui possint.*

DIS.

DISSERTATIO VII.

De Pseudeponymis Atheniensium Archontibus.

I. SI veteres Scriptores illi, qui Atheniensis Reipublicae formam, eiusque regimen prodidere, clarius alicubi, atque uberius omnia Magistratuum discrimina, illorumque munera descripsissent, plurimae ambages illae, quae in Atticis, aliisque Graecis Auctoribus explicandis occurrere subinde solent, perspicuis eiusmodi Veterum testimoniis facile dirimerentur. Cum vero praecipua quoque Atheniensis Politiae capita pressius aliquando, vel obscurius expresserint, atque Scriptores illi, qui de rebus huiusmodi fusius, atque accuratius disseruerant, maximo Historiae detrimento temporis iniuria interciderint, plurima Scriptorum loca gravibus plerumque tenebris circumfusa esse solent, ut illa vix apte intelligi, vel explicari posse videantur. Ita ambiguum plane, doctissimisque Viris disputatum esse iam diximus, an duplex Athenis *Epistatarum*, ac *Proedrorum* genus olim fuerit; quamvis eiusmodi Proedrorum, vel Epistatarum discrimen non ambiguis fortasse Veterum testimoniis ostendi posse videatur, ut superiori Dissertatione iam demonstravi. Sed longe tamen hic gravior difficultas alia, vel controversia suboritur, an duplex etiam *Archontum Eponymorum* genus admitti debeat. Cum enim Eponymi Archontis nomen publicis Decretis inscribi, simulque Fastis adiungi soleret, ut Dissertatione I. iam diximus, suspicari certe quis poterit Archontes omnes, qui Decretis illis adscripti conspiciuntur, ita Eponymos esse oportere ut ipsorum nomina ad Eponymorum Archontum Fastos referri debeant. Sed altera tamen ex parte

 plu-

plurimos Archontes esse conspicimus, qui quamvis publicis Decretis adscripti fuerint, ideoque *Eponymi* videantur, Fastis tamen inscribi non possunt, sed ex eiusmodi Eponymorum serie prorsus expungi debent; neque tamen ullus omnino Veterum perspicue nobis ostendit quo discrimine Eponymi Archontes isti distingui debeant, ut mox opportunius ostendam.

II. Itaque mirari certe non possumus si in tanta rerum obscuritate, veterumque Scriptorum silentio Meursius in contexendis Archontum Fastis discrimen illud omnium minime deprehenderit; ideoque Eponymos Archontes omnes Fastis adscripserit. Hinc ille, si Archontis alicuius nomen in aliquo Scriptore reperit, nomenque ipsum in Diodori, vel Dionysii Fastis occurreret, unum eundemque Archontem esse putavit; ideoque ad annum illum olympicum retulit, cui in Diodori Fastis adscribitur: sin vero varietas aliqua nominibus inesse videretur, tunc ad Archontem alium a Diodoro similiter memoratum, inflexo tamen, correctoque nomine, referendum existimavit: cumque nulla prorsus affinitas, atque similitudo nominibus inesse videretur, Meursius Archontes illos Eponymos quidem, sed incertae tamen aetatis, fuisse dicit; ideoque ipsorum singulos Cap. 20. Libri IV. postremo nimirum loco, Fastis inseruit. Ita *Mnesithidem* a Demosthene memoratum unum, eundemque fuisse dicit cum *Mnesithide*, qui ad annum 4. Olymp. LXXX. in Fastis occurrit; cum tamen Mnesithides ille a Demosthene nominatus Eponymus certe non fuerit, atque Olympiade CX. imperaverit. Cum a Demosthene *Archon Polycles* memoretur, atque in Archontum Fastis anno 2. Olymp. CXVIII. *Diocles* habeatur, *Polyclem* illum unum eundemque cum *Diocle* fuisse existimat; cum tamen Polycles ille circa Olymp. CIX. Archontis munus obierit. Denique cum *Mnesiphilus Archon* apud Demosthenem ipsum occurrat, hunc Eponymum, sed ignotae aetatis, fuisse dicit Meursius; cum tamen ille nec Eponymus fuerit, nec ignotae aetatis haberi debeat, quippequi anno 2. Olymp. CVIII. imperaverit, quo *Themistocles* Eponymus Archon in Fastis reperitur, ut in Dissertatione VIII. demonstrabo.

III. Eiusmodi vero Meursii errorem, sive Eponymorum Archontum discrimen omnium primus observavit Palmerius. Cum enim illa, quae *Mnesiphilo* Archonte contigisse narrat Demo-

mosthenes, in annum 1. inciderint Olympiadis CVIII., quo Eponymus Archon erat *Theophilus*; sive potius, ut ostendi [1], in annum 2. quo Eponymus in Fastis reperitur *Themistocles*; omnesque fere Archontes illi, qui a Demosthene in Oratione *de Corona*, & *de Falsa Legatione* memorantur, iis temporibus fuisse debeant, quibus Eponymorum Archontum Fasti pleni sunt, Archontes illos a Demosthene nominatos non Eponymos esse putavit Palmerius; simulque *suspicatus est in Decretis, quae citantur a Demosthene, non notari Archontem Eponymum, sed alium ex Thesmothetis* [2]. Alibi vero Palmerius ipse, cum observasset a Laertio [3], Plutarcho [4], & Arundelliano Marmore [5] *Apsephionem* veluti Eponymum Archontem anni 4. Olymp. LXXVII. designari, simulque tamen in Diodori Fastis, & a Dionysio eiusdem anni Eponymum *Phaedonem* vocari, *utrumque verum esse credidit, & eodem illo anno Apsephionem, & Phaedonem Archontes fuisse Eponymos* existimavit; *scilicet*, inquit ille, *uno in magistratu mortuo suffectus fuit alter: & forte non me fallit coniectura* [6]. Itaque in Palmerii hypothesi duplex *Pseudeponymorum* Archontum genus admitti debet; ut alii quidem veris Eponymis morte sublatis suffecti fuerint; ideoque & ipsi Fastis inscribi possint; alii vero, quamvis Decretis inscripti sint, non vere tamen Eponymi, aut veris Eponymis suffecti vocari possint, sed Thesmothetae potius censeri debeant. Dodvellus vero [7], qui in eruditas illas Palmerii *Exercitationes*, ut videtur, minime inciderat, perspicuum illud Pseudeponymorum, Eponymorumque Archontum discrimen *nondum eruditis Viris observatum* putavit; ac Pseudeponymos Archontes illos, qui Psephismatibus inscribuntur, non veros Archontas, verisque Eponymis suffectos, aut Thesmothetas existimavit; sed solum Prytaniarum Epistatas esse contendit; variosque characteres etiam, & argumenta proposuit, quibus Archontes Eponymi a Pseudeponymis, sive, ut ait ille, ab Epistatis accuratissime distingui possint. Quamvis autem Palmerio, simulque Dodvello facile assentiar ut Archontum plurimos, qui tum a Demosthene, tum a variis etiam Scriptoribus aliis memorantur, non Eponymos esse concedam, ideoque illos *Pseudeponymos* appellaverim;

(1) Differt. III. num. 18. (2) Exercit. pag. 135. (3) Lib. II. seg. 44. (4) In Cimone. (5) Epoch. 57. (6) Exercit. Pag. 452. (7) Differt. III. sect. 40. 41.

rim; utramque tamen, Palmerii scilicet, ac Dodvelli opinionem falsam existimo; & Pseudeponymos Archontes illos neque *Thesmothetas*, neque Prytaniarum *Epistatas* esse contendo; denique characteres illos, qui a Dodvello exponuntur, falsos, ac incertos esse demonstro. Ut autem id accuratius, ac meliori quo poterit ordine ostendatur, singula Dodvelli ipsius argumenta prius exponam; deinde vero nitide ostendam quae vis, aut veri similitudo in iis reperiatur; denique confutata Dodvelli hypothesi, rationes illas, & argumenta complectar, quibus opinio mea non infeliciter, ut ego quidem existimo, defendatur.

IV. Atque, ut a primo exordiar, primum ac praecipuum fere Dodvelli argumentum (1) ex Decretis illis eruitur, quae non Eponymi Archontis, sed alterius potius nomen praeseferunt: qui certe non alius, ut Dodvellus quidem existimat, esse potuit quam Prytaniae *Epistata*; ille nimirum, qui eo die Concioni praefuit, quo Decretum ipsum editum fuerit. *Certe*, inquit ille, *Psephismatum, quae non aliis quam his Archontibus designari solebant, passim habemus exempla in Demosthene, quibus ipso Archontum titulo hi insigniuntur Epistatae: quod tamen nondum observarunt Viri eruditi. Sic in Oratione de Corona* Ἄρχων Δημόνικος. Ἐπὶ Ἄρχοντος Εὐθυκλέως. Ἐπὶ ἄρχοντος Μνησιφίλου. Ἐπὶ Μνησιφίλου Ἄρχοντος. Ἐπὶ Ἄρχοντος Ἡροπύθου. Ἐπὶ Ἄρχοντος Μνησιθείδου. Ἐπὶ Ἄρχοντος Ναυσικλέους. Ἐπὶ Ἄρχοντος Νεοκλέους. Archon Demonicus. Archonte Euthycle. Archonte Mnesiphilo. Mnesiphilo Archonte. Archonte Heropithe. Archonte Mnesithide. Archonte Nausicle. Archonte Neocle. *Inter alias certe* Πρυτάνεως Prytanis *significationes hanc etiam recenset Suidas, qua tantumdem valet quam Archon. Sic Hesychius ait* Πρύτανις. ἐπιστάτης, βασιλεὺς, ἄρχων. Prytanis, epistata, rex, archon; atque in Ἐπιστάτης vocis huius significationem exprimens ait ἄρχων Ἀθήνησι, καὶ ὁ ἐφεστηκὼς *Archon Athenis, & Praesidens. Erat ergo Archon, & quidem Eponymus*, quod ille nimirum non anno, ut veri Archontes Eponymi, sed solum Decretis nomen, temporisque notam tribueret. *Itaque cavendum ne duo hi Archontes deinceps iterum confundantur: eaque erit in posterum distinctionis nota ut quicumque in Psephismatibus memorantur, Archontes illos meminerimus nihil commune habe-*

(1) Differt. III. sect. 40.

habere cum Fastis Archontum annuorum, & frustra ibi esse quaerendos .... Itaque in rebus Senatus Archon anni intelligendus, in rebus vero Populi Archon alius, non anni, sed Prytaniae Eponymus, neutiquam ad Fastos referendus .... si tamen illis Prytaniarum Archontibus tandem concessum non sit ut qui initio anni Prytaniae praefuerit, ille anni fuerit Eponymus. Ac Eponymi quidem Archontis nomen Decretis inscribi consuevisse, dicit Plutarchus [1]. Ubi nimirum varios honores, quibus Antigonus, atque Demetrius ab Atheniensibus veluti Servatores excepti fuerant, commemorasset, ait quod Athenienses ipsi μόνοι Σωτῆρας ἀνέγραψαν θεὸς, καὶ τὸν ἐπώνυμον, καὶ πάτριον Ἄρχοντα καταπαύσαντες Ἱερέα Σωτήρων ἐχειρότονουν κατ' ἐνιαυτὸν ἕκαστον. Καὶ τῦτον ἐπὶ τῶν ψηφισμάτων καὶ τῶν συμβολαίων προέγραφον. *Soli servatores Deos inscripserunt, abrogatoque patrio, Eponymoque Archonte Servatorum Sacerdotem quotannis creaverant, quem Decretis, contractibusque praescripserunt.* Sed Plutarchum ipsum hac in parte mirifice deceptum esse putat Dodvellus; & *Sacerdotes* illos *Servatorum* in Antigoni, Demetriique honorem anno 3. Olympiadis CXVIII. institutos, atque Eponymis Atheniensium Archontibus suffectos non alios fuisse dicit [2], quam Prytaniarum Epistatas, quorum nominibus Psephismata semper insigniri consueverant; quamvis id Eponymis anni Archontibus concessum esse scribat Plutarchus. *Ac non alii sunt,* inquit Dodvellus, *quam Prytaniarum Epistatae esse potuerunt, quorum mentio in Prytaniis, & in Populi Psephismatibus: Siquidem penes hos Epistatas erant anni universi conventus omnes tam Senatus, quam Populi, resque adeo utrobique gerendae .... Itaque, si Archon anni Eponymus in Senatu praesederit, ita fieri non potuit ut perpetuo praesiderent Epistatae. Potuit tamen, ut raro; cum scilicet mortuus esset, aut alia aliqua necessaria caussa fieret ne ipse adesse posset Archon ... Id tamen ut verum fuerit, non sui nihilominus magistratus tempore res in Ecclesiis gestas designabat Epistates, qui res in Ecclesiis gestas suo, ut vidimus, magistratu designavit.*

V. Qui rationes omnes, & argumenta singula accuratius inspexerit, quibus Dodvellus opinionem hanc suam illustrandam, simulque confirmandam susceperat, facile, ut opinor, intelliget illam maximam quidem veri speciem praeseferre, ut faci-

(1) In Demetr. (2) Dissert. III. Sect. 41.

facile proinde fraudi esse possint, nisi subtiliter illa, atque ad vivum resecentur, praesertim vero cum iis conferantur, quae de Prytaniarum Epistatis in superiori Dissertatione paullo fusius, & oportunius ostendi. Mihi vero diligentius illa retexenti, atque Atheniensis Reipublicae formam, simulque plurima Veterum Scriptorum loca accuratius consideranti, subtilior illa, ac ingeniosa certe Dodvelli hypothesis omnino falsa, paulloque liberius efficta videri solet quippe quae temere inconsulto Pseudeponymos Archontes illos cum Prytaniarum Epistatis confundat. Atque, ut ab ipso quoque Archontis nomine exordiar, quis suspicari unquam possit illa dignitatum, officiorumque nomina promiscue adeo Athenis olim usurpari potuisse ut in publicis etiam monimentis, ac Psephismatibus unus idemque civis modo *Epistata*, modo *Archon* diceretur; Archontis nomen modo supremum illum Atheniensium magistratum, modo Prytaniarum Epistatam designaret; cumque in decretis ipsis, aut Psephismatibus Prytaniae Epistata concioni *praeesse*, vel ἐπιςατεῖν diceretur, in iisdem decretis illis Archontis etiam nomen assumpserit, ac illa nomen suo, veluti perspicua temporis nota insigniverit? Certe, si Psepismatibus Epistatae nomen inscribi debuisset, ut opinatur Dodvellus, non video cur *Archon* ibi potius quam *Epistata* appellari debuerit; cum praesertim in decretis aliis nitide, distincteque *Epistata* diceretur. At, inquit Dodvellus, Epistata quoque *Archontis* nomine vocabatur, ut perspicue Suidas, Hesychius, aliique testantur, ut ille proinde interdum Epistata, interdum etiam Archon appellari potuerit. Sed quis aperte non videat argumentum illud ex Lexicographis desumptum prorsus inutile, ac infirmum esse? Certe, si verbis illis aut ulla vis, aut robur aliquod inesse posset, Epistata ipse non Archon modo, sed etiam ἡγεμὼν, προςάτης, βασιλεὺς, δεσπότης, δυνάςης, μονάρχης, *dux*, *praeses*, *rex*, *dominus*, *monarcha* vocari posset; quandoquidem Pollux (1) varias sensus exponens, quibus ἄρχοντος *Archontis* nomen adhiberi subinde potest, haec omnia nomina fuse, ac promiscue cum aliis pluribus commemorat. Itaque, ne in re perspectissima diutius immorer, in locis illis vox Ἀρχὴ, vel Ἄρχων *magistratus* in tota sua amplitudine, vel extensione ita sumitur ut *magistratus* aliquis, *imperium*; *praefectura*, quae-

(1) Lib. VIII. c. 8. seg. 84.

quaecumque illa fuerit, exprimatur: quo certe ſenſu etiam *Epiſtata* eodem *Archontis* nomine vocandus erit. At ubi communis, indifferens, & ambigua vox illa ad Novemviros ſolum, & arctius adhuc κατ' ἐξοχὴν illorum primum, ſive Archontem Eponymum deſignandum Athenis uſurpata iam fuit; illa magiſtratibus aliis exprimendis in Pſephiſmatibus adhiberi non poterat, qui proprio, diſtinctoque nomine deſignari conſueverant; alioquin maxima exinde rerum, hiſtoriarumque obſcuritas, atque perplexitas oriretur.

VI. Id optime profecto noverat Dodvellus ipſe, qui cum unum idemque *Archontis* nomen tum Eponymo, ſive Novemvirorum primo, tum Prytaniarum Epiſtatae conceſſum eſſe contenderet, haec duo tamen *Archontum* genera aliquo diſcrimine, vel charactere diſtinguenda fore putavit; quod nimirum *in rebus Senatus Archon anni intelligendus ſit*; *in rebus vero Populi Archon alius non anni, ſed Prytaniae Eponymus neutiquam ad Faſtos referendus*. Sed haec ipſa tamen *Archontum* diſcrimina clarioribus argumentis aliis, neque levi ſolum coniectura, oſtendere debebat Dodvellus; & quemadmodum res in Senatu geſtas Archontis annui nomine inſigniri conſueviſſe concedit; ita quoque perſpicuis rationibus, & exemplis etiam oſtendere debuiſſet, quod *Epiſtates* ipſe *res in Eccleſiis geſtas ſuo magiſtratu*, vel nomine *deſignarit*. Mihi certe vetera Senatus, Populique decreta diligentius excutienti nullum diſcrimen eiuſmodi reperire licuit; quod a Dodvello nobis proponitur; quin potius eadem illa Decreta, quae a Dodvello proferuntur, perinde quaſi Epiſtatae nomen praefixum gererent, non *Eccleſiae*, Populique ſolum, ſed *Senatus* etiam Pſephiſmata fuiſſe video; ſicuti viciſſim plurima quae annui Archontis nomen praeſeferunt, non ad *Senatum* ſolum, ſed ad *Eccleſiam* quoque, ſeu Populum referri debent. Sic, ut a primis exordiar, in Demoſthene legitur [1] Ἄρχων Δημόνικος Φλυεὺς, γνώμη βουλῆς, καὶ δήμου.. δοκεῖ τῇ βουλῇ, καὶ τῷ δήμῳ στεφανῶσαι Ναυσικλέα ec. Ἐπὶ Ἄρχοντος Εὐθυκλέους.. δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τῶν Ἀθηναίων ec. Ἐπὶ Ἄρχοντος Ἡροπίθου.. βουλῆς, καὶ Στρατηγῶν γνώμη ec. Ἐπὶ Ἄρχοντος Ἡροπίθου, Πολεμάρχου γνώμη δεδόχθαι τῇ βουλῇ, καὶ τῷ δήμῳ ec. Ἐπὶ Νικοκλέους Ἄρχοντος βουλῆς γνώμη Πρυτάνεις, καὶ Στρατηγοὶ ἐχρημάτισαν ec. Ἐπὶ Μνησιφίλου Ἄρχοντος συγκλήτου

(1) Vid. Differt. VIII.

ἐκκλησίας ὑπὸ Στρατηγῶν γενομένης, ϗ Πρυτάνεων, ϗ βȣλῆς γνώμῃ. *Archon Demonicus Phlyeus, ex Senatus, Populique ſententia ... placuit Senatui, Populoque coronari Nauſiclem ... Archonte Euthycle ... viſum eſt Senatui, Populoque Athenienſium ... Archonte Heropithe, de Senatus, Belliqne Praefectorum ſententia ... Archonte Heropithe, de Polemarchi ſententia, placuit Senatui, Populoque ... Nicocle Archonte, de Senatus ſententia, Phytanes, & Strategi retulerunt ... Mneſiphilo Archonte, Concione a Strategis extra ordinem convocata, & de Prytanum, ac Senatus ſententia.* Denique, ut exemplis aliis abſtineam, Ἐπὶ Ἄρχοντος Μνησιφίλȣ .. δεδόχθαι τῇ βȣλῇ, ϗ τῷ δήμῳ πρεσβεῖς ἑλέσθαι *Archonte Mneſiphilo .. placuit Senatui, Populoque legatos eligi.* Quo certe loco obſervari velim quod quamvis hic Senatus, ſimulque Populus exprimatur, Aeſchines tamen Decretum illud a *Senatu* factum eſſe teſtatur cum ait ϗ τȣ́τȣ τὴν βȣλὴν μάρτυρα ὑμῖν παρέξομαι· ἔςι γὰρ αὐτῆς ψήφισμα, ὃ κελεύει ἀπιέναι τȣ̀ς πρεσβεῖς (1): *atque huius rei vobis teſtem Senatum proferam; eſt enim* Senatus *ipſius Decretum, quod iubet abire Legatos.* Quemadmodum etiam Decreta ſingula, in quibus de ineunda pace, inſtituendo bello, Legatis eligendis, aliiſve gravioribus rebus decernebatur, non ad Populum ſolum, eiuſque Eccleſias, ſed ad Senatum potius ſpectare debebant; ideoque Archontes illi, quorum nomen Decretis ipſis praefigitur, non Prytaniarum Epiſtatae; ſed Eponymi, annuique Archontes ex Dodvelli hypotheſi cenſendi forent. Contra vero in Decretis illis, quae Archonte *Agathocle*, & *Arrhenide* facta ſunt, quaeque ſuperiori Diſſertatione iam protuli, non Senatus, ſed Eccleſia ſolum, ac Prytaniarum Proedri nominantur; ideoque ex Dodvelli hypotheſi *Agathocles* ille non anni Eponymus, ſed Prytaniae ſolum Epiſtata cenſendus eſſet: cum tamen Dodvellus Agatoclem anno 2. Olympiadis CLXXXIII. Archontem anni Eponymum fuiſſe dicat; additoque Agathoclis huius nomine ſe annuorum Archontum Faſtos ſuppleviſſe glorietur: quamvis ante Dodvellum ipſum Meurſius quoque Agathoclem iſtum inter Archontes Eponymos, non explorata tamen ipſius aetate, recenſuiſſet. Itaque diſcrimen illud, quod a Dodvello hic aſſeritur, ex iiſdem Decretis, quibus Dodvellus innititur, ſatis aperte refelli poteſt. Illuſtrius tamen Dodvelli ſen-

(1) De Falſa Leg. Pag. 259.

sententia revinci poterit, si constans illa Atheniensis Reipublicae, forique forma consulatur, quam superiori Dissertatione fusius exposui; simulque observetur Psephismata non a Senatu solo, sed ex Senatus, unaque Populi sententia fieri consuevisse; ut immerito proinde Dodvellus Psephismata quaedam fuisse dixerit, quae ab Ecclesia, Populoque fierent, atque iis non Archontis, Eponymi, sed Epistatae nomen inscriberetur: perinde quasi Eponymus etiam Archon Ecclesiis adesse, ipsisque praesidere non soleret.

VII. At Eponymi, inquit Dodvellus, annuique Archontes esse non poterunt Archontes illi, qui in Decretis a Demosthene nominantur, cum annis illis Archontum Fasti pleni sint, ergo non alii quam Prytaniarum Epistatae esse potuerunt. An Archontes Eponymi sint habendi, mox opportunius inquiram. Quicumque tamen illi fuerint, immerito prorsus, atque inconsulto, ut opinor, hic a Dodvello concluditur illos Prytaniarum Epistatas esse oportere, cum perspicuis argumentis aliis facile ostendi possit Pseudeponymos Archontes illos Prytaniarum Epistatas esse non posse. Certe Prytaniarum Epistata, ut superiori Dissertatione demonstravi, ac Dodvellus ipse fatetur, unico solum die imperabat; cautumque legibus fuerat, ne idem bis Epistata eligeretur. At in Decretis illis, quae superius attulimus, *Heropithes* die 25. Elaphebolionis, iterumque die 30. Munichionis *Archon*, vel ex Dodvelli hypothesi *Epistata* fuisse dicitur; ideoque non modo bis in eodem anno; sed, quod longe absurdius est, in variis omnino mensibus, ac Prytaniis imperasset. Ita *Mnesiphilus* Hecatombaeonis 30. & Memactaerionis 21. sive potius, ut rescribendum esse iam monui [1], Elaphebolionis 22. & Scirrophorionis 27. memoratur: siquidem proclivem, longeque verisimillimum censeri debet unum eundemque fore *Heropithem*, vel *Mnesiphilum*, qui in Decretis illis nominatur. Quid vero quod *Mnesithides* ille, qui in alio Decreto *Archon* fuisse dicitur, non alius profecto fuisse videtur a *Mnesithide Phreario*, qui ibidem a Demosthene [2] memoratur? Si unus autem, idemque fuerit Mnesithides, ille Leontidis Tribus esse debuit, ideoque Prytaniae Epistata esse non poterat 16. Anthesterionis die, quo iuxta Dodvelli hypothesim non Leontis ipsa, sed

(1) Differt. III. Num. . . (2) De Corona Pag. 340.

Acamantis Tribus Prytaniae munere fungebatur. Verum, ne dubiis solum, obscurisque locis hic uti videar, certius adhuc, atque illustrius argumentum aliud ex ipso Demosthene attulisse iuverit, quod certe miror hic a Dodvello minime observatum esse, dum Oratoris eiusdem verba diligenter, accurateque nobis exponeret. Demosthenes ergo inter alia Decreta hoc etiam exhibet: Ἄρχων Δημόνικος Φλιεὺς Βοηδρομιῶνος ἕκτῃ μετ' εἰκάδα *Archon Demonicus Phlyeus, sextadecima Boedromionis* die; Demonicus autem iste, si Phlyeus erat, ad Cecropidem Tribum spectare debuit; sin vero Phylarius, ad Oeneidem; ideoque 16. Boedromionis die Prytaniae Epistata esse non poterat, cum a 13. Boedromionis ad 19 Maemactaerionis diem non Oeneis, aut Cecropis, sed Hippothoontis Tribus Prytaniae munere fungeretur. Itaque secum ipse Dodvellus mirifice pugnare debet; cumque Prytaniarum seriem omnino fixam, constantem, atque invariabilem esse opinetur; & Pseudeponymos tamen Archontes illos non aliud esse arbitretur, quam Prytaniarum Epistatas, denique unum solum *Epistatum* genus agnoscat, qui ex Tribu πρυτανευούσῃ vel *praesidente* eligeretur, aliquando tamen Archontem illum, seu Prytaniae Epistatam admittere cogatur, qui ad Tribum ipsam πρυτανεύουσαν *Prytaniae munere fungentem* referri minime possit.

VIII. Sed quamvis etiam Prytaniarum series omnino fortuita, ac incerta supponatur, ut perspicuis alibi, certisque argumentis contra Dodvellum ostendi [1], absurdum tamen, atque incredibile censeri debet, quod Prytaniarum Epistata *Archontis* aliquando nomen obtinuerit, suoque nomine aut Populi, aut Senatus Decreta insigniverit. Ut enim superiora argumenta praeteream, *Archontis* nomen non alia certe de causa Decretis ipsis inscribi consueverat, quam ut perspicuum foret, certumque tempus, quo Psephismata prodierant; id quod omnium maxime observare poterat Dodvellus ipse, qui Prytaniarum seriem ideo constantem, ac invariabilem esse oportere putavit, ut expresso Prytaniae numero, aut Tribus nomine, mensis etiam constaret, quo Decreta sancita fuerant. Verum, si *Archontis* nomine Prytaniae Epistata intelligi debeat, quaenam perspicua temporis nota, certusque vel anni, vel mensis character haberi inde poterit? Certe quolibet anno

(1) Differt. IV. Num. 16. 17.

no saltem 354. Prytaniarum Epistatae eligebantur, neque Epistatae ipsi pauciores in anno esse poterant, quam 354. cum illorum quilibet unico solum die praeesse posset. Itaque, si ex apposito Epistatae nomine Decreti tempus explorandum, definiendumque sit, singulis annis 354. Epistatarum ratio habenda erit, simulque inquirendum quonam die illorum quilibet sortis arbitrio electus imperaverit, ut certo constitui, cognoscique possit, quo die lex aliqua lata fuerit; cumque Prytaniarum series, aut ordo, quo Tribus ipsae imperabant, incertus omnino fuerit, ut variis annis vario loco imperaverint; atque Epistata ille, qui hoc anno certa quadam die suo munere perfunctus fuerat, sequentibus etiam annis eodem Epistatae munere, sed alia prorsus die, perfungi potuerit, quis aperte non videat, quod ex eiusmodi Epistatae nomine verum Decreti tempus aliter exsculpi non poterat, quam si Epistatarum omnium, qui singulis annorum omnium diebus imperaverint, accurata series inspiciatur: quod ab accuratioribus etiam Athenarum civibus vix fieri potuisse Dodvellus ipse concedat. Sic, ut exemplis etiam id clarius fiat, *Mnesithides* Archon fuisse dicitur 16. Anthesterionis die; *Demonicus* 16. Boedromionis; *Euthycles* 22. Pyanepsionis cum Oeneis etiam Tribus Prytaniae munere fungeretur; atque sub Archontibus illis leges quaedam editae memorantur. Ergo, si Archontes illi non alii fuerint, quam Epistatae, qui diebus illis praefuerint, quis divinare unquam possit, quo saltem anno Archontes illi imperaverint, aut lex illa edita fuerit, nisi fortasse prolixam tot millium Epistatarum seriem inspexerit? Ita Decretum quoddam sub *Chaeronida* factum citat Aeschines [1]; Aeschinem sub *Nicia* accuratum scribit Demosthenes [2], Hyperidem Archonte *Xenia* damnatum dicit Plutarchus [3], ut Archontum illorum nominibus veluti perspicua, facilique temporis nota rerum gestarum seriem, ac tempora designent: quis vero mihi non mensem dixerim, aut diem (quod scire minime intererat, ideoque facile a Scriptoribus illis omitti poterat) sed annum ipsum definiat, si Archontes illi, quos Pseudeponymos esse conspicimus, Prytaniarum Epistatae haberi debeant? Ergo praecipua temporis nota, & character ille, qui facilius ab omnibus cognosci poterat, ex publicis monimen-

(1) Contra Ctesiph. (2) De Corona Pag. 332. (3) X. Rhet. in Hyper.

nimentis illis excideret, si *Archontis* nomen Decretis ipsis inscriptum solos Prytaniarum Epistatas designaret. Quod si Psephismata Eponymorum, annuorumque Archontum nominibus insigniri consueverant, ut diserte scribit Plutarchus [1], tunc ex nominibus ipsis legum, rerumque gestarum tempora cognosci, vel definiri facile poterunt; cum Archontes illi pauciores numero forent, unico solum anno imperarent, illorumque series, aut Fasti civium omnium oculis observarentur. Ac Dodvellus quidem Plutarchum hac in parte deceptum esse putavit quod Eponymorum Archontum nominibus Populi, vel Ecclesiarum Decreta insigniri consuevisse dixerit; sed facile tamen Dodvellus ipse reprehendi poterit: quippe qui doctissimum virum, Graecarumque rerum cognitione maxime illustrem non perspicuis certe, gravioribusque argumentis ullis innixus, sed levissima solum coniectura abreptus corrigendum putaverit. Ut enim argumenta cetera omittam, quae variis in locis attuli, eadem illa Decreta, quae a Plutarcho, & a Dodvello quoque proferuntur, perspicue ostendunt Epistatae nomen Decretis ipsis praescribi non consuevisse, adeoque *Archontis* nomine, quod in Decretis aliis praescribitur, Prytaniae Epistatam designari non posse. Ita Plutarchus Decretum exhibet, quo Antiphon Rhamnusius proditionis reus damnatus fuit: Ἔδοξε τῇ βουλῇ, μιᾷ καὶ εἰκοστῇ Πρυτανείας. Δημόνικος Ἀλωπεκῆθεν ἐγραμμάτευε, Φιλόστρατος Παλληνεὺς ἐπιστάτει. *Visum est Senatui, vigesima prima Prytaniae* die. *Demonicus Alopecensis scriba fuit, Philostratus Palleneus Epistatae munere fungebatur*. Ita quoque in Decretis aliis, quae ex Thucydide, atque Andocide in Dissertatione VI. iam protuli, Tribus praesidentis, mox eiusdem scribae, tandemque Epistatae nomen adscribitur: quod argumento certe esse poterit Epistatae nomen Decretis ipsis praescribi non consuevisse; ipsumque non *Archontis*, sed proprio solum *Epistatae* nomine insigniri. Denique illustre Decretum aliud, quod ex Iosepho Dodvellus attulit, atque in superiori Dissertatione conspicitur, diserte dicitur Ἐπὶ Ἀγαθοκλέους Ἄρχοντος. Εὐκλῆς Μενάνδρου Ἁλιμούσιος ἐγραμμάτευε . . ἐπεψήφισεν Δωρόθεος Ἀρχιερεὺς, sive ut legendum monui Ἐρχιεὺς, καὶ οἱ συμπρόεδροι τῷ δήμῳ. *Agathocle Archonte. Eucles Menandri Halimusius scriba fuit . . . Dorotheus Erchiensis, Collegaeque Proedri*

(1) In Demetr.

dri Populo retulerunt. Dodvellus hic asserit Dorotheum illum Prytaniae Epistatam fuisse, ideoque merito dici quod ipse ἐπεψήφισε, sive *post Populi iam commissa suffragia* Decretum ratum fecit; siquidem Decretum illud ad Ecclesiam, aut Populum, non ad Senatum unum referri debet; sed altera tamen ex parte contendit Agothoclem Archontem anni, rerumque Eponymum esse oportere. Ergo Dodvellus ipse sibi non constat; tantumque abest ut exemplis, quae protulit, Plutarchi sententia refelli possit, ut ipsis potius mirifice confirmetur, nitideque ostendatur etiam Populi Decretis non Epistatae, sed Eponymi solum Archontis nomen praescribi consuevisse.

IX. Nec multo sane felicior, & accuratior Dodvellus ipse videri poterit ubi Diphilum, aliosque *Servatorum Sacerdotes* in Antigoni, Demetriique honorem Athenis institutos non alios fuisse putat, quam Prytaniarum Epistatas, quos ille *Archontis* etiam nomine decoratos esse iam dixerat. Certe, si haec Dodvelli sententia aliquam veri speciem praeseferret, singulis annis 354. *Servatorum Sacerdotes* Athenis eligi debuissent; ideoque Athenienses ipsi desultorium, ut ita dixerim, Sacerdotii genus in Deorum illorum honorem instituissent, quod ab infimae quoque conditionis hominibus obtineri potuisset; cum Cives omnes, quicumque illi fuerant, *Prytanes*, *Proedri*, ideoque *Epistatae* esse potuerint. At id Regum dignitas, & ipsa quoque Atheniensium assentatio ferre non poterat, qui Reges illos & *Servatores*, & *Deos* vocarunt; publicaque lege sanxerunt, ut quidquid illis placeret id apud homines ius, & apud Deos fas esse deberet [1]. Itaque potius nova illa Sacerdotum dignitas Athenis omnium suprema esse debuit; cum praesertim in dignitatis illius, vel magistratus locum succederet, qui ceteros omnes imperio, & honore superavit; nec alia certe de caussa veteres Archontes Eponymi tunc abrogati videntur esse, nisi quod Sacerdotes ipsi Servatorum tunc instituti eadem prorsus munera obire, eundemque locum occupare consueverint, qui ab Eponymis olim Archontibus obtinebatur. Atque hinc ego factum putaverim, ut Sacerdotes illi a Diodoro, Dionysio, aliisque pluribus *Archontis* nomine sint appellati, illorumque nomina in annuorum, simul-

(1) Plut. in Demetr.

mulque Eponymorum Archontum Fastos relata fuerint: quod fieri certe non poterat si solum Prytaniarum Epistatae, ideoque non anni, sed unius solum diei Archontes haberi debeant; cum Dodvellus ipse iam dixerit Archontes istos, vel Prytaniarum Epistatas frustra in Archontum Eponymorum Fastis inquiri; quippequi non integro anni spatio, sed unica solum die imperaverint.

X. Ubi vero Dodvellus ipse opinatur Prytaniarum Epistatis fortasse concessum esse, ut qui primo anni die praesederit, is Eponymus etiam totius anni Archon fuerit, doctissimi Viri pace ego dixerim, universam ille Reipublicae Atheniensis formam, civium ordines, Archontum munera hic ignorasse, vel perturbasse videtur. Siquidem Archontis munera non Prytanis, aut civium quilibet obire poterat, sed ut Archon aliquis eligeretur, & amplior census, & alia plurima requirebantur, quae Meursius, aliique commemorant; cum tamen Prytanis, Proedri, ac Epistatae munere civium quilibet perfungi posset. Deinde vero, si Dodvelli hypothesis admitteretur, aequabilis illa, planeque libera Reipublicae forma funditus everteretur, quam semper olim Athenis floruisse didicimus, ut Tribus omnes aequali prorsus iure, & honore fruerentur, atque Archontes omnes Eponymi semper ex una eademque Tribu, quae nimirum in Prytaniarum serie, quam semper ille fixam, constantem, atque invariabilem esse putavit, primum locum occupasset. Itaque Eponymi Archontes omnes ex *Pandionide* Tribu fuissent; quandoquidem illa, in Dodvelli hypothesi, primo semper loco imperabat, vel omnium prima civilis anni principio, vel Hecatombaeone mense Prytaniae munere fungebatur; quod tamen ab ipsa veri specie, atque innumeris veterum testimoniis mirifice abhorret, in quibus Archontum plurimi memorantur, qui non ad Pandionidem ipsam, sed ad alias omnino Tribus spectaverint. Denique Archontes ipsi, si Prytaniarum Epistatae esse possent, & Epistata ille, qui primo anni die imperaverat, anni totius Eponymus haberi posset, non ab universo Populo, atque solemnibus Comitiis electi illi forent; sed, Proedrorum, ac Epistatarum instar, a contribulibus solum eligi debuissent: quod perspicuis tamen Pollucis, Plutarchi, aliorum testimoniis repugnat.

XI.

XI. Quemadmodum vero mihi ex perſpicuis illis Veterum teſtimoniis proclive fuerat univerſam hanc Dodvelli hypotheſim refellere, ita proclive nunc foret veram aliquam, certamque ſententiam de Pſeudeponymis Archontibus conſtituere; & ſicuti variis rationibus, & exemplis etiam oſtendi quod Prytaniarum Epiſtatae *Archontes* eſſe, vel appellari non poterant, ita quoque perſpicue demonſtrare nunc poſſem quid in variis Decretis illis *Archontum* nomine intelligatur! Ingenue tamen profiteor nihil hac in parte mihi Veteres Scriptores omnes excutienti occurriſſe, quod in hac controverſia dirimenda aut facem praeferre, aut aliquo praeſidio eſſe poſſet; ut coniecturis proinde ſolum indulgere debuerim; ac coniecturae loco haberi nunc velim quae de Pſeudeponymis eiuſmodi Archontibus excogitavi. Itaque primum exiſtimo Pſeudeponymos Archontes iſtos & *annuos* fuiſſe, atque ex *Novemviris* illis, ſive 9. Archontibus habendos eſſe, qui quotannis Athenis eligi conſueverant. Ac primo quidem quod *annui* illi fuerint, unico nimirum, integroque anni ſpatio imperaverint, ſatis, ut opinor, oſtendit, quod illorum nomina Decretis adſcripta fuerint. Siquidem Archontis nomen Decretis, publiciſque monimentis praefixum certa quaedam temporis nota, ſive character haberi debet; ut nitide ab omnibus agnoſci poſſet quo tempore lex edita, ſive Decretum factum fuerit. Quemadmodum ergo menſis dies, vel menſis ipſe perſpicue exprimebatur, atque interdum etiam Prytaniae Scriba, Prytaniae numerus, Tribus *πρυτανεύουσα Prytaniae munere fungens*, ac Prytaniae dies enunciabatur, ita quoque character alius, & quidem omnium maxime neceſſarius, memoratuque facilior requirebatur, quo annus etiam intelligi, vel deſignari poſſet. Eiuſmodi vero character, aut anni nota alius eſſe non poterat, quam *Archontis* nomen Decretis ipſis adſcriptum; ideoque Archon ille, qui Decretis inſcribebatur, *annuus* eſſe debebat. Id mirifice ſane confirmat conſtans illa conſuetudo, qua in Hiſtoria, Decretis aliis, aut legum latarum temporibus deſignandis annui, ſimulque Eponymi Archontis nomine, veluti perſpicuo, certoque charactere, annus ille deſignabatur, quo res contigiſſet, cum annus quilibet ſui Archontis nomine diſtingui, vel deſignari ſoleret: ἔςιν ὖν ὁ τὴν ἐπώνυμον ἄρχων ἀρ-

χὴν, ἀφ' ἧ καὶ ἐνιαυτὸς ἐμετρεῖτο (1) *est igitur Eponymus Archon, a quo annus numeratur*. Itaque Archon ille, quicumque demum is fuerit, cuius nomen Decretis praefixum conspicitur, annuus censendus erit: ne immane discrimen illud a Dodwello propositum admitti debeat, ut nimirum res quidem in *Senatu* gestas annui Archontis nomine, veluti perspicua temporis nota ad amoliendas fraudes excogitata, signatas putemus; res vero in *Ecclesiis*, Populique conventibus, quae longe plures, graviores, pluribusque fraudibus obnoxiae esse poterant, non annui, non menstrui, sed diurni solum Archontis nomine designatas existimemus.

XII. Quod vero Archontes illi ex *Novemviris* fuerint, hoc est ex 9. illorum numero, qui singulis annis Athenis eligebantur, ac proprie, rigoroseque *Archontum* nomine designari consueverant, perspicue, nisi fallor, ex ipso quoque *Archontis* nomine inferri poterit; quod quamvis indifferens, vagum, commune foret, ac magistratibus omnibus exprimendis adhiberetur, sive singula magistratuum, vel praefectorum genera complecti posset, solis tamen Novemviris, qui supremo Athenis imperio, vel munere fungebantur, concedi consueverat; cum *Prytanes*, *Proedri*, *Epistatae*, *Strategi*, & aliorum Magistratuum quilibet proprio, distinctoque nomine appellaretur: ut ex Polluce, Suida, aliisque plurimis erudimur. Certe Dodwellus, qui ipsos etiam Prytaniarum Epistatas *Archontis* aliquando nomine decoratos esse putavit, id aliquo Veterum testimonio probasse debuerat, ne Atheniensium Magistratuum discrimina mirifice perturbaret, plurimamque Historiae Graecae caliginem affundere videretur: cum tamen Hesychii, aliorumque Scriptorum verba, quae Dodwellus ipse commemorat, aut nihil probent, aut appositum potius ostendere videantur: quemadmodum fere Scriptor ille, qui Argumentum in Orationem *contra Androtionem* conscripsit, ubi de Epistata loquens ait ἕκαστος δὲ ἄρχων ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἐκαλεῖτο Ἐπιστάτης *quilibet autem unius diei imperium obtinens vocabatur Epistata*, tantum abest ut *Archontis* nomine Epistatam appellatum esse putaverit, ut proprium potius, ac peculiare nomen expresserit, quo Proedrus ille designari consueverat, qui unica solum die Proedris aliis contribulibus, vel universae Prytaniae praesidebat: quod aequa-

(1) Etymol. Mag. in Ἄρχων.

aequali profecto iure de Hesychii quoque, aliorumque testimonio intelligitur, quos a Dodvello citatos esse conspicimus. Ac mirari certe quis poterit cur doctissimus Meursius superiora Scholiastae verba de veris Archontibus, sive Novemviris intelligenda fore crediderit, cum *in Cecropia* c. 6. sic ait: *Portarum ipsarum claves Archontes singuli singulis diebus tantum, ne tyrannidem affectare unquam possent, asservabant; quoque eas die habebant*, Ἐπιστάται *Epistatae dicebantur*. *Scholiastes Demosthenis in Argum. Orat. in Androt.* ἕκαστος δὲ ἄρχων εν μιᾷ ἡμέρᾳ ἐκαλεῖτο Ἐπιστάτης. *Unusquisque Archon uno die Epistates dicebatur*. Perspicua siquidem Pollucis, Scholiastae ipsius, aliorumque Scriptorum omnium verba nitide nobis ostendunt, quod Epistates ille, qui Arcis, sive Cecropiae claves conservabat, non ex Novemviris, sed ex Prytanibus, sive ex X. Prytaniae Proedris eligebatur; ut proinde ἄρχοντος *Archontis* voce non ex Novemviris unus, sed Proedrus hic solum intelligatur. Haec, aliaque id genus plurima, satis, ut arbitror, argumento esse poterunt, quod Pseudeponymi Archontes illi, qui Psephismatis inscribuntur, vere & *Archontes*, & *annui* solum, & ex Novemviris esse debent: ut proinde illud unum hic inquirendum supersit an Archon ille Decretis inscriptus non inter Novemviros solum enumerandus; sed etiam inter illos aliquando Eponymus esse potuerit, an vero potius solum ex Novemviris unus ab Eponymo tamen distinctus haberi debeat.

XIII. Atque initio quidem controversiae eiusmodi dirimendae, solvendoque nodo plurimus mihi splendor affulsisse videbatur ex pulcherrimo Harpocrationis loco, quem totidem fere verbis ab Etymologo quoque, & Suida expressum conspexeram: Siquidem Harpocration in voce Ἐπιλαχὼν cum Aeschines testimonium protulisset, quo is Demostheni obiecerat ipsum temere, doloque malo *Senatoris* aliquando munere perfunctum esse, cum neque λαχὼν, neque ἐπιλαχὼν fuisset, hoc est *neque prima*, *neque secunda sortitione* Senator *electus esset*, posterioris vocis huius significationem exponens ait. Ἐπιλαχων. Αἰσχίνης κατὰ Κτησιφῶντος: ἔτε λαχὼν, ἔτε επιλαχὼν, ἀλλ' ἐκ παρασκευῆς πριάμενος. Ἔοικε τὸ γιγνόμενον τοιῦτον εἶναι. ἐκληρῦντο οἱ βυλεύειν, ἢ ἄρχειν ἐφιέμενοι. ἔπειτα ἑκάστῳ τῶν λαχόντων ἕτερος ἐπελάγχανεν, ἵν' ἐὰν ὁ πρῶτος λαχων ἀποδοκιμασθῇ, ἢ τελευτήσῃ, ἀντ' ἐκείνυ γένηται βυλευτής, ἢ ἄρχων ὁ ἐπιλαχὼν ἀυτῶ. ὑποφαίνεται δὲ

ταῦτα ἐν τῷ Πλάτωνος Ὑπερβόλῳ. *Aeschines adversus Ctesiphontem*: *neque sortitione, neque subsortitione electus* Senator, *sed ex condicto, pretioque factus. Id vero hac ratione factum videtur. Sortito eligebantur illi, qui Senatores, vel Magistratus erant futuri: deinde cuilibet ex istis, qui sortito electi iam fuerant, alius secunda sortitione sufficiebatur; ut si prima sortitione electus repulsam ferret, aut moreretur, in ipsius locum Senator, vel Magistratus is fieret, qui in subsortitione ipsi suffectus fuerat. Haec in Platonis Hyperbolo subindicantur.* Longe tamen illustrius hunc ipsum *sortitionis*, ac *subsortitionis* usum, simulque exemplum, quo veteres Magistratus in ordinem redigi consueverant, ex Demosthene deprehendi; cuius testimonium ex Oratione *adversus Theocrinem* attulisse iuverit. Α'δελφὸς αὐτοῦ Θεοκρίνου Θεσμοθετῶν, καὶ τούτῳ χρώμενος συμβούλῳ, τοιοῦτος ἔδοξε παρ' ὑμῖν ἄνθρωπος εἶναι, ὥστε οὐ μόνον αὐτὸς ἀπεχειροτονήθη τῶν ἐπιχειροτονιῶν, ἀλλὰ καὶ την ἀρχὴν ἅπασαν ἐποίησε. καὶ εἰ μὴ δεομένων αὐτῶν ἱκετευόντων ἐπείσθηθ' ὑμεῖς καὶ πάλιν ἀπέδοτε τοὺς στεφάνους αὐτοῖς, πάντων ἂν αἴσχιστα οἱ συνάρχοντες ἐπεπόνθεισαν . . . πάντες γὰρ ἴστε τοὺς ἐπὶ Λυκίσκου Α'ρχοντος Θεσμοθέτας ἀποχειροτονηθέντας ἐν τῷ δήμῳ διὰ τοῦτον. *Frater eius Theocrinis, cum esset Thesmothetа, cumque istius consilio uteretur, talis apud vos homo visus est, ut non ipse solum repulsam tulerit, sed & universum Collegium in eandem calamitatem coniecerit. Qui nisi orassent, & supplicassent, vosque coronas eis restituissetis, Collegae eius summa ignominia essent affecti . . . scitis enim omnes Thesmothetas, qui Lycisco Archonte fuerunt, propter istum fuisse reprobatos.* Denique Orator ipse de Theocrine, qui in defuncti fratris locum irrepserat, ait: καὶ τὴν ἀρχὴν ἣν ἐκεῖνος ἄρχων ἐτελεύτησεν ἱεροποιὸς ὢν παρὰ τοὺς νόμους ἦρχεν οὗτος οὔτε λαχὼν, οὔτε ἐπιλαχὼν: *ac magistratum, quo ille fungens, sacrificus autem fuerat, occubuit, contra leges iste gessit, neque sortitione facta, neque subsortitione.* Itaque ex perspicuis testimoniis, & exemplis istis controversiam omnem de Pseudeponymis Archontibus feliciter, atque accurate dirimi iam posse gratulabar; & Pseudeponymos Archontes illos, qui variis in locis a Demosthene memorantur, neque tamen in Fastis occurrunt, non alios esse opinabar, quam Eponymos Archontes illos, qui ἐπιλαχόντες, sive *secunda sortitione electi*, Archonti Eponymo vel defuncto, vel abrogato *suffecti* forent.

At-

Atque ex Polluce [1], aliisque etiam pluribus perspicue iam noveram, quod Athenis in κυρίᾳ, sive *legitima* stataque Concione, quae singulis mensibus haberi consueverat, ita Archontum *probatio*, sive δοκιμασία instituebatur, ut Populus ab Archontibus interrogaretur εἰ δοκεῖ καλῶς ἄρχειν ἕκαστος; *num videretur quilibet recte Magistratum gerere?* ideoque nihil facilius, depravatis praesertim Atheniensium moribus, fuisse videbatur quam ut Archontum aliquis veluti muneris inique gesti reus ab aliquo vel sycophanta, vel honesto etiam Cive, publicique boni studioso delatus, ideoque in ordinem redactus esset; ut illi proinde Archon alius iam ἐπιλαχὼν tanquam novus Eponymus tunc sufficeretur: ut ex altero Pollucis testimonio colligi posse videtur, qui diserte testatur quod Prytanes in Ecclesia κυρίᾳ τὰς ἀρχὰς ἐπιχειροτονοῦσι, εἴπερ καλῶς ἄρχουσιν, ἢ ἀποχειροτονοῦσιν [2]; *Magistratus confirmant, si recte se gerant*; sin vero, *deponunt* simulque, ut opinor, innuere videtur Archonte quodam sublato, Archontem alium suffectum esse, ne constans ille Archontum numerus, officiorumque varietas imminuto ipsorum numero mirifice perturbaretur. Plurima quoque exempla oculis obversabantur, in quibus apud Romanos non *ordinarii* solum, sed *suffecti* etiam Consules subinde occurrunt; idemque facilius in Atheniensi quoque Republica contigisse videbatur ubi Archontum omnium electio non civium suffragio, sed uni solum sortis arbitrio committebatur. Illud denique mirum maxime, atque incredibile videbatur, quod Archontes omnes Eponymi sui magistratus annum semper impleverint; nullusque omnino ex Eponymis sui magistratus tempore in ordinem redactus, aut defunctus etiam fuerit. Haec, aliaque id genus argumenta plurima me tunc impulerunt, ut Archontes illos, qui in variis quidem Scriptoribus *Archontis* nomine decorantur, neque tamen in Fastis occurrunt, ἐπιλαχόντας, Eponymis nimirum *suffectos* esse censerem.

XIV. At ubi Pseudeponymorum Archontum seriem mox contexendam suscepi, illorumque omnium aetatem accuratius exploravi, superior illa opinio, quae tantopere mihi arriserat, omnino falsa videri deinde caepit, atque Archontes illos, qui praesertim a Demosthene memorantur, Eponymis suffectos esse non potuisse nitide deprehendi. Siquidem ab illo non

(1) Lib. VIII. c. 9. sect. 87. (2) Lib. VIII. c. 9. s. 95. vid. Harp. in κυρία ἐκκλησία.

non duo solum, sed quatuor etiam Archontes memorantur, qui uno prorsus, eodemque anno imperaverint; ut cum ex. gr. Lysimachides anno 2. Oly. CX. in Fastis Eponymus habeatur, eodem tamen anno *Euthycles* etiam, *Chaerondas*, & *Heropythes*, & *Nausicles* tanquam Archontes Psephismatis adscribantur. Quis autem existimet ex quatuor Archontibus illis unum alteri certo quodam ordine suffectum esse, ut Lysimachide sublato successerit Euthycles, huic Heropythes, Heropythi denique Nausicles? Quid vero quod Lysimachides ille, qui anni principio imperasse debuit, atque in Eponymorum Fastis occurrit, circa anni finem, post Euthyclem, iterum Decretis adscribitur, atque post Heropythem etiam, & Nausiclem ultimo anni mense tanquam Eponymus in Fastis occurrit? Ergo Lysimachides Archon ille neque defunctus, neque reprobatus haberi poterit, ideoque nec etiam Euthycles, Chaerondas, Heropythus, & Nausicles ipsi *suffecti* esse poterunt. Accuratior illa Archontum series sequenti Dissertatione ostendetur, atque ex perspicua temporum, rerumque gestarum serie confirmabitur, ut dubitari certe non possit quin sequentes Archontes omnes uno eodemque anno 2. Olymp. CX. imperaverint:

Lysimachides in Fastis.
Euthycles 22. Pyanepf. Demosth. a Ctesiphonte coronatur.
Chaerondas 6. Elaph. Ctesiphon ab Aeschine accusatur.
Heropythes 25. Elaph. de eligendis legatis decernitur.
Heropythes 30. Munich. Elatea capta, legati eliguntur.
Nausicles 16. Scirroph. Demosthenes Thebas mittitur.
Lysimachides apud Dionys. Halicar. Epist. ad Amm.

Quae cum ita sint, elegans illa, ac plane verisimillima Eponymorum *suffectorum* hypothesis, quae non perspicuo solum Harpocrationis testimonio, sed pluribus etiam coniecturis aliis confirmari posse videbatur, omnino incerta esse debet, vel Pseudeponymis Archontibus omnibus explicandis par esse non poterit. Quamvis enim Archonti Eponymo sublato vel defuncto ἐπιλαχὼν Archon alius *suffectus* esse potuerit, ut Harpocration quidem innuere videtur, sed nitide tamen aut ex eius verbis inferri, aut ullo exemplo probari posse non dixerim, perspicuum tamen exemplum illud ex Demosthene superius

perius expositum, aliaque id genus plura, quae apud Demosthenem ipsum occurrunt, manifeste nobis ostendunt quod Eponymo Archonte adhuc vivente, susceptoque iam munere Athenis adhuc fungente, Archon alius, quicumque demum is fuerit, habebatur, qui proprio nomine Decreta insigniret; ut alia proinde Pseudeponymorum eiusmodi Archontum caussa, & origo inquiri debeat.

XV. Haec ipsa vero non alia fortasse esse poterit, quam si Pseudeponymus Archon ille, qui Decretis inscribitur, unus ex Novemviris esse dicatur, *Rex* nimirum, aut *Polemarchus*, aut aliquis ex *Thesmothetis*. Suspicor enim, ac longe quoque verisimillimum existimo quod in Decretis ipsis Archontis illius, sive Novemviri nomen adscriberetur, qui tunc Ecclesiae, sive Senatui praeesset; ut si proinde Eponymus ipse tunc adesse, simulque Concioni praesidere potuerit, ipsius nomen Psephismati praefigeretur; sin vero Eponymo sive is λαχών, sive ἐπιλαχὼν *prima* nimirum, sive *secunda sortitione electus* fortasse fuerit, iam defuncto, vel abrogato, vel absente octo sequentium Archontum alius Concioni praefuerit, tunc non Eponymi, sed illius potius Archontis nomen, qui forte tunc praeerat, adscriberetur. Atque innuere id videntur in primis exempla plurima, sive Psephismata, quibus Epistatae nomen, ut superiori Dissertatione iam diximus, inscriptum conspicitur; cum tamen Epistata unico solum die non universae quidem Concioni, sed Prytaniae solum praeesse potuerit. Itaque, sicut Epistatae illius nomen adscribebatur, qui fortuito Concionis die praeerat, quamvis integro anni spatio 354. saltem Epistatae eligerentur, ita quoque longe facilius Archontis illius, sive Novemviri adscribi potuit, qui fortuito Concioni tunc praeerat, atque integro quoque anni spatio Archontis munere fungebatur. Ita quoque aliquando Scribae; aliquando Tribus πρυτανευούσης sive *Prytaniae munera obeuntis* nomen in Decretis ipsis exprimitur; quamvis unaquaeque Tribus, eiusque Scriba nonnisi 35. dierum spatio Prytaniae munere fungeretur: ergo longe facilius Novemviri, sive Archontis illius nomen Decretis adscribi potuit, qui quamvis Eponymus anni non foret, singulisque omnino Concionibus praeesse, Fastis denique scribi non posset; illi tamen Concioni praefuerat, simulque caeteris etiam omnibus adesse, integro demum anni spatio Ar-

chon-

chontis munere fungi debebat. Nec alio profecto ſenſu Decretum aliquod ἐπὶ Ἄρχοντος τοῦ δεῖνα, ſive *ſub Archonte quodam* factum dicetur, niſi quod illo praeſidente, primumque locum occupante Concio habita, res Populo propoſita, ſuffragiis commiſſa, probata, atque poſtremo decreta fuerit; quamvis ille nec Eponymus foret, nec in Eponymorum Archontum Faſtis adſcribi poſſet.

XVI. In tanta certe rerum obſcuritate, veterumque Scriptorum ſilentio quid veriſimilius a nobis coniici, vel afferri poſſit non video; cum praeſertim & hypotheſis illa, quae a Dodvello excogitata iam fuerat, & hypotheſis etiam alia, quae mihi iampridem affulſerat, incerta, vel falſa ſit, aut Pſeudeponymis certe ſingulis rite explicandis par eſſe nequeat. In hac vero hypotheſi omnia perſpicua ſunt, ſibique mirifice conſentiunt. Siquidem Archon ille vere *Archon* fuerit, ideoque proprio, diſtincto, conſtantique magiſtratus ſui nomine in Decretis illis appellari potuit. Annuus deinde eſſe debuit, hoc eſt integro anni ſpatio imperavit; ideoque cum 9. Archontum illorum nomina, qui certe quodam anno imperaverint, Athenienſium ſingulis facile perſpecta forent, annus etiam ille, qui Archontis alicuius nomine deſignabatur, cum alio confundi non poterat: praeſertim ſi Archontes omnes, antiquioribus ſaltem temporibus, peracto iam annuo magiſtratu in Areopagum cooptari ſolerent, ideoque iterum eodem Archontis munere perfungi non poſſe viderentur ut Diſſertatione I. Num. 30. obſervavi. Intelligitur etiam cur Archontes illi a Demoſthene memorati ad Tribum illam minime ſpectaverint, quae tunc temporis Prytaniae munere fungebatur, ut de Demonico Phlyaſio, ſive Phlyenſi demonſtravi: cur Heropythes, atque Mneſiphilus eodem anno variis Decretis, quae variis etiam diebus, aut menſibus edita memorantur, inſcribi potuerint: cur uno eodemque anno non unus ſolum Eponymus ille, qui Faſtis adſcriptus conſpicitur, ſed alii plures *Archontis* nomine decorentur: quae certe ſingula in qualibet alia hypotheſi, praeſertim vero in Dodvelli ſententia intelligi, vel explicari non poſſunt.

XVII. Ac nullus certe dubito quin Palmerius ipſe, qui de Pſeudeponymis Archontibus iſtis ſuſpicionem omnium primus iniecit, opinionem hanc, quae mihi demum veriſimilior,

at-

atque accuratior videtur, eligere, atque illustrare potuisset, & diligenter omnia conferre, atque explorare voluisset. Sed cum doctissimus Auctor illa haec obiter solum attigerit, mirari certe non possumus si non haerere modo, ac in re dubia versari, sed inconstans etiam esse videatur. Sic alicubi *suspicatur* Palmerius *in Decretis, quae citantur a Demosthene, non notari Archontem Eponymum, sed alium ex Thesmothetis* [1]; alicubi vero dubitare se dicit *an nomina Eponymorum praefigi solerent Decretis eiusdem anni; an vero alterius Archontis nomen, qui praesidebat Ecclesiae, & suffragiis: erant enim Archontes novem numero: ideo ἐπέχω* [2]: Siquidem, ut paullo superius exposui, ac Plutarchus ipse conceptis, disertisque verbis ostenderat, Eponymi Archontis nomen Decretis inscribi consueverat, non Thesmothetae, vel alterius etiam ex Novemviris: ut plurimum proinde fallantur ii, qui iuxta rerum varietatem, de quibus Decreta fieri contingeret, modo unius, modo alterius Archontis nomen Decretis ipsis adscribi putarunt, ut in bellicis nimirum *Polemarchi*, in sacris *Regis*, in legibus *Thesmothetae* nomen appingeretur [3]. Certe in exemplis illis, quae sequenti Dissertatione proferentur, perspicue apparet de rebus omnino diversis eodem prorsus Archontis nomine Decreta insigniri, variisque Archontum nominibus Decreta omnino similia decorari. Itaque universe loquendo Eponymi Archontis nomen Decretis omnibus adiungebatur; alterius vero Archontis nomen fortuito solum, ac aliquando apponebatur, ubi nimirum Eponymus Archon ipse Ecclesiae praeesse, suoque nomine Decreta insignire non poterat.

XVIII. Quandoquidem vero publicis tum Populi, tum Senatus etiam Decretis aliquando Eponymi, aliquando vero Pseudeponymi Archontis nomen inscribi consuevisse iam diximus, id unum postremo tandem loco inquirendum superest quo charactere, sive discrimine distingui possit an Archon ille, qui in Decreti alicuius fronte conspicitur, *Eponymus*, ideoque ad Fastos referendus; an vero potius *Pseudeponymus* Archon haberi debeat. Quo certe loco ingenue fateor nullum omnino discrimen eiusmodi afferri posse nisi ex Scriptoribus

Rr aliis,

(1) Exerc. Pag. 135. ad Diodor. Sicul. (2) Pag. 625. ad Demosth. (3) Potter. Arch. Graeca Lib. I. c. 26.

aliis, praesertim vero ex Eponymorum Archontum Fastis splendor aliquis oriatur. Sic facile cognosci, vel definiri posse putaverim Archontem aliquem *Pseudeponymum* esse oportere si ex ipsa Decreti serie, temporisque nota perspicuum fiat, quod Archon ille imperavit, vel Decretum illud editum fuit eodem anno, quo Archon alius, veluti *Eponymus*, in Fastis occurrat: qua certe lege, vel charactere facile Palmerius agnoverat Archontes illos, qui a Demosthene memorantur, *Pseudeponymos* esse oportere. Eiusdem quoque principii lumine Archontes alios, qui a Meursio, Lydiatto, aliisque pluribus inter Eponymos memorantur, sequenti Dissertatione Pseudeponymos esse demonstrabo; simulque variis exemplis ostendam quod quamvis Pseudeponymi Archontes illi supplendis, augendisque Archontum Fastis conferre nequeant, maximo tamen praesidio esse poterunt ut Archontum Fasti vel corrigi, vel illustrari subinde possint. Id unum modo, veluti perspicuum, & constans Eponymi Archontis indicium addidisse iuverit, quod si Archontis alicuius nomen ab aliquo Scriptore exprimatur ut annus ipse designetur, quo res aliqua a Scriptore narrata contigerit, tunc Eponymi anni Archon habendus erit. Ubi nimirum Concio quaedam Populique conventus exprimitur, atque lex aliqua Populi suffragiis constituta describitur, fortasse Archon ille memoratur, qui fortuito, absente Eponymo, Concioni praefuerit: at ubi simpliciter Archontis solum nomen, veluti perspicua temporis, annique nota, memoratur, tunc Eponymus ille censeri debet; ut facile exemplis innumeris ostendi posset. Quod si fortasse variis in locis character etiam ille vel fallere, vel incertus esse videatur, tunc coniecturis solum agendum erit, & Archon ille, de quo dubitamus an inter Eponymos haberi debeat, recenseri ita poterit, ut nihil tamen temere definiatur, ut sequenti Dissertatione variis exemplis ostendam. Certe si Crateri liber, quo singula Atheniensium Psephismata accurate collegerat [1], adhuc extaret, certius & illustrius aliquid de *Eponymis*, ac *Pseudeponymis* etiam Archontibus, illorumque discrimine definiri a nobis posset; & Eponymorum Fasti longe uberiores, accuratioresque contexi. Sed liber ille prorsus interiit, eiusque so-

(1) Pollux Lib. VIII. c. 10. & Plutar. in Cimone.

ſolum mentio ab Harpocratione conſervata fuit, qui Craterum hunc in τετάρτῃ ac ἐννάτῃ ψηφισμάτων *quarto, ac nono Pſephiſmatum* libro laudavit; Hinc facile intelligi deprehendique poterit in tanta rerum obſcuritate, veterumque Scriptorum ſilentio, aut iactura nonniſi coniecturis agendum eſſe; nobiſque merito gratulandum ſi coniecturas & hypotheſes illas afferamus, quae niſi maximam veri ſpeciem praeſeferant, a perſpicuis tamen veterum teſtimoniis minime abhorreant.

DISSERTATIO VIII.

S Y N O P S I S.

I. P*Seudeponymorum Archontum series hactenus a nemine contexta fuit; quamvis Archontes aliquos non Eponymos esse Palmerius, ac Dodvellus optime existimaverint.* II. *Haec Pseudeponymorum Archontum series, illorumque aetas rite constituita corrigendis Eponymorum Fastis, Atticaeque Historiae illustrandae maxime necessaria.* III. *Id argumentis, & exemplis etiam ostenditur.* IV. *Quo sensu Archontes illi vel non Eponymi, Pseudeponymi censeri debent. Ipsorum series, ac numerus una proponitur, simulque tempus indicatur, quo ipsorum quilibet imperaverit.* V. Procles *omnium primus ex Eponymorum simulque Atheniensium Archontem Fastis expungitur. Ipsius imperium, atque aetas ex Pausania demonstratur. Insignis Clementis Alexandrini locus contra Meursium, aliosque Scriptores exponitur, ac illustratur.* VI. Epaenetus *etiam ex Archontum Atheniensium numero coniectura eximitur. Antigoni Carystii locus tentatur.* VII. Pisistratus *quoque ex Eponymorum Fastis excluditur; ac Thucydidis locus contra Meursium, ac Dodvellum explicatur.* VIII. Cebris. *Eius aetas hactenus incomperta demonstratur; Lucianique locus exponitur.* IX. Themistocles. *Ostenditur annus, quo non Eponymus Archon hic esse debuit. Dodvelli inconstantia notatur; ac Diodorus a Meursii emendatione vindicatur.* X. Aristides. *Annus ipse, quo imperaverit, demonstratur. Plutarchi cum Demetrio Phalereo dissidium componitur.* XI. Myronides. *Hunc non Eponymis, sed Strategis accensendum esse ostenditur, ipsiusque aetas ex Aristophane, aliisque Scriptoribus definitur.* XII. Agyrrhius. *Plures Agyrrhii fortasse distingui debent. Agyrrhius ab Andocide memo-*

memoratus, Meursiique Fastis inscriptus Eponymus esse non potuit. Ipsius Populus, atque aetas indicatur. Scholiastis Aristophanici textus tentatur, & coniectura restituitur. XIII. Ctesicles. *Strategum hunc potius quam ex Novemviris unum fuisse coniicitur; certe non Eponymum fuisse demonstratur.* XIV. Nicias. *Hic etiam Strategis potius, quam Novemviris, accensendus ostenditur; atque ex Eponymorum Fastis expungitur.* XV. Calamio. *Archontis huius aetas definitur; eiusque nomen apud Aeschinis Scholiastem coniectura restituitur.* XVI. Demonicus. *Pseudeponymum hunc esse oportere contra Meursium ostenditur; ac ipsius aetas ex Demosthene demonstratur.* XVII. Mnesiphilus. *Pseudeponymi Archontis huius aetas accurate, restituto Demosthenis loco, definitur.* XVIII Polycles. *Meursii, ac Dodvelli error ostenditur; simulque Polyclem Pseudeponymum esse demonstratur; atque ipsius aetas exploratur.* XIX. & XX. Neocles, & Nicocles. *Utrumque Pseudeponymum fuisse probatur; ac utriusque aetas exponitur. Unum tamen ab altero minime distinguendum esse coniicitur.* XXI. Nicias. *Pseudeponymum hunc esse, minimeque cum Elpinice Eponymo confundi posse contra Meursium, ac Dodvellum ostenditur. Eius annus inquiritur.* XXII. Mnesithides. *Insignis Meursii error indicatur. Mnesithidis huius annus ex Aeschine contra Demosthenem demonstratur.* XXIII. Chaerondas. *Maxima in Archontis Chaerondae nomine, atque anno perplexitas ostenditur, atque dirimitur. Chaerondam semel, iterumque duobus annis Pseudeponymum fuisse probatur antequam Fastis velut Eponymus inscriberetur. Plutarchi locus contra Meursium defenditur, ac illustratur. Dionysii locus accuratius exponitur, ac emendatur. Alter Plutarchi locus restituitur.* XXIV. Eutycles. *Hunc etiam Pseudeponymum fuisse ostenditur, eiusque annus definitur.* XXV. & XXVI. Heropythes, & Nausicles. *Utrumque ex Eponymis eximendum esse probatur, atque annus, quo uterque imperavit, ex Demosthene indicatur.* XXVII. Xenias. *Scaligeri, Meursii, ac Dodvelli error notatur. Xeniam Pseudeponymum fuisse ostenditur, eiusque aetas exploratur.* XXVIII. Phocion. *Strategis hic potius, non Novemviris accensendus demonstratur. Plutarchi locus exponitur, ac illustratur; simulque Phocion ex Fastis eximitur.* XXIX. Epicrates. *Hic neque Eponymis, neque Novemviris, neque Archontibus aliis inserendus ostenditur; ac Ciceronis locus contra Meursium explicatur.*

XXX.

XXX. & XXXI. Aurelius Ancharenus, & Bentidius Sota: *Utrumque ex Eponymorum Fastis expungendum esse probatur, ac ipsorum aetas definitur.* XXXII. Phaedrias. *Hunc etiam in Eponymorum Fastis immerito recenseri innuitur; ipsiusque aetas inquiritur.* XXXIII. Prulades. *Eponymum hunc esse non potuisse demonstratur. Ipsius aetas exponitur, ac vetus Inscriptio illustratur.* XXXIV. Theagenes. *Ipsius aetate Novemviros Athenis sublatos esse probatur. Meursii error, aut inconstantia notatur. Suidae locus exponitur. Etymologi error ex Cragio demonstratur; verumque Etymologi ipsius nomen hactenus ignoratum coniectura definitur.*

DIS-

DISSERTATIO VIII.

IN QUA

PSEUDEPONYMORUM ARCHONTUM OMNIUM SERIES, ATQUE AETAS DEMONSTRATUR.

I. ARchontum illorum plurimos, qui tum a Demosthene, tum a variis etiam Scriptoribus aliis memorantur, *Pseudeponymos* esse oportere, ideoque ex Eponymorum Archontum Fastis expungendos esse superiori Dissertatione iam diximus; quamvis Meursius Archontes illos Eponymos fuisse putaverit, ipsorumque singulos Archontum Fastis inscripserit. Optandum vero maxime fuerat ut Palmerius ipse, qui hunc Meursii errorem omnium primus ostendit; & Archontes aliquot a Demosthene memoratos *non Eponymos* esse coniecit; simulque Dodvellus, qui nitidam, atque accuratam illam Archontum seriem post Lydiattum contexuit, quae ceteris omnibus longe clarior, ac uberior haberi merito poterit, Pseudeponymos Archontes omnes ab Eponymis ita seiunxisset, ut cum iis temere confundi non possent; cum praesertim Dodvellus ipse discrimen illud se deprehendisse glorietur, quo Pseudeponymi facile ab Eponymis distinguerentur. Tantum tamen abest ut eximius Auctor ille Pseudeponymorum Archontum seriem contexendam susceperit, ut paucos solum ex ipsis memoraverit; aliosque plures velut Eponymos in Fastis reliquerit, quos tamen vere Pseudeponymos habendos esse inferius ostendetur. Discrimen etiam illud inter Eponymos, ac Pseudeponymos Dodvellus ipse constituit, quod ambiguum certe, vel potius manifeste falsum haberi facile debeat; nullus denique ex Pseudeponymis Archontibus illis aetatem demonstravit; ideoque plurima hac in parte Dodvellus omisit, ex quibus maxima tum illustrandae, tum corrigendae quoque Eponymorum historiae praesidia deduci possent. Itaque e re futurum putaverim si Pseudeponymos Archontes omnes non a Demosthene solum, sed a ceteris etiam Scriptoribus omnibus memo-

memoratos recenseam: ut quemadmodum doctissimi Viri Scaliger, Sigonius, Meursius, Lydiattus, Dodvellus Eponymorum Archontum Fastos adornarūnt, sic ipse quoque Pseudeponymorum seriem ita contexam, ut ipsorum nomina, quae temere plerumque Fastis adscripta fuerant, simulque tempus ostendam, quo illorum quilibet dignitatem illam Athenis obtinuit.

II. Atque ejusmodi quidem Pseudeponymorum Archontum series a me disposita plurimam certe lucem, nisi mea me fallit opinio, non illustrandis solum, sed corrigendis etiam Eponymorum Fastis conferre poterit. Etenim ubi Pseudeponymi Archontes omnes, qui vel ob nominis affinitatem, vel Scriptorum incuriam in Eponymorum Fastos irrepserant, ex Fastis ipsis expuncti fuerint, accuratior certe, longeque purior Eponymorum series supererit: atque historia quoque, sive res gesta, quae Pseudeponymi Archontis nomine consignata fuerit, ad annum alium, aut tempora mirifice plerumque dissita transferri non poterit: quod a Meursio tamen subinde factum conspicimus. Sic, ut exemplo res clarior fiat, cum a Demosthene memoratur *Mnesithide Archonte* Conventum illum ab Amphictyonibus celebratum esse, quo Philippus Macedonum rex Amphictyonum Imperator est electus, si *Mnesithides* iste cum altero cognomine confundatur, qui Olympiade LXXX. in Fastis occurrit, ut a Meursio factum videmus, Conventus ille, ac Philippi regnum ad Olympiadem LXXX. transferetur; cum tamen ad Olympiadem CX. Conventus ille, ac Philippi regnum spectare debeat. Ita, si *Polycles* Archon ille, qui in Oratione *De Corona* a Demosthene nominatur, unus idemque dicatur esse cum illo qui Olympiade CXVIII. in Fastis conspicitur, ut Meursius existimavit, necessarium plane foret, ut celebris illa Oratio post Olympiadem CXIV. adeoque post Demosthenis mortem habita diceretur. Denique, ne exemplis aliis hic immorer, historiae singulae, quae Archontum illorum nominibus insignitae fuerint, quos & Eponymos, & incertae aetatis esse putavit Meursius incertae quoque, obscuraeque aetatis esse deberent: unde mira sane perplexitas, temporumque perturbatio in Attica historia orirerur. Haec, aliaque id genus plurima, quae possent afferri, suisque opportunius in locis mox subiicientur,

per-

perspicue satis ostendunt quantum splendoris, atque praesidii tum corrigendis, tum illustrandis etiam Eponymorum Fastis ex nitida, & accurata Pseudeponymorum serie manare possit.

III. Quantum vero splendoris, atque praesidii ex hac ipsa Pseudeponymorum serie tum corrigendae tum illustrandae Graecarum Urbium historiae haberi subinde possit, ubi illorum omnium aetas, aut annus, quo Archontis munere perfuncti illi fuerint, rite constitutus iam fuerit, ex variis exemplis illis apparet in quibus rerum aliquot gestarum annus, mensis etiam, ac dies a me nitide, certoque definitus esse conspicitur; cum tamen illa in Scriptoribus aliis obscura, vel maximo opinionum dissidio mirifice perturbata videantur. Quis enim aut ex veteribus, aut ex recentioribus etiam Historicis aperte noverat quo mense, vel mensis etiam die Phocensi, vel *Sacro* Bello Phocensium clade finis impositus fuerit, cum veteres, ac recentiores etiam Historici in definiendo quoque Phocensis excidii anno dissideant? Hanc tamen ego omnium primus ex decretis illis ostendi [1], quae *Mnesiphilo Archonte* facta fuisse coaevus, & accuratus Auctor Demosthenes memoravit. Quis definire unquam poterat quo anni tempore Elatea capta, Chaeronaea expugnata fuerit, atque Isocrates orator e vivis excesserit? quae tamen omnia nitide ex Decretis aliis ostendi [2], quae *Nausicle*, & *Heropithe* Archonte, utroque Pseudeponymo, facta Demosthenes ipse nobis exhibuit. Mitto quod Amphictyonici Concilii tempus, Asclepiorum, atque Heracliorum Festorum dies, aliaque id genus plura ex Decretis aliis accuratius exploratis, atque invicem collatis eruuntur, obiterque plura Scriptorum loca aut emendata, aut illustrata conspiciuntur. Itaque, licet ex eiusmodi Pseudeponymorum Archontum serie Attici Fasti suppleri, uberioresque fieri non possint, sed rariores potius, minusque pleni sint futuri; plurimum tamen subinde corrigi, vel illustrari poterunt, atque in reliquis Atticae Historiae partibus plurimum splendoris accedet, si series illa accurate contexta fuerit, atque Archontum illorum quilibet ad propria tempora referatur, ut hic a me factum putaverim. Quandoquidem ergo Archontum omnium aetas, si paucos solum exceperis, mihi perspicue deprehensa fuit, in digerenda illorum serie solum rationem haben-

 dam

(1) Differt. III. Num. 17. (2) Ibi Num. 20. 24.

dam esse putavi; ut illo nimirum hic ordine recenserentur, quo illorum quilibet imperavit.

IV. Id unum hic obiter, supremoque loco monendum duxerim quod ubi Archontum aliquem a me memoratum *Pseudeponymum* fuisse dixerim, non alio plerumque sensu intelligi id velim quam qui superiori Dissertatione fusius expositus fuit; ut ille nimirum aut ex Novemviris unus, aut Eponymo suffectus videatur; aut si fortasse etiam libeat, Prytaniae Epistata cum Dodvello censeatur; dummodo tamen ad Archontes Eponymos, illorumque Fastos minime referatur. Aliquando tamen Archontes aliqui in hac Pseudeponymorum serie subinde occurrent, qui neque Prytaniarum Epistatae, neque Eponymis suffecti, neque Novemviri, neque Athenienses censeri possint, ut de *Procle*, *Epaeneto* aliisque pluribus ostendetur. Itaque hoc uno sensu Archontes istos *Pseudeponymos* appellari, quod temere prorsus in Eponymorum seriem irrepserint, adeoque ex Meursii, Lydiatti, Dodvellique Fastis expungi debeant. Quod si fortasse Archon aliquis hic inter Pseudeponymos a me recensitus ad Eponymos ipsos aliqua ratione referri posse videatur, ut de *Cebride* suspicari quis poterit, id nihil moror: satius tamen duxi illum quoque Pseudeponymis accensere, ut accuratius deinde ab aliis inquiri, ac definiri fortasse possit an Archon ille inter Eponymos, aut Pseudeponymos potius haberi debeat. Itaque Archontum illorum singulos, quos *non Eponymos*, sive, ut appello, *Pseudeponymos* esse putavi, ipsorumque nomina modo subiiciam; simulque tempus, aut olympicum annum exponam, quo Archon ille imperavit. Deinde vero servato temporum ordine de ipsorum singulis ita differam ut initio quidem argumenta proferam, quibus ille ex Eponymorum serie expungendus videatur; mox argumenta cetera, vel indicia complectar, quibus ipsius aetas aut coniici, aut definiri fortasse possit: ac varia subinde Scriptorum loca, Atticaeque Historiae capita accuratius exponam. Archontes autem illos, quos Dodvellus ipse *non Eponymos* esse putavit, asterisco notavi; cum ceteros ille Eponymos quidem, sed *incertae* ignotaeque aetatis esse crediderit.

Ante

Ante init. Olymp.		Procles.	
Olymp. 36. vel. 46.		Epaenetus.	
ante Olymp.	67.	Piſiſtratus.	
anno 3. Ol.	75.	Cebris.	
4. Ol.	75.	Themiſtocles.	
2. Ol.	78.	Ariſtides.	
circa Ol.	80.	Myronides.	
circa Ol.	90.	Agyrrhius.	
circa Ol.	90.	Creſicles.	
circa Ol.	90.	Nicias.	
Ol.	105.	Calamio.	
3. Ol.	105.	Demonicus.	* forte
2. Ol.	180.	Mneſiphilus.	*
3. Ol.	109.	Polycles.	* forte
4. Ol.	109.	Neocles.	*
4. Ol.	109.	Nicocles.	
circa Ol.	109.	Nicias.	
1. Ol.	110.	Mneſithides.	*
1. & 2. Ol.	110.	Chaerondas.	
2. Ol.	110.	Euthycles.	*
2. Ol.	110.	Heropythes.	*
2. Ol.	110.	Nauſicles.	*
circa Ol.	114.	Xenias.	
3. Ol.	115.	Phocion.	
3. Ol.	183.	Epicrates.	
circa an Ch.	200.	Aurelius Ancharenus.	
eodem anno		Bentidius Sota.	
		Phaedrias.	
poſt an. Ch.	320.	Prulades.	* forte
circa an. Ch.	500.	Theagenes.	

V.

Procles

Clemens Alexandrinus in *Protreptico* de veteri Iunonis Samiae ſimulacro diſſerens ait : *καὶ τὸ ἄγαλμα τῆς Σαμίας Ἥρας, ὡς φησὶν Ἀέθλιος, πρότερον μὲν ἦν σανίς. ὕστερον δὲ, ἐπὶ Προκλέους Ἄρχοντος, ἀνδριαντοειδὲς ἐγένετο etiam Samiae Iunonis* ſimulacrum, *ut ait Aëthlius, prius quidem erat aſſer; poſtea autem, cum eſſet*

Archon Procles, effiEta est in formam statuae. Itaque Proclem, laudato Clementis testimonio, doctissimus Meursius Eponymorum Fastis inseruit Libro IV. c. 20. Meursiique vestigiis insistens Dodvellus inter Eponymos Proclem enumeravit: quemadmodum Gentianus Herretus Clementis interpres hunc Eponymum, atque Atheniensem Archontem esse putaverat. Sed obscurior ille, ac ambiguus Clementis locus doctissimis certe Viris imposuit; cum Procles iste neque Eponymorum Fastis inscribi, neque ceteris Atheniensium Archontibus accenseri possit; quippe qui non Athenis ipsis, sed in Samo imperaverit; iisque temporibus floruerit, quibus vel perpetuorum Archontum dignitas nuper Athenis instituta fuerat; vel Atticae regionis incolae Regibus adhuc utebantur; ut perspicuis sane, certisque characteribus mox ostendetur.

Ac mirari certe quis poterit cur in superiori Clementis loco Meursius non de Samio, sed de Atheniensi potius Archonte repente cogitaverit; cum tamen ibi de Samiae Iunonis simulacro disseratur; ac Aëthlius ille, qui Proclis Archontis nomen, veluti certam temporis notam expressit, non Atheniensis, sed Samius Scriptor fuerit, pluribusque Libris Samiorum fines, vel ornamenta descripserit, ut ex Vossio (1), Fabricioque (2) erudimur. Optime quidem novi, ingenueque fateor Samiorum Insulam aliquando Atheniensium imperio paruisse, eoque coloniam ab Atheniensibus deductam esse (3); ut Samius proinde Scriptor temporum characteres Atheniensis etiam Archontis nomine designare potuerit. At nitide prius ostendendum fuerat, Samiae Iunonis statuam iis temporibus effictam esse, quibus Atheniensium imperio Samus obnoxia fuerat: cum praesertim Polycrates, aliique tyranni in Samo imperaverint, ut in Historia conspicitur (4); adeoque semper ambiguum, incertumque esse debeat, an Procles ille Atheniensibus, vel Samiis solum Principibus sit accensendus.

Sed quid coniecturis istis hic immoror cum verum Proclis huius imperium, simulque aetatem ex Pausania, & Callimacho perspicuis, ut opinor, indiciis deprehenderim? Accuratissimus Auctor ille ubi Samum a Ionibus, qui illuc habitatum concesserant, occupatam dixisset ait: ἡγεμὼν δὲ ἦν τοῖς

Ἴωσι

(1) De Hist. Graec. Lib. III. init. pag. 239. (2) Biblioth. Graec. Lib. IV. c. 20 nu. 9.
(3) Pausan. Achaic. c. 3. 4. Strabo Lib. XIV. (4) Herod. Lib. III, c. 44. Laert. VIII. seg. 3.

Ἴωσι Προκλῆς ὁ Πιτυρέως Ἐπιδαύριος . . . τούτῳ τῷ Προκλεῖ γένος ἦν ἀπὸ Ἴωνος τοῦ Ξούθου [1]. *Erat Ionum Dux Procles Pityrei filius Epidaurius ... genus hic Procles ducebat ab Ione Xuthi filio.* Tum repente ſubdit Pauſanias Leogorum Proclis filium *βασιλεύοντα μετὰ τὸν πατέρα patris in regno ſucceſſorem* ab Epheſiis expulſum eſſe, Samioque regno ſpoliatum Duce Androclo, quem Codri Athenienſium Regis filium fuiſſe, ſimulque cum Athenienſibus Epheſum migraſſe iam dixerat [2]. Itaque iam vehemens, nec iniqua fortaſſe ſuſpicio mihi ſuboritur, quod Procles ille a Clemente, ſive ab Aëthlio memoratus ab illo minime diſtingui debeat, quem Ionum Ducem, Samiorumque regem, aut principem appellat Pauſanias: quo plane fieret Proclis aetatem ad Codri tempora referendam eſſe, qui iuxta Petavii calculum anno ante Chriſtum 1091. Athenienſium Regum poſtremus imperium obtinuit; adeoque Proclem neque Eponymorum, qui tum nulli fuerant, neque Athenienſium Principum Faſtis inſcribi poſſe.

Si Pauſaniae tamen, ſimulque Callimacho fides habenda ſit, Samiae Iunonis ſtatua longe antiquior cenſeri debet, quam ut ad Codri, vel Proclis huius aetatem referri illa poſſit; adeoque, ſi Proclis aetate formata illa fuit, ut teſtatur Aëthlius, Procles alius antiquior admittendus erit, qui Theſei temporibus imperaverit. Certe Pauſanias aſſerit [3] Iunonis *ἄγαλμα ſimulacrum*, quod in Samo viſebatur a Smilide formatum eſſe, ſmilidemque iſtum Daedali aetate floruiſſe: quem Theſeo Athenis regnante hoc eſt 1230. annis ante Chriſtum vixiſſe Diodorus [4], aliiqui plurimi [5] prodidere; ergo tunc Procles etiam ille imperaverit, quo Archonte ſimulacrum effictum eſſe teſtatur Aëthlius. Callimachus vero apud Euſebium [6] de veteri, rudiorique Samiae Iunonis ſimulacro diſſerens, ac Iunonem ipſam alloquens ait:

Οὔπω Σκέλμιον ἔργον ἔης ξόανον, ἀλλ' ἐπὶ τεθμὸν
Δὴ νεογλύφων ὦναξ θεὰ ἦσθα σανίς.
Ὧδε γὰρ καθιδρύοντο θεοὺς τότε· καὶ γὰρ Ἀθηνᾶς
Ἐν Λίνδῳ Δαναὸς λεῖον ἔθηκεν ἕδος·

Inſignis autem iſte Callimachi locus, quem certe miror doctiſſimae Daceriae diligentiam effugiſſe, adeoque in nitidiſſima Calli-

(1) In Achaic. c. 4. (2) Ibi c. 2. (3) Ibi c. 4. (4) Lib. IV. c. 61. (5) Vid. Meurſ. in Theſeo. (6) Praep. Evang. Lib. III. c. 8.

Callimachi editione, quam illa adornaverat, ceteris Poetae Fragmentis minime adiectum esse, ita a Khunio latine redditur [1]

> *Nondum eras Celmium opus, nempe simulacrum ex ligno politum, sed ad legem*
> *Recens politorum asserum, o regina Dea, asser eras.*
> *Ita enim tum temporis Deos dedicabant: nam etiam Minervae*
> *In Lindo Danaus levigatum posuit simulacrum.*

Ibique feliciter, accurateque Khunius observat *Schelmium*, vel *Celmium opus* vocari, quod arte, ferroque elaboratum sit, postquam Celmis ex Idaeis Dactylis unus ferrum invenerat [2]; simulque subindicat Σμίλιον ἔργον *Smilium opus* hic legi posse, ut Callimachus ipse cum Pausania conspiret, qui Samiae Iunonis simulacrum *Smilium*, vel *Smilidis opus* fuisse dicit. Denique Khunius ipse adnotavit Samiae Iunonis imaginem, quae prius asser erat, in statuae formam, *sub Praetore Procleo*, Clemente teste, effictam esse: nihilque tamen de Proclis huius imperio, aut aetate commemorat.

At, si diffidentes illae Callimachi, Aëthlii, Pausaniaeque sententiae rite componi, simulque coniungi possint; sive, quod verisimilius existimo, Pausaniae autoritas ceteris omnibus sit anteferenda, dubitari certe non poterit quin Samiae Iunonis statua Thesei temporibus efficta fuerit; adeoque Procles ille, quo Archonte id contigisse scribit Aëthlius, ad illa tempora spectasse debeat, quibus Athenis Eponymi instituti certe non fuerant; ut proinde Procles ex Eponymorum, vel Atheniensium Archontum Fastis expungi debeat.

VI.

Epaenetus.

Antigonus Carystius in Libro *de Mirabilibus Narrationibus* c. 133. ait Ἵππων ὁ Ῥηγῖνος Περὶ τῶν λεγομένων τόπων φθείρειν τὰ ἐμπίπτοντα τοιοῦτόν τι γράφει. Φησὶν ἐν Ἀθήναις, ἐπὶ βασιλέως Ἐπαινέτου, ὀλυμπιάδος ἕκτης καὶ τριακοστῆς, ἐν ᾗ Ἀρυτάμας Λάκων νικᾷ στάδιον, τῆς Σικελίας ἐν Παλικίοις οἰκοδομηθῆναι τόπον, εἰς ὃν ὅστις ἂν εἰσέλθῃ, εἰ μὲν κατακλιθείη, ἀποθνήσκει. εἰ δὲ περιπατοίη, οὐδὲν πάσχειν ... *Hippo Rheginus de locis, quae res incidentes perdunt, sic scribit: Athenis regnante Epaeneto, Olympiade XXXVI. qua Ary-*

(1) In Notis ad Pausan. loco cit. (2) Vid. Hesych. in Calmis.

Arytamas Laco stadium vicit, in Sicilia apud Palicios locum exaedificatum fuisse, in quem si quis ingressus se reclinasset, mortuus fuerit; sin obambulasset, nihil mali passum esse.

Meursius, qui elegantem hunc Antigoni Libellum perpetuis observationibus illustravit, admonet Olympiade XXXVI. non *Arytamantem Lacedaemonium*, sed *Phrynonem Atheniensem* veluti stadio victorem in Eusebii Chronico memorari, atque Epaenetum hunc *improprie* βασιλέα *regem* ab Antigono vocari, cum Archon ab illo appellandus esset. Itaque Epaenetum istum Eponymorum Archontum Fastis inseruit [1], quamvis in Scaligeri, vel ut Meursius appellat, Anonymi serie desideretur. Petavius etiam, Lydiattus, ac Dodvellus Epaenetum ipsum, laudato Antigoni testimonio, ceteris Eponymis adiunxere, incertumque fore putarunt an Olympiade XXXVI. *Arytamas*, aut potius *Phryno* stadio victor haberi debeat.

At, nisi plurimum hic ego fallor, ambiguus ille Antigoni locus obscurior est certe, quam ut ipsius praesidio Epaenetus iste veris Atheniensium Archontibus adiungi possit. Quis enim nitide, certoque dixerit Epaenetum illum Athenarum potius, quam Siciliae, vel alterius regionis, Principem, vel Regem fuisse, cum Hippo, vel ut doctissimi viri Vossius [2], ac Fabricius [3] opinantur, Hypis ille hic ab Antigono quidem, aliisque Scriptoribus *Rheginus*; sed ab aliis tamen [4] *Metapontinus*, atque ab aliis etiam *Samius* appellatur? Itaque cur Siculus, aut Italus, aut Samius Scriptor Athenarum potius, quam propriae regionis Principem, veluti perspicuam temporis notam, expresserit? Cumque praesertim rem in Sicilia gestam commemoraret, illam Atheniensis potius, quam Civium suorum Regis nomine consignaverit? Quod si Samius etiam, vel Siculus Scriptor ille, Atheniensis anni characterem, Diodori, aliorumque instar, adhibuisse dicatur, adeoque Atheniensium Fastos prae oculis habuisse, divinari certe vix poterit cur Epaenetum non *Archontis*, sed *Regis* nomine decoraverit, quamvis Hippo, vel Hypis ille circa Olympiad. LXXV., adeoque ipsa fere Epaeneti aetate floruerit. Video quidem levioribus coniecturis istis facile reponi posse Epaenetum *improprie Regem* appellari; sed perspicuum tamen certum-que

(1) De Arch. Ath Lib. I. c. 11. (2) De Hist. Graec. Lib. III. c. 1. & IV. car. 3. (3) Bibl. Graec. Lib. II. c. 23. num. 20. (4) Censorin. de die Nat. c. 3.

que fore quod Athenis ille imperavit, cum Antigonus, aut Hippo diserte dixerit φησὶν ἐν Ἀθήναις ἐπὶ βασιλέως Ἐπαινέτου, quod Volfius, Meursiusque reddidere *Athenis Epaeneto regnante*. Sed haec ipsa verborum series, dicendique formula indicio esse poterit Antigoni textum fortasse vitiatum esse; atque insolens illa verborum textura vix patitur ut Antigoni locus latine reddi possit *regnante Athenis Epaeneto*. Certe, si Scriptor ille innuere voluisset Epaenetum hunc Atheniensium regem fuisse, nativa, solemnique formula dixisset ἐπὶ βασιλέως Ἀθήνησιν, vel ἐν Ἀθήναις, Ἐπαινέτου *regnante Athenis Epaeneto*; adeoque voces illae ἐν Ἀθήναις *Athenis* hic temere in alienum locum irrepsere, vel certe mendum praeseferunt. Itaque primum suspicor in Antigoni verbis post φησὶν lacunam irrepsisse, in qua Scriptoris illius nomen exciderit, ex quo historiolam hanc Hypis exscripserat. Deinde vero non ἐν Ἀθήναις *Athenis*, sed ἐν Αἰτναίοις *in Aetnaeis*, vel quidpiam simile rescribendum esse coniicio; ut Operis nempe titulus, vel argumentum exprimatur, in quo Scriptor ille historiam hanc exposuerat. Suspicionem hanc mihi iampridem iniecerat Stephanus, qui de Palice urbe differens, ac de Palicis, unde civitas illa nomen obtinuit, citat Silenum in II. Αἴτνης *Aetnae*; atque Aeschylum ἐν Αἰτναίοις *in Aetnaeis*: quemadmodum etiam Macrobius [1], qui accuratissime, uberrimeque de Palicis agit, Aeschylum ἐν Αἴτνᾳ & ipse veluti auctorem inducit; asseritque quod Deos Palicos *primus omnium Aeschylus tragicus, vir utique Siculus, in literas dedit*; ut ipsum proinde Cicero [2] non modo veluti Poetam, sed etiam ut Pythagoraeum quoque Philosophum laudaverit. Quemadmodum ergo Silenus, atque Aeschylus, qui anno 4. Olympiad. LXXVII. Athenis digressus in Siciliam concessit, Palicos Deos ἐν Αἰτναίοις carminibus celebravit, ita quoque facile vel coaevus; vel antiquior Scriptor alius eodem prorsus operis argumento, tituloque de Palicis differuerat, ut ex illo proinde Hippon exscribere potuerit, quae de Palicorum Fano, ac graveolentibus, noxiisque in illo crateribus memoravit: quo plane fieret in Antigoni textu pro ἐν Ἀθήναις *Athenis* longe commodiori, clariorique sensu reseribi posse ἐν Αἰτναίοις *in Aetnaeis*. Nihil hic tamen levioribus coniecturis istis innixus temere

(1) Saturn. Lib. V. c. 19. (2) Tusc. Lib. II. c. 10.

mere definire nunc velim; atque illa solum complecti libuit, quae indicio fortasse esse possint ambiguum plane, obscurumque fore an Epaenetus ille Athenis imperaverit, atque Eponymorum Archontum Fastis solo Antigoni testimonio repente, certoque inscribi debeat.

Quid vero si & errorem alium, qui in Antigoni textum irrepserat, eodem ipso coniecturae genere ostendam, simulque rationem exponam, qua leviter ille corrigi, sanarique possit? Olympiadis XXXVI. victor ab Antigono *Arytamas Lacon* fuisse dicitur; cum tamen Meursio ipso teste, Olympiadis eiusdem victor ab Eusebio nominetur Φρύνων Ἀθηναῖος, ὃς Πιττακῷ μονομαχῶν ἀνῃρέθη *Phryno Atheniensis, qui singulari certamine cum Pittaco congressus interemptus est*. Itaque dubitari non poterit quin alteruter ex Scriptoribus illis in exprimendo victoris nomine erraverit. At error iste longe facilius in Antigoni, quam in Eusebii, textum admitti poterit. Siquidem Phrynonem Atheniensem ante Olymp. XLIII. ex Olympicis ludis palmam retulisse, moxque cum Pittaco singulari certamine congressum interiisse nitide, diserteque Laërtius etiam testatur; adeoque *Phrynonis* nomen in Olympionicarum Fastis iis temporibus admitti debet; cumque aliarum Olympiadum victores ab Eusebio, aliisve Scriptoribus memorentur, nullus omnino locus extra Olympiadem XXXVI. Phrynoni esse poterit. Itaque nullus error in Phrynonis nomine apud Eusebium facile effingi potest; longeque verisimilius in Antigoni textu supponi ille poterit; neque tamen accurate, certoque corrigi nisi aliunde splendor accedat. Si quis tamen in tanta rerum obscuritate coniecturae locus hic esse potest, suspicor quod *Arytamas* ille facile cum *Chrysamaxo* confundi possit, qui Olymp XLVI. stadio vicisse dicitur; cum uterque Lacon fuerit, simulque maxima in nominibus affinitas, adeoque erroris occasio videatur. Ergo in Antigoni textu fortasse rescribi poterit Ὀλυμπιάδος ἕκτης καὶ τεσσαρακοστῆς, ἐν ᾗ Χρυσάμαξος Λάκων νικᾷ στάδιον *Olympiade* XLVI., *qua Chrysamaxus Lacon stadium vicit*; nisi fortasse vicissim verum Olympionicae nomen fuerit *Arytamas*, ut ab Antigono nominatur, adeoque in Eusebii textu pro Χρυσάμαξος Λάκων *Chryamaxus Lacon* rescribendum sit Ἀρυτάμας ὁ Λάκων *Arytamas Lacon*. Quod si vel in Antigoni, vel in Eusebii textum error irrepsit, atque alteruter ex illis ex al-

 tero

tero eſt corrigendus, perſpicuum exinde fiet quod Epaenetus ille, quicumque demum is fuerit, non ad XXXVI., ſed ad XLVI. Olympiadem referri debet, atque in illa anno 1., ſi fortaſſe ita libeat, Athenienſium Faſtis inſcribi.

VII.

Piſiſtratus.

Thucydides Libro VI. c. 54. de Piſiſtrati Tyranni poſteris loquens ait: *ϗ ἄλλοι τε αὐτῶν ἦρξαν τὴν ἐνιαύσιον Ἀθηναίοις ἀρχὴν, ϗ Πεισίστρατος ὁ Ἱππίου τοῦ τυραννεύσαντος ὑὸς τοῦ πάππου ἔχων τοὔνομα*: *& cum alii ex ipſis annuum imperium apud Athenienſes obtinuerunt, tum Piſiſtratus Hippiae eius, qui Tyrannus fuerat, filius, avi nomen ferens.*

Ex eiuſmodi Thucydidis teſtimonio deduxit Meurſius Lib. IV. c. 20. quod Piſiſtratus ille Hippiae filius, tyrannique Piſiſtrati nepos, Eponymus Athenis Archon fuit; adeoque Piſiſtratum ipſum Faſtis adſcribendum eſſe putavit. Haec ipſa quoque Meurſii opinio non Dodvello ſolum, ſed etiam Lydiatto (1) probata fuit; cumque ille arbitretur Piſiſtratum hunc Archontis munere perfunctum eſſe dum Hippias ipſius pater Athenis tyrannidem exercuit, Piſiſtrati Archontis annus inter Olympiadem LXVI. & LXVII. incideret, cum Hippias Hipparcho fratre e vivis ſublato anno 3. Olymp. LXVI. tyrannidem occupaverit, atque anno 3. Olymp. LXVII. Athenis a Cliſthene eiectus fuerit.

Ego vero Piſiſtratum hunc inter Eponymos habendum eſſe non dixerim, neque ex ſuperiori Thucydidis teſtimonio id ſatis feliciter, & accurate deduci poſſe putaverim. Siquidem accuratiſſimus Auctor ille de Piſiſtratidarum tyrannide loquens, quae 35. annorum ſpatio viguit (2), haec habet *τὰ δὲ ἄλλα αὐτὴ ἡ πόλις τοῖς πρὶν κειμένοις νόμοις ἐχρῆτο, πλὴν καθόσον ἀεί τινα ἐπεμέλοντο σφῶν αὐτῶν ἐν ταῖς ἀρχαῖς εἶναι: ϗ ἄλλοι τε αὐτῶν ἦρξαν τὴν ἐνιαύσιον Ἀθηναίοις ἀρχὴν, ϗ Πεισίστρατος ὁ Ἱππίου τοῦ τυραννεύσαντος ὑὸς τοῦ πάππου ἔχων τοὔνομα. ὅς τῶν δώδεκα θεῶν βωμὸν τοῦτος ἐν τῇ ἀγορᾷ ἄρχων ἀνέθηκε, ϗ τον τοῦ Ἀπόλλωνος Πυθίου .... τοῦ δ' ἐν Πυθίου ἔτι ϗ νῦν δῆλόν ἐστιν ἀμυδροῖς γράμμασι, λέγον τάδε*

Μνῆμα

(1) Ad Marm. Oxon. pag. 77. (2) Ariſt. Polit. Herod. V. & Iuſtin. II.

Μνῆμα τόδε ἧς ἀρχῆς Πεισίστρατος Ἱππίου υἱὸς
Θῆκεν Ἀπόλλωνος Πυθίου ἐν τεμένει.

In ceteris vero Civitas legibus antea latis utebatur, praeterquam quod operam provide dabant, ut semper aliquis de suo ipsorum numero Magistratum gereret: & cum alii ex ipsis annuum imperium apud Athenienses obtinuerunt, tum Pisistratus Hippiae eius, qui Tyrannus fuerat, filius, avi nomen ferens; qui cum esset Archon aram duodecim Deorum in Foro dedicavit, & illam, quae est Apollinis in Pythii templo .... *& illius, quae in* Apollinis *Pythii templo erat, etiam num tota extat inscriptio literis evanidis pene in haec verba*

In Pythii Phaebi Pisistratus aede locavit
Imperii Hippiades haec monumenta sui.

Itaque, si integer ille Thucydidis contextus observetur, id unum inferri fortasse poterit quod inter Archontes, sive Novemviros, aut Magistratus alios semper Pisistratidarum aliquis cooptari consueverat; non vero quod Archontis Eponymi dignitatem singulis annis illis Pisistratidarum aliquis occupaverit. Ac certe, si principatus ille, vel ἀρχὴ de suprema solum dignitate, atque Eponymo Archonte intelligenda foret, Archontes omnes, qui Pisistratidarum temporibus in Fastis occurrunt, ad Pisistratidarum genus referri deberent; cum tamen *Hegesistratus*, qui inchoata iam Pisistrati tyrannide, anno scilicet 1. Olympiade LV. Archon fuit ad Pisistrati genus minime spectaverit; neque *Euthydemus* ille, qui anno 1. Olym. LVI. aut *Heraclides*, qui anno 4. Olym. LXI. aut denique *Miltiades*, qui anno 1. Olymp. LXIV. Archon fuit; ut ex ipso Pisistratidarum stemmate facile cognosci potest. Ergo Pisistratus ille inter Novemviros quidem, sive Archontes, aliorum instar, haberi fortasse poterit; sed Pseudeponymus tamen censendus erit, adeoque in Eponymorum Fastos minime referendus; alioquin, si Pisistratus ille Hippiae filius tanquam Eponymus habendus esset, definiri certe vix poterit cur Hipparchus etiam, Thessalus, atque Hippias Pisistrati maioris filii veris Eponymis accensendi non fuerint, cum certe ipsorum quilibet ex Thucydidis testimonio annuum Athenis imperium obtinuerit.

VIII.

Cebris

Cebridem istum inter Eponymos Atheniensium Archontes enumerat, incertaeque simul aetatis fuisse dicit Meursius Lib. IV. c. 20., Meursiique vestigiis insistens Dodvellus. Uterque vero Cebridis nomen, ac principatum ex Hesychii testimonio collegit, qui in Ἀγοραῖος haec habet: Ἑρμῆς οὕτως ἐλέγετο ὄντως, κ̀ ἀφίδρυτο Κεβρίδος ἄρξαντος, ὡς μαρτυρεῖ Φιλόχορος ἐν τρίτῳ. *Forensis. Mercurius ita vocabatur; erectusque fuit Cebride Archonte, ut testatur Philochorus in tertio.*

Ac Cebridis quidem Archontis huius mentio nuspiam alibi, quod certe ego noverim, nobis occurrit; sed Mercurius tamen ille Ἀγοραῖος, sive *Forensis*, a variis Scriptoribus memoratur, ut exinde facile Archontis ipsius aetas fortasse coniici possit, simulque definiri an inter Eponymos haberi ille debeat. Ita Pausanias in Atticis: Ἰοῦσι δὲ πρὸς τὴν Στοὰν, ἣν ποικίλην ὀνομάζουσιν ἀπὸ τῶν γραφῶν, ἔστιν Ἑρμῆς χαλκοῦς καλούμενος Ἀγοραῖος, κ̀ πύλη πλησίον (1). *Pergentibus vero ad Porticum, quae a picturae varietate Poecile*, seu varia, *dicitur*, *Mercurius aeneus in conspectu est*, *quem Forensem vocant*; *& prope est Porta*. Demosthenes etiam in Oratione *adversus Evergum* Mercurii *prope Portulam* meminit: περὶ τὸν Ἑρμῆν τὸν πρὸς τῇ πυλίδι *ad Mercurium*, *qui est prope Portulam*: quem Demosthenis locum ita Harpocration exponit: Ἑρμῆς ὁ πρὸς τῇ πυλίδι. Δημοσθένης ἐν τῷ κατ' Εὐέργου, κ̀ Μνησιβούλου. Φιλόχορος ἐν πέμπτῳ Ἀτθίδος φησὶν ὡς οἱ ἐννέα Ἄρχοντες ταῖς φυλαῖς ἀνέθηκαν Ἑρμῆν παρὰ τὸν πυλῶνα τὸν Ἀττικόν. *Mercurius prope Portulam*. *Demosthenes in Oratione adversus Evergum*, *& Mnesibulum*. *Philochorus in quinto Atthidis* Libro *dicit quod novem Archontes Mercurium prope Portam Atticam tribubus erexerunt*. Eiusmodi vero Harpocrationis testimonium totidem plane verbis Suidas exscripsit; nisi quod ultimae voces illae τὸν Ἀττικόν *Atticam* in Suida desiderantur: quemadmodum fere Meursius ipse Harpocrationis locum hic proferens illas omisit, sive quod temere, alienaque manu insertae viderentur; sive quod in ipsis vitium aliquod irrepsisse suspicaretur. Ac certe, si voces illae ad

(1) Attic. c. 15.

ad *τὸν πυλῶνα Portam* referantur, immerito prorsus, temereque adiectae censeri illae poterunt, cum nulla Athenis Porta fuerit, quae peculiari quadam ratione *Attica* diceretur, ut ex illarum numero, ac serie deprehendi potest, quam Meursius in *Athenis Atticis* Lib. III. c. 12. accurate contexuit. Sin vero ad Mercurium ipsum referri illae debeant, quid Mercurius illa prope Atheniensem Portam erectus hic *Atticus* nominatur: perinde quasi vel Boeotii, vel Corinthii quoque Mercurii statua Athenis extiterit? Itaque mendum in vocibus illis agnosci debet. Ac initio quidem conieceram rescribendum esse *τὸν Ἀγοραῖον Forensem*, ut nimirum exprimeretur Mercurium illum, qui prope Portam erectus fuerat, unum eundemque fore, qui *Forensis* etiam appellabatur: quo plane fieret ut Harpocration cum Pausania mirifice conspiraret. Suspicor tamen etiam *τὸν Ἄκτιον*, sive *τὸν Ἀκταῖον Litoralem* legi posse; ut nempe exprimatur Portam illam, cui proxima Mercurii statua visebatur, eam fuisse, quae litori finitima foret, atque ex Urbe in litus deduceret. Certe Lycurgus in Oratione *adversus Leocratem* Portulae cuiusdam meminit, quae litus respiceret: *ὐκ ἐκ τῆς ἀκτῆς κατὰ τὴν πυλίδα ἐμβαίνυσιν οἱ κατ' ἐμπορίαν πλέοντες, ἀλλ' ἐκ τῦ λιμένος non e litore iuxta Portulam ingrediuntur qui mercaturae exercendae gratia adnavigant, sed e portu*. Sed accuratius hic tamen inquirendum foret an Pausaniae, aliorumque testimonia de Portula eiusmodi intelligi possint: quod eo fortasse loci diligentius exsequar ubi de Atticae Populis, ipsorumque ritu subtilius disseram. Interim vero mihi de Cebridis Archontis aetate agendum intelligo. Meursius in *Athenis Atticis* Lib. I. c. 5. superiora veterum testimonia commemorat, atque unum proinde eundemque fore arbitratur Mercurium, qui & *Ἀγοραῖος Forensis*, & *πρὸς τῇ πυλίδι prope portulam*, & *παρὰ τὸν πυλῶνα prope portam* dicatur; cumque ignoraverit aetatem, qua Mercurius ille Forensis dicatus Athenis fuerit, Cebridis quoque Archontis aetatem incertam reliquit, plurimamque nobis suspicandi occasionem exhibuit, an Cebris ille iis temporibus imperaverit, quibus Archontum Fasti pleni sunt, ideoque Pseudeponymus solum haberi debeat. Illustria tamen hic duo Scriptorum testimonia ego proferam, ex quibus plurima certe lux affulgere videtur, ut statuae illius antiquitas, simulque

que Cebridis Archontis aetas deprehendi possit: cum praesertim utrumque ex testimoniis illis doctissimi Meursii, qui cetera laudato loco diligenter exscripserat, industriam effugerint. Itaque Pollux Lib. VII. c. 2. sect. 15. De mercatoribus agens ait: τύτων δὲ ϗ θεοὶ ἴδιοι, ὁ Ἐμπολαῖος Ἑρμῆς, ϗ ὁ Ἀγοραῖος: *horum vero peculiares Dii fuere Mercurius Mercatorius, & Forensis*: atque Aristophanes ipse in Acharn. Act. III. Scen. 3. Megarensem quendam mercatorem inducit, qui Mercurium ἐμπόλαιον *Mercatorium* invocat; quemadmodum in Equit. Act. I. Scen. 3. Cleonem, atque Agoracritum ita colloquentes inducit

Κλε. = Ὁμολωγῶ κλέπτειν. σὺ δ' ὐχί;
Αγο. = Νὴ τὸν Ἑρμῆν τὸν ἀγοραῖον
= Κἀπιορχῶ γε βλεπόντων
Cle. *Fateor esse furem: an & tu?*
Ag. *Nae per Mercurium Forensem.*
Peiero, visus licet sim.

Quo certe loco nullus hic dubito quin Aristophanes Mercurium illum Forensem respexerit, cuius statua Cebride Archonte, ut testatur Hesychius, erecta fuerat: cum praesertim vetus Comici Scholiastes ad illa verba notaverit: ἐν μέσῃ τῇ ἀγορᾷ ἵδρυται Ἑρμῦ ἀγοραίυ ἄγαλμα *in medio Fori Mercurii Forensis statua erecta est*. Itaque, si Aristophanis aetate Mercurii Forensis statua erecta iam fuerat, Cebris ille ante Olymp. LXXXVIII. annum 4., quo *Equites* in Scenam prodiere, imperasse debuit; non tamen Eponymus esse ille potuit, nisi ipsius principatus ante Olympiadem LXXI. transferatur: cum ab eiusmodi LXXI. Olympiade Archontum Fasti pleni sint. At, si Mercurius ille Ἀγοραῖος *Forensis* unus, idemque fuerit cum Mercurio qui πρὸς τῇ πυλίδι *prope portam* vocatur, ut Meursius olim existimavit, tunc Cebris ille, quo Archonte erectus fuisse dicitur, Pseudeponymus certe existimari, adeoque ex Fastis expungi debet. Id perspicue nobis ostendit eximius alter Harpocrationis locus, quem a Meursio vel ignoratum, vel dissimulatum esse conspicio; cum tamen superiori, quem Meursius exscripsit, longe hic clarior, & accuratior videatur. Siquidem Harpocration in Προς τῇ πυλδι Ἑρμῆς haec ait: Δημοσθένης ἐν τῷ κατ' Εὐέργυ. Φιλόχορος ἐν τῇ πέμπτῃ Ἀθηναίων

Φησί

φησὶ περὶ τῦ πρὸς τῇ πυλίδι Ἑρμῦ ὡς ἀρξάμεναι τειχίζειν τὸν Πειρέα οἱ ἐννέα Ἄρχοντες τῦτον ἀνεθέντες ἐπέγραψαν

Ἀρξάμενοι πρῶτοι τειχίζειν οἵδ' ἀνέθηκαν
Βυλῆς, ᾗ δήμυ δόγματι πειθόμενοι.

Demosthenes in Oratione adversus Evergum. Philochorus in quinto Libro *Athenienſium de Mercurio prope Portam ait quod novem Archontes Piraeeum aedificare incipientes* Mercurium *iſtum dedicantes inſcripſerunt*

Incipientes primi aedificare hi dedicarunt
Senatus, ac Populi Decreto obtemperantes.

Quo certe loco facile reſcribendum putaverim ἐν τῇ πέμπτῃ Ἀτθίδος *in quinto Atthidis* libro, ut in ſuperiori Harpocrationis ipſius teſtimonio, aliiſque Scriptoribus aperte conſpicitur, qui Philochori Libros τῆς Ἀτθίδος *Atthidis* citare ſolent: quemadmodum in Heſychii textu pro τρίτῳ *tertio* facile reſcribi debet πέμπτῳ *quinto*, ut Heſychius ipſe cum duplici Harpocrationis textu conſpiret. Itaque, ſi Mercurius ille πρὸς τῇ Πυλίδι *prope Portam* a Novemviris erectus, dicatuſque fuit dum Piraeei conſtructio primum ſuſcepta fuit, idque anno 3. Olympiade LXXV., quo Eponymus in Faſtis Archon *Adimantus* reperitur, contigiſſe debuit, ut ſequenti numero demonſtrabitur, Mercurii ipſius dedicatio ad Olympiadem LXXV. referri debet; ideoque, ſi Mercurius ἀγοραῖος *Forenſis* Archonte Cebride dedicatus unus idemque dicatur eſſe cum Mercurio τῷ πρὸς τῇ πυλίδι *qui erat prope Portam* Cebris ille eadem Olympiade imperaſſe debuit, adeoque cum Faſti pleni ſint, Eponymus eſſe non potuit; ſed ad Pſeudeponymos omnino referri ille debet. Video quidem Forenſis, aereique Mercurii dedicationem ita a Luciano (1) deſcribi perinde quaſi poſt Epicuri, Stoicorumque tempora contigerit. At feſtivus ille Deorum irriſor facile tempora ſuſdeque invertit, ac plurima locis, temporibuſque mire diſſidentia confundit: adeoque cum perſpicuis Scriptorum aliorum teſtimoniis Luciani autoritas, quaecumque illa fuerit, conferri certe non poteſt.

IX.

(1) In Iove Trag.

IX.

Themistocles.

Themistoclem Neoclis filium bellica virtute, ac Marathonia, simulque Salaminia victoria illustrem Archontis aliquando munere perfunctum esse scribit Thucydides Lib. I. c. 93. Ἔπεισε δὲ καὶ τοῦ Πειραιῶς τὰ λοιπὰ ὁ Θεμιστοκλῆς οἰκοδομεῖν. ὑπῆρκτο δ' αὐτοῦ πρότερον ἐπὶ τῆς ἐκείνου ἀρχῆς, ἧς κατ' ενιαυτὸν Ἀθηναίοις ἦρξε, *persuasit ut reliquas Piraeei* partes *aedificarent : eius enim pars aedificari prius est coepta quo tempore ipse annuum Magistratum gerens, Athenis praefuit*, ubi a vetere Thucydidis Scholiaste notatum conspicimus κατά τινα ἐνιαυτὸν ἡγεμὼν ἐγένετο, πρὸ δὲ τῶν Μηδικῶν ἦρξε Θεμιστοκλῆς ἐνιαυτὸν ἕνα. Themistocles *anno quodam dux fuit*; *atque ante Medica annum unum imperavit*, vel *Archon fuit*. Meursius Lib. II. c. 3. de Archontibus Atheniensium cum *Themistoclis* nomen in Archontum Fastis a Sigonio concinnatis ad annum 4 Olymp. LXXI. offendisset; idemque *Themistoclis* nomen ab Anonymo memorari vidisset anno 3. eiusdem Olympiadis, superiora Thucydidis verba ad annum 4 Olymp. LXXI. exscripsit, ac si Themistocles ille, qui tum ab Anonymo, tum a Sigonio ad Olympiadem illam referatur, fuerit illustris ille Atheniensium Imperator, de quo Thucydides loquebatur; ideoque Piraeei constructio anno 3. vel 4. Olympiadis LXXI. inceperit.

Sed doctissimus Auctor ille non modo fallitur, sed inconstans etiam, sibique repugnans esse conspicitur. Siquidem Meursius ipse Lib. II. c. 9. Diodori, Plutarchi, & Anonymi testimonio diserte docet Piraeei munitionem anno 3. Olymp. LXXV. *Timosthene* Archonte susceptam esse, annoque proximo *Adimanto* Archonte absolutam. Ac dubitari certe non poterit, quin Piraeei constructio post Salaminiam pugnam suscepta fuerit, quae anno 1. Olymp. LXXV. contigerat, ut praeter Diodorum, Plutarchum, Thucydidem Cornelius etiam Nepos, aliique plures testantur; ideoque, si Themistocles Neoclis filius Archon fuit dum Piraeei munitio primum suscepta fuerat, ipsius principatus, ac Thucydidis verba ad Olympiadem LXXI. referri certe non poterunt. Id optime profecto

vidit

vidit Lydiattus [1], qui Themiſtoclem Marathoniae pugnae tempore, ſive anno 3. Olymp. LXXII. adhuc iuvenem fuiſſe dicit, quippe qui vix 35. aetatis annum attingeret; ideoque Olympiade LXXI. contra Solonis leges ſupremam illam Athenis dignitatem obtinere non potuiſſe. Accedit etiam quod cum in Olympicis deinde ludis Themiſtocles Cimonis aemulus foret, Themiſtocles ipſe adhuc, Plutarcho teſte [2], ignobilis erat, quod fieri certe non poterat ſi Eponymi Archontis munere perfunctus eſſet. Denique ſub Adimanto anno 4. Olymp. LXXV. Themiſtocles Athenis Choragus fuit: quod argumento certe eſſe poterit nondum ſupremam in Patria dignitatem illum obtinuiſſe. Itaque Themiſtoclem illum, qui a Sigonio, & Anonymo Olympiade LXXI. memoratur, non alium fuiſſe putat Lydiattus quam Themiſtoclem Neoclis fratrem, adeoque Themiſtoclis imperatoris patruum: cumque ſuperiora tamen Thucydidis verba de Eponymi Archontis imperio intelligenda fore arbitretur, Themiſtoclem quoque Neoclis filium inter Eponymos recenſendum eſſe contendit, ipſumque anno 4. Olymp. LXXV. in Faſtis adſcripſit; ac ſi Piraeei conſtructio, quae anno 3. Olymp. LXXV. *Adimanto* Archonte ſuſcepta iam fuerat, anno ſequenti *Themiſtocle* Athenis Archonte fuerit abſoluta. Ea vero de cauſſa veterem illum Thucydidis Scholiaſtem Themiſtoclis huius imperium *ante Medica*, ſive Marathoniam, ac Salaminiam pugnam retuliſſe putat Lydiattus, quod Themiſtoclis ille nomen in Faſtis ad Olymp. LXXI. annum 4. offenderit, ideoque Themiſtoclis imperatoris principatum ad annum illum, ſive ante Medica referendum eſſe temere exiſtimaverit.

Ego vero Themiſtoclem quidem illum, qui Olymp. LXXI. Faſtis inſcribitur Eponymum Athenis Archontem fuiſſe non fluxa Anonymi, ſive Scaligeri autoritate, ſed graviſſimo potius Dionyſii teſtimonio fretus conceſſerim; Themiſtoclem tamen alterum Neoclis filium inter Pſeudeponymos enumerandum, ideoque ex Archontum Faſtis expungendum eſſe putaverim. Ac certe quod anno 4. Olympiadis LXXI. Themiſtocles quidam Eponymus Athenis Archon fuerit, diſerte ſcribit Dionyſius Halicarnaſſaeus Lib. VI. c. 34. *παραλαμβάνουσι τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν Αὖλος Οὐιργίνιος Μοντάνος, καὶ Τι. Οὐητύ-*

 ριος

(1) Ad Marm. Oxo. Pag. 76. (2) In Themiſt.

ριος Γέμινος, ἄρχοντος Ἀθήνησι Θεμιστοκλέυς, ἑξηκοστῷ καὶ διακοσιοστῷ μετὰ τὴν κτίσιν ἔτει, μελλύσης εἰς τυπίον τῆς ἑβδομηκοστῆς καὶ δευτέρας ὀλυμπιάδος ἣν ἐνίκα δέυτερον Στησικράτης Κροτωνιάτης creati ſunt Conſules Aulus Virginius Montanus, & Titus Veturius Geminus Archonte Athenis Themiſtocle anno ab V. C. ducenteſimo ſexageſimo inſtante in ſequentem annum *ſeptuageſima ſecunda Olympiade, qua Tiſicrates Crotoniates vicit iterum*. Conſules iſti, ut optime obſervavit Dodvellus [1], inierunt anno 4. Olymp. LXXI. iam affecto; ideoque Conſulibus ipſis iam magiſtratu fungentibus Olympias LXXII. erat incaeptura: ut proinde conſularis anni principium hoc loco olympici anni initium praeceſſerit: cum tamen alibi apud Dionyſium ipſum olympici anni principium ſemper conſularis anni initium praecedat; ſive Dionyſius V. C. annum ineuntem cum anno olympico non incaepturo, ſed iam affecto, ſive labente coniungat. Et ſane Themiſtocles Archon ille nonniſi ad annum 4. Oly. LXXI. ex Dionyſii calculo referri poteſt, cum Dionyſius ipſe Lib VI. c. 49. aperte dixerit anno 1. Olymp. LXXII. *Diognetum* Athenis Archontem fuiſſe, *Hybrilidem* Archontem alium anno 2. eiuſdem Olympiadis collocaverit.

Itaque mirari iam ſubit quod eximium hunc Dionyſii locum Meurſius, ac Lydiattus praeterierint; ac Dodvellus ipſe, qui integrum illum exſcripſit in Chronologia Dionyſiana, in contexenda tamen Archontum ſerie Themiſtoclem ex Lydiatti hypotheſi in exeunte anno 4. Olymp. LXXV. & ineunte 1. Olymp. LXXVI. collocaverit; ſimulque Themiſtoclem iſtum ad annum 3. & 4. Olympiadis LXXI. retulerit, atque anno 1. & 2. Diognetum inſeruerit: perinde quaſi exeunte anno 4. Olymp. LXXI. & ineunte 1. Olymp. LXXII. inter Themiſtoclem, atque Diognetum Archon alius admitti debeat; cum tamen ex perſpicuo Dionyſii loco manifeſtiſſime demonſtretur quod Themiſtocles ille Archon fuit exeunte anno 4. Oly. LXXI. & ineunte 1. Oly. LXXII., ut ipſe quoque Dodvelli calculus, & obſervatio requirit. Atque iſta quidem de Themiſtocle illo veteri differenda fuerant, ut ipſius ἀρχὴ *principatus* perſpicuo certoque teſtimonio oſtenderetur, ipſiuſque ſedes Meurſio incognita, atque a Dodvello temere conſtituta accuratiſſime definiretur.

Quod

(1) In Chronol. Dionyſ.

Quod vero Themiſtocles alter Neoclis filius, atque Athenienſium imperator nunquam Eponymus Athenis Archon fuerit, perſpicue, ut opinor, ex ſuperioribus Thucydidis, Plutarchi, Diodori, aliorumque verbis inferri poteſt. Et enim, ſi Themiſtocles ipſe Archon fuit cum Piraeei conſtructio ſuſcepta fuit, principatus ille in ea tempora, vel annos incidit, quibus Archontum Faſti pleni ſunt, nulluſque proinde locus inter Eponymos eſſe poteſt, qui Themiſtocli concedatur. Certe Plutarchus (1) aſſerit Piraeeum muniri caeptum poſt Plataeenſem victoriam ἐκ δὲ τούτου τὸν Πειραιᾶ κατεσκεύαζε *deinde vero Piraeeum apparavit*; ſicuti Diodorus (2) aperte docet quod Athenienſes *poſt victoriam ad Plataeas acquiſitam ſtatim ad inſtauranda Urbis maenia opes, atque operam contulerunt* Archonte Athenis *Timoſthene* anno 3. Olymp. LXXV. Piraeei vero munitionem anno proximo *Adimanto* Archonte ſuſceperunt. Itaque Themiſtocles anno 4. Olymp. LXXV. Archon fuit, cumque ex Diodoro, ſimulque Dionyſio eiuſdem anni 4. Eponymus Athenis Archon *Adimantus*, anno ſequenti 1. Olymp. LXXVI. *Phaedon* in Faſtis occurrat, Themiſtocles ipſe nonniſi Pſeudeponymus haberi debet, ideoque ex Faſtis expungendus erit; cum inter Adimantum, atque Phaedonem prorſus immerito a Lydiatto inſertus ille fuerit, ut Diſſert. IX. oſtendetur. Ac certe quod in ipſis Eponymorum Archontum Faſtis unus ille Themiſtocles adſcriptus eſſet, qui *ante Medica*, vel Olympiade LXXI. imperavit, ſatis ut opinor oſtendit Thucydidaei Scholiaſtis error a Lydiatto obſervatus. Etenim, ſi Scholiaſtes ille Themiſtoclis ἀρχὴν *principatum* a Thucydide memoratum ante Medica, ſive Olympiadem LXXII. ideo retulit, quod *Themiſtoclis* Archontis nomen in Faſtis ad Olymp. LXXI. viderat, perſpicuum eſt certe quod in Faſtis illis Themiſtoclis alterius nomen Olymp. LXXV. minime reperiebatur; alioquin Scholiaſtes ipſe errandi occaſionem ex Faſtis illis arripere non potuiſſet. Ceterum quocumque demum ex fonte Scholiaſtis error profluxerit, ut Themiſtoclem Neoclis filium ante Medica imperaſſe diceret, perſpicuum eſt tamen quod Themiſtocles ille poſt Medica, atque Olympiade LXXV. Eponymus eſſe non potuit.

Itaque mirari quis poterit cur in definiendo Themiſtoclis Archontis anno Meurſius non modo ſibi non conſtet, ſed

(1) In Temiſt. (2) Lib. XI. c. 29.

insignem quoque Diodori locum immerito sollicitaverit. Etenim in Libro II. c. 1. *de Archontibus Atheniensium* cum Themistoclem anno 4. Olymp. LXXI. Fastis inscriberet, Piraeei constructionem eodem anno, & Archonte factam memoravit. Deinde vero cum Piraeei munitionem ab anno 2. Oly. LXXV. divelli non posse intelligeret [1], ad annum ipsum Themistoclem Archontem transtulit: cumque in Diodori, & Anonymi Fastis anno 2. Olymp. LXXV. *Timosthenis* Archontis nomen inspiceret, utrobique rescribendum esse putavit *Themistocles*. At in Scaligeri, Diodorique textu nihil omnino mutandum esse non modo plurima ostendunt, quae paullo superius exposui; sed ipsa quoque Marmoris Oxoniensis verba, quibus Eponymus ille, qui Xantippo successit, atque Adimantum praecessit, adeoque anno 2. Olymp. LXXV. imperavit *Timosthenes* appellatur: Ἄρχοντος Ἀθήνησι Τιμοσθένους [2] *Archonte Athenis Timosthene*.

X.

Aristides.

Aristidem iustitia, bellicaeque virtutis gloria celeberrimum post Marathoniam pugnam Archontis Eponymi dignitatem Athenis obtinuisse nitide, diserteque tradit Plutarchus [3]; ideoque Aristidis nomen anno 3. Olymp. LXXII. optime a Meursio, Lydiatto, Dodvello, aliisque Fastorum Scriptoribus, Fastis ipsis inscribitur, quamvis Demetrius Phalereus Aristidis principatum, Plutarcho teste, post Plataicam pugnam, adeoque annum 1. Oly. LXXVIII. transtulerit. Ita nimirum Plutarchus: *μετὰ Φαίνιππον ἐφ' οὗ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην ἐνίκων, εὐθὺς Ἀριστείδης Ἄρχων ἀναγέγραπται . . . καίτοι φησὶν ὁ Φαλερεὺς Δημήτριος ἄρξαι τὸν ἄνδρα μικρὸν ἔμπροσθεν τοῦ θανάτου, μετὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην*: *post Phaenippum, quo* Archonte *Marathonio bello vicerunt* Athenienses, *repente Aristides inscribitur . . . quamvis Demetrius Phalereus asserat illum paullo ante mortem, post Plataicam pugnam Archontem fuisse*. Itaque de Aristidis Archontis anno apud veteres Scriptores ipsos dissidium fuit; quemadmodum alii Aristidem ipsum sortis suffragio, aliorum Archontum instar, electum esse putarunt; alii vero, Idomeneo auctore, solo Populi suffragio dignitatem hanc illi tributam esse dixerunt,

(1) De Arch. Ath. Lib. II. c. 9. & in Piraeeo c. 2. (2) Epoch. 54. Lin. 69. (3) In Aristide.

runt, ut ex Plutarcho Differt. I. Num. 15. iam monui. Ut diffidentes illas Scriptorum fententias Lydiattus componeret, Ariftidem femel iterumque Archontem fuiffe putavit; ideoque anno 3. Olymp. LXXII. iterumque anno 1. Olympiad. LXXVIII. Ariftidis nomen Eponymorum Faftis infcripfit.

Doctiffimi tamen Viri coniecturam probari vix poffe putaverim; cum anno 1. Olymp. LXXVIII. *Phaedonis* nomen tanquam Archontis Eponymi in Diodori Faftis occurrat; ut proinde Lydiattus ipfe *Ariftidem*, atque *Phaedonem* veluti duos unius, eiusdemque anni Eponymos Faftis infcripferit. Itaque licet Ariftidem Olympiade LXXVIII. Archontem fuiffe ex Demetrii, fimulque Plutarchi teftimonio concedatur; diffidentes tamen illas Scriptorum fententias alia prorfus ratione componendas effe putaverim; ut ille nimirum poft Plataicam pugnam inter Novemviros non forte, fed Populi plaufu cooptatus Polemarchi fortaffe munus obierit, fed Eponymus tamen Archon non fuerit. Ita perfpicuum certumque fiet Ariftidis nomen nunquam in Faftis, nifi poft *Phaenippum*, occurrere quod Plutarchus afferuit; fimulque tamen Demetrio concedetur, quod Ariftides paullo ante mortem imperaverit; quod facile fieri potuiffe Plutarchus ipfe teftatur: *ϗ μὴν ἄρξαιγε τὸν Ἀριϛείδην ὁ Ἰδομενεὺς ὐ κυαμευτὸν, ἀλλ' ἑλομένων Ἀθηναίων φησίν. εἰ δὲ ϗ μετὰ τὴν ἐν Πλαταῖς μάχην ἦρξεν, ὡς αὐτὸς ὁ Δημήτριος γέγραφε, ϗ πάνυ πυθανόν ἐϛιν ἐπιδόξῃ τοιαύτῃ, ϗ κατορθώμασι τηλικύτοις ἀξιωθῆναι δι' ἀρετὴν, ἧς διὰ πλῦτον ἐτύγχανον οἱ λαμβάνοντες. Ariftidem Idomeneus non forte, fed fuffragiis electum ab Athenienfibus imperaffe dicit. Si vero etiam poft Plataeenfem pugnam Archon fuit, ut ipfe Demetrius fcripfit, & valde probabile eft tanta gloria, & tot rebus praeclare geftis clarum, habitum fuiffe dignum eo honore ob virtutem, quem alii propter divitias adepti funt.*

Video quidem hic a Demetrio Ariftidem veluti Eponymum memorari; ut optime proinde Plutarchus ad Eponymorum Faftos provocaverit, ut contra Demetrium ipfum oftenderet Ariftidem poft Plataicam pugnam Archontem non fuiffe. Verum Demetrii autoritas aut Diodori, aut illorum Scriptorum Faftis, quos Plutarchus infpexerat, praeferri certe non poterit; atque in Demetrii Anagraphe, five Archontum ferie error fortaffe irrepfit: five quod Ariftidis nomen pro-

proximo post Plataicam pugnam anno in Fastos retulerit, cum tamen ille post Marathoniam imperaverit; sive quod Aristides Archon quidem post Plataeense bellum fuerit, atque Archon solum a Demetrio nominetur, id vero vel Demetrius, vel Plutarchus ipse de Eponymo intelligendum esse temere existimaverit; quemadmodum certe Plutarchus Chaerondam veluti Eponymum nobis exhibuit, qui tamen Pseudeponymus haberi debet, ut Num. 23. mox ostendetur.

XI.

Myronides.

Aristophanes *in Concionant.*

. . . . ἀλλ' οὐχί, Μυρωνίδης
Ο῝τ' ἦρχεν ὁ γεννάδας, οὐδεὶς ἂν ἐτόλμα
Τὰ τῆς πόλεως διοικεῖν, ἀργύριον φέρων.

. . . . sed non, Myronides
Cum praefuit ille generosus, ullus utique audebat
Rempublicam procurare argentum ferens.

Meursius apud Gronovium in Praefatione ad Tom. IV. Graecarum Antiquitatum citato hoc ipso Aristophanis testimonio Myronidem istum Eponymum Athenis Archontem fuisse, dicit, adeoque Eponymorum Fastis adscribit. Nisi tamen mea me fallit opinio, Myronides iste ex Fastis expungi, atque in Pseudeponymis haberi debet. Siquidem Myronides ille hic ab Aristophane memoratus non alius esse videtur, quam Myronides Calliae filius, qui Olympiade LXXX. Atheniensium imperator egregias adeo victorias eit consequutus ut Miltiadis, Themistoclis, aliorumque gloriam superasse videretur, ut fuse describit Diodorus Libro XI. c. 81., idque mirifice confirmari posse putaverim veteris Scholiastae testimonio, qui ad illa Comici verba notavit Μυρωνίδης τῶν εὐδοκιμούντων οὗτος ὁ στρατηγός *Myronides iste ex Ducibus illustribus* fuit. Sed clarius & uberius id etiam ex alio Aristophanis loco deducitur *in Lysistrata* ubi Myronidis eiusdem mentio reperitur

= Καὶ

= Καὶ Μυρωνίδης γὰρ ἦν
= Τραχὺς ἐντεῦθεν, ...
. . . . τοῖς ἔχθροις ἅπασιν,
= Ω'ς δε ϗ Φορμίων.

Nam Myronides etiam erat
Hostibus omnibus timendus
Ut etiam Phormion

Ubi vetus ille Scholiastes ait: Μυρωνίδης, ϗ Φορμίων δύο Α'θηναίων ϛρατηγοὶ αγαθοίτε, ϗ ἀυϛηροί. *Myronides, & Phormion duo Athenienfium Duces probi, austerique*. Itaque, si Myronides ille ab Aristophane laudatus Στρατηγὸς *Dux* fuit, inter Novemviros haberi, multoque certe minus Eponymus Athenis Archon existimari non poterit; cum praesertim accuratissimus Scholiastes ille ubi Atheniensis Archontis alicuius nomen in Comico reperiret, semper ipsius dignitatem nitide exprimere, ipsumque Athenis Archontem vocare consueverit, ut in *Aminia*, *Lacratide*, aliisque pluribus observatur, quorum nuda quidem nomina ab Aristophane memorantur, sed Scholiastes, Fastos, ut opinor, prae oculis habens, illos Archontes esse observavit. Accedit etiam quod si Myronides ille ab Aristophane memoratus circa Olympiadem LXXX. floruit, iis nimirum temporibus, quibus ab Olympiade LXX. Eponymorum Archontum Fasti pleni sunt, nullus ipsi inter Eponymos Archontes locus iam esse poterit; ideoque, si vere Archon fuit, inter Pseudeponymos solum haberi ille potest. Ac certe, nisi plurimum fallor, Myronides ille, qui ab Aristophane, ipsiusque Scholiaste describitur, unus idemque fuit, qui in Megarensi bello anno 3. Olymp. LXXX. Atheniensium imperator, sive Strategus fuisse dicitur, ut Differt. IV. Num. 5. observavi; adeoque ipsius aetas, ac tempora, quibus imperium obtinuit, definiri facile poterunt. Myronidis autem huius, aliorumque etiam nomen ideo in Dodvelli serie desideratur, quod Dodvellus Archontes illos, qui ex Meursii autographo in Praefatione Tomi IV. a Gronovio sunt editi, minime inspexerit.

XII.

XII.

Agyrrhius.

Andocides in Oratione *de Mysteriis*: Ἀγύῤῥιος γὰρ ὑτοσὶ ὁ καλὸς, κἀγαθὸς Ἄρχων, εἷς ἐγένετο τῆς πεντηκοστῆς τρίτον ἔτος, *Agyrrhius enim iste probus, honestusque Archon unus fuit quinquagesimae* exactor *in tres annos*.

Meursius Lib. IV. c. 20. citato hoc Andocidis testimonio Agyrrhium istum Eponymum fuisse putat, ideoque Fastis adscribit; atque in *Lectionibus Atticis* Lib. V. c. 28. Agyrrhium ipsum πεντηκοστολόγον fuisse dicit, sive *quinquagesimae exactorem*, quod Palmerio [1] quoque probatur Cumque Agyrrhii nomen apud Diodorum Lib. XIV. c. 100. Isocratem in *Trapezitic.* Aristophanem in *Concion.* & *Pluto*, Demosthenem in *Timocrat.* Suidam, & Harpocrationem reperiatur, Meursius in *Lect. Atticis* Lib. VI. c. 4. unum, eundemque fuisse putat Agyrrhium, qui a Scriptoribus illis omnibus memoretur. Mihi vero suspicio suboritur quod Agyrrhius iste ab Andocide memoratus ab illo distingui debeat, qui ab Aristophane nominatur. Siquidem Agyrrhius ille, de quo Diodorus, & Xenophon quoque Lib. IV. loquitur, probatissimae virtutis fuit; atque Agyrrhius etiam ille, qui ab Andocide hic nominatur, καλὸς κἀγαθὸς Ἄρχων *probus, honestusque Archon*, vel *Magistratus* vocatur Agyrrhius autem ille, de quo Aristophanes, perditis moribus fuisse dicitur, ideoque liberius a Comico vituperatur.

Ceterum, sive unus idemque fuerit Agyrrhius iste, sive diversus, qui a Scriptorum illorum singulis memoratur, perspicuum est tamen contra Meursii, simulque Dodvelli sententiam quod Agyrrhius ille, de quo Andocides loquitur, Eponymus Athenis Archon esse non potuit. Integer enim Orationis contextus, ac superiora Andocidis verba nitide ostendunt quod Agyrrhius ipse tunc Archon fuit cum Oratio illa habebatur, ut proinde Andocides illum veluti praesentem indigitaverit. Itaque, cum Andocides ipse circa Olympiadem XC. floruerit, eamque Athenis Orationem habuerit, Agyrrhius ipse Archontis munere iis temporibus perfunctus erit, qui-

(1) Exercit. Pag. 668. ad Andocid.

quibus Eponymorum Archontum Fasti ab Olympiade LXX. pleni sunt, ideoque Fastis adscribi, vel Eponymus esse non poterit. At, nisi plurimum fallor, nec inter Novemviros quidem Agyrrhius ille ab Andocide memoratus haberi poterit. Suspicor enim Agyrrhium hunc unum eundemque fuisse cum Agyrrhio Colyttensi, quem Demosthenes *ἄνδρα χρηστὸν, κ̀ δημοτικὸν, κ̀ περὶ τὸ πλῆθος πολλὰ σπουδάσαντα*: *virum humanum, & popularem, plebisque commodorum studiosissimum* appellat; simulque publicae Civitatis pecuniae ministrum fuisse testatur. Nec ab illo certe distingui poterit, quem pecuniae publicae civibus distribuendae auctorem fuisse dicit Harpocration [1] *διανομῶν, ὧν πρῶτος ἦρξατο Ἀγύῤῥιος ὁ δημαγωγὸς distributionum, quibus primus praefuit Agyrrhius Demagogus*: Itaque non Agyrrhium ab Aristophane vituperatum, sed Agyrrhium potius a Demosthene, Andocide, & Xenophonte laudatum describere videtur Scholiastes cum ait: *Ἀγύῤῥιος στρατηγὸς ἄρξας ἐν Λήμνῳ, κ̀ τὸν μισθὸν δε τῶν ποιητῶν, συνέτεμε, κ̀ πρῶτος ἐκκλησιαστικὸν δέδωκεν Agyrrhius Strategus, qui in Lemno imperavit, ac mercedem Poëtarum imminuit, primusque concionalem pecuniam dedit*: nisi fortasse unus idemque Agyrrhius a ceteris merito laudatus ideo ab Aristophane traduci potuerit, quod ille mercede solita Poëtas *genus irritabile* fraudaverit. Ergo *magistratus* ille, vel *ἀρχὴ*, quae Agyrrhio ab Andocide tribuitur, non ad Novemvirorum dignitatem, sed aut ad bellicam in Lemno, aut ad theatralem, concionalemve pecuniam referri debet; cum certe pecuniae civibus ad spectacula, & conciones distribuendae Archon, vel Magistratus quidam praeficeretur, ut ex Aeschine [2], aliisque pluribus demonstratur.

Quid vero si Agyrrhium illum neque Eponymi Athenis; neque Strategi in Lemno, sed Regis potius munere in Dionysii Festis perfunctum fuisse, ideoque Scholiastae locum in mendo cubare quis dixerit? Certe quamvis Agyrrhii, vel Andocidis aetate Lemnus Insula Atheniensium ditioni subiecta foret [3], atque in Insulis illis, quae Atheniensium imperio suberant, Archontes, vel Magistratus eligerentur, qui in illis imperarent, ut ex Thucydide [4] deprehendi, non video tamen qui Agyrrhius iste *στρατηγὸς ἄρξας ἐν Λήμνῳ Strategus in*

(1) In Theorica. (2) Orat. adver, Ctesiph. (3) Vid Athen. Lib. VI. Herod. VI. & Aeschyl. in Persis. (4) Lib. I. c. 115. vide infra Num. 32.

Lemno praefectus appellari potuerit, simulque repente subdit quod κ̀ τὸν μισθὸν δὲ τῶν ποιητῶν συνέτεμε *ac mercedem Poëtarum imminuit*: perinde quasi Lemni Praefectus, aut Strategus distribuendae Poëtis pecuniae praesideret. Itaque suspicor non ἐν Λήμνῳ *in Lemno*, sed ἐν Ληναίῳ *in Lenaeo* legendum esse; ut nempe exprimatur Agyrrhium ipsum in Lenaeo certamine, seu Festo, quo Poëtae certare, victorique merces solvi consueverat, praefuisse (1) debitamque Poëtis ipsis mercedem tunc imminuisse. Certe qui Ludis, Festisque praeerat, is ἄρχειν, *imperare* dicebatur: unde Philostratus de Rufo dixit: τῆς τῶν Πανελληνίων Ἀθήνησιν εὐκλεῶς ἦρξε (2) *Athenis in Panathenaeis magnifice praesedit*: quod facile pluribus exemplis aliis ostendi posset. Quod si non in Lemno, sed in Lenaeo solum Festo Agyrrhius praefuerit, ut coniecturae innixus existimo, perspicuum fiet ipsum inter Novemviros non Eponymi, sed *Regis* potius munere perfunctum esse: cum, Polluce teste (3), Lenaea, aliaque id genus Festa curare, ipsisque praeesse Regis foret.

XIII.

Ctesicles.

Meursius Lib. IV. c. 12. ubi de Ctesicle accurate disserit, qui anno 3. Olymp. CXI. Archon fuit, repente subdit = *Est & mentio Ctesiclis cuiusdam Archontis apud Lysiam in Orat.* ὑπὲρ τῦ Στρατιώτυ. Οἱ δὲ μετὰ Κτησικλέυς τῦ Ἄρχοντος, ἀπεγγείλαντός τινος ὡς ἐγὼ λοιδοροῖμι, τῦ νόμυ ἀπαγορεύοντος, ἐάν τις ἀρχὴν ἐν συνεδρίῳ λοιδορῇ παρὰ τὸν νόμον, ζημιῶσαι ἠξίωσαν *illi, qui a Ctesicle Archonte stabant, renunciante quodam me conviciis non abstinere (cum lex vetaret Magistratui in ipso Senatu convicium facere) multare me voluerunt, sed non potest iste esse; siquidem tunc Lysias annos fuisset natus centum, & viginti ... sine dubio aliquis fuerit, qui aetate ipsius Lysiae eo magistratu functus alio nomine apud Diodorum Siculum nuncupatur.*

Quod Ctesiclem istum a Lysia memoratum ipsi coaevum fuisse dixerit Meursius, ideoque ab alio Ctesicle distinguendum, laudari, probarique maxime debet. Quod vero Meursius ipse, ac Dodvellus etiam Ctesiclem istum, alterius instar, Epo-

(1) Hesych. in ἐπὶ Ληναίῳ (2) Vita Sophist. Lib. II. Num. 17. (3) Lib. VIII. sect. 90.

Eponymum Athenis Archontem fuisse, alioque nomine a Diodoro appellari putaverit, omnino refelli debet; cum nulla certe mendi suspicio, vel erroris occasio esse possit. Superiora sane Lysiae verba non de Archonte solum Eponymo, ut existimavit Meursius, sed de Stratego quoque, vel alio quolibet Magistratu intelligi possunt; ut ad solum proinde Eponymum referri non debeant. Itaque Ctesicles ille fortasse non Archon fuit, sed alterius potius generis *ἀρχὴν magistratum*, quicumque ille fuerit, Athenis obtinuit; & quamvis etiam Novemvirorum unus, vel Archon fuisse dicatur, inter Eponymos tamen haberi, ideoque Fastis adscribi non poterit; sed Polemarchi potius munere perfunctus erit; ut militi proinde infensus esse, atque ab illo contumeliis affici potuerit.

XIV.

Nicias.

Plutarchus *in Nicia* = Ἄρχων μὲν ἐν τῷ στρατηγίῳ διετέλει μέχρι νυκτός: *dum Archon esset in praetorio ad noctem usque perseveravit*. Meursius eiusmodi Plutarchi testimonio deceptus Niciam istum inter Eponymos habendum esse putavit Lib. IV. c. 20. ipsumque Dodvellus etiam Eponymorum Archontum Fastis adscripsit. Cum tamen Nicias ille celebris Atheniensium Imperator circa Olympiadem XC. floruerit, iis nimirum temporibus, quibus Archontum Fastos plenos esse conspicimus, inter Eponymos ille censeri non poterit; sed Pseudeponymis potius aliis adiungi debet. Et certe superiora Plutarchi verba non aliud innuere videntur nisi quod Nicias inter Novemviros cooptatus, cum Archontibus aliis in στρατηγίῳ *praetorio* morari consueverat; in quod non Eponymus solum, sed Archontes omnes convenire debebant, ut pluribus Veterum testimoniis ostendi posset, atque Meursius ipse Lib. I. c. 9. ex hoc ipso Plutarchi loco demonstravit. Ceterum haec ipsa fusius, atque opportunius Differt. I. num. 23. exposui, ubi de Eponymi Archontis sede, vel tribunali contra Meursium disputavi.

XV.

Calamio.

Cum Aeſchines in Oratione *De Falſa Legatione* Ἐννέα Ὁδοὺς *Novem Vias*, hoc eſt *Amphipolim*, memoraſſet, ineditus quidam Aeſchinis Scholiaſtes a Dodvello citatus adnotavit Athenienſes apud Amphipolim novies ſuperatos, vel adverſa fortuna uſos eſſe; cumque octavam cladem *Timocrate Archonte*, hoc eſt anno 1. Olymp. CIV. contigiſſe dixiſſet, ſubdit: ἔννατόν Τιμόθεος ἐπιστρατεύσας ἡττήθη ἐπὶ Καλαμίωνος Ἄρχοντος: *nona vice* cum *Timotheus exercitum ducens ſuperatus eſt Calamione Archonte*. Itaque doctiſſimus Dodvellus, qui *Calamionem* hunc ceteris omnibus ignoratum in lucem extulit, ipſum in alphabetica Archontum ſerie poſt annum 1. Olymp. CIV. hoc eſt poſt Archontem *Timocratem* imperaſſe dicit, nullibi tamen definiens an inter *Eponymos*, vel *non Eponymos* haberi ille debeat.

At, ſi Timotheus iſte, qui Athenienſium imperator *Calamione Archonte* fuiſſe dicitur, fuerit eximius ac illuſtris ille Timotheus Diodoro, Nepoti, ceteriſque Sctiptoribus omnibus memoratus, ut ipſa temporum ſeries innuere, vel poſtulare videtur, dubitari certe non poterit quin Calamio inter Pſeudeponymos ſolum haberi debeat; cum Timothei ipſius aetate Eponymorum Faſti pleni ſint, adeoque Calamioni locus inter Eponymos eſſe nequeat. Itaque ſuſpicor Calamionis principatum, ad Olympiadem CV. neceſſario referendum eſſe, cum Timotheus anno 1. Olymp. CVI. in iudicium vocatus, imperioque militari, quod hactenus obtinuerat, ſpoliatus fuerit. Cum vero Amphipolis a Philippo Macedone *Cephiſodoro* Athenis Archonte, hoc eſt anno 3. Olymp. CV. expugnata fuerit, ut diſerte ſcribit Diodorus [1], tunc facile Athenienſes, qui Amphipolim ſibi vindicare nitebantur, a Rege propulſari, adverſaque fortuna militare potuerunt; adeoque Calamionis Archontis annus ad annum illum ſpectaret. Fieri etiam potuit ut Calamionis annus, atque Athenienſium clades, vel infortunium in annum 1. Olymp. CV. inciderit, quo Diodoro ipſo teſte, Athenienſes Amphipolim recuperare niteban-

(1) Lib. XVI. c. 8.

tebantur; ut proinde *Calamio* cum *Callimede* concurrat. Denique, ne hic quidpiam dissimulem, fortasse Archon unus idemque esse potuit, qui a Diodoro, Dionysioque *Callimedes*, a Laertio *Callidemides*, atque ab Aeschinis Scholiaste *Calamio* vocatus fuit, ideoque Calamio non inter Pseudeponymos hic recenseri; sed cum Eponymo *Callimede* confundi poterit.

XVI.

Demonicus.

Demosthenes in Oratione *De Corona* sequens Decretum exhibet: *Ἄρχων ἦν Δημόνικος Φλυεὺς Βοηδρομιῶνος ἕκτη μετ᾽ εἰκάδα ὅτε γνώμη βυλῆς, καὶ δήμυ Καλλίας Φρεάῤῥιος εἶπεν ϛεφανῶσαι Ναυσικλέα τὸν ἐπὶ τῶν ὅπλων* (1). *Archon erat Demonicus Phlyeus vicesima sexta Boëdromionis* die *cum de Senatus, ac Populi sententia Callias Phrearrhius retulit coronandum esse Nausiclem armorum Praefectum*.

Demonicum istum velut Eponymum Fastis adscribit Meursius Lib. IV. c. 20. Sed ex Eponymis expungendum esse vidit Palmerius (2), ac Dodvellus etiam Demonicum, aliorum Archontum instar, qui hic a Demosthene memorantur, fortasse non Eponymum esse putavit (3). Uterque tamen coniecturis solum innititur, quod nempe, ut opinor, Demonicus iste Archon fuerit annis illis, quibus ab Olymp. LXX. ad CXX. Eponymorum Fasti pleni sunt, ideoque nullus Demonico locus inter Eponymos esse possit; neque tamen Archontis huius aetas aut a Palmerio, aut a Dodvello explorata fuit.

Ex integro tamen Orationis contextu facile definiri poterit; ideoque nitide ostendi, quod Demonicus Archon ille Pseudeponymus esse debet. Siquidem narrat ibi Demosthenes quod Archonte Demonico corona Decreta fuit Nausicli armorum Praefecto dum Athenienses in Imbro obsidebantur. Itaque cum Imbrus a Philippo Macedonum Rege obsessa fuerit (4) anno 3. Olymp. CV. tunc facile Decretum illud ab Atheniensibus editum censeri poterit.

Acce-

(1) Pag. 329. (2) Exercit. Pag. 625. ad Demosth. (3) Dissert. III. sect. 40. (4) Diod. Lib. XVI. c. 8.

Accedit etiam quod Nauſicles ille, cui corona decreta fuit, unus idemque videtur eſſe cum Nauſicle Demoſthenis ipſius coaevo ac familiari, qui ſaepius a Plutarcho memoratur (1). Addi etiam poterit quod ab eodem *Callia Phrearrhio* corona decreta dicitur Charidemo, qui cum legionibus Salaminam miſſus fuerat. At Charidemus ille claſſem in Helleſpontum duxiſſe legitur *Callimacho* Athenis Archonte, ideſt anno 4. Olymp. CVII. (2) atque a Demoſthene (3) Navarchus fuiſſe dicitur Boëdromione menſe antequam Olynthus a Philippo vinceretur, hoc eſt anno 1. Olymp. CVIII. ac demum in Perſide occiſus fuit (4) anno 4. Olymp. CXI. Ergo Charidemus, & Nauſicles, quibus ab uno, eodemque Callia corona decreta fuit, eadem Demoſthenis aetate floruerunt; ideoque Demonicus etiam ipſa Demoſthenis aetate Archon fuit: ut proinde Eponymus exiſtimari non poſſit, ſed Pſeudeponymis accenſeri debeat.

Illud poſtremo obſervaſſe iuverit quod corona, quae Charidemo, ſimulque Diotimo decreta dicitur, *Panathenaeis magnis* (5) publicata fuit, ideoque paullo ante ipſorum Panathenaeorum feſtum decreta videtur. Itaque, cum Panathenaea magna ſingulis quadrienniis celebrarentur, atque in tertium cuiuslibet Olympiadis annum inciderent, facile tempus, quo Charidemo, ceteriſque corona tributa fuerit, accuratius adhuc conſtare poterit.

XVII.

Mneſiphilus.

Mneſiphilus Archon iſte bis a Demoſthene memoratur in Oratione *De Corona* (6) ubi duo Pſephiſmata, ſive Decreta exhibentur *Mneſiphilo* Archonte facta; unum quidem 30. die Hecatombaeonis, alterum vero 21. Maemacterionis die dum Phocenſium clades Athenis audita fuit. Utrumque vero Decretum illud exhibui Differt. III. num. 16. ſimulque perſpicuis argumentis oſtendi quod in utroque Decreto, ſive Demoſthenis loco, mendum reperitur, atque ex ipſo Orationis contextu manifeſtiſſime demonſtravi quod utrumque Decretum

(1) In Vita Demoſth. & X. Rhet. in Demoſt. (2) Diony. Hal. Ep. ad Am. (3) Olynth. III. (4) Diod. Lib. XVII. c. 30. (5) Demoſt. de Cor. Pag. 329. (6) Pag. 317. & 318.

tum illud anno 2. Olymp. CVIII. *Themistocle* Athenis Archonte factum fuit, primum quidem circa 20. Elapheboli onis diem, alterum vero 27. Scirrhophorionis die. Itaque, si Mnesiphilus ille Archon fuit anno 2. Olymp. CVIII., quo *Themistocles* in Fastis occurrit, dubitari certe non poterit, quin Pseudeponymus haberi ille debeat; quemadmodum sane Pseudeponymus etiam habendus esset, quamvis Phocensium clades sive Atheniensium faedera cum Philippo non anno 2. Olymp. CVIII., sed anno potius sequenti cum Diodoro (1), simulque Palmerio (2) tribuerentur: semper enim annorum illorum singulis Eponymus in Fastis Archon occurret, ideoque Mnesiphilus Eponymus esse non poterit: ut optime Dodvellus ipse iam viderat, quamvis ipsius aetatem, ac menda, quae in Demosthenis textum irrepserant, minime deprehendisset, ut Differt. III. num. 16. demonstravi.

XVIII.

Polycles.

Demosthenes in Oratione *De Corona*: Ἐπὶ Ἄρχοντος Πολυκλέυς, μηνὸς Βοηδρομιῶνος ἕκτη ἐπὶ δέκα, Φυλῆς πρυτανευύσης Ἱπποθοωντίδος, Δημοθένης Δημοθένυς Παιανιεὺς εἰσήνεγκε νόμον εἰς τὸ τριηραρχικὸν ἀντὶ τῦ προτέρυ (3): *Archonte Polycle, Boëdromionis mensis decima sexta, Hippothoontide Tribu Prytaniae munus obeunte, Demosthenes Demosthenis Paeaniensis legem trierarchicam veteri substituit.*

Meursius Lib. IV. c. 14. Polyclem istum hic a Demosthene memoratum unum, eundemque fore arbitratur, qui anno 3. Olymp. CXIV. Archon fuit, atque a Diodoro (4) quidem, & Dionysio (5) *Philocles*, ab aliis vero *Diocles* appellatur (6). Sed plurimum profecto fallitur, sibique repugnat. Siquidem Oratio *de Corona*, ut ex Plutarcho (7), Dionysio (8), Theophrasto (9), aliisque pluribus manifestissime demonstratur, ac Meursius ipse testatur eodem Libro IV. c. 13. habita fuit anno 3. Olymp. CXII. *Aristophonte* Athenis Archonte, ideoque *Polycles* Archon ille, qui in ipsa memoratur, ab illo

(1) Lib. XV. c. 60. (2) Exercit. Pag. 135. ad Diodo. Sicul. (3) Pag. 327. (4) Lib. XVIII. c. 26. (5) Epist. ad Am. (6) Schol. Aristoph. (7) In Demosth. (8) Epist. ad Am. (9) Charact. c. 8.

illo manifestissime distingui debet, qui Olympiadis CXIV. anno 3. in Fastis occurrit, & quamvis etiam unus idemque Polycles esse potuerit, qui tum a Demosthene, tum in Fastis nominatur, Decretum tamen illud hic a Demosthene memoratum ad annum 3. Olymp. CIV. eiusque Archontem Polyclem referri non potest.

Quo vero tempore lex illa a Demosthene lata fuerit, quam a Dinarcho (1) quoque memoratam esse conspicio, ideoque Polycles imperaverit, definiri vix potest. Suspicor tamen id circa Olympiadem CIV. contigisse cum de instauranda Atheniensium classe, belloque maritimo ageretur. Cumque lex illa Boëdromionis 16. die, ac Hippothoontide Tribu praesidente lata dicatur, eademque Tribus in altero Decreto, quod *Nicocle Archonte* factum die 30. Boëdromionis conspicitur, praesederit, verisimile est certe quod utrumque Decretum uno eodemque anno editum fuerit, ut una eademque Tribus in Prytaniarum serie, quae omnino fortuita, singulisque annis diversa fuerat, eundem locum occupare, sive uno eodemque mense praeesse potuerit. Itaque cum Nicocles ille anno 3. Oly. CIX. certe Archon fuerit, ut mox ostendetur, Polycles etiam ipse hoc anno imperaverit, quo Eponymus in Fastis Archon occurrit *Sosigenes*, ideoque Polycles ex Eponymis expungi, ac Pseudeponymis adiungi debet. Denique cum Demosthenes ipse fateatur se legem hanc edidisse *ante belli tempus* (2); & bellum ipsum anno 1. Olymp. CX. dirempto faedere, quod Atheniensibus cum Philippo intercesserat, exarserit, fortasse superioris Olympiadis CIX. anno 4. lex edita censeri debet, adeoque Archon Polycles ad annum illum referri. Hinc Dodvellus ipse, qui Polyclem hunc a Demosthene memoratum *forte non Eponymum* fuisse dixerat, prorsus immerito in Archontum serie ad annum 3. Olymp. CXIV. ipsum retulit: ut enim argumenta cetera superius exposita hic omittam, si *Polycles* ad annum illum referri, adeoque cum *Philocle* eiusdem anni Eponymo confundi posset, verius Eponymus quam *non Eponymus* habendus esset.

XIX.

(1) Orat. adv. Demosth. (2) Pag. 318.

XIX.

Neocles

&

XX.

Nicocles.

Apud Demosthenem ipsum in Oratione *De Corona* (1) duo Psephismata nobis occurrunt, quorum unum *Neocle* Athenis Archonte, aliud vero *Nicocle* factum dicitur: Ἐπὶ Ἄρχοντος Νεοκλέυς μηνὸς Βοηδρομιῶνος, ἐκκλησίας συγκλήτυ ὑπὸ στρατηγῶν συναχθείσης, Εὔβυλος Μνησιθέυ Κύπριος εἶπεν .... Ἐπὶ Νικοκλέυς Ἄρχοντος Βοηδρομιῶνος ἔνη καὶ νέᾳ, βυλῆς γνώμῃ Πρυτάνεις, καὶ στρατηγοὶ ἐχρημάτισαν. *Archonte Neocle, Boëdromione mense, concione a Strategis extra ordinem convocata, Eubulus Mnesithei Cyprius dixit .... Nicocle Archonte, trigesima Boëdromionis die, de sententia Senatus Prytanes, ac Strategi retulerunt.*

Meursius Lib. IV. c. 20. Neoclem quidem illum inter Eponymos recenset, incertaeque aetatis fuisse dicit; Nicoclem vero ab alio cognomine distinguendum esse testatur Lib. IV. c. 17 qui post Demosthenis mortem anno 4. Olymp. CXIX. in Fastis occurrit.

Uterque tamen illorum Pseudeponymus esse debuit, atque anno 4. Olymp. CIX. imperavit, quo Eponymus Athenis Archon *Nicomachus* fuit Siquidem in primo Psephismate, quod *Neocle* Archonte factum dicitur, perspicue memoratur 20. navigia Leodamante Navarcho in Hellespontum ab Atheniensibus missa fuisse, ut inde triticum in Lemnum deferrent, atque illa a Philippo Macedone praedata fuisse; simulque decernitur ut Legati eligantur, qui navigia a Rege repetant. In altero vero Decreto dicitur tres Legatos electos esse, eosdemque infecta re Athenas rediisse: quod Philippus Selymbrianos tunc obsidens caussatus esset eadem navigia ab Atheniensibus missa fore ut Selymbrianis opem ferrent; simulque Regem conquestum esse quod Athenienses pacem, & faedera iam constituta violarent. Eiusmodi vero temporum cha-

(1) Pag. 323.

characteres perspicue satis ostendunt quod haec omnia anno 4. Olymp. CIX. sive 1. Olymp. CX. contigerunt. Quamvis enim Selymbriae obsidio a nullo prorsus, quod ego quidem noverim, Scriptore memoretur, credibile est tamen illam eodem fere tempore contigisse, quo Perinthus Selymbriae finitima obsidebatur. Itaque cum ex Diodoro (1) Perinthus, atque Byzantium anno 4. Olymp. CIX. obsessum fuerint vel anno 1 Olymp. CX. ut Dionysius (2) aperte testatur, eodem etiam anno Selymbriae obsidio, navigiorum rapina, Atheniensium legatio, *Neoclis*, ac *Nicoclis* principatus contigisse debuit.

Accedit etiam quod Dionysius ipse ex Philochoro diserte docet pacem a Philippo *Nicomacho* Archonte, idest anno 4. Olymp. CIX. violatum esse; ideoque Demosthenem tunc XI. Orationem Philippicam recitasse, ut Byzantiis obsessis contra Philippum iam faedifragum auxilia mitterentur: quod Plutarchus etiam in *Demosthenis Vita* testatur. Demosthenes autem ipse (3) variis in locis asserit quod *pacem Philippus solvit navibus captis*. Ergo, si naves illae captae sunt anno, quo *Neocles*, ac *Nicocles* imperarunt, atque navium praeda, pacisque diremptio Nicomacho Archonte, sive anno 4. Olymp. CIX. contigisse debuit, Archontes illi eodem anno imperarunt; ideoque Pseudeponymi censeri debent.

Denique, ne hic quidpiam dissimulem, mihi suspicio suboritur quod unus idemque fuerit Archon ille, qui librarii vitio modo *Neocles*, modo *Nicocles* appellatur. Certe in Aldina Demosthenis editione anni 1554. utrobique *Neocles* appellatur; atque ex ipsa nominum similitudine facile erroris occasio haberi potuit. Atque hinc fortasse factum putaverim ut Dodvellus Neoclem quidem *non Eponymum*, incertaeque aetatis fuisse dixerit; non alium vero *Nicoclem* in Archontum serie memoraverit, quam qui anno 3. Olymp. CXIX. Eponymus a Dionysio ponitur, quamvis Dissert. III. sect. 41. *Nicoclem* a Demosthene memoratum ad Olympiadem CXIX. transferri non posse cum Meursio observasset. Ergo Dodvellus in contexenda Archontum omnium tum Eponymorum tum Pseudeponymorum serie Nicoclis non Eponymi oblitus fuit, aut ipsum cum Neocle, vel Eponymo Nicocle confundendum esse putavit.

XXI.

(1) Lib. XVI. c. 75. 77. (2) Epist. ad Amm. c. 11. (3) De Corona Pag. 322. 323.

XXI.

Nicias.

Demosthenes in eadem ipsa Oratione *De Corona Niciae* cuiusdam veluti Archontis meminit: Αὗται ἀπεδόθησαν αἱ μαρτυρίαι ἐπὶ Νικίου Ἑκατομβαιῶνος τρίτῃ ἱσαμένου (1). *Haec testimonia sub Nicia Archonte relata sunt, tertia Hecatombaeonis die*, ubi Meursius Lib. IV. c. 7. corrigendum esse putavit ἐπὶ Ἐλπινίκου *sub Elpinice*: ut proinde Nicias iste Eponymus Archon fuerit, idemque cum *Elpine*, vel *Elpinice*, qui anno 1. Olympiadis CVI. in Fastis occurrit, quod Meursii vestigiis insistens probavit Dodvellus.

Ego vero nihil in Demosthene mutandum putaverim, ac Niciam istum hic a Demosthene memoratum ab *Elpine* quidem, vel *Elpinice* diversum, sed Pseudeponymum tamen fuisse dixerim. Siquidem ibi Demosthenes asserit quod *Nicia* Archonte testimonia adversus Aeschinem producta sunt, quibus ostenderetur Aeschinem ipsum cum Anaxino Philippi Macedonis exploratore in Thrasonis domo communicasse. Anaxinus autem ille, ut ex Demosthene aperte colligitur, Athenas venit postquam Python Byzantius missus fuerat a Philippo Atheniensibus exprobraturus: quod Amphipoli iam capta, sive post annum 1. Olymp. CV. contigisse Demosthenes ipse testatur in Oratione *de Halonneso*; atque Olympiade solum CIX. *Pythodoro* Athenis Archonte Pythonem illum Athenas advenisse narrat Dionysius *in Epistola ad Ammaeam*. Itaque, ut illa rerum series, temporumque ratio constare possit, Anaxinus ante Olympiadem CIX. Athenas venire, Aeschines occulto ipsum alloqui, ideoque *Nicias* Athenis Archon esse non potuit ante Olympiadem CIX., ut proinde cum *Elpinice* confundi, sive Eponymus haberi non debeat.

Denique cum Demosthenes ibi testatur Anaxinum veluti exploratorem *ab hoste* missum fuisse, ideoque Aeschinem veluti Patriae proditorem delatum esse, quippe qui cum hostis exploratore communicaverit, manifestissime inferri debet, quod Anaxini adventus, ac *Niciae* principatus ad illa tempora referri debet, quibus iam faedera cum Philippo direm-

(1) Pag. 332.

pta fuerant, apertumque cum Athenienſibus bellum exarſerat; ideoque cum bellum ipſum anno 1. Olymp. CX. incaeperit, ut Num. 25. inferius oſtendetur, *Nicias* eodem anno, ſive ſequenti Archon fuit; adeoque ſemper ex Faſtis veluti Pſeudeponymus expungi debet.

XXII.

Mneſithides.

Demoſthenes in Oratione *De Corona* Ἄρχων Μνησιθείδης μηνὸς Ἀνθεστηριῶνος ἕκτῃ ἐπὶ δεκάτῃ (1). *Archon Mneſithides ſexta decima Antheſterionis menſis* die.

Meurſius Lib. III. c. 18. Mneſithidem iſtum hic a Demoſthene memoratum unum eundemque fore putavit cum *Mneſithide*, ſive *Mneſitheo*, qui anno 4. Olymp. LXXX. in Faſtis occurrit: quamvis deinde huius opinionis immemor, Lib. IV. c. 20. Mneſithidem iſtum inter Eponymos incertae aetatis enumerat.

At Mneſithides iſte neque cum alio confundi, neque Eponymus exiſtimari, neque ignotae aetatis haberi poterit ſi integer Orationis conteſtus obſervetur, atque cum aliis Scriptoribus conferatur. Etenim Demoſthenes ibi narrat a Pylagoris, ſive Amphictyonibus, qui ad Pylas convenerant, bellum contra Amphiſſenſes decretum eſſe, qui regionem Apollini ſacram violaverant, ſimulque Macedonum regem Philippum belli ducem electum eſſe, ut iniuriam Apollini irrogatam ulciſceretur, atque in Amphiſſenſes ipſos arma ſuſciperet. Eiuſmodi vero belli decretum iis temporibus factum eſſe teſtatur Demoſthenes, quibus Aeſchines Athenienſium Legatus, ſive *Pylagoras* Concilio intererat, ut funeſtam proinde malorum ſeriem, quae Athenienſes, alioſque plures oppreſſit, ex nefario Aeſchinis, aliorumque conſilio repetendam eſſe demonſtret. Subdit enim Ἐπὶ ἱερέως Κλιναγόρου, ἐαρινῆς Πυλαίας, ἔδοξε τοῖς Πυλαγόραις, καὶ τοῖς συνέδροις τῶν Ἀμφικτυόνων, καὶ τῷ κοινῷ τῶν Ἀμφικτυόνων . . . καὶ διότι αὐτὸν Φίλιππον στρατηγὸν αὐτοκράτορα αἱροῦνται οἱ Ἕλληνες οἱ μετέχοντες τοῦ συνεδρίου τῶν Ἀμφικτυόνων. Λέγε δὴ καὶ τοὺς χρόνους, εν οἷς ταῦτ' ἐγίγνετο εἰσὶ γὰρ καθ' οὓς ἐπυλαγόρησεν οὗτος. Λέγε. Χρόνοι. Ἄρχων Μνησιθείδης. *Sacerdote Clinago-*

(1) Pag. 335.

nagora, verno Conventu. Visum est Pylagoris, & Assessoribus Amphictyonum, communique Amphictyonum caetui . . . . *Philippum Ducem creari a Graecis, qui ius habent Concilii Amphictyonum. Age, recita & tempora, quibus haec facta sunt; fuere enim ea, quibus iste Pylagoram egit. Recita. Tempora. Archon Mnesithides.*

Itaque, ut ostendatur annus, quo Mnesithides iste, quem incertae aetatis fuisse dicit Dodvellus, Archontis munere perfunctus fuit, id unum inquiri debet quo tempore Decretum illud a Pylagoris editum fuerit, atque Philippus Amphictyonum dux, & imperator electus. Id vero nitide partim ex Aeschine, partim ex Demosthene collegi. Siquidem Aeschines in Oratione quidem *de Legatione* (1) ter Pylagorae munere se defunctum esse testatur; sed in altera tamen Oratione *contra Ctesiphontem* (2) superiora illa tempora respiciens, quibus bellum illud exarsit, asserit se Pylagoram electum esse *ἐπὶ Θεοφράστου Ἄρχοντος, ἱερομνήμονος ὄντος Διογνήτου Ἀναφλυστίου* *Theophrasto Archonte, cum Sacer Scriba*, vel Hieromnemon *esset Diognetus Anaphlystius*, dum Philippus apud Scythas ageret (3); exactoque Conventu Athenas rediisse antequam Mysteria celebrarentur (4): Philippum vero belli ducem electum esse in altero Amphictyonum Conventu, qui deinde Pylis est habitus, cui neque Aeschines, neque ex Atheniensibus ullus interfuit. Demosthenes vero Philippum non in primo Conventu, quo bellum in Amphissenses conflatum fuerat, sed *in sequenti* belli ducem electum esse testatur (5) *Clinagora Sacerdote, verno Conventu*; sed, ut ostenderet Aeschinem Amphictyonum consilio suffragatum esse, temere, ut opinor, ipsique ab Aeschine obiicitur, tempora confudit; iisdemque temporibus Aeschinem *Mnesithide Archonte* Pylagoram, & *Clinagora Sacerdote* Philippum Amphictyonum ducem electum esse narravit. Itaque, si Decretum illud *Mnesithide Archonte* 16. Anthesterionis factum est illud, quo Aeschines se Pylagoram electum esse fatetur, Mnesithides ille anno 1. Olymp. CX. imperasse debuit; cum se Pylagoram *Theophrasto* Athenis *Archonte* renunciatum esse dixerit Aeschines; & verno quidem Conventu, cum peracto iam Pylagorae munere Athenas redierit ante Mysteria, quae Boëdromione mense celebrari consueve-

(1) Pag. 266. (2) Pag. 290. (3) Pag. 291. (4) Pag. 292. (5) Pag. 334.

fueverant. Sin vero fuerit decretum aliud, quo Aeſchines ipſe Pylagoras iis temporibus, eoque verno Conventu electus fuit, quo *Clinagora Sacerdote* Philippus Amphictyonum imperator eſt renunciatus, ut innuere videtur Demoſthenes, tunc Mneſithides iſte ad annum 2. Olymp. CX. referri debet, quo *Lyſimachides* Archon Eponymus eſſe conſpicitur. Mihi vero ſuperior illa ſeries ab Aeſchine expoſita longe accuratior, ac veriſimilior videtur eſſe; ut proinde Mneſithidem ad annum 1. Olymp. CX. referendum exiſtimem, quo *Theophraſtus* Archon Eponymus, & Diognetus Hieromnemon fuiſſe dicitur. Philippum vero belli ducem ſequenti verno Conventu, Clinagora Sacerdote electum eſſe conſtituo, quo *Lyſimachides* in Faſtis occurrit.

Ac certe Philippus ab Amphictyonum Concilio electus comparato exercitu repente Atticae fines invaſit, atque Elateam occupavit, ut Demoſthenes ipſe teſtatur (1). Itaque cum Elatea *Lyſimachide* Archonte capta fuerit, ut ſemel, iterumque Dionyſius aſſeruit (2), hoc eſt anno 2. Olympiad. CX., & quidem Scirrhophorione menſe, ut ſequenti loco oſtendetur, cum Elaphebolione menſe Philippi exercitus Atticae iam finibus immineret, dubitari certe non poterit, quin Amphictyonum decretum Clinagora Sacerdote factum ad annum ipſum referri debeat; ideoque, ſi decretum illud in ſequenti verno Conventu factum fuit, poſtquam Aeſchines Pylagorae munus *Theophraſto Archonte*, *Diogneto Sacerdote*, ſimulque *Mneſithide Archonte* ſuſceperat, Mneſithides iſte ad ſuperiorem annum 1. Olymp. CX. referri, adeoque Pſeudeponymus haberi debet.

XXIII.

Chaerondas.

Archontis Chaerondae nomen frequenter a variis, graviſſimiſque Scriptoribus memoratur, quorum perſpicua teſtimonia Meurſius Lib. IV. c. 11. diligenter, accurateque congeſſit; cumque Chaerondas Eponymus anno 3 Olymp. CX. in Faſtis occurrat, ſingula veterum teſtimonia de hoc uno Chaeronda intelligenda fore putavit, quamvis ille *Chaerondas* ab aliis Cha-

(1) De Corona Pag. 334. Vide Differt. III. Num. 20. (2) Epiſt. ad Am.

Charondas, ab aliis denique *Chaeronidas* appellatur. Ita quoque Dodvellus ipse tenuem hanc quidem nominum varietatem in alphabetica Archontum serie observavit; sed unum tamen in illis omnibus Chaerondam expressum esse putavit, qui anno 3. Olymp. CX. Eponymorum Fastis inscribitur.

Ego vero omnium primus contra Meursii, Dodvelli, Petiti, aliorumque sententiam Differt. II. Num. 13. manifestissime demonstravi quod decreta singula, vel testimonia, quibus Archontis Chaerondae nomen inscribitur, ad annum 3. Olymp. CX., adeoque ad Chaerondam ipsius Eponymum referri certe non possunt: ut proinde Chaerondas alius admittendus sit, qui anno 1. iterumque 2. eiusdem Olympiadis imperaverit, ac Pseudeponymus esse debeat; vel si fortasse unus etiam, idemque civis in decretis omnibus memoretur, aliquando tamen *Eponymi*, simulque aliquando *Pseudeponymi* solum Archontis munere perfunctus fuerit. Itaque Chaerondas ille, quo Archonte vigesima quinta Gamelionis die corona Demostheni a Ctesiphonte decreta fuit, simulque mox tertia Scirrhophorionis die Demosthenes murorum reficiendorum curator electus fuit, ad annum 1. Olymp. CX. manifestissime referri debet, quo *Teophrastus* Archon Eponymus imperavit. Chaerondas autem ille, sive Chaeronidas, quo Archonte Ctesiphontis decretum ab Aeschine tanquam legibus contrarium sexta Elaphebolionis die delatum fuit, ad sequentem annum spectavit, quo *Lysimachides* in Eponymorum Fastis occurrit; antequam Chaerondas Eponymus anno 3. eiusdem Olympiadis magistratum susciperet, ipsoque imperante Chaeronensis clades septima Metagitnionis die contingeret, ut Differt. II. Num. 13. atque in hac ipsa Dissertatione Num. 25. fusius ostendi. Ac certe quod Aeschinis accusatio, seu celeberrima quaestio *de Corona* anno 2. Olympiadis CX. sub Chaeronda quidem, sed Pseudeponymo, instituta fuerit, non perspicua solum temporum series, & argumenta cetera, quae laudato loco iam protuli, sed illustria quoque Scriptorum testimonia demonstrant, quae modo subiiciam, ut opportune corrigi, vel illustrari ipsa possint. Aeschines ergo de hoc ipso litis institutae tempore cum Demosthene differens ait *ἀπηνέχθη ἡ κατὰ τῦδε τῦ ψηφίσματος γραφὴ ἔτι Φιλίππυ ζῶντος πρὶν Ἀλέξανδρον εἰς τὴν ἀρχὴν καταςῆναι . . . τῆς μαχῆς ἐπιγενομένης ὐκ ἐσχολάζομεν*

περὶ

περὶ τὴν σὴν εἶναι τιμορίαν, ἀλλ᾽ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς πόλεως ἐπρεσβεύομεν (1) *huius quidem decreti actio instituta fuit Philippo adbuc vivente ante susceptum ab Alexandro principatum... cum praelium supervenisset nobis non fuit ocium paenas de te sumendi, sed legationes pro civitatis incolumitate fuere obeundae*. Quis hic aperte non videat actionem illam ab Aeschine institutam esse antequam Chaeronense bellum exsurgeret? ideoque cum bellum ipsum Lysimachide Athenis Archonte, desinente iam anno 2. Olymp. CX. exarserit, tandemque septima Metagitnionis die anno 3. eiusdem Olympiadis, Chaeronda Athenis Eponymo, diremptum fuerit, Aeschinis accusationem, quae sexta Elaphebolionis die instituta fuerat, simulque Pseudeponymi Chaerondae principatum ad annum 2. referendum esse? Ita propemodum Cicero diserte docet quod *hanc multam Aeschines a Ctesiphonte petiit quadriennio ante Philippi Macedonis mortem, sed iudicium factum est aliquot annis post, Alexandro iam Asiam tenente* (2); ergo cum Philippus e vivis excesserit anno 1. Olymp CXI., Aeschinis accusatio, & Chaerondae illius principatus, ut *quadriennium* saltem incaeptum esse potuerit, ab anno 2. Olymp. CX dimoveri, atque ad Elaphebolionem sequentis anni transferri certe non poterit. Plutarchus ipse memorata Lacedaemoniorum clade, Agidisque morte subdit εἰσήχθη δὲ τότε ἡ περὶ τῦ στεφάνυ γραφὴ κατὰ Κτησιφῶντος, γραφεῖσα μὲν ἐπὶ Χαιρώνδυ Ἄρχοντος μικρὸν ἐπάνω τῶν Χαιρωνικῶν... κριθεῖσα δ᾽ ὕστερον ἔτεσι δέκα ἐπ᾽ Ἀριστοφῶντος (3); *tunc agitata fuit actio de Corona adversus Ctesiphontem instituta quidem Chaeronda Archonte paullo ante Chaeronica, iudicata vero post annos decem sub Aristophonte* Archonte, hoc est anno 3. Oly. CXII. Insignem hunc Plutarchi locum depravatum esse contendit Meursius (4), ac *omnino rescribendum* asserit ἔτεσι ὀκτὼ *annis octo*, quod nimirum ab anno 3 Olymp. CX., quo Chaerondas in Fastis occurrit, ad annum 3. Olymp. CXII. sive Aristophontis annum, non *decem*, sed *octo* solum anni intercesserint. Doctissimo tamen viro ambiguum illud Chaerondae nomen a Demosthene, simulque Plutarcho memoratum imposuit; cumque Scriptores illos de Chaeronda Eponymo intelligenda esse censeret, ab anno 3. Olymp. CX. calculum subdu-

(1) Pag. 305. 306. (2) In Argum. Orat. Aeschin. & Demosth. (3) In Vita Demosth.
(4) De Arch. Ath, Lib. IV. c. 13.

ſubduxit. At ſi Pſeudeponymi ſolum Chaerondae nomen intelligatur, annorumque numerus a ſexta Elaphebolionis die anni 2. ineatur, qua actionem inſtitutam eſſe iam dixi, *decimus* tandem annus a ſexta Elaphebolionis die anni 3. Oly. CXII. incipiet, quo decimo ineunte, ſimulque Elaphebolione menſe exeunte Orationes habitae ſunt, iudiciumque *de Corona* diremptum fuit: cum Aeſchines ipſe diſerte dixerit ϗ τὸν καιρὸν μέμνησθε, ἐν ᾧ τὴν ψῆφον φέρετε, ἡμερῶν μὲν ὀλίγων μέλλει τὰ Πυθια γίνεσθαι (1), *etiam temporis eſt babenda ratio, quo ſuffragium feretis. Intra paucos dies Pythia ſunt futura*: Pythici vero ludi anno 3. cuiuſque Olympiadis, ineunte Munychione menſe, celebrari conſueverant. Itaque nihil in Plutarchi textu corrigi, mutarique debet. Error autem ille, qui in Dionyſii textum irrepſit, facile ex ſuperioribus, riteque emendari iam poterit. Aſſerit ille quod Oratio *de Corona* εἰς δικαςήριον εἰσελήλυθεν μετὰ τὸν πόλεμον ἐπ' Α'ρισοφῶντος Α''ρχοντος μὲν ἐνιαυτὸν μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην, ὀκτὼ δὲ μετὰ τὴν Φιλίππυ τελευτὴν (2) *in iudicium venit poſt bellum, ſub Ariſtophonte Archonte, uno quidem anno poſt Chaeronenſe praelium, octo autem annis poſt Philippi mortem*. Meurſius hic reſcribendum exiſtimat ἐπὶ Α'ρισοφῶντος Α''ρχοντος, ὄγδοον μὲν ἐνιαυτὸν μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην, ἔκτον δὲ μετὰ τὴν Φιλίππυ τελευτήν *ſub Ariſtophonte Archonte, octavo quidem anno poſt Chaeronenſe praelium, ſexto autem poſt Philippi mortem*; longeque, ut opinor, accuratius Bentleius ὀγδόῳ μεν ἐνιαυτῷ . . . ἕκτῳ δὲ legendum hic aſſerit, cum in Codicibus non ἐνιαυτὸν, ſed ἐνιαυτῷ potius occurrat. Quinetiam facile ἐννάτῳ μὲν ενιαυτῷ *nono quidem anno* reſcribi poſſe putaverim, non modo quod ipſa vocum ſimilitudo librarium fallere potuerit ut priorem vocem illam ἐννάτῳ *nono* omitteret; verum etiam quod a Chaeronenſi praelio ad iudicium *de Corona* diremptum integri fere novem anni interceſſerint, ac Dionyſius ipſe in ſubducendis annorum numeris labentis etiam anni rationem habere conſueverit.

Denique nunc alium Plutarchi locum opportune reſtituam, levioremque errorem, qui irrepſerat, Plutarchi ipſius praeſidio corrigam. Aſſerit ille Demoſtheni ſaepius honores decretos eſſe: Πολλάκις ἐςεφανώθη. πρότερον μὲν ὑπὸ Δημοτέλυς ϗ Α'ρισονίκυ, Υ'περίδυ, χρυσῷ ςεφάνῳ, τελευταῖον δέ ὑπο Κτησιφῶντος.

Z z

(1) Pag. 310. (2) Epiſt. ad Ammae c. 12.

τος. κ) γραφέντος τῦ ψηφίσματος παρανόμων ὑπὸ Διοδότυ, κ) Αἰσχίνυ, ἀπολογύμενος ἐνίκησεν (1) *saepius coronatus fuit a Demotele, Aristonico, Hyperide, coronis aureis, tandem a Ctesiphonte. Cuius decretum cum ut contra leges factum accusarent Diodotus, & Aeschines, ipse defendens vicit.* At ibi perspicue non Διοδότυ *Diodoti*, sed Διώνδυ potius, aut Διώνδα *Diondae* rescribi debet. Siquidem Plutarchus ipse mox subdit πρῶτος δὲ ἔγραψε στεφανωθῆναι αὐτὸν χρυσῷ στεφάνῳ Ἀριστόνικος Νικοφάνυς Ἀναγυράσιος, ὑπωμόσατο δὲ Διώνδας: *primus de eo aurea corona donando retulit Aristonicus Nicophanis Anagyrasius; quanquam Diondas iureiurando dato intercessit*, quemadmodum in *Hyperidis Vita* ait ἔγραψε κ) Δημοσθένυς τιμὰς, κ) τῦ ψηφίσματος ὑπὸ Διώνδα παρανόμων γραφέντος, ἀπέφυγε *rogationem etiam tulit de honoribus Demostheni deferendis; cumque illud decretum Diondas, ut contra leges factum, intercessione iurata impugnaret, absolutus est*. Quin & Demosthenes ipse (2) Demomelis quidem, Hyperidisque decretum a *Dionda*; Ctesiphontis vero decretum ab Aeschine solo delatum esse, testatur; ut immerito proinde, minusque accurate Plutarchus *Diondam*, sive *Diodotum* una cum Aeschine veluti Ctesiphontis adversarios coniunxerit.

XXIV.

Euthycles.

Demosthenes in eadem ipsa Oratione *De Corona* asserit honores sibi, aureamque coronam a Ctesiphonte decretam esse ἐπὶ Ἄρχοντος Εὐθυκλέυς Πυανεψιῶνος ἐννάτῃ ἀπίοντος *Archonte Euthycle vigesima secunda Pyanepsionis die*. Meursius Lib. IV. c. 20. hunc Euthyclem Eponymorum Fastis adscripsit, ipsumque incertae aetatis fuisse dixit. Longe accuratior Dodvellus hunc *non Eponymum* diserte vocat; sed incertum tamen fuisse putat quo potius anno Euthycles iste imperaverit. At nitida rerum, temporumque series, quam Differt. II. Num. 13. opportunius exposui, manifestissime, ut opinor, ostendit quod Euthycles ille ad annum 2. Olymp. CX. referri debet, quo *Lysimachides* in Eponymorum Fastis occurrit, ut proinde merito Pseudeponymis aliis accenseatur.

XXV.

(1) Vita X. Rhet. in Demosth. (2) De Corona.

XXV.

Heropythus

&

XXVI.

Nausicles.

Demosthenes in Oratione *De Corona* Decretum exhibet (1) *Heropythe* Archonte factum die 25. Elapheboliouis, in quo statuitur ut Philippus Macedonum rex Atticae iam imminens legatione missa rogetur ut pacem, ac faedera cum Atheniensibus iam constituta servare velit, aut saltem inducias facere usque ad Thargelionem mensem; moxque decretum aliud subiicit (2) eodem *Heropythe* Archonte factum die 30. Munichionis, quo legati sunt electi. Memorat deinde Demosthenes Philippum ipsum iis precibus, ac legationibus superbientem cum exercitu properasse; atque Elateam repente occupasse: cumque Philippi fraudes, atque periuria Athenis perspecta forent, die 16. Scirrhophorionis concionem habitam esse testatur (3), in qua *Nausicle* Archonte decretum fuit ut Philippo pacem violanti resistatur, legatique ad Thebanos, aliosque Atheniensium faederatos mittantur; cumque Demosthenes ipse, ac Mnesithides Phrearrhius Atheniensium Legati Thebas venissent, Thebanos ipsos contra Philippum incitarunt: quo factum esse dicit Demosthenes ut maximo Atheniensis Reipublicae bono *bellum non in Attica esset, sed* 700. *stadia ab Urbe in finibus Boeotiae committeretur* (4), nimirum in Chaeronensi regione ubi Thebani, ipsorumque socii a Philippo superati sunt. Itaque, ut *Heropythi*, & *Nausiclis* etiam Archontis annus definiatur, inquiri debet quo anno Elatea capta fuerit, & Chaeronensis illa Atheniensium clades contigerit.

Diodorus quidem Lib. XVI. c. 85. utramque pugnam illam *Chaeronda* Archonte contigisse memorat, hoc est anno 3. Olymp. CX cumque singula superius exposita narrasset, repente subdit = *Demosthenes mittendos Legatos hortatur qui Boeotos*

(1) Pag. 336. (2) Pag. 336. 337. (3) Pag. 339. (4) Pag. 345. & 341.

tos ad resistendum hortentur : mittitur ipse : iter summa celeritate peragit, Boeotis persuadet, Athenas redit, Populus duces bello Charetem, & Lysiclem praefecit ... ideoque raptim confecto itinere Chaeroneam Boeotiae pervenere ... Philippus non obtenta Boeotorum societate dimicat. Subditque Diodorus quod *eodem die, ac hora*, qua Chaeronensis illa clades Athenienses oppressit, *pugnatum est inter Tarentinos, & Lucanos ubi Archidamus Lacedaemoniorum rex Tarentinos adiuvans interiit*.

Sed utramque pugnam illam, qua Elatea capta, atque Athenienses, illorumque socii Chaeronensi praelio superati sunt, Diodorus hic temere coniungit: cum diversis tamen annis illae contigerint. Siquidem Elatea *Lysimachide* Archonte capta fuit anno 2. Olymp CX. Chaeronensis vero clades in sequentem annum referri debet, quo *Chaerondas* Athenis Archon fuit. Ac certe quod ad Chaeronaeam anno solum 3. Olymp. CX. sive *Chaeronda* Archonte pugnatum fuerit perspicue docet Plutarchus in *Isocratis Vita* (1) Ἐτελεύτα δὲ ἐπὶ Χαιρώνδου Ἄρχοντος, ἀπαγγελθέντων τῶν περὶ Χαιρωνείαν ἐν τῇ Ἱπποκράτους παλαίστρᾳ πυθόμενος *Mortuus est Chaeronda Archonte, cum in Hippocratis palaestra nuncium de Chaeronensi clade accepisset*: sicuti Dionysius etiam *in Isocrate* conceptis verbis asseruit quod ille ἐτελεύτα τὸν βίον ἐπὶ Χαιρώνδου Ἄρχοντος ὀλίγαις ἡμέραις ὕστερον τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ μάχης *vita excessit sub Chaeronda Archonte paucis diebus post Chaeronense praelium*. Cladem autem illam 7. Metagitnionis die contigisse docet Plutarchus ipse *in Camillo* ὁ δὲ Μεταγειτνιὼν Ἕλλησιν οὐκ εὐμενὴς γέγονε· τούτου γὰρ τοῦ μηνὸς ἑβδόμῃ ἐν Χαιρωνείᾳ μαχόμενοι πρὸς Φίλιππον ἠτύχησαν. τῆς δ' αὐτῆς ἡμέρας ταύτης ἐν τῷ Μεταγειτνιῶνι κατὰ τὸν αὐτὸν ἐνιαυτὸν οἱ μετ' Ἀρχιδάμου διαβάντες εἰς Ἰταλίαν ὑπὸ τῶν ἐκεῖ βαρβάρων διεφθάρησαν. *Metagitnion parum fuit Graecis secundus. Huius mensis die septimo, signis collatis ad Cranona Antipater victos funditus evertit; & fuerant ante iuxta Chaeronaeam afflicti a Philippo. Hoc eodem die, eodem mense, & anno Archidami copiae, quas transportaverat in Italiam, a barbaris incolis caesae sunt*.

Ergo Chaeronensis pugna, & Isocratis etiam mors, quod observari maxime debet, Metagitnione mense contigit anno 3. Olympiadis CX. ideoque Elateae expugnatio, quae Chaeronen-

(1) Vita X. Rhet. in Isocrate, sic Pausan. Attic. c. 18.

ronense praelium longe praecesserat, anno 2 eiusdem Olympiadis adscribi debet, *Lysimachide* Athenis Archonte, ut ex Dionysio iam demonstravimus, qui legationes etiam a Demosthene obitas, initamque Atheniensibus cum Thebanis societatem eiusdem Lysimachidis anno consignat (1), quippe quae ante Chaeronense bellum, ideoque ante anni 3 Olymp. CX. principium contigerint Ergo *Heropythus*, & *Nausicles* ille anno 2 Olymp. CX. imperarunt, quo *Lysimachides* in Fastis expungi, ac Pseudeponymus haberi debet; quemadmodum certe Dodvellus utrumque ex illis *non Eponymum* fuisse dixit; quamvis ipsorum aetatem *incertam* esse putaverit.

XXVII.

Xenias.

Plutarchus in Vita X. Rhetorum *in Hyperide* sic ait = γραψάμενος δὲ καὶ τὴν Φωκίωνος δωρεὰν, ἣν εἶπε Μειδίας Μειδίου Ἀναγυράσιος, ἐπὶ Ξενίου Ἄρχοντος, Γαμηλιῶνος εβδόμῃ φθίνοντος, ἡττήθη: *Cum autem sententiam de donando Phocione a Midia Midiae filio Anagyrasio latam accusasset, succubuit, Archonte Xenia vicesima quarta Gamelionis die.*

Meursius Lib. IV. c. 16. Scaligerum, vel, ut appellat ipse, Anonymum sequutus existimat Xeniam hunc unum, eundemque fore, qui *Xenippus* ab aliis, vel *Euxenippus* vocatur, atque in Fastis occurrit anno 4. Olymp. CXVIII. Sed Scaliger ibi deceptus Meursium quoque, ac Dodvellum ipsum in errorem abripuit. Siquidem Phocion anno 3. Olympiad. CXV. e vivis excessit, ut ex Anonymo Meursius ipse iam dixerat Lib. IV. c. 15. & quidem 19. Munichionis die; ut Plutarchus in eius Vita testatur. Quinetiam Hyperides quoque ante Phocionem obierat anno 3. Olymp. CXIV. Plutarchus enim (2) asserit illum paullo ante Demosthenem obiisse: Demosthenes autem Archonte Philocle, hoc est anno 3. Olymp. CXIV. defunctus est, ut Laërtius (3) *in Aristotele*, & Plutarchus ipse fatetur asserens Hyperidis mortem 9. Pyanepsionis die, Demosthenis vero 16. mensis ipsius contigisse. Ergo, si Phocion, atque Hyperides etiam ante Olympiadem CXVIII. e viris excesserant, *Xenias* ille, quo Archonte Hyperi-

(1) In Epist. ad Ammae. (2) In Demosth. (3) Lib. V. seg. 10.

perides Phocioni honores decrevit, ab *Euxenippo*, sive *Xenippo* distingui debet, qui anno 4. Olymp. CXVIII. Archon fuit; cumque praecedentibus annis omnibus Eponymorum Archontum Fasti pleni sint, Xenias ipse e Fastis expungi, ac Pseudeponymus haberi debet.

XXVIII.

Phocion.

Plutarchus in Phocionis Vita: *ὁ δὲ εἰς πατρίδος ἀποκινδυνεύων σωτηρίαν, ϗ ταῦτα στρατηγὸς, ϗ Α῎ρχων, ὐκ οἶδα μὴ μεῖζόν τι παραβαίνει, ϗ πρεσβύτερον τὸ πρὸς τὰς πολίτας δίκαιον. At qui salutem patriae in praecipitem casum adducit, atque is Dux, & Magistratus, haud scio anne maius violet, & antiquius erga cives ius*. Aemilius etiam Probus, sive Cornelius Nepos de Phocionis interitu loquens sic ait: *Concidit autem maxime hoc uno crimine, quia cum apud eum summum esset imperium populi, & Nicanorem Cassandri Praefectum insidiari Piraeo Atheniensium a Dercyllo moneretur . . . hinc audiente populo Phocio negavit esse periculum*. Ex duobus eiusmodi Veterum testimoniis coniicit Meursius Lib. IV. c. 15. Phocionem Eponymum Athenis Archontem fuisse paullo ante mortem anno 3. Olymp. CXV. ipsique sublato Archippum suffectum esse, qui ad annum illum in Fastis occurrit; idque Dodvellus etiam in Archontum serie verisimile existimavit.

Ego vero Phocionem istum fortasse quidem Archontem, sive ex Novemviris unum, sed non Eponymum tamen fuisse iudico. Siquidem Plutarchus ipse in Phocionis Vita tantum abest ut *clare narret illum non diu magistratum illum tenuisse* quod Meursius hic asserit, ut ibi potius Phocionem *Strategi* munere perfunctum esse demonstrat. Cum enim narrasset Nicanoris insidias, nimiamque Phocionis desidiam Atheniensibus demum compertas esse repente subdit Concionem indictam esse, *ἐν ᾗ τὸν Φωκίωνα τῆς ἀρχῆς ἀπολύσαντες ἑτέρους εἵλοντο στρατηγὺς, in qua Phocionem ex magistratu summoventes Strategos alios elegerunt*: ergo, si Phocione exauctorato, vel in ordinem redacto, non Eponymus Archon, sed *Strategus* alius electus fuit, quis aperte non videat quod Phocion Strategi quidem, sed non Eponymi Archontis munere fungebatur?

tur? Accedit etiam quod Phocion ipſe, ut ibi fuſe Plutarchus commemorat, atque Cornelius etiam teſtatur, ubi Nicanoris inſidias aperte noverat, copias Athenis educere nitebatur: id vero non ad Archontem Eponymum, ſed ad Strategum potius, atque unice ſpectare debuit. Denique, cum Phocion 19. Munichionis die ſublatus fuerit, ſi eo anno Eponymi Archontis munere perfunctus eſſet, in Faſtis non Archippi, qui duobus ſolum menſibus imperaſſet, ſed Phocionis potius nomen adſcriptum foret; cum praeſertim brevi poſt Phocionis mortem Athenienſes Phocionem ipſum erecta ſtatua, aliiſque honoribus ſint proſequuti.

XXIX.

Epicrates.

Cicero filius in Epiſtola ad Tyronem ait: *Multam mecum eſt Epicrates princeps Athenienſium* (1). Itaque *Epicratem* hunc, laudato Ciceronis teſtimonio, inter Eponymos Athenienſium Archontes habendum eſſe putat Meurſius, ideoque Epicratem Archontum Faſtis adſcribit in Additionibus illis, quae in Graecarum Antiquitatum Theſauro Tomo IV. conſpiciuntur.

Tantum tamen abeſt ut ex ſuperiori Ciceronis loco inferri poſſit Epicratem iſtum Athenis Eponymum fuiſſe, ut ille ne Archon quidem fuiſſe videatur. Siquidem non aliud hic Cicero innuere videtur, niſi Epicratem illum ex primoribus, ſpectatiſſimiſque Civibus fuiſſe, qui familiariter cum Cicerone adhuc iuvene verſaretur: quod certe non facile de Archonte, praeſertim Eponymo, concedi poteſt. Perſpicuum eſt etiam quod graecam Ἄρχοντος *Archontis* vocem ita Latini reddere, vel interpretari conſueverunt, ut aliquando *Praetoris* (2) aliquando (3) *Magiſtratus* nomine uterentur: nullibi vero, quod noverim *Principis* nomine appellarunt. Id vero omnium maxime Ciceroni perſpectum eſſe debuerat, quippe qui graecam ipſam *Archontis* vocem a Patre uſurpatam eſſe jam viderat *de Fato* differens ait *Morietur Epicurus cum duo & ſeptuaginta annos vixerit Archonte Pytharato* (4): quemadmodum poſteris

(1) Lib. XVI. Epiſt. 3. (2) Cic. ad Attic. Lib. V. Epiſt. 11. (3) Senec. Epiſt. 18. Plin. Lib. III. c. 5. & Lib. XXXIII. c. 7. (4) Cart. 9.

ris etiam aetatibus Trebellicus (1), ac Spartianus (2) Ciceronis exemplum, ut opinor, sequuti *Archontis* nomen usurparunt (3). Itaque, si Epicrates ille solum *Atheniensium princeps* vocatur, certe non Archon, aut Eponymus haberi poterit, sed ex Eponymorum Archontum Fastis expungendus erit, atque inter nobiliores Atheniensium cives recenseri ille poterit, ut ipso quoque Ciceronis loco satis innuitur. Ait enim: *Multum etiam mecum est Epicrates princeps Atheniensium, & Leonides, & horum ceteri similes:* quemadmodum fere eo plane sensu Nepos de Attico disserens ait *hic autem Athenis sic se gerebat, ut communis infimis, par principibus videretur:* quo certe loco *principum* nomine non *Archontes* ipsi, sed Civium primores, ac nobilissimi intelliguntur. Ceterum, quicumque demum fuerit Epicrates ille, Ciceronis Epistola, ut eruditi Viri observarunt, exarata fuit anno V. C. 709. sive 3. Olympiade CLXXXIII. adeoque Epicratis principatus, si fortasse ita libeat, aut ipsius cum Cicerone consuetudo ad annum illum referri debet.

XXX.
&
XXXI.
Aurelius Ancharenus
&
Bentidius Sota.

Rheinesius Pag. 313. sive Classe III. Num. 36. Inscriptionem exhibet, in qua diserte legitur ἐπὶ Ἄρχοντος Βεντιδίου Σώτα, *sub Archonte Bentidio Sota;* paucisque interiectis vocibus ἐπὶ Ἄρχοντος Αὐρ. Ἀγχαρήνου *sub Archonte Aurelio Anchareno*. Eadem quoque Inscriptio apud Sponium occurrit in *Miscellaneis Eruditae Antiquitatis* Pag. 369. Sectio. X Num. 116. ipsamque Cl. etiam Gorius exhibuit Tomo I. Pag. 22. Num. 41. cumque Sponius, ac Rheinesius illam *Florentiae in Atrio Richardi* extare dixerit, optime Gorius ipsam in Atrio Musaei Medicei conspicuam esse testatur, simulque varios

(1) In Gallieno. (2) In Hadriano. (3) Vid. Differt. I. Num. . .

rios errores, qui in Rheinesii exemplar irrepserant, accurate emendavit.

Itaque Dodvellus in Alphabetica Archontum Atheniensium serie, laudato Sponii testimonio, *Bentidium Sctam*, & *Aurelium Anchareuum* Eponymorum Fastis inseruit; ipsosque Severi Caesaris aetate imperasse dixit . . . . .

Sed nullus tamen duobus Archontibus istis aut inter Eponymos, aut inter alios etiam Atheniensium Magistratus locus esse potest. Etenim ex plurimis, qui in Marmore nominantur, nullus omnino vel Attici Populi notam, vel characterem alium adiunctum habet, ex quo Marmor ipsum, atque Archontes illos ad Atheniensem Urbem spectare posse videatur; ut optime proinde dixerit Rheinesius *Archontum* nomine Praesides illos hic designari, qui Agonis musici in Dionysii Festis curam gerebant: quemadmodum certe huiusmodi prorsus Archontes *L. Sentium Agrippinianum*, & *M. Mettium Amerimnum* in alio Marmore apud Sponium (1), & Rheinesium ipsum (2) memorari conspicio quos nemo sane ad Eponymorum Atheniensium Fastos retulerit.

Quandoquidem vero in superiori Inscriptione

L. Septimius Severus Pius Pertinax
M. Aurelius Antoninus
L. Septimius Geta Caesar.

nominantur, optime Dodvellus existimavit, Archontes illos Severi Caesaris aetate vixisse. Sed accuratius adhuc Archontum illorum aetas definiri facile poterit, cum Severus in Marmore *Adiabenicus*, & *Parthicus* & *Arabicus* appellatur, ac Geta non *Augustus*, sed *Caesar* solum nominatur. Itaque, cum Getam anno Christi 208. *Augusti* nomine iam decoratum ostenderit Panvinius, ac Severus in Parthos, atque Adiabenos exercitum duxerit anno 201. Archontum illorum annus duobus terminis istis includi, vel definiri debet, si uterque eodem anno imperaverit. Sin vero prius *Bentidius*, quam *Aurelius* Archontis munere perfunctus fuerit, ut ex ipso Marmore deduci potest, annus Aurelii superioribus quidem terminis circumscribetur; sed Bentidii Archontis annus non multo alterius Archontis annum praecesserit.

(1) Spon. Miscel. Erud. Antiq. Sect. X. Num. 104. (2) Classe V. Num. 41.

XXXII.

Phaedrias.

Aristaecbmus, Zeno, Diognetus.

Quatuor Archontes istos hic una complecti libuit, non quod uno eodemque tempore dignitatem illam, quaecumque ea fuerit, occupaverint; verum potius quod una prorsus eademque ratio nobis ostendat illorum singulos ex Eponymorum Atheniensium Fastis expungendos esse. An vero temere immeritoque Archontes etiam istos Pseudeponymos esse putaverim, quod suspicari fortasse quis poterat, facile deprehendi poterit ubi Marmoreas Inscriptiones illas subiecero, quarum praesidio Archontum istorum nomina a doctissimis Viris Atheniensium Fastis inscripta sunt, simulque characteres, & argumenta protulero, quibus Archontes illos non Atheniensium, sed Deliorum, Smyrnaeorumque Fastis inserendos esse conieci.

Atque, ut a *Phaedria* exordiar, Sponius in *Miscellaneis Eruditae Antiquitatis* Sect. X. Num. 70. Pag. 343. integrum hoc Marmor edidit, cuius periodos aliquas subiiciam.

Ἐπὶ Φαιδρίȣ Ἄρχοντος, ἐλαφηβολιῶνος ὀγδόῃ, ἐκκλησίᾳ, ἐν τῷ ἱερῷ τȣ̃ Ἀπόλλωνκς Διονύσιος Διονυσίȣ Ἀρχιθιασίτης εἶπεν

. . . .

Ἀγάθῃ τύχῃ δεδόχθαι τῷ κοινῷ τῶν Τυρίων . . . . τῶν ἐμπόρων, ᾗ ναυκλήρων ἐπαίνεσαι Πάτρωνα Δωροθέȣ ᾗ ϛεφανῶσαι αὐτὸν κατ' ἐνιαυτὸν χρύσῳ ϛεφάνῳ ἐν ταῖς συντελησμένκις θυσίαις τῷ Ποσειδῶνι . . . . παρεκάλεσεν τὸ κοινὸν ἐξαποϛεῖλαι πρεσβείαν πρὸς τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων . . . αἱρεθεὶς πρεσβευτὴς πρὸς τὴν βȣλὴν, ᾗ τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων ὅπως δόθῃ . . . κατασκευάσȣσιν τέμενος Ἡρακλέȣ τȣ̃ Τι . . . ᾗ ἐδέξατο δὲ τὸν θίασον ἐφ' ἡμέρας δύο . . . .

. . . .

Ἐπὶ

Ἐπὶ Ἀρχιθιασίτου
Διονυσίου τοῦ Διονυσίου
Ἱερατεύοντος δὲ τοῦ
Δωροθέου

Δῆμος Ἀθηναίων

ἡ Σύνοδος
τῶν Τυρίων
ἐμπόρων, καὶ
ναυκλήρων

Archonte Phaedria, *Elaphebolionis octava* die, *Ecclesia in Templo Apollinis* convocata, *Dionysius Dionysii* fil. *Archithiasites dixit*

. . . .

Quod faustum sit, *placuit communi Tyriorum* & *Mercatorum*, & *Nautarum laudari Patronem Dorothei* fil. & *coronari ipsum quotannis aurea corona in iis*, *quae peragentur Neptuno Sacrificiis* . . . quia *hortatus est commune mittere Legatos ad Populum Atheniensium* . . . atque *electus Legatus ad Senatum*, *Populumque Atheniensium* ut . . . *concederetur* quo *aedificarent Templum Herculi Tyrio*, *simulque administravit Thiasum in dies duos* . . . .

. . . .

sub Archithiasite
Dionysio Dionysii filio
Sacerdote vero
Dorotheo

Populus Atheniensium

Synodus
Tyriorum
Mercatorum, &
Nautarum

Illud autem hic obiter observari velim quod cum nullus Atheniensis Civis, sed Mercatores solum Nautaeque Tyrii ter in Marmore nominentur, decretum illud non ab Atheniensi Populo, sive Senatu, qui in Delo reperiebatur, sed a Com-

Communi potius, aut Synodo Tyriorum editum fuit; quamvis ab Atheniensi deinde Populo confirmatum videatur. Observari etiam debet quod (1) *Herculi Tyrio* Templum in Delo aedificatum in Marmore memoratur. Sic enim Marmoris lacunam supplendam, atque explicandam esse coniicio; quod Herculis Tyrii cultus non modo Tyriis ipsis, sed exteris quoque Gentibus solemnis esset. Ac, nisi plurimum fallor, Inscriptio quae a Rheinesio profertur Classe I. Num. 64.

Sanctissimo Herculi
Tyr. invicto sacrum

De Hercule *Tyrio* intelligi profecto debet; quamvis Rheinesius ipse *Tyrannum*, hoc est *Regem*, ac *Dominum* intelligendum esse putaverit.

Alterum Marmor a Gronovio profertur Pag. 405. Num. 1. sed *biulcum*, *lacerum*, & *in multis vitiatum*, ut testatur Montfauconius in Diario Ital. pag. 43. qui Marmor ipsum ita accuratissime exscripsit (2).

Ἐπὶ Ἀριςαίχμυ Ἄρχοντος
Γαμηλιῶνος δεκάτει ἱςαμένυ
ἐκκλησία κυρία ἐν τῶι ἐκκλησιαςηρίῶι
Μ.νανδρος Μενάνδρυ Μελιτεὺς ἆιπεν
Ἐπειδὴ Εὔβυλος Δημητρίυ Μαραθῶνιος

. . . .

τό τε πρῶτον Παναθηναίοις ἐποιήσεν τὸν
δῆμον τῶν Ἀθηναίων τῶν ἐν Δήλω τιμηθῆ
ναι χρύσωι ςεφάνωι . . . πολλὰ τῶν χ.η
σίμων Ἀθηναίοις τοῖς ἐν Δήλωι περιεποίησεν
ἱερεύςτε γενόμενος τῶν μεγάλων θεῶν κ̀
πάλιν τῦ Ἀσκληπίυ κ̀ πάλιν αἱρεθὰς ὑπὸ τῦ
δήμυ κ̀ λαχὼν τῦ Διονυσίυ κ̀ ἐκ τῶν ἰδίων πάσας
δαπανήσας τὰς πομπὰς κ̀ τὰς θυσίας ὑπὲρ Ἀθηνάι
ων κ̀ Ῥωμαίων συνετέλεσεν ἀγαθεῖ τύχει δε-
δόχθαι τεῖ βυλεῖ τὺς λαχόντας Προέδρυς
εἰς τὴν ἐπῖυσαν ἐκκλησίαν χρηματίσαι
περὶ τύτων γνώμην δὲ ξυμβάλλεσθαι τῆς
βυλῆς εἰς τὸν δῆμον ὅτι δοκεῖ τεῖ βυλεῖ ςε-

φανῶ-

(1) Vid. Arrian. de Exped. Alex. Lib. II. pag. 125. (2) Vid. Murat. Pag. 663.

φανῶσαι Εὔβυλον Δημητρίυ Μαραθώνιον
. . . . χειροτονῆσαι
δὲ ϗ πρεσβεῖς ἤδη τρεῖς οἱ τινες ἐπέλθον
τες ἐπὶ την Αθήνησιν βυλὴν ϗ ἐκκλησίαν
παρακαλέσυσι τὸν δῆμον συνεπιχωρῆσαι
τοῖς ἐψηφισαμενοις Εὐβύλωι φιλανθρώποις
ἀναγράψαι δὲ τόδε τὸ ψήφισμα ϗ εἰς ςήλην
λιθίνην ϗ ςῆσαι ἐν τῶι Ἡρακλείωι πρεσβεῖς
εἰς Ἀθηνᾶς κατὰ τὸ ψήφισμα οἵδε κεχειρο
τόνηνται Ἀνθεςήριος ἐκ Μυῤῥινόττης
Ξενόφιλος Οἰναῖος Δημήτριος Μαραθώνιος
Επεψηφίσθη ϗ Ἀθήνησιν

ἡ βυλὴ ϗ ὁ δῆμος	ἡ βυλὴ ϗ ὁ δῆμος	ἡ βυλὴ ϗ ὁ δῆμος

Sub Aristaechmo Archonte. . . . . .
Gamelionis mensis *decima* die
concione legitima in concionis loco convocata
Menander Menandri Melitensis dixit.
Quandoquidem Eubulus Demetrii Marathonius
. . . .
& primum in Panathenaeis id effecit, ut Populus Atheniensium, qui in Delo sunt, honoraretur aurea corona . . . . . *& multa utilia Atheniensibus, qui in Delo sunt, procuravit Sacerdos etiam factus magnorum Deorum, & deinde Aesculapii: rursusque electus a Populo nactusque Bacchi* Sacerdotium *proprio sumptu pompas, & sacrificia pro Atheniensibus, & Romanis peregit* . . *quod bene vertat, placuit Senatui, ut, qui sortito Proëdri eliguntur in proxima Concione, loquantur de his, referantque sententiam. Senatus ad Populum quod* scilicet *placuit Senatui coronari Eubulum Demetrii Marathonium eligique legatos tres, qui adeuntes Senatum, & Concionem, quae Athenis est, rogent Populum, ut annuat*

decre-

decretis Eubulo honoribus
inscribique hoc Decretum in cippo
lapideo, ac in Heracleo collocari. Legati
Athenas, iuxta Decretum, hi sunt ele-
cti: Anthesterius ex Myrrhynunte,
Xenophilus Oenaeus, Demetrius Marathonius
Decretum Athenis etiam confirmatum est.

Denique Marmor aliud inter Arundelliana Num. CXXXII. Pag. 270. nobis occurrit, quod Rheinesius etiam Clas. I. Num. 55. exhibuerat

Ἀθηναίων καὶ (1) Δηλίων οἱ
κατοικοῦντες ἐν Δήλῳ
καὶ οἱ ἔμποροι, καὶ ναυκλῆροι
Ἀλέξανδρον Πολυκλείτου Φλυέα
. . . . :
ἐπιμελητὴν Δήλου γενόμενον
ἐν τῷ ἐπὶ Ζήνωνος Ἄρχοντος ἐνι-
αυτῷ

Ἀπόλλωνι

Athenienses, & Delii, qui
incolunt Delum, &
Mercatores, & Naucleri
Alexandrum Polycliti f. Phlyasium
. . . .
Curatorem Deli factum
eo, quo Zeno Archon fuit, an-
no

Apollini

Itaque ex tribus Marmoribus istis tres Eponymos Atheniensium Archontes doctissimi Viri exsculpserunt, quos Eponymorum Fastis insererent. Etenim Dodvellus, laudato Sponii Marmore, *Phaedriam* in Eponymorum serie recenset; ipsumque *post Hadrianum* Caesarem imperasse putat, ut mox ostendetur. *Aristaechmus* vero non a Dodvello solum, sed a Meursio quoque Lib. IV. c. 20., citato Gruteri Marmore, Fastis inscribitur. Denique, laudato Oxoniensi Marmore, ac

(1) Rhein. male Σαμίων.

ac Rheinesio, *Zenonem* quoque Dodvellus enumerat; ipsumque tamen *Archontem Delium* fuisse dicit, incertumque qua aetate imperaverit.

Quid doctissimos Viros illos impulerit ut Phaedriam, atque Aristaecmnum Eponymorum Atheniensium Fastis inscriberent, ac Dodvellus ipse, qui Zenonem non Atheniensium, sed Deliorum Archontem esse coniecerat, ceteros non Deliis, sed Atheniensibus accenseret, definiri vix potest. Suspicor tamen hic illos Atheniensium, non Deliorum Archontum nomina cogitasse, quod Insula Delos Atheniensium imperio subiecta foret, iisdemque proinde legibus, Archontibus, temporisque characteribus uteretur. Accedit etiam quod in Gruteriano praesertim Marmore mensis, & Populi Atheniensis nomen, Athenienses etiam Cives, Atticae Populi, Concionis ritus, Proëdri, Sacerdotes, Senatus Atheniensis, aliaque id genus plura memorantur; quibus veluti characteribus ostendi possit Archontem illum, qui Decreto inscribitur, non Delium, sed Atheniensem potius habendum esse; nec alia certe de caussa factum putaverim ut Zenonem Dodvellus Delium potius, quam Atheniensem Archontem fuisse diceret, nisi quod varii characteres illi in Oxoniensi Marmore desiderentur.

At, nisi vehementer hic ego fallor, non *Zeno* solum; sed *Aristaechmus* etiam, & *Phaedrias* ex Atheniensium Fastis expungi, Deliique solum Archontes censeri debent. Quamvis enim Delus Atheniensium imperio pareret, atque Atheniensibus etiam, si libeat, legibus, sacris, ac ritibus uteretur, incertum est tamen an Delii Atheniensis Archontis nomina, veluti temporis notam Decretis inscriberent; longeque, ut opinor, verisimilius haberi debet, Delios etiam non modo proprios Archontes Eponymos habuisse, quod a Prideauxio (1) quoque observatum esse conspicio; verum etiam istorum nomina & Fastis, & publicis etiam Decretis inscribere consuevisse. Certe ex ipsa Marmoris serie manifestissime deprehendi potest quod in Delo *Ecclesia*, vel concio, *Ecclesiasterium*, vel legitimus Concionis habendae locus, *Senatus*, *Proëdri*, *Esculapii*, *Dionysiique Sacerdos*, aliaque id genus plura eodem prorsus modo, iisdemque ritibus

(1) Notae ad Mar. 132. Pag. 271.

bus reperiebantur, quibus Athenis ipsis haberi consueverant; quemadmodum certe in Marmoribus aliis (1) Athenienses Cives *Sacerdotis*, & *Gymnasiarchae* munere in Delo perfunctos esse conspicitur. Quid ni ergo & *Archontes* etiam in Delo extiterint, qui vel ab Atheniensibus Delum incolentibus eligerentur, vel Athenis ipsis electi Atheniensium nomine in Delo imperarent, proprioque nomine Deliorum Fastus, atque Decreta insignirent? Certe Timarchus, ut testatur Aeschines (2), *ἦρξεν ἐν Ἄνδρῳ πριάμενος την ἀρχὴν τριάκοντα μνᾶς* *Archon fuit*, sive imperavit *in Andro*, *cum magistratum illum triginta minis emisset*; atque Agyrrhius etiam, de quo superius Num. XII. disserui, *ἄρξας ἐν Λέμνῳ*, *Archon in Lemno* fuisse dicitur. Quod si in Gruteriano illo Marmore Senatus, ac Populus ille nominatur, qui *Athenis* erat, adeoque *Archon* ipse non Delius, sed Atheniensis videri fortasse possit, in duobus tamen Marmoribus aliis nulla Athenarum mentio, nullum Atheniensis civis nomen occurrit: quemadmodum prorsus in Marmoribus aliis (3) *ὁ δῆμος ὁ Δηλίων* *Populus Deliacus* nominatur, qui statuas erigit, honores decernit, iisdemque omnino ritibus conciones peragit, etsi nulla Athenarum mentio iniiciatur: quod argumento sane esse poterit Delios ipsos proprium Archontem habuisse: idque de Chiis etiam, Lemniis, Samiis, Sigeis, Smyrneaeis, aliisque Populis ostendi posset, qui Atheniensium imperio, Deliorum instar, obnoxii fuerant (4). Sic, ut exemplum unum hic proferam, in Marmore, quod Sponius (5), & Montfauconius (6) exhibuit; Pariorum Decretum reperitur editum *Ἀπολλοδώρου τοῦ Ἀπολλωνίου Νησιαρχοῦντος* *Apollodoro Apollonii filio Insulam gubernante*. atque in alio (7) Pariorum foedus cum Allariotis confirmatur *ἐπὶ Κόσμων τῶν περὶ Φιλόνβροτον τὸν Εὐθυμάχου* *Philombroto*, *Euthymachi filio Magistratum gerente*. At ne coniecturis aliis hic immorer, ac ne suspicari quis possit eiusmodi Decretorum temporibus Parios Atheniensium imperio minime paruisse, perspicuum aliud argumentum ex Arundelliano Marmore, quod *Chronicon Marmoreum* vocari solet, deprehendisse videor. Marmor illud in Paro, iisdemque

(1) Spon. Itin. Tom. I. pag. 178. & 185. vid. Marmora Oxon. pag. 302. (2) Orat. in Timar. pag 15. (3) Marm. Oxon. XLII. Pag. 277. & in Append. Marm. III. & IV. (4) Vid. Thucy. Lib. I. c. 115. (5) Miscell. Erud. Antiq. pag. 336. (6) Pag. 38. Diar. Ital. (7) Pag. 72.

que omnino temporibus excitatum esse, quo Paros Insula Athenienfibus subiecta foret, Eruditi viri observarunt (1); atque exinde quoque ego factum crediderim ut Marmoris Auctor in singulis Epodiis Atheniensium Regum, Archontumque nomina veluti perspicuam temporis notam expresserit, quod Auctor ipse, eiusque Patria Atheniensium imperio pareret, adeoque id honoris Atheniensibus ipsis concesserit, ut illustriora Graecanicae Historiae capita non aliis quam Atheniensium Fastis designaret. Eximius hic tamen, atque accuratissimus Marmoris Auctor nitide, diserteque nobis ostendit anno 1. Olymp. CXXIX. quo Marmor sculptum fuit, Parios ipsos Archontem proprium ab Atheniensi Archonte distinctum habuisse: asserit enim se tempora describere ἕως Ἄρχοντος ἐν Πάρῳ Ἀστυάνακτος, Ἀθήνησι δὲ Διογνήτου: *usque ad Archontem in Paro quidem Astyanactem*, *Athenis vero Diognetum*. Ergo, si Paros insula, quamvis Atheniensibus subiecta foret, proprio tamen Archonte, & quidem Eponymo fruebatur, dubitari certe non poterit quin in Delo quoque Archontes alii ab Atheniensibus distincti reperirentur; adeoque *Zeno*, *Phaedrias*, & *Aristaechmus*, qui in Deliorum monumentis occurrunt, ad Deliorum potius quam Atheniensium Fastos referri, sive ex Eponymorum Atheniensium Fastis expungi debeant.

Quod vero ad Archontum illorum aetatem attinet, Cl. Dodvellus *incertum* esse putavit qua aetate *Zeno* imperaverit. Aristaechmum vero *sub Romanis* floruisse merito existimavit, cum certe *Romanorum* nomen in ipso Marmore memoretur. Phaedriam denique post Hadriani Caesaris imperium vixisse dicit; quod Sponii vestigiis hic, ut opinor, institerit, eademque Sponii coniectura in errorem abreptus fortasse fuerit. Etenim Sponius, cum ex Stephano observasset Hadriani Caesaris pecunia Olympicum in Delo ab Atheniensibus aedificatum, ipsumque *Novas Athenas Hadrianas* appellatum esse, *Atheniensem Populum*, qui in his Marmoribus memoratur, non alium esse contendit, quam qui Deliacas, vel Novas Athenas illas incoleret; quo certe fieret ut Archontes illi, qui Atheniensibus in Delo praeerant, post Hadrianum ipsum vixisse debuerint. At suspicari fortasse quis

(1) Prideaux. Pag. 89.

poterit Olympicum illud, Novasque Athenas non in Delo, sed Athenis ipsis exstructas fuisse. Dion certe diserte scribit quod *Templum Iovis Olympii* Hadrianus *Athenis aedificavit*; ac Spartianus asserit quod ille *multas Civitates Adrianopolis appellavit, ut ipsam Chartaginem, & Athenarum partem*; nullibi vero aut *Olympicum* illud, aut *Novae Hadrianae* memorantur, quae in Delo constructae fuerint. Quin etiam Pausanias ipse, qui Hadriani Caesaris aetate floruit, ac singula ipsius munificentiae monumenta accuratissime est prosequutus, non modo Deliacas Athenas illas prorsus coluit; sed testatur etiam Delum Insulam, si Delios tantum numeres, omnino desertam fuisse, solumque in illa Templi praesidium extitisse, quod Athenis ipsis in Insulam mittebatur (1). Itaque a vero fortasse abhorret quod in tanta incolarum raritate Atheniensis Populus Delum incolens *Ecclesiam*, *Senatum*, *Proëdros*, *Sacerdotes*, *Gymnasiarchas*, *Archontas*, aliaque id genus honoris insignia habere potuerit, quae in his Marmoribus memorantur. Sed quamvis etiam *Novae* ille *Athenae* sub Hadriano in Delo conditae admitti debeant, quis tamen Sponio, Dodvelloque concesserit Atheniensem Populum in Marmoribus memoratum ex solis Atheniensibus illis conflatum esse, qui Novas Athenas incolerent, adeoque Atheniensis huius Populi nomen, & Marmora ad Hadriani tempora referri oportere? Certe Delos insula ab antiquioribus longe temporibus Atheniensium imperio subiecta fuerat, atque Strabonis etiam, vel Augusti aetate *Athenienses* illam *tenebant* (2); ut nihil proinde fuerit cur doctissimi viri Delios Archontas illos post Hadriani Caesaris aetatem Fastis inscribendos esse putarent; nec alium in Marmoribus illis Atheniensem Populum cogitarent, quam qui Novas Athenas aedificaverat. Etenim Atheniensis etiam Populus in alio Marmore diserte conspicitur, quod ante Hadriani tempora Augusto Caesari circa annum V. C. 725. consecratum a Chisullo profertur Pag. 200.

ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων
καὶ οἱ τὴν νῆσον κατοικοῦντες
αὐτοκράτορα Καίσαρα
Θεοῦ

(1) Lib. VIII. c. 33. (2) Lib. X. p. 486.

Θεῦ Ἰυλίυ υἱὸν
Ἀπόλλωνι, Ἀρτέμιδι, Λητοῖ

Populus Athenienſium,
& Inſulam incolentes
Imperatorem Caeſarem
Divi Iulii filium
Apollini, Dianae, Latonae.

Itaque ſuſpicor Archontas illos ad Auguſti ipſius, vel propiora tempora referendos eſſe, quibus Inſula Delos Athenienſium civium copia, Tyriorum, aliarumque Gentium frequentia maxime florebat, poſtquam excuſſo Mithridatis Regis imperio in veterem Athenienſium ditionem redierat.

Quod ſi inter Eponymos Athenienſium Archontas Zenoni, Ariſtaechmo, Phaedriaequae locus eſſe non poteſt; multo certe minus Eponymis ipſis inſcribi poterit *Diognetus* ille, qui apud Rheineſium Claſſe I. Num. 206. memoratur.

Smyrnae effoſſus ſtylobates

Ἀσκληπίῳ Παιωνι Διόγνητος	*Aeſculapio Paeoni*
	Diognetus
Ἀπολλωνίυ τῦ	*Apollonii* fil.
Διογνήτυ Ἄρχων	*Diogneti* nep. *Archon*
καθιέρωσε	*excitavit*

Quamvis enim Smyrnaeorum Inſulam aliquando Athenienſibus paruiſſe conceditur, perſpicuum eſt tamen quod ipſi propriis Archontibus, vel Magiſtratibus utebantur, quorum nomina Decretis, publiciſque monumentis inſcriberent. Ita in Smyrnaeorum ac Magnetum Foedere anni 1 Olympiad. CXXXIV. quod inter Oxonienſia Marmora reperitur (1), initio legitur Ἐπὶ Ἱέρεως Ἡγησίυ, Στεφανηφόρυ δὲ Πυθοδώρυ *ſub Sacerdote Hegeſia, Stephanephoro vero Pythodoro* ubi perperam fortaſſe Prideauxius (2) *Stephanephorum* quidem Magnetum, *Sacerdotem* vero Smyrnaeorum Magiſtratum fuiſſe dicit. Etenim in alio Smyrnaeorum Marmore (3), quod Hadriani Caeſaris aetate ſculptum fuit, Θευδίανος Στεφανηφόρος *Theudianus Stephanephorus* Smyrnaeorum nominatur; atque Philoſtratus in Heraclidis Vita teſtatur, quod ille Στεφανηφόρον ἀρχὴν παρ' αὐ-

(1) Num. I. Pag. 8. (2) Pag. 34. (3) Pag. 93.

αὐτοῖς ἦρξεν, ἀφ' ἧς τοῖς ἐνιαυτοῖς τίθενται Σμυρναῖοι τὰ ὀνόματα: Coronigeri, vel *Stephanephori dignitatem apud eos obtinuit, a qua annis suis Smyrnaei* (1) *nomina imponunt:* quemadmodum certe *Strategorum* nomina in Smyrnaeorum Nummis frequentissime occurrunt, ut Differtat. I. Num. 39. & Diss. XII. opportunius ostendetur. Itaque Dodvellus ipse, qui in Atheniensium Eponymorum serie Diogneti nomen memoravit, optime tamen observavit illum *Smyrnaeum forte, non Atheniensem* fuisse; nullusque dubito quin nitide, diserteque ex Eponymorum Atheniensium serie Diognetum istum expungere potuisset, si accuratius observasset *Archontis* nomen a plurimis Graeciae Civitatibus varioque subinde sensu usurpari consuevisse; quemadmodum certe apud Coos, Delphos, Theras, aliosque plures in Marmoribus Archontis nomen occurrit (2), quod nemo certe ad Archontum Atheniensium Fastos revocaverit.

XXXIII.

Flavius Prylades.

Apud Gruterum Pag. 464. Num. 7. sequens Inscriptio reperitur, quae Athenis olim posita fuerat.

Τὸν λαμπρότατον
Ἀνθύπατον τῆς Ἑλλάδος
Ῥούφιον Φῆστον κ̣ Ἀρε-
οπαγείτην ἡ ἐξ Ἀρεοπάγου
βουλὴ καὶ ἡ βουλὴ
τῶν τριακοσίων καὶ ὁ
δῆμος ὁ Ἀθηναί.ν εὐνο-
ίας ἕνεκα καὶ εὐεργε-
σίας τῆς περὶ τὴν πόλιν
ἀνέστησεν προνοῦντος
Φλαβί.υ πρυλάδου (3)
Α"λου (4) *διασεμνοτάτου*
Ἄρχοντος

Splendidissimum
Proconsulem Graeciae

Ru-

(1) Vit. Sophist. Lib. II. (2) Spon. Miscell sect. X. Num. 51. 64. 66. Cyriac. Num. 200. & sequ. (3) Rhein. An Πυλάδου? (4) Gruterius notat A. YOY.

Rufium Festum, & Areopagitam Areopagi
Senatus, & Senatus
Tercentorum, &
Populus Athenienfium ob benevolentiam, ac beneficentiam ipfius *erga Vrbem*
erexit curante
Flavio Prylade
Alo bonoratiffimo
Archonte

Haec eadem Inſcriptio a Muratorio quoque exhibetur Pag. 560. Num. I. cum hac epigraphe.

Athenis in Columna marmorea. E Schedis meis, & Schedis Barberinis Cyriaci.

Sed hic ita deſinit.

.... προνοῦντος
Φλαβίου τῦ δαδούχυ τῦ σεμνοτάτου
Α῎ρχοντος

.... *curante*
Flavio Facifero bonoratiffimo
Archonte

Quinetiam apud Muratorium ipſum Pag. 567. aliud Inſcriptionis huius exemplar reperitur acceptum *ex Muſeo Kempiano*; quod in ceteris ſuperiori prorſus conſentit, niſi quod in Inſcriptionis fine ita legitur

.... προνῦντος .... *curante*
Φλαβίου Πρυλάδου *Flavio Prulade.*

& Muratorius inquirendum aliis relinquit, cur exemplum iſtud ab alio differat.

Si una, eademque foret Inſcriptio, cuius exemplum a Grutero, & ex Muſaeo Kempiano exhibetur, ideo in exemplis illis poſtrema Inſcriptionis verba diverſa fore putarem, quod librarius ille, qui Inſcriptionem excepit, cum in penultimo, altimoque verſu literas iam evanidas, & exeſas eſſe conſpiceret, utrumque verſum illum praeteriit. Sed al-

tera tamen Inscriptio, cuius exemplum ex Cyriaci Schedis profertur, ita a superiori differre conspicio, ut alia prorsus Inscriptio videatur, ideoque varietatis origo minime sit inquirenda. Certe apud Sponium in Itiner. Tom. III. pag. 18. alterius Inscriptionis exemplum occurrit, quae iisdem omnino verbis, ac superiores illae, conspicitur, sed ab iis tamen omnibus tum in versuum ordine dissidet tum ita definit

. . . . ἀνέστησεν
προνοία Φλαβίου Πομ.
δᾳδούχου τῦ διασημο-
τάτου καὶ ἀπὸ Κομίτων

. . . . erexit
Cura Flavii Pom.
Faciferi honoratissi-
mi, & ex Comitibus

Itaque vel Inscriptiones illae distinctae, variisque temporibus, aut locis positae censeri debent; vel ex scriptorum vitio tribuendum erit, quod illas adeo dissidentes exhibeant, cum praesertim in Cyriaci Inscriptionibus, quae Romae typis excusae sunt, perspicue legatur

. . . . ἀνέςησεν προνοίαι
Φλαβίυ δᾳδουάλου τῦ διασημοτάτυ
Α''ρχοντος
κ̔ ἀπο Κομίτων (1)

Quodcumque tamen ex variis exemplis illis eligatur, *Flavius Prylades* Archon in illis memoratus inter Eponymos haberi non poterit; quamvis Dodvellus citata Gruteri Inscriptione *Pryladem* Archontum Eponymorum Fastis adscripserit. Siquidem Flavius ille Prylades post Constantini Caesaris aetatem vixisse debuit, ut *ex Comitibus* *ἀπὸ Κομίτων* appellari potuerit; cum Comitum dignitas, ac nomen Constantini Caesaris aetate usurpari caeperit (2).

Eadem quoque Pryladis Archontis aetas ex *Rufi Festi Proconsulis* nomine, atque temporibus inferri potest. Cum enim IV. Ecclesiae Seculo tres *Festi* floruerint, & Festus alius

(1) Num. 73. Pag. 10. (2) Euseb. Vita Const. Lib. IV.

alius anno 439. Consul fuerit, ut ex Gothofredo Muratorius hic observavit, facile superior Inscriptio ad illorum aliquem spectasse potuit; ideoque Prylades etiam ad IV. Ecclesiae Seculum referri poterit. Quinetiam Fabricius (1) subdubitat an Festus ille qui in Marmore memoratur, ac Festus etiam ille, qui in alio Marmore apud Sponium (2) *Rufus Festus Avienus* dicitur, unus idemque fuerit cum *Rufo Festo Avieno* Arateorum Carminum Metaphraste, qui Theodosii iunioris, Marcianique Caesaris aetate floruit, hoc est circa annum Christi 450. Id vero mihi longe verisimillimum videri solet. Etenim, ne coniecturis aliis immorer, *Rufus Festus Avienus*, qui in Sponiano Marmore memoratur, diserte dicitur:

Romam habitans gemino Proconsulis auctus honore
Carmina multa serens.....

Itaque Proconsulis dignitas, Poëticaeque artis studium satis, ut opinor, ostendunt in utroque Marmore celebrem illum Avienum Arateorum Interpretem memorari, adeoque Pryladis Archontis annum ad Theodosii Caesaris aetatem referendum esse, qua Eponymorum Archontum dignitatem sublatam esse variis in locis ostendimus, ac Meursius ipse fatetur Libro I. c. 9. Exinde vero manifestissime inferri debet quod in superiori Marmore, aliisque id genus monumentis Α'ρχοντος *Archontis* nomen latius usurpatur, ut Vrbis *Praefectum* exprimat, qui *Strategus* etiam, Στρατηγὸς appellari consueverat, ut ex Modestino iam demonstravi (3), qui in Lib. XXVII. digest. Tit. 1. de Excusat leg. 15. ait *ὁ τῆς πόλεως Α'ρχων, τουτέστιν Στρατηγός Vrbis Praefectus, hoc est Strategus* vel *Magistratus*, qui Vrbi praeerat, supremique in illa Moderatoris munere fungebatur, quamvis Provinciae Praesidi, sive Proconsuli subesset. Hinc leg. 1. §. 2. 3. 5. digest. de Magistrat. conven. *Magistratus* a *Praeside*, ita distinguitur, ut *Praeses* quidem Provinciae, *Magistratus* vero Vrbi praeesset: ac Modestinus ipse, qui Vrbis Praefectum *Strategi*, *Archontis* vel *Magistratus* nomine designaverat, Provinciae Praesidem Leg. 13. *ἡγούμενον* appellavit. Quamvis tamen eius-

(1) Biblioth. Lat. Lib. III. c. 12. (2) Miscell. Erud. Antiqu. Pag. 99. (3) Dissert. 8. Num. 38.

eiusmodi *Archontis Praesidisque* discrimen in pluribus Iuris Civilis locis observatur; subinde tamen *Praeses* etiam ipse, qui non Vrbi, sed Provinciae praeerat, Ἄρχων *Archon* vocatur: unde Philostratus Hadrianum Sophistam παρὰ τῷ τῆς Ἑλλάδος Ἄρχοντι (1) *apud Graeciae*, vel *Achaiae Praesidem* caedis accusatum esse testatur. Haec autem obiter quidem, sed opportune tamen hic indicasse iuverit, ne ex solo *Archontis* nomine, quod alicui tributum esse conspicitur, repente inferatur illum Eponymis Atheniensium Archontibus inserendum esse: quod a Meursio tamen, aliisque Scriptoribus subinde factum esse iam diximus.

XXXIV.

Theagenes.

Postremo tandem loco in *Pseudeponymorum*, sive, ut accuratius loquar, *non Eponymorum* Archontum serie Theagenes iste recensendus occurrit; quem Meursius ipse in Archonticis quidem Fastis praeterierat, sed ceteris tamen accensendum esse putavit in auctario, quod ex Meursii autographo Antiquitatum Graecarum Thesauro Gronovius inseruit. Ac sitide quidem, diserteque Theagenes iste a Suida, quem Meursius hic protulit, *Archontis*, atque *Atheniensis* nomine decoratur, cum ait Θεαγένης Ἀθηναῖος Ἄρχων φιλότιμος ἀνὴρ, καὶ μεγαλοφυὴς *Theagenes Atheniensis Archon vir honoris cupidus, & magno ingenio praeditus*. At, si doctissimi Scriptoris verba cum ceteris pone sequentibus conferantur, perspicuum fiet Theagenem istum iis temporibus floruisse, quibus Athenis Eponymorum Archontum dignitas, ac nomen omnino sublatum fuerat; ut proinde Eponymus ille censeri, vel Eponymorum Fastis inscribi nequeat. Certe Suidas Theagenis indolem, studia, ac mores exprimens ait illum Marini coaevum fuisse; nullusque dubito quin Marinum illum intelligat, quem Suidas ipse (2) Procli Philosophi discipulum, atque in Platonica Schola Successorem fuisse dicit. Porro Marinus iste, ut optime Vossius (3) ostendit post annum Christi 500. floruit, adeoque ducentis fere annis postquam Eponymi

(1) Dit. Sophist. Lib. I. Num. 10. c. 3. (2) In Marino, & Proclo. (3) De Scient. Mathem. c. 33. Num. 16.

nymi Archontis dignitas Athenis extincta fuerat, ut Disser. I. Num. 35. ostendi, ac Meursius ipse Lib. I. de Archontibus Athen. c. 9. testatur. Ergo Theagenes iste Eponymorum Archontum Fastis inscribi certe non poterit; ac ne Novemviris quidem, qui scilicet ipsius aetate nulli Athenis erant, accenseri; sed Senatorio solum munere, aut alio quodam Magistratus genere perfungi ille potuit; cum praesertim Suidas aperte dixerit: ϗ γαρ ἦν τῶν Ρωμαϊκῶν πατέρων εἷς, ϗ πρῶτος τῆς περὶ τὰ βασίλεια συγκλήτυ βυλῆς *etenim erat unus ex Romanis Patribus, & Senatus, qui in Palatio convocari solebat, primus*. Itaque *Archontis* nomen latius hic sumi debet ut Magistratum, munus, ac dignitatem omnem, quaecumque illa fuerit, exprimat: quemadmodum certe hoc ipso sensu a Graecis scriptoribus vocem ipsam frequenter usurpatam esse conspicimus. Sic, ut in re perspectissima exemplum unum hic proferam, Etymologus *Ephoros*, qui eximiam apud Laecedemonios dignitatem, ac imperium obtinebant, Α'ρχοντας *Archontes* vocavit: Ε"φοροι, ἄρχοντες ἦσαν ἐν Λακεδαίμονι ἐννέα ἀπὸ τῦ πάντος ἐφορᾶν. ἦν δε μεγίςη ἡ ἀρχ'. *Ephori*, vel Inspectores: *Archontes*, vel Magistratus *erant Lacedaemone novem, quod singula inspicerent. Erat autem* Ephororum *dignitas maxima*. Quo certe loco Ethymologus ipse perspicue fallitur dum Ephoros *novem* fuisse dicit; cum ceteri Scriptores omnes illos quinque solum fuisse diserte, constanterque dixerint ut fuse Craigius (1) ostendit. Itaque vel in Etymologi textum ἐννέα *novem* irrepsit; vel πέντε *quinque* rescribi debet; vel novenarius Archontum Atheniensium numerus hic Etymologo fraudi fuit, ut totidem prorsus Ephoros Lacedaemoni quot Archontas Athenis tribueret.

Quandoquidem vero Etymologi locum hic opportune laudari, simulque Craigio duce corrigi, vel emendari contigit, quid prohibet quin eximii Scriptoris nomen, quod Eruditorum hominum diligentiam hactenus fugerat, ego omnium primus nunc e latibulo, tenebrisque in lucem proferam? Ac varias quidem doctissimorum Virorum Sententias de Etymologi nomine circumferri Fabricius (2) observavit, illarumque singulas aut falsas, aut levissimis solum ludicrisque subinde coniecturis innixas esse demonstravit; ut proinde Etymologici

(1) De Republ. Laced. Lib. 2. c. 4. (2) Biblioth. Graec. Lib. V. c. 40. Num. 5.

gici Auctorem Fabricius ipse neque *Megalem* aut *Megalum* cum Goldasto, neque Nicam cum Politiano, ac Vossio; neque Suidam cum Ephemeridum Trevoltiensium Scriptoribus; neque Marcum Musurum cum Schotto, sed *Anonymum* potius vocandum esse putaverit. At nisi plurimum fallor, verum Etymologi nomen deprehendisse ego videor, ipsumque *Andromachum* vocandum esse existimo. Primam huiusce nominis suspicionem, ac indicium mihi iam pridem iniecerat Fabricius ipse, qui varios Auctores illos enumerans (1), qui in Homericis Scholiis memorantur, ceteros inter etiam *Andromachum* ἐν Ἐτυμολογικοῖς *in Etymologicis* recenset; cuius testimonium in Scholiis ad Iliadis N versum 730 proferatur. Itaque laudatum Homeri versum, simulque Scholiastae locum consului: ubi diserte legitur.

Φράξαντες δόρι δυρὶ, σάκος σάκει προθελύμνῳ. Προθελύμνῳ. επάλληλοι. πυκνοί. Ανδρόμαχος ἐν Ἐτυμολογικοῖς φησὶ κυρίως λέγεσθαι τα επαλληλυς κλαδυς ἔχοντα δένδρα διὰ το θηλυμανεῖν.

Munientes lanceas lanceis, clypeum clypeo denso. Προθελύμνῳ *denso* quod nimirum *superimpositi, conferti forent Andromachus in Etymologicis ait* προθέλυμνα *proprie arbores illas vocari, quae ramos alios aliis superimpositos habent propter* θηλυμανεῖν, hoc est *faeminas* arbores *appetere*. Denique in Etymologo vocem illam sic explicatam inveni Προθέλυμνος. πρόῤῥιζος, ἢ πύκνος παρὰ τὸ τέλος τέλυμνος, καὶ θέλυμνος. Θελυμνα λέγεται τὰ επαλλήλυς ἔχοντα τὺς κλάδυς δένδρα διὰ τὸ θηλυμανεῖν, μεταφορικῶς. Ἰλιάδος N

Φράξαντες δόρι δυρί, σάκος σάκει προθελυμνῳ

Itaque, cum perioche, vel testimonium illud, quod ab Homerico Scholiaste tanquam ex *Andromachi Etymologicis* desumptum exscribitur, in Etymologo nostro totidem fere verbis occurrat, maximo, ut opinor, id argumento esse poterit Etymologicum ipsum, quod circumfertur, a Scholiaste citatum fuisse, adeoque Etymologici nostri Auctorem. *Andromachi* nomine vocandum esse. Cum tamen Scholiastis illius aetate Etymologica plura, lexicorum instar, extare potuerint, ac eadem prorsus verba, quae ab Etymologo quodam expressa fuerant, in alio quoque Etymologo reperiri, ut in Hesychio, Harpocratione, ac Suida factum conspicimus, fieri fortasse etiam potuit, ut vel Andromachus Ety-

(1) Lib. II. c. 4. Num. 1.

Etymologi noſtri, vel Etymologus ipſe Andromachi verba tranſcripſerit; ideoque ex ſola verborum conſenſione nitide, certoque inferri non poterit Etymologum noſtrum ab illo minime diſtinguendum eſſe, qui ab Homerico Scholiaſte Andromachus appellatur; cum praeſertim Etymologus noſter antiquius aliud Etymologicum citare conſueverit ἄλλο Ετυμολογικόν. Ceterum ſi rem hic acu tetigerim, veruſque Etymologici Auctor Andromachus ille cenſeri debeat, plurimus exinde ſplendor effulgere poterit, ut Etymologi, ſimulque Scholiaſtis, qui ipſum exſcripſerat, aetas accuratius definiatur, quam mirifice incertam eſſe Fabricius obſervavit. Interim vero mihi non immerito fortaſſe laetandum duxerim quod coniecturam hanc meam ceteris omnibus facile accuratiorem eruditis hominibus propoſuerim, quae clarioribus aliquando characteribus aliis illuſtrari, vel confirmari fortaſſe poſſit.

FINIS.

